

Politechnika Białostocka

**PROGRAM STUDIÓW
KIERUNEK
LEŚNICTWO**

studia pierwszego stopnia, profil praktyczny

6. poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA

15-351 Białystok, ul. Wiejska 45A, tel. 85 746 90 10, Fax. 85 746 98 15

e-mail: rektor@pb.edu.pl

Kierunek: leśnictwo

Profil: praktyczny

Studia pierwszego stopnia, stacjonarne i niestacjonarne

Specjalność: Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych

Białystok, 2019

Skład zespołu przygotowującego wniosek:

dr inż. Małgorzata Rauba - przewodnicząca

dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka

dr inż. Dan Wołkowycki

dr hab. inż. Rafał Paluch

Nazwa organu opiniującego wniosek:

Rada Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia przy Zamiejscowym Wydziale Leśnym w Hajnówce

Wydziałowa Rada Samorządu Studentów przy Zamiejscowym Wydziale Leśnym w Hajnówce

Rada Samorządu Studentów Politechniki Białostockiej

Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia

Senat Politechniki Białostockiej

Spis treści

1.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROWADZONYCH STUDIÓW	6
1.1.	Podstawowe dane o kierunku	6
1.2.	Koncepcja kształcenia	6
1.2.1.	Związek kierunku studiów ze strategią rozwoju i z misją uczelni	6
1.2.2.	Wskazanie tytułu zawodowego nadawanego absolwentom	13
1.2.3.	Wskazanie dziedziny nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty uczenia się dla kierunków studiów	13
1.3.	Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia absolwentów, a także możliwości kontynuacji kształcenia	13
1.4.	Sylwetka absolwenta	14
2.	UZASADNIENIE MODERNIZACJI STUDIÓW NA KIERUNKU, POZIOMIE I PROFILU KSZTAŁCENIA	14
3.	INFORMACJA O POSIADANEJ KATEGORII NAUKOWEJ I OPIS PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ	15
4.	ZASADY REKRUTACJI I OPIS KOMPETENCJI OCZEKIWANYCH OD KANDYDATA UBIEGAJĄCEGO SIĘ O PRZYJĘCIE NA STUDIA	23
5.	ANALIZA ZGODNOŚCI ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Z POTRZEBAMI RYNKU PRACY .	24
6.	PROGRAM STUDIÓW	25
6.1.	Informacje podstawowe (formę studiów, tytuł zawodowy nadawany absolwentowi, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia)	25
6.2.	Zestawienie kierunkowych efektów uczenia się odnoszących się do uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia oraz charakterystyk pierwszego stopnia a także odnoszących się do kompetencji inżynierskich	25
6.3.	Zestawienie przypisania przedmiotów do dyscyplin lub dyscypliny	31
6.4.	Plan studiów	33
6.5.	Informacja o procentowym udziale liczby godzin zajęć o charakterze praktycznym w ogólnej liczbie godzin oraz procentowym udziale punktów ECTS objętych programem studiów z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	47
6.6.	Informacja o przedmiotach i liczbie punktów ECTS kształtujących umiejętności praktyczne	47
6.7.	Informacja o umożliwieniu studentowi wyboru zajęć, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	49
6.8.	Wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk	51
6.9.	Matryca efektów uczenia się	52
6.10.	Sposoby weryfikacji zakładanych efektów uczenia się osiągniętych przez studenta	54
6.11.	Zasady prowadzenia procesu dyplomowania	58
7.	OPIS WARUNKÓW PROWADZENIA STUDIÓW ORAZ SPOSOBU REALIZACJI I ORGANIZACJI PROCESU KSZTAŁCENIA	59

7.1. Nazwiska nauczycieli akademickich, odpowiedzialnych za poszczególne przedmioty wraz z przewidywanym czasem pracy	60
7.2. Informacje o przydziale zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz ich formach i wymiarze godzinowym	64
7.3. Infrastruktura zapewniająca prawidłową realizację celów kształcenia	70
7.4. Zasoby biblioteczne.....	74
8. OPIS DZIAŁAŃ NA RZECZ DOSKONALENIA PROGRAMU STUDIÓW ORAZ ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA	90
8.1. Opis oraz dokumenty dotyczące wdrożenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w jednostce	90
8.2. Jakość procesu dydaktycznego na Wydziale.....	92
8.2.1. Ocenianie systemowe studentów.....	93
8.2.2. Okresowe przeglądy i ocena prac dyplomowych.....	94
8.2.3. Akredytacja laboratoriów i pracowni specjalistycznych	95
8.2.4. Ankietyzacja studentów	95
8.3. Jakość kadry dydaktycznej	96
8.4. Badanie kariery zawodowej absolwentów Wydziału.....	97
8.5. Opis działań prowadzonych w kierunku doskonalenia programu studiów	97
8.6. Zapewnienie studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie nauczania	98
8.7. Weryfikacja zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej	101
9. WYKORZYSTANE DOŚWIADCZENIA ORAZ WZORCE MIĘDZYNARODOWE	102
ZAŁĄCZNIKI	104
Załącznik 1 Kopia aktu wydanego przez rektora w sprawie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia oraz kopię uchwały senatu w sprawie ustalenia programu studiów wraz z tym programem studiów.....	105
Załącznik 2 Kopia opinii samorządu studenckiego Zamiejscowego Wydziału Leśnego w Hajnówce dotyczącej programu studiów.....	107
Załącznik 3 Kopie deklaracji nauczycieli akademickich o terminie zatrudnienia w uczelni i wymiarze czasu pracy, ze wskazaniem, czy uczelnia będzie stanowić podstawowe miejsce pracy, a w przypadku innych osób proponowanych do prowadzenia zajęć – o terminie rozpoczęcia prowadzenia zajęć.....	109
Załącznik 4 Kopie dokumentacji potwierdzającej dysponowanie infrastrukturą niezbędną do prowadzenia kształcenia w zakresie przewidzianym w programie studiów od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć (w przypadku tworzenia nowego kierunku studiów na podstawie pozwolenia ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego i nauki)	128
Załącznik 5 Opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na kierunku studiów, do których uczelnia zapewni dostęp	130
Załącznik 6 Regulamin praktyk studenckich w Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce	147
Załącznik 7 Kopie deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby studentów na praktyki.....	154

Załącznik 8 Karty przedmiotów	172
STUDIA STACJONARNE	173
STUDIA NIESTACJONARNE.....	343
Załącznik 9 Dorobek nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku.....	509
Załącznik 10 Opinie interesariuszy zewnętrznych.....	577
Załącznik 11 Opinia Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia	585
Załącznik 12 Kopia opinii Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej dotycząca programu studiów.....	587

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROWADZONYCH STUDIÓW

1.1. Podstawowe dane o kierunku

Nazwa kierunku: **leśnictwo**

Specjalność: **gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych**

Poziom kształcenia: **pierwszy stopień (6 poziom PRK)**

Profil kształcenia: **praktyczny**

Forma studiów: **studia stacjonarne i niestacjonarne**

Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta: **inżynier**

Przewidywana liczba studentów na studiach stacjonarnych: **30**

Przewidywana liczba studentów na studiach niestacjonarnych: **30**

1.2. Koncepcja kształcenia

1.2.1. Związek kierunku studiów ze strategią rozwoju i z misją uczelni

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce (ZWL PB) został utworzony w 2010 roku z przekształcenia Zamiejscowego Wydziału Zarządzania Środowiskiem, co nastąpiło na mocy uchwały Senatu Politechniki Białostockiej z dnia 28 października 2010 roku. Pod poprzednią nazwą, jako Zamiejscowy Wydział Zarządzania Środowiskiem jednostka funkcjonowała od 2000 roku (postanowienie Senatu Politechniki Białostockiej z dnia 21 grudnia 2000 roku).

Do 2010 roku na Wydziale prowadzono kształcenie studentów na kierunku *ochrona środowiska* i specjalności *gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych*. W 2008 roku na mocy Uchwały Senatu Politechniki Białostockiej z dnia 28 lutego 2008 roku Wydział uzyskał zgodę na uruchomienie kształcenia na kierunku *leśnictwo*. W efekcie tej decyzji uległ zmianie profil działalności Wydziału, który ukierunkowany został na kształcenie studentów na potrzeby leśnictwa. Zmiana profilu kształcenia była podyktowana potrzebami rynku pracy w regionie i zapotrzebowaniem na specjalistów z zakresu leśnictwa.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce obecnie kształci na jednym kierunku studiów pierwszego stopnia – *leśnictwo*, o specjalności *gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych*, w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o profilu ogólnoakademickim i praktycznym. Absolwenci kierunku otrzymują tytuł zawodowy inżyniera. Program studiów dla tego kierunku obejmuje zagadnienia z dziedziny nauk leśnych z kompetencjami inżynierskimi.

Kadra Zamiejscowego Wydziału Leśnego od roku akademickiego 2018/2019 tworzy zespół reprezentujący dyscyplinę naukową leśnictwo. Wśród dyscyplinarnych zespołów naukowych funkcjonujących na Politechnice Białostockiej (jak i na wszystkich uczelniach woj. podlaskiego) to jedyny zespół reprezentujący dziedzinę nauk rolniczych. Poziom jakości kształcenia w Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce był weryfikowany podczas wizytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej w listopadzie 2018 roku. Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce uzyskał pozytywną ocenę programową na kierunku *leśnictwo* prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia

o profilu ogólnoakademickim. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdziło, że Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce realizuje strategię rozwoju spójną z misją Uczelni, uwzględniającą politykę zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Spełnia wymagania dotyczące konstrukcji, efektywności i doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce w chwili obecnej realizuje dwa projekty w ramach konkursu POWER (Program Operacyjny WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ, działanie 3.5), finansowane ze środków unijnych. Pierwszy z nich realizuje wspólnie z Wydziałem Inżynierii Zarządzania oraz Wydziałem Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Białostockiej jako trzyletni projekt dydaktyczny „2WORK” w latach 2017-2019. Projekt „Kompleksowy program kształtujący kompetencje i kwalifikacje, zwiększający szanse absolwentów na rynku pracy” jest realizowany w ramach konkursu POWER 2014-2020. Przewiduje cztery formy wsparcia:

- warsztaty kształcące kompetencje,
- branżowe warsztaty językowe "Business",
- wizyty studyjne u pracodawców,
- dodatkowe zajęcia realizowane wspólnie z pracodawcami.

Całkowita wartość projektu ze środków europejskich wynosi 1 286 446,31 zł oraz 194 049,41 zł z dotacji celowej.

Realizacja drugiego projektu POWER rozpoczęła się 5 lutego 2018 roku i trwać będzie do lutego 2022 roku. W ramach programu „Zintegrowany program rozwoju Politechniki Białostockiej – PB2020” (nr projektu POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ2/17), Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce prowadzi zadanie „Modernizacja programu studiów na kierunku *leśnictwo* I stopnia - profil praktyczny”, którego budżet wynosi 317 888,26 zł. Zadanie to obejmuje przygotowanie zmodernizowanego programu studiów o profilu praktycznym i wyposażenie dydaktycznej pracowni komputerowej Wydziału. Szczegółowe zadania w ramach projektu obejmują:

- przygotowanie programu studiów o profilu praktycznym oraz materiałów dydaktycznych;
- realizację zajęć dydaktycznych przez pracowników, w tym przez nauczycieli o udokumentowanym branżowym doświadczeniu praktycznym;
- prowadzenie zajęć przez wykładowcę z zagranicy;
- prowadzenie zajęć przez specjalistów i przedstawicieli potencjalnych pracodawców;
- zakup książek i podręczników w języku angielskim;
- wyposażenie dydaktycznej pracowni komputerowej wraz z oprogramowaniem wykorzystywanym w zastosowaniach branżowych.

W Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce zatrudnionych jest 18 pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych. Działalność naukowa pracowników obejmuje szeroki obszar naukowo-badawczy, mieszczący się w zakresie nauk przyrodniczych, technicznych i leśnych. Potwierdzeniem aktywności naukowej pracowników są projekty naukowo-badawcze o randze krajowej i międzynarodowej, udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych, publikacje naukowe oraz inne formy rozwoju naukowego.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce na potrzeby procesu dydaktycznego zatrudnia dodatkowo cztery osoby na podstawie umowy zlecenia spoza Uczelni. Wśród nich znajdują się głównie przedstawiciele reprezentujący sektor związany z leśnictwem. Ważną rolę w procesie dydaktycznym odgrywają osoby pracujące na co dzień w sektorze leśnym. Posiadają one niezwykle istotne w kształtowaniu przyszłych kadr, praktyczne doświadczenie zawodowe z zakresu realizowanych przedmiotów. Ich udział w procesie dydaktycznym umożliwia studentom dostęp do wiedzy o aktualnych, praktycznych rozwiązaniach stosowanych w przedsiębiorstwach. Z drugiej strony, angażowanie w proces dydaktyczny osób spoza Uczelni jest jednym ze sposobów budowania relacji z otoczeniem gospodarczym regionu, co przekłada się na kształtowanie gospodarki opartej na wiedzy.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce prowadzi szeroką współpracę z instytucjami krajowymi i zagranicznymi, takim jak: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku, Instytut Badania Ssaków w Białowieży, Instytut Badania Lasu w Sękocinie, Nadleśnictwo Browsk, Nadleśnictwo Hajnówka, Nadleśnictwo Żednia, Nadleśnictwo Rudka, Muzeum Rolnictwa im. Księdza Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, firma Gryfskand sp. z o.o., Eko-Herba, Runo, fabryka mebli SWEDSPAN IKEA, fabryka mebli FORTE. Większość z wymienionych instytucji podpisała z Politechniką Białostocką bezterminową umowę o współpracy. Umowy te dotyczą zarówno współpracy w zakresie odbywania praktyk zawodowych i staży przez studentów, jak i współpracy naukowo-badawczej. Pracownicy instytucji i firm prowadzą wykłady w formie seminariów tematycznych oraz zajęcia warsztatowe. Włączani są do prac badawczych realizowanych przez Wydział. We współpracy z firmami powstają prace dyplomowe, których tematyka wynika z aktualnych potrzeb pracodawców.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce utrzymuje również relacje w zakresie realizacji procesu kształcenia z instytucjami samorządowymi regionu: Urzędem Miastem Hajnówka, Starostwem Powiatowym w Hajnówce i Starostwem Powiatowym w Bielsku Podlaskim.

Platformą koordynującą działalność Wydziału jest także Rada Programowa. Została ona powołana Uchwałą nr 1 z dnia 17 grudnia 2013 roku przez Radę Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce. Jej zadaniem jest pogłębianie współpracy między strefą naukowo-dydaktyczną i gospodarczą. Do zadań Rady Programowej należą:

- ocena i modyfikacja programów kształcenia pod kątem potrzeb rynku pracy,
- opracowanie programu praktyk i staży,
- współpraca w zakresie tematyki prac dyplomowych,
- inicjowanie wspólnych prac badawczych.

Ostatnie posiedzenie Rady Programowej odbyło się w dniu 20 kwietnia 2018 roku i było związane z opiniowaniem przygotowywanego programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym.

W latach 2015-2017 pracownicy Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce realizowali międzynarodowy amerykańsko – polski projekt badawczy „*Study of Species Interactions in a Unique Ecosystem, Bialowieza Forest*”. Ze strony amerykańskiej w projekcie uczestniczył Uniwersytet Missisipi. Celem projektu było poznawanie złożonych zależności zachodzących w ekosystemach Puszczy Białowieskiej.

W latach 2009-2018 pracownicy Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce uzyskali dwa patenty, opracowali trzy ekspertyzy oraz złożyli w Urzędzie Patentowym RP cztery zgłoszenia patentowe. W okresie tym trzech pracowników Wydziału uczestniczyło w stażach naukowych w instytucjach badawczo-naukowych oraz przedsiębiorstwach. Informacje o rozwoju naukowym pracowników Wydziału znajdują się w części czwartej wniosku.

W latach 2009-2018 pracownicy Zamiejscowego Wydziału Leśnego zorganizowali lub współorganizowali dziewięć konferencji naukowo-badawczych (w tym pięć międzynarodowych) oraz pięć seminariów naukowych (tabela 1).

Tabela 1. Organizacja i współorganizacja konferencji i seminariów naukowych w latach 2009-2018

Lp.	Nazwa konferencji/seminarium, współorganizator	Data, miejsce konferencji/seminarium	Liczba uczestników	Liczba referatów
1	Seminarium Naukowe "Grzyby przyszłością medycyny?", Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	15-16.02.2018 Białystok	100	17
2	COST Action FP1406 Pine pitch canker – strategies for management of Gibberella Circinata in greenhouses and forests (PINESTRENGTH), Instytut Badawczy Leśnictwa	6-7.09.2017 Sękocin Stary	45	18
3	IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: "Turystyka na obszarach przyrodniczo cennych" Polskie Towarzystwo Agrofizyczne	7-8.09.2017, Białowieża	130	49
4	Seminarium Naukowe „Zwierzęta w naturze i kulturze”, Muzeum Pamięci Sybiru	15.03.2017 Hajnówka	50	7
5	COST FP1401 GLOBAL WARNING “A GLOBAL NETWORK OF NURSERIES AS EARLY WARNING SYSTEM AGAINST ALIEN TREE PESTS” Training School „Fungal taxonomy and fungal identification using traditional techniques”, IBL w Sękocinie Starym	22-24.11.2016 Sękocin Stary	41	11
6	III Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: "Turystyka na obszarach przyrodniczo cennych" Instytut Kronenberga	22-24.09.2016 Białowieża	100	46
7	Seminarium Naukowe pt.: "Jak poszedł las na wojnę. Puszcza Białowieska w latach 1939-1945", Muzeum Pamięci Sybiru	3 marca 2016, Hajnówka	99	4
8	II Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: "Turystyka na obszarach przyrodniczo cennych", Instytut Kronenberga	22-23.10.2015 Białowieża	71	40
9	Metody fizyczne w badaniu środowiska rolnospożywczego i leśnego	9-11.09.2015, Malinówka k. Ełku	56	42
10	Seminarium Naukowe: „Od puszczy do tajgi. Losy polskich leśników z Kresów w czasie II wojny światowej”, Muzeum Wojska Polskiego w B-stoku	22 kwietnia 2015, Hajnówka	55	4
11	Seminarium Naukowe Studenckich Kół Naukowych Politechniki Białostockiej	18.11.2015 Hajnówka	25	11
12	I Konferencja Naukowa „Przedsiębiorczość w turystyce”	3-4.10.2014 Bielsk Podlaski	55	19
13	Międzynarodowe Seminarium “Pszczola w środowisku naturalnym”	22-23.11.2013 Hajnówka	103	19
14	Seminarium „Ochrona różnorodności biologicznej w zrównoważonym leśnictwie” w ramach projektu PREFEKT, Instytut Biologii Ssaków PAN	9.02.2011 Hajnówka	175	19

Źródło: opracowanie własne

W latach 2009–2018 Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce podpisał 95 umów z zakładami pracy na realizację zawodowych praktyk studenckich. Wydział realizuje również nieobowiązkowe staże studenckie na mocy podpisanych porozumień m.in. z Instytutem Badawczym Leśnictwa w Sękocinie Starym i Zakładem Lasów Naturalnych w Białowieży. W ramach zajęć prowadzonych na Wydziale, studenci wraz z nauczycielami akademickimi uczestniczą w wizytach studyjnych w przedsiębiorstwach oraz instytucjach administracji państwowej. Można tu wymienić wyjazdy do wielu Nadleśnictw (Żednia, Czarna Białostocka, Bielsk, Rudka, Gdańsk), Leśnego Banku Genów w Kostrzycy, Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu, i in.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce prowadzi dydaktyczną i naukową współpracę międzynarodową, w której uczestniczą pracownicy i studenci. Istotną rolę odgrywa tu program Erasmus+ będący częścią programu Komisji Europejskiej „Uczenie się przez całe życie”. Wydział nawiązał umowy z dziewięcioma zagranicznymi uczelniami partnerskimi z: Turcji, Litwy, Portugalii, Hiszpanii, Włoch i Estonii. Ponadto w ramach programu realizowana jest współpraca i wymiana naukowo-dydaktyczna z krajami spoza Unii Europejskiej, takimi jak Rosja, Serbia i Wietnam. Realizacja umów polega na wyjazdach studentów na studia i staże zagraniczne oraz wyjazdach nauczycieli. Ponadto do Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce przyjeżdżają studenci z uczelni zagranicznych, wykłady prowadzą nauczyciele z uczelni partnerskich, a pracownicy Wydziału realizują zajęcia na uczelniach zagranicznych. W Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce w roku akademickim 2015/2016 w ramach wymiany Erasmus + w zajęciach dydaktycznych uczestniczyło 11 studentów zagranicznych: ośmiu z Rosji i trzech z Turcji, zaś w 2016/2017 jeden student z Włoch i jeden z Turcji. W praktykach zagranicznych w ramach programu Erasmus+ w latach 2015–2019 uczestniczyło czworo studentów ZWL PB. Aplikacje na studia za granicą w roku 2019/2020 złożyło dwoje studentów.

Charakterystycznym aspektem kształcenia w Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce jest profesjonalne przygotowanie do wykorzystania przyrodniczo cennych zasobów leśnych regionu do celów turystycznych, niekonwencjonalnych metod leśnictwa, pozyskania surowców dla potrzeb przemysłu farmaceutycznego, spożywczego itp. Kadra Wydziału za cel główny stawia sobie wszechstronne przygotowanie absolwenta do pracy w jednostkach Lasów Państwowych i innych organizacjach związanych z leśnictwem oraz realizacji badań naukowych i działalności wdrożeniowej z obszaru leśnictwa na najwyższym poziomie. Podstawą tożsamości i sukcesów Zamiejscowego Wydziału Leśnego są wartości takie jak: profesjonalizm, dbałość o jakość, pracowitość oraz innowacyjność przy otwartości na nowoczesne możliwości rozwoju z jednoczesnym poszanowaniem tradycji i cennych zasobów regionu. Praktyczny profil kierunku, obejmujący w dużej mierze zajęcia praktyczne, służące zdobywaniu przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu szeroko rozumianego leśnictwa, wpisuje się w zakres problemów aktualnie podejmowanych w Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce.

Warto podkreślić, że leśnictwo polskie obok niemieckiego i austriackiego, stoi na bardzo wysokim poziomie i jest stawiane za wzór w Europie. Świadczy o tym nie tylko dobry stan

jakościowy lasów polskich, zwiększająca się lesistość kraju (z ok. 20% tuż po II wojnie światowej do ok. 30% obecnie) oraz tzw. zasobność, czyli zapas drewna przypadający na 1 ha powierzchni lasu. Obecnie przeciętna zasobność wynosi 271m³ i jest znacznie większa od przeciętnej europejskiej (163 m³). Począwszy od lat 70-tych XX wieku zwiększa się też udział odnowień naturalnych (z ok 4% w latach 1976-80 do prawie 14% w ostatnim pięcioleciu). O jakości lasów w Polsce świadczy także zwiększająca się liczebność wielu gatunków zwierząt leśnych, takich jak łoś, żubr, jeleń, ale też bóbr, wydra czy wielu gatunków ptaków i ssaków drapieżnych, które do niedawna jeszcze uważane były za zagrożone w Polsce, a nadal są rzadkością lub w ogóle nie występują w innych krajach. Od lat 90-tych XX wieku, z roku na rok leśnictwo polskie coraz większy nacisk kładzie na badania naukowe i pozaprodukcyjne funkcje lasu, które to cele wymagają nowego podejścia do lasów, a co za tym idzie, wykształcenia nowej kadry, zdolnej do sprostania nowym wyzwaniom. Zarówno w leśnictwie rozumianym jako hodowla, ochrona lasu i pozyskanie drewna, jak i w badaniach naukowych dotyczących grzybów, roślin i zwierząt, coraz większą rolę pełnią nowoczesne maszyny, sprzęt i wysoko wyspecjalizowane urządzenia, które sprawiają, że ta dziedzina wiedzy i praktyki musi czerpać nie tylko z nauk przyrodniczych, ale też w coraz większym stopniu z nauk technicznych. Wykorzystanie zaawansowanej techniki w pracach naukowych obserwowane jest w wielu naukach przyrodniczych, choćby w badaniach nad zwierzętami prowadzonych przez znajdujący się w Białowieży Instytut Biologii Ssaków PAN, z którym Zamiejscowy Wydział Leśny współpracuje. Bez nowoczesnej aparatury, takiej jak urządzenia pomiarowe, skanery terenowe, kamery termowizyjne, informatyczne systemy nawigacji przestrzennej, trudno wyobrazić sobie pracę badawczą i współczesne zarządzanie lasu. Praca zawodowa leśników obecnie nie jest możliwa bez wyspecjalizowanych urządzeń związanych z systemem informatycznym stosowanym w lasach. W funkcjonowaniu nowoczesnego leśnictwa niezbędne są specjalistyczne programy takie jak System Informatyczny Lasów Państwowych (SILP) - System Wspomagania Zarządzania w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe, wdrażany od 1995 roku, „System LasInfo” do kompleksowego zarządzania gruntami leśnymi. Te przykłady zastosowania nowoczesnych technik i technologii wskazują, że leśnictwo wpisuje się w misję i strategię rozwoju Politechniki Białostockiej.

Leśnictwo jest jedną z ważniejszych sił napędowych polskiej gospodarki i eksportu. Miarą kluczowej roli sektora leśno-drzewnego w gospodarce kraju jest to, że wypracowuje on ok. 2% PKB (2017 rok). Sektor ten nie tylko daje pracę setkom tysięcy osób, lecz jest także motorem inwestycji i rozwoju innowacyjnych technologii. Od początku lat 90-tych XX wieku przyciągnął kapitał zagraniczny o wartości ponad 30 mld zł. Eksport mebli stał się drugą po żywności specjalnością Polski. W kilkudziesięciu tysiącach firm tworzących przemysł drzewny, papierniczy i meblarski pracuje aż 375 tys. Polaków. Oznacza to, że co setny mieszkaniec Polski pracuje w sektorze związanym z leśnictwem lub przetwórstwem drewna. Rośnie także rynek usług związanych z udostępnianiem obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, a także gospodarcze znaczenie tzw. „usług ekosystemowych” świadczonych przez obszary leśne. Otwarty rynek europejski powoduje, że branże związane z wielofunkcyjnym wykorzystaniem obszarów leśnych w przyszłości mogą w jeszcze większym stopniu wpływać pozytywnie na rozwój gospodarczy kraju, a szczególnie Polski

Północno-Wschodniej. Dla realizacji tego celu niezbędne jest jednak pozyskanie wysoko wykwalifikowanych pracowników, z wykształceniem o profilu praktycznym, posiadających wachlarz wiedzy, kompetencji i umiejętności pożądaných ze strony pracodawców.

Głównym celem kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym jest przygotowanie kadry, która poza pogłębioną wiedzą o przyrodniczych

i technicznych uwarunkowaniach leśnictwa i ochrony przyrody, będzie posiadać także umiejętności projektowania, sterowania i zarządzania procesami w tej dziedzinie w celu dostosowania ich do potrzeb i wymagań nowoczesnego społeczeństwa. Absolwenci kierunku *leśnictwo* będą posiadać najnowszą wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne z zakresu nowoczesnego leśnictwa, jak też umiejętności poszukiwania i programowania rozwiązań mających zastosowania w branży leśnej. Wykształcona w ten sposób kadra stanowi podstawę gospodarczego rozwoju regionu i kraju, co w pełni wpisuje się w misję Uczelni.

Poprzez współpracę z wieloma organizacjami i instytucjami o charakterze regionalnym, krajowym i światowym, społeczność akademicka skupiona wokół ZWL PB, rozwija i upowszechnia osiągnięcia nauki, techniki i kultury. Zamiejscowy Wydział Leśny PB w Hajnówce propaguje ideę ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego. Ponadto troszczy się o dostępność prowadzonych przez siebie studiów, starając się zapewnić młodzieży z różnych środowisk równe szanse edukacyjne oraz dba o to, by oferta kształcenia zgodna była zarówno z istniejącymi, jak i przyszłymi potrzebami otoczenia.

Kształcenie na kierunku *leśnictwo* realizowane jest przez wysoko wykwalifikowaną kadrę naukowo-dydaktyczną, która dodatkowo charakteryzuje się doświadczeniem i przygotowaniem praktycznym zdobytym w branży leśnej oraz prowadzi badania z szeroko rozumianego leśnictwa. Zajęcia realizowane są w dobrze wyposażonych laboratoriach, pracowniach specjalistycznych i salach dydaktycznych z pełną infrastrukturą multimedialną. Szczególnym walorem kształcenia w Zamiejscowym Wydziale Leśnym jest wykorzystanie naturalnego i unikalnego laboratorium, jakim jest Puszcza Białowieska. Zajęcia terenowe prowadzone w lasach Puszczy Białowieskiej dają niepowtarzalną sposobność poznania funkcjonowania ekosystemów o najwyższych walorach przyrodniczych. Współpraca z Nadleśnictwami z terenów Puszczy Białowieskiej i Puszczy Knyszyńskiej, zwiększa atrakcyjność prowadzonych zajęć, ale też stwarza zaplecze umożliwiające demonstrację złożonych zależności w ekosystemach, zapewniając wysoki poziom realizowanych zajęć dydaktycznych.

Weryfikację wiedzy teoretycznej, doskonalenie umiejętności i kompetencji oraz bezpośrednie przygotowanie do pracy zawodowej umożliwią studentom praktyki zawodowe, mające wymiar sześciu miesięcy (720 godzin dydaktycznych).

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce ma opracowaną strategię rozwoju Wydziału na lata 2016-2020 z perspektywą do 2025 roku, przyjętą Uchwałą nr 1 Rady Wydziału z dnia 11 stycznia 2017 roku. Strategiczne kierunki rozwoju Zamiejscowego Wydziału leśnego PB w Hajnówce są zbieżne z misją i programem rozwoju Politechniki Białostockiej zwłaszcza w dążeniu do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, prowadzenia badań naukowych i konieczności dostosowania oferty dydaktycznej i naukowej do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Celem strategicznym ZWL PB w obszarze

działalności dydaktycznej jest: „doskonalenie i rozszerzenie procesu kształcenia”. Cel ten zostanie osiągnięty głównie poprzez dostosowanie programów studiów do potrzeb rynku pracy. Zarys dokumentu Strategia Rozwoju Zamiejscowego Wydziału Leśnego w Hajnówce jest dostępny na stronie internetowej Wydziału: zwl.pb.edu.pl.

1.2.2. Wskazanie tytułu zawodowego nadawanego absolwentom

Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo*, absolwent uzyskuje tytuł zawodowy **inżyniera**.

1.2.3 Wskazanie dziedziny nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty uczenia się dla kierunków studiów

Efekty uczenia się dla kierunku *leśnictwo* odnoszą się do dziedziny **nauk rolniczych** i są przypisane do dyscypliny naukowej **nauki leśne**.

1.3. Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia absolwentów, a także możliwości kontynuacji kształcenia

Absolwent studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku leśnictwo zdobędzie przygotowanie teoretyczne i praktyczne, aktualną wiedzę z zakresu gospodarowania na obszarach przyrodniczo-cennych. Ponadto, będzie potrafił tworzyć, sam dobierać odpowiednie metody i techniki wykorzystywane w gospodarowaniu zasobami leśnymi. Będzie gruntownie przygotowany do samodzielnej pracy na różnych stanowiskach i będzie zdolny do nieschematycznego myślenia i stosowania zdobytej wiedzy pracując w zespołach.

Absolwent będzie potrafił tworzyć lub samodzielnie dobierać odpowiednie metody wykorzystywane w gospodarowaniu zasobami leśnymi. Otrzyma gruntowne przygotowanie do samodzielnej pracy na różnych stanowiskach z umiejętnościami nieschematycznego myślenia w stosowaniu zdobytej wiedzy i pracy w zespołach. Będzie przygotowany do pracy w jednostkach Lasów Państwowych, w gospodarstwach leśnych lasów komunalnych, w parkach narodowych i krajobrazowych, a także w organach zajmujących się ochroną przyrody i środowiska. Będzie mógł także podjąć pracę w administracji samorządowej w gminach, starostwach i jednostkach wojewódzkich oraz w gałęziach gospodarki związanych z leśnictwem m.in. w Zakładach Usług Leśnych. Będzie mógł znaleźć zatrudnienie w zakładach zadrzewiania, lasach doświadczalnych lub w leśnych zakładach naukowo-badawczych. Zdobędzie wiedzę i umiejętności niezbędne do wykorzystania w sektorze edukacji przyrodniczej zarówno w Lasach Państwowych, jak i poza nimi (muzea przyrodnicze, ośrodki edukacji ekologicznej, turystyka leśna i in.). Tym samym absolwenci kierunku

wspierać będą leśnictwo i przemysł drzewny w staraniach o sprostanie współczesnym i przyszłym wyzwaniom.

1.4. Sylwetka absolwenta

Absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym przygotowany będzie do:

- zapewnienia trwałości funkcjonowania ekosystemów leśnych i ochrony ich walorów przyrodniczych;
- sporządzania i realizacji planów gospodarczych, ochronnych i finansowych jednostek związanych z leśnictwem i branżą leśną;
- organizowania, pozyskiwania i transportu surowców leśnych zgodnie z zasadami zachowania trwałości lasu;
- projektowania i realizacji inżynierskiego zagospodarowania lasu;
- prowadzenia nadzoru nad wykonawstwem prac leśnych oraz doskonaleniem poziomu ich technizacji;
- zdobywania wiedzy z zakresu gospodarki leśnej i ochrony środowiska, organizowania i zarządzania gospodarstwem leśnym zgodnie z zasadami ochrony środowiska i prawami przyrody;
- zdobywania wiedzy i umiejętności w zakresie gospodarowania w drzewostanach o specjalnym znaczeniu oraz gospodarki w terenach skażonych emisjami (wraz z terenami miejskimi);
- planowania pozyskiwania i zagospodarowania ubocznych produktów leśnych;
- podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich) i uczestniczenia w pracach badawczych w zakresie leśnictwa;
- umiejętnego planowania i organizowania produkcji szkółkarskiej, zabiegów hodowlanych oraz ochrony lasu przed zagrożeniami abiotycznymi, biotycznymi i antropogenicznymi;
- zakładania firm usługowych, jak i podejmowanie pracy w państwowych i prywatnych podmiotach gospodarczych działających na rzecz leśnictwa oraz ochrony środowiska.

Absolwent kierunku leśnictwo pierwszego stopnia o profilu praktycznym będzie znał jeden język obcy na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz podstawową wiedzę, umiejętności i kompetencje do podjęcia studiów pierwszego stopnia na kierunku leśnictwo i kierunkach związanych z ochroną środowiska i przyrody.

2. UZASADNIENIE MODERNIZACJI STUDIÓW NA KIERUNKU, POZIOMIE I PROFILU KSZTAŁCENIA

Modernizacja kierunku *leśnictwo*, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, wynika z dostosowania programu studiów do obowiązującej Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku, Poz. 1668.

3. INFORMACJA O POSIADANEJ KATEGORII NAUKOWEJ I OPIS PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce od 2010 roku jest jednostką prowadzącą systematyczne badania naukowe i poddającą się ocenie naukowej (kategoryzacji). Na podstawie kompleksowej oceny jakości działalności naukowej i badawczo rozwojowej jednostek naukowych zarówno w 2013, jak i w 2017 roku uzyskał kategorię naukową B. W załączniku zostało zamieszczone dodatkowe zestawienie przedstawiające wyniki kategoryzacji Wydziału z 2017 roku na tle innych jednostek prowadzących kształcenie na kierunku leśnictwo i badania naukowe z zakresu szeroko rozumianego leśnictwa w Polsce. Z zamieszczonych zestawień wynika jednoznacznie, że poziom badań naukowych w Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce jest porównywalny z innymi jednostkami, a zgodnie z kryterium związanym z praktycznymi efektami działalności naukowej, efekty uzyskane na Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce są znacząco wyższe niż wszystkich pozostałych wydziałów. Wynik kategoryzacji przeprowadzony w 2017 roku świadczy o ogromnym postępie w rozwoju dydaktycznym i naukowym kadry Wydziału, która dodatkowo bardzo angażuje się w badania naukowe związane z potrzebami regionu.

W Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce realizowane są badania naukowe związane głównie z bogactwami naturalnymi obszaru Puszczy Białowieskiej. Głównym kierunkiem badań są zagadnienia identyfikacji metabolitów wtórnych w roślinach naczyniowych i grzybach poliporoidalnych z terenu Puszczy Białowieskiej. Uzupełnieniem tej problematyki jest analiza problemów związanych z zagospodarowaniem ubocznych produktów leśnych i badaniem środowiska leśnego. Realizowanych jest szereg zagadnień badawczych, które obejmują również:

- sposoby otrzymywania substancji czynnych z materiału roślinnego i grzybów,
- identyfikację morfologiczną i chemiczną różnych organizmów z Puszczy Białowieskiej,
- badania aktywności biologicznej uzyskanych ekstraktów z grzybów,
- systematyczne tworzenie banku ekstraktów grzybów z Puszczy Białowieskiej (głównie poliporoidalnych),
- inżynierię przetwarzania ubocznych produktów leśnych, w tym właściwości reologiczne produktów naturalnych i stosowanych w technologii przetwarzania drewna,
- zagadnienia rozwoju turystyki na obszarach przyrodniczo cennych,
- ochronę różnorodności biologicznej na obszarach rolnych i leśnych,
- edukację przyrodniczo-leśną,
- badania właściwości fizykochemicznych surowców leśnych,
- badania fizykochemiczne i mikrobiologiczne wód powierzchniowych na terenie Puszczy Białowieskiej i Puszczy Knyszyńskiej,
- efekty zarządzania publicznego w samorządach terytorialnych.

W ramach działalności naukowej Wydziału Leśnego realizowane są międzynarodowe projekty badawcze, granty finansowane w ramach funduszy statutowych uzyskanych z MNiSW oraz prace badawcze realizowane we współpracy z miejscowymi podmiotami gospodarczymi i publicznymi.

Zamiejscowy Wydział Leśny PB w Hajnówce prowadzi aktywną międzynarodową współpracę naukową. Na podstawie podpisanych wieloletnich umów, współpraca prowadzona jest zarówno z partnerami z Europy, jak i uczelniami z USA. Partnerami zagranicznymi są: Uniwersytet na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju w Eberswalde (Niemcy), Uniwersytet Mississippi (USA), Uniwersytet w Houston-Downtown (USA), Narodowe Centrum Produktów Naturalnych (USA), Białoruski Państwowy Uniwersytet Technologiczny w Mińsku (Białoruś), Instytut Lasu Białoruskiej Akademii Nauk (Białoruś), Instytut Botaniki Eksperymentalnej im. W. F. Kuprevivha Białoruskiej Akademii Nauk (Białoruś), Permski Uniwersytet Państwowy (Rosja), Instytut Lasu w Pietrozawodzku (Rosja).

W roku 2017 został zakończony trzyletni projekt badawczy rozpoczęty w 2015 roku a finansowany przez National Science Foundation (NSF) z USA pt.: „Study of Species Interactions in a Unique Ecosystem, Białowieża Forest”. Grant był realizowany we współpracy pomiędzy Zamiejscowym Wydziałem Leśnym PB w Hajnówce a Uniwersytetem Mississippi (USA). Projekt dotyczył badania różnorodności biologicznej i interakcji zachodzących w unikatowym środowisku roślin, grzybów i porostów występujących w Puszczy Białowieskiej. Współpraca pomiędzy uczelniami w tym zakresie trwa od 2013 roku.

W latach 2013-2015 pracownicy i studenci wydziału uczestniczyli w realizacji międzynarodowego projektu naukowego Polish – Belarusian – Germany Trilateral Summer Academy, będącego efektem współpracy między trzema parkami narodowymi: Nationalpark Unteres Odertal (Brandenburgia, Niemcy), Białowieskim Parkiem Narodowym (Polska) i Belovezhskaya Pushcha (Białoruś) oraz trzema uczelniami partnerskimi Zamiejscowym Wydziałem Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce (ZWL PB), Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Technologicznym w Mińsku (BGU) i Uniwersytetem Zrównoważonego Rozwoju w Eberswalde (HNEE). Głównym celem projektu było przybliżenie problematyki zarządzania obszarami przyrodniczo cennymi na przykładzie funkcjonowania parków narodowych oraz analiza wymiaru społeczno-gospodarczego w zarządzaniu obszarami chronionymi. Tematyka Summer Academy obejmowała również znaczenie usług ekosystemowych, koncepcje zarządzania obszarami chronionymi na szczeblu krajowym, europejskim i międzynarodowym (zgodnie z zaleceniami IUCN), ekoturystykę oraz wyzwania, przed jakimi stoją obecnie obszary chronione. W programie ujęto także aspekty zmian klimatycznych, jako jednych z najważniejszych współcześnie wyzwań w ochronie przyrody. Na podstawie uzyskanych informacji z badań terenowych oraz laboratoryjnych, starano się przedstawić możliwości wspierania zarządzania obszarem parku narodowego w wielu aspektach, od wymiaru przyrodniczego po społeczny.

Aktualnie w ramach konkursu Opus 12, panel NZ7 prof. dr hab. Walerij Isidorow prowadzi pracę badawczą: *"Badania nad składem chemicznym i mechanizmami działania przeciwnowotworowego ekstraktów z pączków brzozy białej i wyizolowanych z nich substancji"*. Kwota dofinansowania to 678 tys. złotych. Celem projektu jest szczegółowe

oznaczanie składu chemicznego pączków brzozy brodawkowatej i brzozy omszonej, a także badania zawartych w nich substancji, szczególnie w kierunku aktywności przeciwnowotworowej.

Obecnie realizowany jest także projekt przedwdrożeniowy w ramach „Inkubatora Innowacyjności +” administrowany przez Instytut Innowacji i Technologii Politechniki Białostockiej pod tytułem: „Weryfikacja polowa kompozycji roślinnej do profilaktyki i leczenia zgnilca złośliwego pszczół”. Kierownikiem projektu jest dr hab. inż. Sławomir Bakier prof. PB., a kwota przewidziana na badania to 135 000 zł. Projekt realizowany jest na bazie zgłoszenia patentowego pracowników ZWL PB. Substancje czynne biologicznie wykorzystywane w kompozycji do leczenia zgnilca złośliwego uzyskiwane są z roślin i grzybów z terenu Puszczy Białowieskiej.

Nowatorski charakter realizowanych prac badawczych przez naukowców z Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej związany jest przede wszystkim z wykorzystaniem zasobów swoistych dla regionu północno-wschodniego. Obszar Puszczy Białowieskiej jest szczególnie bogaty w różne gatunki grzybów. Wiele z nich występuje bardzo rzadko, wyłącznie w „starych lasach” o dużych zasobach martwego drewna i charakteryzuje się złożoną aktywnością biologiczną. Na Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce został utworzony unikalny bank ekstraktów grzybów poliporoidalnych obejmujący obecnie ponad 150 gatunków. Systematycznie w ramach posiadanych możliwości kadrowych i finansowych prowadzone są badania aktywności biologicznej i oznaczanie składu chemicznego uzyskanych wyciągów. Należy stwierdzić, że badania w tym zakresie są bardzo obiecujące, a potencjał zastosowań substancji uzyskiwanych z grzybów Puszczy Białowieskiej jest trudny do przecenienia.

W latach 2013-2016 na Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce zrealizowano dwa projekty finansowane ze środków Unii Europejskiej. Podstawowe dane o projektach przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Podstawowe dane o projektach finansowanych ze środków UE realizowanych na Wydziale Leśnym w latach 2013-2015

Tytuł projektu	Źródło finansowania	Wartość projektu	Termin realizacji
Projekt: "Rozbudowa i modernizacja infrastruktury naukowo-badawczej Politechniki Białostockiej", w ramach którego na ZWL w Hajnówce zrealizowano działanie związane z Budową Centrum Naukowo-Badawczego Wydziału Leśnego. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.	PARP Działania I.3. Wsparcie innowacji w schemacie wsparcia na wyposażenie oraz w schemacie wsparcia na tworzenie zaplecza B+R. Nr referencyjny Konkursu DIN-15.3-511-1/11	Całkowita wartość projektu: 35 938 687,83 zł Kwota dofinansowania: 32 344 819,04 zł	Okres realizacji projektu: 01.01.2012 – 30.11.2015
Projekt „Centrum Nowoczesnego Kształcenia Politechniki Białostockiej”, w ramach którego na ZWL w Hajnówce zrealizowano działanie związane z rozbudową pracowni naukowych. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.	Oś priorytetowa I Nowoczesna gospodarka Działania I.1 Infrastruktura uczelni, podstawie umowy POPW.01.01.00-20-008/09-00 z dnia 29 października 2009r.	Udział ZWL wynosił około 2,4 mln zł.	Okres realizacji projektu: 29.10.2009 – 31.07.2014

Źródło: opracowanie własne.

Efektem realizacji pierwszego z w/w projektów jest otwarte w listopadzie 2015 roku Centrum Naukowo-Badawcze ZWL PB. Jest to nowoczesna jednostka naukowa, w skład której wchodzi 50-osobowa sala seminaryjna oraz zespół czterech laboratoriów specjalistycznych.

Efektem realizacji pierwszego z w/w projektów jest otwarte w listopadzie 2015 roku Centrum Naukowo-Badawcze ZWL PB. Jest to nowoczesna jednostka naukowa, w skład której wchodzi 50-osobowa sala seminaryjna oraz zespół czterech laboratoriów specjalistycznych.

- 1) Laboratorium Ubocznych Produktów Leśnych z Pracownią Ekstrakcji Nadkrytycznej i Pracownią Właściwości Fizykochemicznych.

Prowadzone są tutaj badania nad zagospodarowaniem odpadów z drewna (m. in. kory, cetyny, karpiny).

- 2) Laboratorium Monitoringu Środowiska Leśnego z Pracownią Genetyki i Pracownią Ochrony Środowiska.

Prowadzone są badania dotyczące identyfikacji wpływu czynnika ludzkiego na funkcjonowanie przyrody. Badana jest między innymi jakość wód gruntowych na terenie Puszczy Białowieskiej. W Pracowni Genetyki zapoczątkowano prowadzenie badań nad zróżnicowaniem genetycznym i mikroklonalnym namnażaniem odmian i gatunków zagrożonych wyginięciem.

- 3) Laboratorium Fotodetekcji i Komputerowej Analizy Obrazu

służy badaniom obiektów przyrodniczych z wykorzystaniem termowizji oraz monitorowaniu środowiska leśnego pod kątem ochrony przyrody. Znajdują się w nim:

serwer danych rastrowych i wektorowych oraz map numerycznych i kamery termowizyjne oraz endoskopowe z matrycami CCD.

4) Laboratorium Entomologii z Pracownią Preparatyki, Pracownią Fotoeklektorów i Magazynem Zbiorów.

Prowadzone są tu badania nad wybranymi grupami owadów występujących na Podlasiu.

Dzięki budowie i wyposażeniu nowoczesnych laboratoriów Zamiejscowy Wydział Leśny PB w Hajnówce zwiększył swoje możliwości w zakresie prowadzenia badań nad środowiskiem leśnym. Inwestycja umożliwiła także rozwój współpracy z zagranicznymi i krajowymi ośrodkami naukowymi.

Tabela 3. Wysokość dotacji na utrzymanie potencjału badawczego w latach 2014-2018 w ramach pracy statutowej

Rok	Wartość w PLN
2014	66 410
2015	70 130
2016	85 830
2017	104 480
2018	79 674

Źródło: opracowanie własne.

Od roku 2013 w ramach otrzymanej dotacji statutowej realizowana jest praca badawcza pt.: *Identyfikacja metabolitów wtórnych w roślinach naczyniowych i grzybach z terenu Puszczy Białowieskiej*. Wysokość dotacji na utrzymanie potencjału badawczego (podstawową działalność statutową) Wydziału przyznana w latach 2014-2017 przedstawiono w tabeli 3.

Realizacja projektów badawczych przez pracowników Wydziału przyczynia się w istotny sposób do ich rozwoju naukowego, co znalazło odzwierciedlenie w przeprowadzonej kategoryzacji wydziału w 2017 roku. Działania władz Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce ukierunkowane są na umożliwienie pracownikom awansu zawodowego. Obecnie jedna osoba na Wydziale posiada wszczęty przewód doktorski. Stopień zaawansowania prac związanych z planowanym uzyskaniem stopnia naukowego doktora habilitowanego należy uznać za zaawansowany w przypadku dwóch osób. Za zaawansowany w wypadku jednej osoby należy także uznać stopień prac związanych z planowanym uzyskaniem tytułu profesora nauk rolniczych i leśnych.

W ramach projektu pt. "Podniesienie potencjału uczelni wyższych jako czynnik rozwoju gospodarki opartej na wiedzy" (Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Kapitał Ludzki; Działanie 4.1. Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy; Poddziałanie: 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni; dziedzina: nauka i edukacja), pracownicy Wydziału korzystali z dodatkowych form wsparcia w postaci:

- staży w wiodących krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowo-dydaktycznych;
- szkoleń naukowo-dydaktycznych mających na celu podwyższenie kompetencji dydaktycznych pracowników;

- stypendiów dla profesorów wizytujących.

Efekty realizowanych przez pracowników badań naukowych są upowszechniane w formie artykułów w czasopiśmie z listy ISI oraz wysoko punktowanych czasopiśmie z listy MNiSW. Działalność naukowo-badawcza ma również związek z budowaniem relacji Wydziału Leśnego z otoczeniem instytucjonalnym. Współpraca polega na formalnej współpracy udokumentowanej na podstawie umów podpisanych pomiędzy Politechniką Białostocką a szeregiem instytucji publicznych, samorządowych, uczelni i przedsiębiorstw. Wyrazem współpracy instytucjonalnej są najczęściej wspólnie organizowane przedsięwzięcia (konferencje, seminaria), wspólna realizacja projektów, organizacja staży naukowych, wykonywanie ekspertyz naukowych. Powyższe zdania Zamiejscowy Wydział Leśny PB w Hajnówce realizuje między innymi z: Instytutem Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży, Instytutem Badawczym Leśnictwa z siedzibą w Sękocinie Starym, Instytutem Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk, Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Białymstoku, Instytutem Kronenberga, Muzeum Rolnictwa im. Ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu i Starostwem Powiatowym w Hajnówce. Efektem współpracy ZWL PB ze środowiskiem gospodarczym są podpisane umowy o współpracy (GRYFSKAND sp. z o. o., RUNO sp. z o.o.), ale przede wszystkim czynnie prowadzone badania naukowe, m.in. z IKEA Industry Poland S.A., Eko-Herba, WOJMAR sp. z o. o. spółka komandytowa czy też NAFTAN Sp. z .o.o.

W kontekście projektowanego kierunku studiów za ważne należy uznać podpisane przez Politechnikę Białostocką, z inicjatywy Wydziału Leśnego w Hajnówce, umowy o współpracy z firmami: IKEA Industry Poland sp. z o. o. i fabrykami mebli FORTE S.A. Podstawowe obszary współpracy obejmują wspólne kształtowanie oferty edukacyjnej uwzględniającej potrzeby rynku pracy oraz inicjowanie wspólnych projektów badawczych.

Udział w stażach pracowników Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce przyczynia się w bezpośredni sposób do ich rozwoju naukowego i zawodowego. W latach 2013-2014 pracownicy odbyli następujące krajowe i zagraniczne staże naukowe:

- Instytut Nowych Syntez Chemicznych, Zakład Ekstrakcji Nadkrytycznej w Puławach, 2013 rok, dr hab. inż Sławomir Bakier, prof. PB;
- Instytut Nowych Syntez Chemicznych, Zakład Ekstrakcji Nadkrytycznej w Puławach, 2014 rok, dr Ewa Zapora;
- Uniwersytet w Mississippi (USA), 2014 rok, mgr Marcin Stocki.

W pierwszym przypadku zweryfikowano w praktyce możliwość zastosowania techniki ekstrakcji nadkrytycznej do pozyskiwania z materiału roślinnego produktów o dużym znaczeniu użytkowym, w szczególności z ubocznych surowców leśnych. Efektem stażu są dwa zgłoszenia patentowe (w tym zgłoszenie patentowe pt. „Sposób uzyskania substancji czynnych z brzozy”) i już uzyskany patent („Sposób otrzymywania kalafonii w proszku i innych substancji żywicznych z drewna drzew iglastych”; nr P. 408302, publikacja w Biuletynie Urzędu Patentowego: maj 2017 rok). Efektem drugiego stażu jest doświadczalna weryfikacja możliwości ekstrakcji i frakcjonowania związków czynnych biologicznie z grzybów poliporoidalnych w nadkrytycznym CO₂. Badano wpływ temperatury i ciśnienia na efektywność ekstrakcji, a także stopnia rozdrobnienia surowca oraz współrozpuszczalnika na przebieg procesu. Efektem trzeciego stażu jest identyfikacja oraz

sprawdzenie aktywności biologicznej metabolitów wtórnych występujących w mchu szroniaku szarym *Niphotrichum canescens* oraz grzybie pomarańczowcu błyszczącym *Pycnoporellus fulgens*.

Odbyte staże umożliwiły przygotowanie kadry do uruchomienia laboratoriów o podobnym profilu na Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce. Działania te znajdują odzwierciedlenie w zdobywaniu przez pracowników wiedzy praktycznej, nowych umiejętności, które również wzbogacają proces dydaktyczny. Stają się też podstawą doniesień konferencyjnych, publikacji i zgłoszeń patentowych.

Pracownicy prowadzą również współpracę z przedsiębiorstwami znajdującymi się w regionie, np. IKEA Industry Poland Sp. z o.o. Oddział w Orli. Efektem naukowym współpracy z przedsiębiorstwami jest między innymi wykonywanie ekspertyz związanych z rozwiązywaniem różnych praktycznych problemów.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce, obok działalności naukowej, prowadzi intensywne i efektywne działania w zakresie upowszechniania i popularyzacji nauki. Pracownicy Wydziału corocznie uczestniczą i współtworzą Podlaski Festiwal Nauki i Sztuki. Jest to największa w regionie północno-wschodnim impreza popularyzująca pracę i osiągnięcia regionalnych uczelni wyższych. W otwartej formule Festiwalu zawierają się wykłady i prezentacje, warsztaty, spektakle i koncerty, które pozwalają poszerzyć wiedzę z zakresu zarówno nauk technicznych, ścisłych, medycznych, społecznych, humanistycznych, jak i sztuki. Laboratoria i warsztaty pracy naukowców oraz artystów, na co dzień niedostępne, otwierają się na czas Festiwalu i zachęcają do spojrzenia z naukowego punktu widzenia na wiele zjawisk.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce w latach 2013-2017 był organizatorem szeregu międzynarodowych i krajowych konferencji i seminariów naukowych. Na szczególną uwagę zasługuje Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: "Turystyka na obszarach przyrodniczo cennych", zainicjowana w 2014 roku jako I Konferencja Naukowa poświęcona zagadnieniom turystyki, której organizatorem był wówczas wyłącznie ZWL PB. Od 2015 roku do Komitetu Organizacyjnego dołączył Instytut Kronenberga. Konferencja rozrosła się i jako Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Turystyka na obszarach przyrodniczo cennych" uzyskała markę cenioną nie tylko w Polsce. Jest rozpoznawalnym, corocznym przedsięwzięciem, a przede wszystkim największą konferencją związaną z turystyką przyrodniczą w kraju. Konferencja jest przede wszystkim platformą do dyskusji przyrodników, leśników, przedstawicieli parków narodowych, samorządowców, przedsiębiorców, specjalistów od zarządzania i ekonomii. Daje możliwość współpracy przy rozwiązywaniu trudnych problemów dotyczących wielofunkcyjności obszarów cennych przyrodniczo oraz poszukiwania dobrych praktyk w dziedzinie zarządzania zasobami przyrodniczymi. Z roku na rok konferencja przyciąga coraz więcej uczestników (w 2014 roku było ich 55, w 2015 roku – 71, w 2016 roku – 100, a w 2017 już 125). Uczestnicy konferencji reprezentują ośrodki krajowe i zagraniczne. Efektem dyskusji i wspólnych ustaleń uczestników konferencji była Deklaracja Białowieska przyjęta w 2015 roku, która powinna stać się przewodnikiem działań naukowych i kartą powinności wobec obszarów przyrodniczo cennych. Równie istotne są efekty organizowanego corocznie "Forum Idei Miast Turystycznych", które stwarza sposobność dialogu przedstawicieli samorządów

i środowiska naukowego. W roku 2016 po raz pierwszy przyznano również nagrody Kronenberga "Biznes-Środowisko-Dziedzictwo", których laureatami zostały przedsiębiorstwa i samorządy realizujące swoje działania z poszanowaniem dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Znaczącym i perspektywicznym działaniem Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej była współorganizacja Międzynarodowej Szkoły Jesiennej w ramach Akcji COST FP1401 GLOBAL WARNING w listopadzie 2016 roku. Europejski Program Współpracy w Dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych (COST), to struktura instytucjonalna, której najważniejszym zadaniem jest właśnie organizowanie multilateralnej współpracy naukowo-technicznej krajów członkowskich. Program COST ukierunkowany jest na prowadzenie badań podstawowych oraz przedsięwzięć stanowiących pomost pomiędzy badaniami podstawowymi a pracami rozwojowymi (tzw. precompetitive research), przy czym duża waga przywiązywana jest do projektów zorientowanych na potrzeby społeczeństw. W programie Horyzont 2020, COST proponuje zestaw nowych narzędzi mających na celu zapewnienie wsparcia strukturalnego dla Europejskiej Przestrzeni Badawczej, poszerzenie bazy badawczej w Europie, a także wspieranie współpracy naukowo-technicznej z innymi krajami. Uczestnictwo pracowników Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w programie COST FP 1401 umożliwiło praktyczne zapoznanie się z zasadami jego funkcjonowania. Zdobyte doświadczenie pozwoliło na zainicjowanie działań mających na celu:

- 1) oficjalne przystąpienie Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce do dwóch akcji w ramach COST, tj:
  - FP 1401: A global network of nurseries as early warning system against alien tree pests (Global Warning),
  - FP 1406: Pine pitch canker - strategies for management of *Gibberella circinata* in greenhouses and forests (PINESTRENGTH);
- 2) złożenie (w terminie wynikającym z harmonogramu COST) wspólnego europejskiego projektu, tzw. Proposal document (zawierającego First Draft Technical Annex) dotyczącego tematyki grzybów medycznych (Medicinal Mushrooms) we współpracy z partnerami z innych krajów.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce inicjuje, jak również włącza się w realizację wielu działań w zakresie upowszechniania i popularyzacji badań naukowych. Pracownicy Wydziału uczestniczą czynnie w działaniach popularyzujących badania naukowe biorąc udział w wydarzeniach o zasięgu lokalnym i regionalnym, m.in. w corocznych edycjach Wystawy Grzybów Puszczy Białowieskiej, Dniach Otwartych Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce, piknikach edukacyjnych. Efektywna jest również współpraca między Zamiejscowym Wydziałem Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce a jednostkami oświatowymi regionu. Pracownicy ZWL PB prowadzą warsztaty naukowe z zakresu leśnictwa, ochrony przyrody i środowiska dla uczniów gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów Uniwersytetu III wieku (który ma swoją siedzibę przy ZWL PB), a także systematycznie organizują spotkania popularno-naukowe dla dzieci. Należy również podkreślić, że Wydział angażuje się w przedsięwzięcia ukierunkowane na interesariuszy wewnętrznych, czyli studentów. Do najważniejszych

cyklicznych imprez należą Juwenalia oraz Dni Wydziału Leśnego organizowane cyklicznie w czerwcu.

Pracownicy Wydziału są także redaktorami i członkami rad redakcyjnych międzynarodowych czasopism naukowych:

- dr hab. inż. S. Bakier – redaktor działu „Bee Products” w Journal of Apicultural Science, od 2012 roku;
- dr hab. inż. Mikołaj Jalinik – członek rady redakcyjnej – Economic Review of Tourism, od 2014 roku.

4. ZASADY REKRUTACJI I OPIS KOMPETENCJI OCZEKIWANYCH OD KANDYDATA UBIEGAJĄCEGO SIĘ O PRZYJĘCIE NA STUDIA

Kandydat ubiegający się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia kierunku leśnictwo o profilu praktycznym, stacjonarne i niestacjonarne powinien posiadać wiedzę i umiejętności, wynikające z realizacji programu nauczania szkoły średniej, w zakresie następujących przedmiotów:

- w przypadku kandydatów zdających egzamin maturalny w 2010 roku i później:
  - matematyka,
  - fizyka lub chemia lub biologia lub geografia,
  - język obcy nowożytny,
- w przypadku kandydatów zdających egzamin dojrzałości lub egzamin maturalny do 2009 roku włącznie:
  - matematyka lub fizyka lub chemia lub biologia lub geografia,
  - język obcy nowożytny.

Zgodnie z § 110. Ust. 7. Statutu Politechniki Białostockiej warunki i tryb rekrutacji określa Senat na wniosek Rady Wydziału Jednostki. Warunki i tryb rekrutacji proponowane są przez Dziekana, opiniowane i przyjmowane przez Radę Wydziału w formie uchwały. Po weryfikacji i wydaniu opinii przez Komisję Senacką ds. Dydaktyki, stają się obowiązujące na mocy Uchwały Senatu Uczelni. Uchwała rekrutacyjna podawana jest do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, w którym ma odbyć się rekrutacja (Art. 70. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).

Czynności związane z rekrutacją na studia przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna (WRK). Wszystkie etapy rekrutacji przeprowadzane są w terminach określonych w harmonogramie rekrutacji ustalonym przez Rektora. Harmonogram oraz adresy WKR wraz z wykazem numerów telefonów i adresami e-mailowymi dostępne są na stronie internetowej Politechniki Białostockiej w zakładce „Kandydaci”.

Rekrutacja na studia odbywa się drogą elektroniczną za pomocą systemu IRK (System Internetowej Rejestracji Kandydatów) dostępnego na stronie internetowej Uczelni (<http://irk.pb.edu.pl>). Kandydat korzysta z dostępu do IRK we własnym zakresie lub ze

stanowisk komputerowych w Centrum Rekrutacji i Wspierania Edukacji. Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na studia mają możliwość zarejestrowania się w IRK na dowolną liczbę kierunków studiów. Kandydat, który zarejestruje się na więcej niż jeden kierunek studiów, musi ustalić priorytety.

W postępowaniu rekrutacyjnym pod uwagę brane są wyniki z części pisemnej egzaminu maturalnego z przedmiotów określonych w warunkach rekrutacji.

Przyjęcie na studia odbywa się w ramach limitu miejsc w oparciu o listę rankingową kandydatów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym. Uczelnia może ustalić minimalną liczbę punktów wymaganą do przyjęcia na studia.

Na pierwszy rok studiów z pominięciem konkursu świadectw, mogą być przyjmowani:

- 1) laureaci oraz finaliści olimpiad stopnia centralnego;
- 2) laureaci konkursów międzynarodowych;
- 3) laureaci ogólnopolskich konkursów organizowanych przez Politechnikę Białostocką;
- 4) uczestnicy zawodów rangi: Igrzyska Olimpijskie, Mistrzostwa Świata, Mistrzostwa Europy, Uniwersjada oraz medaliści zawodów rangi: Mistrzostwa Polski i Puchar Polski w dyscyplinach indywidualnych i zespołowych w kategorii juniorów i seniorów.

Szczegółowe zasady przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego, laureatów konkursów międzynarodowych, laureatów ogólnopolskich konkursów organizowanych przez Politechnikę Białostocką oraz uczestników i medalistów zawodów sportowych określają odrębne przepisy.

5. ANALIZA ZGODNOŚCI ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Z POTRZEBAMI RYNKU PRACY

Analiza zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oparta jest przede wszystkim na opinii pracodawców wchodzących w skład Rady Programowej działającej przy Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB. Na podstawie informacji uzyskanych od pracodawców dokonywane są zmiany w programach kształcenia pod kątem zapotrzebowania rynku pracy. Opinie pracodawców na temat studentów - praktykantów, wyrażane w specjalnym formularzu podsumowującym praktykę, są dodatkowym narzędziem w ocenie przydatności na rynku pracy zakładanych efektów uczenia się. Źródłem informacji na ten temat są także personalne kontakty kadry naukowo – dydaktycznej z absolwentami zatrudnionymi w regionie. Wnioski z analizy zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy uwzględniane są w corocznych raportach z oceny własnej wydziału w zakresie jakości kształcenia. Dodatkowym źródłem informacji są raporty o losach absolwentów przedstawiane przez Biuro Karier PB. Absolwent wypełnia anonimowo ankietę bezpośrednio po ukończeniu studiów, po roku i po trzech latach. Ocenie podlega jakość kształcenia na Wydziale, informacja ta wskazuje, czy programy i formy nauczania realizowane przez Wydział w satysfakcjonującym stopniu przygotowały go do wejścia na rynek pracy.

Pracodawcy opiniujący program studiów na studiach pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym pozytywnie odnoszą się do potrzeby kształcenia

na tym kierunku, zwracając między innymi uwagę na to, że program studiów oraz zakładane efekty uczenia się dostosowane są do obecnej i przyszłej specyfiki leśnictwa, zarówno w kraju, jak i za granicą, a projektowane zakresy tematyczne poszczególnych przedmiotów obejmują treści umożliwiające studentom zdobycie umiejętności o charakterze praktycznym i inżynierskim, jak również rozwój kompetencji o charakterze społecznym, niezbędnych na rynku pracy.

6. PROGRAM STUDIÓW

6.1. Informacje podstawowe (formę studiów, tytuł zawodowy nadawany absolwentowi, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia)

- forma studiów: **stacjonarne i niestacjonarne**
- tytuł zawodowy nadawany absolwentowi: **inżynier**
- liczba semestrów: **7**
- liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji inżyniera: **210**
- specjalności: **gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych**

6.2. Zestawienie kierunkowych efektów uczenia się odnoszących się do uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia oraz charakterystyk pierwszego stopnia a także odnoszących się do kompetencji inżynierskich

Objaśnienie oznaczeń użytych w tabelach:

P6 – szósty poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza

G – głębia i zakres

K – kontekst

U – umiejętności

W – wykorzystanie wiedzy

K – komunikowanie się

O – organizacja pracy

U – uczenie się

K – kompetencje społeczne

K – krytyczna ocena

O – odpowiedzialność

R – rola zawodowa

L1P – leśnictwo, pierwszy stopień, profil praktyczny

Przykładowo:

P6S_WK = poziom 6 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego, wiedza – kontekst

P6S_UU = poziom 6 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego, umiejętności – uczenie się

P6S_KR = poziom 6 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego, kompetencje społeczne – rola zawodowa

Tabela 4. Efekty uczenia się na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym i ich odniesienie do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji

Symbol efektu	Kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku studiów <i>leśnictwo</i> . Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku <i>leśnictwo</i> :	Odniesienie do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji	Nazwa dyscypliny
WIEDZA			
L1P_W01	Ma zaawansowaną wiedzę z zakresu matematyki, fizyki, chemii i nauk pokrewnych niezbędną do rozumienia zjawisk zachodzących w środowisku leśnym.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W02	Ma ogólną wiedzę z zakresu biologicznych podstaw produkcji na różnych poziomach złożoności oraz o technicznych zagadnieniach inżynierskich, przydatną w technologiach leśnych.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W03	Zna podstawowe procesy, metody, techniki, technologie i urządzenia leśne służące kształtowaniu i wykorzystaniu potencjału przyrody.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W04	Ma ogólną wiedzę na temat leśnych procesów produkcyjnych, zna typowe technologie produkcji leśnej.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W05	Ma ogólną wiedzę o funkcjonowaniu organizmów żywych na różnych poziomach organizacji, przyrody nieożywionej oraz technicznych zadaniach inżynierskich w leśnictwie.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W06	Ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W07	Zna rolę zwierząt leśnych w środowisku, rozróżnia technologie ochrony przyrody oraz zna podstawowe zagadnienia związane z funkcjonowaniem ekosystemów leśnych.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W08	Zna podstawowe zasady konstrukcji maszyn i urządzeń technicznych znajdujących zastosowanie w pracach leśnych.	P6S_WG	Nauki leśne

C.d. Tabela 4. Efekty uczenia się na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym i ich odniesienie do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji

Symbol efektu	Kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku studiów <i>leśnictwo</i> . Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku <i>leśnictwo</i> :	Odniesienie do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji	Nazwa dyscypliny
WIEDZA			
L1P_W09	Opisuje zmiany i zagrożenia środowiska leśnego spowodowane działalnością człowieka.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W10	Wykazuje znajomość podstawowych technik i narzędzi badawczych stosowanych w leśnictwie, zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii w użytkowaniu sprzętu technicznego.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W11	Posiada podstawową wiedzę dotyczącą uwarunkowań ekonomiczno-prawnych, społecznych tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze środowiskiem przyrodniczym.	P6S_WK	Nauki leśne
L1P_W12	Ma wiedzę w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych związanych z leśnictwem, ich zarządzania, nadzoru, logistyki, kontroli i certyfikacji.	P6S_WG, P6S_WK	Nauki leśne
L1P_W13	Zna zasady zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, organizacji systemów ekologicznych i ich wpływ na jakość i bezpieczeństwo rozpatrywane z punktu widzenia leśnictwa.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W14	Zna podstawowe metody statystyczne i narzędzia informatyczne służące do analizy i oceny zjawisk oraz procesów zachodzących w produkcji leśnej.	P6S_WG	Nauki leśne
L1P_W15	Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady związane z ochroną własności intelektualnej, prawami autorskimi i patentowymi.	P6S_WK	Nauki leśne
UMIEJĘTNOŚCI			
L1P_U01	Posiada umiejętności wyszukiwania, analizy i wykorzystywania potrzebnych informacji z zakresu nauk leśnych.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U02	Potrafi wykonywać proste zadania badawcze i inżynierskie związane z identyfikacją zmian zachodzących w środowisku leśnym.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U03	Potrafi dobrać metody i procesy technologiczne oraz zaproponować rozwiązania alternatywne, uwzględniające doskonalenie jakości, bezpieczeństwa użytkowania sprzętu technicznego oraz efektywności procesów technologicznych w leśnictwie.	P6S_UW	Nauki leśne

C.d. Tabela 4. Efekty uczenia się na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym i ich odniesienie do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji

Symbol efektu	Kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku studiów <i>leśnictwo</i> . Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku <i>leśnictwo</i> :	Odniesienie do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji	Nazwa dyscypliny
UMIEJĘTNOŚCI			
L1P_U04	Wykorzystuje metody eksperymentalne, matematyczno-statystyczne oraz informatyczne do opisu i analizy zjawisk zachodzących w lasach.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U05	Posiada umiejętności samodzielnej interpretacji uzyskanych danych empirycznych i wyciągania wniosków.	P6S_UW, P6S_UO	Nauki leśne
L1P_U06	Potrafi identyfikować zagrożenia biologiczne, chemiczne i fizyczne w leśnictwie.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U07	Potrafi przeprowadzić analizę ryzyka oraz umie sformułować wytyczne do zarządzania jakością i bezpieczeństwem użytkowania środków technicznych w leśnictwie wraz z przygotowaniem dokumentacji.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U08	Posiada umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy z zakresu przetwarzania informacji służących doskonaleniu infrastruktury leśnictwa.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U09	Potrafi określić i ocenić wartość wdrażania innowacyjnych rozwiązań służących podnoszeniu wydajności pracy środków technicznych w produkcji leśnej.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U10	Potrafi korzystać z podstawowych technologii informatycznych do pozyskiwania, przetwarzania, analizy i wykorzystywania danych odnoszących się do leśnictwa.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U11	Wykonuje pod kierunkiem opiekuna naukowego proste zadania inżynierskie lub projektowe dotyczące szeroko rozumianej techniki leśnej.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U12	Potrafi dokonać wstępnej syntezy i analizy ekonomicznej podejmowanych działań inżynierskich.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U13	Potrafi ocenić i zaplanować zakres zadań związanych ze stanem środowiska leśnego, uwzględniając zintegrowane zarządzanie środowiskiem i kryteria zrównoważonego rozwoju.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U14	Posiada umiejętność studiowania literatury przedmiotu i samodzielnego uczenia się, potrafi przygotować w języku polskim i obcym prace pisemne i wystąpienia ustne.	P6S_UW, P6S_UK	Nauki leśne

C.d. Tabela 4. Efekty uczenia się na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym i ich odniesienie do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji

Symbol efektu	Kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku studiów <i>leśnictwo</i> . Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku <i>leśnictwo</i> :	Odniesienie do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji	Nazwa dyscypliny
UMIEJĘTNOŚCI: potrafi			
L1P_U15	Posiada umiejętności komunikowania się przy użyciu różnych technik w środowisku zawodowym w obszarze problemowym techniki leśnej w języku polskim i obcym na poziomie B2.	P6S_UW, P6S_UK	Nauki leśne
L1P_U16	Posiada podstawowe umiejętności planowania hodowlanego i ochronnego obszarów leśnych, wykorzystując nowoczesne metody hodowli i ochrony lasu z uwzględnieniem zasad gospodarki nasiennej, selekcji i genetyki drzew.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U17	Potrafi samodzielnie i w zespole dokonywać identyfikacji i analizy zjawisk oraz posiada zdolność podejmowania decyzji i realizacji niekonwencjonalnych działań, z wykorzystaniem odpowiednich materiałów, metod, technik, technologii oraz narzędzi, wpływających na proces projektowania, stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych.	P6S_UW	Nauki leśne
L1P_U18	Ma potrzebę doskonalenia się, samokształcenia i uczenia przez całe życie.	P6S_UU	Nauki leśne
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: jest gotów do			
L1P_K01	Potrafi pracować w zespole i nim zarządzać, rozumie różnorodność kulturową i ludzką, potrafi rozstrzygać spory, kształtuje postawy społeczne, ma świadomość odpowiedzialności społecznej, etycznej i zawodowej.	P6S_KR	Nauki leśne
L1P_K02	Ma świadomość ryzyka podejmowanych decyzji w zakresie gospodarki leśnej, zarządzania środowiskiem i przewidywania skutków swoich działań.	P6S_KK	Nauki leśne
L1P_K03	Potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy i kreatywny.	P6S_KO	Nauki leśne

Tabela 5. Efekty uczenia się na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym i ich odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji umożliwiające uzyskanie kompetencji inżynierskich

Symbol efektu	Kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku studiów <i>leśnictwo</i>. Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku <i>leśnictwo</i> absolwent:	Odniesienie do charakterystyk I i II stopnia poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji odnoszące się do kompetencji inżynierskich
WIEDZA		
L1P_W03	Zna podstawowe procesy, metody, techniki, technologie i urządzenia leśne służące kształtowaniu i wykorzystaniu potencjału przyrody.	P6S_WG
L1P_W07	Zna rolę zwierząt leśnych w środowisku, rozróżnia technologie ochrony przyrody oraz zna podstawowe zagadnienia związane z funkcjonowaniem ekosystemów leśnych.	P6S_WG
L1P_W11	Posiada podstawową wiedzę dotyczącą uwarunkowań ekonomiczno-prawnych, społecznych tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze środowiskiem przyrodniczym.	P6S_WK
UMIEJĘTNOŚCI		
L1P_U02	Potrafi wykonywać proste zadania badawcze i inżynierskie związane z identyfikacją zmian zachodzących w środowisku leśnym.	P6S_UW
L1P_U04	Wykorzystuje metody eksperymentalne, matematyczno-statystyczne oraz informatyczne do opisu i analizy zjawisk zachodzących w lasach.	P6S_UW
L1P_U05	Posiada umiejętności samodzielnej interpretacji uzyskanych danych empirycznych i wyciągania wniosków.	P6S_UW, P6S_UO
L1P_U09	Potrafi określić i ocenić wartość wdrażania innowacyjnych rozwiązań służących podnoszeniu wydajności pracy środków technicznych w produkcji leśnej.	P6S_UW
L1P_U10	Potrafi korzystać z podstawowych technologii informatycznych do pozyskiwania, przetwarzania, analizy i wykorzystywania danych odnoszących się do leśnictwa.	P6S_UW
L1P_U11	Wykonuje pod kierunkiem opiekuna naukowego proste zadania inżynierskie lub projektowe dotyczące szeroko rozumianej techniki leśnej.	P6S_UW
L1P_U12	Potrafi dokonać wstępnej syntezy i analizy ekonomicznej podejmowanych działań inżynierskich.	P6S_UW
L1P_U13	Potrafi ocenić i zaplanować zakres zadań związanych ze stanem środowiska leśnego, uwzględniając zintegrowane zarządzanie środowiskiem i kryteria zrównoważonego rozwoju.	P6S_UW
L1P_U17	Potrafi samodzielnie i w zespole dokonywać identyfikacji i analizy zjawisk oraz posiada zdolność podejmowania decyzji i realizacji niekonwencjonalnych działań, z wykorzystaniem odpowiednich materiałów, metod, technik, technologii oraz narzędzi, wpływających na proces projektowania, stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych.	P6S_UW

6.3. Zestawienie przypisania przedmiotów do dyscyplin lub dyscypliny

Tabela 6. Zestawienie przypisania przedmiotów do dyscyplin lub dyscypliny

Nazwa przedmiotu	ECTS	Nazwa dyscypliny
Język obcy 1	2	Nauki leśne
Matematyka 1	4	Nauki leśne
Ekologia	3	Nauki leśne
Fizyka	4	Nauki leśne
Chemia	3	Nauki leśne
Technologie informatyczne	2	Nauki leśne
Meteorologia i klimatologia	3	Nauki leśne
Botanika leśna 1	3	Nauki leśne
Dziedzictwo kulturowe obszarów leśnych	2	Nauki leśne
BHP i ergonomia pracy	1	Nauki leśne
Propedeutyka i historia leśnictwa	3	Nauki leśne
Język obcy 2	2	Nauki leśne
Matematyka 2	4	Nauki leśne
Botanika leśna 2	5	Nauki leśne
Podstawy statystyki	4	Nauki leśne
Grafika inżynierska	3	Nauki leśne
Zoologia leśna	3	Nauki leśne
Gleboznawstwo leśne z elementami geomorfologii	4	Nauki leśne
Fizjologia roślin drzewiastych	3	Nauki leśne
Ekofilozofia	2	Nauki leśne
Etyka środowiska		
Język obcy 3	2	Nauki leśne
Nauka o surowcu drzewnym	3	Nauki leśne
Hydrologia	2	Nauki leśne
Ekonomia	3	Nauki leśne
Dendrometria	2	Nauki leśne
Maszynoznawstwo leśne	3	Nauki leśne
Entomologia leśna 1	4	Nauki leśne
Geodezja leśna i kartografia	3	Nauki leśne
Nauka o produktywności lasu	2	Nauki leśne
Uboczne użytkowanie lasu	3	Nauki leśne
Surowce leśne w medycynie		
Rekultywacja obszarów leśnych	3	Nauki leśne
Kształtowanie środowiska leśnego		
Język obcy 4	2	Nauki leśne
Entomologia leśna 2	3	Nauki leśne
Typologia leśna	3	Nauki leśne
Gospodarka łowiecka	2	Nauki leśne
Systemy informacji przestrzennej	2	Nauki leśne

C.d. Tabela 6. Zestawienie przypisania przedmiotów do dyscypliny

Nazwa przedmiotu	ECTS	Nazwa dyscypliny
Fitopatologia leśna	3	Nauki leśne
Ekonomika leśnictwa	2	Nauki leśne
Ochrona środowiska z elementami toksykologii	3	Nauki leśne
Chemia środowiska leśnego		
Zarządzanie środowiskiem	2	Nauki leśne
Zarządzanie publiczne		
Organizacja Lasów Państwowych	2	Nauki leśne
Zarządzanie gospodarką leśną		
Edukacja przyrodniczo-leśna	2	Nauki leśne
Zarządzanie turystyką w lasach		
Praktyka zawodowa - 1 miesiąc (120 godzin)	4	Nauki leśne
Język obcy 5	2	Nauki leśne
Fotogrametria. Komputerowa analiza obrazu	3	Nauki leśne
Hodowla lasu 1	4	Nauki leśne
Genetyka i selekcja drzew	3	Nauki leśne
Pozyskiwanie drewna	3	Nauki leśne
Ochrona przyrody	3	Nauki leśne
Ochrona lasu	3	Nauki leśne
Inwentaryzacja przyrodnicza lasu	2	Nauki leśne
Wejście na rynek pracy	1	Nauki leśne
Zarządzanie karierą		
Podstawy prawa i administracji	3	Nauki leśne
Prawodawstwo ochrony środowiska		
Zagrożenia cywilizacyjne	1	Nauki leśne
Odnawialne źródła energii		
Marketing produktów leśnych	3	Nauki leśne
Marketing turystyczny		
Monitoring stanu lasu	2	Nauki leśne
Hodowla lasu 2	3	Nauki leśne
Urządzanie lasu	4	Nauki leśne
Inżynieria leśna	2	Nauki leśne
Zarządzanie obszarami Natura 2000	3	Nauki leśne
Ochrona własności intelektualnej	1	Nauki leśne
Nasiennictwo i szkółkarstwo	3	Nauki leśne
Transport leśny	3	Nauki leśne
Praktyka zawodowa - 2 miesiące (240 godzin)	8	Nauki leśne
Praktyka zawodowa - 3 miesiące (360 godzin dydaktycznych)	12	Nauki leśne
Seminarium dyplomowe	3	Nauki leśne
Praca dyplomowa	15	Nauki leśne
RAZEM	210	
Procentowy udział punktów ECTS* (suma udziałów dyscyplin musi być równa 100%)	100%	

6.4. Plan studiów

Plan studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* prezentuje tabela 7, natomiast plan studiów niestacjonarnych – tabela 8.

Objaśnienie oznaczeń do tabel 7 i 8:

* przedmioty z dziedziny nauk humanistycznych i nauk społecznych

** bez w-f, języka obcego i przedmiotów z dziedziny nauk humanistycznych i nauk społecznych

*** praktyki realizowane są po IV semestrze i mogą być odbywane etapami do zakończenia semestru VII

E – egzamin

W – wykład

ĆW – ćwiczenia audytoryjne

Ps/P/S – pracownia specjalistyczna lub zajęcia projektowe lub seminarium

Lab – laboratoria

T – zajęcia terenowe

Do wyboru – liczba godzin lub punktów ECTS przypisanych do przedmiotów obieralnych

Liczba godzin lub punktów ECTS:

- z *nauczycielem* – liczba godzin /punktów ECTS odpowiadających nakładowi pracy studenta wymagającej bezpośredniego kontaktu z nauczycielem,

- *praktyczne* – liczba godzin /punktów ECTS odpowiadających nakładowi pracy studenta o charakterze praktycznym,

- *ogółem* – suma godzin odpowiadających nakładowi pracy studenta wymagającej bezpośredniego kontaktu z nauczycielem oraz nakładowi pracy studenta o charakterze praktycznym.

Tabela 7. Plan studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

ZAMIEJSCOWY WYDZIAŁ LEŚNY POLITECHNI BIAŁOSTOCKIEJ w HAJNÓWCE																
Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych													ROK AKADEMICKI 2019/2020			
PROGRAM uwzględniający charakterystyki I i II stopnia 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji																
LEŚNICTWO - PROGRAM STUDIÓW STACJONARNYCH PIERWSZEGO STOPNIA, PROFIL PRAKTYCZNY (7 semestrów)																
LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS				
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/ S	T								
SEMESTR I																
1	Język obcy 1	L1002A/L1002 R			30				30	30	35	45	2	2	1,4	1,8
2	Matematyka 1	L1008M	E	30	30				60		67	55	4		2,7	2,2
3	Ekologia	L2014		15			15		30		35	45	3		1,4	1,8
4	Fizyka	L1009		30	30				60		65	50	4		2,6	2,0
5	Chemia	L1010	E	15		30			45		52	45	3		2,1	1,8
6	Technologie informatyczne	L1003					20		20		25	45	2		1,0	1,8
7	Meteorologia i klimatologia	L1015		15	15				30		35	45	3		1,4	1,8
8	Botanika leśna 1	Lp1012	E	15		15		5	35		42	45	3		1,7	1,8
9	Dziedzictwo kulturowe obszarów leśnych*	L2065		15				5	20		25	20	2		1,0	0,8
10	BHP i ergonomia pracy	L4007B		10					10		15	0	1		0,6	0,0
11	Propedeutyka i historia leśnictwa	L1004		30					30		35	0	3		1,4	0,0
SUMA			3E	175	105	45	35	10	370	30	431	395	30	2	17	16

23 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 7. Plan studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS				
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/S	T								
SEMESTR II																
1	Język obcy 2	L2002A/L2002R			30				30	30	35	45	2	2	1,4	1,8
2	Wychowanie fizyczne 1	L1001			30				30		30	30	0		0,0	0,0
3	Matematyka 2	L2008M	E	30	30				60		67	50	4		2,7	2,0
4	Botanika leśna 2	L2012	E	30			25	20	75		82	75	5		3,3	3,0
5	Podstawy statystyki	L2008S		30	30				60		65	55	4		2,6	2,2
6	Grafika inżynierska	L1065					30		30		35	70	3		1,4	2,8
7	Zoologia leśna	L1013		15			15		30		35	40	3		1,4	1,6
8	Gleboznawstwo leśne z elementami geomorfologii	Lp2017	E	15		15		10	40		47	65	4		1,9	2,6
9	Fizjologia roślin drzewiastych	L1011		15		15			30		35	45	3		1,4	1,8
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 1:															
10	Ekofilozofia *	L2066A		20					20	20	25	0	2	2	1,0	0,0
	Etyka środowiska*	L2066B														
SUMA			3E	155	120	30	70	30	405	50	456	475	30	4	17	18

22 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 7. Plan studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH					LICZBA GODZIN			LICZBA PUNKTÓW ECTS				
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- YCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/S	T								
SEMESTR III																
1	Język obcy 3	L3002A/L3002R			30				30	30	35	45	2	2	1,4	1,8
2	Wychowanie fizyczne 2	L2001			30				30		32	32	0		0,0	0,0
3	Nauka o surowcu drzewnym	L2035		15		15			30		35	40	3		1,4	1,6
4	Hydrologia	L3018		15	15				30		35	25	2		1,4	1,0
5	Ekonomia*	L4055		15	30				45		50	45	3		2,0	1,8
6	Dendrometria	L3029	E	15	15				30		37	20	2		1,5	0,8
7	Maszynoznawstwo leśne	L3032		15		15			30		35	40	3		1,4	1,6
8	Entomologia leśna 1	L3024	E	15		30			45		52	60	4		2,1	2,4
9	Geodezja leśna i kartografia	L4038	E	15			15	5	35		37	45	3		1,5	1,8
10	Nauka o produktywności lasu	L3030	E	15	15				30		37	20	2		1,5	0,8
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 2:															
11	Uboczne użytkowanie lasu	L5037		15	15				30	30	35	38	3	3	1,4	1,5
	Surowce leśne w medycynie	L6061B														
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 4:															
12	Rekultywacja obszarów leśnych	L3067A		15			15		30	30	35	45	3	3	1,4	1,8
	Kształtowanie środowiska leśnego	L3067B														
SUMA			4E	150	150	60	30	5	395	90	445	455	30	8	17	17

22 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 7. Plan studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH					LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS					
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- YCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/S	T								
SEMESTR IV																
1	Język obcy 4	L4002A/L4002R			30				30	30	35	45	2	2	1,4	1,8
2	Entomologia leśna 2	L4024	E	15		15		15	45		52	45	3		2,1	1,8
3	Typologia leśna	L4020		15				15	30		35	40	3		1,4	1,6
4	Gospodarka łowiecka	L3028		15	15			5	35		40	25	2		1,6	1,0
5	Systemy informacji przestrzennej	L5039		10	-		25		35		40	30	2		1,6	1,2
6	Fitopatologia leśna	L4027	E	15		20		5	40		47	48	3		1,9	1,9
7	Ekonomika leśnictwa	L5049	E	15	15				30		37	20	2		1,5	0,8
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 3:															
8	Ochrona środowiska z elementami toksykologii	L3025A		15		20		5	40	40	45	45	3	3	1,8	1,8
	Chemia środowiska leśnego	L3025B														
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 5:															
9	Zarządzanie środowiskiem	L4056A		15	15				30	30	35	25	2	2	1,4	1,0
	Zarządzanie publiczne	L4056B														
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 6:															
10	Organizacja Lasów Państwowych	L4068A		15			10	5	30	30	35	25	2	2	1,4	1,0
	Zarządzanie gospodarką leśną	L4068B														
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 7:															
11	Edukacja przyrodniczo-leśna	L4047A		15	15				30	30	35	25	2	2	1,4	1,0
	Zarządzanie turystyką w lasach	L4047B														
12	Praktyka zawodowa - 1 miesiąc (120h)	L4PrZ									120	140	4	4	4,8	5,6
SUMA			4E	145	90	55	35	50	375	160	556	513	30	15	22	20

23 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 7. Plan studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH					LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS						
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- YCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	
				W	ĆW	Lab	P/PS/S	T									
SEMESTR V																	
1	Język obcy 5	L5002A/L5002R			30				30	30	35	45	2	2	1,4	1,8	
2	Fotogrametria.Komputerowa analiza obrazu	L4060		15			15		30		35	45	3		1,4	1,8	
3	Hodowla lasu 1	L5022	E	30	30			5	65		72	50	4		2,9	2,0	
4	Genetyka i selekcja drzew	L5069	E	15		10		5	30		37	45	3		1,5	1,8	
5	Pozyskiwanie drewna	L5036	E	15			15	5	35		42	60	3		1,7	2,4	
6	Ochrona przyrody	L2023		15			15		30		35	45	3		1,4	1,8	
7	Ochrona lasu	L4026	E	15	15			5	35		40	45	3		1,6	1,8	
8	Zarządzanie obszarami Natura 2000	L5054A		15			15	5	35		40	45	3		1,6	1,8	
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 8:																
9	Podstawy prawa i administracji	L5059A		15	15				30	30	35	30	2	2	1,4	0,7	
	Prawodawstwo ochrony środowiska	L5059B															
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 9:																
10	Zagrożenia cywilizacyjne	L6005A		15			15		30	30	35	25	2	2	1,4	1,0	
	Odnawialne źródła energii	L6005B															
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 10:																
11	Marketing produktów leśnych	L7043A		15	15				30	30	35	40	2	2	1,4	1,6	
	Marketing turystyczny	L7043B															
SUMA			3E	165	105	10	75	25	380	120	441	475	30	8	18	18	

23 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 7. Plan studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS					
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- YCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	
				W	ĆW	Lab	P/PS/S	T									
SEMESTR VI																	
1	Monitoring stanu lasu	L5058A		15	15			5	35		35	25	2		1,4	1,0	
2	Hodowla lasu 2	L6022	E	30	30			10	70		77	55	4		3,1	2,2	
3	Urządzanie lasu	L6031	E	15			45	15	75		82	70	4		3,3	2,8	
4	Inżynieria leśna	L6033		15			15		30		35	45	3		1,4	1,8	
5	Ochrona własności intelektualnej	L7062		15					15		20	0	1		0,8	0,0	
6	Nasiennictwo i szkółkarstwo	L6021	E	15			15	10	40		47	40	3		1,9	1,6	
7	Transport leśny	L6034		15			15		30		35	25	2		1,4	1,0	
8	Inwentaryzacja przyrodnicza lasu	L6035					15	10	25		30	45	2		1,2	1,8	
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 11:																
10	Wejście na rynek pracy*	L5057A			15				15	15	20	20	1	1	0,8	0,8	
	Zarządzanie karierą*	L5057B															
11	Praktyka zawodowa - 2 miesiące (240h)	L6PrZ									240	280	8	8	9,6	11,2	
SUMA			3E	120	60	0	105	50	335	15	621	605	30	9	25	24	
21 godzin/tydzień**																	
SEMESTR VII																	
1	Praktyka zawodowa - 3 miesiące (360 godzin dydaktycznych)	L7PrZ									360	380	12	12	12,0	12,7	
2	Seminarium dyplomowe	L7052					30		30		35	65	3		1,4	2,6	
3	Praca dyplomowa	L7PIN									20	375	15	15	0,8	15,0	
	SUMA		0E	0	0	0	30	0	30	0	415	820	30	27	14	30	
2 godzin/tydzień**																	
SUMA GODZIN W PLANIE STUDIÓW			20E	910	630	200	380	170	2290	465	3365	3738	210	73	130	143	
SUMA GODZIN W PLANIE STUDIÓW [%]				40%	27%	9%	17%	7%	100%	20%			100%	35%	62%	68%	

Tabela 8. Plan studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

ZAMIEJSCOWY WYDZIAŁ LEŚNY POLITECHNI BIAŁOSTOCKIEJ w HAJNÓWCE																
Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych														ROK AKADEMICKI 2019/2020		
PROGRAM uwzględniający charakterystyki I i II stopnia 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji																
LEŚNICTWO - PROGRAM STUDIÓW NIESTACJONARNYCH PIERWSZEGO STOPNIA, PROFIL PRAKTYCZNY (7 semestrów)																
LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS				
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIEŁEM	PRAK- TYCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIEŁEM	PRAK- TYCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/ S	T								
SEMESTR I																
1	Język obcy 1	LN1002A/LN1002R			20				20	20	25	45	2	2	1,0	1,8
2	Matematyka 1	LN1008M	E	20	20				40		47	60	4		1,9	2,4
3	Ekologia	LN2014		10			10		20		25	45	3		1,0	1,8
4	Fizyka	LN1009		20	20				40		45	60	4		1,8	2,4
5	Chemia	LN1010	E	10		20			30		37	50	3		1,5	2,0
6	Technologie informatyczne	LN1003					15		15		20	45	2		0,8	1,8
7	Meteorologia i klimatologia	LN1015		10	10				20		25	50	3		1,0	2,0
8	Botanika leśna 1	LpN1012	E	10		10		5	25		32	45	3		1,3	1,8
9	Dziedzictwo kulturowe obszarów leśnych	LN2065		10				5	15		20	20	2		0,8	0,8
10	BHP i ergonomia pracy	LN4007B		5					5		10	0	1		0,4	0,0
11	Propedeutyka i historia leśnictwa	LN1004		20					20		25	0	3		1,0	0,0
SUMA			3E	115	70	30	25	10	250	20	311	420	30	2	12	17
23 godzin/tydzień**																

C.d. Tabela 8. Plan studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS				
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIEŁEM	PRAK- TYCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIEŁEM	PRAK- TYCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/S	T								
SEMESTR II																
1	Język obcy 2	LN2002A/LN2002R			20				20	20	25	45	2	2	1,0	1,8
2	Matematyka 2	LN2008M	E	20	20				40		47	55	4		1,9	2,2
3	Botanika leśna 2	LN2012	E	20			20	10	50		57	75	5		2,3	3,0
4	Podstawy statystyki	LN2008S		20	20				40		45	55	4		1,8	2,2
5	Grafika inżynierska	LN1065					20		20		25	70	3		1,0	2,8
6	Zoologia leśna	LN1013		10			10		20		25	40	3		1,0	1,6
7	Gleboznawstwo leśne z elementami geomorfologii	LpN2017	E	10		10		5	25		32	60	4		1,3	2,4
8	Fizjologia roślin drzewiastych	LN1011		10		10			20		25	50	3		1,0	2,0
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 1:															
10	Etyka środowiska*	LN2066B		20					20	20	20	0	2	2	0,8	0,0
	Ekofilozofia*	LN2066A														
SUMA			3E	110	60	20	50	15	255	40	301	450	30	4	12	18

22 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 8. Plan studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN			LICZBA PUNKTÓW ECTS				
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE		SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- YCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/S	T									
SEMESTR III																	
1	Język obcy 3	LN3002A/LN3002R			20				20	20	25	45		2	2	1,0	1,8
2	Nauka o surowcu drzewnym	LN2035		10		10			20		25	50		3		1,0	2,0
3	Hydrologia	LN3018		10	10				20		25	25		2		1,0	1,0
4	Ekonomia*	LN4055		10	20				30		35	45		3		1,4	1,8
5	Dendrometria	LN3029	E	10	10				20		27	20		2		1,1	0,8
6	Maszynoznawstwo leśne	LN3032		10			10		20		25	45		3		1,0	1,8
7	Entomologia leśna 1	LN3024	E	10		20			30		37	65		4		1,5	2,6
8	Geodezja leśna i kartografia	LN4038	E	10			10	5	25		27	50		3		1,1	2,0
9	Nauka o produkcyjności lasu	LN3030	E	10	10				20		27	20		2		1,1	0,8
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 2:																
10	Uboczne użytkowanie lasu	LN5037		10	10				20	20	25	35	3	3	1,0	0,9	
	Surowce leśne w medycynie	LN6061B															
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 3:																
11	Rekultywacja obszarów leśnych	LN3067A		10			10		20	20	25	50	3	3	1,0	2,0	
	Kształtowanie środowiska leśnego	LN3067B															
SUMA			4E	100	80	30	30	5	245	60	303	450		30	8	12	18

23 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 8. Plan studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH					LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS					
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- YCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/ S	T								
SEMESTR IV																
1	Język obcy 4	LN4002A/LN4002R			20				20	20	25	45	2	2	1,0	1,8
2	Entomologia leśna 2	LN4024	E	10		10		5	25		32	45	3		1,3	1,8
3	Typologia leśna	LN4020		10				10	20		25	40	3		1,0	1,6
4	Gospodarka łowiecka	LN3028		10	10			5	25		30	25	2		1,2	1,0
5	Systemy informacji przestrzennej	LN5039		10			20		30		35	30	2		1,4	1,2
6	Fitopatologia leśna	LN4027	E	10		10		5	25		32	45	3		1,3	1,8
7	Ekonomika leśnictwa	LN5049	E	10	10				20		27	20	2		1,1	0,8
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 4:															
8	Ochrona środowiska z elementami toksykologii	LN3025A		10		20		2	30	30	37	52	3	3	1,5	2,1
	Chemia środowiska leśnego	LN3025B														
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 5:															
9	Zarządzanie środowiskiem	LN4056A		10	10				20	20	25	25	2	2	1,0	1,0
	Zarządzanie publiczne	LN4056B														
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 6:															
10	Organizacja Lasów Państwowych	LN4068A		10			10	5	25	25	30	25	2	2	1,2	1,0
	Zarządzanie gospodarką leśną	LN4068B														
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 7:															
11	Edukacja przyrodniczo-leśna	LN4047A		10	10				20	20	25	25	2	2	1,0	1,0
	Zarządzanie turystyką w lasach	LN4047B														
12	Praktyka zawodowa - 1 miesiąc (120h)	LN4PrZ									120	140	4	4	4,8	5,6
SUMA			4E	100	60	40	30	32	260	115	443	517	30	15	18	21

21 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 8. Plan studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS					
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	
				W	ĆW	Lab	P/PS/ S	T									
SEMESTR V																	
1	Język obcy 5	LN5002A/LN5002R			20				20	20	25	45	2	2	1,0	1,8	
2	Fotogrametria.Komputerowa analiza obrazu	LN4060		10			10		20		25	45	3		1,0	1,8	
3	Hodowla lasu 1	LN5022	E	20	20			5	45		52	60	4		2,1	2,4	
4	Genetyka i selekcja drzew	LN5069	E	10		10		5	25		32	45	3		1,3	1,8	
5	Pozyskiwanie drewna	LN5036	E	10			10	5	25		32	45	3		1,3	1,8	
6	Ochrona przyrody	LN2023		10			10		20		25	45	3		1,0	1,8	
7	Ochrona lasu	LN4026	E	10	10			5	25		30	45	3		1,2	1,8	
8	Zarządzanie obszarami Natura 2000	LN5054A		10			10		20		25	45	3		1,0	1,8	
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 8:																
9	Podstawy prawa i administracji	LN5059A		10	10				20	20	25	30	2	2	1,0	0,7	
	Prawodawstwo ochrony środowiska	LN5059B															
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 9:																
10	Zagrożenia cywilizacyjne	LN6005A		10			10		20	20	25	25	2	2	1,0	1,0	
	Odnawialne źródła energii	LN6005B															
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 10:																
11	Marketing produktów leśnych	LN7043A		10	10				20	20	25	40	2	2	1,0	1,6	
	Marketing turystyczny	LN7043B															
SUMA			3E	110	70	10	50	20	260	80	321	470	30	8	13	18	

24 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 8. Plan studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN			LICZBA PUNKTÓW ECTS			
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE
				W	ĆW	Lab	P/PS/ S	T								
SEMESTR VI																
1	Monitoring stanu lasu	LN5058A		10	10			5	25		25	30	2		1,0	1,2
2	Hodowla lasu 2	LN6022	E	20	20			15	55		62	60	4		2,5	2,4
3	Urządzanie lasu	LN6031	E	10			30	10	50		57	65	4		2,3	2,6
4	Inżynieria leśna	LN6033		10			10		20		25	40	3		1,0	1,6
5	Ochrona własności intelektualnej	LN7062		10					10		15	0	1		0,6	0,0
6	Nasiennictwo i szkółkarstwo	LN6021	E	10			5	5	20		27	40	3		1,1	1,6
7	Transport leśny	LN6034		10			10		20		25	25	2		1,0	1,0
8	Inwentaryzacja przyrodnicza lasu	LN6035					10	5	15		20	45	2		0,8	1,8
	PRZEDMIOTY DO WYBORU 11:															
10	Wejście na rynek pracy*	LN5057A			20				20	20	25	25	1	1	1,0	1,0
	Zarządzanie karierą*	LN5057B														
11	Praktyka zawodowa - 2 miesiące (240h)	LN6PIN									240	280	8	8	9,6	11,2
SUMA			3E	80	50	0	65	40	235	20	521	610	30	9	21	24

22 godzin/tydzień**

C.d. Tabela 8. Plan studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym

LP.	NAZWA PREDMIOTU	KOD	E	LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH						LICZBA GODZIN		LICZBA PUNKTÓW ECTS					
				RODZAJ ZAJĘĆ					SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	SUMA	DO WYBORU	Z NAUCZY- CIELEM	PRAK- TYCZNE	
				W	ĆW	Lab	P/PS/ S	T									
SEMESTR VII																	
1	Praktyka zawodowa - 3 miesiące (360 godzin dydaktycznych)***	LN7PrZ									360	380	12	12	12,0	12,7	
2	Seminarium dyplomowe	LN7052					20		20		25	40	3		1,0	1,6	
3	Praca dyplomowa	LN7PIN									20	375	15	15	0,8	15,0	
	SUMA		0E	0	0	0	20	0	20	0	405	795	30	27	14	29	
2 godzin/tydzień**																	
SUMA GODZIN W PLANIE STUDIÓW			20E	615	390	130	270	122	1527	337	2605	3712		210	73	102	145
SUMA GODZIN W PLANIE STUDIÓW [%]				40%	26%	9%	17%	8%	100%	22%				100%	35%	48%	69%

6.5. Informacja o procentowym udziale liczby godzin zajęć o charakterze praktycznym w ogólnej liczbie godzin oraz procentowym udziale punktów ECTS objętych programem studiów z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia

Liczba godzin dydaktycznych o charakterze praktycznym na studiach stacjonarnych wynosi 1380 co stanowi **60% ogólnej liczby godzin**, natomiast na studiach niestacjonarnych wynosi 912, co stanowi **60% ogólnej liczby godzin**. W obliczeniu *liczby godzin o charakterze praktycznym* przyjęto, iż zajęcia realizowane jako ćwiczenia audytoryjne, pracownie specjalistyczne, zajęcia terenowe oraz projekty i laboratoria, traktowane są jako forma zajęć praktycznych. Decyduje o tym sposób prowadzenia zajęć i weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się z przedmiotu, określony w karcie przedmiotu. W związku z tym, *wskaźnik nakładu pracy studenta* związany z zajęciami o charakterze praktycznym obejmuje nie tylko samo uczestnictwo w tego typu zajęciach, ale także czas poświęcony przez studenta na tzw. pracę samodzielną (np. przygotowanie do zajęć, opracowywanie projektów, sprawozdań, rozwiązywanie zadań, praca w grupie, przygotowanie pracy dyplomowej czy realizacja praktyki zawodowej). Biorąc powyższe pod uwagę, liczba godzin zajęć o charakterze praktycznym kształtuje się następująco:

- studia stacjonarne – 3738 godzin;
- studia niestacjonarne – 3712 godzin.

Liczba punktów ECTS z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia na studiach stacjonarnych wynosi 130, co stanowi **62% ogólnej liczby punktów ECTS**, natomiast na studiach niestacjonarnych 102, co stanowi **48% ogólnej liczby punktów ECTS**.

6.6. Informacja o przedmiotach i liczbie punktów ECTS kształtujących umiejętności praktyczne

Tabela 9. Przedmioty kształtujących umiejętności praktyczne

Nazwa przedmiotu	ECTS
Język obcy 1	2
Matematyka 1	4
Ekologia	3
Fizyka	4
Chemia	3
Technologie informatyczne	2
Meteorologia i klimatologia	3
Botanika leśna 1	3
Język obcy 2	2
Matematyka 2	4
Botanika leśna 2	5
Podstawy statystyki	4

C.d. Tabela 9. Przedmioty kształtujących umiejętności praktyczne

Nazwa przedmiotu	ECTS
Grafika inżynierska	3
Zoologia leśna	3
Gleboznawstwo leśne z elementami geomorfologii	4
Fizjologia roślin drzewiastych	3
Język obcy 3	2
Nauka o surowcu drzewnym	3
Hydrologia	2
Ekonomia	3
Dendrometria	2
Maszynoznawstwo leśne	3
Entomologia leśna 1	4
Geodezja leśna i kartografia	3
Nauka o produktywności lasu	2
Uboczne użytkowanie lasu	3
Surowce leśne w medycynie	
Rekultywacja obszarów leśnych	3
Kształtowanie środowiska leśnego	
Język obcy 4	2
Entomologia leśna 2	3
Typologia leśna	3
Gospodarka łowiecka	2
Systemy informacji przestrzennej	2
Fitopatologia leśna	3
Ekonomika leśnictwa	2
Wejście na rynek pracy	1
Zarządzanie karierą	
Ochrona środowiska z elementami toksykologii	3
Chemia środowiska leśnego	
Zarządzanie środowiskiem	2
Zarządzanie publiczne	
Organizacja Lasów Państwowych	2
Zarządzanie gospodarką leśną	
Edukacja przyrodniczo-leśna	2
Zarządzanie turystyką w lasach	
Praktyka zawodowa - 1 miesiąc (120 godzin)	4
Język obcy 5	2
Fotogrametria. Komputerowa analiza obrazu	3
Hodowla lasu 1	4
Genetyka i selekcja drzew	3
Pozyskiwanie drewna	3
Ochrona przyrody	3

C.d. Tabela 9. Przedmioty kształtujących umiejętności praktyczne

Nazwa przedmiotu	ECTS
Ochrona lasu	3
Inwentaryzacja przyrodnicza lasu	2
Podstawy prawa i administracji	3
Prawodawstwo ochrony środowiska	
Zagrożenia cywilizacyjne	2
Odnawialne źródła energii	
Marketing produktów leśnych	3
Marketing turystyczny	
Monitoring stanu lasu	2
Hodowla lasu 2	3
Urządzanie lasu	4
Inżynieria leśna	2
Zarządzanie obszarami Natura 2000	3
Ochrona własności intelektualnej	1
Nasiennictwo i szkółkarstwo	3
Transport leśny	2
Praktyka zawodowa - 2 miesiące (240 godzin)	8
Praktyka zawodowa - 3 miesiące (360 godzin dydaktycznych)	12
Seminarium dyplomowe	3
Praca dyplomowa	15
Razem	145 (69%)

6.7. Informacja o umożliwieniu studentowi wyboru zajęć, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów

Tabela 10. Wykaz przedmiotów obieralnych w programie kształcenia na kierunku leśnictwo wraz z przypisaniem liczby punktów ECTS

Nazwa przedmiotu obieralnego			Liczba ECTS
SEMESTR I			
I	1	Język obcy 1	2
SUMA			2
SEMESTR II			
II	1	Ekofilozofia	2
	2	Etyka środowiska	
III	1	Język obcy 2	2
SUMA			4

SEMESTR III			
IV	1	Uboczne użytkowanie lasu	3
	2	Surowce leśne w medycynie	
V	1	Rekultywacja obszarów leśnych	3
	2	Kształtowanie środowiska leśnego	
VI	1	Język obcy 3	2
SUMA			8
SEMESTR IV			
VII	1	Ochrona środowiska z elementami toksykologii	3
	2	Chemia środowiska leśnego	
VIII	1	Zarządzanie środowiskiem	2
	2	Zarządzanie publiczne	
IX	1	Organizacja Lasów Państwowych	2
	2	Zarządzanie gospodarką leśną	
X	1	Język obcy 4	2
XI		Edukacja przyrodniczo-leśna	2
	1	Zarządzanie turystyką w lasach	
SUMA			11
SEMESTR V			
XII	1	Podstawy prawa i administracji	2
	2	Prawodawstwo ochrony środowiska	
XIII	1	Zagrożenia cywilizacyjne	2
	2	Odnawialne źródła energii	
XIV	1	Marketing produktów leśnych	2
	2	Marketing turystyczny	
XV	1	Język obcy 5	2
SUMA			8
SEMESTR VI			
XVI	1	Wejście na rynek pracy	1
	2	Zarządzanie karierą	
SUMA			1
SEMESTR VII			
XVII	Praktyka zawodowa - 6 miesięcy		24
XIX	Praca dyplomowa		15
SUMA			39
SUMA ECTS PRZEDMIOTÓW OBIERALNYCH			73
SUMA ECTS PRZEDMIOTÓW OBIERALNYCH [%]			35

6.8. Wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk

Wymiar, zasady i formy odbywania praktyk określone zostały na Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce – w drodze Regulaminu praktyk, który przyjęty został Uchwałą nr 5/2017 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego w Hajnówce z dnia 22 września 2017 roku.

Praktyki na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia (stacjonarne i niestacjonarne), o profilu praktycznym, realizowane są w wymiarze minimum sześciu miesięcy (720 godzin dydaktycznych). Praktyki mogą być realizowane od semestru IV.

Rozliczenie z całości praktyk następuje po ukończeniu ostatniego, VII semestru studiów. Praktyce zawodowej przypisano w planie studiów 24 ECTS. Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych realizują praktyki zawodowe w dowolnie wybranych Nadleśnictwach lub placówkach pokrewnych. Zapewnieniu odpowiednich miejsc praktyk zawodowych studentom kierunku *leśnictwo* służą deklaracje przedsiębiorstw dotyczące przyjmowania studentów Zamiejscowego Wydziału Leśnego w Hajnówce na praktyki, umowy pomiędzy przedsiębiorstwami a Zamiejscowym Wydziałem Leśnym PB w Hajnówce.

Głównym celem praktyk zawodowych jest zapoznanie studentów ze specyfiką pracy na różnych stanowiskach i w różnych przedsiębiorstwach związanych z leśnictwem. Ponadto praktyki mają na celu: wykształcenie umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej zdobytej w toku studiów w praktyce, poznanie specyfiki gospodarki leśnej (integracja wiedzy teoretycznej z praktyką), zdobycie praktycznej znajomości zagadnień związanych z leśnictwem, poznanie własnych możliwości na rynku pracy oraz nawiązanie kontaktów zawodowych, umożliwiających wykorzystanie ich w momencie przygotowywania pracy dyplomowej oraz poszukiwania pracy.

Regulamin praktyk zawarty jest w załączniku nr 6.

6.9. Matryca efektów uczenia się

KIERUNEK STUDIÓW: Leśnictwo - studia stacjonarne pierwszego stopnia, profil praktyczny

Matryca pokrycia efektów uczenia się

Lp.	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu	Semestr	WIEDZA LIP_W															Kod przedmiotu	UMIĘTNOŚCI LIP_U																		KOMPETENCJE SPOL_LIP_K				Suma
				01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	01	02	03		
1	Język angielski 1	L1002A	I														L1002A																						2			
	Język rosyjski 2	L1002R																L1002R																					3			
2	Matematyka 1	L1008M			1													L1008M	1																				3			
3	Ekologia	L2014													1			L2014					1																6			
4	Fizyka	L1009			1													L1009	1				1																3			
5	Chemia	L1010			1													L1010	1																				2			
6	Technologia informatyczne	L1003																L1003																					3			
7	Meteorologia i klimatologia	L1015			1													L1015	1						1		1												2			
8	Botanika leśna 1	Lp1012																Lp1012	1				1																4			
9	leśnych	L2065																L2065																					5			
10	BHP i ergonomia pracy	L4007B															L4007B									1												3				
11	Prospekcja i historia leśnictwa	L1004															L1004																					3				
12	Język angielski 2	L2002A															L2002A																					2				
13	Język rosyjski 2	L2002R															L2002R																					2				
13	Wychowanie fizyczne 1	L1001															L1001																					3				
14	Matematyka 2	L2008M		1													L2008M	1																				3				
15	Botanika leśna 2	L2012															L2012	1	1																			4				
16	Podstawy statystyki	L2008S		1													L2008S																					3				
17	Grafika inżynierska	L1065															L1065								1													2				
18	Zoologia leśna	L1013															L1013	1																				5				
19	Głębokość leśne z el. geomorfologii	Lp2017		1													Lp2017		1																			5				
20	Fizjologia roślin drzewiastych	L1011		1	1												L1011		1																			6				
21	Ekologia	L2066A															L2066A																					2				
22	Etyka środowiskowa	L2066B															L2066B																					2				
23	Język angielski 3	L3002A															L3002A																					6				
24	Język rosyjski 3	L3002R															L3002R																					6				
25	Wychowanie fizyczne 2	L2001															L2001																					3				
26	Nauka o surowcu drzewnym	L2035		1	1												L2035		1																			5				
27	Hydrologia	L3018		1													L3018		1																			4				
28	Ekonomia	L4055															L4055																					4				
29	Dendrometria	L3029		1													L3029																					7				
30	Maszynoznawstwo leśne	L3032		1	1												L3032																					7				
31	Entomologia 1	L3024															L3024																					6				
32	Geodezja leśna i kartografia	L4038															L4038																					6				
33	Nauka o produktywności lasu	L3030															L3030																					5				
34	Surowce leśne w medycynie	L6061B		1													L6061B																					3				
35	Ubezpieczanie lasu	L5037															L5037																					5				
36	Kształtowanie środowiska leśnego	L3067B															L3067B																					9				
37	Rekultywacja obszarów leśnych	L3067A															L3067A																					5				
38	Język angielski 4	L4002A															L4002A																					2				
39	Język rosyjski 4	L4002R															L4002R																					2				
40	Entomologia 2	L4024		1													L4024	1																				7				
41	Typologia leśna	L4020		1													L4020																					6				
42	Gospodarka łowiectwa	L3028															L3028																					4				
43	Systemy informacji przestrzennej	L5039		1													L5039																					4				
44	Fitopatologia leśna	L4027															L4027																					4				
45	Ekonomia leśnictwa	L5049															L5049																					7				
46	Chemia środowiska leśnego	L3025B															L3025B																					3				
47	Ochrona środowiska z elementami toksykologii	L3025A															L3025A																					3				
48	Zarządzanie środowiskiem	L4056A															L4056A																					4				
49	Zarządzanie publiczne	L4056B															L4056B																					5				
50	Organizacja Lasów Państwowych	L4068A															L4068A																					5				
51	Zarządzanie gospodarką leśną	L4068B															L4068B																					4				
52	Edukacja przyrodniczo-leśna	L4047A															L4047A																					6				
53	Zarządzanie turystyką w lasach	L4047B															L4047B																					5				
54	Praktyka zawodowa	L4PrZ															L4PrZ																					10				
55	Język angielski 5	L5002A															L5002A																					2				
56	Język rosyjski 5	L5002R															L5002R																					2				
57	Fotogrametria. Komputerowa analiza obr.	L4060															L4060																					7				
58	Hodowla lasu 1	L5022															L5022																					4				
59	Genetyka i selekcja drzew	L5069		1	1												L5069																					7				
60	Pożytkowanie drewna	L5036															L5036																					8				
61	Ochrona przyrody	L2023															L2023																					5				
62	Ochrona lasu	L4026															L4026																					6				
63	Zarządzanie obszarami Natura 2000	L5054															L5054																									

Matryca pokrycia efektów uczenia się

[illegible]

6.10. Sposoby weryfikacji zakładanych efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta kierunku *leśnictwo*, przypisanych do poszczególnych przedmiotów, przedstawiony jest w kartach przedmiotów, określonych jednolitym wzorem zgodnie z Zarządzeniem nr 915 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 21 stycznia 2019 roku.

Karty wszystkich przedmiotów przewidzianych w programie studiów dla kierunku *leśnictwo* zostały zamieszczone w Załączniku nr 8. Weryfikacja efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów jest przeprowadzana przez nauczycieli realizujących zajęcia z tych przedmiotów. Istotnym elementem tego procesu jest system oceniania studentów, określony Zarządzeniem nr 743 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 12 grudnia 2017 roku w sprawie wprowadzenia w życie „Systemu oceniania studentów w Politechnice Białostockiej”. Efekty uczenia się są możliwe do zmierzenia, a stosowane metody weryfikacji mają na celu sprawdzanie wyników pracy studenta i ocenienie, czy i na jakim poziomie zostały przez niego osiągnięte zakładane efekty. Zgodnie § 19 ust. 1 Regulaminu Studiów Politechniki Białostockiej, będącego załącznikiem do Uchwały Nr 402/XXIV/XV/2019 Senatu Politechniki Białostockiej z dnia 18 kwietnia 2019 roku, przy zaliczeniach i egzaminach ze wszystkich przedmiotów przewidzianych planem studiów stosuje się następującą skalę ocen: bardzo dobry (5,0), dobry plus (4,5), dobry (4,0), dostateczny plus (3,5), dostateczny (3,0) oraz niedostateczny (2,0), przy czym ocena niedostateczna oznacza brak zaliczenia lub niezdany egzamin. Proces weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów uczenia się, w powiązaniu z systemem oceniania studentów, odbywa się zgodnie z zasadami, które przedstawiono poniżej.

A) Kierownik katedry/zakładu/studium wyznacza koordynatorów odpowiedzialnych za poszczególne przedmioty realizowane w jednostce. Koordynator przedmiotu, w porozumieniu z zespołem realizującym przedmiot, ustala warunki i sposoby zaliczenia wszystkich form prowadzonego przedmiotu, jednolite dla wszystkich grup zajęciowych danej formy zajęć oraz określone dla wszystkich ocen w obowiązującej skali. Według § 5 ust. 2 Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Białostockiej (Uchwała nr 38/III/XV/2016 Senatu Politechniki Białostockiej z dnia 24 listopada 2016 roku), ocenianie systemowe studentów jest metodą weryfikacji osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się, a jego ważnymi elementami są: ujednolicenie procesu oceniania studentów wraz z zapewnieniem metod zaliczenia przedmiotu właściwych dla poszczególnych jego form, a także jawność i niezmienność procesu oceniania w czasie realizacji zajęć w zakresie: kryteriów, zasad i procedur. Zgodnie z § 18 ust. 5 Regulaminu Studiów Politechniki Białostockiej, podstawę do zaliczenia przedmiotu (uzyskania punktów ECTS) stanowi stwierdzenie, że każdy z założonych efektów uczenia się został osiągnięty w co najmniej minimalnym akceptowalnym stopniu. Ten wymóg zapewnia, że absolwent kończący studia osiągnął wszystkie efekty uczenia się.

Zgodnie z § 5 ust. 5 i 6 Regulaminu studiów, koordynatorzy przedmiotów mają obowiązek umieszczenia w systemie USOSweb kart przedmiotów z opisanymi efektami uczenia się i sposobami ich weryfikacji, zasad oceniania ustalonych dla wszystkich form zajęć, jednolitych dla wszystkich grup zajęciowych danej formy zajęć i określonych dla wszystkich ocen w obowiązującej skali. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia z danego przedmiotu przedstawiają studentom, na pierwszych zajęciach w semestrze, szczegółowy program danej formy przedmiotu, zawierający zakładane efekty uczenia się, treści przedmiotu, zakładane metody dydaktyczne i wykaz zalecanej literatury oraz omawiają sposób oceniania i warunki zaliczenia zajęć. Zaliczenie zajęć jest dokonywane na podstawie kontroli wyników nauczania w trakcie semestru, pozwalającej ocenić stopień osiągnięcia poszczególnych efektów uczenia się (§ 20 ust. 2 Regulaminu Studiów). W przypadku przedmiotów, których forma zaliczenia przewiduje egzamin, warunki jego przeprowadzenia ustala § 21 Regulaminu studiów.

B) Przed rozpoczęciem semestru osoby prowadzące seminaria dyplomowe ustalają jednolite zasady oceniania dla kierunku studiów (programu studiów). Prowadzący seminarium dyplomowe prezentuje studentom jednolite wymogi, jakim powinna odpowiadać praca dyplomowa licencjacka/inżynierska/magisterska oraz sposób jej oceny na podstawie Zarządzenia Nr 735 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 24 listopada 2017 roku w sprawie ustalenia „Zasad postępowania przy przygotowaniu i obronie pracy dyplomowej w Politechnice Białostockiej”. Kryteria oraz sposób oceny pracy dyplomowej zamieszczane są na stronie internetowej Wydziału.

Zgodnie z „Procedurą ciągłego monitoringu programów kształcenia w Politechnice Białostockiej”, przed rozpoczęciem semestru odbywają się zebrania katedr/zakładów/studiów lub zespołów nauczycieli prowadzących przedmiot w celu omówienia koniecznych zmian w karcie przedmiotu i zasadach zaliczania, z uwzględnieniem wyników hospitacji i akredytacji zajęć. Najpóźniej w pierwszym miesiącu właściwego semestru, koordynator przedmiotu może wprowadzić w system USOSweb zmiany w karcie przedmiotu w zakresie: form zaliczenia, uzupełnienia literatury i osób prowadzących przedmiot, a także zamieszcza warunki i sposoby zaliczenia prowadzonego przedmiotu (§ 4 ust. 3 pkt. 2 Zarządzenia 954 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 30 kwietnia 2019 roku).

C) Koordynatorzy przedmiotów upubliczniają w systemie USOSweb zagadnienia zaliczeniowe/egzaminacyjne sprawdzające zakładane efekty uczenia się ustalone dla wszystkich form zajęć, jednolitych dla wszystkich grup zajęciowych danej formy zajęć i określonych dla wszystkich ocen w obowiązującej skali. Zgodnie z § 18 ust. 6 Regulaminu Studiów obowiązkiem każdego nauczyciela jest zapewnienie studentom możliwości wglądu od dnia ogłoszenia wyników w systemie USOSweb w ocenione prace pisemne oraz przechowywanie prac, co najmniej przez okres dwóch kolejnych semestrów.

D) Po zakończeniu semestru każdy nauczyciel na zebraniu katedry/zakładu/studium przekazuje informacje o ocenie osiągniętych przez studentów efektów uczenia się. Powyższe informacje są przekazywane dziekanowi, który co najmniej raz na koniec roku akademickiego

przedkłada Radzie Wydziału ocenę osiągniętych przez studentów efektów uczenia się, która uzupełniona opinią nauczycieli zaliczanych do minimum kadrowego stanowi podstawę do doskonalenia programu studiów.

E) Po zakończeniu semestru kierownik jednostki zapoznaje nauczyciela akademickiego z wynikami ankiet studenckich w zakresie prowadzonych przedmiotów.

F) Za ww. działania we właściwym zakresie są odpowiedzialni: dziekan wydziału, kierownicy jednostek, koordynatorzy przedmiotów.

Powyższe działania (łącznie z ankietami studenckimi) pozwalają efektywnie realizować proces doskonalenia programów kształcenia w zakresie weryfikacji osiągania założonych efektów uczenia się, metod weryfikacji tych efektów, weryfikacji liczby punktów ECTS lub treści kształcenia. Na tej podstawie dokonywane są korekty w kartach przedmiotu, które wymagają zatwierdzenia przez Radę Wydziału.

Podstawowym założeniem systemu weryfikacji efektów uczenia się jest ich weryfikacja etapowa. Weryfikacja efektów uczenia się obejmuje wszystkie etapy kształcenia i realizowana jest na poszczególnych etapach kształcenia, poprzez:

- proces zaliczania wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych przedmiotów;
- weryfikację efektów uczenia się uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych;
- weryfikację założonych w programie studiów efektów uczenia się w trakcie seminarium dyplomowego i przygotowania pracy dyplomowej oraz w trakcie egzaminu dyplomowego;
- weryfikację efektów uczenia się w trakcie badania losów zawodowych absolwentów.

Ogólne warunki podjęcia i zaliczenia praktyk zawodowych określa § 16 Regulaminu studiów. Weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych w wyniku odbycia praktyki dokonuje opiekun praktyk z ramienia Wydziału oraz zakładowy opiekun praktyki w miejscu jej odbywania. Monitorowanie efektów uczenia się praktyk zawodowych jest dokonywane na podstawie analizy dziennika praktyki, w którym student odnotowuje przebieg praktyki, wyszczególniając i opisując wykonywane zadania. Opiekun zakładowy praktyk potwierdza wykonanie czynności wyszczególnionych w dzienniku praktyk. Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się także na podstawie wyników przeprowadzonych, niezapowiedzianych kontroli realizacji praktyki, dokonywanej przez opiekuna praktyk i potwierdzonej protokołem kontroli (arkuszem hospitacji). Nieodłącznym elementem kontroli praktyki są rozmowy ze studentami przeprowadzane bez obecności opiekuna zakładowego w miejscu praktyk oraz kontrola aktywności studentów. Po zakończeniu praktyki opiekun praktyki ze strony zakładu opiniuje realizację praktyki przez studenta w formie pisemnej (ankiecie). Dodatkowym elementem oceny efektów uczenia się jest obowiązkowa pisemna samoocena studenta wypełniana po zakończeniu jego praktyki. Student w samoocenie pisemnej ocenia siebie jako uczestnika praktyki oraz miejsce odbywania praktyki.

Zasady postępowania przy przygotowaniu i obronie pracy dyplomowej w Politechnice Białostockiej reguluje Zarządzenie Nr 735 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 24 listopada 2017 roku w sprawie ustalenia „Zasad postępowania przy przygotowaniu i obronie

pracy dyplomowej w Politechnice Białostockiej”. Podczas realizacji pracy dyplomowej promotor pracy ma obowiązek przeanalizowania zaproponowanego przez dyplomanta harmonogramu pracy dyplomowej i po dokonaniu ewentualnej korekty – zaakceptowania go oraz systematycznego sprawdzania i zatwierdzania kolejnych etapów pracy.

Nauczyciele akademicki prowadzący seminaria dyplomowe są zobowiązani do omówienia zasad korzystania z literatury oraz prac osób trzecich; poinformowania o konsekwencjach w przypadku stwierdzenia naruszenia praw autorskich; zapoznania studenta z treścią Regulaminu zarządzania prawami własności intelektualnej oraz komercjalizacji wyników prac intelektualnych obowiązującego w Politechnice Białostockiej. Ocenę pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz jeden recenzent według obowiązujących kryteriów oceniania przy wykorzystaniu formularza „Ocena pracy dyplomowej”, pobranego z systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD).

Egzamin dyplomowy dodatkowo weryfikuje, czy student osiągnął zamierzone efekty uczenia się określone dla danego kierunku studiów zgodnie z § 30 ust. 1 Regulaminu studiów. Egzamin składa się z następujących części: prezentacji pracy; obrony pracy przez studenta; odpowiedzi studenta na przynajmniej trzy pytania komisji z zakresu kierunku studiów. Przy ocenie z egzaminu dyplomowego stosuje się wartości zgodnie z w § 19 ust. 1 oraz § 30 ust. 3 Regulaminu studiów.

Za jakość kształcenia na Wydziale odpowiedzialny jest Dziekan, który po zakończeniu zajęć w danym roku akademickim wypełnia arkusz ewaluacyjny, będący podstawą samooceny Wydziału i weryfikacji osiągnięć zakładanych efektów uczenia się. Pytania kontrolne arkusza są ustalane przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia (UKdsJK) i wprowadzane zarządzeniem Rektora.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia (WKdsJK) pracuje wg harmonogramu ustalonego przez UKdsJK. Z realizacji każdego zadania Komisja przedkłada raport Dziekanowi. Zadania te są określone w § 4 Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Białostockiej i obejmują m.in.: przeglądy i oceny metodyki, warunków i sposobów weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, przeglądy prac dyplomowych, monitorowanie programów kształcenia, itp. Coroczny raport ze swojej działalności WKdsJK przedstawia Dziekanowi i UKdsJK po zakończeniu zajęć semestru letniego.

Istotnym elementem systemu weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się jest ankietyzacja zajęć oraz monitorowanie karier zawodowych absolwentów. Ankietyzacja zajęć jest anonimowa i dobrowolna. Od 2009 roku odbywa się poprzez formularz elektroniczny (w systemie USOSweb) (na podstawie Uchwały nr 123/VII/XV/2017 z dnia 31 maja 2017 roku). Ankieta składa się z dwóch części. Pierwsza część ankiety dotyczy ogólnych warunków studiowania, druga zaś wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich. Opracowanie wyników ankiety polega na sporządzeniu sprawozdania stanowiącego podsumowanie wyników z pytań oceniających nauczyciela akademickiego. Główną zaletą ankietyzacji jest możliwość jej wykorzystania do doskonalenia warsztatu pracy nauczycieli akademickich.

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów realizowane jest poprzez badania ankietowe przeprowadzane bezpośrednio po ukończeniu studiów, po roku i po trzech latach od daty ukończenia studiów (Zarządzenie nr 444 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 15 października 2015 roku w sprawie ustalenia „Zasad monitorowania karier zawodowych absolwentów Politechniki Białostockiej”). Warunkiem przeprowadzenia badania jest podpisanie przez absolwenta deklaracji uczestnictwa, którą otrzymuje w biurze karier przy podpisywaniu karty obiegowej. Biuro uaktualnia bazę absolwentów i w odpowiednich terminach wysyła na ich adresy prośbę o wypełnienie ankiety online. Do monitorowania karier absolwentów Uczelnia wykorzystuje bezpłatny system LimeSurvey, a raporty z badania są przekazywane Rektorowi, UKdsJK oraz Dziekanom. Większość pytań ankiety ma charakter zamknięty i dotyczy aktualnej sytuacji zawodowej respondenta, jego planów zawodowych, oceny osiągniętych efektów uczenia się w konfrontacji z wymogami rynku pracy. Szczególnie ważne są odpowiedzi na pytania dotyczące czynników decydujących o znalezieniu pracy, umiejętności zdobytych w czasie studiów, uczestnictwa w programie Erasmus lub pytania o powody trudności w zatrudnieniu, czy braku umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów zawodowych.

Zebrane wyniki są analizowane przez WKdsJK w części dotyczącej efektów uczenia się i uwzględniane przy tzw. monitoringu programów kształcenia. W ten sposób programy te są ciągle dostosowywane do potrzeb rynku pracy. Raport z badania dostarcza też informacji, po jakich kierunkach absolwenci są najszybciej zatrudniani, w jakich branżach uzyskują najwyższe wynagrodzenia oraz jakie są słabe czy mocne strony oferty edukacyjnej Wydziału.

6.11. Zasady prowadzenia procesu dyplomowania

Studenta obowiązują ogólne przepisy, określające zasady realizacji prac dyplomowych magisterskich, oraz zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego, zawarte w Regulaminie Studiów Politechniki Białostockiej.

Zasady dyplomowania w Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce regulowane są następującymi aktami prawnymi:

- Regulamin Studiów Politechniki Białostockiej (obowiązujący od roku akademickiego 2018/2019),
- Zarządzenie nr 735 Rektora Politechniki Białostockiej z 24 listopada 2017 roku w sprawie ustalenia „Zasad postępowania przy przygotowaniu i obronie pracy dyplomowej w Politechnice Białostockiej”.

W Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce przepisem regulującym zasady realizacji prac dyplomowych jest Uchwała nr 4 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 17 kwietnia 2015 roku w sprawie „Wytucznych do prac dyplomowych”.

7. OPIS WARUNKÓW PROWADZENIA STUDIÓW ORAZ SPOSOBU REALIZACJI I ORGANIZACJI PROCESU KSZTAŁCENIA

W Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce obowiązuje system punktowy jednolity dla całej Uczelni, wynikający z Regulaminu Studiów, przedstawiony poniżej.

1. Organizacja i zaliczanie studiów w Uczelni oparte są na systemie akumulacji i transferu punktów ECTS. Uczelnia stosuje metody wyrażania osiągnięć studenta zgodnie z Europejskim Systemem Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS) na zasadach określonych w Regulaminie Studiów.
2. Punkty ECTS przypisane są zajęciom wynikającym z planu studiów. Jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez Uczelnię zgodnie z planem studiów oraz jego indywidualną pracę.
3. W celu uzyskania kwalifikacji magistra inżyniera student zobowiązany jest uzyskać łącznie 120 punktów ECTS.
4. Warunkiem zaliczenia semestru i uzyskania pełnej rejestracji na kolejny semestr jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich egzaminów i zaliczeń przewidzianych planem studiów oraz uzyskanie 30 punktów ECTS.
5. Podstawę do zaliczenia przedmiotu (uzyskania punktów ECTS) stanowi stwierdzenie, że każdy z założonych efektów uczenia się został osiągnięty w co najmniej minimalnym akceptowalnym stopniu.
6. Uzyskanie przez studenta minimum 22 punktów ECTS w semestrze, jest podstawą do rejestracji na kolejny semestr z długiem punktów ECTS.
7. Rejestracji na kolejny semestr, pełnej lub z długiem punktów ECTS, dokonuje dziekan po spełnieniu przez studenta następujących warunków:
  - 1) uzyskaniu określonej liczby punktów ECTS;
  - 2) uiszczeniu wszystkich opłat wynikających z zobowiązań wobec Uczelni.
8. W stosunku do studenta, który zaliczył jedynie część przedmiotów w semestrze, dziekan wydaje decyzję o:
  - 1) rejestracji na kolejny semestr z długiem punktowym po uzyskaniu minimum 22 punktów ECTS;
  - 2) o skierowaniu na powtórzenie semestru studiów, określonego przez dziekana, w przypadku nieuzyskania 22 punktów ECTS – na wniosek studenta złożony najpóźniej w ostatnim dniu rejestracji na kolejny semestr, zgodnie z harmonogramem roku akademickiego; student, który powtarza semestr nie ma obowiązku uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów z form zajęć, z których wcześniej uzyskał pozytywne oceny;
    - a) powtarzając semestr student studiuje według programu studiów obowiązującego na powtarzanym semestrze,

- b) wyrażając zgodę na powtarzanie semestru, Dziekan ustala na piśmie ewentualne różnice programowe i terminy ich uzupełnienia;
- 3) o skreśleniu z listy studentów – w przypadku:
  - a) niezłożenia wniosku o skierowanie na powtórzenie semestru studiów,
  - b) dwukrotnego niezaliczenia przedmiotu/przedmiotów, powtarzanego w możliwie najbliższym semestrze wskazanym przez dziekana,
- 9. Dziekan może zezwolić studentowi powtarzającemu semestr na uczestniczenie w wybranych zajęciach wyższego semestru i na ich zaliczanie, z wyłączeniem zajęć ostatniego semestru. Zajęcia te stają się dla niego obowiązkowe. W przypadku niezaliczenia tych zajęć, ponowny w nich udział wymaga wniesienia przez studenta opłaty.
- 10. Student, który zaliczył semestr i nie ma długu punktowego z poprzednich semestrów może, za zgodą Dziekana, studiować przedmioty z semestrów wyższych. Przedmioty te stają się dla niego obowiązkowe. Ponowne ich studiowanie, w przypadku niezaliczenia jest odpłatne.
- 11. Student ma możliwość ubiegania się o uznanie (przeniesienie) zajęć uprzednio przez niego zaliczonych w PB lub innej uczelni, w tym zagranicznej. Decyzję o uznaniu (przeniesieniu) zajęć podejmuje, na pisemny wniosek studenta, Dziekan, po zapoznaniu się z przedstawioną przez studenta dokumentacją przebiegu studiów.
- 12. Podejmując decyzję o uznaniu (przeniesieniu) zajęć, Dziekan uwzględnia efekty uczenia się uzyskane przez studenta w wyniku realizacji zajęć i praktyk odpowiadających zajęciom i praktykom określonym w planie studiów na kierunku studiów, na którym student studiuje.
- 13. Warunkiem uznania (przeniesienia) zajęć zaliczonych w miejsce punktów przypisanych zajęciom i praktykom określonym w planie studiów, jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się.
- 14. Dziekan wydziału przyjmującego studenta na dany kierunek studiów określa liczbę zaliczonych semestrów i terminy uzupełnienia różnic programowych.

7.1. Nazwiska nauczycieli akademickich, odpowiedzialnych za poszczególne przedmioty wraz z przewidywanym czasem pracy

Wymiar zajęć dydaktycznych na studiach pierwszego stopnia kierunku *leśnictwo* o profilu praktycznym planowanych dla poszczególnych nauczycieli akademickich został ustalony przy założeniu, że będą one prowadzone dla jednej grupy wykładowej, jednej grupy ćwiczeniowej oraz jednej grupy pracowni specjalistycznej, laboratorium i pracowni projektowej, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Kopie deklaracji nauczycieli akademickich o terminie zatrudnienia w uczelni i wymiarze czasu pracy, ze wskazaniem, czy uczelnia będzie stanowić podstawowe miejsce pracy znajdują się w załączniku 3.

W tabeli 11 przedstawiono wymiar czasu pracy nauczycieli akademickich wraz z planowanymi zajęciami.

Tabela 11. Przewidywany wymiar czasu pracy nauczycieli akademickich wraz z planowanymi zajęciami na kierunku leśnictwo

Lp.	Tytuł, stopień, imię i nazwisko	Przedmiot	Planowana liczba godzin na studiach stacjonarnych	Planowana liczba godzin na studiach niestacjonarnych
1.	dr hab. Sławomir Bakier, prof. nzw.	Uboczne użytkowanie lasu	30	20
		Seminarium dyplomowe	30	20
		Fotogrametria. Komputerowa analiza obrazu	15	10
2.	dr hab. inż. Mikołaj Jalinik	BHP i ergonomia pracy	10	5
		Ochrona własności intelektualnej	15	10
		Wejście na rynek pracy/Zarządzanie karierą	15	10
		Marketing produktów leśnych/ Marketing turystyczny	30	20
3.	dr inż. Dan Wołkowycki	Dziedzictwo kulturowe obszarów leśnych	20	15
		Botanika leśna 2	75	40
		Systemy informacji przestrzennej	35	
		Fotogrametria. Komputerowa analiza obrazu	15	10
		Ekologia	30	20
		Inwentaryzacja przyrodnicza lasu	25	15
		Typologia leśna	30	20
		Zarządzanie obszarami Natura 2000		20
4.	dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	Propedeutyka i historia leśnictwa	30	20
		Systemy informacji przestrzennej		20
		Ochrona przyrody	30	20
		Podstawy prawa i administracji/ Prawodawstwo ochrony środowiska	30	20
		Zarządzanie obszarami Natura 2000	35	

C.d. Tabela 11. Przewidywany wymiar czasu pracy nauczycieli akademickich wraz z planowanymi zajęciami na kierunku leśnictwo

Lp.	Tytuł, stopień, imię i nazwisko	Przedmiot	Planowana liczba godzin na studiach stacjonarnych	Planowana liczba godzin na studiach niestacjonarnych
5.	dr inż. Monika Puchlik	Technologie informatyczne	20	15
		Meteorologia i klimatologia	30	20
		Edukacja przyrodniczo-leśna/ Zarządzanie turystyką w lasach	30	20
		Ekofilozofia/ Etyka środowiskowa	15	10
		Grafika inżynierska	30	20
6.	dr hab. inż. Aleh Marozou	Hodowla lasu 1	65	45
		Genetyka i selekcja drzew	30	25
		Hodowla lasu 2	70	40
		Nasiennictwo i szkółkarstwo	40	20
7.	dr Ewa Zaporą	Chemia	45	30
		Gleboznawstwo z elementami geomorfologii	15	10
		Surowce leśne w medycynie	15	10
8.	dr inż. Małgorzata Rauba	Hydrologia	30	20
		Ochrona środowiska z elementami toksykologii/ Chemia środowiska leśnego	40	32
		Rekultywacja obszarów leśnych/ Kształtowanie środowiska leśnego	30	30
		Zagrożenia cywilizacyjne/ Odnawialne źródła energii		20
9.	dr inż. Sławomir Snarski	Ekonomia	45	30
		Ekonomika leśnictwa	30	20
		Zarządzanie środowiskiem/ Zarządzanie publiczne	30	20
10.	dr inż. Aleh Bakhur	Gospodarka łowiecka	35	25
		Zoologia leśna	30	20
		Nauka o surowcu drzewnym	15	10
11.	dr Ewa Pirożnikow	Botanika leśna 1	35	25
		Fizjologia roślin drzewiastych	30	20

C.d. Tabela 11. Przewidywany wymiar czasu pracy nauczycieli akademickich wraz z planowanymi zajęciami na kierunku leśnictwo

Lp.	Tytuł, stopień, imię i nazwisko	Przedmiot	Planowana liczba godzin na studiach stacjonarnych	Planowana liczba godzin na studiach niestacjonarnych
12.	mgr Marcin Stocki	Nauka o surowcu drzewnym	15	10
		Gleboznawstwo z elementami geomorfologii	25	15
		Surowce leśne w medycynie	30	20
13.	dr hab. inż. Rafał Paluch	Dendrometria	30	20
		Nauka o produktywności lasu	30	20
		Pozyskiwanie drewna	35	25
		Monitoring stanu lasu	35	25
		Urządzanie lasu	75	50
14.	dr hab. inż. Tomasz Oszako, prof. PB	Fitopatologia leśna	40	25
		Ochrona lasu	35	25
15.	dr inż. Adam Kwiatkowski	Zagrożenia cywilizacyjne/ Odnawialne źródła energii	30	
		Entomologia leśna 1	45	30
		Entomologia leśna 2	45	25
16.	dr inż. Tomasz Ginszt	Organizacja Lasów Państwowych/ Zarządzanie gospodarką leśną	20	15
17.	dr inż. Jerzy Ickiewicz	Inżynieria leśna	30	20
		Transport leśny	30	20
		Maszynoznawstwo leśne		
18.	dr Elżbieta Gołębiewska	Matematyka 1	30	20
		Matematyka 2	30	20
		Podstawy statystyki	60	40
19.	Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska PB	Fizyka	30	20
20.	Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska PB	Geodezja leśna i kartografia	45	25
21.	Studium Języków Obcych PB	Język obcy 1, 2, 3, 4, 5	150	80

7.2. Informacje o przydziale zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz ich formach i wymiarze godzinowym

Tabela 12. Przydział zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym

Lp.	Osoba prowadząca	Liczba punktów ECTS	Przedmioty	Doświadczenie zawodowe związane z przedmiotem
1.	dr hab. inż. Rafał Paluch	2 3 4 2 2	Dendrometria Pozyskiwanie drewna Urządzanie lasu Monitoring stanu lasu Nauka o produktywności lasu	Kierownik Zakładu Lasów Naturalnych IBL w Białowieży Praca w BULiGL Oddział w Białymstoku Członek Regionalnej Rady Ochrony Przyrody Członek Zespołów doradczych RDLP
2.	dr hab. inż. Tomasz Oszako, prof. nzw.	3 2	Ochrona lasu Fitopatologia leśna	Praca w Zakładzie Ochrony Lasu, Instytut Badawczy Leśnictwa Opracowanie programu ochrony kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem i grzybem <i>Guignardia aesculi</i> na terenie miasta stołecznego Warszawy (13-U-15) Wykonawca oceny wpływu potencjalnych źródeł infekcji (woda, gleba, podłoża szkółkarskie, sadzonki) na występowanie <i>Phytophthora</i> w środowisku leśnym (27-U-08) Rzeczoznawca Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa oraz Zespołu Usług Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej (ZUT NOT) Oddziału Stołecznego w Warszawie ds. konserwacji drewna i ochrony drzew przed grzybami

C.d. Tabela 12. Przydział zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym

Lp.	Osoba prowadząca	Liczba punktów ECTS	Przedmioty	Doświadczenie zawodowe związane z przedmiotem
3.	dr prof. Sławomir Bakier, prof. nzw.	3	Uboczne użytkowanie lasu	Patent nr 218759, Zgłoszenie P 394852 z 13.05.2011. Politechnika Białostocka. „Urządzenie do zagęszczania miodu w stanie płynnym lub półpłynnym” Patent nr 169620, Zgłoszenie P.297351 z 08.01.1993, Politechnika Białostocka. „Sposób wyznaczania strat hydraulicznych energii w urządzeniach przepływowych” Zgłoszenie Patentowe nr P.405146, 28.08.2013 Sposób granulacji przepływowej w warunkach podkrytycznego przepływu powietrza przez złożę materiału sypkiego Prezes Stowarzyszenia Pszczelarzy Zawodowych w Polsce Kierownik projektu badawczego finansowanego z MNiSW nr N312 011 32/0755 „Analiza właściwości reologicznych miodu skryzalizowanego i technologii ich modyfikacji” Wykonawca ekspertyzy na zlecenie firmy Eko-Herba pt. „Charakterystyka potencjalnych możliwości zastosowania innowacyjnych rozwiązań technologicznych i technicznych w warunkach przedsiębiorstwa Eko-Herba” Zgłoszenie Patentowe P.408301, 23.05.2014: „Sposób uzyskiwania substancji czynnych z brzozy”

C.d. Tabela 12. Przydział zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym

Lp.	Osoba prowadząca	Liczba punktów ECTS	Przedmioty	Doświadczenie zawodowe związane z przedmiotem
4.	dr inż. Dan Wołkowyci	3 5 3 2 3	Ekologia Botanika leśna 2 Typologia leśna Inwentaryzacja przyrodnicza lasu Zarządzanie obszarami Natura 2000	Roczny staż w Nadleśnictwie Drygały Kierownik, koordynator, wykonawca i ekspert licznych operatów i planów ochrony obszarów chronionych: parków narodowych (Białowieckiego PN, Narwiańskiego PN, Wigierskiego PN), obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych Kierownik, autor i wykonawca inwentaryzacji przyrodniczych i opracowań dotyczących ochrony przyrody i kształtowania krajobrazu, na zlecenie jednostek Lasów Państwowych, instytucji samorządowych, państwowych i pozarządowych Koordynator krajowy i wykonawca monitoringu siedlisk przyrodniczych Natura 2000 i gatunków roślin na zlecenie GIOŚ, za pośrednictwem IOP PAN Wykonawca ekspertyz dla potrzeb krajowych instytucji państwowych, w tym wykonawca ekspertyzy nt. prawidłowości funkcjonowania systemu informatycznego, monitoringu gatunków i siedlisk w ramach Ekoinfonetu i oceny jego funkcjonalności w zakresie wspomagania organizacji i kontroli prac terenowych, na zlecenie GIOŚ (2013)

C.d. Tabela 12. Przydział zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym

Lp.	Osoba prowadząca	Liczba punktów ECTS	Przedmioty	Doświadczenie zawodowe związane z przedmiotem
				Koordinator projektu ochrony ex situ ginących i zagrożonych gatunków roślin, realizowanego w ramach porozumienia Nadleśnictwa Supraśl, Politechniki Białostockiej i Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej, przy wsparciu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku (od 2012) Kierownik naukowy projektu „Poprawa stanu siedlisk widnych lasów i mokradeł oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków roślin w Ostoi Knyszyńskiej przez ochronę czynną” na podst. umowy z Parkiem Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej we współpracy z Nadleśnictwami: Czarna Białostocka, Knyszyn i Supraśl, w ramach POIŚ (od 2018)
5.	dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	3	Ochrona przyrody	Wykonawca wkładów merytorycznych z zakresu ochrony przyrody i ochrony różnorodności biologicznej dla OECD Reprezentant Polski w posiedzeniu Komisji ds. Konwencji Krajobrazowej, Serbia; Przygotowywanie opinii, oceny dokumentów i opracowań powstających w MRiRW oraz dokumentów kierowanych do MRiRW do oceny przez inne resorty i instytucje Członek zespołu przygotowującego ekspertyzę dla OECD, dotyczącą stanu różnorodności biologicznej w Polsce (2015) - Krajowy Raport: The State of the World's Biodiversity for Food and Agriculture. Country Reports. Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA

C.d. Tabela 12. Przydział zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym

Lp.	Osoba prowadząca	Liczba punktów ECTS	Przedmioty	Doświadczenie zawodowe związane z przedmiotem
6.	dr inż. Sławomir Snarski	2 2 2	Zarządzanie publiczne Ekonomia Ekonomika leśnictwa	Starosta Bielski, 15 letni ustawowy nadzór nad lasami prywatnymi w powiecie bielskim. Stała współpraca z Nadleśnictwem Bielsk Podlaski i Rudka Członek Regionalnej Rady Ochrony Przyrody /od 2010 roku/ - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku. Opiniuje akty prawne i ustala zadania ochronne Wiceprezes Związku Powiatów Polskich od 2012 roku, członek komisji administracji i finansów publicznych. W ramach prac na poziomie krajowym opiniowanie rządowych aktów prawnych, w tym dotyczących aspektów przyrodniczych. Udział w komisjach stałych reprezentujących ZPP Arbiter Wschodniego Sądu Arbitrażowego Z-ca członka Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. W ramach prac w Komitecie opiniuje akty prawne Regionalnego Programu Operacyjnego WP, w tym w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju

C.d. Tabela 12. Przydział zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym

Lp.	Osoba prowadząca	Liczba punktów ECTS	Przedmioty	Doświadczenie zawodowe związane z przedmiotem
7.	dr inż. Aleh Marozau	4 4	Hodowla lasu 1 Hodowla lasu 2	Leśniczy Podswilskiego Doświadczalnego Leśnictwa Plisskiego Doświadczalnego Gospodarstwa Leśnego miejscowość Podswilije, witebski rejon. Roczny staż w leśnictwie Gancewicze Pracownik Laboratorium introdukcji roślin jagodowych Centralnego Botanicznego Ogródu Narodowej Akademii Nauk Białorusi - Gancewicze, Brzeski region
8.	dr inż. Tomasz Ginszt	2	Marketing produktów leśnych	Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Białowieża
9.	dr inż. Adam Kwiatkowski	2 4 3	Organizacja Lasów Państwowych / Zarządzanie gospodarką leśną Entomologia leśna 1 Entomologia leśna 2	Naczelnik Wydziału Ochrony Zasobów Przyrodniczych RDLP w Białymstoku
10.	dr inż. Aleh Bakhur	3	Nauka o surowcu drzewnym	Audytor - Kurs Audyterów Certyfikacji leśnej (FSC) – Certyfikat sukcesu
11.	pracownik instytucji zewnętrznej	24	Praktyka zawodowa	Doświadczenie zawodowe w miejscu pracy.
Razem		92 (przy wyborze jednego z przedmiotów obieralnych z pary dla przedmiotów obieralnych)		

Zajęcia o charakterze praktycznym (ćwiczenia, laboratoria, pracownie specjalistyczne, projekty, zajęcia terenowe) związane z tymi przedmiotami będą prowadzone łącznie przez 11 osób, zarówno przez nauczycieli akademickich, jak i praktyków spoza Uczelni. Są to osoby posiadające dorobek naukowy i praktyczny z dyscypliny nauki leśnej. Łączna liczba punktów ECTS zajęć prowadzonych przez osoby z doświadczeniem praktycznym wynosi 92.

7.3. Infrastruktura zapewniająca prawidłową realizację celów kształcenia

Na obecną bazę lokalową Wydziału składają się trzy blisko siebie położone budynki: budynek A, mieszczący się przy ul. Piłsudskiego 8, budynek B, zlokalizowany przy ul. Piłsudskiego 1 oraz budynek Centrum Naukowo-Badawczego (CNB) mieszczący się przy ul. Piłsudskiego 1A w Hajnówce. Budynki A i B są własnością miasta Hajnówka i są użyczone w użytkowanie Wydziałowi bezpłatnie. Z budynku A Wydział korzysta od 1 września 2001 roku, zgodnie z deklaracjami zawartymi w pierwszym porozumieniu pomiędzy powiatem hajnowskim i miastem Hajnówka, a Politechniką Białostocką dotyczącym utworzenia Wydziału, zawartym w dniu 14 grudnia 2000 roku. Według ostatniego porozumienia, zawartego w lutym 2007 roku, gmina miejska Hajnówka zobowiązała się do użyczenia na czas nieokreślony obu budynków oraz do dokonywania niezbędnych remontów.

Budynki są we właściwym stanie technicznym i odpowiadają wymaganiom określonym w stosownych przepisach dotyczących BHP, przepisach przeciwpożarowych i ochrony środowiska, co jest poświadczane aktualnymi badaniami wykonywanymi przez właściwe służby.

Sale wykładowe i ćwiczeniowe

Zamiejscowy Wydział Leśny PB w Hajnówce ma łącznie do dyspozycji cztery sale wykładowe, siedem sal ćwiczeniowych, z których pięć wyposażonych jest w projektor multimedialny oraz jedną salę seminaryjną. Dwie sale wykładowe posiadają nagłośnienie (tabela 13).

Tabela 13. Sale wykładowe i ćwiczeniowe

Numer sali	Powierzchnia (m ²)	Liczba miejsc
Budynek A		
1	175,23	90
8	58,80	20
9	58,80	36
10	44,48	15
12	36,45	30
13	65,03	15
Budynek B		
1	47,82	36
10/12	98,58	64
11/13	97,08	64
24	65,33	46
37/38	97,45	30
Budynek CNB		
0.13	93,60	48

Laboratoria, pracownie, sprzęt i wyposażenie

W Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce znajdują się cztery laboratoria wyposażone w specjalistyczny sprzęt dydaktyczny oraz jedna sala komputerowa (tabela 14).

Tabela 14. Sale laboratoryjne i pracownie specjalistyczne

Numer sali	Powierzchnia (m ²)	Liczba miejsc
Budynek A		
13	65,03	15
Budynek B		
2a/2b	85,10	16
3	48,17	12
8	36,18	16
10/12	98,58	16

Ćwiczenia laboratoryjne, przewidziane planem studiów, realizowane są w specjalistycznych laboratoriach oraz w laboratoriach ogólnych, przystosowanych do prowadzenia wielu przedmiotów.

1. Laboratorium wytrzymałościowe i obróbki drewna

Laboratorium znajduje się w sali 10/12 w budynku B i ma powierzchnię 98,58 m². Wyposażenie laboratorium obejmuje: maszynę wytrzymałościową do badań zrywania, ściskania oraz zginania próbek, młot Charpy'ego do badań udarności materiałów, pilarkę spalinową H-365, drobny sprzęt pomiarowy (suwmiarki, mikrometry, kątowniki, kątomierze, szczelinomierze, imadła, zestawy kluczy).

2. Laboratoria chemii środowiska leśnego

Laboratoria chemiczne znajdują się w sali 2a/2b i 3 w budynku B i mają powierzchnie odpowiednio 85,1 m² i 48,17 m². Na wyposażenie laboratoriów składają się: suszarka laboratoryjna ZL-5, suszarka laboratoryjna SUP-4M, kolumna mineralizacyjna Digesdahl, aparat do oczyszczania wody, chłodziarko-zamrażarka, waga WPA-300, waga WPA-301, waga Ohaus, mieszadło magnetyczne, łaźnia wodna 4-miejscowa, konduktometr CD-150, autoklaw Sterilclave, cieplarka Q-cell, zestawy do ekstrakcji, spektrofotometr HACH DR/2000, drobny sprzęt laboratoryjny.

3. Laboratorium mikroskopowe

Laboratorium znajduje się w sali 8 w budynku B i ma powierzchnię 36,18 m². Wyposażenie laboratorium stanowią: mikroskopy stereoskopowe i biologiczne Studar III, mikroskop biologiczny z kamerą OPTA-TECH MN-800.

Wydział posiada aktualne oprogramowania: Office Professional XP, ArcGIS 9.1 PL, QGIS, MultiScanBase, Statistica 13 PL, znajdujące się w pracowni komputerowej, w sali 13 w budynku A o powierzchni 65,03 m². Z pracowni mogą korzystać bez ograniczeń studenci oraz nauczyciele w celu uzupełnienia prowadzonych zajęć dydaktycznych. Sprzęt

i oprogramowanie w pracowni komputerowej są modernizowane w 2018 roku w ramach programu POWER 3.5, realizowanego przez Politechnikę Białostocką.

Badania naukowe studentów i doktorantów na Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce są realizowane w oparciu o bogatą bazę laboratoryjną Wydziału, obejmującą sześć laboratoriów naukowych, w tym zrealizowane w 2012 i 2013 roku w ramach projektu „Centrum Nowoczesnego Kształcenia Politechniki Białostockiej” oraz „Centrum Naukowo-Badawczego” ZWL PB realizowanego w latach 2013-2015. Do dyspozycji studentów są następujące laboratoria: laboratorium monitoringu środowiska leśnego, w skład którego wchodzi pracownia: ochrony środowiska, genetyczne, laboratorium ubocznych produktów leśnych, właściwości fizycznych, ekstrakcji nadkrytycznych, laboratorium fotodetekcji i komputerowej analizy obrazu, laboratorium entomologii z pracowniami: preparatyki, fotoeklektorów (tabela 15).

Tabela 15. Laboratoria i pracownie badawcze

Numer sali	Pomieszczenia badawcze	Powierzchnia (m ²)
0.7	Laboratorium monitoringu środowiska leśnego. Pracownia ochrony środowiska.	25,30
0.9	Laboratorium ubocznych produktów leśnych. Pracownia ekstrakcji nadkrytycznych.	29,98
0.10	Laboratorium fotodetekcji i komputerowej analizy obrazu	31,00
1.2	Laboratorium entomologii. Pracownia preparatyki	41,80
1.3	Laboratorium entomologii. Pracownia fotoeklektorów	21,00
1.6	Laboratorium ubocznych produktów leśnych. Pracownia właściwości fizycznych	53,40
1.8	Laboratorium monitoringu środowiska leśnego. Pracownia genetyki	93,60
32	Laboratorium środowiska leśnego. Pracownia mikroskopowa	22,53
34/35	Laboratorium środowiska leśnego. Pracownia chemii środowiska	71,98

Na wyposażenie laboratoriów badawczych składają się:

- Pracownia ochrony środowiska – kompaktowy chromatograf jonowy, mikroskop fluorescencyjny OPTA-TECH LAB-50 FL, SON-SYSTEM przenośny system pomiaru prędkości przepływu;
- Pracownia ekstrakcji nadkrytycznej – zamrażarka niskotemperaturowa ULUF 65, liofilizator ALPHA 1-4 LD PLUS, komora klimatyczna HPP110 MEMMERT, kompresor HECHT 2025;

- Laboratorium fotogrametrii i komputerowej analizy obrazu – PALMTOP TRIMBLE JUNO 3B+MLAS INŻYNIER 5.1 (z GPS), kamera termowizyjna FLIR T420, kamera inspekcyjna WOPSON WPS-710;
- Laboratorium entomologii – mikroskop biologiczny z kamerą OPTA-TECH LAB-40, mikroskop preparatorski z kamerą OPTA-TECH SK-390, mikroskop stereoskopowy preparatorski z wyposażeniem FOTOR;
- Pracownia właściwości fizycznych – aparat do pomiaru aktywności wody z termostatowaną komorą, spektrofotometr COLORMATE SCINCO do pomiaru barwy, reometr MCR 102 ANTON PAAR, reometr MCR 102 ANTON PAAR, kalorymetr skaningowy DSC SIRIUS 3500 ANTON PAAR, system do ekstrakcji w fazie nadkrytycznej SFE 1000 WATERS;
- Pracownia genetyki – autoklaw laboratoryjny półautomatyczny, wirówka laboratoryjna MPW 352R z chłodzeniem, komora laminarna do replikacji PCR i preparatyki DNA, komora laminarna do obróbki próbek z patogenów grzybowych, spektrofotometr NANO DROP LITE do oceny jakości i ilości DNA, homogenizator MAGNA LYSER, aparat MULTISUB MAXI do elektroforezy żelowej, zamrażarka niskotemperaturowa -86ST.C IGLOO U445, termocykler LIGHTCYCLER 96, wykorzystujący reakcję PCR, automatyczny kapilarny sekwenator GENOMELAB GEXP, PH-metr stołowy FIVE EASY, Waga precyzyjna EXPLORER EX1103M;
- Pracownia mikroskopowa laboratorium środowiska leśnego – dwa mikroskopy Delta OPTICAL SZ-630T-MF, mikroskop diagnostyczny OPTA-TECH MN800PH/T/U, mikroskop skaningowy PHENOM WORLD BV, suszarka próbek w punkcie krytycznym Leica, próżniowa napylarka złotem Leica;
- Pracownia chemii środowiska laboratorium środowiska leśnego – wagi analityczne OHAUS ADVENTURER PRO AV264CM, chłodziarki laboratoryjne LIEBHERR LKV3910, suszarki laboratoryjne, młynek laboratoryjny A11, spektrofotometr UV/VIS AQUAMATE PLUS, urządzenie do przyspieszonej ekstrakcji substancji organicznych, termostat sterowany komputerowo K6-MPC-NR, chromatograf cieczowy AGILENT 1260, spektrofotometr absorpcji atomowej ICE 3300, chromatograf gazowy ze spektrometrem masowym GCMS, aparat do mikroekstrakcji do fazy stałej, termowaga TG 209 F1 LIBRA, waga precyzyjna OHAUS ADVENTURER, mieszadło magnetyczne z grzaniem, łożnia ultradźwiękowa.

Zapewnienie studentom dostępu do komputerów i Internetu

W budynkach Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce, działa bezprzewodowa sieć Eduroam, której celem jest udostępnienie użytkownikom łatwego i bezpiecznego połączenia z siecią komputerową. Z Eduroam może korzystać każdy pracownik oraz student Politechniki Białostockiej posiadający służbowe konto pocztowe w domenach @pb.edu.pl lub @student.pb.edu.pl. Dostęp do Internetu możliwy jest również ze wszystkich stanowisk w salach laboratoryjnych. Ze względów bezpieczeństwa, zgodnie

z przyjętym regulaminem, studenci nie mają prawa podłączania własnych urządzeń do uczelnianej sieci przewodowej. Studenci mają dostęp do sal laboratoryjnych, w tym do komputerów, również poza zajęciami dydaktycznymi, w celu wykonywania prac wynikających z programu studiów.

Spełnienie wymagań w zakresie wyposażenia sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości prowadzenia zajęć laboratoryjnych oraz pracowni specjalistycznych, Zamiejscowy Wydział Leśny PB w Hajnówce od 2012 roku prowadzi ich akredytację. Przeprowadzenie akredytacji odbywa się przed rozpoczęciem zajęć w każdym semestrze i dotyczy wszelkich zajęć, które do rozpoczęcia semestru nie uzyskały akredytacji. Akredytacją zajmuje się Zespół ds. akredytacji pracowni specjalistycznych i laboratoriów, powołany uchwałą Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce nr 4 z dnia 30 października 2012 roku.

Uzyskanie akredytacji wymaga przedstawienia przez koordynatora przedmiotu wypełnionej karty akredytacyjnej, zawierającej informacje o szczegółowym programie zajęć, materiałach dodatkowych, stosowanych metodach weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, bazie laboratoryjnej (w tym sprzęcie wykorzystywanym podczas zajęć). Dodatkowo wymagana jest pozytywna opinia specjalisty ds. bezpieczeństwa i higieny pracy.

7.4. Zasoby biblioteczne

Biblioteka PB jest największą biblioteką naukowo-techniczną w regionie północno-wschodnim Polski. Stanowi podstawę systemu biblioteczo-informacyjnego uczelni, w skład którego wchodzi: Biblioteka Główna, biblioteki specjalistyczne (Biblioteka Wydziału Architektury, Biblioteka Wydziału Inżynierii Zarządzania, Biblioteka Zamiejscowego Wydziału Leśnego w Hajnówce) oraz Archiwum Uczelniane i Centrum Historii PB. Zadaniem Biblioteki PB jest przede wszystkim zaspokajanie potrzeb wszystkich pracowników i studentów w zakresie dostępu do literatury naukowej i dydaktycznej. Biblioteki specjalistyczne obsługują zaś poszczególne wydziały Uczelni, gromadząc i udostępniając księgozbiór ściśle związany z ich potrzebami.

Od 1951 roku Biblioteka PB zgromadziła ponad 400 tysięcy książek, czasopism, norm i literatury firmowej. Tematyka księgozbioru jest ściśle związana z potrzebami wydziałów i kierunkami studiów prowadzonymi w Politechnice Białostockiej. Wśród zgromadzonych materiałów bibliotecznych ważne miejsce zajmują wydawnictwa z zakresu: mechaniki, budowy, eksploatacji i technologii maszyn, biocybernetyki i inżynierii biomedycznej, automatyki i robotyki, elektrotechniki, elektroniki i telekomunikacji, informatyki, budownictwa, inżynierii i ochrony środowiska, zarządzania i marketingu, architektury, nauk matematyczno-przyrodniczych. O wartości zbiorów świadczą także liczne zamówienia międzybiblioteczne z innych placówek akademickich i naukowych w kraju i za granicą.

Tabela 16. Zbiory Biblioteki Politechniki Białostockiej w rozbiciu na kategorie w latach 2015-2018

Lp.	Opis	stan na 31.12.2015	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2017	stan na 31.12.2018
1.	Łącznie zasoby (liczba woluminów/jednostek), w tym:	391 734	399 585	406 331	411353
	- wydawnictwa zwarte	268 293	275 321	281 495	286199
	- wydawnictwa ciągłe	44 853	45 379	45 907	46294
	- zbiory specjalne (normy, literatura firmowa, dokumenty elektroniczne, itp.)	78 588	78 885	78 929	78860
2.	Liczba prenumerowanych tytułów czasopism (dostępnych w formie papierowej), w tym:	466	442	419	391
	- wydawnictwa polskie	435	410	389	365
	- wydawnictwa zagraniczne	31	32	30	26
3.	Wydawnictwa zarejestrowane w danym roku (liczba woluminów/jednostek), w tym:	7 649	8 021	6 821	5717
	- wydawnictwa zwarte	6 737	7 090	6 164	5116
	- wydawnictwa ciągłe	536	633	546	387
	- zbiory specjalne (normy, literatura firmowa, dokumenty elektroniczne)	376	298	111	214

Źródło: Biblioteka Główna

W 1995 roku został zakupiony zintegrowany system biblioteczny ALEPH, który umożliwił zautomatyzowanie Biblioteki Głównej oraz bibliotek wydziałowych. Uruchomiona w 2017 r. wersja 22 zintegrowanego systemu bibliotecznego ALEPH zapewnia użytkownikom i pracownikom biblioteki przyjazne środowisko pracy. Wszystkie zbiory dostępne są poprzez katalog online. Zarejestrowani czytelnicy mogą zdalnie zamawiać książki, przedłużać terminy ich zwrotu oraz kontrolować stan swojego konta.

W pierwszym kwartale 2016 roku Biblioteka PB uruchomiła system Primo firmy ExLibris – nowoczesną wyszukiwarkę naukową, pozwalającą na jednoczesne przeszukiwanie wszystkich zasobów oferowanych przez Bibliotekę PB (katalog biblioteki, licencjonowane bazy danych, otwarte zasoby naukowe, biblioteki cyfrowe). Narzędzie to, w znaczący sposób poprawiło jakość oraz szybkość wyszukiwania dokumentów. Poszukiwania zawężone zostały do jednego okna, a wyniki grupowane są wg indywidualnych potrzeb czytelnika.

Od października 2012 roku Biblioteka Główna funkcjonuje w gmachu Centrum Nowoczesnego Kształcenia. W nowoczesnych pomieszczeniach udostępniane są połączone zbiory Biblioteki Głównej oraz funkcjonujących dawniej bibliotek wydziałowych

zlokalizowanych na terenie kampusu. Zgromadzenie w jednym miejscu bogatego księgozbioru pozwoliło na wyodrębnienie na trzech kondygnacjach budynku ogólnodostępnych, specjalistycznych czytelni:

- Czytelnia Czasopism - 24 miejsca,
- Czytelnia Elektroniczna - 24 miejsca,
- Czytelnia Książek - 81 miejsc,
- Czytelnia Norm i Zbiorów Specjalnych - 10 miejsc,
- Czytelnia Wydawnictw Informacyjnych - 27 miejsc.

Użytkownicy mogą korzystać również z 19 specjalnie zaprojektowanych i wyposażonych pomieszczeń do pracy indywidualnej i grupowej (104 miejsca).

Dodatkowo, na potrzeby szkoleń, prezentacji czy ćwiczeń, dostępna jest sala multimedialna, w której są 32 stanowiska komputerowe. Łącznie Biblioteka PB dysponuje 378 miejscami dla czytelników (Biblioteka Główna - 270, biblioteki specjalistyczne – 108). W 2015 roku na terenie Czytelni Książek utworzono stanowisko do pracy dla osób niepełnosprawnych ze specjalistycznym oprogramowaniem komputerowym.

Ponadto, do dyspozycji użytkowników jest 108 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu (Biblioteka Główna – 89, biblioteki specjalistyczne – 19). Na wybranych stanowiskach zainstalowano specjalistyczne oprogramowanie:

- Adobe AfterEffects CS6,
- Adobe Design & Web Premium CS6 (Photoshop, Illustrator, InDesign, Dreamweaver, Flash Professional, Fireworks, Acrobat X Pro, Bridge, Media Encoder),
- Adobe Photoshop CS6 Extended,
- Altium Designer 10 Academic,
- Android Studio,
- ArchiCAD,
- Autodesk Education Master Suite 2014 EDU (AutoCAD, Autodesk)- różne wersje,
- Blender,
- Code Blocks Studio,
- Corel Designer Technical Suite X5,
- CorelDRAW Graphics Suite X6 (CorelDRAW, PHOTO-PAINT, PowerTRACE, CAPTURE, CONNECT),
- Dev-C++ ,
- Embarcadero RAD Studio XE2 Professional (Delphi XE2, C++Builder XE2, Embarcadero Prism XE2, RadPHP XE2 & Android Platform, InterBase XE Developer Edition),
- Flash Builder Premium 4.5,
- GIMP,
- Microsoft Office 2010 oraz 2003,
- MikroMap,
- Netbeans IDE ,
- Norma PRO EDU,

- proTeXtorazLEd - LaTeXEdytor,
- Python,
- Solid Works,
- Statistica,
- University Bundle V-Ray 2.0 for 3ds Max EDU + Pdplayer,
- Vensim PLE,
- Visual Studio Express 2012,
- WinKalk.

Użytkownicy mogą także korzystać z wysokiej klasy samoobsługowych skanerów (3 znajdują się w Bibliotece Głównej, 1 w Bibliotece Wydziału Inżynierii Zarządzania) oraz skanerów płaskich dostępnych przy stanowiskach komputerowych (3 znajdują się w Bibliotece Głównej, 3 w Bibliotece Wydziału Architektury).

Wychodząc naprzeciw potrzebom czytelników Biblioteka PB wprowadziła szereg rozwiązań podnoszących jakość świadczonych usług i komfort korzystania ze zbiorów - przede wszystkim wolny, swobodny dostęp do najnowszych zbiorów naukowych i dydaktycznych. W wolnym dostępie w Czytelni Książek udostępniono około 50 tys. książek pogrupowanych wg różnych zagadnień Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (UKD). Regulaminy czytelnicy, zarówno Biblioteki Głównej jak i bibliotek specjalistycznych, uwzględniają krótkoterminowe wypożyczenia zbiorów poza obręb czytelnicy na okres 7 dni lub na 3 godziny. Specjalne urządzenia (self-check) pozwalają na samodzielne wypożyczenia i zwroty książek, a zlokalizowane na zewnątrz budynku urządzenie („wrzutnia”) umożliwia zwrot książek również w czasie zamknięcia biblioteki. Przyjęte rozwiązania znacząco wpłynęły na efektywność i częstotliwość korzystania ze zbiorów bibliotecznych. W trakcie roku akademickiego codziennie odwiedza Bibliotekę Główną przeciętnie około 700 użytkowników, a w bazie Biblioteki na koniec 2018 roku było zarejestrowanych ponad 10 tys. użytkowników, głównie studentów i pracowników Uczelni.

Istotnym uzupełnieniem tradycyjnego księgozbioru bibliotecznego są zasoby elektroniczne. Dostęp do najnowszych osiągnięć nauki zapewniają tematyczne i wielod dziedzinowe serwisy czasopism i książek elektronicznych. Biblioteka PB oferuje „zdalny” dostęp do następujących baz danych:

- baz pełnotekstowych (138 baz), m.in.:
  - EBSCOhost (serwis interdyscyplinarny składający się z 17 baz),
  - Elsevier (baza interdyscyplinarna Science Direct),
  - Emerald Engineering and Emerald Managament eJournals (272 tytuły czasopism z zakresu automatyka, robotyka, matematyka obliczeniowa, elektronika, inżynieria materiałowa, zarządzanie, marketing, finanse, logistyka, technika),
  - Emerging Markets Information Service (EMIS) (biznes, zarządzanie i rachunkowość, ekonomia i finanse),
  - IBUK libra (baza interdyscyplinarna książek polskich),
  - IEEE Xplore Digital Library (technika),
  - INFONA (interdyscyplinarna),

- Knovel Library (technika),
- Naukowa Akademicka Sieciowa Biblioteka Internetowa (NASBI) (baza interdyscyplinarna książek polskich),
- OECD iLibrary (serwis interdyscyplinarny składający się z 79 baz),
- ProQuest Ebook Central (dawne MyiLibrary),
- SPRINGER (interdyscyplinarna),
- Wiley Online Library (interdyscyplinarna);
- baz bibliograficzno-abstraktowych:
  - ISI Web of Science (interdyscyplinarna),
  - MathSciNet (matematyka, informatyka i dziedziny pokrewne),
  - Scopus (interdyscyplinarna),
  - Web of Science (serwis interdyscyplinarny składający się z 19 baz);
- indywidualnych tytułów czasopism, m.in.:
  - Building Services Engineering Research & Technology,
  - Computer Methods in Material Science,
  - Géotechnique,
  - Journal of Landscape Architecture,
  - LEUKOS,
  - Lighting Research and Technology,
  - Miesięcznik Hotelarz,
  - Miesięcznik Rynek Turystyczny,
  - Nature Publishing Group (interdyscyplinarna),
  - Poradnik gospodarowania odpadami on-line,
  - Science (nauki przyrodnicze i inne);
- oraz wiele krajowych i zagranicznych naukowych baz ogólnodostępnych, jak:
  - AGRO (nauki przyrodnicze, rolnicze i techniczne),
  - BazEkon (ekonomia),
  - BazTech (nauki techniczne oraz w wyborze nauki ścisłe i ochrona środowiska),
  - Directory of Open Access Journals (multidyscyplinarna),
  - Elektronische Zeitschriftenbibliothek (multidyscyplinarna).

Biblioteka udostępnia także nowoczesne narzędzia: listę A-Z, która pozwala na wyszukiwanie wszystkich czasopism i książek elektronicznych dostępnych w bibliotece, narzędzie EndNote Web, ułatwiające sporządzanie bibliografii załącznikowych, DOI System pozwalający na weryfikację numerów DOI publikacji, narzędzia bibliometryczne InCities i SciVal, platformy dla naukowców – ResearcherID, Publons oraz Kopernio.

Użytkownicy mogą również korzystać z zasobów Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej, którą na mocy porozumienia z 2004 roku współtworzy Biblioteka PB. W 2018 roku Biblioteka zdigitalizowała 22 nowe publikacje, co łącznie daje 306 pozycji w zasobie PBC. Materiały te cieszą się dużym zainteresowaniem i zajmują czołowe miejsca wśród najbardziej poczytnych pozycji. W 2018 roku zarejestrowano 66 tys. wyświetleń publikacji zgromadzonych w PBC.

W celu lepszego wykorzystania zasobów elektronicznych, zarówno dla studentów, jak i pracowników Politechniki, prowadzone są regularne i planowane szkolenia w zakresie korzystania z wymienionych powyżej baz danych, z uwzględnieniem kierunku kształcenia i tematyki pisanych prac. Szkolenia prowadzone są przez pracowników biblioteki i odbywają się w ramach seminariów dyplomowych oraz indywidualnie w Bibliotece Głównej.

Do ważnych funkcji Biblioteki Głównej należy dokumentowanie działalności naukowej Uczelni oraz świadczenie usług informacyjnych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. W ramach dokumentacji działalności naukowej Uczelni tworzone są następujące bazy:

- Baza publikacji i dorobku artystycznego pracowników i doktorantów PB,
- Baza prac dyplomowych studentów PB,
- BazTech – baza zawartości polskich czasopism naukowych,
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa.

Tabela 17. Zbiory o tematyce związanej z leśnictwem

Baza logiczna	Wyszukiwanie wg działu UKD	
	Liczba tytułów* Biblioteka Zamiejscowego Wydziału w Hajnówce	Liczba tytułów* Katalog BPB**
01 Książki w języku polskim	1.290	5.803
02 Książki w językach obcych	117	1021
03 Czasopisma	24	125
05 Literatura firmowa	1	22
07 Konferencje	112	977
09 Wydawnictwo ciągłe nieregularne (tzw. zeszyt specjalny, opracowywany jak książka)	34	377
10 Wydawnictwa audiowizualne	27	82
RAZEM	1.605	8.407

Źródło: dane z Biblioteki Głównej Politechniki Białostockiej [stan na dzień 08 maja 2018]

*dany tytuł jest liczony jako jeden bez względu na dostępną ilość egzemplarzy

** zasoby Biblioteki Głównej i wszystkich bibliotek specjalistycznych (BWA, BWZ, BZWL)

Powyższe zestawienie przygotowano w oparciu o Uniwersalną Klasyfikację Dziesiętną (UKD).

Opis działów UKD uwzględnionych w zestawieniu:

- 630 – wszystkie działy dotyczące leśnictwa
- 631.4 – Gleboznawstwo
- 638.1 – Pszczelarstwo
- 639.1 – Łowiectwo
- 674 – Przemysł drzewny
- 676 – Przemysł celulozowo-papierniczy

- 349.6 – Prawo ochrony środowiska
- 913(438.15) – Geografia woj. podlaskiego (913(438.15)Augustowska, Białowiecki, Knyszyńska...)
- 502/504 – Nauka o środowisku
- 502 – Ochrona środowiska
- 504 – Zagrożenia środowiska
- 58 – Botanika
- 59 – Zoologia
- 374:502+574 - Edukacja ekologiczna (pozaszkolna)
- 913(1-751.2):502.5 - Parki narodowe
- 691.11 Drewno jako materiał budowlany

Studenci Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB mogą korzystać ze wszystkich zasobów Biblioteki PB bez względu na to, czy dana książka znajduje się w Bibliotece Głównej czy w jednej z bibliotek specjalistycznych.

Wykaz czasopism o tematyce związanej z leśnictwem dostępnych przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 18. Wykaz czasopism o tematyce związanej z leśnictwem

Lp.	Tytuł czasopisma	ISSN	Wydawca
1.	Acta Agrobotanica	0065-0951	Polskie Towarzystwo Botaniczne
2.	Acta Mycologica	0001-625X	Polskie Towarzystwo Botaniczne
3.	Acta Societatis Botanicorum Poloniae	0001-6977	Wydaw. "Leopoldinum"
4.	Acta Universitatis Lodzensis.	0208-6204	Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego
5.	Agroenergetyka	1644-3187	Agencja Promocji Rolnictwa i Agrobiznesu APRA
6.	Annals of Warsaw Agricultural University SGGW-AR.	0208-5704	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
7.	Archives of Environmental Protection	2083-4772	"Ossolineum"
8.	Archives of Hydro-Engineering and Environmental Mechanics	1231-3726	Instytut Budownictwa Wodnego Polskiej Akademii Nauk
9.	Archiwum Ochrony Środowiska	0324-8461	"Ossolineum"
10.	Aura	0137-3668	Wydaw. Czasopism Technicznych NOT
11.	Biuletyn Informacyjny Rady Programowej Porozumienia Zielone Płuca Polski.	1230-9974	Biuro Porozumienia "Zielone Płuca Polski": Fundacja Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych
12.	Biuletyn Ogrodów Botanicznych, Muzeów i Zbiorów	1230-3291	Ogród Botaniczny Polskiej Akademii Nauk
13.	BP Bumażnaja Promyślennośt'	0007-5817	Ministerstwo celulozno-bumażnoej promyślennośti
14.	Challenges of Modern Technology.	2082-2863	Warsaw University of Technology. PhD Students Board
15.	Chrońmy Przyrodę Ojczystą	0009-6172	Państwowe Wydawnictwo Naukowe
16.	Ciepłownictwo w Polsce i na Świecie.	1732-1271	Przedsiębiorstwo Naukowo-Techniczne CIBET
17.	Civil and Environmental	2081-3279	Oficyna Wydawnicza Politechniki

	Engineering		Białostockiej
18.	Civil and Environmental Engineering Reports	2080-5187	University of Zielona Góra Press
19.	Człowiek i Środowisko.	0137-3617	Instytut Kształtowania Środowiska
20.	Czysta Energia	1643-126X	Wydaw. ABRYS,
21.	Czystsza Produkcja w Polsce	1426-6229	Oficyna Wydawnicza SIMPRESS
22.	Drwal	1733-4578	Oficyna Wydawnicza "OIKOS"
23.	Dziennik Urzędowy Ministerstwa Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.	0137-7523	Ministerstwo Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska
24.	Ecomanager	2080-511X	Abrys
25.	Ekofinanse	1425-1620	Agencja EKOS-PRESS
26.	Ekologia i Technika	1230-462X	EkoTech
27.	Ekologia Polska	1505-2249	Polish Scientific Publishers
28.	Ekonatura	1731-6944	Polskie Centrum Edukacji, Promocji Produktów i Urzędzeń Ekologicznych Stowarzyszenie "Ekonatura"
29.	Ekonomia i Środowisko	0867-8898	Fundacja Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych
30.	Ekopartner	1230-2961	Fundacja Green Park
31.	Ekoprofit	1425-1094	Telpress
32.	Ekotechnika	1428-2852	Wydaw. LEKTORIUM
33.	Energia	1427-8030	Agencja Reklamowo-Wydawnicza "DIMA"
34.	Energia Gigawat.info.	2082-5021	AGENT Public Relations
35.	Environment and Planning	0308-518X	Pion Limited
36.	Environment Protection Engineering.	0324-8828	Wydaw. Politechniki Wrocławskiej
37.	Environmental Policy and Law	0378-777X	IOS Press
38.	Environmental Pollution.	0269-7491	Elsevier Science Publishers
39.	Environmental Taxation and Accounting.	1361-0104	Cameron May
40.	Foundations of Civil and Environmental Engineering	1642-9303	Poznan University of Technology
41.	Fragmenta Floristica et Geobotanica	0015-931X	Państwowe Wydawnictwo Naukowe
42.	Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica	1640-629X	Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk
43.	Gaz, Woda i Technika Sanitarna	0016-5352	Wydaw. Czasopism Technicznych NOT
44.	Geomatics, Landmanagement and Landscape	2300-1496	Publishing House of the University of Agriculture in Krakow
45.	Głos Lasu	0137-6691	Centrum Informacyjne Lasów Państwowych
46.	Green2	1689-9407	"Świeżym Okiem"
47.	Informatyka, Automatyka, Pomiary w Gospodarce i Ochronie Środowiska	2083-0157	Fundacja Nauka dla Przemysłu i Środowiska
48.	Inżynieria i Ochrona Środowiska	1505-3695	Wydaw. Politechniki Częstochowskiej
49.	Inżynieria Środowiska	1426-2908	Akademia Górniczo-Hutnicza
50.	Journal of Ecology and Health.	2082-2634	Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczn

51.	Logistyka Odzysku.	2083-6422	bM&M Consulting
52.	Maszyny Technologie Materiały	1505-7038	Wydaw. Czasopism i Książek Technicznych SIGMA-NOT
53.	Monographiae Botanicae	0077-0655	Polskie Towarzystwo Botaniczne
54.	Nature.	0028-0836	Macmillan
55.	Ochrona Powietrza	1230-7408	Wydaw. Czasopism Technicznych NOT
56.	Ochrona Przyrody	1643-9252	Państwowe Wydawnictwo Naukowe
57.	Ochrona Środowiska	1230-6169	Wydaw. Oddziału Dolnośląskiego PZITS
58.	Ochrona Środowiska	1230-7831	Instytut Ochrony Środowiska
59.	Ochrona Środowiska	1425-4530	Biuro Doradztwa Ekologicznego
60.	Ochrona Środowiska	1641-9103	Wydaw. Prawnicze LexisNexis
61.	Odpady i Środowisko	1508-9886	Dziennikarska Agencja Wydawnicza MAXPRESS
62.	Pamiętnik Puławsk		Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa
63.	Počvovedenie	0032-180X	Izdatel'stvo "Nauka"
64.	Polish Botanical Journal.	1641-8190	W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences
65.	Polish Ecological Studies	0324-8763	Państwowe Wydawnictwo Naukowe
66.	Polish Journal of Environmental Studies.	1230-1485	HARD,
67.	Polish Journal of Soil Science.	0079-2985	Państwowe Wydawnictwo Naukowe
68.	Postępy Nauk Rolniczych	0032-5457	Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne
69.	Prace Komisji Naukowych Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego.	0208-9556	Polskie Towarzystwo Gleboznawcze
70.	Prace Naukowe	1234-4338	Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej
71.	Prace Naukowe Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej.	0324-9719	Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej
72.	Prace Naukowe Politechniki Szczecińskiej	1230-7106	Wydaw. Uczelniane Politechniki Szczecińskiej
73.	Prace z Zakresu Nauk Rolniczych	0079-4708	Państwowe Wydawnictwo Naukowe
74.	Prawo i Środowisko	1234-8937	Dziennikarska Agencja Wydawnicza MAXPRESS
75.	Problemy Ekologii	1427-3381	Wydaw. Naukowo-Techniczne EcoEdycja
76.	Problemy Kontrolja i Zaščita Atmosfery ot Zagrjažnenija	0135-2253	"Naukova dumka"
77.	Problemy Ocen Środowiskowych	1507-0441	Biuro Projektowo-Doradcze EKO-KONSULT
78.	Przegląd Komunalny	1232-9126	Kompol
79.	Przegląd Naukowy Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska	1732-9353	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
80.	Przegląd Papierniczy	0033-2291	Wydaw. Czasopism Technicznych NOT
81.	Przegląd Techniki Rolniczej i Leśnej	0867-8243	SIMPRESS
82.	Przemysł Drzewny	0373-9856	Wydaw. Czasopism Technicznych NOT
83.	Przyroda Polska	0552-430X	Zarząd Główny Ligi Ochrony Przyrody
84.	Ptaki Północnego Podlasia.		Północnopodlaskie Towarzystwo Ochrony

			Ptaków
85.	Recykling.	1731-9927	Wydaw. ABRYŚ
86.	Rocznik Dendrologiczny	0860-2646	Polskie Towarzystwo Botaniczne
87.	Rocznik Ochrona Środowiska	1506-218X	Wydawnictwo Środkowo-Pomorskiego. Towarzystwa Naukowego Ochrony Środowiska
88.	Rocznik Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego.	2080-4164	Polskie Towarzystwo Dendrologiczne
89.	Roczniki Gleboznawcze	2300-4967	Państwowe Wydawnictwo Naukowe
90.	Rośliny Ozdobne.	2353-270X	Plantpres
91.	Structure and Environment	2081-1500	Wydaw. Politechniki Świętokrzyskiej
92.	Surowce i Maszyny Budowlane	1734-7998	BMP Sp. z o.o.
93.	Sylwan	0039-7660	Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne
94.	Środowisko	1230-9842	Dziennikarska Agencja Wydawnicza MAXPRESS
95.	Świat Mebli.	1426-2738	"Fakt" Sp. z o.o.
96.	Technika Rolnicza, Ogrodnicza, Leśna.	1732-1719	Hortpress
97.	Teka Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego.	1733-4233	Polska Akademia Nauk. Oddział w Lublinie
98.	Water Environment Research	1061-4303	Water Environment Federation
99.	Water Research	0043-1354	Pergamon Press
100.	Wiadomości Botaniczne	0043-5090	Polska Akademia Nauk. Instytut Botaniki im. W. Szafera
101.	Wood and Fiber Science	0735-6161	Society of Wood Science and Technology
102.	Zeszyt Naukowy. Inżynieria Sanitarna	0137-1363	Politechnika Krakowska
103.	Zeszyty Naukowe Akademii Górnictwo-Hutniczej im. Stanisława Staszica. Geodezja	1234-6608	Akademia Górniczo-Hutnicza
104.	Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie	0324-9190	Akademia Rolniczo-Techniczna w Olsztynie
105.	Zeszyty Naukowe Politechniki Białostockiej	0239-5738	Politechnika Białostocka
106.	Zeszyty Naukowe. Inżynieria Środowiska	0072-4696	Politechnika Śląska
107.	Zeszyty Naukowe. Inżynieria Środowiska	0209-0635	Politechnika Zielonogórska
108.	Zeszyty Naukowe. Inżynieria Środowiska	0209-0635	Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze
109.	Zeszyty Naukowe. Inżynieria Środowiska	0867-6038	Politechnika Śląska
110.	Zeszyty Naukowe. Ochrona Środowiska	1427-4604	Akademia Techniczno-Rolnicza w Bydgoszczy

Wykaz czasopism związanych z leśnictwem, dostępnych online przedstawia tabela 19.

Tabela 19. Wykaz czasopism o tematyce związanej z leśnictwem dostępnych online

Lp.	Tytuł czasopisma	ISSN
1.	Acta Facultatis Forestalis Zvolen	0231-5785
2.	Acta Silvatica & Lignaria Hungarica	1786-691X
3.	African Journal of Ecology	0141-6707
4.	Agroforestry Systems	0167-4366
5.	Allgemeine Forstzeitung	0002-5879
6.	American Forests	0002-8541
7.	Annales des sciences forestières	0003-4312
8.	Annali Accademia Italiana de Scienze Forestali	0515-2178
9.	Annali dell'Istituto sperimentale per la selvicoltura	0390-0010
10.	Annals of Forest Science	1286-4560
11.	Annals of Warsaw Agricultural University SGGW-AR. Forestry and Wood Technology	0208-5704
12.	Annual report	1177-1763
13.	Annual report / Forest Research	1177-7837
14.	Archives of Environmental Contamination and Toxicology	0090-4341
15.	Baltic forestry	1392-1355
16.	BC journal of ecosystems and management	1488-4666
17.	Bois et forêts des tropiques	0006-579X
18.	Boletim de pesquisa florestal	0101-1057
19.	Boletim Técnico	0100-3151
20.	Bosque	0304-8799
21.	Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology	0007-4861
22.	Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Forestry, Wood Industry, Agricultural Food Engineering. Series II	2065-2135
23.	California fire control notes	0575-3031
24.	Canadian Journal of Forest Research	0045-5067
25.	Canadian journal of soil science	0008-4271
26.	Canadian papermaker	1191-887X
27.	Castanea	0008-7475
28.	Cerne	0104-7760
29.	Ciência florestal	0103-9954
30.	Ciencia forestal	0185-2418
31.	Ciencia forestal en México	1405-3586
32.	Ciência rural	0103-8478
33.	Communicationes Instituti forestalis Cechoslovaca	1211-300X
34.	Communicationes Instituti Forestalis Čechosloveniae	0231-7257
35.	Compass	1931-2156
36.	Compendium of Canadian forestry statistics ... National Forestry Database	1188-5815
37.	Cronica forestal y del medio ambiente	0122-0152
38.	DELTA	0011-7978
39.	Dendrobiology	1641-1307

40.	Dendrochronologia	1125-7865
41.	EFI news	1236-7850
42.	ENR	0891-9526
43.	Environment Yale	1547-2787
44.	EnvironMetrics	1180-4009
45.	ETFRN news	1608-2486
46.	Eurasian journal of forest research	1345-8221
47.	European journal of forest pathology	0300-1237
48.	European Journal of Forest Research	1612-4669
49.	European Journal of Wildlife Research	1612-4642
50.	European Journal of Wood and Wood Products	0018-3768
51.	Finishing & restoration	1540-7675
52.	Fire management	0095-5450
53.	Fire management notes	0194-214X
54.	Fire Management Today	1554-8996
55.	Floresta	0015-3826
56.	Folia Forestalia Polonica. Seria A. Leśnictwo	0071-6677
57.	Forest and windzbarrier planting and seeding in the United States	0094-8799
58.	Forest biometry, modelling and information sciences	1740-5955
59.	Forest ecology and management	0378-1127
60.	Forest genetic resources	1020-4431
61.	Forest genetic resources information	0259-2894
62.	Forest insect and disease conditions in the United States	0160-5143
63.	Forest log	0015-7449
64.	Forest matters	1933-3587
65.	Forest nursery notes	1939-2710
66.	Forest pathology	1437-4781
67.	Forest pest conditions in California	0887-4964
68.	Forest policy and economics	1389-9341
69.	Forest school news	1095-3280
70.	Forest Service general technical report NE	0886-7429
71.	Forest Service general technical report SE	0748-1292
72.	Forest Service general technical report SO	0093-4887
73.	Forest Service research note SE	0192-2866
74.	Forest service research paper SE	0272-6041
75.	Forest Service research paper SO	0363-6313
76.	Forest Service resource bulletin SO	0363-6321
77.	Forest snow and landscape research	1424-5108
78.	Forest stewardship, information exchange	1933-3595
79.	Forest systems	2171-5068
80.	Forest@	1824-0119
81.	Forestry	0015-752X
82.	Forestry & British timber. Buyers' guide	0957-6886
83.	Forestry and British Timber	0308-7638
84.	Forestry journal	1756-3275
85.	Forestry Studies	1406-9954

86.	Forestry Studies in China	1008-1321
87.	Forstwissenschaftliches Centralblatt	0015-8003
88.	General technical report NE	0748-1314
89.	General technical report SE	0887-4859
90.	General technical report SO	0887-4875
91.	Geografiska annaler. Series A. Physical geography	0435-3676
92.	Glasnik Sumarskog Fakulteta	0353-4537
93.	GPS Solutions	1080-5370
94.	Headwaters	1546-0584
95.	High points for the furniture retailer	1074-293X
96.	Holzforschung	0018-3830
97.	Hotsheet	1064-1831
98.	IForest	1971-7458
99.	Instructions relatives à l'application du règlement sur la valeur des traitements sylvicoles admissibles en paiement des droits	1183-4188
100.	International forest fire news	1020-8518
101.	International Journal of Forestry Research	1687-9368
102.	International oaks	1941-2061
103.	Investigación agraria. Sistemas y recursos forestales	1131-7965
104.	IPEF. Instituto de Pesquisas e Estudos Florestais	0100-4557
105.	İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi dergisi	0535-8418
106.	ITTO tropical forest update	1022-5439
107.	Jahresbericht	0256-632X
108.	Jahresbericht ... der Bayerischen Staatsforstverwaltung	0177-5030
109.	JCT, Journal of Coatings Technology	0361-8773
110.	Journal of Agricultural and Applied Economics	1074-0708
111.	Journal of applied entomology	0931-2048
112.	Journal of forest economics	1104-6899
113.	Journal of Forest Planning	1341-562X
114.	Journal of Forest Research	1341-6979
115.	Journal of forest science	1212-4834
116.	Journal of Forestry Research	1007-662X
117.	Journal of Plant Growth Regulation	0721-7595
118.	Journal of the Indian Academy of Wood Science	0972-172X
119.	Journal of Tropical Forest Science	0128-1283
120.	La Madera y su uso	0188-2279
121.	Land areas of the national forest system as of	0196-7878
122.	Lesnický Casopis	0323-1046
123.	Lesnictví	0024-1105
124.	Madera y bosques	1405-0471
125.	Maderas. Ciencia y tecnología	0717-3644
126.	Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change	1381-2386
127.	Mitteilungen der Eidgenössischen Forschungsanstalt für Wald, Schnee und Landschaft	1016-3158
128.	National wildlife	0028-0402
129.	National woodlands	0279-9812

130.	Natural resources journal	0028-0739
131.	Network paper	0968-2627
132.	Network paper - Social Forestry Network	0951-1857
133.	New Forests	0169-4286
134.	New Zealand forest industries	0113-3128
135.	New Zealand forest industries	1175-7272
136.	New Zealand Forest Industries Magazine	1174-0248
137.	New Zealand forestry	0112-9597
138.	New Zealand journal of forestry	1174-7986
139.	New Zealand Journal of Forestry	0028-8284
140.	New Zealand journal of forestry science	0048-0134
141.	Non-wood news	1020-3435
142.	Official board markets	0030-0284
143.	Österreichische Forstzeitung	1012-4667
144.	Paperboard packaging	0031-1227
145.	Parks	0363-0617
146.	Permafrost and periglacial processes	1045-6740
147.	PIMA magazine	1046-4352
148.	PIMA's ... Papermaker	1093-670X
149.	Planta	0032-0935
150.	PNW research note	0889-9738
151.	Práce Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti	0139-5807
152.	Printweek	1350-9829
153.	Proceedings - Southern Forest Tree Improvement Conference	0361-784X
154.	Proceedings of the ... Annual Forest Inventory and Analysis Symposium	1930-5826
155.	Production, prices, employment, and trade in Northwest forest industries	0364-1252
156.	Pulp & Paper	0033-4081
157.	Radovi	0351-1693
158.	Radovi Sumarskog Fakulteta Univerziteta u Sarajevu	1512-5769
159.	Remote sensing of environment	0034-4257
160.	Research note - Pacific Northwest Forest and Range Experiment Station (Portland, Or.)	0097-2398
161.	Research note PNW	0737-7150
162.	Research note PSW	0196-3376
163.	Research note SE	0748-1217
164.	Research note SO	0197-8373
165.	Research paper PNW	0882-5165
166.	Research paper RM	0502-5001
167.	Research paper SE	0888-9678
168.	Research paper SO	0748-1225
169.	Resource bulletin PNW	0748-1284
170.	Resource bulletin SE	0885-8381
171.	Resource bulletin SO	0887-4832
172.	Revista árvore	0100-6762

173.	Revista Chapingo	0186-3231
174.	Revista do Instituto Florestal	0103-2674
175.	Revista forestal venezolana	0556-6606
176.	Revue forestière française	0035-2829
177.	Sborník Vysoké školy zemědělské v Brně. Řada C, Spisy fakulty lesnické a dřevařské	1211-2984
178.	Scandinavian journal of forest research	0282-7581
179.	Scandinavian journal of forest research. Supplement	1400-4089
180.	Science Activities	0036-8121
181.	Scientia Forestalis	1413-9324
182.	Silva lusitana	0870-6352
183.	Silvae Genetica	0037-5349
184.	Silvicultura em São Paulo	0583-3132
185.	Small-scale forest economics, management and policy	1447-1825
186.	Small-scale Forestry	1873-7617
187.	Solutions!	1537-0275
188.	State of Canada's forests - Annual report	1196-1589
189.	State of forestry in Canada, ... report to Parliament	1183-353X
190.	Statistikband - Bayerische Staatsforstverwaltung	1619-5701
191.	Studia Forestalia Suecica	0039-3150
192.	Subsurface sensing technology and applications	1566-0184
193.	Šumarski list	0373-1332
194.	Supplemento al bollettino mensile di statistica	0390-6434
195.	Sylwan	0039-7660
196.	Tappi journal	0734-1415
197.	Tasforests	1033-8306
198.	The Open Forest Science Journal	1874-3986
199.	The State of the World's Forests	1020-5705
200.	The woodworker's journal	0199-1892
201.	Tree Genetics & Genomes	1614-2942
202.	Tree planters' notes	0096-8714
203.	Trees	0931-1890
204.	Tropical forest management update	1018-5690
205.	Turkish journal of agriculture & forestry	1300-011X
206.	U.S. Forest Service research note PSW	0565-9523
207.	U.S. Forest Service research note SE	0099-667X
208.	U.S. Forest Service research note SO	0566-0459
209.	U.S. Forest Service research paper RM	0277-9706
210.	U.S. Forest Service resource bulletin SE	0502-5249
211.	Unasylva	0041-6436
212.	Urban forestry & urban greening	1618-8667
213.	USDA Forest Service general technical report NE	0094-4386
214.	USDA Forest Service research note PNW	0887-7262
215.	USDA Forest Service research note PSW	0363-6356
216.	USDA Forest Service research note SE	0161-4096
217.	USDA Forest Service research paper PNW	0191-1465

218.	USDA Forest Service research paper RM	0363-6259
219.	USDA Forest Service research paper SE	0363-597X
220.	USDA Forest Service resource bulletin PNW	0363-6240
221.	USDA Forest Service resource bulletin SE	0363-6208
222.	Vegetatio	0042-3106
223.	Weed biology and management	1444-6162
224.	Weeds world	1358-6912
225.	Western Journal of Applied Forestry	0885-6095
226.	Wild	1492-014X
227.	Wildfire	1073-5658
228.	Wildlife Society Bulletin	0091-7648
229.	Wood Digest	1045-7348
230.	Wood Science and Technology	0043-7719
231.	Zborník vedeckých prác Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene	0139-5572

Źródło: Biblioteka Główna Politechniki Białostockiej [stan na 8 maja 2018 roku].

Biblioteka Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce zajmuje powierzchnię 77 m². W czytelni znajduje się 20 miejsc oraz pięć stanowisk komputerowych z dostępem do bibliotecznego systemu ALEPH i Internetu. Zbiory czytelni liczą ogółem 5283 wol./jedn., w tym:

- 5237 woluminów – wydawnictw zwartych,
- 9 roczników – wydawnictw ciągłych periodycznych,
- 37 – dokumenty elektroniczne.

Zasoby biblioteczne Zamiejscowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce, podobnie jak zasoby biblioteczne innych wydziałów są stale aktualizowane i wzbogacane z uwzględnieniem potrzeb nauczycieli akademickich i studentów. Zarówno Biblioteka Główna jak i Biblioteka ZWL zapewnia możliwość korzystania z zasobów bibliecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na tym kierunku studiów. Biblioteka ZWL gromadzi i udostępnia literaturę ściśle związaną z prowadzonymi przez siebie kierunkami kształcenia, a w szczególności pozycje wskazane jako literatura obowiązkowa dla poszczególnych przedmiotów. Biblioteka posiada znaczną większość pozycji literatury wskazanej w kartach przedmiotów kierunku *leśnictwo*. Pozostałe pozycje, są sukcesywnie uzupełniane. Główna tematyka zbiorów obejmuje pozycje z zakresu leśnictwa i drzewnictwa. Pokrewna tematyka zbiorów obejmuje pozycje z zakresu: ochrony przyrody i środowiska, logistyki, zarządzania, ekonomii, informatyki, statystyki, prawa, języków obcych, matematyki, chemii, fizyki.

Opis zasobów bibliecznych, obejmujących literaturę zalecaną na wnioskowanym kierunku znajduje się w załączniku 5.

8. OPIS DZIAŁAŃ NA RZECZ DOSKONALENIA PROGRAMU STUDIÓW ORAZ ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

8.1. Opis oraz dokumenty dotyczące wdrożenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w jednostce

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, w sposób sformalizowany, funkcjonuje w Politechnice Białostockiej do lutego 2012 roku. Niektóre elementy systemu, mające istotny wpływ na jakość kształcenia, funkcjonowały już w poprzednich latach, np. uczelniana i wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia, akredytacje ćwiczeń laboratoryjnych i pracowni specjalistycznych, hospitacje zajęć, ocena parametryczna pracownika, arkusz ewaluacyjny będący podstawą do samooceny wydziału w zakresie jakości kształcenia, czy pozyskiwanie opinii studentów o nauczycielu i procesie dydaktycznym w formie ankiety.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości oparty jest o dokumenty (Uchwały Senatu Politechniki Białostockiej oraz Zarządzenia Rektora Politechniki Białostockiej) zamieszczone na stronie internetowej uczelni pod adresem <https://pb.edu.pl/uczelnia/o-uczelni/jakosc-ksztalcenia/>.

Dokumenty te w szczególności dotyczą:

- powołania i ustalenia struktury organizacyjnej wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Politechnice Białostockiej;
- powołania i ustalenia zakresu działania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz składu osobowego Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia;
- opiniowania funkcjonowania wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz przeprowadzania procedury samooceny wydziałów i jednostek międzywydziałowych w kontekście obowiązującego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia;
- tworzenia programów studiów, oraz studiów doktoranckich;
- zasad prowadzenia i przebiegu procesu dydaktycznego oraz akredytacji zajęć;
- przygotowania i obrony pracy dyplomowej oraz przekazania jej do Ogólnopolskiego Repozytorium Prac Dyplomowych;
- oceny nauczycieli akademickich oraz ankiety oceniającej nauczycieli akademickich przeprowadzanej wśród studentów;
- prowadzenia studiów w języku obcym oraz kwalifikacji językowych studentów i nauczycieli akademickich;
- zasad monitorowania karier zawodowych absolwentów.

System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce jest dodatkowo uszczegółowiony uchwałami Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce oraz pismami Dziekana. Listę najważniejszych aktów prawnych regulujących wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale przedstawiono w tabeli 20.

Tabela 20. Dokumenty dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce

Lp.	Nazwa dokumentu
1.	Uchwała nr 3 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 27 października 2017 roku w sprawie zmiany składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz wyboru członka Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia
2.	Uchwała nr 2 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 16 września 2016 roku w sprawie zmiany składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w ZWL PB w Hajnówce
3.	Uchwała nr 8 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 20 maja 2016 roku sprawie zmiany składu osobowego Komisji ds. Jakości Prac Dyplomowych w ZWL PB w Hajnówce
4.	Uchwała nr 4 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 17 kwietnia 2015 roku w sprawie wprowadzenia zmian do „Wytycznych prac dyplomowych” w ZWL PB w Hajnówce
5.	Uchwała nr 3 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 22 maja 2015 roku w sprawie zmiany składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Prac Dyplomowych w ZWL PB w Hajnówce
6.	Uchwała nr 3 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 18 września 2015 roku w sprawie zmiany składu osobowego Wydziałowej Komisji ds. Akredytacji Laboratoriów w ZWL PB w Hajnówce
7.	Uchwała nr 2 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 28 lutego 2014 roku w sprawie powołanie zespołu do opracowania planu studiów dla kierunku „Gospodarka turystyczna”
8.	Uchwała nr 7 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 05 września 2014 roku w sprawie zmiany składu Wydziałowej Komisji Oceniającej Pracowników Akademickich Zatrudnionych w ZWL PB w Hajnówce
9.	Uchwała nr 8 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 05 września 2014 roku w sprawie zmiany składu Komisji ds. Akredytacji Laboratoriów w ZWL PB w Hajnówce
10.	Uchwała nr 9 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 05 września 2014 roku w sprawie składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Prac Dyplomowych w ZWL PB w Hajnówce
11.	Uchwała nr 10 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 05 września 2014 roku w sprawie składu Wydziałowej Komisji ds. Krajowych Ram Kwalifikacji w ZWL PB w Hajnówce
12.	Uchwała nr 11 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 05 września 2014 roku w sprawie zmiany składu osobowego Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w ZWL PB w Hajnówce
13.	Uchwała nr 1 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 18 stycznia 2013 roku w sprawie powołania Wydziałowej Komisji Oceniającej w ZWL PB w Hajnówce
14.	Uchwała nr 2 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 18 stycznia 2013 roku w sprawie zmiany składu osobowego Wydziałowej Komisji ds. Akredytacji Laboratoriów w kadencji 2012-2016 w ZWL PB w Hajnówce

15.	Uchwała nr 4 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 18 stycznia 2013 roku w sprawie zmiany składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Prac Dyplomowych w ZWL PB w Hajnówce
16.	Uchwała nr 1 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 17 grudnia 2013 roku w sprawie powołania Rady Programowej przy Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce
17.	Uchwała nr 2 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 30 października 2012 roku w sprawie składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w kadencji 2012-2016 w ZWL PB w Hajnówce
18.	Uchwała nr 3 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 30 października 2012 roku w sprawie składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Prac Dyplomowych w kadencji 2012-2016 w ZWL PB w Hajnówce
19.	Uchwała nr 4 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 30.10.2012 roku w sprawie składu Wydziałowej Komisji ds. Akredytacji Laboratoriów w kadencji 2012-2016 w ZWL PB w Hajnówce
20.	Uchwała nr 3 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 27 stycznia 2012 roku w sprawie powołania Wydziałowej Komisji ds. Krajowych Ram Kwalifikacji do opracowania planu studiów kierunku „Leśnictwo”
21.	Uchwała nr 4 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 27 stycznia 2012 roku w sprawie powołania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Prac Dyplomowych w Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce
22.	Uchwała nr 6 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 15 kwietnia 2011 roku w sprawie przyjęcia regulaminu procesu dyplomowania w Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce
23.	Opinia nr 1 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 04 listopada 2011 roku w sprawie zatwierdzenia składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w ZWL PB w Hajnówce (z późn. zmianami)
24.	Uchwała Rady Zamiejscowego Wydziału Zarządzania Środowiskiem z dnia 8 kwietnia 2009 roku w sprawie powołania Wydziałowej Komisji Oceniającej Zamiejscowego Wydziału Zarządzania Środowiskiem PB w Hajnówce

Źródło: opracowanie własne [stan na 1 marca 2019 roku]

8.2. Jakość procesu dydaktycznego na Wydziale

Proces dydaktyczny w kontekście zapewnienia najwyższej jakości kształcenia na Wydziale jest kontrolowany, weryfikowany i oceniany zgodnie z prawem zawartym w Uchwałach Senatu Politechniki Białostockiej oraz Zarządzeniach Rektora Politechniki Białostockiej. Dokumenty te określają jednakowe zadania dla wszystkich jednostek organizacyjnych Uczelni, organów jednoosobowych (dziekanów), organów kolegialnych (rad wydziałów) i ciał powoływanych przez organy jednoosobowe i kolegialne. Celem funkcjonowania wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Białostockiej, jest doskonalenie systemu kształcenia studentów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. System ten ma umożliwić studentom harmonijne wejście w życie społeczne i zawodowe zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy. Powinien jednocześnie dawać możliwość absolwentom kształtowania tego rynku i społeczeństwa

poprzez wykorzystanie zdobytej w czasie studiów wiedzy oraz umiejętności oceny rzeczywistości.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 579 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 6 grudnia 2016 roku w sprawie wprowadzenia w życie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (SZJK) w Politechnice Białostockiej nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (SZJK) sprawuje rektor. Elementami struktury SZJK na poziomie uczelni są: Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia i Sekcja Jakości Kształcenia. Podlegają one bezpośrednio Prorektorowi ds. kształcenia i współpracy międzynarodowej (zgodnie z Zarządzeniem nr 534 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 30 sierpnia 2016 roku w sprawie ustalenia zakresu obowiązków prorektorów Politechniki Białostockiej w kadencji 2016-2016; z późniejszymi zmianami). Zakres ich działań określony jest w Regulaminie Organizacyjnym Politechniki Białostockiej.

W podstawowych jednostkach organizacyjnych Uczelni za jakość kształcenia odpowiada dziekan. W ramach Wydziału funkcjonuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, w skład której wchodzi: prodziekani właściwi ds. kształcenia, pracownicy naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni, przedstawiciel doktorantów oraz przedstawiciele studentów.

Do zakresu działania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia należy:

- opiniowanie nowo przygotowywanych programów studiów;
- opiniowanie zmian w monitorowanych programach studiów (monitoring cykliczny);
- opiniowanie merytoryczne obsady kadrowej poszczególnych kierunków studiów;
- przedkładanie opinii i wniosków na podstawie analizy opinii pracodawców (z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) oraz opinii absolwentów o przydatności nabytych, jak i brakujących elementów z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w danym programie studiów;
- analiza ankiet studenckich dotyczących oceny działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich realizujących zajęcia w danym semestrze;
- ocena i okresowe przeglądy metodyki warunków i sposobów zaliczania przedmiotów oraz weryfikacji osiągania założonych efektów uczenia się;
- okresowe przeglądy i ocena prac dyplomowych pod kątem spełnienia wymogów metodycznych i merytorycznych oraz poszanowania praw autorskich;
- inicjowanie działań promowania „dobrej dydaktyki” oraz działań naprawczych w przypadku niespełnienia wewnętrznych standardów jakości;
- sporządzanie raportów wynikowych z działalności Komisji oraz przedstawianie ich dziekanowi i Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

8.2.1. Ocenianie systemowe studentów

Od semestru letniego roku akademickiego 2017/2018 we wszystkich jednostkach Politechniki Białostockiej obowiązuje Zarządzenie Nr 743 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 12 grudnia 2017 roku w sprawie wprowadzenia w życie „Systemu oceniania studentów Politechniki Białostockiej”. Obowiązujący system jest metodą weryfikacji osiągnięcia przez studenta założonych efektów uczenia się. Efekty te są zatwierdzane i ustalane Uchwałami Senatu Politechniki Białostockiej dla poszczególnych kierunków studiów. Wymienione Zarządzenie określa również metody osiągania celów kształcenia i sposoby ich weryfikacji. Podstawowe zasady oceniania studentów zostały wymienione w Regulaminie Studiów Politechniki Białostockiej zatwierdzonym Uchwałą

Nr 402/XXIV/XV/2019 Senatu PB z dnia 18 kwietnia 2019 r. Według obowiązującego systemu oceniania, podstawą do zaliczenia przez studenta przedmiotu jest stwierdzenie, że każdy z założonych efektów uczenia się został przez niego osiągnięty w co najmniej minimalnym, akceptowalnym stopniu. Efekty uczenia się są wymienione w sylabusie przygotowanym dla każdego przedmiotu i rozpisane na poszczególne formy zajęć realizowane w ramach przedmiotu. Przedmioty prowadzone na poszczególnych kierunkach studiów, w ramach każdego poziomu kształcenia i formy studiów, zostały określone w planach studiów i zatwierdzone przez Radę Wydziału. Plany studiów zawierają też informację, czy dany przedmiot kończy się egzaminem, czy też zaliczeniem na ocenę. Plany studiów są publikowane na internetowych stronach Wydziału, stąd też są dostępne dla wszystkich zainteresowanych.

System oceniania studentów w ramach poszczególnych przedmiotów jest ustalany przez zespół nauczycieli realizujących dany przedmiot. Jest on jednolity dla wszystkich grup zajęciowych danej formy zajęć oraz określony dla wszystkich ocen w obowiązującej skali. Jest on tak skonstruowany, aby zapewnić ocenę osiągnięcia założonych efektów uczenia się. System oceniania studentów jest jawny i znany wszystkim uczestnikom zajęć. Zasady, procedury i kryteria oceniania studentów są niezmiennie w czasie realizacji zajęć.

Na pierwszych zajęciach w semestrze nauczyciele akademicki informują studentów o szczegółowych programach nauczania przedmiotu oraz o sposobie oceniania i warunkach zaliczenia. Informacje te są także dostępne w systemie USOSweb, ponieważ koordynatorzy przedmiotów, w pierwszym miesiącu semestru publikują w systemie karty przedmiotów (sylabusy) z opisanymi efektami uczenia się i sposobami ich weryfikacji. Publikowane są również warunki zaliczenia przedmiotu i system oceniania. Studenci mają możliwość wglądu w swoje, ocenione prace pisemne, ponieważ są one przechowywane przez nauczycieli prowadzących zajęcia, co najmniej przez okres jednego roku.

System oceniania studentów jest również jednolity w zakresie seminarium dyplomowego i pracy dyplomowej. Kryteria jakim powinna odpowiadać praca dyplomowa inżynierska i magisterska oraz sposób jej oceny zostały uchwalone przez Radę Wydziału. Są one podawane do wiadomości studentów na seminarium dyplomowym oraz zamieszczone na stronie internetowej Wydziału.

Harmonogram egzaminów jest uzgadniany ze studentami i podawany do publicznej wiadomości najpóźniej na dwa tygodnie przed rozpoczęciem podstawowej sesji egzaminacyjnej. Informacja ta jest również dostępna na tablicach ogłoszeń znajdujących się przy dziekanatach.

8.2.2. Okresowe przeglądy i ocena prac dyplomowych

Okresowe przeglądy prac dyplomowych pod kątem spełnienia wymogów metodycznych i merytorycznych oraz poszanowania praw autorskich, przeprowadzane są na Wydziale raz w roku, oddzielnie dla każdego stopnia studiów. Wyniki przeprowadzonej oceny w formie sprawozdania WKdsJK są przekazywane dziekanowi Wydziału oraz Sekcji Jakości Kształcenia. O wynikach informowani są także promotorzy i recenzenci poszczególnych prac. Oceny prac dyplomowych w Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce dokonuje Komisja ds. Ocen Prac Dyplomowych powołana Uchwałą Rady Zamieszcowego Wydziału Leśnego PB w Hajnówce.

8.2.3. Akredytacja laboratoriów i pracowni specjalistycznych

W celu zapewnienia właściwego poziomu zajęć laboratoryjnych oraz pracowni specjalistycznych od wielu lat na Wydziale prowadzona jest akredytacja wymienionych form zajęć. Akredytacja laboratoriów i pracowni specjalistycznych prowadzona jest zgodnie z zarządzeniem Rektora Politechniki Białostockiej (Zarządzenie Nr 21 z dnia 16 marca 2011 r. z późniejszymi zmianami).

Procedura akredytacji odbywa się przed rozpoczęciem zajęć w każdym semestrze. Dotyczy ona laboratoriów i pracowni specjalistycznych, którym skończyła się akredytacja (udzielana najczęściej na okres 4 lat). Akredytowane są również nowo wprowadzane zajęcia na mocy kolejnych planów studiów, a także zajęcia odbywające się według aktualnego, jednak gruntownie zmodernizowanego planu studiów.

Akredytacją zajmuje się zespół ds. akredytacji pracowni specjalistycznych i laboratoriów powołany Uchwałą nr 4 Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce z dnia 30 października 2012 roku (z późniejszymi zmianami).

8.2.4. Ankietyzacja studentów

W Uczelni, na każdym wydziale, na mocy Uchwały nr 123/VII/XV/2017 w sprawie uchwalenia „Regulaminu określającego tryb i zasady przeprowadzania ankiety, dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczyciela akademickiego oraz przetwarzania zebranych danych”, systematycznie (co semestr) jest przeprowadzana ankietyzacja studentów i doktorantów dotycząca wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczyciela akademickiego. Ankiety są anonimowe. Studenci wypełniają ankietę elektronicznie za pomocą systemu USOSweb. W stosunku do nauczyciela akademickiego, dla którego w dwóch kolejnych semestrach studiów żadna z ankiet elektronicznych nie podlegała opracowaniu przeprowadza się ankietę w formie papierowej.

Zgodnie z § 2 ust. 14 załącznika do Uchwały Senatu PB nr 123/VII/XV/2017 z dnia 31 maja 2017 r. sprawozdania zawierające dane identyfikujące ocenianych nauczycieli otrzymują rektor, prorektor ds. kształcenia i współpracy międzynarodowej, prorektor ds. studenckich, prorektor ds. nauki, Sekcja Jakości Kształcenia, dziekani poszczególnych wydziałów, kierownicy studiów/katedr/zakładów (w zakresie podległych im pracowników/doktorantów) przewodniczący oraz członkowie wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia. Na wniosek przewodniczącego wydziałowej rady samorządu studentów/doktorantów dziekan udostępnia przewodniczącemu do wglądu sprawozdania zawierające dane identyfikujące ocenianych nauczycieli akademickich. Uczelniana Komisja ds. Jakości kształcenia oraz wydziałowe rady samorządu studentów/doktorantów otrzymują sprawozdania niezawierające danych identyfikujących ocenianych nauczycieli.

Nauczyciele akademicy, którzy otrzymali najlepsze wyniki podczas ankietowania są wyróżniani przez Dziekana (opisać jak wygląda na wydziałach); ocena studentów ma również znaczenie w ocenie parametrycznej działalności dydaktycznej i organizacyjnej nauczyciela.

Ankieta jest narzędziem, które pozwala na bezpośredni udział studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości kształcenia. Ankieta podlega opracowaniu w przypadku wypełnienia jej przez co najmniej 25% studentów zarejestrowanych w danej grupie zajęciowej, lecz nie mniej niż 5 osób. Ankietyzacji podlegają zajęcia dydaktyczne prowadzone we wszystkich grupach i formach zajęć (wykłady, ćwiczenia audytoryjne, pracownie, zajęcia

projektowe, laboratoria, ćwiczenia z języków obcych, wychowanie fizyczne, zajęcia terenowe). Opracowania ankiet dokonują osoby wskazane przez Dziekana. Statystyczne wyniki ankietyzacji są publikowane na stronach internetowych. Każdy nauczyciel ma możliwość wyrażenia swojej opinii w polu „komentarz”, który jest widoczny dla studenta.

8.3. Jakość kadry dydaktycznej

Jednym z celów Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Białostockiej jest doskonalenie i weryfikacja jakości kadry dydaktycznej (Zarządzenia nr 579 Rektora Politechniki z dnia 6 grudnia 2016 roku;). Cel ten realizowany jest poprzez weryfikację obsady kadrowej, system oceny parametrycznej nauczyciela akademickiego, ocenę przebiegu i efektów hospitacji zajęć dydaktycznych, ocenę mobilności pracowników naukowo-dydaktycznych w kraju i za granicą, ocenę wyników ankietyzacji zajęć przez studentów oraz zastosowanie odpowiednich procedur i metod naprawczych.

Wszyscy nauczyciele akademicy zatrudnieni w Politechnice Białostockiej na podstawie mianowania lub umowy o pracę podlegają okresowej ocenie w zakresie należytego wykonywania obowiązków wynikających z zajmowanego stanowiska. Ocena nauczyciela akademickiego przeprowadzana jest zgodnie z Regulaminem oceny nauczycieli akademickich Politechniki Białostockiej (Uchwała Nr 94/VI/XV/2017 Senatu Politechniki Białostockiej z dnia 20 kwietnia 2017r. z późniejszymi zmianami). Odbывается ona na podstawie Arkusza okresowej oceny nauczyciela akademickiego zawierającego ocenę punktową zgodnie z kryteriami parametrycznej oceny działalności naukowo-badawczej oraz dydaktyczno-organizacyjnej. Ocena okresowa przeprowadzana jest nie rzadziej niż co cztery lata. Podstawą oceny wywiązywania się nauczyciela z obowiązków dydaktycznych między innymi jest poziom prowadzenia zajęć dydaktycznych, autorstwo podręczników, skryptów akademickich i innych pomocy dydaktycznych, tworzenie, modernizacja i rozbudowa laboratoriów dydaktycznych, współpraca z kołami naukowymi studentów, działalność popularyzatorska, rozwijanie współpracy dydaktycznej w skali międzyuczelnianej, międzynarodowej oraz współpracy ze środowiskiem gospodarczym oraz inne działania podnoszące jakość kształcenia.

Jedną z form weryfikacji jakości procesu kształcenia oraz wspierania rozwoju nauczycieli akademickich są regularne hospitacje zajęć dydaktycznych. Procedura hospitacji wynika z „Regulaminu hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych w Politechnice Białostockiej” (Zarządzenie nr 628 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 16 marca 2017 roku z późniejszymi zmianami). Poddawani jej są wszyscy nauczyciele akademicy i doktoranci samodzielnie prowadzący zajęcia. Hospitacje prowadzone są w związku z realizacją działań systemowych (hospitacja systemowa) lub interwencyjnych (hospitacja interwencyjna). Hospitacje systemowe prowadzone są według wydziałowego planu hospitacji, jednak bez zapowiedzi i bez wcześniejszego uzgadniania terminu z osobą hospitowaną. Hospitacje są prowadzone jednoosobowo, przez kierownika katedry lub koordynatora przedmiotu, ale mogą być też przeprowadzone w zespole. Hospitację zajęć prowadzonych przez doktoranta przeprowadza jego opiekun naukowy i/lub promotora. Na hospitację może być też zaproszony nauczyciel dydaktyczny posiadający wiedzę i doświadczenie w prowadzeniu zajęć z danego przedmiotu.

Ocena nauczyciela wynikająca z hospitacji oraz uwagi i spostrzeżenia poczynione w jej trakcie zapisywane są w karcie hospitacji. Ankietowany nauczyciel zapoznaje się z wynikami hospitacji i potwierdza ten fakt własnoręcznym podpisem. Może również na piśmie odnieść

się do otrzymanej oceny. WKdsJK sporządza raport zbiorczy z hospitacji oraz opracowuje wyniki hospitacji i przekazuje go dziekanowi Wydziału.

Ponadto poziom i kompetencje kadry dydaktycznej są podnoszone poprzez umożliwienie (sfinansowanie) pracownikom uczestniczenia w stażach krajowych i zagranicznych, udział w konferencjach i sympozjach, a także licznych szkoleniach (między innymi w ramach Dni Dydaktyki Akademickiej).

8.4. Badanie kariery zawodowej absolwentów Wydziału

Elementem systemu jakości kształcenia jest także monitorowanie i ocena efektów uczenia się na rynku pracy. Monitorowanie karier zawodowych absolwentów odbywa się zgodnie z zapisami Zarządzenia nr 444 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 15 października 2015 roku w sprawie „Zasad monitorowania karier zawodowych absolwentów Politechniki Białostockiej”. Realizowane jest poprzez badania ankietowe przeprowadzane od razu po ukończeniu studiów, po upływie roku oraz 3 lat od ukończenia studiów przez absolwenta. Promowanie udziału absolwentów w badaniu jest prowadzone na wszystkich latach studiów. Warunkiem przeprowadzenia badania jest podpisanie przez absolwenta deklaracji uczestnictwa, którą otrzymuje w Biurze Karier Politechniki Białostockiej przy podpisywaniu karty obiegowej. Biuro uaktualnia bazę absolwentów i w odpowiednich terminach wysyła na ich adresy mailowe prośbę o wypełnienie ankiety oraz link do ankiety online.

Do monitorowania karier absolwentów Uczelnia wykorzystuje bezpłatny system online LimeSurvey. Wypełnienie ankiety zajmuje około 10 min. Większość pytań ma charakter zamknięty i dotyczy aktualnej sytuacji zawodowej respondenta, jego planów zawodowych na przyszłość, a co najważniejsze – oceny uzyskanych efektów uczenia się na Politechnice Białostockiej w konfrontacji z wymaganiami rynku pracy. Szczególnie ważne są odpowiedzi na pytania dotyczące czynników decydujących o znalezieniu pracy (m.in. umiejętności zdobytych w czasie studiów, uczestnictwem w programie Erasmus+). Z punktu widzenia jakości kształcenia na Wydziale ważne są również pytania o powody trudności w zatrudnieniu (m.in. brak umiejętności samodzielnego rozwiązywania zagadnień zawodowych, słaby poziom autoprezentacji, niewystarczającą wiedzę specjalistyczną itp.).

Podsumowanie i raporty z przeprowadzanych ankiet opracowane przez WKdsJK przekazywane są prorektorowi ds. kształcenia i współpracy międzynarodowej, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz dziekanom wydziałów. Wyniki ankiet uwzględniane są przy monitoringu programów studiów oraz ich modernizacji. Dzięki temu programy te są ciągle dostosowywane do potrzeb rynku pracy.

8.5. Opis działań prowadzonych w kierunku doskonalenia programu studiów

Projektowanie nowych programów studiów odbywa się zgodnie z procedurą projektowania i zatwierdzania programu studiów określoną zarządzeniem Rektora PB. Programy studiów realizowane w Politechnice Białostockiej podlegają procedurom monitorowania ciągłego i cyklicznego. Działania te mają na celu doskonalenie programów

studiów oraz sposobów weryfikacji osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

W ramach monitoringu ciągłego przed rozpoczęciem semestru na zebraniach katedr/zakładów lub zespołów nauczycieli prowadzących przedmiot omawiane proponowane zmiany w sylabusach (w zakresie aktualizacji literatury) i zasadach zaliczania i sposobu oceniania, z uwzględnieniem ankiet studenckich i wyników hospitacji. Na zebraniach tych dokonuje się też samooceny zrealizowanych w poprzednim semestrze zajęć pod kątem odpowiedzi na pytania: czy założone cele przedmiotu zostały zrealizowane i czy przyjęte metody i formy zaliczenia pozwoliły rzeczywiście ocenić osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się. Po zakończeniu semestru każdy nauczyciel zapoznaje się także z wynikami ankiet studenckich w zakresie prowadzonych przedmiotów.

Monitoring cykliczny programu studiów odbywa się nie częściej, niż co 3 lata i nie rzadziej, niż co 5 lat. Istotnym elementem tego monitoringu jest uwzględnienie opinii absolwentów o nabytych jak i brakujących elementach z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w danym programie studiów, uzyskanych na podstawie ankiet przeprowadzonych bezpośrednio po ukończeniu studiów, po roku i po trzech latach. W monitoringu tym bierze się również pod uwagę analizy potrzeb rynku pracy oraz opinie pracodawców dotyczące zarówno programów studiów jak i kompetencji zatrudnianych absolwentów (uzyskiwane np. z ankiet).

8.6. Zapewnienie studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie nauczania

Studenci studiów pierwszego i pierwszego stopnia mogą otrzymać wsparcie w procesie uczenia się zwracając się do opiekunów dydaktycznych, którzy są powoływani dla każdego rocznika studentów zgodnie z Regulaminem Studiów. Mogą też zwrócić się do prodziek ds. studenckich i dydaktyki, który ma wyznaczone godziny przyjęć studentów. Studenci mogą prosić o pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z procesem kształcenia, wyborem specjalności, ścieżki dydaktycznej, czy też wyjaśnieniem zapisów Regulaminu Studiów. Ponadto wszyscy nauczyciele akademicki, zgodnie z nałożonym na nich obowiązkiem, mają ustalone co najmniej cztery godziny konsultacji, w czasie których muszą być dostępni dla studentów (coroczna uchwała Senatu Politechniki Białostockiej w sprawie zasad organizacji procesu dydaktycznego w danym roku akademickim). Kontrolę nad obecnością nauczycieli na konsultacjach sprawują kierownicy jednostek organizacyjnych wydziału i dziekan.

Koła naukowe umożliwiają studentom pogłębienie wiedzy i zdobycie doświadczenia poprzez realizację innowacyjnych projektów. Członkowie kół realizują zagadnienia naukowe, przygotowują referaty i wystąpienia, które są prezentowane na seminariach i konferencjach.

W Zamiescowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce trzy studenckie koła naukowe:

- Koło Naukowe Leśników,
- Koło Naukowe Gospodarowania Środowiskiem,
- Studenckie Turystyczne Koło Naukowe „Sylwan”

Do zadań Studenckiego Koła Naukowego Leśników należy przede wszystkim pogłębianie wiedzy i doskonalenie umiejętności z zakresu zarządzania środowiskiem i leśnictwa. Studenci prowadzą prace badawcze, organizują i uczestniczą w konferencjach, seminariach, spotkaniach, wycieczkach i obozach naukowych. Współpracują również z innymi kołami

naukowymi zajmującymi się podobną problematyką, Lasami Państwowymi, instytucjami zarządzającymi środowiskiem i organizacjami ochrony przyrody. Koło liczy obecnie 17 członków. W roku akademickim 2015/2016 Koło Naukowe Leśników prowadziło dwa projekty badawcze. Pierwszy z nich to „Znaczenie foliofagów dla ekosystemów leśnych z sosną zwyczajną *Pinus sylvestris* na terenie Nadleśnictwa Browsk” dotyczący monitoringu liczebności i jakości foliofagów (szkodników pierwotnych) sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* na wybranym obszarze Puszczy Białowieskiej. Celem projektu było zapoznanie studentów z metodyką badań terenowych z zakresu entomologii, preparatyką a także organizacją kolekcji owadów. Projekt miał na celu uświadomienie studentom, czym są szkodniki pierwotne i jakie jest ich znaczenie w ekosystemie leśnym. Badania były prowadzone na czterech stałych powierzchniach badawczych na terenie Puszczy Białowieskiej. Kolejny projekt to „Badanie populacji wybranych ssaków drapieżnych”. Celem tego projektu było zapoznanie studentów z prowadzeniem badań terenowych z zakresu łowiectwa oraz zoologii. W ramach projektu prowadzone były systematyczne badania nad wybranymi gatunkami ssaków drapieżnych występujących w Puszczy Białowieskiej za pomocą obserwacji terenowych oraz fotopułapek.

Studenckie Koło Naukowe Gospodarowania Środowiskiem liczy 17 członków i od wielu lat bierze aktywny udział w seminariach dotyczących rozwoju regionalnego w aspekcie strategii rozwoju województwa podlaskiego i możliwości wykorzystania środków finansowych UE na obszarach wiejskich. Szczególny obszar zainteresowań to finansowanie zalesień w ramach programu Rozwój Obszarów Wiejskich. Ważnym aspektem działalności koła jest analiza systemu nadzoru nad lasami prywatnymi. Członkowie koła brali udział w konferencji: „Nadzór nad lasami prywatnymi – problemy i oczekiwane efekty sprawowanego nadzoru”. Organizatorami konferencji były: Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie i Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku. Kolejnym obszarem zainteresowań koła są odnawialne źródła energii. Uczestnicy koła naukowego uczestniczyli również w konferencji „Energetyka wiatrowa szansą rozwoju Województwa Podlaskiego”. Koordynatorem konferencji był Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego. W ramach prowadzonej działalności koła naukowego studenci biorą także czynny udział w spotkaniach i konferencjach organizowanych w Zamiejscowym Wydziale Leśnym PB w Hajnówce.

Studenckie Turystyczne Koło Naukowe „Sylwan” zostało powołane w czerwcu 2017 roku. Obecnie liczy 16 członków, którzy mogą pochwalić się następującymi osiągnięciami:

Publikacje naukowe i edukacyjne:

- Jakubanis O., Lewoń R., Mochocki P., Olszewski K., Wilka K.: Znajdźmy w Polsce płazów ślad, aby odkryć inny świat- zbiór konspektów zajęć lekcyjnych dotyczących płazów [W:] H. Schmidt i K. Schmitdt (red.) Wydaw. Białowiecki Park Narodowy, Białowieża 2017, s. 53-64.
- Lewoń R., Pietrzak-Zawadka J.: Possibilities of using social network as a source of knowledge about nature and forest. World Scientific News, 93 (2018): 113-120.

- Pietrzak-Zawadka J., Lewoń R.: Nowoczesne formy przekazu treści przyrodniczych na przykładzie mediów społecznościowych. CEPL, Rogów (w trakcie recenzji).
- Lewoń R., Pirożnikow E.: Edukacja leśna w mediach społecznościach- stan obecny i perspektywy, materiały konferencyjne X Zimowej Szkoły Leśnej IBL , Sękocin Stary, 2018 (w trakcie recenzji).
- Jalinik M., Lewoń R.: Rozwój turystyki na obszarze Puszczy Białowieskiej w świetle badań, (w trakcie recenzji).

Udział w konferencjach:

Referaty

- Lewoń R.: Media społecznościowe i ich znaczenie w edukacji przyrodniczej. Międzynarodowa Konferencja Nauk Przyrodniczych i Medycznych: Młodzi Naukowcy, Doktoranci, Studenci (01-03.12.2017r. Lublin), badania realizowane pod opieką dr inż. Joanny Pietrzak-Zawadki.
- Lewoń R.: Edukacja leśna w mediach społecznościach- stan obecny i perspektywy na X Zimowej Szkole Leśnej Instytutu Badawczego Leśnictwa, (13-15.03.2018r., Sękocin Stary) "Współczesne problemy komunikacji społecznej i edukacji w leśnictwie".
- Lewoń R.: Ocena stanu zagrożenia fitopatologicznego szkółek leśnych w Polsce. Badania realizowane pod opieką dr hab. inż. Tomasz Oszako, prof. PB, Kopernikańskie Sympozjum Studentów Nauk Przyrodniczych – (24-25 marca 2018 r., Toruń)
- Lewoń R.: Rozwój turystyki na obszarze Puszczy Białowieskiej w świetle badań, II Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Przemysł i systemy transportowe” (Nowy Sącz - Lwów, 19-21 kwiecień 2018r.), badania realizowane pod opieką dr hab. inż. Mikołaja Jalinika.

Postery

- Pietrzak-Zawadka J., Lewoń R.: Nowoczesne formy przekazu treści przyrodniczych na przykładzie mediów społecznościowych. (6-7 grudnia 2017 roku, Rogów) Edukacja Przyrodniczo-Leśna dla Zrównoważonego Rozwoju.

Wyróżnienia

- Wyróżnienie na Międzynarodowej Konferencji Nauk Przyrodniczych i Medycznych: Młodzi Naukowcy, Doktoranci, Studenci za wygłoszenie referatu „Media społecznościowe i ich znaczenie w edukacji przyrodniczej”.
- Wyróżnienie na Kopernikańskim Sympozjum Studentów Nauk Przyrodniczych za wygłoszony referat „Ocena stanu zagrożenia fitopatologicznego szkółek leśnych w Polsce”.

Władze Wydziału stwarzają studentom również możliwości rozwoju kompetencji społecznych, poprzez włączanie się w np. działalność charytatywną. Jako przykład można wymienić udział studentów w akcji „Pola Nadziei”, w regularnie odbywającej się „Wampiriadzie”, czyli studenckim honorowym krwiodawstwie czy w „Szlachetnej paczce”.

Studenci Wydziału mogą ubiegać się o pomoc materialną. Zasady przyznawania tej pomocy zawarte są w Zarządzeniu nr 494 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 22 kwietnia 2016 roku z późniejszymi zmianami w sprawie wprowadzenia w życie „Regulaminu przyznawania pomocy materialnej dla studentów Politechniki Białostockiej” (z późniejszymi

zmianami). W myśl Regulaminu student może ubiegać się o pomoc materialną ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa w formie: stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi.

Student w danym roku akademickim może równocześnie otrzymywać stypendium rektora dla najlepszych studentów i stypendium ministra za wybitne osiągnięcia. Stypendia te nie wykluczają również możliwości otrzymywania innych form pomocy materialnej, czy też prawa do otrzymywania stypendium przyznawanego przez organy samorządu terytorialnego i pracodawców, a także stypendiów pochodzących ze środków strukturalnych Unii Europejskiej.

Studenci mogą również otrzymać wsparcie w obszarze dydaktyki i nauki ze środków zewnętrznych, np. przyznawanych na staże i praktyki studenckie krajowe oraz zagraniczne finansowane przez instytucje zewnętrzne.

Każdy student może ubiegać się o zakwaterowanie w Domu Studenta Politechniki Białostockiej, a także o zakwaterowanie małżonka i dziecka.

Wydziały Politechniki Białostockiej zobowiązane są także do podejmowania działań zmierzających do zapewnienia równych szans realizacji programów kształcenia studentom niepełnosprawnym uwzględniając stopień i charakter ich niepełnosprawności oraz specyfikę kierunków studiów zgodnie z Zarządzeniem nr 588 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 22 grudnia 2016 roku w sprawie ustalenia „Regulaminu stosowania rozwiązań ułatwiających studiowanie niepełnosprawnym studentom i doktorantom Politechniki Białostockiej oraz wydatkowanie dotacji na zadania związane ze stwarzaniem warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia niepełnosprawnych studentów i doktorantów” (z późniejszymi zmianami).

8.7. Weryfikacja zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej

Istotnym elementem weryfikacji infrastruktury dydaktycznej są inwentaryzacje przeprowadzane przez administrację obiektu. Prowadzone są one zgodnie z Zarządzeniem nr 597 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 12 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia w życie Instrukcji inwentaryzacyjnej Politechniki Białostockiej z późniejszymi zmianami. Wydział dąży, aby wszystkie sale dydaktyczne (wykładowe, seminaryjne, ćwiczeniowe) posiadały elementarne wyposażenie audiowizualne: komputer i rzutnik multimedialny oraz dostęp do Internetu. Weryfikacja zasobów dydaktycznych w odniesieniu do pomieszczeń laboratoryjnych zachodzi podczas przeprowadzanych przed rozpoczęciem każdego semestru akredytacji zajęć laboratoryjnych. Elementami oceny przygotowania do prowadzenia ćwiczeń laboratoryjnych jest nowoczesność, stan techniczny i warunki BHP stanowisk laboratoryjnych i sprzętu laboratoryjnego.

Potrzeby w zakresie aparatury naukowej i dydaktycznej wskazywane są we wnioskach o finansowanie różnych projektów badawczych finansowanych zarówno z funduszy krajowych (w tym funduszy przyznawanych na działalność statutową), jak również funduszy UE. Wnioski opracowywane są przez powołane uchwałą Rady Wydziału, zespoły pracowników pod przewodnictwem dziekana lub prodziekanów. Przy opiniowaniu wniosków brane są pod uwagę potrzeby zakupu aparatury badawczej (wykorzystywanej też w celach dydaktycznych) w kontekście zasobów aparatury będącej w posiadaniu Wydziału.

Celowość zakupów aparatury związanej z realizacją prac statutowych oraz projektów młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich podlega opiniowaniu przez kierowników jednostek organizacyjnych Wydziału oraz dziekana lub prodziekanów.

9. WYKORZYSTANE DOŚWIADCZENIA ORAZ WZORCE MIĘDZYNARODOWE

Program studiów na studiach pierwszego stopnia dla kierunku *leśnictwo* o specjalności gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych w Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej został przygotowany po analizie analogicznych programów realizowanych w renomowanych uczelniach zagranicznych, dostępnych na stronach internetowych. Był również konsultowany z naukowcami z uczelni zagranicznych, którzy odwiedzili Wydział i podzielili się swoimi doświadczeniami w prowadzeniu studiów o podobnym zakresie: dr Lucasem N. Lópezem i dr Marią Cacilią Fasanoze ze School of Forestry, National University of Misiones w Argentynie, dr Asylbekiem Eshievem z Jalal-Abad State University w Dżalalabadzie (Kirgistan) oraz dr Vyintasem Baublysem i dr Vaida Tubelyte z Vytautas Magnus University, Faculty of Natural Science. Zakładane efekty uczenia się oraz sylwetka absolwenta kierunku *leśnictwo* o specjalności wielofunkcyjna gospodarka leśna są zbieżne z analogicznymi kierunkami studiów na wielu uczelniach zagranicznych, a przedmioty realizowane w trakcie studiów na ZWL PB są w dużym stopniu odpowiednikami przedmiotów realizowanych na uczelniach zagranicznych. Podczas przygotowywania programu studiów na studiach pierwszego stopnia dla kierunku *leśnictwo* o specjalności gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych w Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce wykorzystano również informacje dostępne na stronach internetowych uczelni zagranicznych:

- North Carolina State University (USA) – kierunek Forestry and Environmental Resources (<https://grad.ncsu.edu/programs/search/?search=forestry>);
- Swedish University of Agricultural Sciences (Szwecja) – kierunek Euroforester (<http://www.slu.se/en/education/programmes-courses/masters-programmes/euroforester/>);
- Eberswalde University for Sustainable Development (Niemcy) – kierunek Forest and Environment (<http://www.fdtme.ukim.edu.mk/en/>);
- Bern University of Applied Sciences (Szwajcaria) – kierunek Forest Science (https://www.bfh.ch/en/studies/bachelor/agricultural_forest_and_food_sciences/forest_science.html);
- University of Padova (Włochy) – kierunek Forest Science (<http://www.unipd.it/en/forest-science>).

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1	Kopia aktu wydanego przez rektora w sprawie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia oraz kopię uchwały senatu w sprawie ustalenia programu studiów wraz z tym programem studiów
Załącznik 2	Kopia opinii samorządu studenckiego dotycząca programu studiów
Załącznik 3	Kopie deklaracji nauczycieli akademickich o terminie zatrudnienia w uczelni i wymiarze czasu pracy, ze wskazaniem, czy uczelnia będzie stanowić podstawowe miejsce pracy, a w przypadku innych osób proponowanych do prowadzenia zajęć – o terminie rozpoczęcia prowadzenia zajęć
Załącznik 4	Kopie dokumentacji potwierdzającej dysponowanie infrastrukturą niezbędną do prowadzenia kształcenia w zakresie przewidzianym w programie studiów od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć (w przypadku tworzenia nowego kierunku studiów na podstawie pozwolenia ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego i nauki)
Załącznik 5	Opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na kierunku studiów, do których uczelnia zapewni dostęp
Załącznik 6	Regulamin praktyk studenckich na Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce
Załącznik 7	Kopie deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby studentów na praktyki
Załącznik 8	Karty przedmiotów
Załącznik 9	Dorobek nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku
Załącznik 10	Opinie interesariuszy zewnętrznych
Załącznik 11	Opinia Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia
Załącznik 12	Kopia opinii Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej dotycząca programu studiów

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1

Kopia aktu wydanego przez rektora w sprawie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia oraz kopię uchwały senatu w sprawie ustalenia programu studiów wraz z tym programem studiów

UCHWAŁA NR 191/XI/XV/2017
Senatu Politechniki Białostockiej
z dnia 23 listopada 2017 roku

- w sprawie dostosowania profilu ogólnoakademickiego studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia inżynierskich na kierunku leśnictwo prowadzonych na Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce do profilu praktycznego

Senat Politechniki Białostockiej, działając na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1198, z późniejszymi zmianami), postanawia:

§ 1

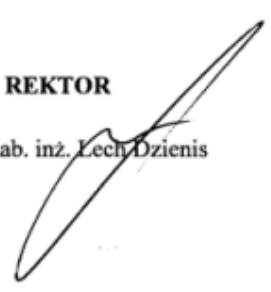
Dostosować ogólnoakademicki profil i program kształcenia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia inżynierskich na kierunku leśnictwo prowadzonych na Zamiejscowym Wydziale Leśnym Politechniki Białostockiej w Hajnówce do praktycznego profilu i programu kształcenia, począwszy od roku akademickiego 2018/2019. Program kształcenia na kierunku leśnictwo studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym (stacjonarne i niestacjonarne) stanowi załącznik do uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

REKTOR

prof. dr hab. inż. Lech Dzienis

Załącznik 2

**Kopia opinii samorządu studenckiego Zamiejscowego Wydziału Leśnego w
Hajnówce dotycząca programu studiów**

Hajnówka 15.04.2019

OPINIA

Wydziałowa Rada Samorządu studentów Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej pozytywnie opiniuje program studiów leśnictwo, studia pierwszego stopnia rozpoczynające się od roku akademickiego 2019/2020

Samorząd studentów

PRZEWODNICZĄCY
Wydziałowej Rady Samorządu Studentów
Politechniki Białostockiej
Zamiejscowego Wydziału Leśnego w Hajnówce
Alexandra Kadełko

Załącznik 4

Kopie dokumentacji potwierdzającej dysponowanie infrastrukturą niezbędną do prowadzenia kształcenia w zakresie przewidzianym w programie studiów od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć (w przypadku tworzenia nowego kierunku studiów na podstawie pozwolenia ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego i nauki)

DO-110.07/1/17

Ministerstwo Nauki

i Szkolnictwa Wyższego

ul. Hoża 20/Wspólna 1/3

00-529 Warszawa

Upieramie informuję, iż Politechnika Białostocka Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce korzysta na podstawie umowy użyczenia z dnia 28 grudnia 2016 roku z dwóch nieruchomości:

- jednej nieruchomości zabudowanej przy ul. Piłsudskiego 8 oznaczonej numerem geodezyjnym 1502/24 o powierzchni 0,1941 ha, dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy IX Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Hajnówce, księga wieczysta nr 41965;
- drugiej nieruchomości zabudowanej w obrębie ul. Piłsudskiego 1 oznaczonej numerem geodezyjnym 1506/3 o powierzchni 0,5534 ha, dla której jest prowadzona przez Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Hajnówce, księga wieczysta nr 21307.

Nieruchomości są własnością Miasta Hajnówka i znajdują się w zarządzie Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Hajnówce.

Ponadto Politechnika Białostocka jest właścicielem działki w obrębie ul. Piłsudskiego 1 oznaczonej nr geodezyjnym 1506/12 o powierzchni 915,00 m², dla której Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Hajnówce prowadzi księgę wieczystą nr B12P/00021307/4. Na działce znajduje się Centrum Naukowo – Badawcze ZWL PB w Hajnówce.

W budynkach posadowionych na powyższych działkach ma swoją siedzibę Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce. Do wyłącznej dyspozycji Wydziału pozostają sale dydaktyczne, laboratoria i pracownie specjalistyczne. Użytkowanie pomieszczenia w sposób właściwy zabezpieczają realizację programu dydaktycznego.

Z poważaniem,

KANCLERZ
POLITECHNIKI BIAŁOSTOCKIEJ
mgr Sebastian Rószkowski

Do wiadomości

1. a/a

Załącznik 5

**Opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy
obejmujących literaturę zalecaną na kierunku studiów, do których uczelnia
zapewni dostęp**

Studenci kierunku *leśnictwo* studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym mogą korzystać z zasobów Biblioteki Politechniki Białostockiej, która jest największą biblioteką naukowo-techniczną w regionie północno-wschodnim Polski. Biblioteka, której zasoby liczą ponad 375 tys. woluminów, jest bardzo dobrze wyposażona w literaturę z obszarów nauk ścisłych i technicznych, w tym w literaturę zalecaną w ramach kształcenia na wnioskowanym kierunku. W zasobach Biblioteki dostępne są prawie wszystkie pozycje wskazane jako literatura podstawowa lub uzupełniająca w kartach przedmiotów kierunku Leśnictwo. Pozostałe pozycje zostaną zakupione do czasu uruchomienia studiów. Oprócz wypożyczania książek, Biblioteka oferuje studentom możliwość korzystania z czytelni, w których studenci mają swobodny dostęp do większości zbiorów bibliotecznych (w tym do wszystkich podręczników), m.in. do literatury związanej z projektowanym kierunkiem. Poza obszernym księgozbiorem, w czytelniach znajdują się stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu i specjalistycznych baz danych (w tym do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki), a także nowoczesne skanery samoobsługowe.

Każdy student może uzyskać (po założeniu specjalnego konta) zdalny dostęp do czasopism pełnotekstowych i bibliograficzno-abstraktowych baz danych, m.in. do czasopism i baz oferowanych przez Wirtualną Bibliotekę Nauki. Zamiejscowy Wydział Leśny dofinansowuje corocznie zakup specjalistycznych książek i czasopism niezbędnych w realizowaniu procesu dydaktycznego. Do zbiorów Biblioteki przekazywane są także wydawnictwa zwarte zakupione przez nauczycieli akademickich w trakcie realizacji badań własnych i statutowych oraz projektów badawczych, finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Poza tym pracownicy Wydziałów, uczestniczący w konferencjach naukowych, przekazują do Biblioteki materiały konferencyjne, dzięki czemu mogą z nich korzystać wszyscy zainteresowani. Troska Zamiejscowego Wydziału Leśnego o literaturową bazę źródłową owocuje coraz bogatszym księgozbiorem i zestawem takich tytułów czasopism, które zaspokajają potrzeby wydziałowej społeczności akademickiej.

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce deklaruje sukcesywne uzupełnianie zasobów bibliotecznych o nowe pozycje literatury poszerzające wiedzę wymaganą na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia.

Poniżej zawarto wykaz literatury wymaganej na kierunku *leśnictwo*.

- Adamczyk J. 2015. Atlas pędów zimowych : rozpoznawanie roślin drzewiastych w stanie bezlistnym, Warszawa : MULTICO
- Albińska E. 2005. Człowiek w środowisku przyrodniczym i społecznym : zarys problematyki ekologii społecznej. Lublin : Wydaw. KUL
- Altkorn J., 1994. Marketing w turystyce. Wyd. PWN.
- Antczak A., Buszko-Briggs M, Wronka M. 2003. Natura 2000 w lasach Polski – skrypt dla każdego. Ministerstwo Środowiska.
- Antkowiak L. 1996. Żywicowanie. AR Poznań
- Armstrong M. 2007. Zarządzanie zasobami ludzkimi (HR), Wyd. Wolters Kluwer Polska.
- Assmann. 1968. Nauka o produktywności lasu. PWRiL. Warszawa.
- B.Szumlik,S. Serafin,K. Miaskowska 2007. Zarys prawa administracyjnego, Warszawa.
- Bajkiewicz-Grabowska E. 2010. Hydrologia ogólna. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN
- Basiński J. 2009. Operator pilarki do ścinki drzew. Wydawnictwo KaBe.
- Baścik M. (i in.). 2006. Zlewnia: właściwości i procesy. Wyd. 2 zm. Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków.
- Batorczak A. (red.) 2006. Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Wyd. UCBŚP UW.
- Begg D., Fischer S., Dornbusch R. 2014. Makroekonomia, PWE, Warszawa.
- Bernadzki E. (red.). Lasy i leśnictwo krajów Unii Europejskiej. Centrum Informacyjne
- Bernadzki E. 2000. Cięcia odnowieniowe. PWRiL.
- Berring A., Głogowski T. 2000. Curriculum Vitae. Listy motywacyjne, wyd. Oficyna Wydawnicza. Olkusz.
- Będkowski K. (red.) Studia i Materiały CEPL. Zeszyty - wybrane numery.
- Będkowski K., Piekarski E. 2017. Podstawy fotogrametrii i teledetekcji dla leśników. Wyd. SGGW.
- Białousz S., Skłodowski P. 2015. Ćwiczenia z gleboznawstwa i ochrony gruntów. Warszawa : Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej
- Biały W. 2003. Maszynoznawstwo. Wyd. WNT. Warszawa.
- Biblioteczka leśniczego. Wyd. Świat Sp. z o.o. (wybrane zeszyty).
- Bieniek G. 2005. Nieruchomości: problematyka prawna. Wydaw. Prawnicze „LexisNexis”.
- Bieszczada S., Sobota J. 1998. Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego. Wyd. AR. Wrocław.
- Bieszczada S., Sobota J. 1998. Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego. Wyd. AR. Wrocław.
- Billingsley P. 2010. Prawdopodobieństwo i miara. PWN.
- Böhm A. 2007. Planowanie przestrzenne dla architektów krajobrazu: o czynniku kompozycji: podręcznik dla studentów wyższych szkół technicznych. Wyd. Politechniki Krakowskiej.
- Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman.
- Bonamy D. 2017. Technical English 3 : course book : [B1-B2]. Harlow : Pearson Education
- Borecki T., Keczyński A. 2002. Atlas ubytku aparatu asymilacyjnego drzew.
- Borowski M. 1974. Przyrost drzew i drzewostanów. PWRiL Warszawa.
- Botwin J., Botwin M. 1979. Maszynoznawstwo leśne. Wyd. PWRiL. Warszawa.
- Broda J. 2000. Historia leśnictwa w Polsce. Wydaw. AR w Poznaniu.
- Broda J. Dzieje najnowsze leśnictwa w Polsce 1918-2006. Tom I-II. PTL, Warszawa, 2007.

- Brożek S. 2017. Gleboznawstwo leśne : synteza wiedzy o glebach zbliżonych do naturalnych i o ich relacjach z roślinnością w lasach Polski. Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie
- Bruchwald A. 1999. Dendrometria. Wydawnictwo SGGW. Warszawa.
- Bruchwald A., Borecki T., Olenderek H., Rosa W., Stępień E. 2004. Urządzanie lasu. Wyd. Fundacja Rozwój SGGW. Warszawa.
- Bruchwald A., Dmyterko E., Dudzińska M., Wirowski M. 2002. Wzrost wysokości buka pospolitego (*Fagus sylvatica* L.). Sylwan, 9:19-27.
- Bruchwald A., Dudzińska M., Wirowski M. 1996. Model wzrostu dla drzewostanów dębu szypułkowego. Sylwan. 10: 35-44.
- Bukraba-Rylska I. 2017. Lokalne dziedzictwo kulturowe w doświadczeniu mieszkańców wsi. Warszawa : Polska Akademia Nauk. Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa : Wydaw. Naukowe SCHOLAR
- Buraczewskiego A. (red.). 2018. Podstawy przedsiębiorczości dla leśników. Poznań: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu
- Burcan J. 2014. Podstawy rysunku technicznego. WNT. Warszawa.
- Byczkowski A. 1999. Hydrologia. T. I i II. Wydaw. SGGW. Warszawa.
- Caban W. 2001. Ekonomia dla studiów licencjackich, PWE, Warszawa.
- Chmaj M. 2007. Prawo administracyjne część ogólna. Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Handlu i Prawa inż. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa.
- Chmielewski S, Chmielewski T. J., Mazur A. 2009. Grafika inżynierska w ochronie środowiska, architekturze krajobrazu i planowaniu przestrzennym. T.1. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego. Lublin.
- Chwatow S., Hajczuk R. 2000. Русский язык в бизнесе. WSiP. Warszawa
- Ciechanowicz-McLean j. 2015. Prawo ochrony i zarządzania środowiskiem. Warszawa: "Difin"
- Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne. Wagros.
- Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne Wagros.
- Cieplicka M., Torzewska W. 2008. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne. Wagros. Poznań.
- Comer D.E. 2011. Sieci komputerowe i intersieci. Helion.
- Coroczne Raporty o stanie Lasów Państwowych. Wydaw. PGL LP. Warszawa.
- Cox P.A. 2004. Chemia nieorganiczna-krótkie wykłady. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.
- Cybula P. (red.) 2009. Transformacje prawa turystycznego. Proksenia.
- Cybula P. 2012. Usługi turystyczne. Komentarz.
- Czarkowska L. 2010. Coaching as a method of developing human potential. Warszawa. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Kozminski University.
- Czarkowska L. 2010. Coaching as a method of developing humanpotential. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne: Kozminski University.
- Czerepko J. (red.) 2008. Stan różnorodności biologicznej lasów w Polsce na podstawie powierzchni monitoringu Wyd. IBL Sękocin Stary, ss.136.
- Czerwiński T. 2006. Budownictwo ludowe w Polsce. Wyd. Muza S.A.
- Czuraj M, Radwański B, Strzemski S. 1960. Tablice miąższości drzew stojących. PWRiL. Warszawa.
- Czyżkowski B. 2006. Praktyczny przewodnik po GIS. Wyd. Naukowe PWN.

- Dec Z., Konieczny R. 2012. ABC komputera, Helion.
- Dembicki E. [red.] 2010. Soil parameters from in situ and laboratory tests. [in:] Natural and technical problems of environmental engineering. 4th International workshop, Poznań
- Demianowicz J. 2009. Wilk. Żubr. Bóbr. Kampania na rzecz ograniczania szkód. Fundacja Zielone Płuca Polski, Białystok.
- Dobrzańska B., Dobrzański G, Kiełczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. PWN. Warszawa.
- Dobrzański T. 1997. Rysunek techniczny maszynowy. Wyd. WN-T. Warszawa.
- Dobrzański T. 2014. Rysunek techniczny maszynowy. Wydawnictwa Naukowo Techniczne. Warszawa.
- Dolatowski J. Seneta W. 2018. Dendrologia. Wyd. 3. Wydawnictwo naukowe PWN. Warszawa
- Dołęga J.M. 1998. Człowiek w zagrożonym środowisku. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- Domański R. 2002. Fizjologia roślin z elementami biochemii. Wyd. Akademii Rolniczej.
- Dominik J., Starzyk J. R. 2004. Owady uszkadzające drewno. PWRiL, Warszawa.
- Domka L. 2001. Dialog z przyrodą w edukacji dla ekorozwoju. Wyd. Nauk. PWN. Warszaw.
- Drogi leśne. 2006. Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Warszawa – Bedoń.
- Dudkiewicz D. 2009. Marketing usług turystycznych. Wyd. ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna.
- Dudzińska M., Bruchwald A. 2008. Znaczenie i praktyczne możliwości wykorzystania wyników badań na stałych powierzchniach doświadczalnych założonych przez Schwappacha i Wiedemanna w drzewostanach dębowych. Prace Instytutu Badawczego Leśnictwa. Rozprawy i Monografie 11. Sękocin Stary.
- Dziaduch I. 2016. Ewolucja łańcucha dostaw drewna po 1985 roku. Nr 81. Studies & Proceedings of Polish Association for Knowledge Management.
- Dzięciołowski R. 2003. Gospodarka łowiecka u progu XXI wieku. Wydaw. Łowiec Polski. Warszawa
- Dzięciołowski R., Hoszka M., Wiśniewski G. 2003. Poradnik zagospodarowania łowisk polnych i gospodarowanie podstawowymi gatunkami zwierzyny drobnej. Wydaw. Łowiec Polski. Warszawa.
- Dzwonko Z. 2007. Przewodnik do badań fitosocjologicznych. Wyd. Nauk. PWN.
- Evans, H. F., & Oszako, T. (Eds.). 2007. Alien invasive species and international trade. Forest Research Institute.
- Falińska K. 2004. Ekologia roślin. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Feld M. 2000. Technologia budowy maszyn. Wyd. PWN. Warszawa.
- Feynman R. 2008. Feynmana wykłady z fizyki. Tom 1 – 5. Wyd. Naukowe PWN.
- Fiedor B. 2002., Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych, Wyd.C.H.Beck, Warszawa.
- Fiedorow Z., Gołębnik B., Weber Z. 2001. Fitopatologia ogólna. Wydaw. Akademii Rolniczej w Poznaniu, Poznań
- Fisiak J., Adamska-Sałaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman.
- Fołęga P. 2011. Zasady zapisu konstrukcji części maszyn. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. Gliwice.
- Fonder W., Matras J., Załęski A. 2007. Leśna baza nasienna w Polsce. Wyd. CILP. Warszawa.
- Fritz N. 2007. Łowiectwo. Podręcznik. Wyd. 2. Wydaw. Galaktyka. Warszawa.

Fronczak K. Leśne Kompleksy Promocyjne. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa, 2007.

Ganowicz-Bącznyk A. 2009. Spór o etykę środowiskową, Wyd. WAM, Kraków;

Gaweł A. 2012. Rok obrzędowy na Podlasiu. Wyd. Muzeum Podlaskie w Białymstoku.

Gewert M., Skoczylas Z. 2003. *Analiza matematyczna 2*. Oficyna Wydawnicza GiS.

Gil J. 2005. Pomiary geodezyjne w praktyce inżynierskiej. Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Gil W., Kinelski S. 2015. Nasiona i siewki drzew. Warszawa : MULTICO

Głowaciński Z. (red.) 2001. Polska czerwona księga zwierząt - kręgowce. PWRiL.

Godchild M. F., Maguire D. J., Rind D. W. 2006. GIS. Teoria i praktyka. Wyd. Naukowe PWN.

Godet J. D. 2000. Przewodnik do rozpoznawania drzew i krzewów. Delta.

Godet J-D. 2008. Atlas drewna. Warszawa : MULTICO

Gospodarek J. 2006. Prawo w turystyce. Wydaw. Diffin.

Góralczyk W. 2009. Podstawy prawa. Wyd. Akademickie i Profesjonalne sp. z o.o. Grupa Kapitałowa WSiP S.A., Warszawa

Góralczyk W., 2009. Podstawy prawa, Wydawnictwo akademickie i Profesjonalne sp. z o.o. Grupa 2. Kapitałowa WSiP S.A. Akademia Leona Kuźmickiego, Warszawa.

Grabia T. 2018. Ekonomia : zadania i ćwiczenia z elementami ekonomii menedżerskiej. Łódź: Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego

Granatowska H., Danecka I. 2003. Как дела? 2. Wyd. Szkolne PWN. Warszawa

Green M.R., Sambrook J. 2012. Molecular cloning : a laboratory manual. Vol.1, 2. New York: Cold Spring Harbor Laboratory Press

Greinert H., Greinert A. 1999. Ochrona i rekultywacja środowiska glebowego. Wyd. PZ w Zielonej Górze.

Grochowski W. 1988. Uboczne użytkowanie lasu. Wydawnictwa Uczelniane AR, 1988.

Grochowski W. 1990. Uboczna produkcja leśna. PWN. Warszawa

Grodzki, W., & Oszako, T. 2006. Current problems of forest protection in spruce stands under conversion. Instytut Badawczy Leśnictwa

Grootjans A., Wołejko L. (red.) 2007. Ochrona mokradeł w rolniczych krajobrazach Polski. Oficyna IN PLUS.

Grover C., Brundage B. 2007. Fotografia cyfrowa. Wydawnictwo Helion.

Grzywacz A. (red.). Wyzwania przyszłości polskiego leśnictwa. PTL, Kraków, 2007.

Gutowski J. M., Bobiec A., Pawlaczyk P., Zub K. 2004. Drugie życie drzewa. WWF Polska, Warszawa –Hajnówka.

Gutowski J. M., Bobiec A., Pawlaczyk P., Zub K. 2004. Drugie życie drzewa. WWF Polska, Warszawa-Hajnówka.

Halliday D. 2019. Podstawy fizyki. 4, Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN

Halliday D., Resnik R., Walker J. 2015. Podstawy fizyki. T. 1. Mechanika. Wyd. Naukowe PWN.

Harrison G. 2014. Meteorological Measurements and Instrumentation. Wyd. John Wiley & Sons.

Hartl D.L., Clark A.G. 2009. Podstawy genetyki populacyjnej. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

Hausner J. 2002. Od idealnej biurokracji do zarządzania publicznego [w:] Maroda M. (red.) Wymiary życia społecznego. Polska na przełomie XX i XXI wieku, Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa.

Hausner J., 2008, Zarządzanie publiczne, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

Hejnowicz Z. 2002. Anatomia i histogeneza roślin naczyniowych. Wyd. Naukowe PWN.

Hejnowicz Z. 2005. Anatomia i histogeneza roślin naczyniowych. PWN.

Hempel-Zawitkowska J. 2006. Zoologia dla uczelni rolniczych. Wyd. Naukowe PWN.

Hermanowicz W. i współautorzy. 2001. Fizyczno-chemiczne badanie wody i ścieków, Wyd. PWN, W-wa

Hetman J. 2008. Podstawy prawa własności intelektualnej.

Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press

Hewitt P. G. 2018. Fizyka wokół nas. Wyd. Naukowe PWN.

Hopp S. 2017. Polski język łowiecki : podręcznik dla myśliwych. Warszawa : Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne

Iddle E., Bines T. 2004. Planowanie ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Wyd. Klubu Przyrodników.

Ilmurzyński E., Włoczewski T. 2003. Hodowla Lasu. PWRiL. Warszawa.

Instrukcja bhp przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej, Warszawa 2012r.

Instrukcja urządzania lasu – cz.1–3. 2012. CILP. Warszawa.

Instrukcja Urządzania Lasu. Cz. 2.

Instrukcja wyróżniania i kartowania siedlisk leśnych. 2003. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych

Iwaniuk A. 2014. Atlas ziół krajowych. Bellona, Warszawa.

Iwańczak B. 2016. QGIS 2.14.3: tworzenie i analiza map. Helion.

Izdebski H. 2006. Introduction to Public Administration and Administrative Law, Liber, Warszawa.

Jamrozy G., Tomek A. 1990. Zoologia dla leśników, skrypt do ćwiczeń. Wyd. AR w Krakowie.

Janiszowska W., Wiłkomirski B. 2010. Farmakognozja.

Janiuka R.M. 2002. Społeczne znaczenie wiedzy przyrodniczej. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

Jaronicki A. 2016. ABC MS Office 2016 PL, Gliwice : Helion

Jastrzębska G. 2008. Odnawialne źródła energii i pojazdy proekologiczne. WNT. Warszawa.

Jaszczak R., Magnuski K. 2010. Urządzanie lasu. Poznań : Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Jaworski A. 2011. Sposoby zagospodarowania, odnawianie lasu, przebudowa i przemiana drzewostanów. T. I. Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa.

Jaworski A. 2011. Charakterystyka hodowlana drzew i krzewów leśnych. T. III. Powszechne wydawnictwo rolnicze i leśne. Warszawa.

Jaworski A. 2018. Sposoby zagospodarowania, odnawianie lasu, przebudowa i przemiana drzewostanów. T. I. Powszechne wydawnictwo rolnicze i leśne. Warszawa.

Jermaczek A. 2006. Ochrona przyrody po europejsku. Wyd. Klubu Przyrodników, Świebódzin.

Jędrzejewska B., Jędrzejewski W. 2001. Ekologia zwierząt drapieżnych Puszczy Białowieskiej. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Jędrzejewski W., Sidorowicz W. 2010. Sztuka tropienia zwierząt. ZBS PAN.

Jonsson L. 2006. Ptaki Europy. Muza.

Jura Cz. 1986. Bezkręgowce. Wyd. III. PWN, Warszawa.

Jurlewicz T., Skoczylas Z. 2002. *Algebra liniowa 1 i 2*. Oficyna Wydawnicza GiS.

Jurlewicz T., Skoczylas Z. 2007. Algebra liniowa 1-definicje, twierdzenia, wzory, Oficyna Wydawnicza „GiS”, Wrocław.

Kaliszewski A, Sikora A. 2009. Prawne aspekty ochrony przyrody w lasach w Polsce w kontekście członkostwa w Unii Europejskiej. IBL, Sękocin Stary.

Kamiński W. 2014. Atlas grzybów. Dragon.

Kampczyk A. 2017. Geodezja i kartografia : zbiór aktualnych przepisów z praktycznym komentarzem. Warszawa : Wydaw. Wiedza i Praktyka

Kannenberga K. 2016. Wybrane aspekty ochrony przyrody w polskich lasach. oruń : Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

Karczewska A. 2008. Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych. Wyd. AR Wrocław.

Kędracki M. 2008. Hydraulika z elementami hydrologii: (dla studentów inżynierii środowiska i budownictwa). Wydaw. Politechniki Łódzkiej. Łódź.

Kiedrzyńska L., Papciak D., Granops M. 2006. Chemia sanitarna. Wydawnictwo SGGW, W-wa

Kiełbasiewicz - Drozdowska I., Siwiński W. 2001. Teoria i metodyka rekreacji. AWF.

Kimbar R. 2011. Wady drewna. Wydawca Robert Kimbar. Osie.

Kiryjow J. 2002. Zagadnienia gospodarcze lasów a funkcje ochrony przyrody. Wyd. SGGW, Warszawa.

Klasy H. 1999. Przyrodnicza ścieżka dydaktyczna w Cygańskim Lesie (Bielsko-Biała): opracowanie zbiorowe. Bielsko-Biała : Wydział Gospodarki Miejskiej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego.

Klimaszewski K., 2017. Płazy i Gady. Wyd. Multico.

Klimiuk E., Łebkowska M. 2003. Biotechnologia w ochronie środowiska. PWN. Warszawa.

Kloc E. 2013. English in Forestry. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.

Kłoczek A. 2003., Ekonomiczne aspekty leśnictwa w krajach Unii Europejskiej i w Polsce, Sylwan.

Kobyłko G. (red.) 2000. Proekologiczne zarządzanie przedsiębiorstwem. Wyd. AE.

Kocel J. 2000. Znaczenie i kierunki racjonalizacji kosztów działalności Lasów Państwowych, w: Stan i perspektywy badań z zakresu zarządzania lasu i ekonomiki leśnictwa. IBL, Warszawa.

Kocjan H. 2008. Prace przygotowawcze do odnowień i zalesień, sposoby i technika sadzenia oraz pielęgnacja upraw. Wydaw. UP Poznań.

Kocjan S. 2010. Wybrane elementy techniki hodowli lasu. Uniwersytet Przyrodniczy. Poznań.

Koczwański S. 1988. Inżynieria i budownictwo leśne. PWN. Warszawa.

Kolk A., Starzyk J. R. 1996. Atlas szkodliwych owadów leśnych. Multico, Warszawa.

Kondracki J. 2001. Geografia regionalna Polski. PWN. Warszawa.

Konstańczak S. 2003. Etyka środowiskowa wobec biotechnologii. Wyd. Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Kopcewicz J., Lewak S. (red.) 2007. Fizjologia roślin. Wyd. Naukowe PWN.

Kopcewicz J., Szmit-Jaworska A., Kannenberg K. 2012. Zarys struktury i fizjologii drzew leśnych. Wyd. WZŚS w Tucholi, Wyd. Naukowe UMK w Toruniu.

Korczyński I., Chrzanowski A., Łabędzki A., Kuźmiński R., Mazur A. 2017. Entomologia leśna : materiały do ćwiczeń. Poznań : Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Koronacki J. 2018. Statystyka dla studentów kierunków technicznych i przyrodniczych. Warszawa : Wydaw. WNT : Wydaw. Naukowe PWN

Korowicki A. (red.) 2003. Uwarunkowania użytkowania turystycznego lasów i terenów zadrzewionych - zbiór materiałów pokonferencyjnych.

Kossakowska-Cezak U., Martyn D., Olszewski K., Kopacz-Lembowicz M. 2000. Meteorologia i klimatologia, pomiary, obserwacje, opracowania. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa-Łódź.

Kostykin J. 2010. Podstawy algebry. PWN.

Kotler Ph., Armstrong G., Saunders J., Wong V. 2002. Marketing. Podręcznik europejski. PWE. Warszawa.

Kowalkowski A., Janczy Z. (red.). 2002. Wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego w regionie z uwzględnieniem organizacji funkcjonujących w gminie i powiecie, Kielce – Warszawa.

Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA.

Kozikowski K. 1998. Organizacja i technologia transportu drewna. AR Kraków.

Kozłowska M. 2007. Fiziologia roślin. PWRiL.

Kozłowska M., Konieczny G. 2003. Biologia odporności roślin na patogeny i szkodniki. Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Poznaniu, Poznań

Kozłowski M. W. 2008. Owady Polski. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.

Kozłowski M. W. 2009. Owady Polski. Chrzęszcze. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.

Kozłowski S., Słysz K., Węglowski M., Wierzchowski M., Zastanawia B., Zgud K. 2005. Vademecum Gospodarki Przestrzennej. IRM Kraków.

Koźmiński A.K., 2005, Zarządzanie. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Koźniewski E. 2016. Wykłady i ćwiczenia z matematyki. Preskrypt. Białystok.

Koźuch B. 2003. Zarządzanie publiczne w zarysie. Wydaw. Fundacja Współczesne Zarządzanie. Białystok.

Koźuch B. 2011. Skuteczne współdziałanie organizacji publicznych i pozarządowych, Monografie i Studia Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Koźuchowski K. 2014. Meteorologia i klimatologia dla studentów leśnictwa, Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego

Koźuchowski (pod red.). 2012. Meteorologia i klimatologia. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.

Kraczkowska S. 2017. Zioła i rośliny lecznicze. Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL : Wydaw. Naukowe PWN

Krajewski A. 2016. Ochrona drewna : surowca i materiału. Warszawa : Wydaw. SGGW

Krebs C. J. 2011. Ekologia. Eksperymentalna analiza rozmieszczenia i liczebności. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.

Kremer P. 2011. Dzikie rośliny jadalne i trujące : ponad 200 ziół, jagód i orzechów. Warszawa : "Bellona"

Król H., Ludwiciński A. 2011. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Tworzenie kapitału ludzkiego organizacji. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Król H., Ludwiciński A. Zarządzanie Zasobami Ludzkimi - Tworzenie Kapitału Ludzkiego Organizacji, Wydawnictwo Naukowe PWN

Kruczek Z. 2010. Promocja i informacja w turystyce. Kraków : PROKSENIA

Kruk K. 2003. Leksykon myśliwski od A do Z. Wydaw. Muza. Warszawa.

Kruszewicz A. G. 2005. Ptaki Polski t. 1 i 2. Multico.

Krysicki W. i inni. 2003. Rachunek prawdopodobieństwa i statystyka matematyczna w zadaniach. PWN.

Krysicki W. i inni. 2010. Analiza matematyczna w zadaniach. PWN.

Krysicki W., Włodarski L. 2015. *Analiza matematyczna w zadaniach, cz. I i II*. Wyd. Naukowe PWN.

Krysicki W., Włodarski L. 2013. Analiza matematyczna z zadaniami 1 i 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Krzaklewski W. 1988. Leśna rekultywacja i biologiczne zagospodarowanie nieużytków przemysłowych. Wyd. AR w Krakowie.

Krzaklewski W. 2017. Podstawy rekultywacji leśnej. Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie

Krzysik F. 1975. Nauka o drewnie. PWN.

Kubiak M. 1978. Transport leśny. AR Poznań.

Kubiak M., Laurow Z. 1994. Surowiec drzewny. Fundacja Rozwój SGGW. Warszawa.

Kubiak, K., & Oszako, T. 2010. Filtry piaskowe w ochronie roślin przed chorobami w szkółkach. Leśne Prace Badawcze,

Kubiak, K., & Oszako, T. 2011. Filtry biologiczne jako metoda ochrony siewek przed patogenami w szkółkach leśnych. Sylwan,

Kubik K. 2005. Menedżer w przedsiębiorstwie przyszłości, wyd. Dom Organizatora. Toruń.

Kubik K. 2005. Menedżer w przedsiębiorstwie przyszłości. Wyd. Dom Organizatora.

Kuca Z. 2007. Język rosyjski dla średniozaawansowanych. WSiP.

Kuca Z. 2007. Język rosyjski dla średniozaawansowanych. WSiP.

Kucharski M., Samsonowicz M., Strutyńska G. 2009. Ćwiczenia laboratoryjne z chemii. cz.1. Oficyna Wyd. Politechniki Białostockiej. Białystok.

Kuczewski J., Miszczak M. 1996. Podstawy konstrukcji maszyn rolniczych i leśnych. Wyd. SGGW. Warszawa.

Kudrycka B., 2009. Nauka administracji, Oficyna a Wolters Kluwer sp. z o.o., Warszawa.

Kurczyński Z., Preuss R. 2011. Podstawy fotogrametrii. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej.

Kurnatowska A. (red.) 1997. Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy. PWN. Warszawa.

Kurnatowska A. (red.) 1997. Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy. PWN. Warszawa.

Kurnatowska A. 2018. Mykologia medyczna. Wrocław : Edra Urban a. Partner

Las Polski – Dwutygodnik leśników i przyjaciół lasu (wybrane numery).

Laskowski R., Migula P. 2004. Ekotoksykologia. Od komórki do ekosystemu. PWRiL. Warszawa.

Laurow Z. 1999. Pozyskiwanie drewna i podstawowe wiadomości o jego przerobie. Wydawnictwo SGGW. Warszawa

Laurow Z. 2007. Pozyskanie drewna - praca zbiorowa. Wyd. SGGW. Warszawa.

Lewak S., Kopcewicz J. 2009. Fizjologia roślin. Wprowadzenie. Wyd. Naukowe PWN.

Lewandowski J. 2000. Zarządzanie środowiskiem w przedsiębiorstwie, Politechnika Łódzka, Łódź.

Lewandowski W. 2007. Proekologiczne odnawialne źródła energii. Wyd. Nauk.-Tech. Warszawa.

Lewandowski W. i in. 2009. Wstęp do chemii ogólnej. Wyd. Politechniki Białostockiej. Białystok.

Lewicki P.P., Lenart A., Kowalczyk R. 2014. Inżynieria procesowa i aparatura przemysłu spożywczego. WNT Warszawa.

Litwin L. 2005. Systemy informacji geograficznej : zarządzanie danymi przestrzennymi w GIS, SIP, SIT, LIS. Gliwice : Helion

Maciak F. 2003. Ochrona i rekultywacja środowiska. Wyd. SGGW. Warszawa.

Maciąg M, Szklarczyk M. 2016. Rośliny w medycynie, farmacji i przemyśle. Lublin. Wydawnictwo Naukowe Tygiel

Mackenzie A., Ball A. S., Virdee S. R. 2005. Ekologia. Krótkie wykłady. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.

MacMurry J. 2005. Chemia organiczna cz. 1, 2, 3. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.

Makomaska-Juchiewicz M, Tworka S. 2003. Ekologiczna sieć Natura 2000. IOP PAN, Kraków.

Makowicz J. 2016. Pasieka wędrowna. Warszawa, Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.

Makowska-Juchiewicz M. (red.) 2003. Ekologiczna sieć Natura 2000: problem czy szansa. Inst. Och. Przyrod. PAN, Kraków.

Malzahn E.. 1999. Ocena zagrożeń środowiska przyrodniczego w strefie małych zagrożeń. Rozprawy i monogr. IBL.

Mała encyklopedia leśna. PWN, Warszawa, 1991.

Manahan S. E. 2006. Toksykologia środowiska. PWN. Warszawa.

Mannion A. M. 2000. Zmiany Środowiska Ziemi. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.

Mańka K. 2005. Fitopatologia Leśna. Wyd. VI, PWRiL.

Marciniec T. Szkoła M. 2013 Analiza łańcucha dostaw surowca drzewnego. Nr 3. Autobusy. Technika, eksploatacja, systemy transportowe.

Marszałek T. 1999. Nasze dziedzictwo leśne. Warszawa : Fundacja "Rozwój SGGW"

Massalski J. 2013. Fizyka dla inżynierów. Cz.2, Fizyka współczesna, Warszawa : Wydaw. WNT.

Mastalerz P. 2000. Elementarna chemia nieorganiczna. Wyd. Chemiczne. Wrocław.

Materiały Konferencji Kształtowanie krajobrazu terenów poeksploatacyjnych w górnictwie. 2003. AGH Kraków. Politechnika Krakowska. Komisja Urbanistyki i Architektury. PAN O. Kraków.

Matuszkiewicz J. M. 2002. Zespoły leśne Polski. Wyd. Naukowe PWN.

Matuszkiewicz J. M. 2008. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN. Warszawa.

Matuszkiewicz W. 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wyd. Nauk. PWN.

Matuszkiewicz W. 2012. Zbiorowiska roślinne Polski : ilustrowany przewodnik : lasy i zarośla. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN

McQuarrie D. A. 2009. Matematyka dla przyrodników i inżynierów. PWN.

McQuarrie D. 2006. Matematyka dla przyrodników i inżynierów. 3, Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN

McVicar J. 2004. Księga ziół. DK Solis. Warszawa.

Medyńska-Gulij B. 2011. Kartografia i geowizualizacja. Wyd. Naukowe PWN.

Medyńska-Gulij B. 2012. Kartografia i geowizualizacja. Wyd. Naukowe PWN.

Michalski E. 2003. Marketing. Podręcznik akademicki. Wyd. PWN.

Michniewicz G. 2010. Ochrona własności intelektualnej, Wyd. C.H.Beck, Warszawa.

Michniewicz G. 2012. Turystyka i sport. Aspekty organizacyjno-prawne. Poznań.

Mikusiński G., Roberge J.-M., Fuller R. J. (eds.) 2018. Ecology and Conservation of Forest Birds. Cambridge University Press.

Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram. Warszawa

Milewski R., Kwiatkowski E. 2006 . Podstawy ekonomii, PWN, Warszawa.

Mioduszewski W. 2003. Mała retencja : ochrona zasobów wodnych i środowiska naturalnego : poradnik. Falenty : Wydaw. Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych

- Mizerski W. 2015. Geologia kontynentów. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN
- Mocek A, Drzymała . 2010. Geneza, analiza i klasyfikacja gleb. Poznań: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu
- Mocek A. Red. 2015. Gleboznawstwo. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN
- Morawski L. 2014. Podstawy filozofii prawa. Toruń : Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa. Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności "Dom Organizatora"
- Moźdżeń-Marcinkowski M. 2006. Wstęp do prawa administracyjnego ogólnego. Repertorium. Kantor Wydawniczy, Zakamycze.
- Moźdżeń-Marcinkowski M., 2006. Wstęp do prawa administracyjnego ogólnego, Repertorium Kantor Wydawniczy Zakamycze.
- Mroczek T. 2009. Русская коммерческая корреспонденция. Dolnośląskie Wydawnictwo Edukacyjne.
- Mruk H. 1996. Podstawy marketingu. Wyd. AE.
- Murat E. 2006. Poradnik hodowcy lasu. Wyd. Świat.
- Myga-Piątek U. 2012. Krajobrazy kulturowe. Aspekty ewolucyjne i typologiczne. Uniwersytet Śląski.
- Myga-Piątek U. 2012. Krajobrazy kulturowe. Aspekty ewolucyjne i typologiczne. Uniwersytet Śląski.
- Najder-Stefaniak K. 2014. Wprowadzenie do ekofilozofii. Wydawnictwo SGGW, Warszawa
- Nasiennictwo (pod red. Duczmal W., Tucholska H.). 2000. Poznań : PWRiL
- Nesterowicz M. 2013. Prawo turystyczne. Wydaw. Wolters Kluwer Polska.
- Nieoczym A. 2008. Grafika inżynierska i podstawy konstruowania. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Lublin. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji.
- Gendarz P., Salamon S., Chwastyk P. 2014. Projektowanie inżynierskie i grafika inżynierska. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa.
- Nogalski B. 2012. Koncepcje i metody zarządzania zasobami leśnymi : Polska i świat. Warszawa : CeDeWu Gdańsk : Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku
- Nogalski B. 2012. Koncepcje i metody zarządzania zasobami leśnymi : Polska i świat. Warszawa : CeDeWu Gdańsk : Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku
- Nowak T. 2008. Ochrona własności intelektualnej, Wybrane zagadnienia, Wyd. Politechnika Białostocka, Białystok.
- Obidziński A. (red.) 2017. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza. Metody naziemne i geomatyczne. Wyd. SGGW.
- Okarma H. Tomek A. 2008. Łowiectwo. Podręcznik. Wydaw. I Kraków.
- Okła K. 2010. Geomatyka w Lasach Państwowych. Część I. Podstawy. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.
- Okorski, A., Pszczolkowska, A., Oszako, T., & Nowakowska, J. 2015. Aktualne możliwości i perspektywy wykorzystania fungicydów w leśnictwie. Leśne Prace Badawcze
- Olczak R., Warcholińska A. U. (red.) 1999. Ochrona środowiska i żywych zasobów przyrody. Wyd. UŁ. Łódź.
- Osiński Z., Bajon W., Szucki T. 2002. Podstawy konstrukcji maszyn. Wyd. PWN. Warszawa.
- Oszako T. 2008. Choroby i zamieranie drzew i drzewostanów olszowych. Biblioteczka Leśniczego, zeszyt 271.
- Oszako T. Zamieranie dębów w Europie. 2002. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.
- Oszako T. 2005. *Phytophthora* in nurseries and forest stands. Forest Research Institute

Oszako, T. 2004. Protection of forests against pest insects and diseases: European oak decline study case. Forest Research Institute.

Oszako, T., Orlikowski, L. B., & Skrzypczak, C. 2009. Możliwości chemicznej i biologicznej ochrony szkółek leśnych przed *Phytophthora citricola*. Sylwan

Oszako, T., Orlikowski, L. B., Gaszczyk, K., & Nowakowska, J. 2009. Inwazyjne lęgnowce jako nowy problem ochrony roślin. Notatnik Naukowy Instytutu Badawczego Leśnictwa,

Pado A. 2006. Start.ru 2. WSiP.

Pado A. 2006. Start.ru 2. WSiP

Paluch R. 2014. Tempo i kierunki zmian składu gatunkowego drzewostanów w Puszczy Białowieskiej. Leśne Prace Badawcze Vol. 75 (4): 385-406.

Panasiuk A., Januszewska M. i in. 2013. Marketing w turystyce i rekreacji. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN

Papińska E. 2007. Rola opracowań ekofizjograficznych w procesie planowania przestrzennego. Wyd. Politechniki Krakowskiej.

Patrick G. 2008. Chemia organiczna-krótkie wykłady. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.

Pawlaczyk P. 2009. Natura 2000. Niezbędnik leśnika. Wyd. Klubu Przyrodników.

Pawlaczyk P., Jermaczek A. 2000. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyr., Świebodzin.

Pawlaczyk P., Jermaczek A. 2009. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyrodników.

Payne A., 1997. Marketing usług. Wyd. PWE.

Piątek Z. 1998. Etyka środowiskowa. Nowe spojrzenie na miejsce człowieka w przyrodzie. Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków.

Piątek Z. 2008. Ekofilozofia. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków

Pikoń A. 2018. AutoCAD 2019 PL : pierwsze kroki. Gliwice : Helion

Pocztowski A. 1998. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Zarys problematyki i metod. Oficyna Wydawnicza ANTYKWA.

Pocztowski A. 1998. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Zarys problematyki i metod. Oficyna Wydawnicza ANTYKWA. Kraków.

Poradnik leśniczego. 1991. SITLiD. Wydawnictwo Świat.

Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska.

Poskrobko B. [red.]. 2003. Zarządzanie środowiskiem - teraźniejszość i przyszłość. Praca zbiorowa. Wydaw. Politechniki Białostockiej. Białystok.

Poskrobko B., 2007: Zarządzanie środowiskiem. Wyd. PWE Warszawa.

Postępy techniki w leśnictwie nr 75. 2000. – Problematyka nowoczesnych technologii budowy dróg, mostów i przepustów leśnych. Warszawa.

Poznański R. 2004. Nowe metody regulacji w urządzaniu lasu. Kraków : Katedra Urządzania Lasu Akademii Rolniczej : Drukrol

Praca zbiorowa, BHP w pracy. Zbiór aktów prawnych, Wyd. INFOR Grupa, warszawa 2011.

Praca zbiorowa, Instrukcja BHP przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej, Wyd. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2005.

Praca zbiorowa. 2000. Laboratoryjne badanie wody, ścieków i osadów ściekowych, Wyd. PW, W-wa

Praca zbiorowa. 2008. Wytyczne do realizacji obiektów małej retencji w Nadleśnictwach – Część techniczna. Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych. Warszawa.

Praca zbiorowa. 2012. Instrukcja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej

Praca zbiorowa. 2012. Microsoft Excel 2010 Microsoft Official Academic Course. Helion.

Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 2002–2016.

Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 2002–2016.

Przewłocki S. 2006. Geodezja dla kierunków niegeodezyjnych. Wydaw. Naukowe PWN.

Puchalski T. 2000. Rębnie w gospodarstwie leśnym. PWRiL.

Puchniarski H. 2006. Ustawa o leśnym materiale rozmnożeniowym. Poradnik leśniczego. PWRiL. Warszawa

Puchniarski H. 2006. Ustawa o leśnym materiale rozmnożeniowym. Poradnik leśniczego. PWRiL. Warszawa.

Rabiej M. 2018. Analizy statystyczne z programami Statistica i Excel. Gliwice : Helion

Ramawat K.G., Mérillon J.M., Ahuja M.R. 2014. Tree biotechnology. Boca Raton : CRC/Taylor & Francis

Rasiowa H. 2010. Wstęp do matematyki współczesnej. PWN.

Rosa W., Stępień E. 1996. Technologie sporządzania operatu urządzenia lasu. Wyd. SGGW. Warszawa.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 stycznia 2003 w sprawie stanowisk, stopni służbowych oraz zasad wynagradzania w Służbie Leśnej.

Rutkowski L. 2011. Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. Wyd. Nauk. PWN.

Sabor J. 2006. (red.) Elementy genetyki i hodowli selekcyjnej drzew leśnych. Wyd. CILP. Warszawa.

Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA. Warszawa.

Samuelson P.A., Nordhaus W.D., 2-12 Ekonomia, Rebis.

Sanetra-Szeliga J. (red.). 2017. Potencjał dziedzictwa: społeczno-gospodarcze przykłady z Europy Środkowej. Kraków : Międzynarodowe Centrum Kultury

Saturnus M. 2013. Chemistry for every student. Gliwice. Wydaw. Politechniki Śląskiej.

Scruto R. 2017. Zielona filozofia : jak poważnie myśleć o naszej planecie. Warszawa: Zysk i S-ka

Sęk A., Tokarski H., Żuchowski I. 2011. Zasady pisanie prac dyplomowych. Ostrołęka.

Sieńczyło-Chlabicz J. (red.) 2011. Prawo własności intelektualnej. LexisNexis.

Sieńko E., Bramska H. 2004. RU read E. Wydawnictwo Politechniki Białostockiej

Sierota Z. (red.). Quo vadis, forestry. Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 2007.

Sikorska E. 2006. Geografia lasów Polski. Wyd. AR w Krakowie

Simonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wyd. Uniw. Warszawskiego, Warszawa.

Siuta J. 1998. Rekultywacja gruntów. Poradnik. Wyd. IOŚ Warszawa.

Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne. Warszawa.

Sobczyk M. 2010. Statystyka matematyczna. C. H. BECX.

Sobocka-Szczapa H. (pod red.) 2010. Mobilność zawodowa, edukacyjna i przestrzenna w województwie podlaskim. Białystok – Warszawa.

Soczyńska U. [red.] 1993. Podstawy hydrologii dynamicznej. Wydaw. UW. Warszawa.

Sokołowski A. 2006. Lasy północno-wschodniej Polski. Wyd. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.

Sokołowski A. W. 2006. Lasy Północno-Wschodniej Polski. Wyd. Centrum Inf. Lasów Państwowych

- Sosnowski J. 1996. Ćwiczenia z transportu drewna. AR Kraków.
- Sosnowski J. 2002. Szlaki zrywkowe w proekologicznym gospodarstwie leśnym. Cz. I –III. Sylwan.
- Sowiński M. 2012. Meteorologia i klimatologia : w zarysie : skrypt przeznaczony dla studentów kierunku inżynieria środowiska, Poznań : Wydaw. Politechniki Poznańskiej
- Stankiewicz W. 2001. *Zadania z matematyki dla wyższych uczelni technicznych*, cz. I i II. PWN.
- Starzyk J. R., Skrzypczyńska M., Rossa R., Michalcewicz J. 2006. Ćwiczenia z entomologii leśnej. PWRiL Warszawa.
- Stawecki T., Winczorek P, 2003. Wstęp do prawoznawstwa, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa.
- Stec R. 2002. Łowiectwo w prawie polskim i europejskim. Wydaw. C.K. Muller.
- strony internetowe: www.zilp.lasy.gov.pl/drewno (Portal leśno-drzewny), www.e-drewno.pl (System aukcyjny LP).
- Suchar M. 2002. Modele karier, wyd. C. H. Beck.
- Suchar M. 2003. Kariera i rozwój zawodowy, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp z o. o. Gdańsk.
- Suwały M. 2000. Poradnik użytkownika lasu. Oficyna Edytorska „Wydawnictwo Świat”. Warszawa.
- Symonides E. 2007. Ochrona przyrody. WUW.
- Szczykowska J., Siemieniuk A. 2010. Chemia wody i ścieków. Podstawy teoretyczne i praktyczne. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok
- Szempliński W. 2017. Rośliny zielarskie. Olsztyn : Wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego
- Szewc A. (red.) 2003. Leksykon własności przemysłowej i intelektualnej.
- Szmulik B., Serafin S., Miaskowska K., 2007. Zarys prawa administracyjnego, Warszawa.
- Szperliński Z. 2002. Chemia w ochronie i inżynierii środowiska, Oficyna Wydawnicza PW, Warszawa
- Szrama H. i in. 2005. Wybrane zagadnienia z ekonomiki leśnictwa. Wydaw. Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu.
- Szujecki A. (red.) 2006. Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. Tom I – Okres międzywojenny. Centrum Informacyjne LP. Warszawa
- Szujecki A. (red.) 2006. Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. Centrum Informacyjne LP. Warszawa
- Szujecki A. (red.) 2006. Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. Centrum Informacyjne LP. Warszawa
- Szujecki A. (red.) Próba szacunkowej waloryzacji lasów Puszczy Białowieskiej metodą zooindykacyjną”. Wydawnictwo SGGW, Warszawa.
- Szujecki A. 1980. Ekologia owadów leśnych. PWN, Warszawa.
- Szujecki A. 1995. Entomologia leśna. Tom 1, 2. Wyd. SGGW, Warszawa.
- Szujecki A. Las - wspólne dziedzictwo. Multico, Warszawa, 2006.
- Szwejkowska A. 2002. Fizjologia roślin. Wyd. Naukowe UAM.
- Szwejkowska A., Szwejkowski J. 2008. Botanika. Morfologia. Wyd. Naukowe PWN.
- Szydłowski B. 2000. Praktyczny poradnik poszukiwania pracy. Firma Usługowo-Wydawnicza „Help-Pol”.
- Szymanek T. Prawo własności przemysłowej podręcznik akademicki.
- Szymański S. 2001. Ekologiczne podstawy hodowli lasu. PWRiL, Warszawa

Szymkiewicz B. 2001. Tablice zasobności i przyrostu drzewostanów. PWRiL. Warszawa.

Szysko J., Rylke J., Jeżowski P. (red.) 2002. Ocena i wycena zasobów przyrodniczych. Wydawnictwo SGGW.

Tkaczyk, M., Kubiak, K. A., Sawicki, J., Nowakowska, J. A., & Oszako, T. 2016. The use of phosphates in forestry. Forest Research Papers,

Toczek-Werner S. 2005. Podstawy rekreacji i turystyki. AWF.

Tomanek J., Witkowska Żuk L. 2008. Botanika leśna, wyd. VII. PWRiL.

Tomczak A. 2012. Pozyskiwanie drewna pilarką : techniczne ergonomiczne i organizacyjne aspekty pracy drwala. Poznań : Oficyna Wydawnicza G&P Gościański, Prętnicki

Urban A. 2018. Angielski w tłumaczeniach : mów pełnymi zdaniami. Warszawa : Preston School a. Publishing

Ustawa o lasach, Dz. U. nr 101, poz. 444.

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. Nr 75, poz. 493).

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717).

Ustawa z dnia z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2008 r. Nr 25, poz. 150).

Vaggner de Alencar Arnaut de Toledo (red.) 2017. Honey analysis. INTECH.

Walker J. 2012. Podstawy fizyki- Zbiór zadań, PWN, Warszawa

Walosik A. (red.). 2017. Edukacja przyrodnicza drogą podwyższania świadomości środowiskowej społeczeństwa. Kraków : Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego

Wawrzoniak J., Małachowska J. 1994. Monitoring techniczny i biologiczny na obszarze Sudetów Zachodnich. Prace IBL, B, 21

Ważyński B. (red.) 2005. Poradnik urządzania lasu. Wyd. Świat. Warszawa.

Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej.

Weber M., Brzosko Ł..English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej.

Weiner J. 2008. Życie i ewolucja biosfery. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Wesoły W., Hauke M. 2009. Szkółkarstwo leśne od A do Z. Wyd. CILP. Warszawa.

Whitbread-Abrutat P. H. 2012. Exploring World Class Landscape Restoration.

Wojciechowska R. 2010. Przewodnik Metodyczny Pisania Pracy Dyplomowej. Dyfin.

Wojnar L., Kurzydłowski K., Szala J. 2002. Praktyka analizy obrazu. Polskie Towarzystwo Stereologiczne.

Woś A. 2003. ABC meteorologii. Wyd. Nauk. UAM. Poznań.

Woś A. 2006. Meteorologia dla geografów, Wyd. Nauk. UAM. Poznań.

Woźniak-Kasperek J. 2012. Wiedza i język informacyjny. Helion.

Wójciak H. 2010. Porosty, mszaki, paprotniki. Multico.

Wroński J., Pozyskanie, transport i obróbka drewna, Wyd. Zacharek Dom Wydawniczy, Warszawa 2011.

Wróblewski P. 2016. MS Office 2016 PL w biurze i nie tylko, Gliwice : Helion

Wspólnotowy system ekozarządzania i audytu EMAS – poradnik dla administracji. 2005. Konsorcjum firm Royal Haskoning Rotterdam, SEI Tallinn oraz LEMTECH Konsulting sp. z o.o. Kraków, 2005.

Wszystkie czasopisma o tematyce przyrodniczej i leśnej, dostępne w Bibliotece Wydziałowej

Wysocki C., Sikorski P. 2000. Zarys fitosocjologii stosowanej. Wyd. SGGW.

- Wysocki Cz., Sikorski P. 2009. Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu. Wydawnictwo SGGW.
- Zalewski Alojzy (red).2005. Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym. Wydaw. Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.
- Załęski A. 2000. Zasady i metodyka oceny nasion w Lasach Państwowych. CILP. Warszawa.
- Załucki M. (red.) 2010. Prawo własności intelektualnej, repetytorium. Difin.
- Zasada M. 2007. Zastosowanie modeli wzrostu do prognozowania długookresowych zmian zasobów leśnych na podstawie danych z wielkoobszarowej inwentaryzacji lasu. Rozprawy Naukowe i Monografie. 310. Wydawnictwo SGGW. Warszawa.
- Zasady Hodowli Lasu. 2012. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.
- Zenderowski R. 2015. Technika pisania prac magisterskich i licencjackich. CeDeWu Centrum Doradztwa i Wydawnictw.
- Zieliński K.W., Strzelecki M. 2002. Komputerowa analiza obrazu biomedycznego. Wstęp do morfometrii i patologii ilościowej. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Zięba S. 2008. Perspektywy ekologii człowieka. Lublin : Wydaw. KUL
- Zwoździak J. 2002. Człowiek, środowisko, zagrożenie. Oficyna Wyd. Politechniki Wrocławskiej.
- Zych E. 2003. Podstawy statystyki matematycznej. Białystok.
- Zych E. 2004. Matematyka. Białystok.
- Zychowicz W. 2012. Metoda projektowania procesów pozyskania drewna oparta na potokach sortymentów. Warszawa : Wydaw. SGGW
- Żebrowska J. 2018. Genetyka i hodowla roślin z elementami biotechnologii. Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- Żyszkowska W., Spallek W., Borowicz D. 2012. Kartografia tematyczna. Wyd. Naukowe PWN.
- Баско Н.В. 2006. Изучаем русский, узнаём Россию. Издательство Флинта: Наука. Москва.

Załącznik 6
Regulamin praktyk studenckich w Zamiejscowym Wydziale Leśnym
Politechniki Białostockiej w Hajnówce

Regulamin Praktyk Zawodowych – Leśnictwo pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych są zobowiązani do odbycia praktyk zawodowych w wymiarze 6 miesięcy (720 godzin dydaktycznych) i spełniania innych wymogów przewidzianych w planie studiów. Praktyki mogą być realizowane od semestru IV studiów. Rozliczenie praktyk nastąpi po semestrze VII.

§ 2

Studenci są zobowiązani między innymi do:

- realizacji praktyk zgodnie z programem i sposobem zaliczenia;
- podporządkowania się regulaminowi pracy i zasadom BHP obowiązującym w miejscu odbywania praktyk, w tym wykonywania poleceń osoby sprawującej bezpośredni nadzór nad studentami z ramienia pracodawcy.

§ 3

Nadzór dydaktyczno-wychowawczy i organizacyjny nad przebiegiem praktyk sprawuje opiekun praktyk powołany przez Dziekana wśród pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału ZWL PB .

§ 4

W ramach swoich obowiązków pełnomocnik ds. praktyk zawodowych:

- określa miejsce, czas oraz warunki odbywania praktyk;
- określa program, szczegółowe wymagania i sposób zaliczenia praktyk;
- decyduje o zaliczeniu praktyk co poświadcza wpisem do USOS-a i karty okresowych osiągnięć studenta (wpisu tego nie może dokonywać inna osoba, np. pracodawca);
- w imieniu Dziekana zawiera umowy (**załącznik 1**) o organizację i prowadzenie praktyk zawodowych z podmiotami gospodarczymi (zakładami pracy), w których studenci mają odbywać te praktyki. Umowa określa podstawę odbywania praktyki (skierowanie na praktykę ze strony Uczelni), zobowiązania zakładu pracy oraz najważniejsze obowiązki studentów (odbywających praktykę w danym zakładzie pracy).

§ 5

Zakład pracy, w którym student odbywa praktykę może:

- zażądać odwołania studenta z praktyki, w wypadku naruszenia dyscypliny pracy;
- przerwać praktykę, jeżeli zachowanie studenta nie odpowiada powszechnie przyjętym normom lub stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia.

§ 6

Podstawę do zaliczenia praktyki zawodowej stanowi sprawozdanie z jej przebiegu oraz zaświadczenie o jej odbyciu. Sprawozdanie i zaświadczenie należy składać najpóźniej w pierwszym tygodniu po ukończeniu praktyki.

W celu ujednolicenia zasad zaliczania praktyk zawodowych przez studentów wprowadza się dziennik praktyki zawodowej według załączonego wzoru (**załącznik 2**). Dziennik praktyki zawodowej stanowi sprawozdanie z jej przebiegu.

§ 7

W uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość zaliczenia praktyki na podstawie wykonywanej pracy (umowa o pracę, umowa zlecenie, umowa o dzieło). Warunkiem dopuszczenia do takiego toku zaliczenia jest spełnienie kilku wymogów. Praca:

- musi być tematycznie związana z leśnictwem,
- jest udokumentowana (zaświadczenie),
- miała miejsce w ciągu ostatnich 3 lat przed rozpoczęciem studiów.

§ 8

Po zakończeniu praktyk student wypełnia w formie pisemnej ankietę, w której dokonuje oceny przebiegu praktyki i udzielonej mu przez zakład pracy opieki w czasie trwania praktyki. Ankietę taką wypełnia również opiekun z zakładu pracy. W ankiecie tej opiekun dokonuje oceny przebiegu praktyki i oceny postępów studenta.

§ 9

W zakresie nie objętym niniejszym regulaminem mają zastosowanie przepisy zawarte w Statucie PB oraz Regulaminie Studiów PB.

Uczelnia zobowiązuje się do:

- ubezpieczenia studenta na czas trwania praktyki.

1. Zał. 1 – Umowa o praktykę
2. Zał. 2 – Dziennik praktyk

UMOWA Nr .....
O ORGANIZACJĘ OBOWIĄZKOWEJ PRAKTYKI ZAWODOWEJ
STUDENTÓW POLITECHNIKI BIAŁOSTOCKIEJ

Zawarta w dniu ..... w ..... pomiędzy:

..... z siedzibą: .....,
adres.....
NIP....., KRS.....
reprezentowaną przez .....,
zwaną dalej „Zakładem pracy”

a

Politechniką Białostocką NIP 542 020 87 21 z siedzibą: ul. Wiejska 45A, 15-351 Białystok, reprezentowaną przez
..... - Dziekana Wydziału .....,
zwaną dalej „Uczelnią”

a

Panią/Panem .....,
studentem Wydziału ....., kierunku ....., nr albumu
.....
zwaną/zwanym dalej „Studentem”

§ 1

Uczelnia kieruje Studenta:
do odbycia w Zakładzie pracy obowiązkowej praktyki zawodowej objętej planem studiów.
Czas trwania praktyki .....

§ 2

Do obowiązków Uczelni należy:

1. Sporządzenie i uzgodnienie z Zakładem pracy programu praktyki, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej umowy.
2. Zapoznanie Studenta z programem praktyki.
3. Sprawowanie nadzoru dydaktycznego oraz organizacyjnego nad przebiegiem praktyki.
4. Ubezpieczenie Studenta w czasie trwania praktyk od następstw nieszczęśliwych wypadków.
5. Zapewnienie bezpłatnych badań lekarskich z zakresu profilaktycznej ochrony zdrowia, w przypadku narażenia studenta na działanie w trakcie trwania praktyki czynników szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych dla zdrowia.

§ 3

Do obowiązków Zakładu pracy należy:

1. Zorganizowanie i przeprowadzenie praktyki zgodnie z programem praktyki, o którym mowa w § 2 ust. 1.
2. Zapewnienie odpowiedniego stanowiska pracy, narzędzi, materiałów umożliwiających odbycie praktyki.
3. Zapewnienie Studentowi odzieży roboczej i ochronnej przewidzianej w przepisach o bezpieczeństwie i higienie pracy.
4. Zapoznanie Studenta z zakładowym regulaminem pracy, przepisami BHP oraz przepisami o ochronie informacji niejawnych.
5. Nadzór nad wykonywaniem przez Studenta prac przewidzianych w programie praktyki.
6. Pisemne poinformowanie Uczelni o zakresie narażenia studenta na działanie w trakcie trwania praktyki czynników szkodliwych (jeżeli takie mogą wystąpić), w celu skierowania go na badania, o których mowa w § 2 ust. 5 niniejszej umowy.

§ 4

Do obowiązków Studenta należy w szczególności:

1. Odbycie praktyki zgodnie z programem.
2. Przestrzeganie ustalonego przez Zakład pracy porządku i dyscypliny pracy.
3. Przestrzeganie zasad BHP i p.poż.
4. Przestrzeganie zasad zachowania tajemnicy służbowej i państwowej oraz ochrony poufności danych w zakresie określonym przez Zakład pracy.

§ 5

Zakład pracy może żądać odwołania Studenta z odbywania praktyki, jeżeli naruszy on w sposób rażący dyscyplinę pracy lub nie wykonuje zadań wynikających z programu praktyki. Jeżeli naruszenie dyscypliny pracy spowodowało zagrożenie życia lub zdrowia Zakład pracy może nie dopuścić Studenta do kontynuowania praktyki.

§ 6

1. Odbycie praktyki zgodnie z jej programem Zakład pracy potwierdza w formie pisemnej.
2. Potwierdzenie odbycia praktyki stanowi podstawę zaliczenia Studentowi praktyki.

§ 7

Umowę sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla: Zakładu pracy, Uczelni i Studenta.

§ 8

Umowa zawierana jest na czas odbywania praktyki przez Studenta.

.....

Zakład pracy

.....

Student

.....

Uczelnia

DZIENNIK PRAKTYK

.....
Imię i nazwisko studenta

.....
Nr albumu

PRAKTYKA ZAWODOWA PO .... ROKU STUDIÓW

Miejsce praktyki .....

.....

Termin praktyk .....

Potwierdzenie odbycia praktyki zawodowej

Nazwa Zakładu Pracy: .....

.....

w dniach: .....

pieczęć

Podpis zakładowego opiekuna praktyki

KARTA TYGODNIOWA

Tydzień od ..... do			
Dzień	Godziny pracy od – do, liczba godzin	Wykonywana praca, otrzymane zadania.	Uwagi, obserwacje i wnioski studenta co do wykonywanej pracy.

Załącznik 7

**Kopie deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby
studentów na praktyki**

Nadleśnictwo Waliły

Zn. spr.: NK.1121.2.2019

Waliły-Stacja 25.03.2019r.

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce
Ul. J. Piłsudskiego 1 A,
17-200 Hajnówka

W odpowiedzi na pismo zn: ZWL-950.4558.2.2019 niniejszym informuje się, że
2 studentów moglibyśmy przyjąć corocznie na praktykę zawodową.

NADLEŚNICZY
Grzegorz Bożik

Nadleśnictwo Browśk

Gruszkki. 2.6.03.2019 r

Zn.spr.: NK.1125.2.2019

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny
w Hajnówce

W nawiązaniu do pisma ZWL-950.4558.2.2019 z dnia 08.03.2019 Nadleśnictwo Browśk w Gruszkach deklaruje przyjęcie na trzymiesięczne praktyki zawodowe 3 studentów Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce ,o kierunku leśnictwo, studia drugiego stopnia o profilu praktycznym i jednego studenta pierwszego stopnia o kierunku j.w.

Z upoważnienia
Nadleśniczego
Nadleśnictwa Browśk

ZASTĘPCA NADLEŚNICZEGO
mgr inż. Krzysztof Olejnik

K. Olejnik

Początek, 19.03.2019 r.

Zn. spr.: NK.1125.4.2019

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny
w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1A
17-200 Hajnówka

W nawiązaniu do pisma z dnia 08.03.2019 r., zn. spr.: ZWL-950.4558.2.2019,
Nadleśnictwo Krynki deklaruje przyjęcie corocznie na praktyki zawodowe:

- dwóch studentów studiów pierwszego stopnia
- dwóch studentów studiów drugiego stopnia.

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwo Krynki
mgr inż. Andrzej Krawiec

Bielsk Podlaski, 19.03.2019

Zn.spr.NK. 1125.2.2019

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny
w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1 A
17-200 Hajnówka

Szanowny Panie Dziekanie,

W odpowiedzi na pisma z dnia 08.03.2019 r. zn.spr.: ZWL-950.4558.2.2019 w sprawie praktyk zawodowych – Nadleśnictwo Bielsk w Bielsku Podlaskim informuje, że może przyjąć dwóch studentów na praktykę zawodową po uprzednim podpisaniu umowy/porozumienia w sprawie odbywania praktyk zawodowych.

Z pozdrowieniami

NADLEŚNICZY
mgr inż. Grzegorz Siołtacki

Znak : NP.1125.1.2019

Czerwony Dwór, 22.03.2019

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1 A
17 – 200 Hajnówka

W nawiązaniu do pisma Politechniki Białostockiej Zamiejscowego Wydziału Leśnego w Hajnówce z dnia 08 marca 2019 roku, (ZWL-950.4558.2.2019) w sprawie umożliwienia odbycia przez studentów praktyk zawodowych, informuję, że Nadleśnictwo Czerwony Dwór mogłoby przyjąć 1 - 2 studentów w celu odbycia trzymiesięcznych praktyk zawodowych oraz 1 studenta w celu odbycia sześciomiesięcznej praktyki zawodowej.

NADLEŚNICZY

inż. Mariusz Kimszał

Sucha Rzecznka, dnia 25.03.2019r

Znak spr. : NK.143.3.2019 AO.

**Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny
w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1 A
17-200 Hajnówka**

W odpowiedzi na pismo z dnia 08.03.2019r znak: ZWL-950.4558.2.2019 Nadleśnictwo Płaska w Żylinach informuje, że na studia pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym na kierunku Leśnym, corocznie mogłoby przyjąć 2 studentów w celu odbycia sześciomiesięcznej i 2 studentów w celu odbycia trzymiesięcznej praktyki zawodowej.

Z up. Nadleśniczego
Zastępca Nadleśniczego
mgr inż. Scibor Zawłaski

Nadleśnictwo Białowieża

Białowieża, 21.03.2019 r.

NK.143.1.2019

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny w
Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1A
17-200 Hajnówka

dotyczy.: *praktyk zawodowych.*

W odpowiedzi na Państwa pisma (2), znak: ZWL-950.4558.2.2019 z dnia 08.03.2019 r., Nadleśnictwo Białowieża informuje, że corocznie mogłoby przyjąć po 1 studenta na praktyki zawodowe 3-miesięczne i 6-miesięczne.

Jednocześnie zwracamy się z prośbą, aby przed ewentualnym rozpoczęciem przedmiotowej praktyki zostały dopełnione kwestie formalne w postaci zawarcia stosownej umowy określającej obowiązki stron.

Z poważaniem
NADLEŚNICTWO BIAŁOWIEŻA
17-230 Białowieża, ul. Wojciechowska 4
NIP 843-043-11-92, REG. 050028851
tel. 85 68 12 405, fax 85 68 12 410

Nadleśnictwo Białowieża, ul. Wojciechowska 4, 17-230 Białowieża
tel.: +48 85 681 24 05, fax: +48 85 681 24 05, e-mail: bialowieza@bialystok.lasy.gov.pl

www.lasy.gov.pl

Nadleśnictwo Olecko

Olecko, *du* kwietnia 2019 r.

Zn. spr.: NK.1125.2.6.2019

Sz. P. Dziekan Sławomir Bakier
Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1A
17-200 Hajnówka

Szanowny Panie Dziekanie,

mając na uwadze dotychczasową współpracę w zakresie realizacji praktyk zawodowych przez Pańskich studentów w Nadleśnictwie Olecko informuję, że umożliwię corocznie dwóm studentom odbycie sześciomiesięcznych praktyk zawodowych, o których mowa w piśmie z dnia 08.03.2019 r., zn. spr. ZWL-950.4558.2.2019.

Z poważaniem

NADLEŚNICZY

mgr inż. Zbigniew Piłsudski

Tama dnia 05.04.2019r

Zn.spr.NK.143.2.2019

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny
w Hajnówce
ul.J.Piłsudskiego 1A
17-200 Hajnówka

W nawiązaniu do pisma z dnia 08.03.2019 roku Zn.spr.ZWL-950.4558.2.2019 Nadleśnictwo Rajgród informuje, iż corocznie może przyjąć na bezpłatne praktyki zawodowe po 1 studencie ze studiów pierwszego stopnia i po 1 studencie ze studiów drugiego stopnia.

Nadleśniczy

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwo Rajgród
Jacek Koniczny

Pomorze, 19.03.2019 r.

Zn. spr.: NK.1125.2.2019

Pan
dr hab. inż. Sławomir Bakier, prof. PB
Dziekan Zamiejscowego Wydziału Leśnego
Politechniki Białostockiej w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1A
17- 200 Hajnówka

W odpowiedzi na pismo Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce, znak: ZWL-950.4558.2.2019 z dnia 08.03.2019 r., Nadleśnictwo Pomorze informuje, że może przyjąć na trzymiesięczne praktyki zawodowe 2 studentów - studiów drugiego stopnia na kierunku leśnictwo.

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwa Pomorze
Piotr Nalwajek

Nadleśnictwo Czarna Białostocka

Nadleśnictwo Czarna Białostocka

16-020 Czarna Białostocka

ul. Marszałkowska 27

tel. +48 857103380, fax +48 857103706

NIP 542-030-42-93, REGON 050025716

czarnabialostocka@bialystok.lasy.gov.pl

Czarna Białostocka, 26.03.2019 r.

Zn. spr.: NK.141.4.2019

Sz. P. Dziekan
Zamiejscowego Wydziału
Leśnego Politechniki
Białostockiej w Hajnówce
dr hab. inż. Sławomir Bakier

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny
w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1 A,
17-200 Hajnówka

Szanowny Panie Dziekanie,

w odpowiedzi na Państwa pismo z dnia 8 marca 2019 roku zn.ZWL-950.4558.2.2019 w sprawie liczby studentów, którą Nadleśnictwo mogłoby corocznie przyjmować na sześciomiesięczne praktyki zawodowe w związku z uruchomieniem przez Politechnikę Białostocką Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym Nadleśnictwo Czarna Białostocka informuje, że do odbycia praktyk zawodowych będzie mogło przyjąć dwóch studentów.

NADLEŚNICZY

Janusz Samociuk

Mońki, dnia 02.03.2019 r.

Znak: NK.1125.3.2019

**Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny
w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1 A
17-200 Hajnówka**

Sprawa: dot. praktyk zawodowych studentów Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce.

W odpowiedzi na pismo Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce, Zn. spr.: ZWL - 950.4558.2.2019 z dnia 08.03.2019 r. w sprawie praktyk zawodowych studentów, Nadleśnictwo Knyszyn informuje, iż celem odbycia praktyk zawodowych przyjmie jednego studenta studiów pierwszego stopnia na kierunku leśnictwo.

Jednocześnie nadmieniamy, iż nadleśnictwo nie zapewnia odzieży ochronnej praktykantom i w związku z powyższym zwracamy się z prośbą o uwzględnienie tego faktu w umowie o praktykę ze studentem.

NADLEŚNICTWO
Nadleśnictwa Knyszyn
mgr inż. Piotr Golembiowski

Augustów, dnia 19 marca 2019 r.

NK.1125. 2.2019 H.D

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1 A
17-200 Hajnówka

W odpowiedzi na pismo z dnia 08.03.2019r Znak: ZWL-950.4558.2.2019
Nadleśnictwo Augustów potwierdza możliwość przyjęcia dwóch studentów na praktykę
zawodową, która będzie trwała do 6 miesięcy.

NADLEŚNICTWO
Nadleśnictwo Augustów
Wojciech Szostak

Pomorze, 19.03.2019 r.

Zn. spr.: NK.1125.1.2019

Pan

dr hab. inż. Sławomir Bakier, prof. PB
Dziekan Zamiejscowego Wydziału Leśnego
Politechniki Białostockiej w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 1A
17-200 Hajnówka

W odpowiedzi na pismo Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce, znak: ZWL-950.4558.2.2019 z dnia 08.03.2019 r., Nadleśnictwo Pomorze informuje, że może przyjąć na sześciomiesięczne praktyki zawodowe 2 studentów - studiów pierwszego stopnia na kierunku leśnictwo.

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwo Pomorze
Piotr Nalewajek

NK.143.1.2019

Drygały, 25.03.2019 r.

Sz. P. Dziekan Zamiejscowego Wydziału
Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce
dr hab. inż. Sławomir Bakier

Szanowny Panie Dziekanie,

Uprzejmie informuję, że przychylam się do prośby przyjęcia studentów na praktyki zawodowe.

Nadleśnictwo jest gotowe co roku przyjąć dwóch studentów na praktyki sześciomiesięczne, a także dwóch na praktyki trzymiesięczne.

Z poważaniem

NADLEŚNICZY
dr inż. Janusz Zieliński

Nadleśnictwo Elk

Znak: NK.1125.2.2.2019

Mrozy Wielkie, dnia 27.03.2019r.

Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce
ul. Piłsudskiego 1A, 17-200 Hajnówka

W odpowiedzi na Wasze pismo znak: ZWL-950.4558.2.2019 z dn. 08.03.2019r informujemy, że Nadleśnictwo Elk będzie mogło przyjąć corocznie **1 studenta** studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, na sześciomiesięczną praktykę zawodową.

Nadmieniamy, iż student przed rozpoczęciem praktyk powinien dostarczyć do nadleśnictwa Elk program praktyk wydany przez uczelnię oraz zaświadczenie lekarskie potwierdzające brak przeciwwskazań do odbycia w/w praktyk.

NADLEŚNICTWO
Nadleśnictwo Elk
Andrzej Gładki

Białystok, dnia 03 kwietnia 2019 r.

NK.1125.2.2019

**Politechnika Białostocka
Zamiejscowy Wydział Leśny
w Hajnówce
Ul. J. Piłsudskiego 1 A
17-200 Hajnówka**

W odpowiedzi na Państwa pismo z dnia 08.03.2019 roku, znak: ZWL-950.4558.2.2019 w sprawie odbycia praktyk przez studentów, Nadleśnictwo Dojlidy informuje o możliwości przyjęcia na coroczne praktyki zawodowe trwające do 6 miesięcy dwóch studentów Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej.

NADLEŚNICZY

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwa Dojlidy
Wojciech Switecki

Załącznik 8
Karty przedmiotów

STUDIA STACJONARNE

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 1						Kod przedmiotu	L1002A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Potwierdzona znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej A2 / B1								
Cele przedmiotu	Dokształcenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego w zakresie leśnictwa.								
Treści programowe	Ratowanie i udzielanie pomocy, procesy tworzenia szkółek leśnych i ich zastosowanie. Gramatyka: zaimki względne, present simple - strona czynna i bierna, tryb rozkazujący, will - przewidywanie, present perfect / past simple, 1-szy i 2-gi okres warunkowy, zdania czasowe								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Potrafi przygotować i przedstawić prezentację ustną w języku angielskim na wybrany temat związany z kierunkiem studiów oraz poprowadzić dyskusję dotyczącą prezentacji.							L1P_U14, L1P_U15	
EU2	Rozumie i tworzy złożone teksty w języku angielskim związane z wiedzą o leśnictwie, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.							L1P_U15	

EU3	Czyta ze zrozumieniem dokumenty z zakresu leśnictwa w języku angielskim, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	L1P_U14	
EU4	Posługuje się językiem angielskim, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	L1P_U14, L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena przygotowanej prezentacji, ocena wymowy i słownictwa na zajęciach	Ć	
EU2	ocena prac domowych ustnych i pisemnych	Ć	
EU3	ocena z testów, prac domowych ustnych i pisemnych, wypowiedzi ustnych	Ć	
EU4	ocena z testów, prac domowych ustnych i pisemnych, wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w konsultacjach związanych z lektorem	5	
	Wykonanie zadań domowych, przygotowanie się do testów	15	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman 2. Fisiak J., Adamska-Salaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman 3. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press 4. Kloc E. 2013. English in Forestry. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych		
Literatura uzupełniająca	1. Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej 2. Sieńko E., Bramska H. 2004. RU read E. Wydawnictwo Politechniki Białostockiej		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Maciej Śleszyński	14.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 1						Kod przedmiotu	L1002R	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Potwierdzona znajomość języka rosyjskiego na poziomie co najmniej A2 / B1								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego w zakresie leśnictwa.								
Treści programowe	Zakres tematyczny: Styl życia. Konflikt pokoleń. Środowisko akademickie. Nauka j. obcych w Polsce. Pasje. Zainteresowania dawniej i dziś. Podstawowe słownictwo z zakresu leśnictwa. Leksyka specjalistyczna. Zagadnienia gramatyczne: Formy osobowe czasowników we wszystkich czasach i trybach. Czasowniki dokonane i niedokonane, zwrotne i nieregularne. Formy deklinacyjne rzeczowników. Końcówki rodzajowe przymiotników. Liczebniki główne i porządkowe. Zaimki								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną w zakresie leksyki i struktur gramatycznych, związaną ze swobodnym poruszaniem się w sytuacjach językowych w kraju i za granicą.							L1P_U15	
EU2	Rozumie i stosuje wybrane konstrukcje leksykalno-gramatyczne w budowaniu wypowiedzi na temat studiowania w kraju i za granicą							L1P_U15	
EU3	Opisuje i ocenia cechy osób i rzeczy							L1P_U15	
EU4	Wyszukuje i analizuje treści ofert związanych z nauką języka rosyjskiego							L1P_U15	
EU5	Prezentuje w formie ustnej i pisemnej swoją sylwetkę studenta, uczelnię oraz kierunek, na którym studiuje.							L1P_U14, L1P_U15	

EU6	Współpracuje w grupie, przygotowując zadania pisemne i ustne. Dyskutuje, stosując wybrane techniki argumentacyjne.	L1P_U15, L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena testów śródsesemestralnych, ocena testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU2	testy śródsesemestralne, wypowiedzi pisemne i ustne	Ć	
EU3	ocena testów śródsesemestralnych, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU4	ocena testów śródsesemestralnych, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU5	ocena autoprezentacji, ocena dłuższej wypowiedzi pisemnej	Ć	
EU6	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych na zajęciach	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w konsultacjach związanych z lektorem	5	
	Wykonanie zadań domowych, przygotowanie się do testów	15	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne, Wagros 2. Pado A. 2006. Start.ru 2. WSiP 3. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram		
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA 2. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 3. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA 4. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Eugenia Suchodoła	14.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Matematyka 1						Kod przedmiotu	L1008M	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	30	30						Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Student definiuje podstawowe pojęcia analizy matematycznej i algebry. Ma umiejętność posługiwania się definicjami i twierdzeniami matematycznymi. Stosuje nabytą wiedzę w rozwiązywaniu praktycznych zadań. Oblicza granice ciągów i funkcji jednej zmiennej. Oblicza pochodne i całki dla funkcji jednej zmiennej. Rozwiązuje układy równań liniowych.								
Treści programowe	Wykład: Zbiory i funkcje liczbowe, ciągi i szeregi liczbowe, granica i ciągłość funkcji, pochodna funkcji jednej zmiennej, twierdzenia o funkcji i pochodnej. Definicje całki oznaczonej i nieoznaczonej. Ćwiczenia: Badanie funkcji jednej zmiennej. Obliczanie całek nieoznaczonych i oznaczonych, układów równań liniowych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia rachunkowe								
Forma zaliczenia	Wykład - egzamin pisemny, ćwiczenia – kolokwium pisemne, aktywność na zajęciach, prace domowe.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Definiuje zbiory, funkcje, ciągi, szeregi, pochodne i całki							L1P_W01	
EU2	Posługuje się definicjami i twierdzeniami							L1P_W01	
EU3	Wyznacza granice ciągów, funkcji							L1P_U01	
EU4	Wyznacza pochodne, całki nieoznaczone i oblicza całki							L1P_U01	
EU5	Rozwiązuje układy równań liniowych							L1P_U01, L1P_U18	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Egzamin pisemny							W	
EU2	Egzamin pisemny							W	
EU3	Egzamin pisemny, oceny kolokwium i odpowiedzi ustnych							W, C	

EU4	Egzamin pisemny, oceny kolokwium i odpowiedzi ustnych	W, C	
EU5	Egzamin pisemny, oceny kolokwium i odpowiedzi ustnych	W, C	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	30	
	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	10	
	Przygotowanie do ćwiczeń przedmiotowych	10	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń przedmiotowych (sprawdzianów)	15	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		67	2,7
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		55	2,2
Literatura podstawowa	1. Zych E. 2004. Matematyka. Białystok. 2. Krysicki W. i inni. 2010. Analiza matematyczna w zadaniach. PWN. 3. Kostrykin J. 2010. Podstawy algebry. PWN.		
Literatura uzupełniająca	1. Krysicki W., Włodarski L. 2013. Analiza matematyczna z zadaniach 1 i 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 2. Jurlewicz T., Skoczylas Z. 2007. Algebra liniowa 1-definicje, twierdzenia, wzory, Oficyna Wydawnicza „GiS”, Wrocław. 3. McQuarrie D. 2006. Matematyka dla przyrodników i inżynierów. 3, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Bogusława Antoniuk	14.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ekologia						Kod przedmiotu	L2014	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	15			15				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z organizacją i funkcjonowaniem układów ekologicznych o zróżnicowanym poziomie złożoności. Rozumienie procesów ekologicznych i wpływu człowieka na układy i procesy ekologiczne w środowisku leśnym. Poznanie metod badań zjawisk i procesów ekologicznych.								
Treści programowe	Wykład: Zasady funkcjonowania systemów ekologicznych. Funkcjonowanie organizmów i ich zespołów w środowisku. Zależność między składowymi układów ekologicznych. Ekologia populacji, ekosystemów, biocenoz i krajobrazu. Struktura troficzna ekosystemów. Przepływ energii i krążenie materii w przyrodzie. Produktywność ekosystemów. Sukcesja ekologiczna. Czynniki i procesy wpływające na liczebność i rozmieszczenie organizmów żywych. Podstawy geografii roślin i zoogeografii. Ekologia stosowana. Antropopresja jako czynnik zaburzający równowagę ekosystemów. Metodologia badań ekologicznych. Projekt: Metody badań liczebności populacji. Wzorce rozmieszczenia organizmów żywych. Analiza wzrostu populacji. Analiza bogactwa i różnorodności gatunkowej. Analiza amplituda ekologiczna organizmów.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia projektowe – studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium pisemne, ćwiczenia projektowe – ocena projektów, kolokwium								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna podstawowe zjawiska i relacje zachodzące w układach ekologicznych							L1P_W06	
EU2	analizuje i omawia funkcjonowanie organizmów żywych na różnych poziomach organizacji							L1_W06, L1_W07, L1_W13	
EU3	wykonuje pomiary parametrów związanych z funkcjonowaniem populacji i ekosystemów							L1_U02	
EU4	opracowuje i analizuje wyniki prostych badań ekologicznych							L1_U04, L1_U13	

EU5	potrafi opracować ekologiczne założenia działań ochronnych i gospodarczych w leśnictwie	L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne wykładu, ocena projektów	W, P	
EU2	Zaliczenie pisemne wykładu, ocena projektów	W, P	
EU3	Kolokwium z ćwiczeń projektowych, ocena projektów	P	
EU4	Ocena projektów	P	
EU5	Ocena projektów	P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach projektowych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie projektów	30	
	Przygotowanie do kolokwium	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Krebs C. J. 2011. Ekologia. Eksperymentalna analiza rozmieszczenia i liczebności. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa. 2. Mackenzie A., Ball A. S., Virdee S. R. 2005. Ekologia. Krótkie wykłady. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa. 3. Weiner J. 2008. Życie i ewolucja biosfery. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Falińska K. 2004. Ekologia roślin. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 2. Jędrzejewska B., Jędrzejewski W. 2001. Ekologia zwierząt drapieżnych Puszczy Białowieskiej. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 3. Mikusiński G., Roberge J.-M., Fuller R. J. (eds.) 2018. Ecology and Conservation of Forest Birds. Cambridge University Press.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Dan Wołkowycki	12.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Fizyka						Kod przedmiotu	L1009	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	30	30						Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Rozumienie podstawowych zjawisk i praw fizycznych w otaczającym środowisku przyrodniczym (leśnym). Umiejętność oceny rzędu ważności zjawisk w danym zadaniu inżynierskim. Umiejętność doboru strategii rozwiązania tego zadania. Płynne posługiwanie się pojęciami fizycznymi i jednostkami wielkości fizycznych. Identyfikacja zjawisk fizycznych w procesach ekologicznych (leśnych).								
Treści programowe	Wykład: Wielkości fizyczne. Podstawowy układ jednostek w fizyce SI. Rodzaje wielkości fizycznych. Ruch punktu materialnego, równania Galileusza. Dynamika, zasady Newtona. Prawa Keplera, grawitacja, ruch ciał w polu grawitacyjnym. Praca, energia, moc. Zasada zachowania energii. Zasada zachowania pędu. Zasady termodynamiki. Temperatura bezwzględna. Ciecze. Prawo ciągłości i prawo Bernulli. Elektrostatyka, prąd elektryczny, pole magnetyczne. Fale mechaniczne, ruch falowy, fale elektromagnetyczne. Elementy mechaniki kwantowej. Elementy fizyki środowiska. Ćwiczenia: Rozwiązywanie zadań z termodynamiki. Praca, energia, moc. Elektrostatyka, prąd elektryczny, pole magnetyczne. Fale mechaniczne, ruch falowy, fale elektromagnetyczne.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - obliczenia rachunkowe, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykłady – zaliczenie pisemne, ćwiczenia – kolokwium pisemne								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Na podstawie zjawisk i praw fizycznych analizuje zjawiska zachodzące w środowisku leśnym.							L1P_W01	
EU2	Definiuje wielkości fizyczne w środowisku leśnym.							L1P_W01	
EU3	Dokonuje analizy fizycznej konkretnego zadania.							L1P_U01	
EU4	Dobiera strategię i metodę rozwiązania zadań.							L1P_U01	

EU5	Identyfikuje zjawiska fizyczne w procesach produkcyjnych i technologiach wykorzystywanych w leśnictwie.	L1P_U04	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EU3	Ocena z zaliczenia ćwiczeń	Ć	
EU4	Ocena z zaliczenia ćwiczeń	Ć	
EU5	Ocena z zaliczenia ćwiczeń	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w zajęciach wykładowych	30	
	Udział w zajęciach ćwiczeniowych	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zajęć ćwiczeniowych	20	
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do zaliczeń wykładowych	30	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		65	2,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2
Literatura podstawowa	1. Halliday D., Resnik R., Walker J. 2015. Podstawy fizyki. T. 1. Mechanika. Wyd. Naukowe PWN. 2. Hewitt P. G. 2018. Fizyka wokół nas. Wyd. Naukowe PWN. 3. Walker J. 2012. Podstawy fizyki- Zbiór zadań, PWN, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Feynman R. 2008. Feynmana wykłady z fizyki. Tom 1 – 5. Wyd. Naukowe PWN. 2. Massalski J. 2013. Fizyka dla inżynierów. Cz.2, Fizyka współczesna, Wydaw. WNT, Warszawa 3. Halliday D. 2019. Podstawy fizyki. 4, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Dariusz Buchwald	29.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Chemia						Kod przedmiotu	L1010	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	15		30					Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przedmiot obejmuje podstawy chemii, w tym podstawowe pojęcia z zakresu chemii ogólnej, analitycznej i organicznej, w tym szczególnie przedstawienie procesów chemicznych zachodzących w środowisku naturalnym. Student nabywa umiejętności rozumienia i opisu procesów chemicznych zachodzących w przyrodzie.								
Treści programowe	Wykład: Układ okresowy a budowa atomu. Rodzaje związków chemicznych i ich właściwości. Wiązania chemiczne. Rodzaje reakcji chemicznych. Elementy chemii nieorganicznej i organicznej. Elementy termodynamiki i kinetyki chemicznej. Procesy sorpcji. Układy koloidalne. Analiza wagowa i miareczkowa. Laboratorium: Informacje wstępne. Przepisy BHP. Sprzęt laboratoryjny. Podstawy techniki pracy w laboratorium. Przygotowanie roztworów o ściśle określonym stężeniu. Woda w związkach chemicznych. Związki kompleksowe metali przejściowych. Reakcje chemiczne w wodnych roztworach elektrolitów – reakcje kwasów, zasad i soli. Reakcje chemiczne w wodnych roztworach elektrolitów – badanie wybranych właściwości kationów i anionów oraz ich analiza jakościowa. Równowaga w roztworach elektrolitów. pH roztworów wodnych elektrolitów. Roztwory buforowe. Właściwości chemiczne metali. Korozja chemiczna i elektrochemiczna metali. Szybkość reakcji chemicznych. Analiza miareczkowa (objętościowa). Węglowodory – właściwości i reakcje charakterystyczne. Alkohole i fenole – właściwości i reakcje charakterystyczne. Aldehydy i ketony – właściwości i reakcje charakterystyczne. Kwasy karboksylowe, estry, aminy i amidy – właściwości i reakcje charakterystyczne.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne - wykonanie zadań i analiz chemicznych indywidualnie i w grupie								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, Laboratorium - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń laboratoryjnych oraz zaliczenie kolokwium.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Ma zaawansowaną wiedzę z zakresu matematyki, fizyki, chemii i nauk pokrewnych niezbędną do rozumienia zjawisk zachodzących w środowisku leśnym.							L1P_W01	

EU2	Wykazuje znajomość podstawowych technik i narzędzi badawczych stosowanych w leśnictwie, zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii w użytkowaniu sprzętu technicznego.	L1P_W10
EU3	Posiada umiejętności wyszukiwania, analizy i wykorzystywania potrzebnych informacji z zakresu nauk leśnych.	L1P_U01
EU4	Posiada umiejętności samodzielnej interpretacji uzyskanych danych empirycznych i wyciągania wniosków.	L1P_U05
EU5	Wykorzystuje metody eksperymentalne, matematyczno-statystyczne oraz informatyczne do opisu i analizy zjawisk zachodzących w lasach.	L1P_U05
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Egzamin pisemny	W
EU2	Egzamin pisemny, ocena sprawozdań	W, L
EU3	Kolokwium, ocena sprawozdań	L
EU4	Kolokwium, ocena sprawozdań	L
EU5	Ocena sprawozdań	L
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	15
	uczestnictwo w laboratorium	30
	konsultacje	5
	przygotowanie do laboratorium i opracowanie sprawozdań	10
	przygotowanie i udział w egzaminie	10
	przygotowanie do kolokwium	5
	RAZEM:	75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		52 2,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Mastalerz P. 2000. Elementarna chemia nieorganiczna. Wyd. Chemiczne. Wrocław. 2. Lewandowski W. i in. 2009. Wstęp do chemii ogólnej. Wyd. Politechniki Białostockiej. Białystok. 3. MacMurry J. 2005. Chemia organiczna cz. 1, 2, 3. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa. 4. Kucharski M., Samsonowicz M., Strutyńska G. 2009. Ćwiczenia laboratoryjne z chemii. cz.1. Oficyna Wyd. Politechniki Białostockiej. Białystok.	
Literatura uzupełniająca	1. Cox P.A. 2004. Chemia nieorganiczna-krótkie wykłady. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa. 2. Patrick G. 2008. Chemia organiczna-krótkie wykłady. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa. 3. Saternus M. 2013. Chemistry for every student. Gliwice. Wydaw. Politechniki Śląskiej.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr Ewa Zapora	08.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Technologie informatyczne						Kod przedmiotu	L1003	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
					20			Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przekazanie i rozwinięcie umiejętności z zakresu przygotowania i prezentacji wyników własnych z wykorzystaniem technologii informatycznych. Posługiwanie się płynne systemami komputerowymi oraz oprogramowaniem z obszaru Microsoft Office. Przygotowywanie opracowań własnych i prezentacji z dziedziny leśnictwa lub ochrony środowiska leśnego.								
Treści programowe	Ćwiczenia: Wiadomości wstępne o systemach komputerowych. Funkcjonalności i zastosowania programów Microsoft Office: Word, Excel, Access, Power Point. Wstępne wiadomości o serwerach i sieciach. Posługiwanie się stroną internetową. Opracowania własne: przygotowanie prezentacji na zadany temat (naukowo-inżynierski) z dziedziny leśnictwa lub ochrony środowiska leśnego z użyciem poznanych programów.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia i zadania z wykorzystaniem komputerów i oprogramowania								
Forma zaliczenia	Sprawdziany przygotowania do zajęć, ocena zadań i prezentacji								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student potrafi edytować dowolny tekst w programie Word							L1P_U10	
EU2	Sporządza tabele i wykresy w programie Excel							L1P_U10	
EU3	Łączy prace w środowisku MSAccess, Excel i Power Point							L1P_U10	
EU4	Potrafi wyszukiwać informacje w Internecie i krytycznie je analizować							L1P_U10, L1P_U08	
EU5	Potrafi przygotować projekt własny w oparciu o uzyskaną wiedzę z wykorzystaniem technologii informatycznych							L1P_U10	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	

EU1	Zaliczenie pisemne	Ps
EU2	Zaliczenie pisemne	Ps
EU3	Kolokwium, ocena sprawozdań	Ps
EU4	Kolokwium, ocena zadań i sprawozdań	Ps
EU5	Ocena prezentacji, zadań i sprawozdań	Ps
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	uczestnictwo w pracowni specjalistycznej	20
	konsultacje	5
	przygotowanie do ćwiczeń i opracowanie sprawozdań	5
	przygotowanie do kolokwium	20
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25 1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Praca zbiorowa. 2012. Microsoft Excel 2010 Microsoft Official Academic Course. Helion. 2. Comer D.E. 2011. Sieci komputerowe i internety. Helion. 3. Wróblewski P. 2016. MS Office 2016 PL w biurze i nie tylko, Gliwice: Helion	
Literatura uzupełniająca	1. Dec Z., Konieczny R. 2012. ABC komputera, Helion. 2. Woźniak-Kasperek J. 2012. Wiedza i język informacyjny. Helion. 3. Jaronicki A. 2016. ABC MS Office 2016 PL, Gliwice: Helion	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Magdalena Greczuk	05. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Meteorologia i klimatologia						Kod przedmiotu	L1015	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	15	15						Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z wielkościami określającymi stan fizyczny atmosfery oraz zasadami ich pomiaru. Przedstawienie studentom podstawowych informacji o klimacie. Nabycie przez studenta umiejętności przewidywania krótkookresowej prognozy pogody w oparciu o obserwacje podstawowych wielkości charakteryzujących stan atmosfery.								
Treści programowe	Wykład: Ogólne informacje dotyczące pomiarów i obserwacji meteorologicznych. Wielkości określające stan atmosfery: ciśnienie atmosferyczne, promieniowanie, usłonecznienie, temperatura powietrza, parowanie, wilgotność powietrza, zachmurzenie nieba, opady atmosferyczne, cyrkulacja atmosferyczna – wiatr, widzialność. Podstawowe zasady przewidywania pogody. Zanieczyszczenia atmosfery. Geograficzne czynniki klimatu. Zmiany klimatyczne. Ćwiczenia: Przygotowanie prezentacji z wykorzystaniem opracowań klimatycznych. Poprawne wykonywanie pomiarów podstawowych elementów oraz wyliczeń meteorologicznych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zadania i ćwiczenia obliczeniowe, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne; ćwiczenia - kolokwium pisemne, ocena prezentacji, zadań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Zna podstawowe wielkości określające stan atmosfery oraz metody ich pomiaru.							L1P_W01	
EU2	Zna geograficzne czynniki klimatu oraz ma wiedzę o zamianach klimatycznych zachodzących na kuli ziemskiej.							L1P_W01, L1P_W09	
EU3	Umie wykonać obliczenia związane z podstawowymi wielkościami fizycznymi charakteryzującymi atmosferę.							L1P_U01	
EU4	Potrafi odczytywać mapy synoptyczne oraz przewidzieć proste zjawiska meteorologiczne.							L1P_U01	

EU5	Potrafi pracować w zespole i samodzielnie rozwiązywać problemy.	L1P_U01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne	W	
EU2	Zaliczenie pisemne	W	
EU3	Kolokwium	Ć	
EU4	Kolokwium	Ć	
EU5	Ocena prezentacji i zadań	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	15	
	uczestnictwo na ćwiczeniach	15	
	konsultacje	5	
	przygotowanie do ćwiczeń	10	
	przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	przygotowanie do kolokwium	5	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Kożuchowski (pod red.). 2012. Meteorologia i klimatologia. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa. 2. Woś A. 2006. Meteorologia dla geografów, Wyd. Nauk. UAM. Poznań. 3. Kossakowska-Cezak U., Martyn D., Olszewski K., Kopacz-Lembowicz M. 2000. Meteorologia i klimatologia, pomiary, obserwacje, opracowania. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa-Łódź. 4. Kożuchowski K. 2014. Meteorologia i klimatologia dla studentów leśnictwa, Łódź: Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego		
Literatura uzupełniająca	1. Woś A. 2003. ABC meteorologii. Wyd. Nauk. UAM. Poznań. 2. Harrison G. 2014. Meteorological Measurements and Instrumentation. Wyd. John Wiley & Sons. 3. Sowiński M. 2012. Meteorologia i klimatologia : w zarysie: skrypt przeznaczony dla studentów kierunku inżynieria środowiska, Poznań : Wydaw. Politechniki Poznańskiej		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Małgorzata Rauba Dr inż. Magdalena Greczuk	05. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Botanika leśna 1						Kod przedmiotu	Lp1012	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	15		15			5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie wiedzy dotyczącej budowy morfologicznej i anatomicznej roślin, z uwzględnieniem roślin drzewiastych. Umiejętność rozpoznawania i klasyfikowania gatunków drzewiastych.								
Treści programowe	Wykłady: Organizacja strukturalno-funkcjonalna komórki roślinnej. Tkanki roślinne. Budowa morfologiczna i anatomiczna organów wegetatywnych i generatywnych. Budowa roślin drzewiastych. Leśne rośliny zarodnikowe: mchy, wątrobowce, widłaki, skrzypy, paprocie. Laboratorium: Tkanki roślinne. Budowa morfologiczna i anatomiczna organów wegetatywnych i generatywnych. Rozpoznawanie roślin drzewiastych w stanie ulistnionym i bezlistnym. Ćwiczenia terenowe: Leśne rośliny zarodnikowe: mchy, wątrobowce, widłaki, skrzypy, paprocie. Rozpoznawanie roślin drzewiastych w stanie ulistnionym i bezlistnym.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zadania i analizy laboratoryjne, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, laboratorium – zaliczenie praktyczne, zaliczenie kolokwium, zajęcia terenowe – sprawozdania z zadań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student wymienia i rozpoznaje tkanki roślinne oraz opisuje ich właściwości i funkcje.							L1P_W05	
EU2	Omawia budowę morfologiczną organów wegetatywnych i generatywnych roślin.							L1P_W05	
EU3	Wykonuje preparaty mikroskopowe, analizuje obraz oraz przedstawia w formie rysunku.							L1P_U02, L1P_U04	
EU4	Omawia przyrost roślin na grubość oraz zaznacza poszczególne warstwy na rysunku.							L1P_U02	
EU5	Rozpoznaje i klasyfikuje rośliny drzewiaste ulistnione i bezlistne							L1P_U02	
EU6	Rozpoznaje i klasyfikuje przedstawicieli leśnych roślin zarodnikowych.							L1P_U02	
EU7	Potrafi stale uzupełniać swojej wiedzy o roślinach leśnych.							L1P_U18	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu	W	
EU2	Ocena z egzaminu	W	
EU3	Ocena z egzaminu, ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	W, L, T	
EU4	Ocena z egzaminu, ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	W, L, T	
EU5	Ocena z egzaminu, ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	W, L, T	
EU6	Ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	L, T	
EU7	Ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w laboratoriach	15	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia zajęć terenowych i laboratoryjnych	20	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w egzaminie	10	
	Przygotowanie sprawozdania z zajęć terenowych	5	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		42	1,7
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Szweykowska A., Szweykowski J. 2008. Botanika. Anatomia i Morfologia. Wyd. Naukowe PWN. 2. Tomanek J., Witkowska Żuk L. 2008. Botanika leśna, wyd. VII. PWRiL. 3. Hejnowicz Z. 2002. Anatomia i histogeneza roślin naczyniowych. Wyd. Naukowe PWN.		
Literatura uzupełniająca	1. Godet JD. 2000. Przewodnik do rozpoznawania drzew i krzewów. Delta. 2. Wójciak H. 2010. Porosty, mszaki, paprotniki. Multico. 3. Adamczyk J. 2015. Atlas pędów zimowych : rozpoznawanie roślin drzewiastych w stanie bezlistnym, Warszawa : MULTICO		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Pirożnikow	18.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Dziedzictwo kulturowe obszarów leśnych						Kod przedmiotu	L2065	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	15					5		Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przekazanie wiedzy na temat zróżnicowania krajobrazu kulturowego regionów Polski, w szczególności obszarów leśnych i wiejskich. Wykształcenie umiejętności analizy i charakterystyki cech regionalnych krajobrazu kulturowego, inwentaryzacji i waloryzacji elementów krajobrazu kulturowego.								
Treści programowe	Wykład: Procesy kształtujące regiony kulturowe. Rozwój historyczny i współczesne przemiany krajobrazu kulturowego na obszarach leśnych i wiejskich. Historyczne, etnograficzne i kulturowe zróżnicowanie regionalne Polski. Elementy, formy i obiekty tradycyjnego krajobrazu kulturowego, obrzędowość i folklor. Dziedzictwo kulturowe różnych części Europy Środkowej, Polski i regionu północno-wschodniego. Regionalne zróżnicowanie typów osadnictwa, architektury i innych elementów krajobrazu. Krajobraz kulturowy obszarów leśnych: zabytki archeologiczne, relikty dawnych form użytkowania, fortyfikacje, zabytki techniki i przemysłu, kapliczki, krzyże i cmentarze w lasach, architektura osad leśnych. Podstawy prawne ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce i w Europie; aspekty społeczne z tym związane. Formy i metody ochrony dziedzictwa kulturowego. Waloryzacja i zasady sporządzania operatów ochrony krajobrazu kulturowego. Ćwiczenia terenowe: Krajobraz kulturowy obszarów leśnych. Waloryzacja i zasady sporządzania operatów ochrony krajobrazu kulturowego.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium pisemne, ćwiczenia terenowe – ocena sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma podstawową wiedzę dotyczącą elementów kulturowych krajobrazu leśnego i wiejskiego oraz uwarunkowań kulturowych kształtowania środowiska leśnego.							L1P_W11	
EU2	Zna zasady zrównoważonego kształtowania krajobrazu kulturowego na obszarach leśnych i wiejskich.							L1P_W13	
EU3	Potrafi wykonywać zadania związane z inwentaryzacją i waloryzacją krajobrazu kulturowego.							L1P_U02	

EU4	Potrafi przygotować elementy opracowania z zakresu operatu ochrony dziedzictwa kulturowego obszarów leśnych i wiejskich.	L1P_U13
EU5	Rozumie regionalną różnorodność kulturową i ma świadomość odpowiedzialności społecznej i zawodowej związanej z kształtowaniem krajobrazu kulturowego na obszarach leśnych.	L1P_K02
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Kolokwium zaliczające wykład	W
EU2	Kolokwium zaliczające wykład	W
EU3	Ocena sprawozdań	T
EU4	Ocena sprawozdań	T
EU5	Kolokwium zaliczające wykład, ocena sprawozdań	W, T
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	15
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń terenowych	15
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25 1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20 0,8
Literatura podstawowa	1. Myga-Piątek U. 2012. Krajobrazy kulturowe. Aspekty ewolucyjne i typologiczne. Uniwersytet Śląski. 2. Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 2002–2016. 3. Sanetra-Szeliga J. (red.). 2017. Potencjał dziedzictwa : społeczno-gospodarcze przykłady z Europy Środkowej. Kraków : Międzynarodowe Centrum Kultury 4. Marszałek T. 1999. Nasze dziedzictwo leśne. Warszawa : Fundacja "Rozwój SGGW"	
Literatura uzupełniająca	1. Czerwiński T. 2006. Budownictwo ludowe w Polsce. Wyd. Muza S.A. 2. Gaweł A. 2012. Rok obrzędowy na Podlasiu. Wyd. Muzeum Podlaskie w Białymstoku. 3. Bukraba-Rylska I. 2017. Lokalne dziedzictwo kulturowe w doświadczeniu mieszkańców wsi. Warszawa : Polska Akademia Nauk. Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa : Wydaw. Naukowe SCHOLAR	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr inż. Dan Wołkowycki	05. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	BHP i ergonomia pracy						Kod przedmiotu	L4007B	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	10							Punkty ECTS	1
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawami przepisami i zasadami bhp. Przedstawienie czynników zagrażających życiu na obszarach leśnych. Udzielanie pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach. Ocena ryzyka zawodowego przez studentów.								
Treści programowe	Wykład: Pojęcia bezpieczeństwa i higieny pracy. Kodeks pracy. Czynniki zagrożeń w miejscu pracy. Ocena ryzyka zawodowego. Wypadek przy pracy i badania powypadkowe. Organy nadzoru. System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy według normy PN-18001. Polityka w zakresie BHP. Wypadki i choroby zawodowe związane z branżą leśną (podstawowe pojęcia, przyczyny wypadków i chorób zawodowych, świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych). Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (zakładowa polityka BHP; znaczenie kosztów w polityce BHP; certyfikaty na BHP). Zapobieganie wypadkom i chorobom zawodowym. BHP w pomieszczeniach. Podstawowe akty prawne.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Zna podstawy prawne bhp i elementy systemu zarządzania bhp.							L1P_W11, L1P_W10	
EU2	Rozumie czynniki zagrożeń w środowisku pracy oraz pojęcie ryzyka.							L1P_W10	
EU3	Potrafi dokonać identyfikacji zagrożeń za pomocą listy kontrolnej na wybranym stanowisku pracy.							L1P_U07	
EU4	Potrafi ocenić ryzyko zawodowe na wybranych stanowisku pracy oraz określić środki kontroli ryzyka.							L1P_U07	

EU5	Potrafi sporządzić protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy.	L1P_U07	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne	W	
EU2	Zaliczenie pisemne	W	
EU3	Zaliczenie pisemne	W	
EU4	Zaliczenie pisemne	W	
EU5	Zaliczenie pisemne	W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	RAZEM:	25	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		15	0,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Instrukcja bhp przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej, Warszawa 2012r. 2. Praca zbiorowa, BHP w pracy. Zbiór aktów prawnych, Wyd. INFOR Grupa, Warszawa 2011. 3. Wroński J., Pozyskanie, transport i obróbka drewna, Wyd. Zacharek Dom Wydawniczy, Warszawa 2011. 4. Praca zbiorowa, Instrukcja BHP przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej, Wyd. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2005.		
Literatura uzupełniająca	1. System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania. PKN 2004. 2. Rączkowski B., Szkolenie wstępne BHP. Instruktaż ogólny, Wyd. ODDK, Warszawa 2011.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. inż. Mikołaj Jalinik, prof. nadzw. PB	18.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Propedeutyka i historia leśnictwa						Kod przedmiotu	L1004	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	30							Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające									
Cele przedmiotu	Przygotowanie studenta do rozpoczęcia studiów na kierunku Leśnictwo. Uzyskanie wiedzy o historii leśnictwa, rozwoju nauk leśnych i przyszłości leśnictwa polskiego. Zapoznanie studenta z charakterystyką zawodu leśnika.								
Treści programowe	Podstawowe pojęcia z zakresu leśnictwa i gospodarki leśnej. Funkcje lasu. Zasoby leśne świata, Europy i Polski. Przyrodnicze podstawy gospodarki leśnej w Polsce. Historia leśnictwa na świecie i w Polsce. Sukcesy i porażki polskiego leśnictwa w XX wieku. Wyzwania polskiego leśnictwa w XXI wieku. Etos i charakterystyka zawodu leśnika.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zapamiętuje i opisuje podstawowe pojęcia z zakresu leśnictwa i przyrodniczych podstaw gospodarki leśnej w Polsce.							L1P_W05, L1P_W06, L1P_W07	
EU2	Identyfikuje i wyjaśnia funkcje lasu na tle historii leśnictwa na świecie i w Polsce.							L1P_W06, L1P_W07	
EU3	Rozpoznaje sukcesy i porażki w XX wieku oraz dostrzega i interpretuje zagrożenia i wyzwania przyszłości leśnictwa polskiego w XXI wieku.							L1P_W06	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie na ocenę							W	
EU2	Zaliczenie na ocenę							W	
EU3	Zaliczenie na ocenę							W	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do wykładu	15	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	Samodzielne studiowanie literatury przedmiotu	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Szujecki A. Las - wspólne dziedzictwo. Multico, Warszawa, 2006. 2. Grzywacz A. (red.). Wyzwania przyszłości polskiego leśnictwa. PTL, Kraków, 2007. 3. Bernadski E. (red.). Lasy i leśnictwo krajów Unii Europejskiej. Centrum Informacyjne 4. Lasów Państwowych, IBL, Warszawa, 2006. 5. Broda J. Dzieje najnowsze leśnictwa w Polsce 1918-2006. Tom I-II. PTL, Warszawa, 2007.		
Literatura uzupełniająca	1. Fronczak K. Leśne Kompleksy Promocyjne. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa, 2007. 2. Sierota Z. (red.). Quo vadis, forestry. Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 2007. 3. Mała encyklopedia leśna. PWN, Warszawa, 1991. 4. Wszystkie czasopisma o tematyce przyrodniczej i leśnej, dostępne w Bibliotece Wydziałowej		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 2						Kod przedmiotu	L2002A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język angielski 1								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.								
Treści programowe	Praca inżyniera i wynalazcy, etapy kariery zawodowej, poszukiwanie pracy, CV, rozmowa kwalifikacyjna, bezpieczeństwo pracy, problem nieodnawialnych źródeł energii, efekt cieplarniany. Gramatyka: present continuous / going to, stopień wyższy, present perfect / past simple, czasowniki modalne - strona czynna i bierna, present participle, future modals.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Formułuje wypowiedzi na konkretne tematy.							L1P_U14, L1P_U15	
EU2	Wyjaśnia swój punkt widzenia i podaje argumenty za i przeciw.							L1P_U14, L1P_U15	
EU3	Rozumie główne wątki w dłuższych wypowiedziach.							L1P_U14, L1P_U15	
EU4	Omawia zestawienia w postaci tabel i porównuje zawarte w nich informacje.							L1P_U14, L1P_U15	
EU5	Potrafi tłumaczyć proste teksty o tematyce związanej ze specjalizacją na język ojczysty.							L1P_U14, L1P_U15	
EU6	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U14, L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testu śródsesemestralnego, ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych, ocena z testu modułowego							Ć	

EU2	ocena z prezentacją, ocena wypowiedzi ustne i pisemne	Ć	
EU3	ocena z testu śródsesemestralnego, ocena z testu modułowego	Ć	
EU4	ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych	Ć	
EU5	ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych, ocena prezentacji	Ć	
EU6	ocena wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman 2. Fisiak J., Adamska-Sałaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman 3. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press		
Literatura uzupełniająca	1. Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej 2. Sieńko E., Bramska H. 2004. R U red E? Wydawnictwo Politechniki Białostockiej 3. Urban A. 2018. Angielski w tłumaczeniach : mów pełnymi zdaniami. Warszawa: Preston School a. Publishing		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	zespół języka angielskiego SJO	1.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 2						Kod przedmiotu	L2002R	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język rosyjski 1								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów								
Treści programowe	Praca inżyniera i wynalazcy, etapy kariery zawodowej, poszukiwanie pracy, CV, rozmowa kwalifikacyjna, bezpieczeństwo pracy, problem nieodnawialnych źródeł energii, efekt cieplarniany. Leksyka specjalistyczna. Zagadnienia gramatyczne: Formy liczby mnogiej rzeczowników. Stopniowanie nieregularne przymiotników. Przysłówki. Spójniki zdań podrzędnie złożonych.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Formułuje wypowiedzi na konkretne tematy.							L1P_U14, L1P_U15	
EU2	Wyjaśnia swój punkt widzenia i podaje argumenty za i przeciw.							L1P_U14, L1P_U15	
EU3	Rozumie główne wątki w dłuższych wypowiedziach.							L1P_U14, L1P_U15	
EU4	Omawia zestawienia w postaci tabel i porównuje zawarte w nich informacje.							L1P_U14, L1P_U15	
EU5	Potrafi tłumaczyć proste teksty o tematyce związanej ze specjalizacją na język ojczysty.							L1P_U14, L1P_U15	
EU6	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U14, L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testu śródsesemestralnego, ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych, ocena z testu modułowego							C	

EU2	ocena z prezentacją, ocena wypowiedzi ustne i pisemne	Ć	
EU3	ocena z testu śródsesemestralnego, ocena z testu modułowego	Ć	
EU4	ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych	Ć	
EU5	ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych, ocena prezentacji	Ć	
EU6	ocena wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne. Wagros 2. Pado A. 2006. Start.ru 2. WSiP. 3. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram		
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. Warszawa 2. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 3. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA 4. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Eugenia Suchodoła	1.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Wychowanie fizyczne 1						Kod przedmiotu	L1001	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
		30						Punkty ECTS	0
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zainteresowanie studentów kulturą fizyczną i aktywnością sportową. Rozwijanie sprawności fizycznej, wyrabianie prawidłowych nawyków higienicznych i zdrowotnych przygotowujących do aktywnego spędzania czasu wolnego i skutecznej regeneracji organizmu. Nauczenie i doskonalenie elementów technicznych i taktycznych w ćwiczonych dyscyplinach sportowych. Zapoznanie studentów ze sprzętem sportowym znajdującym się w salach gier oraz sposobami jego użytkowania. Poznanie przepisów obowiązujących w salach gier, umożliwiających bezpieczne ćwiczenie.								
Treści programowe	Dyscypliny sportowe: futsal, piłka siatkowa, koszykówka. Przepisy sportowe obowiązujące w ćwiczonych dyscyplinach sportowych. Przeprowadzenie prawidłowej rozgrzewki. Kształtowanie podstawowych cech motorycznych. Praktyczne zastosowania taktyki i techniki w ćwiczonych grach sportowych. Udział w rozgrywkach wydziałowych.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Sprawdzian umiejętności technicznych z dyscypliny sportowej ćwiczonej na zajęciach (futsal, piłka siatkowa, koszykówka); wykonanie testów sprawności fizycznej; praca pisemna dotycząca kultury fizycznej, sportu lub rekreacji dla osób posiadających całkowite zwolnienie lekarskie z wychowania fizycznego								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Zna zasady bezpiecznego korzystania z obiektów sportowych, urządzeń i przyrządów związanych z uprawianiem różnych dyscyplin sportu.							L1P_W10	
EU2	Zna podstawowe przepisy i elementy techniczno-taktyczne dyscyplin sportowych realizowanych podczas zajęć wf.							L1P_W10	
EU3	Potrafi w praktyce zastosować umiejętności techniczne podczas gry, przeprowadzić poprawną rozgrzewkę.							L1P_U18	
EU4	Zna ćwiczenia kształtujące poszczególne partie mięśniowe i cechy układu mięśniowego.							L1P_U18	

EU5	Umie współpracować w zespole, uczestniczy w rywalizacji sportowej (rozgrywki grupowe) - dotyczy zajęć z gier sportowych.	L1P_K01
EU6	Potrafi sporządzić dla siebie uproszczony plan treningowy.	L1P_U18
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	ocena sprawdzianu (pracy pisemnej dotyczącej kultury fizycznej, sportu lub rekreacji dla osób posiadających całkowite zwolnienie lekarskie z wychowania fizycznego)	C
EU2	ocena sprawdzianu (pracy pisemnej dotyczącej kultury fizycznej, sportu lub rekreacji dla osób posiadających całkowite zwolnienie lekarskie z wychowania fizycznego)	Ć
EU3	ocena sprawdzianu (pracy pisemnej dotyczącej kultury fizycznej, sportu lub rekreacji dla osób posiadających całkowite zwolnienie lekarskie z wychowania fizycznego)	Ć
EU4	ocena sprawdzianu (pracy pisemnej dotyczącej kultury fizycznej, sportu lub rekreacji dla osób posiadających całkowite zwolnienie lekarskie z wychowania fizycznego)	Ć
EU5	ocena sprawdzianu (pracy pisemnej dotyczącej kultury fizycznej, sportu lub rekreacji dla osób posiadających całkowite zwolnienie lekarskie z wychowania fizycznego)	Ć
EU6	ocena sprawdzianu (pracy pisemnej dotyczącej kultury fizycznej, sportu lub rekreacji dla osób posiadających całkowite zwolnienie lekarskie z wychowania fizycznego)	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	30
	RAZEM:	30
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		30 0
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		30 0
Literatura podstawowa	1. Grządziel G. 2012. Piłka siatkowa. Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki. 2. Valdericeda F. 2012. Futsal: taktyka i ćwiczenia taktyczne. MH. 3. Wróblewski F. 2012. Koszykówka (historia, zasady, trening). Dragon.	
Literatura uzupełniająca	1. Wołyniec J. (red.) 2006. Przepisy gier sportowych w zakresie podstawowym. BK. 2. Wróblewski F. 2010. Siatkówka. Dragon.	
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr Piotr Klimowicz	1.03.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Matematyka 2						Kod przedmiotu	L2008M	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	30	30						Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	Matematyka 1								
Cele przedmiotu	Nabycie umiejętności posługiwania się definicjami i twierdzeniami matematycznymi. Stosowanie nabytej wiedzy w rozwiązywaniu praktycznych zadań.								
Treści programowe	Wykłady: Geometria analityczna. Rachunek różniczkowy funkcji wielu zmiennych. Całki podwójne. Elementy geometrii różniczkowej w R² i R³. Całka krzywoliniowa. Ćwiczenia: Obliczanie pochodnych cząstkowych, całek wielokrotnych, krzywoliniowych i powierzchniowych. Rozwiązywanie równań różniczkowych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny i problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia rachunkowe								
Forma zaliczenia	Wykład - egzamin pisemny na ocenę, ćwiczenia rachunkowe - min. cztery sprawdziany pisemne, odpowiedzi ustne przy tablicy.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posługuje się definicjami i twierdzeniami.							L1P_W01	
EU2	Ma wiedzę w zakresie geometrii analitycznej.							L1P_W01	
EU3	Ma wiedzę w zakresie analizy matematycznej, w szczególności rachunku różniczkowego i całkowego funkcji wielu zmiennych oraz jego zastosowań i równań różniczkowych.							L1P_W01	
EU4	Potrafi myśleć logicznie i wykorzystać teorie matematyczne w praktycznych rozwiązaniach inżynierskich.							L1P_U01, L1P_U18	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z egzaminu pisemnego,							W	
EU2	ocena z egzaminu pisemnego,							W	
EU3	ocena z egzaminu pisemnego, ocena z ćwiczeń i sprawdzianów							W, Ć	

EU4	ocena z egzaminu pisemnego, ocena z ćwiczeń i sprawdzianów	W, Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	30	
	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Wykonanie zadań domowych	15	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w egzaminie	15	
	Przygotowanie do kolokwium	5	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		67	2,7
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2
Literatura podstawowa	1. Koźniewski E.: Wykłady i ćwiczenia z matematyki. Preskrypt. Białystok, 2016. 2. Gewert M., Skoczylas Z. 2003. Analiza matematyczna 2. Oficyna Wydawnicza GiS. 3. Jurlewicz T., Skoczylas Z. 2002. Algebra liniowa 1 i 2. Oficyna Wydawnicza GiS. 4. Krysicki W., Włodarski L. 2015. Analiza matematyczna w zadaniach, cz. I i II. Wyd. Naukowe PWN. 5. Stankiewicz W. 2001. Zadania z matematyki dla wyższych uczelni technicznych, cz. I i II. PWN.		
Literatura uzupełniająca	1. McQuarie D. A. 2009. Matematyka dla przyrodników i inżynierów. PWN. 2. Rasiowa H. 2010. Wstęp do matematyki współczesnej. PWN.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Bogusława Antoniuk	29.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Botanika leśna 2						Kod przedmiotu	L2012	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	30				25	20		Punkty ECTS	5
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przekazanie wiedzy z zakresu systematyki świata roślin oraz zasad rozpoznawania, opisu i klasyfikacji zbiorowisk roślinnych w zastosowaniu do potrzeb leśnictwa. Zapoznanie z podstawami systematyki, taksonomii i zasadami identyfikacji gatunków roślin obszarów leśnych, zbiorowisk roślinnych, a także podstaw rozmnażania roślin i mechanizmów dziedziczenia cech.								
Treści programowe	Wykład: Podstawy systematyki roślin naczyniowych, nazewnictwo i zasady klasyfikacji roślin. Systematyka zielnych roślin naczyniowych oraz drzew i krzewów występujących w lasach Polski niżowej. Rozmieszczenie, wymagania ekologiczne, charakterystyka i biologia poszczególnych gatunków drzew i krzewów nago- i okrytozalążkowych. Sposoby rozmnażania roślin naczyniowych, mechanizmy dziedziczenia cech. Podstawowe pojęcia używane w fitosocjologii. System klasyfikacji i typologii roślinności obszarów leśnych. Fitosocjologiczne metody wydzielania i opisu zbiorowisk roślinnych. Przegląd i charakterystyka zbiorowisk roślinnych Polski, w szczególności regionu pn.-wsch. Dynamika zbiorowisk roślinnych. Pracownia specjalistyczna i ćw. terenowe: Amplituda ekologiczna roślin. Podstawy identyfikacji diagnostycznych i wskaźnikowych gatunków roślin. Zasady identyfikacji i klasyfikacji zbiorowisk obszarów leśnych Polski północno-wschodniej. Praktyczne metody badania, rozgraniczania i opisu fitocenozy metodą Braun-Blanqueta w terenie i opracowania wyników badań.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, pracownia specjalistyczna – zaliczenie kolokwium, sporządzenie zielnika, zaliczenie praktyczne rozpoznawania roślin, ćwiczenia terenowe – sprawozdanie z zadań wykonanych w terenie, ocena opracowanych tabel fitosocjologicznych.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna budowę morfologiczną i biologię leśnych oraz roślin naczyniowych oraz mechanizmy dziedziczenia cech							L1P_W05	
EU2	Zna nazewnictwo, systematykę i klasyfikację roślin naczyniowych							L1P_W05	
EU3	Zna zasięgi występowania gatunków lasotwórczych w Polsce							L1P_W05	
EU4	Potrafi identyfikować rośliny w naturze							L1P_U01	

EU5	Student klasyfikuje i omawia wszystkie zespoły leśne Polski północno-wschodniej, klasyfikuje i omawia formy dynamiki zbiorowisk leśnych. Potrafi wykorzystać metody opisu zbiorowisk roślinnych.	L1P_U02, L1P_U11	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z pracowni spec., ocena zadań i sprawozdań	W, Ps, T	
EU2	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z pracowni spec., ocena zadań i sprawozdań	W, Ps, T	
EU3	Ocena z egzaminu pisemnego	W	
EU4	Ocena z kolokwium z pracowni spec., ocena zadań i sprawozdań	Ps, T	
EU5	Ocena z kolokwium z pracowni spec., ocena zadań i sprawozdań	Ps, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	30	
	Udział w pracowni specjalistycznej	25	
	Udział w zajęciach terenowych	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie zadań, przygotowanie do pracowni spec.	15	
	Przygotowanie do zaliczenia pracowni spec.	10	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w egzaminie	15	
	Przygotowanie sprawozdania z zajęć terenowych	5	
	RAZEM:	125	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		82	3,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		75	3
Literatura podstawowa	1. Szwejkowska A., Szwejkowski J. 2008. Botanika. Morfologia. Wyd. Naukowe PWN. 2. Tomanek J., Witkowska-Żuk L. 2008. Botanika leśna, wyd. VII. PWRiL. 3. Matuszkiewicz W. 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wyd. Nauk. PWN. 4. Matuszkiewicz J. M. 2002. Zespoły leśne Polski. Wyd. Naukowe PWN. 5. Wysocki C., Sikorski P. 2000. Zarys fitosocjologii stosowanej. Wyd. SGGW.		
Literatura uzupełniająca	1. Godet J. D. 2000. Przewodnik do rozpoznawania drzew i krzewów. Delta. 2. Rutkowski L. 2011. Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. Wyd. Nauk. PWN. 3. Dzwonko Z. 2007. Przewodnik do badań fitosocjologicznych. Wyd. Nauk. PWN. 4. Sokołowski A. 2006. Lasy północno-wschodniej Polski. Wyd. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Pirożnikow, dr inż. Dan Wołkowycki	18. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Podstawy statystyki						Kod przedmiotu	L2008S	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	30	30						Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Student definiuje podstawowe pojęcia rachunku prawdopodobieństwa. Identyfikuje parametry rozkładu prawdopodobieństwa. Ma uporządkowaną wiedzę o statystyce opisowej, badaniach statystycznych i estymacji. Potrafi analizować populacje i próby dwóch zmiennych. Potrafi prowadzić wnioskowanie statystyczne.								
Treści programowe	Wykład: Podstawowe pojęcia rachunku prawdopodobieństwa. Parametry rozkładu prawdopodobieństwa. Rozkłady prawdopodobieństwa. Elementy statystyki opisowej. Badania statystyczne. Estymacja. Populacje i próby dwóch zmiennych. Ćwiczenia: Wnioskowanie statystyczne. Zastosowanie statystyki w naukach leśnych i przyrodniczych z wykorzystaniem programów statystycznych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny i problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia rachunkowe								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne na ocenę, ćwiczenia rachunkowe - min. cztery sprawdziany pisemne, odpowiedzi ustne przy tablicy.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student definiuje zmienną losową jedno i dwuwymiarową							L1P_W01, L1P_W14	
EU2	Identyfikuje rozkłady prawdopodobieństwa jedno-, dwuwymiarowe							L1P_W01, L1P_W14	
EU3	Weryfikuje hipotezy statystyczne							L1P_W01, L1P_W14	
EU4	Stosuje elementy statystyki opisowej.							L1P_W01, L1P_U04	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładu i ocena zadań							W, Ć	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładu i ocena zadań							W, Ć	
EU3	Ocena z zaliczenia wykładu i ocena zadań							W, Ć	

EU4	Ocena z zaliczenia wykładu i ocena zadań	W, Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	30	
	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do ćwiczeń	15	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		65	2,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		55	2,2
Literatura podstawowa	1. Zych E. 2003. Podstawy statystyki matematycznej. Białystok. 2. Krysicki W. i inni. 2003. Rachunek prawdopodobieństwa i statystyka matematyczna w zadaniach. PWN. 3. Koronacki J. 2018. Statystyka dla studentów kierunków technicznych i przyrodniczych. Warszawa : Wydaw. WNT : Wydaw. Naukowe PWN		
Literatura uzupełniająca	1. Sobczyk M. 2010. Statystyka matematyczna. C. H. BECX. 2. Billingsley P. 2010. Prawdopodobieństwo i miara. PWN. 3. Rabiej M. 2018. Analizy statystyczne z programami Statistica i Excel. Gliwice: Helion		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Bogusława Antoniuk	14.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Grafika inżynierska						Kod przedmiotu	L1065	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
				30				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z podstawami rysunku technicznego i zasadami prawidłowego odwzorowania wytworów materialnych przy użyciu metod rzutowych. Student nabędzie umiejętność czytania schematów technicznych; rzutowania prostokątnego i aksonometrycznego.								
Treści programowe	Projekt: Rzutowanie prostokątne i aksonometryczne. Widoki, przekroje i kłady. Rzutowanie prostokątne; kreślenie w rzutach prostokątnych przedmiotu przedstawionego w rzutach aksonometrycznych. Wymiarowanie obiektów. Wykonanie projektów przy użyciu programu AutoCAD.								
Metody dydaktyczne	Zajęcia projektowe, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Ocena zadań projektowych								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Potrafi przedstawić obiekty w rzutach płaskich (2D) i aksonometrycznych (3D)							L1P_U08	
EU2	Potrafi wymiarować rysunki zgodnie z normami rysunku technicznego							L1P_U08	
EU3	Potrafi tworzyć schematy maszyn leśnych w widokach i przekrojach							L1P_U08	
EU4	Rozumie potrzebę uaktualniania umiejętności zgodnie ze zmieniającymi się normami rysunku technicznego							L1P_U18	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena zadań projektowych							P	
EU2	Ocena zadań projektowych							P	
EU3	Ocena zadań projektowych							P	
EU4	Ocena zadań projektowych							P	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w zajęciach projektowych	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zajęć projektowych	20	
	Wykonanie projektu	20	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		70	2,8
Literatura podstawowa	1. Burcan J. 2014. Podstawy rysunku technicznego. WNT. Warszawa. 2. Fołęga P. 2011. Zasady zapisu konstrukcji części maszyn. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. Gliwice. 3. Dobrzański T. 2014. Rysunek techniczny maszynowy. Wydawnictwa Naukowo Techniczne. Warszawa. 4. Chmielewski S, Chmielewski T. J., Mazur A. 2009. Grafika inżynierska w ochronie środowiska, architekturze krajobrazu i planowaniu przestrzennym. T.1. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego. Lublin. 5. Nieoczym A. 2008. Grafika inżynierska i podstawy konstruowania. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Lublin. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji.		
Literatura uzupełniająca	1. Gendarz P., Salamon S., Chwastyk P. 2014. Projektowanie inżynierskie i grafika inżynierska. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa. 2. Polskie Normy. Rysunek techniczny i rysunek techniczny maszynowy. 3. Pikoń A. 2018. AutoCAD 2019 PL : pierwsze kroki. Gliwice : Helion		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Małgorzata Rauba	12.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zoologia leśna						Kod przedmiotu	L1013	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	15				15			Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z krajowymi przedstawicielami kręgowców. Poznanie ich taksonomii, systematyki, budowy, biologii, znaczenia dla funkcjonowania biocenoz leśnych, wymagań życiowych oraz ekologii.								
Treści programowe	Wykład: Zarys systematyki zwierząt. Wprowadzenie do zoologii: zarys historyczny, dyscypliny zoologiczne, rola ekologiczna zwierząt w lesie, podstawy taksonomii i zasady systematyki zwierząt. Charakterystyka ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków (morfologia, anatomia, czynności życiowe, rozwój, wędrówki, ekologia). Przegląd systematyczny i charakterystyka najważniejszych grup systematycznych kręgowców. Pracownia specjalistyczna: Rozpoznawania podstawowych grup i gatunków zwierząt, spośród ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków występujących w środowisku leśnym, przy pomocy kluczy do oznaczania. Praca z mikroskopem.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, pracownia specjalistyczna, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę, pracownia specjalistyczna – kolokwium, ocena zadań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę ogólną o funkcjonowaniu, budowie i biologii zwierząt.							L1P_W05	
EU2	Ma wiedzę o zagrożeniach zwierząt leśnych w środowisku oraz metodach ich ochrony.							L1P_W06	
EU3	Zna podstawowe zagadnienia związane z ekologią, rolą i funkcjonowaniem zwierząt w środowisku leśnym.							L1P_W07	
EU4	Potrafi posługiwać się kluczem do rozpoznawania wybranych grup zwierząt.							L1P_U01	
EU5	Potrafi rozpoznawać w naturze gatunki zwierząt leśnych występujących w Polsce.							L1P_U01	

EU6	Potrafi ocenić i przewidzieć skutki wprowadzania do środowiska naturalnego organizmów obcych.	L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwia zaliczające wykład i pracownię specjalistyczną	W, Ps	
EU2	Kolokwia zaliczające wykład i pracownię specjalistyczną	W, Ps	
EU3	Kolokwia zaliczające wykład i pracownię specjalistyczną	W, Ps	
EU4	Ocena z wykonania zadań	Ps	
EU5	Ocena z wykonania zadań	Ps	
EU6	Kolokwia zaliczające wykład i pracownię specjalistyczną	W, Ps	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w pracowni specjalistycznej	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia pracowni specjalistycznej	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	Przygotowanie do zajęć z pracowni specjalistycznej	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Hempel-Zawitkowska J. 2006. Zoologia dla uczelni rolniczych. Wyd. Naukowe PWN. 2. Głowaciński Z. (red.) 2001. Polska czerwona księga zwierząt - kręgowce. PWRiL. 3. Jonsson L. 2006. Ptaki Europy. Muza. 4. Klimaszewski K., 2017. Płazy i Gady. Wyd. Multico.		
Literatura uzupełniająca	1. Jędrzejewski W., Sidarowicz W. 2010. Sztuka tropienia zwierząt. ZBS PAN. 2. Kruszewicz A. G. 2005. Ptaki Polski t. 1 i 2. Multico. 3. Jamrozy G., Tomek A. 1990. Zoologia dla leśników, skrypt do ćwiczeń. Wyd. AR w Krakowie.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Sebastian Juszko	25. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Gleboznawstwo leśne z elementami geomorfologii						Kod przedmiotu	Lp2017	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	15		15			10		Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przedmiot obejmuje podstawy chemii, w tym podstawowe pojęcia z zakresu chemii ogólnej, analitycznej i organicznej, w tym szczególnie przedstawienie procesów chemicznych zachodzących w środowisku naturalnym. Student nabywa umiejętności rozumienia i opisu procesów chemicznych zachodzących w przyrodzie.								
Treści programowe	Wykład: Czynniki glebotwórcze i ich wpływ na powstawanie i rozwój gleb. Procesy glebotwórcze, naturalne i antropogeniczne ciągi ewolucyjne gleb. Wietrzenie, transport i sedymentacja produktów wietrzenia. Skąły macierzyste gleb, minerały pierwotne i wtórne. Przemiany materii organicznej w glebach, próchnica, substancje humusowe. Właściwości fizyczne gleb i ich znaczenie w kształtowaniu siedliska roślin oraz edafonu. Woda w glebie i jej dostępność dla organizmów. Sorpcja glebowa i transport substancji (zanieczyszczeń) w glebach. Chemiczne i fizykochemiczne właściwości gleb, przemiany pierwiastków w glebach. Systematyka gleb Polski i świata. Klasyfikacja gleb leśnych Polski. Endogeniczne i egzogeniczne procesy kształtujące powierzchnię Ziemi. Charakterystyka skał i minerałów. Wpływ działalności człowieka na rzeźbę i procesy geomorfologiczne, degradacja i ochrona gleb. Zagrożenia geomorfologicznymi zjawiskami ekstremalnymi. Laboratorium: Zajęcia wprowadzające. Zasady pracy w laboratorium gleboznawczym i BHP. Oznaczanie składu granulometrycznego gleb metodą sitową. Oznaczanie odczynu gleb. Oznaczanie kwasowości hydrolitycznej gleby leśnej. Oznaczanie sumy zasad i obliczanie pojemności sorpcyjnej gleby leśnej. Oznaczanie potrzeb wapnowania gleb. Zajęcia terenowe: Charakterystyka i identyfikacja głównych rodzajów skał. Podstawy konstrukcji przekroju geologicznego i mapy geologicznej. Geomorfologia - rzeźba glacjalna lub krasowa.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne - wykonanie zadań indywidualnie i w grupie, zajęcia terenowe - dyskusja								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, laboratorium - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń laboratoryjnych oraz zaliczenie kolokwium, zajęcia terenowe – ocena sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Ma zaawansowaną wiedzę z zakresu matematyki, fizyki, chemii i nauk pokrewnych niezbędną do rozumienia zjawisk zachodzących w środowisku leśnym.							L1P_W01	
EU2	Ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony.							L1P_W06	

EU3	Posiada umiejętności wyszukiwania, analizy i wykorzystywania potrzebnych informacji z zakresu nauk leśnych.	L1P_U01
EU4	Posiada umiejętności samodzielnej interpretacji uzyskanych danych empirycznych i wyciągania wniosków.	L1P_U05
EU5	Wykorzystuje metody eksperymentalne, matematyczno-statystyczne oraz informatyczne do opisu i analizy zjawisk zachodzących w lasach.	L1P_U05
EU6	Potrafi pracować w zespole i nim zarządzać, rozumie różnorodność kulturową i ludzką, potrafi rozstrzygać spory, kształtuje postawy społeczne, ma świadomość odpowiedzialności społecznej, etycznej i zawodowej.	L1P_K01
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Egzamin pisemny	W
EU2	Egzamin pisemny, ocena sprawozdań	W, L
EU3	Kolokwium, ocena sprawozdań	L
EU4	Kolokwium, ocena sprawozdań	L
EU5	Ocena sprawozdań	L
EU6	Ocena sprawozdań, obserwacja w trakcie zajęć lab.	L
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	15
	uczestnictwo w laboratorium	15
	uczestnictwo w zajęciach terenowych	10
	konsultacje	5
	przygotowanie do laboratorium i opracowanie sprawozdań	20
	przygotowanie i udział w egzaminie	15
	przygotowanie do kolokwium	20
	RAZEM:	100
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		47 1,9
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		65 2,6
Literatura podstawowa	1. Mocek A. Red. 2015. Gleboznawstwo. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN 2. Mocek A, Drzymała . 2010. Geneza, analiza i klasyfikacja gleb. Poznań: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu 3. Białousz S., Skłodowski P. 2015. Ćwiczenia z gleboznawstwa i ochrony gruntów. Warszawa: Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej	
Literatura uzupełniająca	1. Dembicki E. [red.] 2010. Soil parameters from in situ and laboratory tests. [in:] Natural and technical problems of environmental engineering. 4th International workshop, Poznań 2. Brożek S. 2017. Gleboznawstwo leśne : synteza wiedzy o glebach zbliżonych do naturalnych i o ich relacjach z roślinnością w lasach Polski. Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie 3. Mizerski W. 2015. Geologia kontynentów. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr Ewa Zaporą	08.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Fizjologia roślin drzewiastych						Kod przedmiotu	L1011	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	15		15					Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi procesami fizjologicznymi zachodzącymi w roślinach drzewiastych. Nabycie umiejętności badania i analizy wpływu czynników środowiskowych na procesy fizjologiczne.								
Treści programowe	Wykład: Organizacja strukturalno-funkcjonalna komórki roślinnej. Pobieranie i transport wody. Bilans wodny roślin. Odżywianie mineralne i transport substancji u roślin. Procesy anaboliczne i kataboliczne. Fotosynteza - istota, lokalizacja procesu. Oddychanie komórkowe - istota, lokalizacja procesu. Wzrost i rozwój roślin wraz z mechanizmami regulacji hormonalnej i adaptacjami środowiskowymi. Stres roślin drzewiastych. Ćwiczenia laboratoryjne: Reakcja biuretowa, denaturacje białek. Określanie właściwości chemicznych mono- i disacharydów. Szybkość dyfuzji barwników organicznych w żelatynie, przepuszczalność żywej i martwej cytoplazmy komórek roślinnych, oznaczanie wielkości siły ssącej tkanki bulwy ziemniaka, oznaczanie intensywności transpiracji metodą wagową. Ekstrakcja barwników asymilacyjnych, rozpuszczalność chlorofilu, reakcja chlorofilu z zasadami i z kwasami, wpływ natężenia światła, CO₂ na intensywność fotosyntezy. Pomiar intensywności oddychania metodą miareczkową, wyznaczanie energii cieplnej. Spoczynek nasion i sposoby przerywania spoczynku nasion.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne - wykonanie zadań i analiz indywidualnie i w grupie								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne na ocenę, ćwiczenia laboratoryjne - sprawozdania z wykonania zadań, kolokwium								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student wymienia organelle komórkowe i opisuje ich budowę i funkcje.							L1P_W05	
EU2	Wyjaśnia mechanizmy umożliwiające pobieranie i transport wody w roślinie.							L1P_W01, L1P_W02	
EU3	Definiuje proces fotosyntezy i opisuje parametry wpływające na jego funkcjonowanie.							L1P_W01, L1P_W02	
EU4	Definiuje proces oddychania komórkowego i opisuje parametry wpływające na jego funkcjonowanie.							L1P_W01, L1P_W02	
EU5	Identyfikuje i klasyfikuje związki mineralne występujące u roślin oraz wskazuje ich rolę.							L1P_W01	

EU6	Dokonyuje pomiarów i opisuje parametry świadczące o wzroście i rozwoju roślin.	L1P_U02, L1P_U04	
EU7	Posiada umiejętność samodzielnej interpretacji uzyskanych wyników i analizy zachodzących zjawisk.	L1P_U05	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU2	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU3	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU4	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU5	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU6	ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych,	L	
EU7	ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych	L	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach laboratoryjnych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Wykonanie sprawozdań z zadań na ćwiczeniach laboratoryjnych	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	Przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych	10	
	Przygotowanie do kolokwium	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Lewak S., Kopcewicz J. 2009. Fizjologia roślin. Wprowadzenie. Wyd. Naukowe PWN. 2. Kopcewicz J., Szmit-Jaworska A., Kannenberg K. 2012. Zarys struktury i fizjologii drzew leśnych. Wyd. WZSS w Tucholi, Wyd. Naukowe UMK w Toruniu. 3. Kopcewicz J., Lewak S. (red.) 2007. Fizjologia roślin. Wyd. Naukowe PWN.		
Literatura uzupełniająca	1. Kozłowska M. 2007. Fizjologia roślin. PWRiL. 2. Szweyjska A. 2002. Fizjologia roślin. Wyd. Naukowe UAM. 3. Domański R. 2002. Fizjologia roślin z elementami biochemii. Wyd. Akademii Rolniczej.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Pirożnikow	28.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ekofilozofia							Kod przedmiotu	L2066A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2	
	20							Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Teoria i założenia ekofilozofii. Ekofilozofia jako teoretyczna podstawa idei i praktyki zrównoważonego rozwoju.									
Treści programowe	Powstanie i specyfika ekofilozofii – nauki ekologiczne i ekologia, polska sozologia i jej różnorodne filozofie ochrony środowiska. Ekofilozofia w przykładach - ekofilozofia Henryka Skolimowskiego, ekologia głęboka Arne Næss, ekofilozofia Janusza Kuczyńskiego, ekofilozofia Lesława Michnowskiego. Etyka ekologiczna.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną									
Forma zaliczenia	Wykład –zaliczenie pisemne na ocenę									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna historię powstania ekofilozofii w Polsce i na świecie.								L1P_W11, L1P_W13,	
EU2	Potrafi podać przykłady teorii ekofilozofii.								L1P_W11, L1P_W13,	
EU3	Wie, czym jest etyka ekologiczna.								L1P_W11, L1P_W13,	
EU4	Zna podstawowe pojęcia związane ekofilozofią i zrównoważonym rozwojem.								L1P_W11, L1P_W13,	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne								W	
EU2	Zaliczenie pisemne								W	
EU3	Zaliczenie pisemne								W	
EU4	Zaliczenie pisemne								W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)									Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach								20	

	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do dyskusji na wykładzie	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Piątek Z. 2008. Ekofilozofia. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2. Najder-Stefaniak K. 2014. Wprowadzenie do ekofilozofii. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 3. Scruto R. 2017. Zielona filozofia : jak poważnie myśleć o naszej planecie. Warszawa : Zysk i S-ka		
Literatura uzupełniająca	1. Dołęga J.M. 1998. Człowiek w zagrożonym środowisku. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego 2. Zięba S. 2008. Perspektywy ekologii człowieka. Lublin : Wydaw. KUL 3. Albińska E. 2005. Człowiek w środowisku przyrodniczym i społecznym : zarys problematyki ekologii społecznej. Lublin : Wydaw. KUL		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	12.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Etyka środowiskowa						Kod przedmiotu	L2066B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	20							Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Poznanie problematyki bioetyki i etyki środowiskowej. Umiejętność analizy i oceny kwestii związanych z wykorzystaniem, zarządzaniem oraz modyfikacją środowiska przyrodniczego i świata ożywionego w kategoriach etycznych.								
Treści programowe	Ogólne podstawy etyki. Główne nurty etyki środowiskowej. Relacje człowieka i biosfery w świetle różnych paradygmatów, światopoglądów, tradycji kulturowych: antropocentryzm, biocentryzm, ekocentryzm, podejście holistyczne, chrześcijańska filozofia przyrody. Systemy oceny wartości przyrody. Stosunek różnych systemów wartości do ochrony przyrody. Przyroda, w tym żywe organizmy, jako przedmiot badań, eksperymentów i użytkowego wykorzystania przez człowieka. Współczesne dyskusje, konflikty i spory bioetyczne. Normy etyczne i etyczna odpowiedzialność w praktyce gospodarowania powierzchnią Ziemi.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną								
Forma zaliczenia	Wykład –zaliczenie pisemne na ocenę								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student: zna podstawowe pojęcia z zakresu etyki środowiskowej							L1P_W11, L1P_W13	
EU2	potrafi scharakteryzować różne systemy bioetyczne i systemy oceny wartości przyrody							L1P_W11, L1P_W13	
EU3	potrafi interpretować przyrodę jako złożony system różnorodnych wartości							L1P_W11, L1P_W13	
EU4	zna współczesne problemy etyczne związane z wykorzystaniem biosfery i potrafi uzasadniać przyjęte podejście etyczne w tym względzie							L1P_W11, L1P_W13	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne wykładu							W	
EU2	Zaliczenie pisemne wykładu							W	
EU3	Zaliczenie pisemne wykładu							W	
EU4	Zaliczenie pisemne wykładu							W	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do dyskusji na wykładzie	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Ganowicz-Bączyk A. 2009. Spór o etykę środowiskową, Wyd. WAM, Kraków; 2. Konstańczak S. 2003. Etyka środowiskowa wobec biotechnologii. Wyd. Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku.		
Literatura uzupełniająca	1. Piątek Z. 1998. Etyka środowiskowa. Nowe spojrzenie na miejsce człowieka w przyrodzie. Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 3						Kod przedmiotu	L3002A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język angielski 1, 2								
Cele przedmiotu	Dokształcanie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego w zakresie leśnictwa.								
Treści programowe	Tematyka: technologie, projekty inżynierskie z zakresu leśnictwa. Gramatyka: mowa zależna, past continuous, present perfect / past simple, stopień wyższy i najwyższy								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną w zakresie leksyki i struktur gramatycznych, związaną ze swobodnym poruszaniem się w sytuacjach językowych.							L1P_U14	
EU2	Rozumie i stosuje wybrane konstrukcje leksykalno-gramatyczne w kontaktach prywatnych, służbowych, biznesowych bezpośrednich i za pośrednictwem Internetu i telefonu komórkowego.							L1P_U15	
EU3	Ocena cechy i właściwości osób i rzeczy.							L1P_U05	
EU4	Wyraża w wypowiedziach ustnych i pisemnych swoje wymagania i życzenia, argumentuje i przekonuje rozmówcę do swoich racji.							L1P_U05, L1P_U13	
EU5	Planuje i ocenia opłacalność planowanego działania, analizuje zagrożenia środowiskowe.							L1P_U06	
EU6	Współpracuje w grupie, przygotowując zadania pisemne i ustne. Dyskutuje, stosując wybrane techniki argumentacyjne.							L1P_U15, L1P_K01, L1P_K03	
EU7	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U15	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU2	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU3	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU4	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU5	ocena prezentacji, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU6	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU7	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	30	
	Przygotowanie do ćwiczeń (powtórzenie materiału)	5	
	Wykonanie zadań domowych	5	
	Udział w konsultacjach związanych z lektorem	5	
	Przygotowanie do zaliczenia modułu	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman. 2. Fisiak J., Adamska-Salaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman. 3. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press.		
Literatura uzupełniająca	1. Weber M., Brzosko Ł...English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej. 2. Sieńko E., Bramska H. 2004. R U read E?. Wydaw. Politechniki Białostockiej. 3. Bonamy D. 2017. Technical English 3 : course book : [B1-B2]. Harlow : Pearson Education		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Maciej Śleszyński	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 3						Kod przedmiotu	LN3002R	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
		20						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język rosyjski 1, 2								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego zgodnego z kierunkiem studiów.								
Treści programowe	Zakres tematyczny: Wypoczynek. Pory roku. Zjawiska atmosferyczne. Środki łączności – telefon komórkowy, sms, e-mail. Firmy i ich działalność. Leksyka specjalistyczna. Zagadnienia gramatyczne: Strona bierna czasowników. Użycie form rzeczowników III deklinacji. Rzeczowniki rodzaju nijakiego typu [wremia]. Rzeczowniki skrócone. Formy deklinacyjne liczebników.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną w zakresie leksyki i struktur gramatycznych, związaną ze swobodnym poruszaniem się w sytuacjach językowych w kraju i za granicą.							L1P_U14	
EU2	Rozumie i stosuje wybrane konstrukcje leksykalno-gramatyczne w kontaktach prywatnych, służbowych, biznesowych bezpośrednich i za pośrednictwem Internetu i telefonu komórkowego.							L1P_U15	
EU3	Ocena cechy i właściwości osób i rzeczy							L1P_U05	
EU4	Wyraża w wypowiedziach ustnych i pisemnych swoje wymagania i życzenia, argumentuje i przekonuje rozmówcę do swoich racji.							L1P_U05, L1P_U13	
EU5	Planuje i ocenia opłacalność planowanego działania, analizuje zagrożenia środowiskowe.							L1P_U06	

EU6	Współpracuje w grupie, przygotowując zadania pisemne i ustne. Dyskutuje, stosując wybrane techniki argumentacyjne.	L1P_U15, L1P_K03
EU7	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.	L1P_U13
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU2	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU3	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU4	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU5	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU6	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU7	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	30
	Przygotowanie do ćwiczeń (powtórzenie materiału)	5
	Wykonanie zadań domowych	5
	Udział w konsultacjach związanych z lektorem	5
	Przygotowanie do zaliczenia modułu	5
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35 1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne Wagros. 2. Cieplicka M., Torzewska W. 2008. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne Wagros. 3. Chwatow S., Hajczuk R. 2000. Русский язык в бизнесе. WSiP. 4. Granatowska H., Danecka I. 2003. Как дела? 2. Wyd. Szkolne PWN . 5. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram.	
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. 2. Kuca Z. 2007. Język rosyjski dla średniozaawansowanych. WSiP. 3. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 4. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA. 5. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	mgr Irena Kamińska	23.03.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Wychowanie fizyczne 2						Kod przedmiotu	L2001	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
		30						Punkty ECTS	0
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Rozwijanie umiejętności osobistych i społecznych sprzyjających dobremu samopoczuciu i pozytywnej adaptacji do zadań codziennego życia. Poznawanie elementów techniki i taktyki w wybranych indywidualnych i zespołowych formach aktywności fizycznej. Uświadomienie potrzeby aktywności fizycznej przez całe życie.								
Treści programowe	I. Zajęcia na basenie 1. Czynności podstawowe- zanurzanie głowy i otwieranie oczu pod wodą, opanowanie oddychania w wodzie, opanowanie poślizgów na piersiach i grzbiecie, proste skoki do wody. 2. Nauka pływania - wypracowanie ruchów nóg do kraula na grzbiecie i piersiach, ruchów ramion do kraula na grzbiecie i piersiach, skoków do wody głębokiej, koordynacja ruchów ramion i nóg w kraulu na grzbiecie i piersiach, opanowanie prostych skoków na główkę oraz nurkowania. 3. Nauka technik sportowych - wypracowanie koordynacji ruchów ramion, nóg i oddechu w kraulu na plecach i piersiach, ruchów nóg do żabki na piersiach, ruchów rąk do nauczenia się żabki, nauczenie się skoku startowego. II. Gry zespołowe siatkówka i piłka nożna 1. Siatkówka – opanowanie postawy siatkarskiej i poruszania się po boisku, odbić sposobem oburącz górnym i dolnym, odbić sytuacyjnych, zagrywki tenisowej, przyjąć zagrywki, zbiecia tenisowego, bloku oraz taktyki gry, 2. Piłka nożna - doskonalenie elementów techniki i taktyki: uderzeń, podań piłki nogą i głową, strzałów do bramki, prowadzenia piłki, czynności atakowania i bronienia, stosowania dwóch sposobów atakowania i bronienia.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie na podstawie obecności, ocena nabytych umiejętności i poziomu sprawności fizycznej, międzynarodowy test wytrzymałościowy Coopera								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	

EU1	Opanuje style pływackie: kraul na grzbiecie i piersiach oraz klasyczny	L1P_W10
EU2	Nabywa podstawowych umiejętności technicznych w grach zespołowych	L1P_U18
EU3	Nabywa umiejętności współpracy w zespole	L1P_K01
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Ocena ze sprawdzianu praktycznego	C
EU2	Ocena z zaliczenia umiejętności pływackich	C
EU3	Ocena ze sprawdzianu praktycznego	C
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Zajęcia praktyczne na basenie	15
	Zajęcia praktyczne na sali sportowej	15
	Zaliczenie sprawnościowe na basenie	1
	Zaliczenie sprawnościowe na sali sportowej	1
	RAZEM:	32
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		32 0
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		32 0
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne Wagros. 2. Cieplicka M., Torzewska W. 2008. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne Wagros. 3. Chwatow S., Hajczuk R. 2000. Русский язык в бизнесе. WSiP. 4. Granatowska H., Danecka I. 2003. Как дела? 2. Wyd. Szkolne PWN . 5. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram.	
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. 2. Kuca Z. 2007. Język rosyjski dla średniozaawansowanych. WSiP. 3. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 4. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA. 5. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	mgr Roman Wnuczko	23.03.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Nauka o surowcu drzewnym						Kod przedmiotu	L2035	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15		15					Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z budową mikro- i makroskopową drewna wybranych gatunków drzew i krzewów leśnych. Poznanie właściwości fizyko-chemicznych drewna. Nabycie umiejętności rozpoznawanie wad drewna i klasyfikacji surowca drzewnego.								
Treści programowe	Wykład: Budowa mikroskopowa i makroskopowa drewna. Budowa chemiczna drewna. Właściwości fizyczne, chemiczne i mechaniczne drewna. Zasady określania jakości surowca drzewnego (wady drewna oraz normy przedmiotowe i warunki techniczne). Zastosowanie surowca drzewnego. Zajęcia laboratoryjne: Rozpoznawanie rodzajów drewna. Oznaczanie podstawowych właściwości mechanicznych drewna.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne - wykonanie zadań i analiz indywidualnie i w grupie								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę, Laboratorium - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń laboratoryjnych, kolokwium.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma ogólną wiedzę z zakresu budowy i właściwości surowca drzewnego oraz o technicznych zagadnieniach inżynierskich, przydatnych w drzewnictwie.							L1P_W02	
EU2	posiada podstawową wiedzę z zakresu materiałoznawstwa i wytrzymałości drewna, stosowaną w leśnictwie							L1P_W04	
EU3	wykonuje pod kierunkiem opiekuna naukowego proste zadania badawcze lub projektowe dotyczące surowca drzewnego.							L1P_U02, L1P_U11	
EU4	posiada umiejętności pracy indywidualnej i samodzielnego rozwiązywania problemów							L1P_K02	
EU5	rozumie wagę zapewniania odpowiednich warunków pracy w procesie obsługi sprzętu technicznego oraz przestrzegania zasad higieny pracy							L1P_W10, L1P_U07	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładów	W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów	W	
EU3	Ocena z zadań laboratoryjnych	L	
EU4	Ocena zadań laboratoryjnych	L	
EU5	Ocena zadań laboratoryjnych	L	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w laboratoriach	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	15	
	Przygotowanie do laboratoriów	10	
	Przygotowanie do kolokwium	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Kubiak M., Laurow Z. 1994. Surowiec drzewny. Fundacja Rozwój SGGW. Warszawa. 2. Kimbar R. 2011. Wady drewna. Wydawca Robert Kimbar. Osie. 3. Krajewski A. 2016. Ochrona drewna : surowca i materiału. Warszawa: Wydaw. SGGW		
Literatura uzupełniająca	1. Hejnowicz Z. 2005. Anatomia i histogeneza roślin naczyniowych. PWN. 2. Krzysik F. 1975. Nauka o drewnie. PWN. 3. Godet J-D. 2008. Atlas drewna. Warszawa : MULTICO		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sebastian Juszko	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Hydrologia						Kod przedmiotu	L3018	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami z zakresu hydrologii, obiegiem wody w przyrodzie. Przedstawienie rodzajów wód, budowy koryta rzeczno- jezior. Nabycie umiejętności wyznaczania działów wodnych oraz wykonywania prostych obliczeń hydrologicznych.								
Treści programowe	Wykłady: Pojęcie hydrologii i jej podział. Obieg wody w przyrodzie. Wody powierzchniowe i podziemne. Lądowa część cyklu hydrologicznego. Rzeki i ich reżim. Charakterystyka odpływu rzeczno- Ruch wody, stan wody w korycie rzeczno- Miary odpływu. Wezbrania i niżówki. Bilans wodny – wody powierzchniowe i podziemne. Hydrometria. Ruchy materiału stałego i chemizm wód. Prawdopodobieństwo i prognozy hydrologiczne oraz powódzie. Ćwiczenia: Morfologia i morfometria dorzecza. Wyznaczanie wielkości opadu atmosferycznego w zlewni. Metody pomiaru przepływu wód w korytach otwartych. Rozkład prędkości wody w korycie rzeczno- Elementy bilansu wodnego zlewni leśnej. Miary odpływu ze zlewni. Retencja i możliwości jej zwiększenia w zlewniach leśnych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia – zadania rachunkowe, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład zaliczenie pisemne, ćwiczenia - kolokwium, ocena z zadań wykonywanych na ćwiczeniach								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	rozumie podstawowe pojęcia z zakresu hydrologii							L1P_W01	
EU2	zna obieg wody w przyrodzie							L1P_W01	
EU3	potrafi dokonać klasyfikacji wód							L1P_W01	
EU4	potrafi wyznaczyć powierzchniowy dział wodny oraz wykonać podstawowe hydrologiczne							L1P_U01	
EU5	potrafi pracować w zespole							L1P_K01	
EU6	potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania obliczeniowe z zakresu bilansu wodnego							L1P_K03	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EU3	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EU4	Ocena ćwiczeń wykonanych na zajęciach	Ć	
EU5	Ocena ćwiczeń wykonywanych na zajęciach	Ć	
EU6	Ocena ćwiczeń wykonywanych na zajęciach	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	15	
	udział w ćwiczeniach	15	
	Udział z konsultacjach	5	
	przygotowanie do ćwiczeń, prace domowe	10	
	przygotowanie do zaliczenia wykładu	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Soczyńska U. [red.] 1993. Podstawy hydrologii dynamicznej. Wydaw. UW. Warszawa. 2. Byczkowski A. 1999. Hydrologia. T. I i II. Wydaw. SGGW. Warszawa. 3. Bajkiewicz-Grabowska E. 2010. Hydrologia ogólna. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN		
Literatura uzupełniająca	1. Kędracki M. 2008. Hydraulika z elementami hydrologii: (dla studentów inżynierii środowiska i budownictwa). Wydaw. Politechniki Łódzkiej. Łódź. 2. Baścik M. (i in.). 2006. Zlewnia: właściwości i procesy. Wyd. 2 zm. Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków. 3. Mioduszewski W. 2003. Mała retencja : ochrona zasobów wodnych i środowiska naturalnego : poradnik. Falenty : Wydaw. Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ekonomia						Kod przedmiotu	L4055	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15	30						Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie z podstawowymi pojęciami i prawami z zakresu mikro i makroekonomii. Nabycie umiejętności analizy zachodzących zjawisk w gospodarce. Umiejętność interpretowania wskaźników mikro i makroekonomicznych								
Treści programowe	Wykłady: Ekonomia jako dyscyplina naukowa. Podstawowe pojęcia i prawa ekonomiczne. Mikro i makroekonomia, ekonomia pozytywna i normatywna. Prawa rządzące produkcją, podziałem, wymianą i konsumpcją. Rynek – popyt i podaż, elastyczności popytu i podaży, równowaga rynkowa. Ćwiczenia: Czynniki produkcji, koszty i ich rodzaje. System finansowy w Polsce. Budżet państwa i polityka fiskalna, deficyt budżetowy, inflacja. Cykliczny wzrost gospodarki. Cykle koniunkturalne w gospodarce Mierniki makroekonomiczne rozwoju gospodarczego. Analiza rachunków narodowych, produkt krajowy brutto. Wzrost gospodarczy – analiza.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia – zadania rachunkowe, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład zaliczenie pisemne, ćwiczenia - kolokwia zaliczające, zaliczenie tematycznej prezentacji								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student definiuje podstawowe pojęcia ekonomiczne							L1P_W11	
EU2	Student objaśnia prawa rządzące produkcją, podziałem i konsumpcją							L1P_W11	
EU3	Potrafi analizować zachodzące relacje rynkowe i dokonywać ich oceny							L1P_U16	
EU4	Wyjaśnia i analizuje związki przyczynowo - skutkowe polityki fiskalnej państwa							L1P_U17, L1P_U16	
EU5	Pozyskuje i interpretuje makroekonomiczne wskaźniki wzrostu i rozwoju gospodarczego							L1P_U17	

EU6	Potrafi przygotować tematyczne wystąpienie multimedialne i przeprowadzić dyskusję w zespole	L1P_W14	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EU3	Ocena z zaliczenia wykładu, kolokwium	W, Ć	
EU4	Kolokwium	Ć	
EU5	Kolokwium	Ć	
EU6	Ocena wystąpienia i pracy w grupie	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	30	
	Przygotowanie do ćwiczeń	5	
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu i obecność na zaliczeniu	10	
	Udział w konsultacjach związanych z zaliczeniem wykładów i ćwiczeń	5	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		50	2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Begg D., Fischer S., Dornbusch R. 2012. Mikroekonomia, PWE, Warszawa. 2. Begg D., Fischer S., Dornbusch R. 2014. Makroekonomia, PWE, Warszawa. 3. Caban W. 2001. Ekonomia dla studiów licencjackich, PWE, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Milewski R., Kwiatkowski E. 2006. Podstawy ekonomii, PWN, Warszawa. 2. Samuelson P.A., Nordhaus W.D., 2-12 Ekonomia, Rebis. 3. Grabia T. 2018. Ekonomia : zadania i ćwiczenia z elementami ekonomii menedżerskiej. Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sławomir J. Snarski	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Dendrometria						Kod przedmiotu	L3029	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Opanowanie metod określenia miąższości i elementów miąższości drzew i drzewostanów, poznanie budowy, działania i praktyczne korzystanie z instrumentów dendrometrycznych, zdobycie umiejętności korzystania z tablic i wzorów empirycznych.								
Treści programowe	Wykład: Dendrometria- pojęcie, zakres i podział, rys historyczny, rola dendrometrii w praktyce i doświadczałnictwie, literatura przedmiotu Określanie miąższości drzewa leżącego, wzory dendrometryczne zwykłe i sekcyjne. Paradoks ksyłometryczny. Dokładność teoretyczna i empiryczna wzorów dendrometrycznych. Sposoby określania miąższości drzewa stojącego. Definicja i rodzaje pierśnicowej liczby kształtu jej znaczenie i zastosowanie. Właściwa i absolutna liczba kształtu – pojęcia i zastosowanie. Sposoby określania pierśnicowej liczb kształtu (plk). Wzory empiryczne – powstanie, budowa, znaczenie i zastosowanie. Przykłady wzorów. Metody określania miąższości drzewostanu, Sposoby określania pierśnicowego pola przekroju drzewostanu. Pierśnicowa liczba kształtu drzewostanu. Parametry dendrometryczne drzewostanu. Wiek drzewa i drzewostanu. Charakterystyka i realizacja wielkoobszarowej inwentaryzacji lasu. Ćwiczenia: Obliczanie miąższości drzewa leżącego wzorami dendrometrycznymi zwykłymi i sekcyjnymi. Dokładności wzorów (błąd absolutny i błędy procentowe).. Obliczanie miąższości drzewa stojącego z wykorzystaniem wzorów empirycznych, określanie tej cechy za pomocą różnych tablic. Pojęcie i sposoby obliczania pierśnicowej liczby kształtu. Obliczanie pierśnicowego pola przekroju, pierśnicowej liczby kształtu, miąższości i zasobności drzewostanu. Bonitacja drzewostanu w ujęciu klasycznym. Budowa i zastosowanie tablic zasobności i przyrostu drzewostanu. Czynniki zadrzewienia drzewostanu. Budowa i praktyczne zastosowanie przyrządów dendrometrycznych (m. in. średnicomierz, wysokościomierz),								
Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - wykonanie zadań i analiz z zakresu obliczania miąższości i elementów miąższości drzew i drzewostanów.								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin, Ćwiczenia - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń, kolokwium.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	potrafi obliczyć i skalkulować miąższość drzewa leżącego, stojącego oraz drzewostanu,							L1P_W08, L1P_U04	

EU2	umie korzystać z tablic miąższości drzew stojących i zasobności i przyrostu drzewostanów oraz wzorów empirycznych	L1P_W02
EU3	definiuje i potrafi określić pierśnicową liczbę kształtu oraz inne liczby kształtu	L1P_W05, L1P_U04
EU4	zna budowę i posługuje się przyrządami dendrometrycznymi	L1P_U16
EU5	zna i potrafi praktycznie zastosować metody określania pierśnicowego pola przekroju i miąższości drzewostanu	L1P_U11
EU6	potrafi określić wiek drzewa i drzewostanu	L1P_U16, L1P_U17
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU2	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU3	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU4	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU5	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU6	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	15
	Udział w wykładach	15
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do sprawdzianów i ćwiczeń	5
	Przygotowanie i udział w egzaminie	10
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37 1,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20 0,8
Literatura podstawowa	1. Bruchwald A. 1999. Dendrometria. Wydawnictwo SGGW. Warszawa. 2. Szymkiewicz B. 2001. Tablice zasobności i przyrostu drzewostanów. PWRiL. Warszawa. 3. Czuraj M, Radwański B, Strzemiński S. 1960. Tablice miąższości drzew stojących. PWRiL. Warszawa. 4. Bruchwald A., Dmyterko E., Dudzińska M., Wirowski M. 2002. Wzrost wysokości buka pospolitego (<i>Fagus sylvatica</i> L.). Sylwan, 9:19-27.	
Literatura uzupełniająca	1. Zasada M. 2007. Zastosowanie modeli wzrostu do prognozowania długookresowych zmian zasobów leśnych na podstawie danych z wielkoobszarowej inwentaryzacji lasu. Rozprawy Naukowe i Monografie. 310. Wydawnictwo SGGW. Warszawa. 2. Dudzińska M., Bruchwald A. 2008. Znaczenie i praktyczne możliwości wykorzystania wyników badań na stałych powierzchniach doświadczalnych założonych przez Schwappacha i Wiedemanna w drzewostanach dębowych. Prace Instytutu Badawczego Leśnictwa. Rozprawy i Monografie 11. Sękocin Stary. 3. Sporek M. 2018. Powierzchnia listowia sosny zwyczajnej jako funkcja struktury populacji. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	29. 03. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Maszynoznawstwo leśne						Kod przedmiotu	L3032	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15				15			Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Studenci zapoznają się z wiedzą ogólnotechniczną na temat budowy i eksploatacji współczesnych maszyn leśnych oraz opanowują praktyczne umiejętności czytania i wykonania prostych rysunków technicznych oraz obliczeń.								
Treści programowe	Wykład: Materiały stosowane w budowie maszyn. Tolerancje i pasowania w budowie maszyn. Charakterystyka technik wytwarzania. Mechanika i wytrzymałość materiałów. Napędy stosowane w maszynach leśnych. Łożyska, przekładnie mechaniczne i napędy hydrauliczne. Maszyny do pozyskania drewna. Maszyny i urządzenia do uprawy gleby. Maszyny i urządzenia transportowe. Eksploatacja maszyn leśnych. Pracownia specjalistyczna: opracowanie rysunków technicznych elementów maszyn leśnych z zastosowaniem programu AutoCAD.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, pracownia specjalistyczna - studium przypadku.								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium, pracownia specjalistyczna – ocena zadań i rysunków.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę z zakresu fizycznych i technicznych podstaw budowy i działania maszyn stosowanych w leśnictwie							L1P_W01, L1P_W02	
EU2	posiada wiedzę na temat typowych technologii produkcji leśnej oraz z zakresu podstaw produkcji i technicznych zagadnieniach inżynierskich, wykorzystywanych w leśnictwie							L1P_W02, L1P_W05	
EU3	zna podstawowe zasady konstrukcji maszyn i urządzeń technicznych stosowanych w pracach leśnych							L1P_W08	

EU4	potrafi ocenić operacje i procesy jednostkowe i zaproponować rozwiązania alternatywne, uwzględniające doskonalenie jakości, bezpieczeństwa użytkowania sprzętu oraz efektywności procesów technologicznych w leśnictwie	L1P_U03	
EU5	wykonuje pod kierunkiem opiekuna proste zadania badawcze czy projektowe w zakresie techniki leśnej	L1P_U11	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie wykładu, ocena zadań i rysunków	W, Ps	
EU2	Zaliczenie wykładu, ocena zadań i rysunków	W, Ps	
EU3	Zaliczenie wykładu, ocena zadań i rysunków	W, Ps	
EU4	Kolokwium zaliczeniowe z laboratorium, ocena samodzielnych prac rysunkowych i obliczeniowych	Ps	
EU5	Ocena samodzielnych prac rysunkowych i obliczeniowych	Ps	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w pracowni specjalistycznej	15	
	Przygotowanie do pracowni specjalistycznej	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Wykonanie prac rysunkowych i obliczeniowych	15	
	Przygotowanie zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Kuczewski J., Miszczak M. 1996. Podstawy konstrukcji maszyn rolniczych i leśnych. Wyd. SGGW. Warszawa. 2. Biały W. 2003. Maszynoznawstwo. Wyd. WNT. Warszawa. 3. Osiński Z., Bajon W., Szucki T. 2002. Podstawy konstrukcji maszyn. Wyd. PWN. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Dobrzański T. 1997. Rysunek techniczny maszynowy. Wyd. WN-T. Warszawa. 2. Feld M. 2000. Technologia budowy maszyn. Wyd. PWN. Warszawa. 3. Botwin J., Botwin M. 1979. Maszynoznawstwo leśne. Wyd. PWRiL. Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Sławomir Bakier, prof. PB	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Entomologia leśna 1						Kod przedmiotu	L3024	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15		30					Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie wiedzy dotyczącej podstaw morfologii, anatomii, bionomii owadów. Umiejętność rozpoznawania najważniejszych owadów leśnych. Poznanie roli owadów w ekosystemach leśnych oraz podstaw ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem.								
Treści programowe	Wykład: Charakterystyka owadów; rozwój embrionalny i postembrionalny; wpływ czynników środowiska na ich rozwój i rozmnażanie. Owady w biocenozach leśnych. Patogeny owadów i entomofagi. Zarys systematyki owadów. Charakterystyka wybranych rzędów, rodzin i gatunków owadów występujących w lesie. Laboratorium: Preparatyka owadów, rozpoznawanie owadów przy użyciu kluczy.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, laboratorium – zastosowanie technik mikroskopowych do rozpoznawania owadów								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę, laboratorium - kolokwium								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student definiuje podstawowe pojęcia z zakresu entomologii leśnej							L1P_W06, L1P_W07, L1P_W08, L1P_W09	
EU2	Rozpoznaje podstawowe szkodniki leśne spośród owadów							L1P_U06	
EU3	Oznacza gatunki owadów posługując się kluczami							L1P_U06	
EU4	Ocenia rolę i znaczenie owadów w ekosystemach leśnych							L1P_U07	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	egzamin pisemny z wykładów, sprawdzian przed laboratorium							W, L	
EU2	ocena wykonania ćwiczeń laboratoryjnych							L	
EU3	ocena wykonania ćwiczeń laboratoryjnych							L	
EU4	egzamin pisemny z wykładów, sprawdzian przed laboratorium							W, L	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w zajęciach laboratoryjnych	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	15	
	Przygotowanie do zajęć laboratoryjnych	15	
	Przygotowanie do egzaminu pisemnego z wykładów i udział w nim	20	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		52	2,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		60	2,4
Literatura podstawowa	1. Dominik J., Starzyk J. R. 2004. Owady uszkadzające drewno. PWRiL, Warszawa. 2. Kolk A., Starzyk J. R. 1996. Atlas szkodliwych owadów leśnych. Multico, Warszawa. 3. Starzyk J. R., Skrzypczyńska M., Rossa R., Michalcewicz J. 2006. Ćwiczenia z entomologii leśnej. PWRiL Warszawa. 4. Szujewski A. 1995. Entomologia leśna. Tom 1, 2. Wyd. SGGW, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Szujewski A. 1980. Ekologia owadów leśnych. PWN, Warszawa. 2. Gutowski J. M., Bobiec A., Pawlaczyk P., Zub K. 2004. Drugie życie drzewa. WWF Polska, Warszawa –Hajnówka. 3. Jura Cz. 1986. Bezkręgowce. Wyd. III. PWN, Warszawa. 4. Kozłowski M. W. 2008. Owady Polski. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa. 5. Kozłowski M. W. 2009. Owady Polski. Chrząszcze. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Michał Małmyszko	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Geodezja leśna i kartografia						Kod przedmiotu	L4038	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15				15	5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawami pomiarów inwentaryzacyjnych i realizacyjnych, podstawami opracowania i wykorzystania map tematycznych na potrzeby leśnictwa oraz wybranymi zagadnieniami gospodarki nieruchomościami na terenach rolnych i leśnych.								
Treści programowe	Wykład: Wybrane zagadnienia związane z odwzorowaniami kartograficznymi. Układy współrzędnych. Pomiar kątowny, przewyższeń i odległości – technologia, dokładności, zastosowania w określaniu położenia szczegółów sytuacyjnych. Określenie położenia punktów metodami GPS. Kartowanie szczegółów sytuacyjnych. Wzniesienie znaków granicznych a rozgraniczenie nieruchomości. Scalenia i wymiany gruntów rolnych i leśnych. Podziały nieruchomości. Klasyfikacja map, mapy tematyczne stosowane w leśnictwie. Jakościowe i ilościowe metody prezentacji kartograficznej. Przegląd konwencji stosowanych w opracowaniach map tematycznych. Konstrukcja legendy, opracowanie sytemu znaków i kolorystyki mapy. Pracownia specjalistyczna: Metody sytuacyjnego i wysokościowego tyczenia punktów. Sposoby określania pól powierzchni z danych terenowych oraz na mapie. Zasady konstrukcji katastru nieruchomości na terenach rolnych i leśnych. Redakcja map tematycznych. Zasady prowadzenia prac kartograficznych: prace przygotowawcze i studialne, metody terenowych prac kartograficznych. Zasady kartowania siedlisk leśnych. Wykreślenie pierworysu mapy. Zajęcia terenowe: Wyznaczenie osnowy dla mierzonego obszaru. Omówienie i realizacja pomiaru długości boków osnowy metodą bezpośrednią i pośrednią. Opis topograficzny punktów osnowy. Pomiar ciągu oraz szczegółów sytuacyjnych metodą busolową. Obliczanie wyników pomiarów tachymetrycznych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, Pracownia specjalistyczna – studium przypadku, Zajęcia terenowe – umiejętności pracy z niwelatorem i teodolitem								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę, Pracownia specjalistyczna – kolokwium, ocena wykonanych map, Zajęcia terenowe – ocena pracy niwelatorem i teodolitem								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student opisuje podstawowe zagadnienia związane z odwzorowaniami kartograficznymi i układami współrzędnych.							L1P_W03, L1P_W14	
EU2	Klasyfikuje rodzaje map oraz metod prezentacji kartograficznej wykorzystywanych w leśnictwie; wskazuje na ich zastosowanie.							L1P_W14	
EU3	Wymienia pomiarowy sprzęt geodezyjny i opisuje jego działanie.							L1P_W10, L1P_U04	
EU4	Definiuje sposoby określania pól powierzchni z danych terenowych oraz na mapie.							L1P_W14, L1P_U04	
EU5	Opisuje zagadnienia scalenia i wymiany gruntów rolnych i leśnych.							L1P_W14, L1P_U04	

EU6	Wykonuje zadania terenowe i kameralne uwzględniające podstawy pomiarów inwentaryzacyjnych i realizacyjnych oraz opracowania i redakcji map tematycznych.	L1P_U05
EU7	Potrafi samodzielnie dobrać metodę prezentacji kartograficznej, system znaków oraz opracować legendę mapy tematycznej stosownie do potrzeb.	L1P_U13
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	egzamin pisemny z wykładów	W
EU2	egzamin pisemny z wykładów, kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	W, Ps
EU3	kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T
EU4	kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T
EU5	egzamin pisemny z wykładów, kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	W, Ps
EU6	kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T
EU7	egzamin pisemny z wykładów	W
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	15
	Udział w pracowni specjalistycznej	15
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5
	Udział w konsultacjach	5
	Opracowanie zadań	15
	Przygotowanie do kolokwium zaliczającego pracownię specjalistyczną	10
	Przygotowanie do egzaminu pisemnego z wykładów i obecność na nim	10
	RAZEM:	75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37 1,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Przewłocki S. 2006. Geodezja dla kierunków niegeodezyjnych. PWN. 2. Medyńska-Gulij B. 2012. Kartografia i geowizualizacja. PWN. 3. Gil J. 2005. Pomiary geodezyjne w praktyce inżynierskiej. Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego.	
Literatura uzupełniająca	1. Żyszkowska W., Spallek W., Borowicz D. 2012. Kartografia tematyczna. PWN. 2. Bieniek G. 2005. Nieruchomości: problematyka prawna. Wydaw. Prawnicze „LexisNexis”. 3. Kampczyk A. 2017. Geodezja i kartografia: zbiór aktualnych przepisów z praktycznym komentarzem. Warszawa: Wydaw. Wiedza i Praktyka	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka, Dr inż. Dan Wołkowycki	08.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Nauka o produktywności lasu							Kod przedmiotu	L3030	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3	
	15	15						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Poznanie prawidłowości wzrostu i przyrostu elementów miąższości i miąższości drzew i drzewostanów w zależności od różnych czynników, zdobycie umiejętności przeprowadzania analizy pniowej, poznanie zastosowania modeli wzrostu w leśnictwie									
Treści programowe	Wykład: Określenie przyrostów bieżących i przeciętnych. Bonitacja drzewostanu. Wzrost i przyrost grubości i wysokości drzewa w sezonie wegetacyjnym i w ciągu całegożycia drzewa.. Analiza pniowa drzew w latach życia i w latach kalendarzowych – sposób wykonania i zastosowanie. Wpływ różnych czynników na wzrost i przyrost drzewostanów. Intensywność przyrostu miąższości. Metody określania przyrostu miąższości i elementów miąższości drzewa i drzewostanu, ich dokładność i stosowanie w praktyce. Modele wzrostu – zasady tworzenia i znaczenie w leśnictwie. Przyrost drzewostanu. Struktura drzewostanu. Produkcyjność drzew leśnych. Produkcyjność drzew leśnych. Ćwiczenia: Obliczanie różnych rodzajów przyrostu miąższości i elementów miąższości drzewa i drzewostanu. Wykonanie analizy pniowej na podanych przykładach drzew. Charakterystyka krzywej wzrostu paramentów dendrometrycznych i określanie faz wzrostu. Fazy wzrostu drzew w różnych warunkach drzewostanowych i siedliskowych. . Wykorzystanie modeli wzrostu i tablic zasobności i przyrostu drzewostanów różnych gatunków drzew do analizy przyrostu miąższości elementów miąższości drzew.									
Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - wykonanie zadań i analiz z zakresu obliczania miąższości i elementów miąższości drzew i drzewostanów.									
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, Ćwiczenia - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń, kolokwia.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student definiuje i potrafi obliczyć przyrost drzewa i drzewostanu							L1P_W03, L1P_U13, L1P_U10		
EU2	zna przebieg wzrostu elementów miąższości i miąższości poszczególnych gatunków drzew w ciągu sezonu wegetacyjnego i całego życia drzewa							L1P_W03, L1P_U10		
EU3	potrafi przeprowadzić analizę pniową							L1P_W03, L1P_U16		
EU4	zna zasady tworzenia i korzystania z modeli wzrostu							L1P_W03, L1P_U16		
EU5	wyjaśnia wpływ różnych czynników na wzrost i przyrost drzewa i drzewostanu							L1P_W03, L1P_U16, L1P_U17		

EU6	zna produktywność drzew leśnych i konsekwencje dla hodowli lasu	L1P_W03, L1P_U13, L1P_U16
EU7	Student definiuje i potrafi obliczyć przyrost drzewa i drzewostanu	L1P_W03, L1P_U13, L1P_U10
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	
EU1	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań i projektu wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć
EU2	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań i projektu wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć
EU3	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań i projektu wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć
EU4	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań i projektu wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć
EU5	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań i projektu wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć
EU6	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań i projektu wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć
EU7	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań i projektu wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	15
	uczestnictwo w ćwiczeniach	15
	konsultacje	5
	przygotowanie do ćwiczeń i opracowanie sprawozdań	5
	przygotowanie i udział w egzaminie	10
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37 1,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20 0,8
Literatura podstawowa	1. Bruchwald A. 1999. Dendrometria. Wydawnictwo SGGW. 2. Szymkiewicz B. 2001. Tablice zasobności i przyrostu drzewostanów. PWRiL. 3. Bruchwald A., Dudzińska M., Wirowski M. 1996. Model wzrostu dla drzewostanów dębu szypułkowego. Sylwan. 10: 35-44.	
Literatura uzupełniająca	1. Borowski M. 1974. Przyrost drzew i drzewostanów. PWRiL Warszawa. 2. Assmann. 1968. Nauka o produktywności lasu. PWRiL. Warszawa. 3. Czuraj M., Radwański B., Strzemiński S. 1960. Tablice miąższości drzew stojących. PWRiL	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	22. 03. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Uboczne użytkowanie lasu						Kod przedmiotu	L5037	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15	15						Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest przekazanie studentom praktycznej wiedzy na temat znaczenia i zagospodarowania ubocznych surowców leśnych, użytecznych umiejętności związanych z postępowaniem przy ich pozyskiwaniu i przetwarzaniu oraz doboru urządzeń technicznych niezbędnych do przetwarzania.								
Treści programowe	Wykłady: Zakres ubocznego użytkowania lasu, dawniej i obecnie. Pozyskanie, przetwarzanie i wykorzystanie surowców nie drzewnych. Uprawa roślin i grzybów prowadzona w warunkach gospodarki leśnej. Wycena pozaprodukcyjnych funkcji lasu (ekonomiczna i ekologiczna). Innowacyjne sposoby wykorzystania produktów ubocznych. Ocena jakości wybranych surowców nie drzewnych. Ćwiczenia: Zasady postępowania przy pozyskaniu i zagospodarowaniu mięsa zwierząt łownych. Sposoby zagospodarowania owoców jagodowych. Suszenie grzybów i ziół oraz ocena jakości produktów suszonych. Otrzymywanie miodu w postaci krupca, płynnej i kremowej oraz ocena jego jakości. Sposoby pozyskania żywicy sosnowej i jej przetwórstwo - otrzymywanie terpentyny i kalafonii.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy, ćwiczenia - udział w rozwiązywaniu problemów.								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne, Ćwiczenia - kolokwium pisemne								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna typowe technologie ubocznej produkcji leśnej.							L1P_W04	
EU2	Posiada podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną odnoszącą się do ubocznego użytkowania lasu.							L1P_W11	
EU3	Ma wiedzę w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych zajmujących się pozyskaniem nie drzewnych produktów leśnych i ich zarządzania							L1P_W12	
EU4	potrafi dokonać wstępnej syntezy i analizy ekonomicznej podejmowanych działań dotyczących ubocznego użytkowania lasu							L1P_U12	

EU5	Potrafi dobrać metody i procesy technologiczne wykorzystywane do pozyskiwania i przetwarzania ubocznych produktów leśnych.	L1P_U03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne na ocenę	W	
EU2	Zaliczenie pisemne na ocenę	W	
EU3	Zaliczenie pisemne na ocenę	W	
EU4	Kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć	
EU5	Kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	15	
	Udział w wykładach	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Iwaniuk A. 2014. Atlas ziół krajowych. Bellona, Warszawa. 2. Lewicki P.P., Lenart A., Kowalczyk R. 2014. Inżynieria procesowa i aparatura przemysłu spożywczego. WNT Warszawa. 3. Vaggner de Alencar Arnaut de Toledo (red.) 2017. Honey analysis. INTECH. 4. Grochowski W. 1990. Uboczna produkcja leśna. PWN. Warszawa 5. Antkowiak L. 1996. Żywicowanie. AR Poznań.		
Literatura uzupełniająca	1. Kamiński W. 2014. Atlas grzybów. Dragon. 2. Makowicz J. 2016. Pasieka wędrowna. Warszawa, Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. 3. Grochowski W. 1988. Uboczne użytkowanie lasu. Wydawnictwa Uczelniane AR, 1988.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. inż. Sławomir Bakier prof. PB	12. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Surowce leśne w medycynie						Kod przedmiotu	L6061B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15	15						Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z praktycznymi możliwościami wykorzystania roślin leczniczych pozyskiwanych z lasów. Uzyskanie wiedzy dotyczącej możliwości wykorzystania nieдрzewnych produktów leśnych w medycynie i farmacji; umiejętności rozpoznawania najważniejszych gatunków roślin stosowanych w celach leczniczych. Poznanie wybranych metod zbioru przetwarzania surowców zielarskich.								
Treści programowe	Wykład: Rys historyczny wykorzystania surowców leśnych w medycynie i farmacji. Pochodzenie i podział surowców. Pozyskiwanie leśnych surowców leczniczych (roślin, grzybów itp.). Charakterystyka najważniejszych surowców leśnych stosowanych w przemyśle farmaceutycznym i medycynie. Metody otrzymywania i badań surowców roślinnych oraz wyodrębnionych substancji czynnych. Znaczenie gospodarcze surowców leśnych. Związki aktywne o znaczeniu medycznym. Zastosowanie surowców leśnych w terapii chorób cywilizacyjnych. Ćwiczenia: Charakterystyka najważniejszych surowców leśnych stosowanych w przemyśle farmaceutycznym i medycynie. Metody otrzymywania i badań surowców roślinnych oraz wyodrębnionych substancji czynnych. Związki aktywne o znaczeniu medycznym i ich zastosowanie w medycynie.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - wykonanie zadań indywidualnych.								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium, ćwiczenia – ocena zadań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu użytkowania surowców leśnych dla potrzeb medycyny.							L1P_W01	
EU2	Zna wybrane metody i techniki zbioru i przetwarzania płodów leśnych							L1P_W03	
EU3	Rozpoznaje i klasyfikuje rośliny, owoce leśne i rośliny runa wykorzystywane w medycynie							L1P_U02	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie na ocenę	W	
EU2	Zaliczenie na ocenę	W	
EU3	Ocena ze sprawdzianu	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	15	
	Przygotowanie do ćwiczeń	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	20	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		35	1,4
Literatura podstawowa	1. Maciąg M, Szklarczyk M. 2016. Rośliny w medycynie, farmacji i przemyśle. Lublin. Wydawnictwo Naukowe Tygiel 2. Kraczkowska S. 2017. Zioła i rośliny lecznicze. Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL : Wydaw. Naukowe PWN 3. Kurnatowska A. 2018. Mykologia medyczna. Wrocław : Edra Urban a. Partner		
Literatura uzupełniająca	1. Mcvicar J. 2004. Księga ziół. DK Solis. Warszawa. 2. Janiszowska W., Wiłkomirski B. 2010. Farmakognozja. 3. Szempliński W. 2017. Rośliny zielarskie. Olsztyn : Wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Zapora	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Kształtowanie środowiska leśnego							Kod przedmiotu	L3067B
								Rodzaj przedmiotu	obieralny
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	15			15				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu kształtowania środowiska leśnego. Nabycie umiejętności waloryzacji obszarów leśnych.								
Treści programowe	Wykład: Podstawowe definicje – środowisko, ochrona środowiska, krajobraz, planowanie przestrzenne, gospodarka przestrzenna, ład przestrzenny, zrównoważony rozwój. Rodzaje i źródła zagrożeń dla środowiska i krajobrazu. Ochrona podstawowych komponentów środowiska: powietrza, wody, gleby, kopalin, zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej, krajobrazu naturalnego i krajobrazu kulturowego. Podstawy prawne ochrony środowiska – ustawy i rozporządzenia. Organy odpowiedzialne za ochronę środowiska. System dokumentów planistycznych jako podstawowych narzędzi dla ochrony środowiska i kształtowania krajobrazu: Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, wojewódzki plan zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego, decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzja o lokalizacji inwestycji. Zasady kształtowania i ochrony krajobrazu. Zasady kształtowania krajobrazu na terenach przemysłowych i poprzemysłowych. Studium architektoniczno-krajobrazowe. Projekt: Waloryzacja terenu różnymi metodami. Analiza pozytywnych i negatywnych przykładów ochrony i kształtowania środowiska, w tym krajobrazu. Analiza innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie ochrony środowiska i kształtowania krajobrazu.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, projekt - wykonanie projektu, studium przypadku.								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium, projekt – ocena projektu.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student posiada podstawową wiedzę na temat kształtowania środowiska na obszarach leśnych, w szczególności na obszarach cennych przyrodniczo, w tym o randze międzynarodowej							L1P_W10, L1P_U15, L1P_K02	
EU2	ma wiedzę na temat przyczyn przekształcenia środowiska i sposobów ochrony							L1P_W11, L1P_W12	
EU3	zna zasady kształtowania krajobrazu i ochrony środowiska na terenach przemysłowych i poprzemysłowych, w tym górniczych							L1P_W13, L1P_W13	
EU4	potrafi dokonać oceny przekształcenia środowiska i waloryzacji krajobrazu oraz określić sposoby naprawy szkód							L1P_U03	
EU5	posiada kompetencje w zakresie analizy i oceny ochrony i kształtowania środowiska							L1P_U05	

EU6	potrafi przeanalizować i potrafi przygotować dokumentację na potrzeby ochrony przyrody, ma potrzebę samodoskonalenia się i uczenia przez całe życie	L1P_U15, L1P_U18	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwia zaliczające wykład i ćwiczenia projektowe	W, P	
EU2	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	Kolokwium zaliczające ćwiczenia projektowe, ocena projektów	P	
EU4	Kolokwium zaliczające ćwiczenia projektowe, ocena projektów	P	
EU5	Kolokwium zaliczające ćwiczenia projektowe, ocena projektów	P	
EU6	Ocena projektów	P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach projektowych	15	
	Przygotowanie projektu	10	
	Przygotowanie do ćwiczeń projektowych	10	
	Przygotowanie do kolokwium zaliczającego ćw. projektowe	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	Udział w konsultacjach	5	
RAZEM:		75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. Nr 75, poz. 493). 2. Böhm A. 2007. Planowanie przestrzenne dla architektów krajobrazu: o czynniku kompozycji: podręcznik dla studentów wyższych szkół technicznych. Wyd. Politechniki Krakowskiej. 3. Kozłowski S., Słysz K., Węglowski M., Wierzchowski M., Zastanawia B., Zgud K. 2005. Vademecum Gospodarki Przestrzennej. IRM Kraków. 4. Papińska E. 2007. Rola opracowań ekofizjograficznych w procesie planowania przestrzennego. Wyd. Politechniki Krakowskiej. 5. Whitbread-Abrutat P. H. 2012. Exploring World Class Landscape Restoration. www.scribd.com/doc/99135955/Exploring-World-Class-Landscape-Restoration-P-H-Whitbread-Abrutat .		
Literatura uzupełniająca	1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717). 2. Ustawa z dnia z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2008 r. Nr 25, poz. 150). 3. Materiały Konferencji Kształtowanie krajobrazu terenów poeksploatacyjnych w górnictwie. 2003. AGH Kraków. Politechnika Krakowska. Komisja Urbanistyki i Architektury. PAN O. Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Rekultywacja obszarów leśnych							Kod przedmiotu	L3067A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3	
	15			15				Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie słuchaczy z wiedzą teoretyczną i praktycznymi działaniami w zakresie rekultywacji siedlisk na obszarach leśnych.									
Treści programowe	Wykład: Ogólne zasady rekultywacji terenów zdegradowanych. Podstawy prawne rekultywacji. Etapy działalności rekultywacyjnej realizowane dla leśnego kierunku zagospodarowania. Ocena przydatności gruntów do rekultywacji. Klasyfikacja i charakterystyka nieużytków. Podstawy rekultywacji leśnej, rozpoznanie warunków siedliskowych. Rekultywacja techniczna i biologiczna terenów zdegradowanych przez górnictwo odkrywkowe węgla brunatnego, kruszyw naturalnych. Sposoby rekultywacji zwałowisk nadkładów i wyrobisk poeksploatacyjnych. Wykorzystanie terenów pokopalnianych w kierunku leśnym. Rekultywacja terenów przekształconych górnictwem otworowym i odkrywkowym siarki. Sposoby rekultywacji terenów przekształconych wydobywaniem głębinowym węgla kamiennego rud metali żelaznych i nieżelaznych. Rekultywacja terenów składowania odpadów. Rekultywacja obszarów kłesk żywiołowych – pożarzyska, tereny pohuraganowe. Ocena skuteczności zabiegów rekultywacyjnych na terenach zalesionych. Określenie przestrzennej struktury degradacji w Polsce. Zasady i wytyczne do sporządzania projektu rekultywacji i zagospodarowania. Zasady wyboru kierunku rekultywacji. Zastosowanie avio- i hydroobsiewu w pracach rekultywacyjnych. Zasady przygotowania zwałowisk kopalnianych do leśnego zagospodarowania. Prawidłowa gospodarka nadkładem. Dobór komponentów mieszanin rekultywacyjnych. Dobór materiałów do wykonywanych zabiegów rekultywacyjnych. Planowanie koncepcji rekultywacji terenów przekształconych przez działalność człowieka w kierunku leśnym, kształtowanie rzeźby terenu, zasady doboru i wprowadzania roślinności drzewiastej. Projekt: Planowanie koncepcji rekultywacji terenów przekształconych przez działalność człowieka w kierunku leśnym, kształtowanie rzeźby terenu, wykorzystanie zasady doboru i wprowadzania roślinności drzewiastej.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, projekt - wykonanie projektu, studium przypadku.									
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium, projekt – ocena projektu.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		

EU1	Student rozumie znaczenie procesów rekultywacyjnych w formowaniu się ekosystemów leśnych w zależności od specyfiki gruntów i formy użytkowania	L1P_W12, L1P_U14, L1P_K02
EU2	rozróżnia etapy rekultywacji, zna kierunki rekultywacji	L1P_W13
EU3	zna zasady przygotowania projektu rekultywacji	L1P_U14
EU4	posiada zdolność do rozwiązywania problemów z zakresu naprawy zdegradowanego środowiska	L1P_U06, L1P_W12
EU5	jest przekonany o znaczeniu zabiegów rekultywacyjnych w odnowie środowiska; rozumie potrzebę uczenia się, doskonalenia i samodoskonalenia w zakresie rekultywacji na obszarach leśnych	L1P_U13
EU6	potrafi przeanalizować wybraną dokumentację i przeprowadzić dyskusję w zespole	L1P_U14
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Kolokwia zaliczające wykład i ćwiczenia projektowe	W, P
EU2	Kolokwium zaliczające wykład i ćwiczenia projektowe	W
EU3	Ocena projektów	P
EU4	Ocena projektów	P
EU5	Kolokwium zaliczające ćwiczenia projektowe	P
EU6	Ocena projektów	P
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	15
	Udział w ćwiczeniach projektowych	15
	Przygotowanie projektu	10
	Przygotowanie do ćwiczeń projektowych	10
	Przygotowanie do kolokwium zaliczającego ćw. projektowe	10
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10
	Udział w konsultacjach	5
	RAZEM:	75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35 1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Krzaklewski W. 1988. Leśna rekultywacja i biologiczne zagospodarowanie nieużytków przemysłowych. Wyd. AR w Krakowie. 2. Kocjan H. 2008. Prace przygotowawcze do odnowień i zalesień, sposoby i technika sadzenia oraz pielęgnacja upraw. Wydaw. UP Poznań. 3. Karczewska A. 2008. Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych. Wyd. AR Wrocław. 4. Krzaklewski W. 2017. Podstawy rekultywacji leśnej. Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie	
Literatura uzupełniająca	1. Maciak F. 2003. Ochrona i rekultywacja środowiska. Wyd. SGGW. Warszawa. 2. Siuta J. 1998. Rekultywacja gruntów. Poradnik. Wyd. IOŚ Warszawa. 3. Greinert H., Greinert A. 1999. Ochrona i rekultywacja środowiska glebowego. Wyd. PZ w Zielonej Górze.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	08.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 4						Kod przedmiotu	L4002A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język angielski 1, 2, 3								
Cele przedmiotu	Dokształcanie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.								
Treści programowe	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Metody dydaktyczne	Katastrofy ekologiczne, ich badanie i wnioski, właściwości drewna, problem zagrożenia dla środowiska i jego innowacyjne rozwiązania Gramatyka: czasowniki modalne + perfect infinitive, 3ci okres warunkowy, formy czasowników dla wyrażania właściwości, future perfect, formy wyrażające podobieństwo i różnice, stopień najwyższy.								
Forma zaliczenia	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Rozróżnia bardziej złożone struktury gramatyczne umożliwiające tworzenie złożonych wypowiedzi.							L1P_U14	
EU2	Formułuje wypowiedzi na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne ze swojej dziedziny.							L1P_U15	
EU3	Interpretuje informacje z różnych źródeł.							L1P_U14	
EU4	Sporządza raporty i komunikaty na podstawie zestawień, tabel i diagramów.							L1P_U14, L1P_U15	
EU5	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	
EU2	ocena prezentacji, ocena wypowiedzi ustnych							Ć	
EU3	wypowiedzi pisemne i ustne, test modułowy ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	

EU4	ocena wypowiedzi pisemnych	Ć	
EU5	ocena wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	30	
	Przygotowanie do ćwiczeń (powtórzenie materiału)	5	
	Wykonanie zadań domowych	4	
	Udział w konsultacjach	5	
	Realizacja prezentacji (autoprezentacja)	1	
	Przygotowanie do zaliczenia modułu	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Kloc E. 2013. English in Forestry. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 2. Fisiak J., Adamska-Sałaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman. 3. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press.		
Literatura uzupełniająca	1. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman. 2. Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej. 3. Sierko E., Bramska H. 2004. RU read E?. Wydawnictwo Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Mgr Sylwia Gierasimiuk	01.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 4						Kod przedmiotu	L4002R	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język rosyjski 1, 2, 3								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.								
Treści programowe	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Metody dydaktyczne	Katastrofy ekologiczne, ich badanie i wnioski, właściwości drewna, problem zagrożenia dla środowiska i jego innowacyjne rozwiązania. Podróżowanie. Korzystanie z transportu miejskiego, kolejowego, lotniczego i wodnego. Odprawa celna – rosyjska deklaracja celna. Oferty hoteli a wymagania klienta. Zagadnienia gramatyczne: Rzeczowniki nieregularne i nieodmienne. Czasowniki oznaczające ruch. Liczebniki 2,3,4 z rzeczownikami i przymiotnikami. Użycie przyimków i przysłówków.								
Forma zaliczenia	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Rozróżnia bardziej złożone struktury gramatyczne umożliwiające tworzenie złożonych wypowiedzi.							L1P_U14	
EU2	Formułuje wypowiedzi na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne ze swojej dziedziny.							L1P_U15	
EU3	Interpretuje informacje z różnych źródeł.							L1P_U14	
EU4	Sporządza raporty i komunikaty na podstawie zestawień, tabel i diagramów.							L1P_U14, L1P_U15	
EU5	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							C	
EU2	ocena prezentacji, ocena wypowiedzi ustnych							C	

EU3	wypowiedzi pisemne i ustne, test modułowy ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU4	ocena wypowiedzi pisemnych	Ć
EU5	ocena wypowiedzi ustnych	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	30
	Przygotowanie do ćwiczeń (powtórzenie materiału)	5
	Wykonanie zadań domowych	4
	Udział w konsultacjach	5
	Realizacja prezentacji (autoprezentacja)	1
	Przygotowanie do zaliczenia modułu	5
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35 1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Compendium tematyczno-leksykalne. Wagros. Poznań 2. Cieplicka M., Torzewska W. 2008. Русский язык. Compendium tematyczno-leksykalne. Wagros. Poznań. 3. Chwatow S., Hajczuk R. 2000. Русский язык в бизнесе. WSiP. Warszawa 4. Granatowska H., Danecka I. 2003. Как дела? 2. Wyd. Szkolne PWN. Warszawa 5. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram. Warszawa	
Literatura uzupełniająca	1. Н. В. Баско. 2006. Изучаем русский, узнаём Россию. Издательство Флинта: Hayka. Moskwa. 2. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. Warszawa. 3. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 4. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA. Warszawa. 5. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne. Warszawa.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Mgr Eugenia Suchodoła	01.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Entomologia leśna 2							Kod przedmiotu	L4024	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
	15		15			15		Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Nabycie umiejętności rozpoznawania najważniejszych owadów leśnych oraz powodowanych przez nie uszkodzeń drzew; poznanie wybranych metod prognozowania pojawu i zwalczania szkodników. Poznanie roli owadów w ekosystemach leśnych oraz podstaw ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem.									
Treści programowe	Wykład: Szkodniki pączków, nasion i szyszek. Owady drzewostanów sosnowych, świerkowych i innych. Ochrona drewna. Introdukcje obcych gatunków owadów i możliwości ich aklimatyzacji w Polsce. Dynamika oraz metody regulacji liczebności owadów. Rola owadów w ekosystemach leśnych. Ochrona zagrożonych gatunków owadów. Laboratorium i ćwiczenia terenowe: Rozpoznawanie najważniejszych owadów leśnych oraz powodowanych przez nie uszkodzeń drzew. Metody zwalczania szkodników. Metody ochrony zagrożonych gatunków owadów.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe									
Forma zaliczenia	Wykłady - egzamin pisemny; laboratorium - pisemne kolokwium zaliczeniowe oraz wypadkowa ocen z zaliczonych ćwiczeń laboratoryjnych i sprawdzianów; ćwiczenia terenowe - ocena przygotowania zbioru owadów i żerowisk									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student definiuje podstawowe pojęcia z zakresu entomologii leśnej								L1P_W01, L1P_W02, L1P_W07, L1P_W09	
EU2	klasyfikuje i omawia zagrożenia ze strony konkretnych owadów dla różnych gatunków drzew w różnych klasach wieku								L1P_W06, L1P_W07, L1P_W09, L1P_U07	
EU3	rozpoznaje podstawowe szkodniki leśne spośród owadów oraz ich żerowiska								L1P_U01, L1P_U06	
EU4	oznacza gatunki owadów posługując się kluczami								L1P_U01, L1P_U06	
EU5	ocenia rolę i znaczenie owadów w ekosystemach leśnych								L1P_U01, L1P_U07	
EU6	potrafi zebrać w terenie, spreparować, oznaczyć i przygotować zbiór naukowy (dydaktyczny) owadów i ich żerowisk								L1P_U01, L1P_U06	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Egzamin z wykładów, kolokwium zaliczeniowe z laboratorium, sprawdziany przed ćwiczeniami laboratoryjnymi	W, L	
EU2	Egzamin z wykładów, kolokwium zaliczeniowe z laboratorium, sprawdziany przed ćwiczeniami laboratoryjnymi	W, L	
EU3	Ocena wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych	L	
EU4	Ocena wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych	L	
EU5	Egzamin z wykładów, kolokwium zaliczeniowe z laboratorium, sprawdziany przed ćwiczeniami laboratoryjnymi	W, L	
EU6	Ocena wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych; ocena przygotowania zbioru owadów i żerowisk	L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w zajęciach laboratoryjnych	15	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	5	
	Przygotowanie zbioru owadów i żerowisk	10	
	Przygotowanie do egzaminu z wykładów i obecność na nim	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		52	2,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Dominik J., Starzyk J. R. 2004. Owady uszkadzające drewno. PWRiL. Warszawa. 2. Kozłowski M. W. 2008. Owady Polski. Multico Oficyna Wydawnicza. Warszawa. 3. Kozłowski M. W. 2009. Owady Polski. Chrząszcze. Multico Oficyna Wydawnicza. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Gutowski J. M., Bobiec A., Pawlaczyk P., Zub K. 2004. Drugie życie drzewa. WWF Polska, Warszawa-Hajnówka. 2. Jura Cz. 1986. Bezkręgowce. Wyd. III. PWN. Warszawa. 3. Korczyński I., Chrzanowski A., Łabędzki A., Kuźmiński R., Mazur A. 2017. Entomologia leśna : materiały do ćwiczeń. Poznań : Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Michał Małmyszko	15. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Typologia leśna						Kod przedmiotu	L4020	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15					15		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z zasadami opisu i klasyfikacji siedlisk leśnych w Polsce. Zapoznanie studentów z typami siedliskowymi lasu Polski północno-wschodniej. Nabycie umiejętności rozpoznawania i opisu typów siedliskowych lasu w terenie oraz opracowania wyników badań zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu								
Treści programowe	Wykład: Systemy regionalizacji przyrodniczo-leśnej w Polsce. Zasady ekologicznej ordynacji siedlisk leśnych. Aktualna klasyfikacja siedlisk leśnych w Polsce. Szczegółowy przegląd siedlisk leśnych Polski NE. Zasady sporządzania operatów glebowo-siedliskowych i kartowania siedlisk leśnych. Zajęcia terenowe: Identyfikacja siedlisk leśnych i ich wariantów zgodnie z Instrukcją UL w praktyce. Kartowanie siedlisk leśnych. Opracowanie danych do operatu glebowo-siedliskowego.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, zajęcia terenowe - ocena sprawozdań z zajęć terenowych								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student klasyfikuje i omawia wszystkie typy siedliskowe Polski północno-wschodniej.							L1P_W02	
EU2	Wykonuje w terenie opisy typów siedliskowych lasu zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu.							L1P_W14, L1P_U11	
EU3	Analizuje i opracowuje wyniki badań, identyfikuje typy siedliskowe i ich warianty w nawiązaniu do Instrukcji UL.							L1P_U11, L1P_U12	
EU4	Opracowuje fragment mapy glebowo-siedliskowej.							L1P_U03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne, ocena sprawozdań							W, T	
EU2	Zaliczenie pisemne, ocena sprawozdań							W, T	
EU3	Ocena sprawozdań							T	
EU4	Ocena sprawozdań							T	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Uczestnictwo w wykładach	15	
	Uczestnictwo na ćwiczeniach terenowych	15	
	Przygotowanie do ćwiczeń terenowych	10	
	Przygotowanie sprawozdań z ćwiczeń terenowych	15	
	Konsultacje	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Szymański S. 2001. Ekologiczne podstawy hodowli lasu. PWRIL, Warszawa 2. Instrukcja Urządzania Lasu. Cz. 2. 3. Instrukcja wyróżniania i kartowania siedlisk leśnych. 2003. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych		
Literatura uzupełniająca	1. Sokołowski A. W. 2006. Lasy Północno-Wschodniej Polski. Wyd. Centrum Inf. Lasów Państwowych 2. Sikorska E. 2006. Geografia lasów Polski. Wyd. AR w Krakowie		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr Ewa Pirożnikow	10. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Gospodarka łowiecka						Kod przedmiotu	L3028	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15	15				5		Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi przyrodniczymi, ekonomicznymi i kulturowymi gospodarowania populacjami dzikich zwierząt, będącymi w koegzystencji z gospodarką człowieka. Przedstawienie i wpojenie studentom zasad szacunku i pokory wobec przyrody i jej elementów.								
Treści programowe	Wykład: Historia i współczesne cele i zadania łowiectwa oraz ustawodawstwo łowieckie. Struktury i procesy zachodzące w populacjach dzikich zwierząt oraz interakcje międzygatunkowe. Środowisko życia dzikich zwierząt. Sterowanie dynamiką liczebności, zarządzanie łowisk, ochrona zwierzyny. Szkody łowieckie w lasach i uprawach rolnych - zapobieganie, szacowanie, rekompensowanie strat. Organizacja polowań i użytkowanie zwierzyny. Organizacja gospodarki łowieckiej. Łowiectwo w kulturze i sztuce, etyka w postępowaniu wobec przyrody, elementy kynologii łowieckiej i sokolnictwa. Ćwiczenia i ćwiczenia terenowe: Regulacja liczebności populacji zwierząt łownych, zarządzanie łowisk, ochrona zwierzyny. Określanie szkód łowieckich w lasach i uprawach rolnych - zapobieganie, szacowanie, rekompensowanie strat. Organizacja polowań i użytkowanie zwierzyny. Organizacja gospodarki łowieckiej.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe, ćwiczenia terenowe.								
Forma zaliczenia	Wykłady - zaliczenie pisemne, ćwiczenia przedmiotowe - ocena zadań, ćwiczenia terenowe - ocena zadań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student rozpoznaje gatunki zwierząt, wykazując się jednocześnie znajomością ich biologii i ekologii							L1P_W05	
EU2	wykazuje umiejętności określania i sposobu szacowania szkód łowieckich i ich rekompensowania							L1P_W05, L1P_W06, L1P_U04, L1P_U05	
EU3	ma opanowaną dziedzinę planowania gospodarki łowieckiej, zgodnie z zasadami etyki postępowania.							L1P_W05	
EU4	wie co jest podstawową formą w realizacji zadań gospodarki łowieckiej							L1P_W06	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych i terenowych	W, Ć, T	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych i terenowych	W, Ć, T	
EU3	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych i terenowych	W, Ć, T	
EU4	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych i terenowych	W, Ć, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach przedmiotowych	15	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		40	1,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Okarma H. Tomek A. 2008. Łowiectwo. Podręcznik. Wydaw. I Kraków. 2. Fritz N. 2007. Łowiectwo. Podręcznik. Wyd. 2. Wydaw. Galaktyka. Warszawa. 3. Stec R. 2002. Łowiectwo w prawie polskim i europejskim. Wydaw. C.K. Muller. 4. Dzieciolowski R. 2003. Gospodarka łowiecka u progu XXI wieku. Wydaw. Łowiec Polski. Warszawa		
Literatura uzupełniająca	1. Kruk K. 2003. Leksykon myśliwski od A do Z. Wydaw. Muza. Warszawa. 2. Dzieciolowski R., Hoszka M., Wiśniewski G. 2003. Poradnik zagospodarowania łowisk polnych i gospodarowanie podstawowymi gatunkami zwierzyny drobnej. Wydaw. Łowiec Polski. Warszawa. 3. Hopp S. 2017. Polski język łowiecki: podręcznik dla myśliwych. Warszawa: Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sebastian Juszeko	13. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Systemy Informacji Przestrzennej						Kod przedmiotu	L5039	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10				25			Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z technologiami informatycznymi stosowanymi do tworzenia i analizy baz danych przestrzennych na potrzeby leśnictwa. Poznanie metod pozyskiwania, przetwarzania i analizy danych przestrzennych. Wykorzystanie SIP w praktyce leśnictwa.								
Treści programowe	Wykład: Wprowadzenie do Systemów Informacji Przestrzennej (SIP/GIS). Rodzaje danych źródłowych, ich przetwarzanie i wykorzystanie w SIP. Techniki GPS. Analiza danych przestrzennych w projekcie GIS. Wprowadzenie do języka zapytań SQL. Tematyczna resymbolizacja, analizy topologiczne na mapach numerycznych. Zastosowanie cyfrowych modeli terenu i numerycznych modeli wysokościowych. Pracownia specjalistyczna: Wprowadzenie do środowiska ArcGIS i QGIS. Wykorzystanie i przetwarzanie grafiki rastrowej. Budowa i edycja warstw wektorowych. Bazy danych opisowych. Wykorzystanie danych zewnętrznych w formatach WMS/WMTS. Edycja map numerycznych. Analiza danych przestrzennych w projekcie GIS. Wprowadzenie do języka zapytań SQL. Wyznaczanie stref buforowych, tematyczna resymbolizacja, analizy topologiczne na mapach numerycznych. Zastosowanie cyfrowych modeli terenu i numerycznych modeli wysokościowych. Wykorzystanie obrazów trójwymiarowych i skaningu laserowego LIDAR w analizie i interpretacji środowiska leśnego.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium pisemne, pracownia specjalistyczna – ocena zadań wykonanych przez studentów								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student wymienia typy relacji mogące zaistnieć między grupami danych i opisuje różnice między tymi relacjami							L1P_W01	
EU2	Zakłada i edytuje warstwy wektorowe. Ma wiedzę niezbędną do przeprowadzania symbolizacji warstw wektorowych z uwzględnieniem specyfiki informacji przestrzennych							L1P_W03, L1P_U08	

EU3	Wykonuje analizy danych przestrzennych w bazie danych i na mapie numerycznej	L1P_U01
EU4	Umie zastosować techniki pozyskiwania, przetwarzania i prezentacji danych przestrzennych przy użyciu specjalistycznego oprogramowania	L1P_U08
EU5	Wprowadzana i interpretuje zewnętrzne dane przestrzenne do przygotowanego samodzielnie środowiska pracy w SIP	L1P_U05
EU6	Potrafi dobrać i wykorzystać narzędzia i funkcje środowiska informatycznego do realizacji wyznaczonych zadań	L1P_U04
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	kolokwium zaliczeniowe, ocena wykonanych zadań	W, Ps
EU2	kolokwium zaliczeniowe, ocena wykonanych zadań	W, Ps
EU3	ocena wykonanych zadań	Ps
EU4	ocena wykonanych zadań	Ps
EU5	ocena wykonanych zadań	Ps
EU6	ocena wykonanych zadań	Ps
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	10
	Udział w pracowni specjalistycznej	25
	Udział w konsultacjach	5
	Opracowanie zadań	5
	Przygotowanie do kolokwium	5
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		40 1,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		30 1,2
Literatura podstawowa	1. Godchild M. F., Maguire D. J., Rind D. W. 2006. GIS. Teoria i praktyka. Wyd. Naukowe PWN. 2. Okła K. 2010. Geomatyka w Lasach Państwowych. Część I. Podstawy. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 3. Iwańczak B. 2016. QGIS 2.14.3: tworzenie i analiza map. Helion.	
Literatura uzupełniająca	1. Czyżkowski B. 2006. Praktyczny przewodnik po GIS. Wyd. Naukowe PWN. 2. Medyńska-Gulij B. 2011. Kartografia i geowizualizacja. Wyd. Naukowe PWN. 3. Litwin L. 2005. Systemy informacji geograficznej : zarządzanie danymi przestrzennymi w GIS, SIP, SIT, LIS. Gliwice : Helion	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr inż. Dan Wołkowycki	04. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Fitopatologia leśna						Kod przedmiotu	L4027	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15		20			5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie wiedzy dotyczącej podstaw budowy grzybów: umiejętność rozpoznawania najważniejszych patogenicznych grzybów leśnych oraz powodowanych przez nie uszkodzeń drzew, poznanie wybranych metod wykrywania i identyfikowania patogenów oraz ograniczania ich występowania. Poznanie roli grzybów w ekosystemach leśnych oraz podstaw ochrony gatunków zagrożonych wyginieciem.								
Treści programowe	Wykład: Charakterystyka grzybów. Grzyby w biocenozie lasu, grzyby owadobójcze, zarys systematyki, charakterystyka wybranych rzędów, rodzin i gatunków występujących w lesie. Patogeny pędów i nasion, pni i korzeni. Patogeniczne grzyby drzewostanów iglastych i liściastych. Ochrona drewna przed grzybami rozkładu. Introdukcje obcych gatunków patogenów. Metody prewencji i ograniczania rozwoju szkodliwych grzybów w leśnictwie. Rola grzybów w ekosystemach leśnych. Ochrona zagrożonych gatunków. Laboratorium: Porównanie budowy komórek roślinnych i grzybów. Budowa plechy różnych gatunków grzybów z rodzaju <i>Fusarium</i>, <i>Penicillium</i> itp. Różne formy zarodnikowania np. mikrokonidia i makrokonidia u rodzaju <i>Fusarium</i>, Makroskopowe (owocniki grzybów) i mikroskopowe rozpoznawanie objawów chorobowych i uszkodzeń tkanek powodowanych przez patogeny z gromady workowców <i>Ascomycotina</i>, Makroskopowe obserwacje uszkodzeń tkanek roślinnych powodowanych przez grzyby z grupy podstawczaków <i>Basidiomycotina</i> oraz identyfikacja zebranych owocników grzybów, Różnice w budowie pomiędzy grzybami i lęgniowcami <i>Oomycetes</i> na przykładzie rodzaju <i>Phytophthora</i>, sprawców zamierania wielu gatunków lasotwórczych (dąb, buk, olsza) w szkółkach i drzewostanach. Ćwiczenia terenowe: Praktyczne zasady identyfikacji patogenicznych grzybów leśnych.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin ustny, laboratoria – sprawdziany pisemne, zajęcia terenowe – ocena sprawozdań i zadań (przygotowania zbioru) oraz zaliczenie z rozpoznawania grzybów								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student definiuje podstawowe pojęcia z zakresu fitopatologii, takie jak choroba, etiologia, symptomatologia itp.							L1P_W05, L1P_W06	
EU2	opisuje wybrane metody zintegrowanej ochrony roślin							L1P_U05	

EU3	rozpoznaje i klasyfikuje grzybowe patogeny w ekosystemie	L1P_U07, L1P_U06	
EU4	znajduje uszkodzenia drzew, rozróżnia ich przyczyny, określa podstawowe gatunki patogenów powodujących wskazane uszkodzenia	L1P_U07, L1P_U13	
EU5	zestawia i omawia zasady ochrony gatunków	L1P_W05, L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	egzamin z wykładów, sprawdziany z laboratoriów	W, L	
EU2	egzamin z wykładów, sprawdziany z laboratoriów	W, L	
EU3	sprawozdanie z zajęć terenowych	T	
EU4	sprawdziany z laboratoriów, ocena zadań na zajęciach terenowych	L, T	
EU5	egzamin z wykładów	W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	w zajęciach laboratoryjnych i terenowych	25	
	w wykładach	15	
	wanie sprawozdań	13	
	w konsultacjach	5	
	owanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	5	
	owanie do egzaminu i udział w egzaminie (5+2h)	7	
	ie materiału świeżego i zaliczenie rozpoznawania gatunków	5	
RAZEM:		75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		47	1,9
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		48	1,9
Literatura podstawowa	1. Mańka K. 2005. Fitopatologia Leśna. Wyd. VI, PWRiL. 2. Fiedorow Z., Gołębiak B., Weber Z. 2001. Fitopatologia ogólna. Wydaw. Akademii Rolniczej w Poznaniu, Poznań 3. Kozłowska M., Konieczny G. 2003. Biologia odporności roślin na patogeny i szkodniki. Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Poznaniu, Poznań		
Literatura uzupełniająca	1. Oszako T. 2005. <i>Phytophthora</i> in nurseries and forest stands. Forest Research Institute 2. Oszako T. 2008. Choroby i zamieranie drzew i drzewostanów olszowych. Biblioteczka Leśniczego, zeszyt 271. 3. Oszako T. Zamieranie dębów w Europie. 2002. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. Inż. Tomasz Oszako, prof. PB	20. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Chemia środowiska leśnego						Kod przedmiotu	L3025B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15		20			5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wpływem rozwoju cywilizacji na jakość środowiska – hydrosfery, litosfery i atmosfery. Nabycie umiejętności badania jakości środowiska.								
Treści programowe	Wykład: Skład chemiczny środowiska (wody, powietrza, gleby). Procesy naturalne i antropogeniczne kształtujące środowisko. Podstawowe substancje zanieczyszczające środowisko leśne. Przemiany chemiczne, fotochemiczne i biochemiczne zanieczyszczeń antropogenicznych, wywoływane w poszczególnych elementach środowiska. Transport zanieczyszczeń. Laboratorium: Nieorganiczne i organiczne składniki wody i ścieków. Charakterystyka wskaźników jakości wody i ścieków. Reakcje zachodzące w atmosferze, krążenie pierwiastków w środowisku. Przemiany fizyko-chemiczne i biochemiczne zachodzące w wodzie. Kontrola jakości wód leśnych, weryfikacja i interpretacja otrzymanych wyników badań. Sposoby przygotowania i zabezpieczania materiałów do badań chemicznych. Zajęcia terenowe: Techniki pobierania próbek środowiskowych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zajęcia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład - kolokwium pisemne na ocenę; ćwiczenia laboratoryjne – sprawozdania z ćwiczeń pisemna na ocenę, ćwiczenia terenowe – sprawozdania z ćwiczeń								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna podstawowe substancje chemiczne zanieczyszczające środowisko i opisuje ich działanie.							L1P_W06	
EU2	Klasyfikuje i omawia zagrożenia powodowane działalnością człowieka.							L1P_W06	
EU3	Wykonuje pomiary parametrów procesów i reakcji zachodzących pod wpływem substancji chemicznych.							L1P_U02	
EU4	Opracowuje i analizuje wyniki wybranych eksperymentów biologicznych i chemicznych.							L1P_U04	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU2	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	sprawozdania z ćwiczeń	L, T	
EU4	sprawozdania z ćwiczeń	L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w zajęciach laboratoryjnych	20	
	Udział w wykładach	15	
	Udział w zajęciach trenowych	5	
	Opracowanie sprawozdań	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	10	
	Przygotowanie zaliczenia	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		45	1,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Szperliński Z. 2002. Chemia w ochronie i inżynierii środowiska, Oficyna Wydawnicza PW, W-wa 2. Szczukowska J., Siemieniuk A. 2010. Chemia wody i ścieków. Podstawy teoretyczne i praktyczne. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok 3. Kiedrzyńska L., Papciak D., Granops M. 2006. Chemia sanitarna. Wydawnictwo SGGW, W-wa 4. Praca zbiorowa. 2000. Laboratoryjne badanie wody, ścieków i osadów ściekowych, Wyd. PW, W-wa		
Literatura uzupełniająca	1. Kurnatowska A. (red.) 1997. Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy. PWN. Warszawa. 2. Laskowski R., Migula P. 2004. Ekotoksykologia. Od komórki do ekosystemu. PWRiL. Warszawa. 3. Hermanowicz W. i współautorzy. 2001. Fizyczno-chemiczne badanie wody i ścieków, Wyd. PWN, W-wa		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ochrona środowiska z elementami toksykologii						Kod przedmiotu	L3025A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15		20			5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi procesami zachodzącymi pod wpływem substancji toksycznych występujących w środowisku. Nabycie umiejętności badania i analizy wybranych zagrożeń powodowanych działalnością człowieka.								
Treści programowe	Wykład: Klasyfikacja związków zanieczyszczających środowisko. Czynniki środowiskowe. Mechanizmy biodegradacji związków toksycznych w środowisku. Biokumulacja i biomagnifikacja. Związki promieniotwórcze. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Metody ochrony wód. Zanieczyszczenie powietrza. Problem odpadów. Hałas i mapy akustyczne. Wpływ nawozów sztucznych i pestycydów na środowisko. Zagrożenia ekosystemów leśnych. Ochrona środowiska w Polsce, UE i na świecie. Laboratorium: Obliczanie stężeń roztworów. Ocena wpływu zanieczyszczeń powietrza na środowisko przyrodnicze. Określenie progu toksyczności soli stosowanej do posypywania dróg. Oznaczanie zmian morfologicznych i fizjologicznych roślin powstałych na skutek zmian środowiskowych. Ocena reakcji skorupiaków <i>Daphnia sp.</i> na działanie roztworu wybranego związku chemicznego lub ścieków. Określenie stopnia szkodliwości środków chemicznych stosowanych w gospodarstwie domowym na rośliny. Metody selektywnego działania pestycydów na rośliny. Substancje zanieczyszczające żywność. Wpływ składników ścieków na kiełkowanie roślin i ich strukturę. Zanieczyszczenia fizykochemiczne wód i gleb Zajęcia terenowe: Techniki pobierania próbek środowiskowych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zajęcia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne na ocenę; ćwiczenia laboratoryjne – sprawozdania z ćwiczeń, ćwiczenia terenowe – sprawozdanie z ćwiczeń.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna podstawowe substancje toksyczne i opisuje ich działanie.							L1P_W06	
EU2	klasyfikuje i omawia zagrożenia antropogeniczne środowiska							L1P_W06	
EU3	wykonuje pomiary parametrów procesów i reakcji zachodzących pod wpływem substancji toksycznych							L1P_U02	

EU4	opracowuje uzyskane z pomiarów dane empiryczne a następnie analizuje wyniki dla przeprowadzonych badań biologicznych i chemicznych	L1P_U04	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU2	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	sprawozdania z ćwiczeń	L, T	
EU4	sprawozdania z ćwiczeń	L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w zajęciach laboratoryjnych	20	
	Udział w wykładach	15	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Opracowanie sprawozdań	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	10	
	Przygotowanie zaliczenia	10	
RAZEM:		75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		45	1,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Manahan S. E. 2006. Toksykologia środowiska. PWN. Warszawa. 2. Olczak R., Warcholińska A. U. (red.) 1999. Ochrona środowiska i żywych zasobów przyrody. Wyd. UŁ. Łódź. 3. Klimiuk E., Łebkowska M. 2003. Biotechnologia w ochronie środowiska. PWN. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Kurnatowska A. (red.) 1997. Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy. PWN. Warszawa. 2. Laskowski R., Migula P. 2004. Ekotoksykologia. Od komórki do ekosystemu. PWRiL. Warszawa. 3. Kremer P. 2011. Dzikie rośliny jadalne i trujące : ponad 200 ziół, jagód i orzechów. Warszawa : "Bellona"		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ekonomika leśnictwa						Kod przedmiotu	L5049	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu ekonomiki produkcji leśnej i jej efektywności. Umiejętność definiowania i ustalania kosztów produkcji w gospodarstwie leśnym. Poznanie metod szacowania wartości lasu oraz metod szacowania strat w drzewostanach leśnych.								
Treści programowe	Wykład - Przedmiot i zakres ekonomiki leśnictwa. Ekonomika produkcji leśnej, funkcje lasu i gospodarstwa leśnego. Czynniki produkcji leśnej. Koszty własne produkcji leśnej, rodzaje kosztów. Efektywność gospodarowania w leśnictwie i metody jej określania. Kategorie produkcji w leśnictwie. Rachunek ekonomiczny w gospodarstwie leśnym, pojęcia i stosowane zasady racjonalnego gospodarowania. Teoretyczne podstawy ustalania cen na drewno. Wycena pozaprodukcyjnych funkcji lasu i ich znaczenie w realizacji polityki leśnej państwa. Ćwiczenia - Podstawy szacowania wartości lasu i wartości drzewostanów; statyczne, empiryczne i tablicowe. Szacowanie strat w drzewostanach, według metod klasycznych. Ustalanie średniej ceny podstawowych sortymentów drewna.. Szacowanie strat w drzewostanach powstałych w wyniku oddziaływania różnych czynników. Ekonomiczne problemy waloryzacji zasobów naturalnych i środowiska przyrodniczego, renta ekonomiczna w leśnictwie. Przychody i koszty związane z prowadzeniem gospodarki leśnej. Fundusz leśny – analiza wykorzystania.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia przedmiotowe - analityczne								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin pisemny, ćwiczenia – kolokwium zaliczeniowe (zadania praktyczne)								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student definiuje podstawowe pojęcia zakresu ekonomiki leśnictwa							L1P_W11	
EU2	klasyfikuje koszty według ich rodzaju i je interpretuje							L1P_W11	
EU3	zestawia i wylicza ekonomiczne kategorie produkcji w leśnictwie							L1P_W 11, L1P_U 13	

EU4	potrafi wyliczać wartość drzewostanu z wykorzystaniem różnych metod	L1P_U17	
EU5	potrafi oszacować straty w drzewostanach	L1P_U12	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Egzamin zaliczający wykład	W	
EU2	Egzamin zaliczający wykład	W	
EU3	Egzamin zaliczający wykład, rozwiązanie zadań w ramach ćwiczeń	W, Ć	
EU4	Rozwiązanie zadań w ramach ćwiczeń, weryfikacja aktywności na ćwiczeniach	Ć	
EU5	Rozwiązanie zadań w ramach ćwiczeń, weryfikacja aktywności na ćwiczeniach	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	15	
	Udział w egzaminie	2	
	Przygotowanie do kolokwium	5	
	Przygotowanie do egzaminu	8	
	Udział w konsultacjach związanych z wykładem i ćwiczeniami	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37	1,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20	0,8
Literatura podstawowa	1. Fiedor B. 2002., Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych, Wyd.C.H.Beck, Warszawa. 2. Szrama H. i in. 2005. Wybrane zagadnienia z ekonomiki leśnictwa. Wydaw. Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. 3. Kocel J. 2000. Znaczenie i kierunki racjonalizacji kosztów działalności Lasów Państwowych, w: Stan i perspektywy badań z zakresu zarządzania lasu i ekonomiki leśnictwa. IBL, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1.Kłocek A. 2003., Ekonomiczne aspekty leśnictwa w krajach Unii Europejskiej i w Polsce, Sylwan. 2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 stycznia 2003 w sprawie stanowisk, stopni służbowych oraz zasad wynagradzania w Służbie Leśnej. 3. Ustawa o lasach, Dz. U. nr 101, poz. 444.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sławomir J. Snarski	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie publiczne						Kod przedmiotu	L4056B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie wiedzy dotyczącej zasad funkcjonowania władzy publicznej , ze szczególnym uwzględnieniem władzy samorządowej; umiejętność rozróżniania sektorów władzy publicznej i jej organów, rozpoznawanie kompetencji poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego. Poznanie roli poszczególnych organów samorządu terytorialnego w wykonywaniu zadań publicznych								
Treści programowe	Wykłady – Pojęcie i istota zarządzania publicznego. Segmenty władzy publicznej i ich zakres działania. Modele zarządzania publicznego. Zakres zarządzania publicznego. Jednostki samorządu terytorialnego jako jednostki publiczne. Podstawy organizacyjno-prawne funkcjonowania samorządu terytorialnego. Zarządzanie strategiczne w polskim samorządzie terytorialnym. Menadżerowie organizacji publicznych. Ćwiczenia – Zadania samorządu terytorialnego. Realizacja nadzoru nad lasami prywatnymi – analiza. Planowanie przestrzenne. Struktura organizacyjna jednostek samorządu terytorialnego. Organy samorządu terytorialnego i ich kompetencje. Rola samorządów terytorialnych w procesach rozwoju regionalnego. Finansowanie zadań publicznych ze szczególnym uwzględnieniem zadań samorządu terytorialnego. Samorząd terytorialny w państwach Unii Europejskiej - analiza								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowo-informacyjny, ćwiczenia analityczne								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, ćwiczenia - zaliczenie kolokwium, ocena zadań i prezentacji.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna modele zarządzania publicznego i podział kompetencji poszczególnych organów samorządu terytorialnego							L1P_W11	
EU2	Student zna podstawy prawne funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce							L1P_W11	
EU3	Student potrafi wyliczyć zadania samorządu terytorialnego i dokonać ich merytorycznej analizy							L1P_U13	
EU4	Student identyfikuje i interpretuje system zarządzania strategicznego w samorządach							L1P_W12, L1P_U13	
EU5	Student omawia i analizuje procesy rozwoju regionalnego							L1P_U11	

EU6	Student przedstawia i analizuje źródła finansowania zadań publicznych	L1P_U11	
EU7	Student potrafi przygotować tematyczne wystąpienie multimedialne i przeprowadzić dyskusję w zespole	L1P_U14	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU2	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	Kolokwium zaliczające wykład i zaliczające ćwiczenie	W, Ć	
EU4	Kolokwium zaliczające ćwiczenie	Ć	
EU5	Kolokwium zaliczające ćwiczenie	Ć	
EU6	Kolokwium zaliczające ćwiczenie, ocena prezentacji	Ć	
EU7	Ocena zadań i prezentacji	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Hausner J., 2008, Zarządzanie publiczne, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa. 2. Kożuch B. 2003. Zarządzanie publiczne w zarysie. Wydaw. Fundacja Współczesne Zarządzanie. Białystok. 3. Koźmiński A.K., 2005, Zarządzanie. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 4. Zalewski Alojzy (red).2005. Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym. Wydaw. Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1.Kożuch B. 2011. Skuteczne współdziałanie organizacji publicznych i pozarządowych, Monografie i Studia Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków. 2.Hausner J. 2002. Od idealnej biurokracji do zarządzania publicznego [w:] Maroda M. (red.) Wymiary życia społecznego. Polska na przełomie XX i XXI wieku, Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa. 3.Izdebski H. 2006. Introduction to Public Administration and Administrative Law, Liber, Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sławomir J. Snarski	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie środowiskiem						Kod przedmiotu	L 4056A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu zarządzania środowiskowego w przedsiębiorstwie i w gminie. Znajomość oraz umiejętność interpretowania procedur zawartych w ISO 14001, EMAS, HACCP. Umiejętność konstruowania programów środowiskowych.								
Treści programowe	Wykłady - Zarządzanie środowiskiem w świetle koncepcji trwałego i zrównoważonego rozwoju. Teoretyczne podstawy organizacji systemu zarządzania środowiskiem. Organy, urzędy i instytucje podejmujące decyzje w zakresie zarządzania środowiskiem. Strategia rozwoju gminy w aspekcie zarządzania środowiskowego. Zarządzanie środowiskowe zgodne z normą ISO 14001. Europejski system ekzarządzania i audytu EMAS. Ćwiczenia - Analiza projektów polityki ekologicznej wybranych zasobów naturalnych. Analiza systemu gospodarki odpadami na przykładzie wybranych samorządów terytorialnych. Analiza dokumentacji zarządzania środowiskiem zgodną z normą ISO 14001. Zapoznanie się z procedura wdrażania europejskiego systemu ekzarządzania i audytu EMAS. Strategia zrównoważonego rozwoju w samorządzie terytorialnym oraz w przedsiębiorstwie - opracowanie i prezentacja wybranego zagadnienia.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowo-informacyjny, ćwiczenia analityczne								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, ćwiczenia - kolokwium, ocena zadań i prezentacji								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student klasyfikuje podstawowe systemy zarządzania środowiskowego							L1P_W09, L1P_U13, L1P_K02	
EU2	potrafi wskazać instytucje i organy podejmujące decyzje w zakresie zarządzania środowiskiem							L1P_W09	

EU3	posiada umiejętność rozpoznawania i stosowania procedur w poszczególnych systemach zarządzania środowiskowego	L1P_U13	
EU4	analizuje i interpretuje normy zarządzania środowiskowego ISO 9001 i EMAS	L1P_U13	
EU5	potrafi przeanalizować wybraną dokumentację zarządzania środowiskowego i przeprowadzić dyskusję w zespole	L1P_U13, L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwium zaliczające wykład i ćwiczenia	W, Ć	
EU2	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	Kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć	
EU4	Kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć	
EU5	Ocena zadań i prezentacji	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Poskrobko B.(red.). 2003 Zarządzanie środowiskiem - teraźniejszość i przyszłość, Praca zbiorowa, Wydaw. Politechniki Białostockiej, Białystok. 2. Kowalkowski A., Janczy Z. (red.). 2002. Wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego w regionie z uwzględnieniem organizacji funkcjonujących w gminie i powiecie, Kielce – Warszawa. 3. Lewandowski J. 2000. Zarządzanie środowiskiem w przedsiębiorstwie, Politechnika Łódzka, Łódź.		
Literatura uzupełniająca	1. Wspólnotowy system ek zarządzania i audytu EMAS – poradnik dla administracji. 2005. Konsorcjum firm Royal Haskoning Rotterdam, SEI Tallinn oraz LEMTECH Konsulting sp. z o.o. Kraków, 2005. 2. Poskrobko B., 2007: Zarządzanie środowiskiem. Wyd. PWE Warszawa. 3. Ciechanowicz-McLean j. 2015. Prawo ochrony i zarządzania środowiskiem. Warszawa : "Difin"		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sławomir J. Snarski	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Organizacja Lasów Państwowych						Kod przedmiotu	L4068A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15				10	5		Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu organizacji Lasów Państwowych i zarządzania gospodarką leśną.								
Treści programowe	Wykład – Przybliżenie zagadnień dotyczących zarządzania i gospodarowania ze szczególnym uwzględnieniem systemu finansowego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP). Pozyskiwanie informacji z baz danych i przedstawianie ich w zbiorczych raportach za pomocą zaawansowanej technologicznie platformy zarządzania informacją stosowaną we wszystkich jednostkach Lasów Państwowych – Business Objects. Historia, organizacja i finanse Państwowego Gospodarstwa Leśnego "Lasy Państwowe" (krótka historia rozwoju gospodarstwa leśnego, ogólna charakterystyka organizacji gospodarczej PGL LP, struktura organizacyjna PGL LP, funkcjonowanie i zadania komórek zarządu i ruchu w PGL LP). Zapoznanie z historią gospodarowania w lasach i zarządzania gospodarstwem leśnym. Omówienie rozwoju procedur legislacyjnych dotyczących gospodarki leśnej prowadzonej w lasach różnych form własności w okresie od XV do XX wieku. Pracownia specjalistyczna – Rachunkowość w organizacji gospodarczej Lasy Państwowe (rachunkowość finansowa i zarządcza, podstawowe elementy sprawozdania finansowego, ustalanie wyniku działalności gospodarczej i jego podział; ocena sytuacji finansowej jednostki na podstawie analizy sprawozdań finansowych). Podstawy SILP – Systemu Informatycznego LP. Ćwiczenia terenowe – praktyczne aspekty funkcjonowania jednostek organizacyjnych PGL LP na przykładzie konkretnych nadleśnictw								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, pracownia specjalistyczna i ćwiczenia terenowe - ocena zadań i sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student klasyfikuje podstawowe systemy zarządzania gospodarką leśną							L1P_W12	
EU2	Student potrafi wskazać instytucje i organy podejmujące decyzje w zakresie zarządzania PGL LP							1P_W12, L1P_U10	

EU3	Student potrafi przeanalizować wybraną dokumentację leśną i przeprowadzić dyskusję w zespole	1P_U14, L1P_U10	
EU4	Rozumie wpływ gospodarki leśnej na funkcjonowanie i trwałość ekosystemów leśnych	L2P_U01	
EU5	Ma świadomość potrzeby doskonalenia i samodoskonalenia w zakresie zarządzania gospodarstwem leśnym i rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie.	1P_U14, L1P_U18	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	W, Ps, T	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów	W	
EU3	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T	
EU4	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T	
EU5	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Udział w pracowni specjalistycznej	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	5	
	Przygotowanie sprawozdań z pracowni spec. i ćw. terenowych	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Coroczne Raporty o stanie Lasów Państwowych. Wydaw. PGL LP. Warszawa. 2. Szujewski A. (red.) 2006. Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. Tom I – Okres międzywojenny. Centrum Informacyjne LP. Warszawa		
Literatura uzupełniająca	1. Broda J. 2000. Historia leśnictwa w Polsce. Wydaw. AR w Poznaniu.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	06. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie gospodarką leśną						Kod przedmiotu	L4068B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15				10	5		Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu zarządzania gospodarką leśną.								
Treści programowe	Wykład – Przedmiot i metody nauki o zarządzaniu (przedmiot zarządzania, metody nauki o zarządzaniu). Historyczny zarys teorii zarządzania (szkoły: klasyczna, psycho-socjologiczna, systemowo-matematyczna, gry społecznej). Gospodarstwo jako forma organizacyjna (istota organizacji, zasady budowy struktury organizacyjnej, modele organizacyjne, formy organizacyjne i zasady funkcjonowania podmiotów gospodarczych, charakterystyka majątku jednostki gospodarczej). Kierowanie gospodarstwem leśnym (pojęcie kierowania, kadra kierownicza, podejmowanie decyzji kierowniczych, zasady kierowania, cechy osobowe i kwalifikacje kierowników). Charakterystyka gospodarstwa leśnego (cechy szczególne produkcji drewna; trwałość, równowaga, wielofunkcyjność lasu i gospodarki leśnej; rynkowa działalność gospodarstwa leśnego; nierynkowe (publiczne) funkcje (świadczenia) lasu i gospodarki leśnej). Rachunkowość w organizacji gospodarczej Lasy Państwowe (rachunkowość finansowa i zarządcza, podstawowe elementy sprawozdania finansowego, ustalanie wyniku działalności gospodarczej i jego podział; ocena sytuacji finansowej jednostki na podstawie analizy sprawozdań finansowych). Pracownia specjalistyczna – Zarządzanie gospodarstwem leśnym z zastosowaniem SILP: księgowość w SILP (podstawowe urządzenia księgowe, ewidencja bilansowa i pozabilansowa składników majątku jednostki gospodarczej oraz źródeł ich pochodzenia, zkładowy plan kont Lasów Państwowych); moduł „Inwentarz” w SILP (ewidencja majątku trwałego, naliczanie amortyzacji oraz umorzenia). Wykorzystanie oraz przetwarzanie danych SILP za pomocą aplikacji BusinessObjects (BO): budowa świata obiektów, zakres danych dostępnych w BO; raportowanie, zapytania i analizy ad hoc; tworzenie zestawień w postaci tabelarycznej, macierzowej oraz wykresów graficznych; zadawanie zapytań do baz danych (definiowanie warunków, tworzenie podzapytań, parametrów oraz list wartości). Moduł „Sprawozdawczość” w WebSILP (bilans, rachunek zysków i strat, rachunek przepływu środków pieniężnych, zestawienie zmian w kapitale własnym) na poziomie nadleśnictwa, regionalnej dyrekcji LP oraz Dyrekcji Generalnej LP. Kształtowanie wyniku jednostki gospodarczej – analiza wrażliwości z zastosowaniem arkusza kalkulacyjnego. Ocena wyniku finansowego jednostek organizacyjnych LP na podstawie wykonania zadań rzeczowych (SILP oraz BusinessObjects) z zastosowaniem arkusza weryfikacyjnego. Kokpity menedżerskie zasilane danymi SILP dla pracowników szczebla kierowniczego. Ćwiczenia terenowe – praktyczne aspekty zarządzania jednostkami organizacyjnymi PGL LP na przykładzie konkretnych nadleśnictw.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	- zaliczenie pisemne, pracownia specjalistyczna i ćwiczenia terenowe - ocena sprawozdań i zadań.								

Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student klasyfikuje podstawowe systemy zarządzania gospodarką leśną	L1P_W12, L1P_U14, L1P_K02	
EU2	potrafi wskazać instytucje i organy podejmujące decyzje w zakresie zarządzania gospodarką leśną	L1P_W12	
EU3	posiada umiejętność rozpoznawania i stosowania procedur w poszczególnych systemach zarządzania środowiskowego	L1P_U14	
EU4	analizuje i interpretuje wybrane normy zarządzania środowiskowego	L1P_U14	
EU5	potrafi przeanalizować wybraną dokumentację zarządzania środowiskowego i przeprowadzić dyskusję w zespole	L1P_U14, L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni spec. i ćw. terenowych	W, Ps, T	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów	W	
EU3	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni spec. i ćw. terenowych	Ps, T	
EU4	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni spec. i ćw. terenowych	Ps, T	
EU5	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni spec. i ćw. terenowych	Ps, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w pracowni specjalistycznej	10	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	5	
	Przygotowanie sprawozdań	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Poskrobko B. [red.]. 2003. Zarządzanie środowiskiem - teraźniejszość i przyszłość. Praca zbiorowa. Wydaw. Politechniki Białostockiej. Białystok. 2. Coroczne Raporty o stanie Lasów Państwowych. Wydaw. PGL LP. Warszawa. 3. Buraczewskiego A. (red.). 2018. Podstawy przedsiębiorczości dla leśników. Poznań: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu		
Literatura uzupełniająca	1. Szujecki A. (red.) 2006. Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. Centrum Informacyjne LP. Warszawa 2. Nogalski B. 2012. Koncepcje i metody zarządzania zasobami leśnymi : Polska i świat. Warszawa: CeDeWu Gdańsk : Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	06. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Edukacja przyrodniczo-leśna						Kod przedmiotu	L4047A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z aktywnymi i biernymi metodami edukacji przyrodniczo leśnej. Przedstawienie innowacyjnych metod edukacji oraz wprowadzenie tematyki wykraczającej poza ramy obowiązujących podstaw programowych w szkołach. Zaprezentowanie metod zwiększających udział w edukacji przyrodniczo-leśnej różnych grup społecznych w tym osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.								
Treści programowe	Wykład – Różne metody edukacji przyrodniczo-leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem metod edukacji aktywnej. Edukacja uczniów, osób dorosłych, niepełnosprawnych i należących do różnych grup społecznych. Projektowanie ścieżek dydaktycznych na terenach leśnych i przygotowanie lekcji dotyczącej tematyki przyrodniczo-leśnej. Ćwiczenia – Praktyczne aspekty edukacji uczniów, osób dorosłych, niepełnosprawnych i należących do różnych grup społecznych. Projektowanie ścieżek dydaktycznych na terenach leśnych i przygotowanie lekcji dotyczącej tematyki przyrodniczo-leśnej.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy i informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład - kolokwium końcowe; ćwiczenia - kolokwium końcowe (50%), ocena zadań (samodzielnego przeprowadzenia zajęć edukacyjnych na zadany temat (50%))								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony oraz potrafi ją wykorzystać w edukacji.							L1P_W06	
EU2	Posiada ogólną wiedzę na temat kształtowania się kultury i historii leśnictwa w Polsce oraz potrafi wykorzystać te wiadomości w edukacji przyrodniczo-leśnej							L1P_W13, L1P_W09	
EU3	Posiada podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną odnoszącą się do obszaru leśnictwa i ochrony przyrody oraz potrafi przekazać ją w prosty sposób odbiorcom edukacji przyrodniczo-leśnej.							L1P_W13	
EU4	Zna zasady zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, organizacji systemów ekologicznych oraz potrafi przedstawiać je w sposób zrozumiały dla innych							L1P_W13	

EU5	Posiada umiejętności komunikowania się przy użyciu różnych technik w środowisku zawodowym leśników jak i poza nim	L1P_U15
EU6	Ma świadomość znaczenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za kształtowanie i stan środowiska leśnego	L1P_U17, L1P_U13
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	kolokwium zaliczające wykład	W
EU2	kolokwium zaliczające wykład	W
EU3	kolokwium zaliczające wykład	W
EU4	kolokwium zaliczające wykład	W
EU5	ocena zadań	Ć
EU6	kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	15
	Udział w wykładach	15
	Opracowanie zadań	5
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	5
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	5
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35 1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25 1
Literatura podstawowa	1. Batorczak A. (red.) 2006. Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Wyd. UCBŚP UW. 2. Będkowski K. (red.) Studia i Materiały CEPL. Zeszyty - wybrane numery. 3. Walosik A. (red.). 2017. Edukacja przyrodnicza drogą podwyższania świadomości środowiskowej społeczeństwa. Kraków : Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego	
Literatura uzupełniająca	1. Symonides E. 2007. Ochrona przyrody. WUW. 2. Klamy H. 1999. Przyrodnicza ścieżka dydaktyczna w Cygańskim Lesie (Bielsko-Biała) : opracowanie zbiorowe. Bielsko-Biała : Wydział Gospodarki Miejskiej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego. 3. Janiuka R.M. 2002. Społeczne znaczenie wiedzy przyrodniczej. Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	18.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie turystyką w lasach						Kod przedmiotu	L4047B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z formami zarządzania turystyką w lasach. Ukazanie możliwości rozwoju turystyki i rekreacji z uwzględnieniem ochrony ekosystemów leśnych i w miejscach uznanych jako przyrodniczo cenne.								
Treści programowe	Wykład – Zagrożenia ekosystemów leśnych i przyrodniczo cennych jakie generuje turystyka i rekreacja. Współczesne trendy w turystycznym zagospodarowaniu lasów. Ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania turystyki i rekreacji w Lasach Państwowych i w parkach narodowych. Ćwiczenia – Praktyczne aspekty organizacji turystyki w lasach. Zasady opracowania programu turystycznego dla jednostek LP i parków narodowych.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy i informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład - kolokwium końcowe, ćwiczenia - kolokwium końcowe (50%), ocena zadań (samodzielnego przygotowania programu turystycznego (50%))								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony oraz potrafi ją wykorzystać przy organizowaniu turystyki.							L1P_W09	
EU2	Posiada ogólną wiedzę na temat kształtowania się kultury i historii leśnictwa w Polsce oraz potrafi wykorzystać te wiadomości w przy organizowaniu turystyki.							L1P_W13	
EU3	Posiada podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną odnoszącą się do obszaru leśnictwa i ochrony przyrody.							L1P_W11	
EU4	Zna zasady zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, organizacji systemów ekologicznych.							L1P_W13	
EU5	Posiada umiejętności komunikowania się z turystami i osobami przyjeżdżającymi do lasu w celach rekreacyjnych.							L1P_U15	
EU5	Ma świadomość znaczenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za kształtowanie i stan środowiska leśnego.							L1P_U17	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU2	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU4	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU5	ocena zadań	Ć	
EU6	kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	15	
	Udział w wykładach	15	
	Opracowanie zadań	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Kobyłko G. (red.) 2000. Proekologiczne zarządzanie przedsiębiorstwem. Wyd. AE. 2. Toczek-Werner S. 2005. Podstawy rekreacji i turystyki. AWF. 3. Nesterowicz M. 2013. Prawo turystyczne. Wydaw. Wolters Kluwer Polska. 4. Cybula P. (red.) 2009. Transformacje prawa turystycznego. Proksenia. 5. Michniewicz G. 2012. Turystyka i sport. Aspekty organizacyjno-prawne. Poznań.		
Literatura uzupełniająca	1. Cybula P. 2012. Usługi turystyczne. Komentarz. 2. Gospodarek J. 2006. Prawo w turystyce. Wydaw. Diffin. 3. Kielbasiewicz - Drozdowska I., Siwiński W. 2001. Teoria i metodyka rekreacji. AWF.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Mikołaj Jalinik, prof. PB	18.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Praktyka zawodowa						Kod przedmiotu	L4PrZ	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
		120						Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami zagadnień poznanych w czasie realizacji studiów oraz podstawowymi zasadami funkcjonowania zakładów pracy. Konfrontacja wiedzy teoretycznej nabytej w toku studiów z praktyką. Zdobywanie doświadczeń i nabycie umiejętności pracy w grupie.								
Treści programowe	Zakres prac wykonywanych w czasie praktyki dostosowany do profilu i charakteru działalności zakładu pracy (jednostek administracji państwowych, lasów państwowych, parków narodowych, instytucji badawczej). Obejmuje szkolenie BHP oraz wybrane zagadnienia z zakresu: zapoznanie się z procesem przygotowawczym/projektowym/wykonawczym, procesem produkcyjnym, sposobem zarządzania, marketingiem zakładowym. Zapoznanie się z zasadami funkcjonowania, organizacją pracy i obowiązkami personelu techniczno-administracyjnego, zdobycie doświadczenia w zakresie indywidualnego i zespołowego realizowania obowiązków zawodowych.								
Metody dydaktyczne	Funkcjonowanie w rzeczywistych warunkach pracy, rozmowy, wykonywanie zleconych zadań przez opiekuna, obserwacje.								
Forma zaliczenia	Zaliczenie na podstawie wypełnionych i potwierdzonych przez zakładowego opiekuna Tygodniowych Kart Praktyk. Opracowanie projektu tematycznego związanego z miejscem odbywania praktyki. W przypadku osób, które były zatrudnione w ramach stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę. praktykantowi wystawionego przez pracodawcę lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student poznaje zagadnienia technologiczne będące przedmiotem działalności zakładu i nabywa umiejętności rozwiązywania zaistniałych problemów.							L1P_U03, L1P_U05, L1P_U07, L1P_U08, L1P_U10	

EU2	poznaje system organizacji prac i zarządzania zespołami ludzkimi.	L1P_U13, L1P_U15	
EU3	wykonuje proste zadania pod nadzorem i samodzielnie oraz gromadzi dane (ewentualnie zbiera dane do pracy inżynierskiej)	L1P_U11	
EU4	poznaje warunki przyszłej pracy	L1P_K03	
EU5	potrafi pracować w zespole	L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Opracowanie projektu tematycznego związanego z odbywaną praktyką		
EU2	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego		
EU3	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego		
EU4	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym		
EU5	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w procesach poznawczych stosowanych w zakładzie pracy	120	
	Opracowanie projektu tematycznego	20	
	RAZEM:	140	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		120	4,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		140	5,6
Literatura podstawowa	1. Regulamin praktyki zawodowej.		
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	05. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 5						Kod przedmiotu	L5002A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język angielski 1, 2, 3, 4								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.								
Treści programowe	Innowacje, wynalazki, sposoby rozwiązywania problemów, proces projektowania, produkty uboczne w leśnictwie.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna								
Forma zaliczenia	Zaliczenie pisemne z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posiada znajomość struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających rozumienie i tworzenie złożonych tekstów.							L1P_U14	
EU2	Formułuje rozbudowane wypowiedzi, również związane ze swoją specjalnością.							L1P_U14	
EU3	Potrafi przygotować pisma z zakresu korespondencji służbowej.							L1P_U14	
EU4	Potrafi omówić rysunki, wykresy, diagramy związane z tematyką leśnictwa.							L1P_U14	
EU5	Potrafi tłumaczyć teksty o tematyce związanej z leśnictwem na język angielski.							L1P_U14	
EU6	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena testu śródsesemestralnego, ocena testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	

EU2	Ocena testu śródsesemestralnego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU3	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU4	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU5	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU6	Ocena prezentacji, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	30
	Wykonanie zadań domowych	5
	Udział w konsultacjach	5
	Realizacja prezentacji (autoprezentacja)	5
	Przygotowanie do zaliczenia zajęć	5
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35 1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Kloc E. 2013. English in Forestry. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 2. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman. 3. Fisiak J., Adamska-Sałaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman. 4. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press.	
Literatura uzupełniająca	1. Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej. 2. Sieńko E., Bramska H. 2004. RU read E?. Wydawnictwo Politechniki Białostockiej.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	zespół języka angielskiego SJO	01. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 5						Kod przedmiotu	L5002R	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
		30						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język rosyjski 1, 2, 3, 4								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.								
Treści programowe	Korespondencja służbowa /listy, pisma/. Leksyka specjalistyczna. Zagadnienia gramatyczne: Imiesłów przymiotnikowy. Imiesłów przysłówkowy. Utrwalenie poznanych struktur morfologicznych i syntaktycznych na bazie omawianych tekstów.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna								
Forma zaliczenia	Zaliczenie pisemne z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posiada znajomość struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających rozumienie i tworzenie złożonych tekstów.							L1P_U14	
EU2	Formułuje rozbudowane wypowiedzi, również związane ze swoją specjalnością.							L1P_U14	
EU3	Potrafi przygotować pisma z zakresu korespondencji służbowej.							L1P_U14	
EU4	Potrafi omówić rysunki, wykresy, diagramy związane z tematyką leśnictwa.							L1P_U14	
EU5	Potrafi tłumaczyć teksty o tematyce związanej z leśnictwem na język angielski.							L1P_U14	
EU6	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena testu śródsesemestralnego, ocena testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	

EU2	Ocena testu śródsesemestralnego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU3	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU4	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU5	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU6	Ocena prezentacji, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	30
	Wykonanie zadań domowych	5
	Udział w konsultacjach	5
	Realizacja prezentacji (autoprezentacja)	5
	Przygotowanie do zaliczenia zajęć	5
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35 1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne. Wagros. 2. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram. 3. Mroczek T. 2009. Русская коммерческая корреспонденция. Dolnośląskie Wydawnictwo Edukacyjne. 4. Teksty specjalistyczne z Internetu, książek rosyjskich.	
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. 2. Kuca Z. 2007. Język rosyjski dla średniozaawansowanych. WSiP. 3. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 4. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA. 5. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	zespół języka rosyjskiego SJO	01. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Fotogrametria. Komputerowa analiza obrazu							Kod przedmiotu	L4060
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15				15			Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przedstawienie fotogrametrii, teledetekcji, fotointerpretacji i komputerowej analizy obrazu jako szeroko wykorzystywanych technik badawczej w leśnictwie. Uzyskanie przez studentów umiejętności przetwarzania, fotointerpretacji i analizy obrazów z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania.								
Treści programowe	Wykład – Fotografia satelitarna, lotnicza i naziemna jako źródło informacji. Podstawy fizycznego obrazowania. Możliwości wykorzystania obrazu w badaniach naukowych i praktyce. Podstawy fotogrametrii klasycznej i charakterystyczne możliwości jej wykorzystania. Teledetekcja. Charakterystyka obrazu cyfrowego i możliwości jego przetwarzania. Podstawy stereologii. Fotointerpretacja obrazów lotniczych i satelitarnych na potrzeby praktyki leśnictwa. Parametry morfometryczne wykorzystywane w pomiarach obiektów biologicznych i technicznych. Przykłady zastosowania komputerowej analizy obrazu. Detekcja różnych obiektów. Możliwości zastosowania komputerowej analizy obrazu w leśnictwie. Pracownia specjalistyczna – Fotointerpretacja obrazów lotniczych i satelitarnych na potrzeby praktyki leśnictwa. Charakterystyka oprogramowania wykorzystywanego do komputerowej analizy obrazu na przykładzie aplikacji QGIS i MULTIScan. Przykłady zastosowania komputerowej analizy obrazu. Procedura pomiarów morfometrycznych za pomocą komputerowej analizy obrazu.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Kolokwium zaliczające wykłady i pracownię specjalistyczną, ocena samodzielnie wykonanych zadań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna podstawowe metody i techniki stosowane w teledetekcji, fotogrametrii i fotointerpretacji wykorzystywane w leśnictwie							L1P_W03	
EU2	Zna podstawowe narzędzia i funkcje oprogramowania specjalistycznego stosowanego w fotogrametrii i fotointerpretacji na potrzeby leśnictwa							L1P_W10	
EU3	Potrafi wykorzystać specjalistyczne oprogramowanie do interpretacji obrazów lotniczych i satelitarnych							L1P_U04	

EU4	Umie analizować dane uzyskiwane dzięki fotointerpretacji oraz samodzielnie interpretować uzyskane wyniki	L1P_U01
EU5	Potrafi praktycznie wykorzystać wiedzę w zakresie przetwarzania fotografii lotniczej, satelitarnej i naziemnej	L1P_U08
EU6	Potrafi korzystać z podstawowych technologii informatycznych do wykonania pomiarów biometrycznych	L1P_U10
EU7	Posiada umiejętności pracy indywidualnej i samodzielnego rozwiązywania problemów w zakresie fotointerpretacji i komputerowej analizy obrazów	L1P_K03
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	kolokwium zaliczeniowe, ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps, W
EU2	kolokwium zaliczeniowe, ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps, W
EU3	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
EU4	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
EU5	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
EU6	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
EU7	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	15
	Udział w pracowni specjalistycznej	15
	Udział w konsultacjach	5
	Opracowanie zadań	30
	Przygotowanie do kolokwium zaliczającego	10
	RAZEM:	75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35 1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Będkowski K., Piekarski E. 2017. Podstawy fotogrametrii i teledetekcji dla leśników. Wyd. SGGW. 2. Kurczyński Z., Preuss R. 2011. Podstawy fotogrametrii. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej. 3. Grover C., Brundage B. 2007. Fotografia cyfrowa. Wydawnictwo Helion. 4. Wojnar L., Kurzydłowski K., Szala J. 2002. Praktyka analizy obrazu. Polskie Towarzystwo Stereologiczne.	
Literatura uzupełniająca	1. Zieliński K.W., Strzelecki M. 2002. Komputerowa analiza obrazu biomedycznego. Wstęp do morfometrii i patologii ilościowej. Wydawnictwo Naukowe PWN.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Sławomir Bakier, prof. PB, Dr inż. Dan Wołkowycki	16. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Hodowla lasu ¹						Kod przedmiotu	L5022	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	30	30				5		Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z przyrodniczymi podstawami hodowli lasu. Nabycie umiejętności rozpoznawania wymagań siedliskowych gatunków lasotwórczych.								
Treści programowe	Wykład – Charakterystyka i rozmieszczenia lasów w świecie i w Polsce. Najważniejsze formacje leśne na kuli ziemskiej. Naturalne obszary rozsiedlenia drzew w Polsce. Krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne. Zespoły leśne i typy siedliskowe lasu. Życie zespołowe drzew, ich wzrost i rozwój. Charakterystyka cech drzewostanów. Czynniki ekologiczne środowiska leśnego - środowisko atmosferyczne, glebowe. Wymagania siedliskowe gatunków drzewiastych. Sposoby zagospodarowania lasu. Ćwiczenia kameralne i terenowe – Charakterystyka cech drzewostanów. Charakterystyka czynników ekologicznych środowiska leśnego. Wymagania siedliskowe gatunków drzewiastych. Sposoby zagospodarowania lasu.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe, zajęcia terenowe.								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin ustno-pisemny, ćwiczenia przedmiotowe - zaliczenie według ocen zadań z ćwiczeń przedmiotowych, zajęcia terenowe – ocena zadań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student nazywa formacje leśne na świecie i w Polsce							L1P_W05	
EU2	Wymienia krainy przyrodniczo-leśne i zespoły roślinne							L1P_W06	
EU3	Potrafi określić wymagania siedliskowe drzew							L1P_U01	
EU4	Określa cechy wzrostowe i rozwojowe drzew							L1P_W05	
EU5	Umie scharakteryzować czynniki ekologiczne środowiska							L1P_U11	
EU6	Student zna i potrafi stosować podstawowe metody selekcji roślin drzewiastych							L1P_W04, L1P_U01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego							W	
EU2	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego, ocena zadań							W, T	

EU3	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego, ocena zadań	W, Ć	
EU4	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego, ocena zadań	W, Ć	
EU5	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego, ocena zadań	W, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	30	
	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	15	
	Opracowanie zadań z ćwiczeń przedmiotowych	10	
	Opracowanie zadań z zajęć terenowych	5	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		72	2,9
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2,0
Literatura podstawowa	1.Jaworski A. 2018. Sposoby zagospodarowania, odnawianie lasu, przebudowa i przemiana drzewostanów. T. I. Powszechne wydawnictwo rolnicze i leśne. Warszawa. 2.Jaworski A. 2011.Charakterystyka hodowlana drzew i krzewów leśnych. T. III. Powszechne wydawnictwo rolnicze i leśne. Warszawa. 3.Zasady Hodowli Lasu. 2012. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 4.Dolatowski J. Seneta W.2018.Dendrologia. Wyd. 3. Wydawnictwo naukowe PWN. Warszawa		
Literatura uzupełniająca	1. Kondracki J. 2001. Geografia regionalna Polski. PWN. Warszawa. 2. Sokołowski A. W. 2006. Lasy północno-wschodniej Polski. Centrum Informacyjne LP. Warszawa 3. Ilmurzyński E. Włoczewski T. 2003. Hodowla Lasu. PWRiL. Warszawa		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Aleh Marozau	02.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Genetyka i selekcja drzew						Kod przedmiotu	L5069	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15		10			5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	Botanika leśna 1, 2								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wiedzą z zakresu genetyki i selekcji roślin oraz ich zadaniami. Studenci poznają genetyczne podstawy selekcji, dziedziczność i metody jej badania. Uzyskują wiedzę dotyczącą przyczyn zmienności i różnicowania roślin drzewiastych i ich właściwości. Poznają sposoby rozmnażania roślin drzewiastych pod kątem ich selekcji. Poznają różne metody selekcji.								
Treści programowe	Wykład – Ogólne pojęcia genetyki i selekcji roślin. Zadania genetyki i selekcji w leśnictwie. Genetyczne podstawy selekcji. Dziedziczność i metody jej badania. Przyczyny zmienności i różnicowania roślin drzewiastych i ich właściwości. Rozmnażanie roślin drzewiastych. Metody selekcji roślin drzewiastych. Selekcja przez dobór. Apomiksja, hybrydyzacja, mutageneza i poliploidalność. Laboratorium i ćwiczenia terenowe – Charakterystyka zmienności i różnicowania roślin drzewiastych i ich właściwości. Rozmnażanie roślin drzewiastych. Metody selekcji roślin drzewiastych.								
Metody dydaktyczne	Wykłady informacyjne, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin ustno-pisemny; laboratorium – kolokwium ustne, ocena zadań; ćwiczenia terenowe – ocena sprawozdań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma ogólną wiedzę z zakresu pojęć genetyki i selekcji roślin oraz zadań tych dziedzin nauki.							L1P_W05, L1P_W01	
EU2	Student ma wiedzę z zakresu genetycznych podstaw selekcji.							L1P_W04	
EU3	Student zna podstawowe metody badania dziedziczności.							L1P_W02	
EU4	Potrafi interpretować wyniki badań genetycznych							L1P_U05	
EU5	Student zna i potrafi stosować podstawowe sposoby rozmnażania roślin drzewiastych pod kątem ich selekcji							L1P_U15	
EU6	Student zna i potrafi stosować podstawowe metody selekcji roślin drzewiastych							L1P_W04, L1P_U01	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Egzamin, kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	W, L, T	
EU2	Egzamin, kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	W, L, T	
EU3	Egzamin, kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	W, L, T	
EU4	Kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	L, T	
EU5	Kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	L, T	
EU6	Egzamin, kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	W, L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w laboratorium	10	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	10	
	Przygotowanie sprawozdań z zajęć terenowych	10	
	Przygotowanie do laboratoriów i zajęć terenowych	10	
	Przygotowanie do kolokwium	10	
RAZEM:		75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37	1,7
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	2,4
Literatura podstawowa	1. Hartl D.L., Clark A.G. 2009. Podstawy genetyki populacyjnej. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. 2. Sabor J. 2006. (red.) Elementy genetyki i hodowli selekcyjnej drzew leśnych. Wyd. CILP. Warszawa. 3. Żebrowska J. 2018. Genetyka i hodowla roślin z elementami biotechnologii. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie		
Literatura uzupełniająca	1. Puchniarski H. 2006. Ustawa o leśnym materiale rozmnożeniowym. Poradnik leśniczego. PWRiL. Warszawa 2. Ramawat K.G., Mérillon J.M., Ahuja M.R. 2014. Tree biotechnology. Boca Raton : CRC/Taylor & Francis 3. Green M.R., Sambrook J. 2012. Molecular cloning : a laboratory manual. Vol.1, 2. New York : Cold Spring Harbor Laboratory Press		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Aleh Marozau	14.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Pozyskiwanie drewna							Kod przedmiotu	L5036
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15			15		5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów ze sposobami, technikami i technologiami pozyskiwania drewna w Polsce i na świecie. Przekazanie wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z tymi procesami, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń występujących przy pozyskiwaniu surowca drzewnego.								
Treści programowe	Wykład: Definicja pojęć procesu produkcyjnego i procesu technologicznego i jego części składowych. Bezpieczeństwo i higiena pracy przy pracach z pozyskiwania drewna. Historyczne i współczesne uwarunkowania związane z pozyskiwaniem drewna. Baza surowcowa oraz nauka o drewnie jako surowcu odnawialnym. Techniki i technologie pozyskiwania drewna. Omówienie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej drewna okrągłego i stosowego iglastego i liściastego. Procesy produkcyjne występujące przy pozyskiwaniu. Pozyskiwanie drewna, a ochrona przyrody i środowiska w lasach. Zagrożenia ekologiczne. Maszyny i urządzenia stosowane przy ścinie, zrywce i wywozie drewna. Przychód, ewidencja i rozchód pozyskanego drewna. Pozyskiwanie drewna w wybranych krajach Unii Europejskiej i świata. Projekt i ćwiczenia terenowe: Opracowanie prezentacji z zakresu budowy, działania i zastosowania pilarek spalinowych i maszyn wielooperacyjnych wykorzystywanych w procesie technologicznym pozyskiwania drewna. Zaprojektowanie procesu technologicznego pozyskania drewna w danych warunkach siedliskowo-drzewostanowych. Odbiórka drewna z wykorzystaniem rejestratora leśniczego w ujęciu praktycznym w terenie. Podstawy manipulacji surowca drzewnego z zastosowaniem norm jakościowo-wymiarowych obowiązujących w Polsce (w terenie).								
Metody dydaktyczne	Wykłady informacyjne, metoda projektów, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład - egzamin pisemny, projekt – ocena zadań projektowych, kolokwium, zajęcia terenowe – ocena sprawozdań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna gatunki drzew i drewna, jakie mogą być pozyskiwane w ramach racjonalnej gospodarki leśnej							L1P_W05	
EU2	Analizuje zagrożenia mogące wystąpić przy pozyskiwaniu drewna, zna przykłady zaistniałych wypadków (BHP).							L1P_W10	
EU3	Zna budowę pilarki motorowej, zasady jej działania i działanie innych maszyn do pozyskania drewna							L1P_W08	
EU4	Klasyfikuje zagrożenia mogące zaistnieć w procesie pozyskiwania drewna w związku z ochroną środowiska i przyrody, rozpoznaje zagrożenia i potrafi tym zagrożeniom przeciwdziałać.							L1P_U03	

EU5	Potrafi stosować urządzenia stosowane przy ewidencji i rozchodzie pozyskanego drewna (rejestrator) oraz dokumenty stosowane w nadleśnictwach związane z pozyskiwaniem drewna.	L1P_U10
EU6	Porównuje procesy i technologie pozyskania drewna w różnych krajach świata.	L1P_U11, L1P_U09
EU7	Potrafi samodzielnie sprawować nadzór nad procesami związanymi z pozyskiwaniem drewna w lesie.	L1P_U07
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	
EU1	Egzamin z wykładów, ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych	W, P
EU2	Egzamin z wykładów, ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	W, P, T
EU3	Egzamin z wykładów, ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	W, P, T
EU4	Ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	P, T
EU5	Ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	P, T
EU6	Ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	P, T
EU7	Ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	P, T
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	15
	Udział w projekcie	15
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	10
	Opracowanie sprawozdań i zadań	15
	Przygotowanie do kolokwium	10
	RAZEM:	75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		42 1,9
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		60 2,4
Literatura podstawowa	1. Laurow Z. 2007. Pozyskanie drewna - praca zbiorowa. Wyd. SGGW. Warszawa. 2. Tomczak A. 2012. Pozyskiwanie drewna pilarką: techniczne ergonomiczne i organizacyjne aspekty pracy drwala. Poznań: Oficyna Wydawnicza G&P Gościański, Prętnicki 3. Zychowicz W. 2012. Metoda projektowania procesów pozyskania drewna oparta na potokach sortymentów. Warszawa : Wydaw. SGGW	
Literatura uzupełniająca	1. Basiński J. 2009. Operator pilarki do ścinki drzew. Wydawnictwo KaBe. 2. Laurow Z. 1999. Pozyskiwanie drewna i podstawowe wiadomości o jego przerobie. Wydawnictwo SGGW. Warszawa 3. Praca zbiorowa. 2012. Instrukcja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Sebastian Juszek, Dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	19. 03. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ochrona przyrody						Kod przedmiotu	L2023	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15			15				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie z najważniejszymi problemami i problematyką ochrony przyrody. Zaznajomienie studentów z potrzebami i metodami ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, ochrony szaty roślinnej i siedlisk przyrodniczych Polski oraz z prawnymi i praktycznymi możliwościami i uwarunkowaniami jej realizacji.								
Treści programowe	Wykład – Współzależność człowieka i przyrody w ujęciu historycznym i współczesnym. Wartość różnorodności biologicznej i krajobrazowej na świecie i w Polsce. Metody oceny oraz ochrony żywych zasobów przyrody. Międzynarodowa współpraca w ochronie przyrody. System prawny, organizacyjny i finansowy ochrony przyrody w Polsce. Poznanie najważniejszych praktyk ochrony przyrody. Formy ochrony przyrody. Projekt – Metody oceny oraz ochrony żywych zasobów przyrody. Zasady sporządzania operatów i planów ochrony przyrody.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia projektowe								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne na ocenę, ćwiczenia projektowe – zaliczenie projektu na ocenę, kolokwium								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student wymienia najistotniejsze przepisy prawne w zakresie ochrony przyrody							L1P_W11	
EU2	charakteryzuje różne formy ochrony przyrody z podaniem przykładów w Polsce i na świecie							L1P_W06	
EU3	rozumie związki między osiągnięciami ochrony przyrody a możliwościami ich wykorzystania w życiu społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej.							L1P_W13	
EU4	potrafi samodzielnie przygotować i zaprezentować temat z zakresu wybranej formy obszarowej ochrony przyrody oraz wybranego gatunku flory i fauny objętego ochroną gatunkową							L1P_U13	
EU5	identyfikuje zagrożenia powodowane działaniami gospodarczymi człowieka							L1P_W09	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne wykładu, kolokwium z ćwiczeń projektowych.	W, P	
EU2	Zaliczenie pisemne wykładu, kolokwium z ćwiczeń projektowych	W, P	
EU3	Zaliczenie pisemne wykładu, kolokwium z ćwiczeń projektowych	W, P	
EU4	zaliczenie przygotowanego projektu	P	
EU5	Zaliczenie pisemne wykładu, kolokwium z ćwiczeń projektowych	W, P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach projektowych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	Przygotowanie projektu	15	
	Przygotowanie do kolokwium	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,5
Literatura podstawowa	1. Simonides E. 2007. Ochrona przyrody. Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. 2. Kaliszewski A, Sikora A. 2009. Prawne aspekty ochrony przyrody w lasach w Polsce w kontekście członkostwa w Unii Europejskiej. IBL, Sękocin Stary. 3. Kiryjow J. 2002. Zagadnienia gospodarcze lasów a funkcje ochrony przyrody. Wyd. SGGW, Warszawa. 4. Jermaczek A. 2006. Ochrona przyrody po europejsku. Wyd. Klubu Przyrodników, Świebodzin.		
Literatura uzupełniająca	1. Makomaska-Juchiewicz M, Tworka S. 2003. Ekologiczna sieć Natura 2000. IOP PAN, Kraków. 2. Pawlaczyk P., Jermaczek A. 2000. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wyd. Lubuskiego Klubu Przynr., Świebodzin. 3. Demianowicz J. 2009. Wilk. Żubr. Bóbr. Kampania na rzecz ograniczania szkód. Fundacja Zielone Płuca Polski, Białystok.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ochrona lasu						Kod przedmiotu	L4026	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15	15				5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z metodami ochrony lasu przed szkodnikami wywoływanymi przez różnorodne czynniki biotyczne i abiotyczne. Przebieg zmian liczebności szkodliwych organizmów w rozumieniu gospodarki leśnej.								
Treści programowe	Wykład: Ochrona lasu przed ujemnym wpływem czynników natury nieożywionej (atmosferyczne, glebowe). Ochrona lasu przed szkodami powodowanymi przez czynniki biotyczne: bezkręgowce (niciansie, owady, pajęczaki, ślimaki), kręgowce (ptaki, ssaki). Ochrona lasu przed szkodami związanymi z działalnością człowieka: szkodnictwo leśne, źle prowadzona gospodarka leśna, turystyka, szkody przemysłowe i górnicze, pożary. Ćwiczenia: Analiza wybranych metod profilaktyki w szkółkach i drzewostanach leśnych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony lasu przed pożarami i uszkodzeniami przez czynniki abiotyczne np. ekstremalne warunki pogodowe. Zasady Integrowanej Ochrony Roślin (wdrażanie Dyrektywy KE). Szkody od zwierzyny leśnej i jej zapobieganie. Omówienie Instrukcji Ochrony Lasu i środków ochrony roślin zalecanych do stosowania w leśnictwie. Przygotowanie przez studentów projektu ochrony wybranego obiektu (szkółka, drzewostan) w postaci sprawozdania lub prezentacji na podstawie zagadnień ujętych w Instrukcji Ochrony Lasu. Ćwiczenia terenowe: Lustracja drzewostanów objętych gradacją kornika drukarza i występowaniem huby korzeniowej oraz analiza różnych wariantów postępowania. Praktyczne metody ochrony sadzonek w szkółce leśnej.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny; ćwiczenia kameralne i terenowe – kolokwium końcowe, ocena zadań i sprawozdań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę ogólną o funkcjonowaniu organizmów żywych na różnych poziomach organizacji, przyrody nieożywionej oraz zadaniach dotyczących ochrony lasu.							L1_W06	
EU2	Ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony.							L1_W07	
EU3	Opisuje zagrożenia środowiska leśnego spowodowane działalnością człowieka i sposoby przeciwdziałania szkodom							L1_W12	
EU4	Potrafi dobrać odpowiednie metody ochrony lasu							L1_U03	
EU5	Potrafi identyfikować zagrożenia abiotyczne i biotyczne oraz źródła ich pochodzenia							L1_U07	
EU6	Ma świadomość społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za jakość i stan naturalnego środowiska leśnego							L1_K02	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu pisemnego	W	
EU2	Ocena z egzaminu pisemnego	W	
EU3	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU4	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU5	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU6	Ocena sprawozdań i zadań z ćwiczeń kameralnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach kameralnych	15	
	Udział w wykładach	15	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Opracowanie zadań	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do egzaminu	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		40	1,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Oszako, T. 2004. Protection of forests against pest insects and diseases: European oak decline study case. Forest Research Institute. 2. Okorski, A., Pszczolkowska, A., Oszako, T., & Nowakowska, J. 2015. Aktualne możliwości i perspektywy wykorzystania fungicydów w leśnictwie. Leśne Prace Badawcze 3. Kubiak, K., & Oszako, T. 2011. Filtry biologiczne jako metoda ochrony siewek przed patogenami w szkółkach leśnych. Sylwan, 4. Kubiak, K., & Oszako, T. 2010. Filtry piaskowe w ochronie roślin przed chorobami w szkółkach. Leśne Prace Badawcze, 5. Oszako, T., Orlikowski, L. B., Gaszczyk, K., & Nowakowska, J. 2009. Inwazyjne lęgnowce jako nowy problem ochrony roślin. Notatnik Naukowy Instytutu Badawczego Leśnictwa, 6. Tkaczyk, M., Kubiak, K. A., Sawicki, J., Nowakowska, J. A., & Oszako, T. 2016. The use of phosphates in forestry. Forest Research Papers, 7. Oszako, T., Orlikowski, L. B., & Skrzypczak, C. 2009. Możliwości chemicznej i biologicznej ochrony szkółek leśnych przed <i>Phytophthora citricola</i> . Sylwan		
Literatura uzupełniająca	1. Grodzki, W., & Oszako, T. 2006. Current problems of forest protection in spruce stands under conversion. Instytut Badawczy Leśnictwa 2. Evans, H. F., & Oszako, T. (Eds.). 2007. Alien invasive species and international trade. Forest Research Institute. 3. Kannenberg K. 2016. Wybrane aspekty ochrony przyrody w polskich lasach. Toruń: Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. Tomasz Oszako, prof. PB	20.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie obszarami Natura 2000						Kod przedmiotu	L3054A	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15			15		5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przekazanie wiedzy dotyczącej podstaw prawnych i zasad funkcjonowania obszarów Natura 2000. Poznanie uwarunkowań prowadzenia gospodarki leśnej w świetle wytycznych Dyrektyw Ptasiej i Siedliskowej. Przekazanie szczegółowej wiedzy na temat zasad planowania ochrony konserwatorskiej. Wykształcenie umiejętności oceny stanu przedmiotów ochrony i określania potrzeb ochrony na obszarach Natura 2000. Wykształcenie umiejętności technicznego projektowania zabiegów ochronnych oraz opracowania operatów ochrony przyrody.								
Treści programowe	Wykład: Dyrektywy Ptasia i Siedliskowa jako podstawy prawne funkcjonowania sieci Natura 2000. Zakres i zasady aktualizacji Standardowego Formularza Danych. Zasady planowania ochrony konserwatorskiej. Zasady opracowania planu zadań ochronnych i planu ochrony dla obszaru Natura 2000. Metody oceny stanu siedlisk i gatunków cennych przyrodniczo zgodnie z wytycznymi Państwowego Monitoringu Środowiska. Zasady i metody ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach leśnych. Techniczne projektowanie i kosztorysowanie zabiegów ochronnych, ocena ich skuteczności. Ocena oddziaływania na środowisko i kompensacja przyrodnicza. Projekt i ćwiczenia terenowe: Zakres i zasady aktualizacji Standardowego Formularza Danych. Zasady opracowania planu zadań ochronnych i planu ochrony dla obszaru Natura 2000. Metody oceny stanu siedlisk i gatunków cennych przyrodniczo zgodnie z wytycznymi Państwowego Monitoringu Środowiska. Zasady i metody ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach leśnych. Techniczne projektowanie i kosztorysowanie zabiegów ochronnych, ocena ich skuteczności.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, metoda projektów, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykłady – kolokwium pisemne; projekt i ćwiczenia terenowe – ocena projektów i sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna metody oceny zagrożeń dla gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz metody ochrony przyrody							L1P_W06	
EU2	Opisuje i wyjaśnia zasady tworzenia i wdrażania planów zadań ochronnych i planów ochrony obszarów Natura 2000							L1P_W13	
EU3	Wylicza i identyfikuje najczęściej spotykane w pn.-wsch. Polsce siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt umieszczone w Załącznikach Dyrektywy Siedliskowej oraz dobiera właściwe metody do potrzeb ich ochrony							L1P_U17	

EU4	Ocenia zagrożenia i stan ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych zgodnie z przyjętą metodyką oraz funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarach leśnych	L1P_U17	
EU5	Potrafi zaprojektować technicznie zabiegi ochronne stosownie do potrzeb i ocenić ich skuteczność	L1P_U07, L1P_U17	
EU6	Potrafi ocenić odpowiedzialność społeczną, zawodową i etyczną leśnika za stan gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach leśnych	L1P_K02, L1P_U07	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczające wykłady, ocena projektów i sprawozdań	W, P	
EU2	kolokwium zaliczające wykłady, ocena projektów i sprawozdań	W, P	
EU3	kolokwium zaliczające wykłady, ocena projektów i sprawozdań	W, P	
EU4	ocena projektów i sprawozdań	P, T	
EU5	ocena projektów i sprawozdań	P, T	
EU6	ocena projektów i sprawozdań	P, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w zajęciach projektowych	15	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie projektów i sprawozdań z zajęć	25	
	Przygotowanie do kolokwium	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		40	1,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Antczak A., Buszko-Briggs M., Wronka M. 2003. Natura 2000 w lasach Polski – skrypt dla każdego. Ministerstwo Środowiska. 2. Iddle E., Bines T. 2004. Planowanie ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Wyd. Klubu Przyrodników. 3. Pawlaczyk P., Jermaczek A. 2009. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyrodników. 4. Simonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wyd. Uniw. Warszawskiego, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska. 2. Pawlaczyk P. 2009. Natura 2000. Niezbędnik leśnika. Wyd. Klubu Przyrodników. 3. Grootjans A., Wołejko L. (red.) 2007. Ochrona mokradeł w rolniczych krajobrazach Polski. Oficyna IN PLUS. 4. Makowska-Juchiewicz M. (red.) 2003. Ekologiczna sieć Natura 2000: problem czy szansa. Inst. Och. Przyrod. PAN, Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka, Dr inż. Dan Wołkowycki	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Podstawy prawa i administracji							Kod przedmiotu	L5059A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5	
	15	15						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z zagadnieniami teoretycznymi z zakresu teorii prawa i administracji oraz z obowiązującymi regulacjami prawa i prawa administracyjnego. Nabycie podstawowej wiedzy z teorii prawa, prawa konstytucyjnego, prawa administracyjnego, procedury administracyjnej oraz wybranych podstaw prawa cywilnego									
Treści programowe	Wykład i ćwiczenia – Pojęcie prawa i systemu źródeł prawa. Norma prawna a przepis prawa. Język prawny a język prawniczy. Budowa aktu normatywnego oraz zasady niesprzeczności norm oraz reguły kolizyjne. Przedmiot i podmiot stosunku prawnego. Podstawowe pojęcia w teorii prawa: fakty prawne, zdarzenia prawne i działania prawne. Domniemanie prawne a domniemanie faktyczne. Stanowienie prawa a stosowanie prawa. Rola wykładni. Pojęcie, cechy i funkcje administracji publicznej oraz obszary jej działania. Cechy i podział prawa administracyjnego. Ustrojowe prawo administracyjne. Akty administracyjne i możliwość ich weryfikacji na drodze administracyjnej i sądowno-administracyjnej.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe.									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, ćwiczenia – zaliczenie pisemne									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student prezentuje podstawową wiedzę prawną odnoszącą się do leśnictwa								L1P_W11	
EU2	opisuje i wylicza podstawowe pojęcia ,instytucje i zasady związane z prawem pracy, prawem cywilnym i administracyjnym w odniesieniu do leśnictwa								L1P_W12	
EU3	potrafi dokonać analizy prawnej podejmowanych działań inżynierskich								L1P_U07	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń	W, Ć	
EU2	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń	W, Ć	
EU3	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń	W, Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	15	
	Konsultacje	5	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Góralczyk W. 2009. Podstawy prawa. Wyd. Akademickie i Profesjonalne sp. z o.o. Grupa Kapitałowa WSiP S.A., Warszawa 2. Możdżeń-Marcinkowski M. 2006. Wstęp do prawa administracyjnego ogólnego. Repertorium. Kantor Wydawniczy, Zakamycze. 3. Stawecki T., Winczorek P. 2003. Wstęp do prawoznawstwa, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. B.Szmulik, S. Serafin, K. Miaskowska 2007. Zarys prawa administracyjnego, Warszawa. 2. Chmaj M. 2007. Prawo administracyjne część ogólna. Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Handlu i Prawa inż. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa. 3. Morawski L. 2014. Podstawy filozofii prawa. Toruń : Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa. Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności "Dom Organizatora"		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Prawodawstwo ochrony środowiska						Kod przedmiotu	L5059B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z zagadnieniami teoretycznymi z zakresu teorii prawa i administracji oraz z obowiązującymi regulacjami prawa i prawa administracyjnego. Nabycie podstawowej wiedzy z teorii prawa, prawa konstytucyjnego, prawa administracyjnego, procedury administracyjnej oraz wybranych podstaw prawa cywilnego.								
Treści programowe	Wykład i ćwiczenia – Pojęcie prawa i systemu źródeł prawa. Norma prawna a przepis prawa. Język prawny a język prawniczy. Budowa aktu normatywnego oraz zasady niesprzeczności norm oraz reguły kolizyjne. Przedmiot i podmiot stosunku prawnego. Podstawowe pojęcia w teorii prawa: fakty prawne, zdarzenia prawne i działania prawne. Domniemanie prawne a domniemanie faktyczne. Stanowienie prawa a stosowanie prawa. Rola wykładni. Pojęcie, cechy i funkcje administracji publicznej oraz obszary jej działania. Cechy i podział prawa administracyjnego. Ustrojowe prawo administracyjne. Akty administracyjne i możliwość ich weryfikacji na drodze administracyjnej i sądowno-administracyjnej.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, ćwiczenia – zaliczenie pisemne								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student prezentuje podstawową wiedzę prawną ochrony środowiska							L1P_W11	
EU2	opisuje i wylicza podstawowe pojęcia, instytucje i zasady związane z prawem ochrony środowiska							L1P_W12	
EU3	potrafi dokonać analizy prawnej podejmowanych działań inżynierskich							L1P_U07	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	

EU1	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń	W, Ć	
EU2	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń	W, Ć	
EU3	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń	W, Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	15	
	Konsultacje	5	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Góralczyk W., 2009. Podstawy prawa, Wydawnictwo akademickie i Profesjonalne sp. z o.o. Grupa 2.Kapitałowa WSiP S.A. Akademia Leona Kuźmickiego, Warszawa. 2. Możdżeń-Marcinkowski M., 2006. Wstęp do prawa administracyjnego ogólnego, Repetytorium Kantor Wydawniczy Zakamycze. 3. Stawecki T., Winczorek P., 2003. Wstęp do prawoznawstwa, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Szmulik B., Serafin S., Miaskowska K., 2007. Zarys prawa administracyjnego, Warszawa. 2. Chmaj M., 2007. Prawo administracyjne część ogólna, Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Handlu i Prawa inż. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa. 3. Kudrycka B., 2009. Nauka administracji, Oficyna a Wolters Kluwer sp. z o.o., Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Odnawialne źródła energii						Kod przedmiotu	L6005B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15			15				Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów ze źródłami energii odnawialnej, ich zasobami i sposobami ich wykorzystania w życiu codziennym. Oddziaływaniem technologii energetyki odnawialnej na środowisko naturalne. Sposobami oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej w gospodarstwie domowym.								
Treści programowe	Wykład: Rodzaje źródeł energii odnawialnej. Energetyka jądrowa i technologie energetyki odnawialnej. Biomasa jako odnawialne źródło energii. Produkcja i rynek biopaliw stałych. Technologie energetycznego wykorzystania biomasy. Zalety i wady zagospodarowania biomasy na potrzeby energetyki. Ogniwa paliwowe. Technologie wodorowe. Energetyka słoneczna. Promieniowanie słoneczne. Kolektory, stawy i kominy słoneczne. Magazynowanie energii słonecznej i innych rodzajów energii. Ogniwa fotowoltaiczne. Pasywne systemy wykorzystania energii słonecznej w budownictwie. Energetyka wiatrowa. Projekt: Umiejętność doboru odpowiednich instalacji do określonych obiektów. Analiza i studia wykonalności i opłacalności inwestycji. Analiza ekologiczna.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zajęcia projektowe – studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne na ocenę; ćwiczenia projektowe – ocena projektu								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Potrafi scharakteryzować OZE i wie jakie są zasoby źródeł odnawialnych w Polsce i na świecie							L1P_W01	
EU2	Zna podstawy budowy maszyn i urządzeń do pozyskiwania i przetwarzania energii ze źródeł odnawialnych							L1P_W03	
EU3	Student potrafi dobrać elementy systemu solarnego do zadanych parametrów, tak aby system w jak najmniejszym stopniu ingerował w środowisko							L1P_U03	
EU4	Student potrafi zebrać i przeanalizować odpowiednie dane i na ich podstawie określić zasadność stosowania OZE							L1P_U05	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	zaliczenie pisemne							W	
EU2	zaliczenie pisemne							W	

EU3	ocena projektu	P	
EU4	ocena projektu	P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w projekcie	15	
	Opracowanie projektu	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Dobrzańska B., Dobrzański G, Kielczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. PWN. Warszawa. 2. Lewandowski W. 2007. Proekologiczne odnawialne źródła energii. Wyd. Nauk.-Tech. Warszawa. 3. Zwoździak J. 2002. Człowiek, środowisko, zagrożenie. Oficyna Wyd. Politechniki Wrocławskiej. 4. Domka L. 2001. Dialog z przyrodą w edukacji dla ekorozwoju. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Jastrzębska G. 2008. Odnawialne źródła energii i pojazdy proekologiczne. WNT. Warszawa. 2. Bieszczada S., Sobota J. 1998. Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego. Wyd. AR. Wrocław. 3. Mannion A. M. 2000. Zmiany Środowiska Ziemi. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zagrożenia cywilizacyjne						Kod przedmiotu	LN6005A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	10			10				Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest uświadomienie studentów i rozszerzenie ich wiedzy na temat zjawisk, mogących stanowić zagrożenie w intensywnie rozwijającym się społeczeństwie postindustrialnym. Zagrożenia wynikające z procesów naturalnych oraz niebezpieczeństwa związane z działalnością człowieka.								
Treści programowe	Wykład: Rodzaje zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych w kontekście ochrony przyrody. Katastrofy naturalne i powstałe w wyniku działalności człowieka. Trzęsienia ziemi, powodzie, osuwiska. Skutki powodzi i sposoby zabezpieczania się przed nimi. Lawiny – typologia i mechanizm zjawiska. Gospodarka odpadami. Problemy składowania odpadów radioaktywnych. Zmiany klimatyczne wywołane działalnością człowieka i ich zapobieganie. Projekt: Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zajęcia projektowe – studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne na ocenę; ćwiczenia projektowe – ocena projektu								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Zna zagrożenia naturalne i antropogeniczne wpływające na środowisko naturalne							L1P_W01	
EU2	Potrafi dobrać odpowiednie metody i technologie w celu złagodzenia negatywnych skutków działalności człowieka na środowisko							L1P_U03	
EU3	Potrafi rozpoznać rodzaj i wielkość zagrożenia oraz dokonać zestawienia oddziaływań na wybrane obiekty							L1P_U06	
EU4	Potrafi ocenić zagrożenie wynikające z oddziaływań naturalnych bądź spowodowanych działalnością ludzką							L1P_U06	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	zaliczenie na ocenę							W	
EU2	ocena projektu							P	
EU3	ocena projektu							P	
EU4	ocena projektu							P	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w projekcie	10	
	Opracowanie projektu	10	
	Przygotowanie do zajęć projektowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		30	1,2
Literatura podstawowa	1. Dobrzańska B., Dobrzański G, Kielczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. PWN. Warszawa. 2. Lewandowski W. 2007. Proekologiczne odnawialne źródła energii. Wyd. Nauk.-Tech. Warszawa. 3. Zwoździak J. 2002. Człowiek, środowisko, zagrożenie. Oficyna Wyd. Politechniki Wrocławskiej. 4. Domka L. 2001. Dialog z przyrodą w edukacji dla ekorozwoju. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Jastrzębska G. 2008. Odnawialne źródła energii i pojazdy proekologiczne. WNT. Warszawa. 2. Bieszczada S., Sobota J. 1998. Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego. Wyd. AR. Wrocław. 3. Mannion A. M. 2000. Zmiany Środowiska Ziemi. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Marketing produktów leśnych						Kod przedmiotu	L7043A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Wykorzystanie wiedzy marketingowej w zarządzaniu podmiotami leśnymi i sprzedaży produktów leśnych, w szczególności surowca drzewnego								
Treści programowe	Wykład: Podstawy i teoria marketingu, historia marketingu. Cykl życia produktu, strategie w różnych fazach cyklu życia produktu. Cena jako element marketingowy. Marketing i zasady obrotu surowcem drzewnym. Zasady organizacji sprzedaży drewna na rynku krajowym i zagranicznym. Kształtowanie się ceny detalicznej sprzedaży drewna. Marketingowa strategia sprzedaży produktów leśnych. Ćwiczenia: Marketing i zasady obrotu surowcem drzewnym. Zasady organizacji sprzedaży drewna na rynku krajowym i zagranicznym. Marketingowa strategia sprzedaży produktów leśnych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład - kolokwium końcowe; ćwiczenia - kolokwium								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma podstawową wiedzę z zakresu matematyki, ekonomii i ekonomiki leśnictwa wykorzystywaną w marketingu produktów leśnych							L1P_W01	
EU2	ma wiedzę w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych, ich zarządzania, nadzoru, logistyki, kontroli i certyfikacji zajmujących się sprzedażą i obrotem produktów leśnych (drzewnych)							L1P_W12	
EU3	potrafi dokonać wstępnej syntezy i analizy ekonomicznej podejmowanych działań inżynierskich							L1P_U01	
EU4	posiada umiejętności pracy indywidualnej i samodzielnego rozwiązywania problemów							L1P_K01	
EU5	potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy							L1P_K03	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena kolokwium końcowego - wykłady	W	
EU2	Ocena kolokwium końcowego - wykłady	W	
EU3	Ocena kolokwium - ćwiczenia	Ć	
EU4	Ocena kolokwium - ćwiczenia	Ć	
EU5	Ocena kolokwium - ćwiczenia	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20	0,8
Literatura podstawowa	1. Michalski E. 2003. Marketing. Podręcznik akademicki. Wyd. PWN. 2. Kotler Ph., Armstrong G., Saunders J., Wong V. 2002. Marketing. Podręcznik europejski. PWE. Warszawa. 3. Las Polski – Dwutygodnik leśników i przyjaciół lasu (wybrane numery). 4. Biblioteczka leśniczego. Wyd. Świat Sp. z o.o. (wybrane zeszyty).		
Literatura uzupełniająca	1. Mruk H. 1996. Podstawy marketingu. Wyd. AE. 2. Kobyłko G. [red.] 2000. Proekologiczne zarządzanie przedsiębiorstwem. Wyd. AE. 3. strony internetowe: www.zilp.lasy.gov.pl/drewno (Portal leśno-drzewny), www.e-drewno.pl (System aukcyjny LP).		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. Mikołaj Jalinik, prof. PB	01. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Marketing turystyczny						Kod przedmiotu	L7043B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	15	15						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Przybliżenie istoty marketingu usług turystycznych i rekreacyjnych w leśnictwie oraz przekazanie wiedzy teoretycznej i praktycznej dotyczącej marketingu usług turystycznych i rekreacyjnych.								
Treści programowe	Wykład i ćwiczenia: Marketing turystyczny w leśnictwie - usługi oraz marketing usług, produkt i oferta w usługach, procesy w usługach oraz cena i promocja. Znaczenie marketingu mix w usługach turystycznych i rekreacyjnych. Tzw. marketing wewnętrzny. Znaczenie jakości w ofertach usług turystycznych i rekreacyjnych w leśnictwie.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykłady – zaliczenie końcowe; ćwiczenia – kolokwium zaliczeniowe (50%) oraz prezentacja wybranego zagadnienia (50%)								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma podstawową wiedzę z zakresu leśnych procesów produkcyjnych oraz zna typowe technologie leśne							L1P_W01	
EU2	ma wiedzę w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych, ich zarządzania, nadzoru logistyki, kontroli i certyfikacji z uwzględnieniem obszaru leśnictwa							L1P_W12	
EU3	wykorzystuje metody analitycznego opisu zjawisk zachodzących w na obszarach leśnych							L1P_U01	
EU4	potrafi dokonać wstępnej syntezy i analizy ekonomicznej podejmowanych działań inżynierskich							L1P_K01	
EU5	posiada umiejętność pracy indywidualnej i samodzielnego rozwiązywania problemów							L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	

EU1	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena z zaliczenia ćwiczeń	Ć, W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów	W	
EU3	Ocena z zaliczenia ćwiczeń, ocena z prezentacji	Ć	
EU4	Ocena z zaliczenia ćwiczeń, ocena z prezentacji	Ć	
EU5	Ocena z zaliczenia ćwiczeń, ocena z prezentacji	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie prezentacji i do zaliczenia ćwiczeń	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20	0,8
Literatura podstawowa	1. Dudkiewicz D. 2009. Marketing usług turystycznych. Wyd. ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna. 2. Korowicki A. (red.) 2003. Uwarunkowania użytkowania turystycznego lasów i terenów zadrzewionych - zbiór materiałów pokonferencyjnych. 3. Panasiuk A., Januszewska M. i in. 2013. Marketing w turystyce i rekreacji. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN		
Literatura uzupełniająca	1. Altkorn J., 1994. Marketing w turystyce. Wyd. PWN. 2. Payne A., 1997. Marketing usług. Wyd. PWE. 3. Kruczek Z. 2010. Promocja i informacja w turystyce. Kraków : PROKSENIA		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. Mikołaj Jalinik, prof. PB	01. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Monitoring stanu lasu						Kod przedmiotu	L5058A	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	15	15				5		Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Poznanie zasad i realizacji monitoringu stanu lasów w Polsce na tle Europy, opanowanie praktycznej umiejętności oceny defoliacji i innych uszkodzeń drzew wg klasyfikacji stosowanej w Polsce, a opartej na zasadach ogólrnoeuropejskich ICP Foresters, poznanie funkcjonowania monitoringu obszarów leśnych w Polsce.								
Treści programowe	Wykład: Monitoring stanu lasu, zasady organizacji i realizacji w Polsce i w Europie (ICP Forestes). Metody oceny zanieczyszczeń powietrza – monitoring techniczny i biologiczny. Teoretyczne aspekty oceny defoliacji drzew i innych uszkodzeń drzew w oparciu o metodykę IBL i międzynarodową wersję organizacji nadzorujących monitoring lasu ICP Forests. Bioindykacja i dobre bioindykatory. Skala porostowa. Waloryzacja przyrodnicza lasów i gruntów nieleśnych. Zmiany ekoklimatu na przykładzie badań IBL w Puszczy Białowieskiej. Zasady prowadzenia monitoringu intensywnego. Ćwiczenia kameralne i terenowe: Ocena defoliacji, witalności i innych uszkodzeń drzew w ujęciu praktycznym (w terenie). Obliczanie i interpretacja syntetycznego wskaźnika uszkodzenia drzewostanu. Cele, założenia i realizowane prace badawcze w ramach monitoringu intensywnego na przykładzie stałej powierzchni badawczej IBL w Puszczy Białowieskiej. Automatyczna stacja meteorologiczna – budowa, działanie i zastosowanie – prezentacja terenowa..								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja.								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne; ćwiczenia audytoryjne, zajęcia terenowe – ocena zadań i sprawozdań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student: zna zakres i organizację monitoringu lasu w Polsce							L1P_W03	
EU2	znajduje w terenie stałą powierzchnię obserwacyjną I rzędu							L1P_U02	
EU3	wykonuje pomiary obowiązujące na stałych powierzchniach obserwacyjnych I rzędu							L1P_U04	

EU4	oblicza ładunki zanieczyszczeń i ocenia ich wpływ na stan zdrowotny lasu	L1P_U11	
EU5	potrafi pracować w zespole	L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się		
EU1	zaliczenie wykładów	W	
EU2	ocena wykonania zadań i sprawozdań z zajęć	C, T	
EU3	ocena wykonania zadań i sprawozdań z zajęć	C, T	
EU4	ocena wykonania zadań i sprawozdań z zajęć	C	
EU5	ocena wykonania zadań i sprawozdań z zajęć	T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w ćwiczeniach audytoryjnych	15	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Opracowanie zadań i sprawozdań	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Malzahn E.. 1999. Ocena zagrożeń środowiska przyrodniczego w strefie małych zagrożeń. Rozprawy i monogr. IBL. 2. Szujewski A. (red.) Próba szacunkowej waloryzacji lasów Puszczy Białowieskiej metodą zooindykacyjną". Wydawnictwo SGGW, Warszawa. 3. Czerepko J. (red.) 2008. Stan różnorodności biologicznej lasów w Polsce na podstawie powierzchni monitoringu Wyd. IBL Sękocin Stary, ss.136.		
Literatura uzupełniająca	1. Wawrzoniak J., Małachowska J. 1994. Monitoring techniczny i biologiczny na obszarze Sudetów Zachodnich. Prace IBL, B, 21 2. Paluch R. 2014. Tempo i kierunki zmian składu gatunkowego drzewostanów w Puszczy Białowieskiej. Leśne Prace Badawcze Vol. 75 (4): 385-406. 3. Borecki T., Keczyński A. 2002. Atlas ubytku aparatu asymilacyjnego drzew.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	22. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Hodowla lasu 2						Kod przedmiotu	L6022	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	30	30				10		Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Opanowanie metod odnawiania i pielęgnowania drzewostanów. Zdobywanie umiejętności planowania zabiegów hodowlanych. Poznanie zasad leśnego zagospodarowania gruntów porolnych i nieużytków.								
Treści programowe	Wykład: Pojęcie rębni. Zastosowanie różnych rodzajów i form rębni w gospodarstwie leśnym. Syntetyczna ocena rodzajów rębni. Przebudowa drzewostanów. Zasady projektowania składu gatunkowego odnowień. Odnowienie naturalne i sztuczne gatunków drzew. Ocena udatności upraw i odnowień naturalnych. Poprawki, uzupełnienia i dolesienia. Zalesianie gruntów porolnych, nieużytków i gruntów trudnych do odnowienia. Pielęgnowanie lasu. Ćwiczenia: Nabycie praktycznych umiejętności prowadzenia podstawowych czynności hodowli lasu, w tym projektowanie rębni różnego rodzaju i form w zależności od warunków przyrodniczo-leśnych, siedliskowych oraz charakterystyki drzewostanów. Ćwiczenia terenowe: Poznanie aktualnych praktyk stosowania w hodowli lasu w wybranych nadleśnictwach, różnych rodzajów i form rębni, odnowienia naturalnego i sztucznego, pielęgnowania lasu.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin ustny i pisemny. Ćwiczenia – zaliczenie na podstawie ocen z wykonanych testów i zadania, dotyczącego projektowania rębni. Ćwiczenia terenowe – zaliczenie na podstawie oceny sprawozdania.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student klasyfikuje i omawia rodzaje i formy rębni							L1P_W03, L1P_U13	
EU2	Potrafi ocenić zalety i wady każdej rębni							L1P_W04, L1P_U13	
EU3	Zna zasady odnawiania gatunków drzew oraz przebudowy lasu							L1P_W05, L1P_U13	
EU4	Omawia i wie jak wykonać cięcia pielęgnacyjne w drzewostanach							L1P_W04, L1P_U13	
EU5	Potrafi ocenić udatność upraw i odnowień naturalnych							L1P_W06, L1P_U13	
EU6	Omawia zasady poprawek, uzupełnień i dolesień							L1P_W07, L1P_U13	
EU7	Potrafi przewidywać skutki działań w zakresie hodowli lasu							L1P_W11, L1P_U13	

EU8	Student jest gotów do kształtowania umiejętności współdziałania w grupie	L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU2	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU3	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU4	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU5	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU6	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU7	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU8	Oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	Ć, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	30	
	Udział w ćwiczeniach	30	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i obecność na nim	10	
	Opracowanie zadań i sprawozdań z ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do testów z ćwiczeń	5	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		77	3,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		55	2,2
Literatura podstawowa	1. Jaworski A. 2011. Sposoby zagospodarowania, odnawianie lasu, przebudowa i przemiana drzewostanów. T. I. Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa. 2. Kocjan S. 2010. Wybrane elementy techniki hodowli lasu. Uniwersytet Przyrodniczy. Poznań. 3. Zasady Hodowli Lasu. 2012. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 4. Puchalski T. 2000. Rębnie w gospodarstwie leśnym. PWRiL.		
Literatura uzupełniająca	1. Murat E. 2006. Poradnik hodowcy lasu. Wyd. Świat. 2. Ilmurzyński E., Włoczewski T. 2003. Hodowla Lasu. PWRiL. Warszawa. 3. Bernadzki E. 2000. Cięcia odnowieniowe. PWRiL.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Aleh Marozau	14. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Urządzanie lasu						Kod przedmiotu	L6031	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	15			45		15		Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Opanowanie metod analizy i opisu lasu jako podstawy zrównoważonej i racjonalnej gospodarki zasobami leśnymi. Opanowanie zasad, metod i technik opracowania operatów urządzania lasu.								
Treści programowe	Wykład: Przedstawienie rysu historycznego rozwoju przedmiotu oraz przegląd historycznych oraz aktualnych metod urzędzeniowych. Zasady organizacji gospodarstwa leśnego. Podstawy ładu czasowego i przestrzennego oraz wyboru celu produkcji. Przyrodnicze podstawy urządzania lasu. Klasyfikacja i identyfikacja siedlisk leśnych. Taksacja drzewostanów. Sporządzanie opisów taksacyjnych. Wykorzystanie zasobów i obszarów leśnych dla potrzeb gospodarczych i pozaprodukcyjnych. Metody i technologie sporządzania planów urzędzenia lasu dla lasów gospodarczych i objętych ochroną. Projekt: Sporządzanie opisów taksacyjnych. Metody i technologie sporządzania planów urzędzenia lasu dla lasów gospodarczych i objętych ochroną. Ćwiczenia terenowe: Klasyfikacja, identyfikacja i rozgraniczanie siedlisk leśnych w terenie. Praktyczne zasady taksacji drzewostanów.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe, metoda projektów								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin końcowy; projekt – kolokwium zaliczeniowe, ocena projektów; zajęcia terenowe – sprawozdania, ocena projektów								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student zna przyrodnicze podstawy urządzania lasu, zna i stosuje metody klasyfikacji i identyfikacji siedlisk leśnych oraz taksacji drzewostanów							L1P_W02	
EK2	Zna i stosuje metody i technologie sporządzania planów urządzania lasu							L1P_W03	
EK3	Wykorzystuje specjalistyczne oprogramowanie do opisu i analizy siedlisk i drzewostanów na potrzeby urządzania lasu							L1P_U04	
EK4	Analizuje i interpretuje samodzielnie uzyskane dane dotyczące stanu lasu na podstawie aktualnej dokumentacji i danych z terenu							L1P_U05	
EK5	Opracowuje pod kierunkiem opiekuna poszczególne części operatu urzędzeniowego							L1P_U12	

EK6	Potrafi współdziałać i pracować w drużynie urzędniowej	L1P_K01	
EK7	Ma świadomość społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za jakość prac urzędniowych	L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	egzamin końcowy; kolokwium zaliczeniowe, ocena projektów i sprawozdań	P, W, T	
EK2	egzamin końcowy; kolokwium zaliczeniowe, ocena projektów i sprawozdań	P, W, T	
EK3	ocena sprawozdań i projektów	P, T	
EK4	ocena sprawozdań i projektów	P, T	
EK5	ocena sprawozdań i projektów	P, T	
EK6	ocena sprawozdań i projektów	P, T	
EK7	ocena sprawozdań i projektów	P, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w projekcie	45	
	Udział w zajęciach terenowych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie projektów i sprawozdań	10	
	Przygotowanie do egzaminu i obecność na nim	10	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		82	3,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		70	2,8
Literatura podstawowa	1. Ważyński B. (red.) 2005. Poradnik urządzania lasu. Wyd. Świat. Warszawa. 2. Instrukcja urządzania lasu – cz. 1–3. 2012. CILP. Warszawa. 3. Jaszczak R., Magnuski K. 2010. Urządzanie lasu. Poznań : Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu		
Literatura uzupełniająca	1. Bruchwald A., Borecki T., Olenderek H., Rosa W., Stępień E. 2004. Urządzanie lasu. Wyd. Fundacja Rozwój SGGW. Warszawa. 2. Rosa W., Stępień E. 1996. Technologie sporządzania operatu urzędzenia lasu. Wyd. SGGW. Warszawa. 3. Poznański R. 2004. Nowe metody regulacji w urządzaniu lasu. Kraków : Katedra Urządzania Lasu Akademii Rolniczej : Drukrol		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Rafał Paluch	26. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Inżynieria leśna						Kod przedmiotu	L6033	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	15			15				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie z pojęciami z zakresu budowy i remontów dróg leśnych, obiektów drogowych, obiektów małej retencji i zagospodarowania turystycznego w lasach. Poznanie elementów składowych procesu planowania i realizowania inwestycji w tym zakresie. Prezentacja typowych rozwiązań praktycznych w zakresie inżynierii leśnej.								
Treści programowe	Wykład: Podstawy prawne – prawo budowlane i in. przepisy. Elementy składowe drogi. Podział dróg leśnych. Nawierzchnie drogowe: gruntowe, żużłowe, żwirowe, asfaltowe, tłuczniowe, stabilizowane. Obiekty drogowe. Planowanie sieci dróg i szlaków zrywkowych. Konserwacja i remonty dróg oraz obiektów drogowych. Nowoczesne technologie stosowane w budowie i remontach dróg. Podstawowe pojęcia regulacji i renaturalizacji stosunków wodnych. Urządzenia techniczne stosowane w małej retencji wodnej w lasach. Projektowanie, budowa, konserwacja i remonty urządzeń wodno-melioracyjnych, służących retencjonowaniu wód. Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne lasów. Podstawowe urządzenia techniczne w zagospodarowaniu turystycznym. Projekt: Projektowanie, budowa, konserwacja i remonty urządzeń wodno-melioracyjnych, służących retencjonowaniu wód. Projektowanie urządzeń technicznych w zagospodarowaniu turystycznym.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, metoda projektów								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne, projekt - ocena projektu								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student klasyfikuje grunty i opisuje fizyczne, chemiczne i mechaniczne własności gruntów							L1P_U01	
EK2	student wymienia kategorie dróg leśnych oraz opisuje ich budowę i ich parametry techniczne							L1P_W03	
EK3	student definiuje rodzaje i zakres remontów i konserwacji dróg leśnych oraz określa potrzeby remontowe dróg leśnych							L1P_U03	
EK4	student wymienia urządzenia techniczne stosowane przy budowie dróg leśnych i opisuje ich wykorzystanie							L1P_W08	

EK5	student rozpoznaje wpływ antropogenicznych zmian stosunków wodnych na ekosystemy leśne oraz omawia zakres i metody retencjonowania wód oraz renaturalizacji stosunków wodnych w lasach	L1P_U08, L1P_U12	
EK6	ma świadomość znaczenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za kształtowanie i stan środowiska leśnego	L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
EK2	zaliczenie wykładów	W	
EK3	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
EK4	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
EK5	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
EK6	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w zajęciach projektowych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zajęć projektowych, opracowanie projektów	30	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Drogi leśne. 2006. Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Warszawa – Bodoń. 2. Suwały M. 2000. Poradnik użytkownika lasu. Oficyna Edytorska „Wydawnictwo Świat”. Warszawa. 3. Praca zbiorowa. 2008. Wytyczne do realizacji obiektów małej retencji w Nadleśnictwach – Część techniczna. Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Postępy techniki w leśnictwie nr 75. 2000. – Problematyka nowoczesnych technologii budowy dróg, mostów i przepustów leśnych. Warszawa. 2. Koczwański S. 1988. Inżynieria i budownictwo leśne. PWN. Warszawa. 3. Poradnik leśniczego. 1991. SITLiD. Wydawnictwo Świat.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Dan Wołkowycki	16. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ochrona własności intelektualnej							Kod przedmiotu	L7062	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6	
	15							Punkty ECTS	1	
Przedmioty wprowadzające	–									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi aktami prawa oraz instytucjami chroniącymi własność intelektualną. Celem wykładów jest przedstawienie pojęć i zagadnień z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz prawa własności przemysłowej popartych przykładami z praktyki sądowej.									
Treści programowe	Pojęcie prawa własności intelektualnej i jego miejsca w systemie prawnym. Przedmiot i podmiot prawa autorskiego, zasady prawa autorskiego, rodzaje utworów, autorskie prawa majątkowe, dozwolony użytek publiczny, organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, plagiat, ochrona praw autorskich oraz cywilna i karna odpowiedzialność z tytułu naruszeń praw, utwory audiowizualne, programy komputerowe jako przedmiot ochrony, prawa autorskie i pokrewne w Internecie, ochrona wizerunku i adresata korespondencji, ochrona baz danych, prawo własności przemysłowej: prawo patentowe, prawo znaków towarowych, prawo wzorów przemysłowych, oznaczenia geograficzne, wzory użytkowe. Racjonalizacja a wynalazczość.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy									
Forma zaliczenia	Zaliczenie pisemne wykładów									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student prezentuje podstawową wiedzę prawną z zakresu prawa autorskiego i własności przemysłowej odnoszącą się do leśnictwa.								L1P_W15	
EK2	Opisuje i wylicza podstawowe pojęcia i zasady związane z ochroną własności intelektualnej w odniesieniu do leśnictwa.								L1P_W15	
EK3	Potrafi dokonać analizy prawnej podejmowanych działań inżynierskich.								L1P_U01	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EK2	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EK3	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	udział w wykładach	15	
	udział w konsultacjach	5	
	przygotowanie do zaliczenia wykładów	5	
	RAZEM:	25	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		20	0,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Michniewicz G. 2010. Ochrona własności intelektualnej, Wyd. C.H.Beck, Warszawa. 2. Załucki M. (red.) 2010. Prawo własności intelektualnej, repetytorium. Difin. 3. Sieńczyło-Chlabicz J. (red.) 2011. Prawo własności intelektualnej. LexisNexis. 4. T. Nowak T. 2008. Ochrona własności intelektualnej, Wybrane zagadnienia, Wyd. Politechnika Białostocka, Białystok.		
Literatura uzupełniająca	1. Szymanek T. Prawo własności przemysłowej podręcznik akademicki. 2. Szewc A. (red.) 2003. Leksykon własności przemysłowej i intelektualnej. 3. Hetman J. 2008. Podstawy prawa własności intelektualnej.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Mikołaj Jalinik, prof. nadzw. PB	11. 02. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Nasiennictwo i szkółkarstwo						Kod przedmiotu	L6021	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	15				15	10		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	Botanika leśna 1, 2, Gleboznawstwo leśne, Fizjologia roślin drzewiastych								
Cele przedmiotu	Poznanie zasad funkcjonowania leśnej bazy nasiennej w Polsce. Zapoznanie z nasionami wybranych gatunków drzew i krzewów, ich pozyskiwaniem, przechowywaniem oraz z produkcją materiału sadzeniowego na potrzeby leśnictwa w szkółkach. Nabycie praktycznych umiejętności w produkcji leśnego materiału sadzeniowego.								
Treści programowe	Wykład: Pozyskiwanie nasion, wyluszczenie nasion i ocena nasion. Spoczynek nasion i jego przezwyciężanie. Przechowywanie i przysposabianie nasion do wysiewu. Leśna baza nasiennej w Polsce. Rejonizacja nasiennej w Polsce. Organizacja i działalność Biura Nasiennictwa Leśnego oraz Krajowej Komisji Nasiennictwa Leśnego. Szkółki leśne, rodzaje, warunki lokalizacji. Produkcja sadzonek na powierzchni otwartej, w warunkach kontrolowanych. Szkółki kontenerowe. Przechowywanie sadzonek. Ochrona szkółek. Wegetatywne rozmnażanie drzew i krzewów. Pracownia specjalistyczna i ćwiczenia terenowe: Organizacja szkółek leśnych, rodzaje szkółek, warunki lokalizacji. Organizacja produkcji sadzonek na powierzchni otwartej, w warunkach kontrolowanych. Szkółki kontenerowe. Przechowywanie sadzonek. Ochrona szkółek. Wegetatywne rozmnażanie drzew i krzewów.								
Metody dydaktyczne	Wykłady informacyjne, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin ustno-pisemny, pracownia specjalistyczna – ocena zadań, zajęcia terenowe – ocena sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student rozpoznaje nasiona wybranych gatunków drzew i krzewów leśnych, zna ich cechy oraz ma wiedzę dotyczącą metod ich przechowywania i wysiewu.							L1P_W02	

EK2	Zna różnorodne technologie produkcji materiału sadzeniowego. Potrafi zaplanować cykl produkcji sadzonek stosownie do wymagań odbiorcy (obliczenie powierzchni, przygotowanie gleby, nawożenie, pielęgnacja, wykorzystanie maszyn i urządzeń, wyjmowanie i transport).	L1P_W04, L1P_U16	
EK3	Potrafi wyliczyć wielkość siewu oraz ilość materiału sadzeniowego i zaplanować odpowiednie zabiegi ochronne.	L1P_U16	
EK4	Jest odpowiedzialny i ma świadomość konsekwencji swoich decyzji.	L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	Egzamin, ocena zadań, ocena sprawozdań	W, Ps, T	
EK2	Egzamin, ocena zadań, ocena sprawozdań	W, Ps, T	
EK3	Ocena zadań, ocena sprawozdań	Ps, T	
EK4	Ocena zadań, ocena sprawozdań	Ps, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	15	
	Udział w pracowni specjalistycznej	15	
	Udział w zajęciach terenowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	15	
	Opracowanie zadań i sprawozdań	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		47	1,9
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Wesoly W., Hauke M. 2009. Szkółkarstwo leśne od A do Z. Wyd. CILP. Warszawa. 2. Fonder W., Matras J., Załęski A. 2007. Leśna baza nasienna w Polsce. Wyd. CILP. Warszawa. 3. Załęski A. 2000. Zasady i metodyka oceny nasion w Lasach Państwowych. CILP. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Puchniarski H. 2006. Ustawa o leśnym materiale rozmnożeniowym. Poradnik leśniczego. PWRiL. Warszawa. 2. Gil W., Kinelski S. 2015. Nasiona i siewki drzew. Warszawa : MULTICO 3. Nasiennictwo (pod red. Duczmał W., Tucholska H.). 2000. Poznań : PWRiL		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Aleh Marozau	14.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Transport leśny						Kod przedmiotu	L6034	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	15			15				Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z nowoczesnymi technologiami, konstrukcjami, organizacją transportu surowca leśnego oraz problematyką inżynierii transportu leśnego. Nabycie umiejętności projektowania i organizowania procesów transportowych w leśnictwie, a szczególnie transportu drewna.								
Treści programowe	Wykład: Wiadomości ogólne o transporcie. Definicje transportu. Podział transportu. Charakterystyczne cechy transportu leśnego. Operacje transportowe w procesie pozyskiwania drewna. Infrastruktura transportu leśnego. Zrywka drewna. Formy transportu leśnego. Wywóz drewna. Składnice drewna i mechanizacja prac składnicowych. Spedycja drewna w Polsce. Zasady eksploatacji taboru i organizacji prac transportowych. Obsługa techniczna taboru transportowego. Zasady gospodarowania olejami, paliwami i ogumieniem w transporcie leśnym. Wskaźniki techniczno-ekonomiczne w transporcie drewna. Problemy ochrony pracy i BHP w transporcie drewna. Ćwiczenia projektowe: projekt dotyczący oceny wydajności transportu (zrywka za pomocą forwardera) w zależności od różnych warunków przyrodniczych, technologicznych oraz ekonomicznych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, metoda projektów								
Forma zaliczenia	Wykłady – zaliczenie pisemne, zajęcia projektowe – ocena z projektu.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student podaje definicję transportu i jego podział i formy, wymienia charakterystyczne cechy transportu leśnego oraz omawia infrastrukturę transportu leśnego.							L1P_W03	
EK2	wymienia i omawia operacje transportowe w procesie pozyskiwania drewna, wywózki drewna i spedycji							L1P_W04	
EK3	omawia wskaźniki techniczno-ekonomiczne w transporcie drewna							L1P_U01	

EK4	projektuje proces transportowy w leśnictwie	L1P_U03
EK5	ma świadomość ryzyka i potrafi ocenić skutki wykonywanej działalności w leśnictwie	L1P_K02
EK6	potrafi stosować innowacyjne rozwiązania służące podnoszeniu wydajności pracy środków technicznych w transporcie leśnym	L1P_U09
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EK1	ocena z zaliczenia wykładów, ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	W, P
EK2	ocena z zaliczenia wykładów, ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	W, P
EK3	ocena z zaliczenia wykładów, ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	W, P
EK4	ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	P
EK5	ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	P
EK6	ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	P
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	15
	Udział w zajęciach projektowych	15
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	5
	Przygotowanie projektów	10
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35 1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25 1
Literatura podstawowa	1. Laurow Z. 1999. Pozyskiwanie drewna i podstawowe wiadomości o jego przerobie. Wydaw. SGGW. Warszawa. 2. Sosnowski J. 2002. Szlaki zrywkowe w proekologicznym gospodarstwie leśnym. Cz. I –III. Sylwan. 3. Marciniec T. Szkoda M. 2013 Analiza łańcucha dostaw surowca drzewnego. Nr 3. Autobusy. Technika, eksploatacja, systemy transportowe. 4. Dziaduch I. 2016. Ewolucja łańcucha dostaw drewna po 1985 roku. Nr 81. Studies & Proceedings of Polish Association for Knowledge Management.	
Literatura uzupełniająca	1. Kubiak M. 1978. Transport leśny. AR Poznań. 2. Kozikowski K. 1998. Organizacja i technologia transportu drewna. AR Kraków. 3. Sosnowski J. 1996. Ćwiczenia z transportu drewna. AR Kraków.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Aleh Marozau	08. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Inwentaryzacja przyrodnicza lasu							Kod przedmiotu	L6035	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6	
				15		10		Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Poznanie zasad, metod i technik przyrodniczej inwentaryzacji, waloryzacji i oceny stanu środowiska leśnego. Poznanie związków pomiędzy biotycznymi i abiotycznymi elementami lasu (rzeźbą terenu, glebą, warunkami wodnymi, klimatem, roślinnością, fauną), ich wzajemnym oddziaływaniem oraz wpływu człowieka na wartość przyrodniczą lasu.									
Treści programowe	Projekt i ćwiczenia terenowe: Inwentaryzacja przyrodnicza w zasadach dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Metody inwentaryzacji geobotanicznej: inwentaryzacja zagrożonych i chronionych gatunków roślin, zbiorowisk roślinnych oraz siedlisk przyrodniczych. Inwentaryzacja gatunków zwierząt. Inwentaryzacja zasobów martwego drewna. Inwentaryzacja cennych przyrodniczo elementów krajobrazu. Metody wielkoobszarowej inwentaryzacji lasu. Metody teledetekcyjne w inwentaryzacji przyrodniczej. Oceny stanu siedlisk i gatunków o wysokiej wartości przyrodniczej. Ocena różnorodności biologicznej i waloryzacja przyrodnicza.									
Metody dydaktyczne	Metoda projektów, ćwiczenia przedmiotowe									
Forma zaliczenia	Projekt – kolokwium zaliczeniowe, ocena projektów; zajęcia terenowe – ocena projektów									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student zna i potrafi identyfikować typy siedlisk przyrodniczych, potrafi zidentyfikować występujące w lesie rośliny i zwierzęta								L1P_W05, L1P_U01	
EK2	Zna zależności pomiędzy różnymi elementami (ożywionymi i nieożywionymi) środowiska leśnego.								L1P_W05	
EK3	Umie określić stan oraz wartość przyrodniczą wybranego fragmentu lasu i jego zagrożenia								L1P_W06, L1P_U02, L1P_U05	

EK4	Potrafi stosować różne metody inwentaryzacji przyrodniczej stosownie do potrzeb i opracowywać uzyskane wyniki	L1P_U05, L1P_U17	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	Kolokwium, ocena projektów	P, T	
EK2	Kolokwium, ocena projektów	P, T	
EK3	Ocena projektów	P, T	
EK4	Ocena projektów	P, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w projekcie	15	
	Udział w zajęciach terenowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie projektów	15	
	Przygotowanie do kolokwium	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		30	1,2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Obidziński A. (red.) 2017. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza. Metody naziemne i geomatyczne. Wyd. SGGW. 2. Wysocki Cz., Sikorski P. 2009. Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu. Wydawnictwo SGGW. 3. Szyszko J., Rylke J., Jeżowski P. (red.) 2002. Ocena i wycena zasobów przyrodniczych. Wydawnictwo SGGW.		
Literatura uzupełniająca	1. Matuszkiewicz J. M. 2008. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN. Warszawa. 2. Ważyński B. (red.) 2005. Poradnik urządzania lasu. Wyd. Świat. Warszawa. 3. Matuszkiewicz W. 2012. Zbiorowiska roślinne Polski : ilustrowany przewodnik : lasy i zarośla. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Dan Wołkowycki	17. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Wejście na rynek pracy							Kod przedmiotu	L5057	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6	
		15						Punkty ECTS	1	
Przedmioty wprowadzające	–									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wiedzą z zakresu kształtowania kariery zawodowej. Przedstawienie modeli i strategii kariery zawodowej. Przedstawienie źródeł informacji służących rozsądnemu podejmowaniu decyzji dotyczących kreowania własną karierą zawodową i budowaniu ścieżki kariery.									
Treści programowe	Ćwiczenia: Podstawowe pojęcia, istota kariery zawodowej. Czynniki ważne przy planowaniu kariery zawodowej. Modele kariery. Rozpoznanie rynku pracy – źródła informacji o miejscach pracy. Filary kariery zawodowej: kompetencje zawodowe. Formy zatrudnienia: rodzaje umów o pracę, samozatrudnienie, elastyczne formy zatrudnienia. Przygotowanie dokumentów aplikacyjnych – zasady pisania CV i listu motywacyjnego. Zasady tworzenia biznesplanu.									
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja									
Forma zaliczenia	sprawdziany, ocena prezentacji i wypowiedzi, kolokwium pisemne									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Potrafi zdefiniować markę osobistą-personalbranding oraz zna metody jej budowania w oparciu o techniki marketingowe, wykorzystanie social mediów oraz kompetencje osobiste								L1P_W12, L1P_K03	
EK2	Formułuje cele w obszarze zawodowym i osobistym oraz strategię ich realizacji wykorzystując techniki skutecznej motywacji, zarządzania czasem i stresem								L1P_U05, L1P_K01	
EK3	Stosuje wiedzę z zakresu podejmowania decyzji do wyboru optymalnego rozwiązania								L1P_U15	
EK4	Koryguje i ulepsza swoją wiedzę odnośnie kształtowania własnej ścieżki zawodowej, ma świadomość ryzyka podejmowanych decyzji								L1P_U18, L1P_K03	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	ocena ze sprawdzianów przygotowania do zajęć i kolokwium	Ć	
EK2	ocena sprawdzianów przygotowania do zajęć	Ć	
EK3	ocena prezentacji, ocena ze sprawdzianów przygotowania do zajęć i kolokwium	Ć	
EK4	ocena wypowiedzi podczas zajęć	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	15	
	Przygotowanie do ćwiczeń	3	
	Przygotowanie prezentacji	2	
	Konsultacje	5	
	RAZEM:	25	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		20	0,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20	0,8
Literatura podstawowa	1. Król H., Ludwiczynski A. 2011. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Tworzenie kapitału ludzkiego organizacji. Wydawnictwo Naukowe PWN. 2. Armstrong M. 2007. Zarządzanie zasobami ludzkimi (HR), Wyd. Wolters Kluwer Polska. 3. Suchar M. 2002. Modele karier. Wyd. C. H. Beck. 4. Suchar M. 2003. Kariera i rozwój zawodowy. Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp z o. o.		
Literatura uzupełniająca	1. Bering A., Głogowski T. 2000. Curriculum Vitae. Listy motywacyjne. Wyd. Oficyna Wydawnicza. 2. Szydłowski B. 2000. Praktyczny poradnik poszukiwania pracy. Firma Usługowo-Wydawnicza „Help-Pol”. 3. Sobocka-Szczapa H. (red.) 2010. Mobilność zawodowa, edukacyjna i przestrzenna w województwie podlaskim. Wyd. Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku. 4. Kubik K. 2005. Menedżer w przedsiębiorstwie przyszłości. Wyd. Dom Organizatora. 5. Czarkowska L. 2010. Coaching as a method of developing humanpotential. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne: Kozminski University. 6. Pocztowski A. 1998. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Zarys problematyki i metod. Oficyna Wydawnicza ANTYKWA.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	28.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie karierą						Kod przedmiotu	L5057B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
		15						Punkty ECTS	1
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest nabycie przez studentów umiejętności autodiagnozy własnych preferencji zawodowych oraz wzbudzanie własnej motywacji wewnętrznej. Rozwijanie kompetencji służących do osiągnięcia zaplanowanych celów zawodowych. Poznanie sposobów planowania własnej kariery zawodowej, współpracowników i podwładnych.								
Treści programowe	Ćwiczenia: Identyfikacja własnych mocnych i słabych strony. Metody planowania własnego rozwoju osobistego i zawodowego oraz kompetencji zawodowych. Sposoby godzenia rozwoju zawodowego i życia osobistego. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.								
Metody dydaktyczne	Dyskusja, studium przypadku, prezentacja								
Forma zaliczenia	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne zajęć								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	student potrafi zdiagnozować swoje słabe i mocne strony							L1P_U17	
EK2	analizuje i omawia aspekty własnej kariery, współpracowników i podwładnych							L1P_U05	
EK3	potrafi przygotować i zaprezentować własne dokumenty aplikacyjne							L1P_U13	
EK4	koryguje i ulepsza swoją wiedzę odnośnie kształtowania własnej ścieżki zawodowej							L1P_U18, L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne							Ć	
EK2	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne							Ć	
EK3	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne							Ć	
EK4	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne							Ć	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	15	
	Przygotowanie prezentacji, przygotowanie do zaliczenia	5	
	Konsultacje	5	
	RAZEM:	25	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		20	0,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20	0,8
Literatura podstawowa	1.Król H., Ludwicyński A. Zarządzanie Zasobami Ludzkimi - Tworzenie Kapitału Ludzkiego Organizacji, Wydawnictwo Naukowe PWN 2.Armstrong M. 2007. Zarządzanie zasobami ludzkimi (HR), Wyd. Wolters Kluwer Polska. 3.Suchar M. 2002. Modele karier, wyd. C. H. Beck. 4.Suchar M. 2003. Kariera i rozwój zawodowy, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp z o. o. Gdańsk.		
Literatura uzupełniająca	1.Berring A., Głogowski T. 2000. Curriculum Vitae. Listy motywacyjne, wyd. Oficyna Wydawnicza. Olkusz. 2.Szydłowski B. 2000. Praktyczny poradnik poszukiwania pracy, Kraków. 3.Sobocka-Szczapa H. (pod red.) 2010. Mobilność zawodowa, edukacyjna i przestrzenna w województwie podlaskim. Białystok – Warszawa. 4.Kubik K. 2005. Menedżer w przedsiębiorstwie przyszłości, wyd. Dom Organizatora. Toruń. 5.Czarkowska L. 2010. Coaching as a method of developing human potential. Warszawa. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Kozminski University. 6.Pocztowski A. 1998. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Zarys problematyki i metod. Oficyna Wydawnicza ANTYKWA. Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	28.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Praktyka zawodowa						Kod przedmiotu	L6PrZ	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
		240						Punkty ECTS	8
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami zagadnień poznanych w czasie realizacji studiów oraz podstawowymi zasadami funkcjonowania zakładów pracy. Konfrontacja wiedzy teoretycznej nabytej w toku studiów z praktyką. Zdobycie doświadczeń i nabycie umiejętności pracy w grupie.								
Treści programowe	Zakres prac wykonywanych w czasie praktyki dostosowany do profilu i charakteru działalności zakładu pracy (jednostek administracji państwowych, lasów państwowych, parków narodowych, instytucji badawczej)). Obejmuje wybrane zagadnienia z zakresu leśnictwa. Zdobycie doświadczenia w zakresie indywidualnego i zespołowego realizowania obowiązków zawodowych.								
Metody dydaktyczne	Funkcjonowanie w rzeczywistych warunkach pracy, rozmowy, wykonywanie zleconych zadań przez opiekuna, obserwacje.								
Forma zaliczenia	Zaliczenie na podstawie wypełnionych i potwierdzonych przez zakładowego opiekuna Tygodniowych Kart Praktyk. Opracowanie projektu tematycznego związanego z miejscem odbywania praktyki. W przypadku osób, które były zatrudnione w ramach stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę. praktykantowi wystawionego przez pracodawcę lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student poznaje zagadnienia technologiczne będące przedmiotem działalności zakładu i nabywa umiejętności rozwiązywania zaistniałych problemów.							L1P_U03, L1P_U05, L1P_U07, L1P_U08, L1P_U10	
EU2	poznaje system organizacji prac i zarządzania zespołami ludzkimi.							L1P_U13, L1P_U15	
EU3	wykonuje proste zadania pod nadzorem i samodzielnie oraz gromadzi dane (ewentualnie zbiera dane do pracy inżynierskiej)							L1P_U11	

EU4	poznaje warunki przyszłej pracy	L1P_K03
EU5	potrafi pracować w zespole	L1P_K01
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Opracowanie projektu tematycznego związanego z odbywaną praktyką	
EU2	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego	
EU3	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego	
EU4	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym	
EU5	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w procesach poznawczych stosowanych w zakładzie pracy	240
	Opracowanie projektu tematycznego	20
	RAZEM:	280
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		240 9,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		280 11,2
Literatura podstawowa	1. Regulamin praktyki zawodowej.	
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	05. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Praktyka zawodowa						Kod przedmiotu	L7PrZ	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	7
		360						Punkty ECTS	12
Przedmioty wprowadzające	Cały cykl kształcenia								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami zagadnień poznanych w czasie realizacji studiów oraz podstawowymi zasadami funkcjonowania zakładów pracy. Konfrontacja wiedzy teoretycznej nabytej w toku studiów z praktyką. Zdobycie doświadczeń i nabycie umiejętności pracy w grupie.								
Treści programowe	Zakres prac wykonywanych w czasie praktyki dostosowany do profilu i charakteru działalności zakładu pracy. Zapoznanie się z organizacją pracy i obowiązkami personelu technicznoadministracyjnego (inżyniera, majstra, kierownika ww. prac, specjalisty). Czynne uczestnictwo w procesie inwestycyjnym (projektowym, wykonawczym, technologicznym, nadzoru). Pełnienie funkcji pomocnika np. inżyniera, kierownika ww. prac, specjalisty.								
Metody dydaktyczne	Funkcjonowanie w rzeczywistych warunkach pracy, rozmowy, wykonywanie zleconych zadań przez opiekuna, obserwacje.								
Forma zaliczenia	Zaliczenie na podstawie wypełnionych i potwierdzonych przez zakładowego opiekuna Tygodniowych Kart Praktyk. Opracowanie projektu tematycznego związanego z miejscem odbywania praktyki. W przypadku osób, które były zatrudnione w ramach stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę. praktykantowi wystawionego przez pracodawcę lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student poznaje zagadnienia technologiczne będące przedmiotem działalności zakładu i nabywa umiejętności rozwiązywania zaistniałych problemów.							L1P_U03, L1P_U05, L1P_U07, L1P_U08, L1P_U10	
EU2	poznaje system organizacji prac i zarządzania zespołami ludzkimi.							L1P_U13, L1P_U15	

EU3	wykonuje proste zadania pod nadzorem i samodzielnie oraz gromadzi dane (ewentualnie zbiera dane do pracy inżynierskiej)	L1P_U11
EU4	poznaje warunki przyszłej pracy	L1P_K03
EU5	potrafi pracować w zespole	L1P_K01
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Opracowanie projektu tematycznego związanego z odbywaną praktyką	
EU2	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego	
EU3	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego	
EU4	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym	
EU5	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w procesach poznawczych stosowanych w zakładzie pracy	360
	Opracowanie projektu tematycznego	20
	RAZEM:	380
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		360 14,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		380 15,3
Literatura podstawowa	1. Regulamin praktyki zawodowej.	
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	05. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Seminarium dyplomowe						Kod przedmiotu	L7052	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	7
							30	Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z zasadami i ogólnymi wymaganiami dotyczącymi tworzenia prac dyplomowych, technikami pisania prac i ich prezentacji, wykorzystywania literatury fachowej, formułowania problemu badawczego, zasad zbierania materiałów i opracowywania wyników badań.								
Treści programowe	Seminarium: Konstrukcja pracy zgodna z Regulaminem prac dyplomowych przyjętych przez Radę Wydziału. Sposoby formułowania podstawowego, praktycznego problemu badawczego i określenie tematu pracy. Czynności przygotowawcze warsztatu pracy: analiza literatury, techniki badawcze i interpretacja danych wyjściowych, formułowanie pytań badawczych. Formułowanie hipotez badawczych. Opis wyników badań. Stosowanie odsyłaczy i przypisów. Cytowanie źródeł. Formułowanie tez dyskusji i wniosków. Redakcja pracy dyplomowej.								
Metody dydaktyczne	seminarium								
Forma zaliczenia	ocena prezentacji, wypowiedzi i zadań (opracowanych części pracy dyplomowej)								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student zna metody i narzędzia pozyskiwania i analizy danych na potrzeby tworzenia prac inżynierskich.							L1P_W10	
EK2	Ma znajomość zagadnień własności przemysłowej i prawa autorskiego.							L1P_W15	
EK3	Potrafi napisać pracę inżynierską zgodnie z wymogami dla prac inżynierskich określonymi w Regulaminie dyplomowania.							L1P_U04, L1P_U08	
EK4	Potrafi redagować spójną i logiczną wypowiedź z wykorzystaniem poprawnej i profesjonalnej terminologii.							L1P_U14	

EK5	Potrafi analizować, oceniać i wyciągać wnioski	L1P_U05, L1P_U017	
EK6	Potrafi korzystania z baz danych księgozbiorów i czasopism oraz zasobów informacji patentowej	L1P_U14	
EK7	Potrafi samodzielnie uzupełniać wiedzę w oparciu o różne źródła i doskonalić posiadane umiejętności	L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK2	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK3	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK4	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK5	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK6	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK7	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w seminarium	30	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie prezentacji i zadań	35	
	Samodzielne studiowanie literatury	5	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		65	2,6
Literatura podstawowa	1. Sęk A., Tokarski H., Żuchowski I. 2011. Zasady pisania prac dyplomowych. Ostrołęka. 2. Wojciechowska R. 2010. Przewodnik Metodyczny Pisania Pracy Dyplomowej. Dyfin. 3. Zenderowski R. 2015. Technika pisania prac magisterskich i licencjackich. CeDeWu Centrum Doradztwa i Wydawnictw.		
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin pracy inżynierskiej. 2. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	14. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Praca dyplomowa						Kod przedmiotu	L7PIN	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	7
								Punkty ECTS	15
Przedmioty wprowadzające	Cały cykl kształcenia								
Cele przedmiotu	Przygotowanie pracy dyplomowej/projektu inżynierskiego/ i przygotowanie do egzaminu dyplomowego.								
Treści programowe	Sformułowanie tematu, celu i zakresu pracy. Opracowanie założeń i metodyki pracy oraz wykonanie badań literaturowych i terenowych z obszaru wchodzącego w zakres pracy dyplomowej. Zrealizowanie zaplanowanego programu badań doświadczalnych (praca eksperymentalna) lub/i niezbędnych obliczeń (praca projektowa). Przedstawienie w wersji pisemnej i elektronicznej pracy dyplomowej zgodnie z przyjętym tematem, celem i zakresem uzgodnionym przez opiekuna.								
Metody dydaktyczne	zajęcia seminaryjne, praca z literaturą naukową i techniczną								
Forma zaliczenia	Obrona pracy dyplomowej								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student zna podstawową terminologię naukową w języku polskim i angielskim z zakresu leśnictwa i dziedzin pokrewnych							L1P_W03, L1P_W02, L1P_U14	
EK2	Ma wiedzę niezbędną do formułowania i sporządzania w wersji pisemnej i elektronicznej wyników swoich prac badawczych i/lub projektowych wchodzących w zakres prac dyplomowych.							L1P_W02, L1P_W03, L1P_W10	

EK3	Student potrafi samodzielnie dobrać metody i środki naukowo-techniczne aby rozwiązać w sposób optymalny problem badawczy (eksperymentalny), projektowy, organizacyjny i inny (w zależności od tematu pracy dyplomowej) oraz przedstawić uzyskane efekty w formie pracy pisemnej.	L1P_U03, L1P_U04, L1P_U05	
EK4	Potrafi wykonać zadanie pod kierunkiem opiekuna.	L1P_U02, L1P_U11	
EK5	Potrafi analizować, oceniać i wyciągać wnioski.	L1P_U05	
EK6	Potrafi korzystać z baz danych księgozbiorów i czasopism oraz zasobów informacji patentowej.	L1P_U08, L1P_U14	
EK7	Potrafi samodzielnie uzupełniać wiedzę w oparciu o różne źródła i doskonalić posiadane umiejętności.	L1P_U18, L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	Obrona pracy dyplomowej		
EK2	Obrona pracy dyplomowej		
EK3	Obrona pracy dyplomowej		
EK4	Obrona pracy dyplomowej		
EK5	Obrona pracy dyplomowej		
EK6	Obrona pracy dyplomowej		
EK7	Obrona pracy dyplomowej		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w konsultacjach	20	
	Przygotowanie pracy dyplomowej	355	
	RAZEM:	375	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		20	0,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		375	15
Literatura podstawowa	1. Regulamin pracy inżynierskiej.		
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	14.04.2019 r.	

STUDIA NIESTACJONARNE

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 1						Kod przedmiotu	L1N002A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
		20						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Potwierdzona znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej A2 / B1								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego w zakresie leśnictwa.								
Treści programowe	Ratowanie i udzielanie pomocy, procesy tworzenia szkółek leśnych i ich zastosowanie. Gramatyka: zaimki względne, present simple - strona czynna i bierna, tryb rozkazujący, will - przewidywanie, present perfect / past simple, 1-szy i 2-gi okres warunkowy, zdania czasowe								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną; testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Potrafi przygotować i przedstawić prezentację ustną w języku angielskim na wybrany temat związany z kierunkiem studiów oraz poprowadzić dyskusję dotyczącą prezentacji.							L1P_U14, L1P_U15	
EU2	Rozumie i tworzy złożone teksty w języku angielskim związane z wiedzą o leśnictwie, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.							L1P_U15	
EU3	Czyta ze zrozumieniem dokumenty z zakresu leśnictwa w języku angielskim, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.							L1P_U14	
EU4	Posługuje się językiem angielskim, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.							L1P_U14, L1P_U15	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena przygotowanej prezentacji, ocena wymowy i słownictwa na zajęciach	Ć	
EU2	ocena prac domowych ustnych i pisemnych	Ć	
EU3	ocena z testów, prac domowych ustnych i pisemnych, wypowiedzi ustnych	Ć	
EU4	ocena z testów, prac domowych ustnych i pisemnych, wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	20	
	Udział w konsultacjach związanych z lektorem	5	
	Wykonanie zadań domowych, przygotowanie się do testów	25	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	5. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman 6. Fisiak J., Adamska-Sałaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman 7. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press 8. Kloc E. 2013. English in Forestry. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych		
Literatura uzupełniająca	3. Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej 4. Sieńko E., Bramska H. 2004. RU read E. Wydawnictwo Politechniki Białostockiej		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Maciej Śleszyński	14.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 1						Kod przedmiotu	LN1002R	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
		20						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Potwierdzona znajomość języka rosyjskiego na poziomie co najmniej A2 / B1								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego w zakresie leśnictwa.								
Treści programowe	Zakres tematyczny: Styl życia. Konflikt pokoleń. Środowisko akademickie. Nauka j. obcych w Polsce. Pasję. Zainteresowania dawniej i dziś. Podstawowe słownictwo z zakresu leśnictwa. Leksyka specjalistyczna. Zagadnienia gramatyczne: Formy osobowe czasowników we wszystkich czasach i trybach. Czasowniki dokonane i niedokonane, zwrotne i nieregularne. Formy deklinacyjne rzeczowników. Końcówki rodzajowe przymiotników. Liczebniki główne i porządkowe. Zaimki								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną w zakresie leksyki i struktur gramatycznych, związaną ze swobodnym poruszaniem się w sytuacjach językowych w kraju i za granicą.							L1P_U15	
EU2	Rozumie i stosuje wybrane konstrukcje leksykalno-gramatyczne w budowaniu wypowiedzi na temat studiowania w kraju i za granicą							L1P_U15	
EU3	Opisuje i ocenia cechy osób i rzeczy							L1P_U15	
EU4	Wyszukuje i analizuje treści ofert związanych z nauką języka rosyjskiego							L1P_U15	
EU5	Prezentuje w formie ustnej i pisemnej swoją sylwetkę studenta, uczelnię oraz kierunek, na którym studiuje.							L1P_U14, L1P_U15	
EU6	Współpracuje w grupie, przygotowując zadania pisemne i ustne. Dyskutuje, stosując wybrane techniki argumentacyjne.							L1P_U15, L1P_K01	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena testów śródsesemestralnych, ocena testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU2	testy śródsesemestralne, wypowiedzi pisemne i ustne	Ć	
EU3	ocena testów śródsesemestralnych, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU4	ocena testów śródsesemestralnych, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU5	ocena autoprezentacji, ocena dłuższej wypowiedź pisemnej	Ć	
EU6	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych na zajęciach	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	20	
	Udział w konsultacjach związanych z lektorem	5	
	Wykonanie zadań domowych, przygotowanie się do testów	25	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzeńska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne, Wagros 2. Pado A. 2006. Start.ru 2. WSiP 3. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram		
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA 2. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 3. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA 4. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Eugenia Suchodoła	14.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Matematyka 1							Kod przedmiotu	LN1008M	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1	
	20	20						Punkty ECTS	4	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Student definiuje podstawowe pojęcia analizy matematycznej i algebry. Ma umiejętność posługiwania się definicjami i twierdzeniami matematycznymi. Stosuje nabytą wiedzę w rozwiązywaniu praktycznych zadań. Oblicza granice ciągów i funkcji jednej zmiennej. Oblicza pochodne i całki dla funkcji jednej zmiennej. Rozwiązuje układy równań liniowych.									
Treści programowe	Wykład: Zbiory i funkcje liczbowe, ciągi i szeregi liczbowe, granica i ciągłość funkcji, pochodna funkcji jednej zmiennej, twierdzenia o funkcji i pochodnej. Definicje całki oznaczonej i nieoznaczonej. Ćwiczenia: Badanie funkcji jednej zmiennej. Obliczanie całek nieoznaczonych i oznaczonych, układów równań liniowych.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia rachunkowe									
Forma zaliczenia	Wykład - egzamin pisemny, ćwiczenia – kolokwium pisemne, aktywność na zajęciach, prace domowe.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Definiuje zbiory, funkcje, ciągi, szeregi, pochodne i całki							L1P_W01		
EU2	Posługuje się definicjami i twierdzeniami							L1P_W01		
EU3	Wyznacza granice ciągów, funkcji							L1P_U01		
EU4	Wyznacza pochodne, całki nieoznaczone i oblicza całki							L1P_U01		
EU5	Rozwiązuje układy równań liniowych							L1P_U01, L1P_U18		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Egzamin pisemny							W		
EU2	Egzamin pisemny							W		
EU3	Egzamin pisemny, oceny kolokwium i odpowiedzi ustnych							W, Ć		
EU4	Egzamin pisemny, oceny kolokwium i odpowiedzi ustnych							W, Ć		
EU5	Egzamin pisemny, oceny kolokwium i odpowiedzi ustnych							W, Ć		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)								Liczba godz.		
Wyliczenie	Udział w wykładach							20		
	Udział w ćwiczeniach							20		

	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	15	
	Przygotowanie do ćwiczeń przedmiotowych	20	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń przedmiotowych (sprawdzianów)	20	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		47	1,9
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		60	2,4
Literatura podstawowa	1. Zych E. 2004. Matematyka. Białystok. 2. Krysicki W. i inni. 2010. Analiza matematyczna w zadaniach. PWN. 3. Kostrykin J. 2010. Podstawy algebry. PWN.		
Literatura uzupełniająca	1. Krysicki W., Włodarski L. 2013. Analiza matematyczna z zadaniach 1 i 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 2. Jurlewicz T., Skoczylas Z. 2007. Algebra liniowa 1-definicje, twierdzenia, wzory, Oficyna Wydawnicza „GiS”, Wrocław. 3. McQuarrie D. 2006. Matematyka dla przyrodników i inżynierów. 3, Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Bogusława Antoniuk	14.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ekologia						Kod przedmiotu	LN2014	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	10			10				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z organizacją i funkcjonowaniem układów ekologicznych o zróżnicowanym poziomie złożoności. Rozumienie procesów ekologicznych i wpływu człowieka na układy i procesy ekologiczne w środowisku leśnym. Poznanie metod badań zjawisk i procesów ekologicznych.								
Treści programowe	Wykład: Zasady funkcjonowania systemów ekologicznych. Funkcjonowanie organizmów i ich zespołów w środowisku. Zależność między składowymi układów ekologicznych. Ekologia populacji, ekosystemów, biocenozy i krajobrazu. Struktura troficzna ekosystemów. Przepływ energii i krążenie materii w przyrodzie. Produktivność ekosystemów. Sukcesja ekologiczna. Czynniki i procesy wpływające na liczebność i rozmieszczenie organizmów żywych. Podstawy geografii roślin i zoogeografii. Ekologia stosowana. Antropopresja jako czynnik zaburzający równowagę ekosystemów. Metodologia badań ekologicznych. Projekt: Metody badań liczebności populacji. Wzorce rozmieszczenia organizmów żywych. Analiza wzrostu populacji. Analiza bogactwa i różnorodności gatunkowej. Analiza amplitudy ekologicznej organizmów.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia projektowe – studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium pisemne, ćwiczenia projektowe – ocena projektów, kolokwium								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna podstawowe zjawiska i relacje zachodzące w układach ekologicznych							L1P_W06	
EU2	analizuje i omawia funkcjonowanie organizmów żywych na różnych poziomach organizacji							L1_W06, L1_W07, L1_W013	
EU3	wykonuje pomiary parametrów związanych z funkcjonowaniem populacji i ekosystemów							L1_U02	
EU4	opracowuje i analizuje wyniki prostych badań ekologicznych							L1_U04, L1_U013	
EU5	potrafi opracować ekologiczne założenia działań ochronnych i gospodarczych w leśnictwie							L1P_K02	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne wykładu, ocena projektów	W, P	
EU2	Zaliczenie pisemne wykładu, ocena projektów	W, P	
EU3	Kolokwium z ćwiczeń projektowych, ocena projektów	P	
EU4	Ocena projektów	P	
EU5	Ocena projektów	P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach projektowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie projektów	35	
	Przygotowanie do kolokwium	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Krebs C. J. 2011. Ekologia. Eksperymentalna analiza rozmieszczenia i liczebności. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa. 2. Mackenzie A., Ball A. S., Virdee S. R. 2005. Ekologia. Krótkie wykłady. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa. 3. Weiner J. 2008. Życie i ewolucja biosfery. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Falińska K. 2004. Ekologia roślin. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 2. Jędrzejewska B., Jędrzejewski W. 2001. Ekologia zwierząt drapieżnych Puszczy Białowieskiej. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 3. Mikusiński G., Roberge J.-M., Fuller R. J. (eds.) 2018. Ecology and Conservation of Forest Birds. Cambridge University Press.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Dan Wołkowycki	12.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Fizyka						Kod przedmiotu	LN1009	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	20	20						Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Rozumienie podstawowych zjawisk i praw fizycznych w otaczającym środowisku przyrodniczym (leśnym). Umiejętność oceny rzędu ważności zjawisk w danym zadaniu inżynierskim. Umiejętność doboru strategii rozwiązania tego zadania. Płynne posługiwanie się pojęciami fizycznymi i jednostkami wielkości fizycznych. Identyfikacja zjawisk fizycznych w procesach ekologicznych (leśnych).								
Treści programowe	Wykład: Wielkości fizyczne. Podstawowy układ jednostek w fizyce SI. Rodzaje wielkości fizycznych. Ruch punktu materialnego, równania Galileusza. Dynamika, zasady Newtona. Prawa Keplera, grawitacja, ruch ciał w polu grawitacyjnym. Praca, energia, moc. Zasada zachowania energii. Zasada zachowania pędu. Zasady termodynamiki. Temperatura bezwzględna. Ciecze. Prawo ciągłości i prawo Bernulli. Elektrostatyka, prąd elektryczny, pole magnetyczne. Fale mechaniczne, ruch falowy, fale elektromagnetyczne. Elementy mechaniki kwantowej. Elementy fizyki środowiska. Ćwiczenia: Rozwiązywanie zadań z termodynamiki. Praca, energia, moc. Elektrostatyka, prąd elektryczny, pole magnetyczne. Fale mechaniczne, ruch falowy, fale elektromagnetyczne.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - obliczenia rachunkowe, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykłady – zaliczenie pisemne, ćwiczenia – kolokwium pisemne								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Na podstawie zjawisk i praw fizycznych analizuje zjawiska zachodzące w środowisku leśnym.							L1P_W01	
EU2	Definiuje wielkości fizyczne w środowisku leśnym.							L1P_W01	
EU3	Dokonuje analizy fizycznej konkretnego zadania.							L1P_U01	
EU4	Dobiera strategię i metodę rozwiązania zadań.							L1P_U01	
EU5	Identyfikuje zjawiska fizyczne w procesach produkcyjnych i technologiach wykorzystywanych w leśnictwie.							L1P_U04	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładu							W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładu							W	

EU3	Ocena z zaliczenia ćwiczeń	Ć
EU4	Ocena z zaliczenia ćwiczeń	Ć
EU5	Ocena z zaliczenia ćwiczeń	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w zajęciach wykładowych	20
	Udział w zajęciach ćwiczeniowych	20
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do zajęć ćwiczeniowych	30
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	10
	Przygotowanie do zaliczeń wykładowych	15
	RAZEM:	100
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		45 1,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		60 2,4
Literatura podstawowa	1. Halliday D., Resnik R., Walker J. 2015. Podstawy fizyki. T. 1. Mechanika. Wyd. Naukowe PWN. 2. Hewitt P. G. 2018. Fizyka wokół nas. Wyd. Naukowe PWN. 3. Walker J. 2012. Podstawy fizyki- Zbiór zadań, PWN, Warszawa.	
Literatura uzupełniająca	1. Feynman R. 2008. Feynmana wykłady z fizyki. Tom 1 – 5. Wyd. Naukowe PWN. 2. Massalski J. 2013. Fizyka dla inżynierów. Cz.2, Fizyka współczesna, Warszawa: Wydaw. WNT. 3. Halliday D. 2019. Podstawy fizyki. 4, Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN	
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	mgr Dariusz Buchwald	29.03.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Chemia						Kod przedmiotu	LN1010	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	10		20					Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przedmiot obejmuje podstawy chemii, w tym podstawowe pojęcia z zakresu chemii ogólnej, analitycznej i organicznej, w tym szczególnie przedstawienie procesów chemicznych zachodzących w środowisku naturalnym. Student nabywa umiejętności rozumienia i opisu procesów chemicznych zachodzących w przyrodzie.								
Treści programowe	Wykład: Układ okresowy a budowa atomu. Rodzaje związków chemicznych i ich właściwości. Wiązania chemiczne. Rodzaje reakcji chemicznych. Elementy chemii nieorganicznej i organicznej. Elementy termodynamiki i kinetyki chemicznej. Procesy sorpcji. Układy koloidalne. Analiza wagowa i miareczkowa. Laboratorium: Informacje wstępne. Przepisy BHP. Sprzęt laboratoryjny. Podstawy techniki pracy w laboratorium. Przygotowanie roztworów o ściśle określonym stężeniu. Związki kompleksowe metali przejściowych. Reakcje chemiczne w wodnych roztworach elektrolitów – reakcje kwasów, zasad i soli. Reakcje chemiczne w wodnych roztworach elektrolitów – badanie wybranych właściwości kationów i anionów oraz ich analiza jakościowa. Równowaga w roztworach elektrolitów. pH roztworów wodnych elektrolitów. Roztwory buforowe. Właściwości chemiczne metali. Korozja chemiczna i elektrochemiczna metali. Szybkość reakcji chemicznych. Analiza miareczkowa (objętościowa). Węglowodory, alkohole, fenole, aldehydy i ketony - właściwości i reakcje charakterystyczne.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne - wykonanie zadań i analiz chemicznych indywidualnie i w grupie								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, Laboratorium - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń laboratoryjnych oraz zaliczenie kolokwium.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Ma zaawansowaną wiedzę z zakresu matematyki, fizyki, chemii i nauk pokrewnych niezbędną do rozumienia zjawisk zachodzących w środowisku leśnym.							L1P_W01	
EU2	Wykazuje znajomość podstawowych technik i narzędzi badawczych stosowanych w leśnictwie, zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii w użytkowaniu sprzętu technicznego.							L1P_W10	
EU3	Posiada umiejętności wyszukiwania, analizy i wykorzystywania potrzebnych informacji z zakresu nauk leśnych.							L1P_U01	

EU4	Posiada umiejętności samodzielnej interpretacji uzyskanych danych empirycznych i wyciągania wniosków.	L1P_U05	
EU5	Wykorzystuje metody eksperymentalne, matematyczno-statystyczne oraz informatyczne do opisu i analizy zjawisk zachodzących w lasach.	L1P_U05	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Egzamin pisemny	W	
EU2	Egzamin pisemny, ocena sprawozdań	W, L	
EU3	Kolokwium, ocena sprawozdań	L	
EU4	Kolokwium, ocena sprawozdań	L	
EU5	Ocena sprawozdań	L	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w laboratorium	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Wykonanie sprawozdań	15	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	10	
	Przygotowanie do kolokwium	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37	1,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2
Literatura podstawowa	1. Mastalerz P. 2000. Elementarna chemia nieorganiczna. Wyd. Chemiczne. Wrocław. 2. Lewandowski W. i in. 2009. Wstęp do chemii ogólnej. Wyd. Politechniki Białostockiej. Białystok. 3. MacMurry J. 2005. Chemia organiczna cz. 1, 2, 3. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa. 4. Kucharski M., Samsonowicz M., Strutyńska G. 2009. Ćwiczenia laboratoryjne z chemii. cz.1. Oficyna Wyd. Politechniki Białostockiej. Białystok.		
Literatura uzupełniająca	1. Cox P.A. 2004. Chemia nieorganiczna-krótkie wykłady. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa. 2. Patrick G. 2008. Chemia organiczna-krótkie wykłady. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa. 3. Saternus M. 2013. Chemistry for every student. Gliwice. Wydaw. Politechniki Śląskiej.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Zapora	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Technologie informatyczne							Kod przedmiotu	LN1003	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1	
					15			Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Przekazanie i rozwinięcie umiejętności z zakresu przygotowania i prezentacji wyników własnych z wykorzystaniem technologii informatycznych. Posługiwanie się płynne systemami komputerowymi oraz oprogramowaniem z obszaru Microsoft Office. Przygotowywanie opracowań własnych i prezentacji z dziedziny leśnictwa lub ochrony środowiska leśnego.									
Treści programowe	Pracowania specjalistyczna: Wiadomości wstępne o systemach komputerowych. Funkcjonalności i zastosowania programów Microsoft Office: Word, Excel, Access, Power Point. Wstępne wiadomości o serwerach i sieciach. Posługiwanie się stroną internetową. Opracowania własne: przygotowanie prezentacji na zadany temat (naukowo-inżynierski) z dziedziny leśnictwa lub ochrony środowiska leśnego z użyciem poznanych programów.									
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia i zadania z wykorzystaniem komputerów i oprogramowania									
Forma zaliczenia	Sprawdziany przygotowania do zajęć, ocena zadań i prezentacji									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student potrafi edytować dowolny tekst w programie Word							L1P_U10		
EU2	Sporządza tabele i wykresy w programie Excel							L1P_U10		
EU3	Łączy prace w środowisku MSAccess, Excel i Power Point							L1P_U10		
EU4	Potrafi wyszukiwać informacje w Intranecie i krytycznie je analizować							L1P_U10, L1P_U08		
EU5	Potrafi przygotować projekt własny w oparciu o uzyskaną wiedzę z wykorzystaniem technologii informatycznych							L1P_U10		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Zaliczenie pisemne							Ps		
EU2	Zaliczenie pisemne							Ps		
EU3	Kolokwium, ocena sprawozdań							Ps		
EU4	Kolokwium, ocena zadań i sprawozdań							Ps		
EU5	Ocena prezentacji, zadań i sprawozdań							Ps		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)								Liczba godz.		

Wyliczenie	uczestnictwo w pracowni specjalistycznej	15	
	konsultacje	5	
	przygotowanie do ćwiczeń i opracowanie sprawozdań	10	
	przygotowanie do kolokwium	20	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		20	0,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	4. Praca zbiorowa. 2012. Microsoft Excel 2010 Microsoft Official Academic Course. Helion. 5. Comer D.E. 2011. Sieci komputerowe i intersieci. Helion. 6. Wróblewski P. 2016. MS Office 2016 PL w biurze i nie tylko, Gliwice : Helion		
Literatura uzupełniająca	4. Dec Z., Konieczny R. 2012. ABC komputera, Helion. 5. Woźniak-Kasperek J. 2012. Wiedza i język informacyjny. Helion. 6. Jaronicki A. 2016. ABC MS Office 2016 PL, Gliwice : Helion		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Magdalena Greczuk	05. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Meteorologia i klimatologia							Kod przedmiotu	LN1015	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1	
	10	10						Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z wielkościami określającymi stan fizyczny atmosfery oraz zasadami ich pomiaru. Przedstawienie studentom podstawowych informacji o klimacie. Nabycie przez studenta umiejętności przewidywania krótkookresowej prognozy pogody w oparciu o obserwacje podstawowych wielkości charakteryzujących stan atmosfery.									
Treści programowe	Wykład: Ogólne informacje dotyczące pomiarów i obserwacji meteorologicznych. Wielkości określające stan atmosfery: ciśnienie atmosferyczne, promieniowanie, usłonecznienie, temperatura powietrza, parowanie, wilgotność powietrza, zachmurzenie nieba, opady atmosferyczne, cyrkulacja atmosferyczna – wiatr, widzialność. Podstawowe zasady przewidywania pogody. Zanieczyszczenia atmosfery. Geograficzne czynniki klimatu. Zmiany klimatyczne. Ćwiczenia: Przygotowanie prezentacji z wykorzystaniem opracowań klimatycznych. Poprawne wykonywanie pomiarów podstawowych elementów oraz wyliczeń meteorologicznych.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - zadania i ćwiczenia obliczeniowe, studium przypadku									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne; ćwiczenia - kolokwium pisemne, ocena prezentacji i zadań									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Zna podstawowe wielkości określające stan atmosfery oraz metody ich pomiaru.								L1P_W01	
EU2	Zna geograficzne czynniki klimatu oraz ma wiedzę o zmianach klimatycznych zachodzących na kuli ziemskiej.								L1P_W01, L1P_W09	
EU3	Umie wykonać obliczenia związane z podstawowymi wielkościami fizycznymi charakteryzującymi atmosferę.								L1P_U01	
EU4	Potrafi odczytywać mapy synoptyczne oraz przewidzieć proste zjawiska meteorologiczne.								L1P_U01	
EU5	Potrafi pracować w zespole i samodzielnie rozwiązywać problemy.								L1P_U01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne								W	

EU2	Zaliczenie pisemne	W	
EU3	Kolokwium	Ć	
EU4	Kolokwium, ocena zadań	Ć	
EU5	Ocena prezentacji, zadań	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	10	
	uczestnictwo na ćwiczeniach	10	
	konsultacje	5	
	przygotowanie do ćwiczeń	15	
	przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	przygotowanie do kolokwium	20	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2
Literatura podstawowa	1. Kożuchowski (pod red.). 2012. Meteorologia i klimatologia. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa. 2. Woś A. 2006. Meteorologia dla geografów, Wyd. Nauk. UAM. Poznań. 3. Kossakowska-Cezak U., Martyn D., Olszewski K., Kopacz-Lembowicz M. 2000. Meteorologia i klimatologia, pomiary, obserwacje, opracowania. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa-Łódź. 4. Kożuchowski K. 2014. Meteorologia i klimatologia dla studentów leśnictwa, Łódź: Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego		
Literatura uzupełniająca	1. Woś A. 2003. ABC meteorologii. Wyd. Nauk. UAM. Poznań. 2. Harrison G. 2014. Meteorological Measurements and Instrumentation. Wyd. John Wiley & Sons. 3. Sowiński M. 2012. Meteorologia i klimatologia : w zarysie : skrypt przeznaczony dla studentów kierunku inżynieria środowiska, Poznań : Wydaw. Politechniki Poznańskiej		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Małgorzata Rauba Dr inż. Magdalena Greczuk	05. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Botanika leśna 1							Kod przedmiotu	LpN1012	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1	
	10		10			5		Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Uzyskanie wiedzy dotyczącej budowy morfologicznej i anatomicznej roślin, z uwzględnieniem roślin drzewiastych. Umiejętność rozpoznawania i klasyfikowania gatunków drzewiastych.									
Treści programowe	Wykłady: Organizacja strukturalno-funkcjonalna komórki roślinnej. Tkanki roślinne. Budowa morfologiczna i anatomiczna organów wegetatywnych i generatywnych. Budowa roślin drzewiastych. Leśne rośliny zarodnikowe: mchy, wątrobowce, widłaki, skrzypy, paprocie. Laboratorium: Tkanki roślinne. Budowa morfologiczna i anatomiczna organów wegetatywnych i generatywnych. Rozpoznawanie roślin drzewiastych w stanie ulistnionym i bezlistnym. Ćwiczenia terenowe: Leśne rośliny zarodnikowe: mchy, wątrobowce, widłaki, skrzypy, paprocie. Rozpoznawanie roślin drzewiastych w stanie ulistnionym i bezlistnym.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zadania i analizy laboratoryjne, studium przypadku									
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, laboratorium – zaliczenie praktyczne, zaliczenie kolokwium, zajęcia terenowe – sprawozdania z zadań.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student wymienia i rozpoznaje tkanki roślinne oraz opisuje ich właściwości i funkcje.							L1P_W05		
EU2	Omawia budowę morfologiczną organów wegetatywnych i generatywnych roślin.							L1P_W05		
EU3	Wykonuje preparaty mikroskopowe, analizuje obraz oraz przedstawia w formie rysunku.							L1P_U02, L1P_U04		
EU4	Omawia przyrost roślin na grubość oraz zaznacza poszczególne warstwy na rysunku.							L1P_U02		
EU5	Rozpoznaje i klasyfikuje rośliny drzewiaste ulistnione i bezlistne							L1P_U02		
EU6	Rozpoznaje i klasyfikuje przedstawicieli leśnych roślin zarodnikowych.							L1P_U02		
EU7	Potrafi stale uzupełniać swojej wiedzy o roślinach leśnych.							L1P_U18		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Ocena z egzaminu							W		

EU2	Ocena z egzaminu	W	
EU3	Ocena z egzaminu, ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	W, L, T	
EU4	Ocena z egzaminu, ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	W, L, T	
EU5	Ocena z egzaminu, ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	W, L, T	
EU6	Ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	L, T	
EU7	Ocena z zaliczenia laboratoriów i zajęć terenowych	L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w laboratoriach	10	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia zajęć terenowych i laboratoryjnych	20	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w egzaminie	15	
	Przygotowanie sprawozdania z zajęć terenowych	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		32	1,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Szweykowska A., Szweykowski J. 2008. Botanika. Anatomia i Morfologia. Wyd. Naukowe PWN. 2. Tomanek J., Witkowska Żuk L. 2008. Botanika leśna, wyd. VII. PWRiL. 3. Hejnowicz Z. 2002. Anatomia i histogeneza roślin naczyniowych. Wyd. Naukowe PWN.		
Literatura uzupełniająca	1. Godet JD. 2000. Przewodnik do rozpoznawania drzew i krzewów. Delta. 2. Wójciak H. 2010. Porosty, mszaki, paprotniki. Multico. 3. Adamczyk J. 2015. Atlas pędów zimowych : rozpoznawanie roślin drzewiastych w stanie bezlistnym, Warszawa : MULTICO		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Pirożnikow	18.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Dziedzictwo kulturowe obszarów leśnych							Kod przedmiotu	LN2065	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1	
	10					5		Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Przekazanie wiedzy na temat zróżnicowania krajobrazu kulturowego regionów Polski, w szczególności obszarów leśnych i wiejskich. Wykształcenie umiejętności analizy i charakterystyki cech regionalnych krajobrazu kulturowego, inwentaryzacji i waloryzacji elementów krajobrazu kulturowego.									
Treści programowe	Wykład: Procesy kształtujące regiony kulturowe. Rozwój historyczny i współczesne przemiany krajobrazu kulturowego na obszarach leśnych i wiejskich. Historyczne, etnograficzne i kulturowe zróżnicowanie regionalne Polski. Elementy, formy i obiekty tradycyjnego krajobrazu kulturowego, obrzędowość i folklor. Dziedzictwo kulturowe różnych części Europy Środkowej, Polski i regionu północno-wschodniego. Regionalne zróżnicowanie typów osadnictwa, architektury i innych elementów krajobrazu. Krajobraz kulturowy obszarów leśnych: zabytki archeologiczne, relikty dawnych form użytkowania, fortyfikacje, zabytki techniki i przemysłu, kapliczki, krzyże i cmentarze w lasach, architektura osad leśnych. Podstawy prawne ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce i w Europie; aspekty społeczne z tym związane. Formy i metody ochrony dziedzictwa kulturowego. Waloryzacja i zasady sporządzania operatów ochrony krajobrazu kulturowego. Ćwiczenia terenowe: Krajobraz kulturowy obszarów leśnych. Waloryzacja i zasady sporządzania operatów ochrony krajobrazu kulturowego.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia terenowe									
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium pisemne, ćwiczenia terenowe – ocena sprawozdań, zaliczenie ustne w terenie									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma podstawową wiedzę dotyczącą elementów kulturowych krajobrazu leśnego i wiejskiego oraz uwarunkowań kulturowych kształtowania środowiska leśnego.								L1P_W11	
EU2	Zna zasady zrównoważonego kształtowania krajobrazu kulturowego na obszarach leśnych i wiejskich.								L1P_W13	
EU3	Potrafi wykonywać zadania związane z inwentaryzacją i waloryzacją krajobrazu kulturowego.								L1P_U02	
EU4	Potrafi przygotować elementy opracowania z zakresu operatu ochrony dziedzictwa kulturowego obszarów leśnych i wiejskich.								L1P_U13	

EU5	Rozumie regionalną różnorodność kulturową i ma świadomość odpowiedzialności społecznej i zawodowej związanej z kształtowaniem krajobrazu kulturowego na obszarach leśnych.	L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU2	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	Ocena sprawozdań	T	
EU4	Ocena sprawozdań	T	
EU5	Kolokwium zaliczające wykład, ocena sprawozdań	W, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń terenowych	15	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		20	0,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20	0,8
Literatura podstawowa	1. Myga-Piątek U. 2012. Krajobrazy kulturowe. Aspekty ewolucyjne i typologiczne. Uniwersytet Śląski. 2. Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 2002–2016. 3. Sanetra-Szeliga J. (red.). 2017. Potencjał dziedzictwa : społeczno-gospodarcze przykłady z Europy Środkowej. Kraków : Międzynarodowe Centrum Kultury 4. Marszałek T. 1999. Nasze dziedzictwo leśne. Warszawa : Fundacja "Rozwój SGGW"		
Literatura uzupełniająca	1. Czerwiński T. 2006. Budownictwo ludowe w Polsce. Wyd. Muza S.A. 2. Gaweł A. 2012. Rok obrzędowy na Podlasiu. Wyd. Muzeum Podlaskie w Białymstoku. 3. Bukraba-Rylska I. 2017. Lokalne dziedzictwo kulturowe w doświadczeniu mieszkańców wsi. Warszawa : Polska Akademia Nauk. Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa : Wydaw. Naukowe SCHOLAR		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Dan Wołkowycki	05. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	BHP i ergonomia pracy						Kod przedmiotu	LN4007B	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	5							Punkty ECTS	1
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawami przepisami i zasadami bhp. Przedstawienie czynników zagrażających życiu na obszarach leśnych. Udzielanie pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach. Ocena ryzyka zawodowego przez studentów.								
Treści programowe	Wykład: Pojęcia bezpieczeństwa i higieny pracy. Kodeks pracy. Czynniki zagrożeń w miejscu pracy. Ocena ryzyka zawodowego. Wypadek przy pracy i badania powypadkowe. Organy nadzoru. System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy według normy PN-18001. Polityka w zakresie BHP. Wypadki i choroby zawodowe związane z branżą leśną (podstawowe pojęcia, przyczyny wypadków i chorób zawodowych, świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych). Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (zakładowa polityka BHP; znaczenie kosztów w polityce BHP; certyfikaty na BHP). Zapobieganie wypadkom i chorobom zawodowym. BHP w pomieszczeniach. Podstawowe akty prawne.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Zna podstawy prawne bhp i elementy systemu zarządzania bhp.							L1P_W11, L1P_W10	
EU2	Rozumie czynniki zagrożeń w środowisku pracy oraz pojęcie ryzyka.							L1P_W10	
EU3	Potrafi dokonać identyfikacja zagrożeń za pomocą listy kontrolnej na wybranym stanowisku pracy.							L1P_U07	
EU4	Potrafi ocenić ryzyko zawodowe na wybranych stanowisku pracy oraz określić środki kontroli ryzyka.							L1P_U07	
EU5	Potrafi sporządzić protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy.							L1P_U07	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne							W	

EU2	Zaliczenie pisemne	W	
EU3	Zaliczenie pisemne	W	
EU4	Zaliczenie pisemne	W	
EU5	Zaliczenie pisemne	W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	25	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		10	0,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Instrukcja bhp przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej, Warszawa 2012r. 2. Praca zbiorowa, BHP w pracy. Zbiór aktów prawnych, Wyd. INFOR Grupa, warszawa 2011. 3. Wroński J., Pozyskanie, transport i obróbka drewna, Wyd. Zacharek Dom Wydawniczy, Warszawa 2011. 4. Praca zbiorowa, Instrukcja BHP przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej, Wyd. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2005.		
Literatura uzupełniająca	1. System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania. PKN 2004. 2. Rączkowski B., Szkolenie wstępne BHP. Instruktaż ogólny, Wyd. ODDK, Warszawa 2011.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. inż. Mikołaj Jalinik, prof. nadzw. PB	18.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Propedeutyka i historia leśnictwa						Kod przedmiotu	LN1004	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	1
	20							Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przygotowanie studenta do rozpoczęcia studiów na kierunku Leśnictwo. Uzyskanie wiedzy o historii leśnictwa, rozwoju nauk leśnych i przyszłości leśnictwa polskiego. Zapoznanie studenta z charakterystyką zawodu leśnika.								
Treści programowe	Podstawowe pojęcia z zakresu leśnictwa i gospodarki leśnej. Funkcje lasu. Zasoby leśne świata, Europy i Polski. Przyrodnicze podstawy gospodarki leśnej w Polsce. Historia leśnictwa na świecie i w Polsce. Sukcesy i porażki polskiego leśnictwa w XX wieku. Wyzwania polskiego leśnictwa w XXI wieku. Etos i charakterystyka zawodu leśnika.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zapamiętuje i opisuje podstawowe pojęcia z zakresu leśnictwa i przyrodniczych podstaw gospodarki leśnej w Polsce.							L1P_W05, L1P_W06, L1P_W07	
EU2	Identyfikuje i wyjaśnia funkcje lasu na tle historii leśnictwa na świecie i w Polsce.							L1P_W06, L1P_W07	
EU3	Rozpoznaje sukcesy i porażki w XX wieku oraz dostrzega i interpretuje zagrożenia i wyzwania przyszłości leśnictwa polskiego w XXI wieku.							L1P_W06	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie na ocenę							W	
EU2	Zaliczenie na ocenę							W	
EU3	Zaliczenie na ocenę							W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)								Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach							20	
	Udział w konsultacjach							5	
	Przygotowanie do wykładu							20	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu							20	

	Samodzielne studiowanie literatury przedmiotu	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Szujcecki A. Las - wspólne dziedzictwo. Multico, Warszawa, 2006. 2. Grzywacz A. (red.). Wyzwania przyszłości polskiego leśnictwa. PTL, Kraków, 2007. 3. Bernadzki E. (red.). Lasy i leśnictwo krajów Unii Europejskiej. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, IBL, Warszawa, 2006. 4. Broda J. Dzieje najnowsze leśnictwa w Polsce 1918-2006. Tom I-II. PTL, Warszawa, 2007.		
Literatura uzupełniająca	1. Fronczak K. Leśne Kompleksy Promocyjne. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa, 2007. 2. Sieroła Z. (red.). Quo vadis, forestry. Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, 2007. 3. Mała encyklopedia leśna. PWN, Warszawa, 1991. 4. Wszystkie czasopisma o tematyce przyrodniczej i leśnej, dostępne w Bibliotece Wydziałowej		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 2						Kod przedmiotu	LN2002A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
		20						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język angielski 1								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.								
Treści programowe	Praca inżyniera i wynalazcy, etapy kariery zawodowej, poszukiwanie pracy, CV, rozmowa kwalifikacyjna, bezpieczeństwo pracy, problem nieodnawialnych źródeł energii, efekt cieplarniany. Gramatyka: present continuous / going to, stopień wyższy, present perfect / past simple, czasowniki modalne - strona czynna i bierna, present participle, future modals.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Formułuje wypowiedzi na konkretne tematy.							L1P_U14, L1P_U15	
EU2	Wyjaśnia swój punkt widzenia i podaje argumenty za i przeciw.							L1P_U14, L1P_U15	
EU3	Rozumie główne wątki w dłuższych wypowiedziach.							L1P_U14, L1P_U15	
EU4	Omawia zestawienia w postaci tabel i porównuje zawarte w nich informacje.							L1P_U14, L1P_U15	
EU5	Potrafi tłumaczyć proste teksty o tematyce związanej ze specjalizacją na język ojczysty.							L1P_U14, L1P_U15	
EU6	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U14, L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testu śródsesemestralnego, ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych, ocena z testu modułowego							Ć	
EU2	ocena z prezentacji, ocena wypowiedzi ustne i pisemne							Ć	
EU3	ocena z testu śródsesemestralnego, ocena z testu modułowego							Ć	
EU4	ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych							Ć	

EU5	ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych, ocena prezentacji	Ć	
EU6	ocena wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman 2. Fisiak J., Adamska-Salaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman 3. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press		
Literatura uzupełniająca	1. Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej 2. Sieńko E., Bramska H. 2004. R U red E? Wydawnictwo Politechniki Białostockiej 3. Urban A. 2018. Angielski w tłumaczeniach : mów pełnymi zdaniami. Warszawa: Preston School a. Publishing		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	zespół języka angielskiego SJO	1.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 2						Kod przedmiotu	LN2002R	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
		20						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język rosyjski 1								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów								
Treści programowe	Praca inżyniera i wynalazcy, etapy kariery zawodowej, poszukiwanie pracy, CV, rozmowa kwalifikacyjna, bezpieczeństwo pracy, problem nieodnawialnych źródeł energii, efekt cieplarniany. Leksyka specjalistyczna. Zagadnienia gramatyczne: Formy liczby mnogiej rzeczowników. Stopniowanie nieregularne przymiotników. Przysłowki. Spójniki zdań podrzędnie złożonych.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Formułuje wypowiedzi na konkretne tematy.							L1P_U14, L1P_U15	
EU2	Wyjaśnia swój punkt widzenia i podaje argumenty za i przeciw.							L1P_U14, L1P_U15	
EU3	Rozumie główne wątki w dłuższych wypowiedziach.							L1P_U14, L1P_U15	
EU4	Omawia zestawienia w postaci tabel i porównuje zawarte w nich informacje.							L1P_U14, L1P_U15	
EU5	Potrafi tłumaczyć proste teksty o tematyce związanej ze specjalizacją na język ojczysty.							L1P_U14, L1P_U15	
EU6	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U14, L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testu śródsesemestralnego, ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych, ocena z testu modułowego							Ć	
EU2	ocena z prezentacją, ocena wypowiedzi ustne i pisemne							Ć	
EU3	ocena z testu śródsesemestralnego, ocena z testu modułowego							Ć	

EU4	ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych	Ć	
EU5	ocena wypowiedzi ustnych i pisemnych, ocena prezentacji	Ć	
EU6	ocena wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne. Wagros 2. Pado A. 2006. Start.ru 2. WSiP. 3. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram		
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. Warszawa 2. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 3. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA 4. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Eugenia Suchodoła	1.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Matematyka 2							Kod przedmiotu	LN2008M	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2	
	20	20						Punkty ECTS	4	
Przedmioty wprowadzające	Matematyka 1									
Cele przedmiotu	Nabycie umiejętności posługiwania się definicjami i twierdzeniami matematycznymi. Stosowanie nabytej wiedzy w rozwiązywaniu praktycznych zadań.									
Treści programowe	Wykłady: Geometria analityczna. Rachunek różniczkowy funkcji wielu zmiennych. Całki podwójne. Elementy geometrii różniczkowej w R2 i R3. Całka krzywoliniowa. Ćwiczenia: Obliczanie pochodnych cząstkowych, całek wielokrotnych, krzywoliniowych i powierzchniowych. Rozwiązywanie równań różniczkowych.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny i problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia rachunkowe									
Forma zaliczenia	Wykład - egzamin pisemny na ocenę, ćwiczenia rachunkowe - min. cztery sprawdziany pisemne, odpowiedzi ustne przy tablicy.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Posługuje się definicjami i twierdzeniami.							L1P_W01		
EU2	Ma wiedzę w zakresie geometrii analitycznej.							L1P_W01		
EU3	Ma wiedzę w zakresie analizy matematycznej, w szczególności rachunku różniczkowego i całkowego funkcji wielu zmiennych oraz jego zastosowań i równań różniczkowych.							L1P_W01		
EU4	Potrafi myśleć logicznie i wykorzystać teorie matematyczne w praktycznych rozwiązaniach inżynierskich.							L1P_U01, L1P_U18		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	ocena z egzaminu pisemnego,							W		
EU2	ocena z egzaminu pisemnego,							W		
EU3	ocena z egzaminu pisemnego, ocena z ćwiczeń i sprawdzianów							W, Ć		
EU4	ocena z egzaminu pisemnego, ocena z ćwiczeń i sprawdzianów							W, Ć		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)								Liczba godz.		

Wyliczenie	Udział w wykładach	20	
	Udział w ćwiczeniach	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Wykonanie zadań domowych	20	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w egzaminie	20	
	Przygotowanie do kolokwium	15	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		47	1,9
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		55	2,2
Literatura podstawowa	1. Koźniewski E. 2016. Wykłady i ćwiczenia z matematyki. Preskrypt. Białystok. 2. Gewert M., Skoczylas Z. 2003. <i>Analiza matematyczna 2</i> . Oficyna Wydawnicza GiS. 3. Jurlewicz T., Skoczylas Z. 2002. <i>Algebra liniowa 1 i 2</i> . Oficyna Wydawnicza GiS. 4. Krywicki W., Włodarski L. 2015. <i>Analiza matematyczna w zadaniach, cz. I i II</i> . Wyd. Naukowe PWN.		
Literatura uzupełniająca	1. McQuarrie D. A. 2009. Matematyka dla przyrodników i inżynierów. PWN. 2. Rasiowa H. 2010. Wstęp do matematyki współczesnej. PWN. 3. Stankiewicz W. 2001. <i>Zadania z matematyki dla wyższych uczelni technicznych, cz. I i II</i> . PWN.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Bogusława Antoniuk	29.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Botanika leśna 2						Kod przedmiotu	LN2012	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	20				20	10		Punkty ECTS	5
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przekazanie wiedzy z zakresu systematyki świata roślin oraz zasad rozpoznawania, opisu i klasyfikacji zbiorowisk roślinnych w zastosowaniu do potrzeb leśnictwa. Zapoznanie z podstawami systematyki, taksonomii i zasadami identyfikacji gatunków roślin obszarów leśnych, zbiorowisk roślinnych, a także podstaw rozmnażania roślin i mechanizmów dziedziczenia cech.								
Treści programowe	Wykład – Podstawy systematyki roślin naczyniowych, nazewnictwo i zasady klasyfikacji roślin. Systematyka zielnych roślin naczyniowych oraz drzew i krzewów występujących w lasach Polski niżowej. Rozmieszczenie, wymagania ekologiczne, charakterystyka i biologia poszczególnych gatunków drzew i krzewów nago- i okrytozalążkowych. Sposoby rozmnażania roślin naczyniowych, mechanizmy dziedziczenia cech. Podstawowe pojęcia używane w fitosocjologii. System klasyfikacji i typologii roślinności obszarów leśnych. Fitosocjologiczne metody wydzielenia i opisu zbiorowisk roślinnych. Przegląd i charakterystyka zbiorowisk roślinnych Polski, w szczególności regionu pn.-wsch. Dynamika zbiorowisk roślinnych. Pracownia specjalistyczna i ćw. terenowe – Amplituda ekologiczna roślin. Podstawy identyfikacji diagnostycznych i wskaźnikowych gatunków roślin. Zasady identyfikacji i klasyfikacji zbiorowisk obszarów leśnych Polski północno-wschodniej. Praktyczne metody badania, rozgraniczania i opisu fitocenoz metodą Braun-Blanqueta w terenie i opracowania wyników badań.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, pracownia specjalistyczna – zaliczenie kolokwium, sporządzenie zielnika, zaliczenie praktyczne rozpoznawania roślin, ćwiczenia terenowe – sprawozdanie z zadań wykonanych w terenie, ocena opracowanych tabel fitosocjologicznych.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna budowę morfologiczną i biologię leśnych oraz roślin naczyniowych oraz mechanizmy dziedziczenia cech							L1P_W05	
EU2	Zna nazewnictwo, systematykę i klasyfikację roślin naczyniowych							L1P_W05	
EU3	Zna zasięgi występowania gatunków lasotwórczych w Polsce							L1P_W05	
EU4	Potrafi identyfikować rośliny w naturze							L1P_U01	

EU5	Student klasyfikuje i omawia wszystkie zespoły leśne Polski północno-wschodniej, klasyfikuje i omawia formy dynamiki zbiorowisk leśnych. Potrafi wykorzystać metody opisu zbiorowisk roślinnych.	L1P_U02, L1P_U11	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z pracowni spec., ocena zadań i sprawozdań	W, Ps, T	
EU2	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z pracowni spec., ocena zadań i sprawozdań	W, Ps, T	
EU3	Ocena z egzaminu pisemnego	W	
EU4	Ocena z kolokwium z pracowni spec., ocena zadań i sprawozdań	Ps, T	
EU5	Ocena z kolokwium z pracowni spec., ocena zadań i sprawozdań	Ps, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	20	
	Udział w pracowni specjalistycznej	20	
	Udział w zajęciach terenowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie zadań, przygotowanie do pracowni spec.	20	
	Przygotowanie do zaliczenia pracowni spec.	15	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w egzaminie	15	
	Przygotowanie sprawozdania z zajęć terenowych	20	
	RAZEM:	125	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		57	2,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		75	3
Literatura podstawowa	1. Szwejkowska A., Szwejkowski J. 2008. Botanika. Morfologia. Wyd. Naukowe PWN. 2. Tomanek J., Witkowska-Żuk L. 2008. Botanika leśna, wyd. VII. PWRiL. 3. Matuszkiewicz W. 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wyd. Nauk. PWN. 4. Matuszkiewicz J. M. 2002. Zespoły leśne Polski. Wyd. Naukowe PWN. 5. Wysocki C., Sikorski P. 2000. Zarys fitosocjologii stosowanej. Wyd. SGGW.		
Literatura uzupełniająca	1. Godet J. D. 2000. Przewodnik do rozpoznawania drzew i krzewów. Delta. 2. Rutkowski L. 2011. Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. Wyd. Nauk. PWN. 3. Dzwonko Z. 2007. Przewodnik do badań fitosocjologicznych. Wyd. Nauk. PWN. 4. Sokołowski A. 2006. Lasy północno-wschodniej Polski. Wyd. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Pirożnikow, dr inż. Dan Wołkowycki	18. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Podstawy statystyki							Kod przedmiotu	LN2008S	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2	
	20	20						Punkty ECTS	4	
Przedmioty wprowadzające	Matematyka 1									
Cele przedmiotu	Student definiuje podstawowe pojęcia rachunku prawdopodobieństwa. Identyfikuje parametry rozkładu prawdopodobieństwa. Ma uporządkowaną wiedzę o statystyce opisowej, badaniach statystycznych i estymacji. Potrafi analizować populacje i próby dwóch zmiennych. Potrafi prowadzić wnioskowanie statystyczne.									
Treści programowe	Wykład: Podstawowe pojęcia rachunku prawdopodobieństwa. Parametry rozkładu prawdopodobieństwa. Rozkłady prawdopodobieństwa. Elementy statystyki opisowej. Badania statystyczne. Estymacja. Populacje i próby dwóch zmiennych. Ćwiczenia: Wnioskowanie statystyczne. Zastosowanie statystyki w naukach leśnych i przyrodniczych z wykorzystaniem programów statystycznych.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny i problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia rachunkowe									
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne na ocenę, ćwiczenia rachunkowe - min. cztery sprawdziany pisemne, odpowiedzi ustne przy tablicy.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student definiuje zmienną losową jedno i dwuwymiarową							L1P_W01, L1P_W14		
EU2	Identyfikuje rozkłady prawdopodobieństwa jedno-, dwuwymiarowe							L1P_W01, L1P_W14		
EU3	Weryfikuje hipotezy statystyczne							L1P_W01, L1P_W14		
EU4	Stosuje elementy statystyki opisowej.							L1P_W01, L1P_U04		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Ocena z zaliczenia wykładu i ocena zadań							W, Ć		
EU2	Ocena z zaliczenia wykładu i ocena zadań							W, Ć		
EU3	Ocena z zaliczenia wykładu i ocena zadań							W, Ć		
EU4	Ocena z zaliczenia wykładu i ocena zadań							W, Ć		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)								Liczba godz.		
Wyliczenie	Udział w wykładach							20		
	Udział w ćwiczeniach							20		
	Udział w konsultacjach							5		
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów							20		

	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	20	
	Przygotowanie do ćwiczeń	15	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		45	1,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		55	2,2
Literatura podstawowa	1. Zych E. 2003. Podstawy statystyki matematycznej. Białystok. 2. Krysicki W. i inni. 2003. Rachunek prawdopodobieństwa i statystyka matematyczna w zadaniach. PWN. 3. Koronacki J. 2018. Statystyka dla studentów kierunków technicznych i przyrodniczych. Warszawa : Wydaw. WNT : Wydaw. Naukowe PWN		
Literatura uzupełniająca	1. Sobczyk M. 2010. Statystyka matematyczna. C. H. BECX. 2. Billingsley P. 2010. Prawdopodobieństwo i miara. PWN. 3. Rabej M. 2018. Analizy statystyczne z programami Statistica i Excel. Gliwice : Helion		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Bogusława Antoniuk	14.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Grafika inżynierska							Kod przedmiotu	LN1065	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2	
				20				Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z podstawami rysunku technicznego i zasadami prawidłowego odwzorowania wytworów materialnych przy użyciu metod rzutowych. Student nabędzie umiejętność czytania schematów technicznych; rzutowania prostokątnego i aksonometrycznego.									
Treści programowe	Projekt: Rzutowanie prostokątne i aksonometryczne. Widoki, przekroje i kłady. Rzutowanie prostokątne; kreślenie w rzutach prostokątnych przedmiotu przedstawionego w rzutach aksonometrycznych. Wymiarowanie obiektów. Wykonanie projektów przy użyciu programu AutoCAD.									
Metody dydaktyczne	Zajęcia projektowe, studium przypadku									
Forma zaliczenia	Ocena zadań projektowych									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Potrafi przedstawić obiekty w rzutach płaskich (2D) i aksonometrycznych (3D)							L1P_U08		
EU2	Potrafi wymiarować rysunki zgodnie z normami rysunku technicznego							L1P_U08		
EU3	Potrafi tworzyć schematy maszyn leśnych w widokach i przekrojach							L1P_U08		
EU4	Rozumie potrzebę uaktualniania umiejętności zgodnie ze zmieniającymi się normami rysunku technicznego							L1P_U18		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Ocena zadań projektowych							P		
EU2	Ocena zadań projektowych							P		
EU3	Ocena zadań projektowych							P		
EU4	Ocena zadań projektowych							P		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)								Liczba godz.		
Wyliczenie	Udział w zajęciach projektowych							20		

	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zajęć projektowych	25	
	Wykonanie projektu	25	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		70	2,8
Literatura podstawowa	1. Burcan J. 2014. Podstawy rysunku technicznego. WNT. Warszawa. 2. Fołęga P. 2011. Zasady zapisu konstrukcji części maszyn. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. Gliwice. 3. Dobrzański T. 2014. Rysunek techniczny maszynowy. Wydawnictwa Naukowo Techniczne. Warszawa. 4. Chmielewski S, Chmielewski T. J., Mazur A. 2009. Grafika inżynierska w ochronie środowiska, architekturze krajobrazu i planowaniu przestrzennym. T.1. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego. Lublin. 5. Nieoczym A. 2008. Grafika inżynierska i podstawy konstruowania. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Lublin. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji.		
Literatura uzupełniająca	1. Gendarz P., Salamon S., Chwastyk P. 2014. Projektowanie inżynierskie i grafika inżynierska. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa. 2. Polskie Normy. Rysunek techniczny i rysunek techniczny maszynowy. 3. Pikoń A. 2018. AutoCAD 2019 PL : pierwsze kroki. Gliwice : Helion		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Małgorzata Rauba	12.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zoologia leśna						Kod przedmiotu	LN1013	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	10				10			Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z krajowymi przedstawicielami kręgowców. Poznanie ich taksonomii, systematyki, budowy, biologii, znaczenia dla funkcjonowania biocenoz leśnych, wymagań życiowych oraz ekologii.								
Treści programowe	Wykład: Zarys systematyki zwierząt. Wprowadzenie do zoologii: zarys historyczny, dyscypliny zoologiczne, rola ekologiczna zwierząt w lesie, podstawy taksonomii i zasady systematyki zwierząt. Charakterystyka ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków (morfologia, anatomia, czynności życiowe, rozwój, wędrówki, ekologia). Przegląd systematyczny i charakterystyka najważniejszych grup systematycznych kręgowców. Pracownia specjalistyczna: Rozpoznawania podstawowych grup i gatunków zwierząt, spośród ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków występujących w środowisku leśnym, przy pomocy kluczy do oznaczania. Praca z mikroskopem.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, pracownia specjalistyczna, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę, pracownia specjalistyczna – kolokwium, ocena zadań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę ogólną o funkcjonowaniu, budowie i biologii zwierząt.							L1P_W05	
EU2	Ma wiedzę o zagrożeniach zwierząt leśnych w środowisku oraz metodach ich ochrony.							L1P_W06	
EU3	Zna podstawowe zagadnienia związane z ekologią, rolą i funkcjonowaniem zwierząt w środowisku leśnym.							L1P_W07	
EU4	Potrafi posługiwać się kluczem do rozpoznawania wybranych grup zwierząt.							L1P_U01	
EU5	Potrafi rozpoznawać w naturze gatunki zwierząt leśnych występujących w Polsce.							L1P_U01	
EU6	Potrafi ocenić i przewidzieć skutki wprowadzania do środowiska naturalnego organizmów obcych.							L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwia zaliczające wykład i pracownię specjalistyczną							W, Ps	

EU2	Kolokwia zaliczające wykład i pracownię specjalistyczną	W, Ps	
EU3	Kolokwia zaliczające wykład i pracownię specjalistyczną	W, Ps	
EU4	Ocena z wykonania zadań	Ps	
EU5	Ocena z wykonania zadań	Ps	
EU6	Kolokwia zaliczające wykład i pracownię specjalistyczną	W, Ps	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w pracowni specjalistycznej	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia pracowni specjalistycznej	20	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	20	
	Przygotowanie do zajęć z pracowni specjalistycznej	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Hempel-Zawitkowska J. 2006. Zoologia dla uczelni rolniczych. Wyd. Naukowe PWN. 2. Głowaciński Z. (red.) 2001. Polska czerwona księga zwierząt - kręgowce. PWRiL. 3. Jonsson L. 2006. Ptaki Europy. Muza. 4. Klimaszewski K., 2017. Płazy i Gady. Wyd. Multico.		
Literatura uzupełniająca	1. Jędrzejewski W., Sidałowicz W. 2010. Sztuka tropienia zwierząt. ZBS PAN. 2. Kruszewicz A. G. 2005. Ptaki Polski t. 1 i 2. Multico. 3. Jamrozy G., Tomek A. 1990. Zoologia dla leśników, skrypt do ćwiczeń. Wyd. AR w Krakowie.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Sebastian Juszko	25. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Gleboznawstwo leśne z elementami geomorfologii							Kod przedmiotu	LNp2017
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	10		10			5		Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przedmiot obejmuje podstawy chemii, w tym podstawowe pojęcia z zakresu chemii ogólnej, analitycznej i organicznej, w tym szczególnie przedstawienie procesów chemicznych zachodzących w środowisku naturalnym. Student nabywa umiejętności rozumienia i opisu procesów chemicznych zachodzących w przyrodzie.								
Treści programowe	Wykład: Czynniki glebotwórcze i ich wpływ na powstawanie i rozwój gleb. Procesy glebotwórcze, naturalne i antropogeniczne ciągi ewolucyjne gleb. Wietrzenie, transport i sedimentacja produktów wietrzenia. Skąły macierzyste gleb, minerały pierwotne i wtórne. Przemiany materii organicznej w glebach, próchnica, substancje humusowe. Właściwości fizyczne gleb i ich znaczenie w kształtowaniu siedliska roślin oraz edafonu. Woda w glebie i jej dostępność dla organizmów. Sorpcja glebowa i transport substancji (zanieczyszczeń) w glebach. Chemiczne i fizykochemiczne właściwości gleb, przemiany pierwiastków w glebach. Systematyka gleb Polski i świata. Klasyfikacja gleb leśnych Polski. Endogeniczne i egzogeniczne procesy kształtujące powierzchnię Ziemi. Charakterystyka skał i minerałów. Wpływ działalności człowieka na rzeźbę i procesy geomorfologiczne, degradacja i ochrona gleb. Zagrożenia geomorfologicznymi zjawiskami ekstremalnymi. Laboratorium: Zajęcia wprowadzające. Zasady pracy w laboratorium gleboznawczym i BHP. Oznaczanie składu granulometrycznego gleb metodą sitową. Oznaczanie odczynu gleb. Oznaczanie kwasowości hydrolitycznej gleby leśnej. Oznaczanie sumy zasad i obliczanie pojemności sorpcyjnej gleby leśnej. Oznaczanie potrzeb wapnowania gleb. Zajęcia terenowe: Charakterystyka i identyfikacja głównych rodzajów skał. Podstawy konstrukcji przekroju geologicznego i mapy geologicznej. Geomorfologia - rzeźba glacjalna lub krasowa.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne - wykonanie zadań indywidualnie i w grupie, zajęcia terenowe - dyskusja								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, laboratorium - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń laboratoryjnych oraz zaliczenie kolokwium, zajęcia terenowe – ocena sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Ma zaawansowaną wiedzę z zakresu matematyki, fizyki, chemii i nauk pokrewnych niezbędną do rozumienia zjawisk zachodzących w środowisku leśnym.							L1P_W01	
EU2	Ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony.							L1P_W06	
EU3	Posiada umiejętności wyszukiwania, analizy i wykorzystywania potrzebnych informacji z zakresu nauk leśnych.							L1P_U01	

EU4	Posiada umiejętności samodzielnej interpretacji uzyskanych danych empirycznych i wyciągania wniosków.	L1P_U05
EU5	Wykorzystuje metody eksperymentalne, matematyczno-statystyczne oraz informatyczne do opisu i analizy zjawisk zachodzących w lasach.	L1P_U05
EU6	Potrafi pracować w zespole i nim zarządzać, rozumie różnorodność kulturową i ludzką, potrafi rozstrzygać spory, kształtuje postawy społeczne, ma świadomość odpowiedzialności społecznej, etycznej i zawodowej.	L1P_K01
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Egzamin pisemny	W
EU2	Egzamin pisemny, ocena sprawozdań	W, L
EU3	Kolokwium, ocena sprawozdań	L
EU4	Kolokwium, ocena sprawozdań	L
EU5	Ocena sprawozdań	L
EU6	Ocena sprawozdań, obserwacja w trakcie zajęć lab.	L
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	10
	uczestnictwo w laboratorium	10
	uczestnictwo w zajęciach terenowych	5
	konsultacje	5
	przygotowanie do laboratorium i opracowanie sprawozdań	25
	przygotowanie i udział w egzaminie	25
	przygotowanie do kolokwium	20
	RAZEM:	100
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		32 1,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		60 1,4
Literatura podstawowa	1. Mocek A. Red. 2015. Gleboznawstwo. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN 2. Mocek A, Drzymała . 2010. Geneza, analiza i klasyfikacja gleb. Poznań: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu 3. Białousz S., Skłodowski P. 2015. Ćwiczenia z gleboznawstwa i ochrony gruntów. Warszawa : Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej	
Literatura uzupełniająca	1. Dembicki E. [red.] 2010. Soil parameters from in situ and laboratory tests. [in:] Natural and technical problems of environmental engineering. 4th International workshop, Poznań 2. Brożek S. 2017. Gleboznawstwo leśne : synteza wiedzy o glebach zbliżonych do naturalnych i o ich relacjach z roślinnością w lasach Polski. Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie 3. Mizerski W. 2015. Geologia kontynentów. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr Ewa Zapora	08.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Fizjologia roślin drzewiastych						Kod przedmiotu	LN1011	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2
	10		10					Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi procesami fizjologicznymi zachodzącymi w roślinach drzewiastych. Nabycie umiejętności badania i analizy wpływu czynników środowiskowych na procesy fizjologiczne.								
Treści programowe	Wykład: Organizacja strukturalno-funkcjonalna komórki roślinnej. Pobieranie i transport wody. Bilans wodny roślin. Odżywianie mineralne i transport substancji u roślin. Procesy anaboliczne i kataboliczne. Fotosynteza - istota, lokalizacja procesu. Oddychanie komórkowe - istota, lokalizacja procesu. Wzrost i rozwój roślin wraz z mechanizmami regulacji hormonalnej i adaptacjami środowiskowymi. Stres roślin drzewiastych. Ćwiczenia laboratoryjne: Reakcja biuretowa, denaturacje białek. Określanie właściwości chemicznych mono- i disacharydów. Szybkość dyfuzji barwników organicznych w żelatynie, przepuszczalność żywej i martwej cytoplazmy komórek roślinnych, oznaczanie wielkości siły ssącej tkanki bulwy ziemniaka, oznaczanie intensywności transpiracji metodą wagową. Ekstrakcja barwników asymilacyjnych, rozpuszczalność chlorofilu, reakcja chlorofilu z zasadami i z kwasami, wpływ natężenia światła, CO₂ na intensywność fotosyntezy. Pomiar intensywności oddychania metodą miareczkową, wyznaczanie energii cieplnej. Spoczynek nasion i sposoby przerywania spoczynku nasion.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne - wykonanie zadań i analiz indywidualnie i w grupie								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne na ocenę, ćwiczenia laboratoryjne - sprawozdania z wykonania zadań, kolokwium								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student wymienia organelle komórkowe i opisuje ich budowę i funkcje.							L1P_W05	
EU2	Wyjaśnia mechanizmy umożliwiające pobieranie i transport wody w roślinie.							L1P_W01, L1P_W02	
EU3	Definiuje proces fotosyntezy i opisuje parametry wpływające na jego funkcjonowanie.							L1P_W01, L1P_W02	
EU4	Definiuje proces oddychania komórkowego i opisuje parametry wpływające na jego funkcjonowanie.							L1P_W01, L1P_W02	
EU5	Identyfikuje i klasyfikuje związki mineralne występujące u roślin oraz wskazuje ich rolę.							L1P_W01	

EU6	Dokonyuje pomiarów i opisuje parametry świadczące o wzroście i rozwoju roślin.	L1P_U02, L1P_U04	
EU7	Posiada umiejętność samodzielnej interpretacji uzyskanych wyników i analizy zachodzących zjawisk.	L1P_U05	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU2	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU3	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU4	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU5	ocena z zaliczenia wykładów, ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych, ocena z kolokwium z ćwiczeń laboratoryjnych	W, L	
EU6	ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych,	L	
EU7	ocena ze sprawozdań z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych	L	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach laboratoryjnych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Wykonanie sprawozdań z zadań na ćwiczeniach laboratoryjnych	15	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	Przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych	15	
	Przygotowanie do kolokwium	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2
Literatura podstawowa	1. Lewak S., Kopcewicz J. 2009. Fizjologia roślin. Wprowadzenie. Wyd. Naukowe PWN. 2. Kopcewicz J., Szmit-Jaworska A., Kannenberg K. 2012. Zarys struktury i fizjologii drzew leśnych. Wyd. WZŚS w Tucholi, Wyd. Naukowe UMK w Toruniu. 3. Kopcewicz J., Lewak S. (red.) 2007. Fizjologia roślin. Wyd. Naukowe PWN.		
Literatura uzupełniająca	1. Kozłowska M. 2007. Fizjologia roślin. PWRiL. 2. Szweyewska A. 2002. Fizjologia roślin. Wyd. Naukowe UAM. 3. Domański R. 2002. Fizjologia roślin z elementami biochemii. Wyd. Akademii Rolniczej.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Pirożnikow	28.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ekofilozofia							Kod przedmiotu	LN2066A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2	
	20							Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Teoria i założenia ekofilozofii. Ekofilozofia jako teoretyczna podstawa idei i praktyki zrównoważonego rozwoju.									
Treści programowe	Powstanie i specyfika ekofilozofii – nauki ekologiczne i ekologia, polska sozologia i jej różnorodne filozofie ochrony środowiska. Ekofilozofia w przykładach - ekofilozofia Henryka Skolimowskiego, ekologia głęboka Arne Næss, ekofilozofia Janusza Kuczyńskiego, ekofilozofia Lesława Michnowskiego. Etyka ekologiczna.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną									
Forma zaliczenia	Wykład –zaliczenie pisemne na ocenę									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna historię powstania ekofilozofii w Polsce i na świecie.								L1P_W11, L1P_W13,	
EU2	Potrafi podać przykłady teorii ekofilozofii.								L1P_W11, L1P_W13,	
EU3	Wie, czym jest etyka ekologiczna.								L1P_W11, L1P_W13,	
EU4	Zna podstawowe pojęcia związane ekofilozofią i zrównoważonym rozwojem.								L1P_W11, L1P_W13,	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne								W	
EU2	Zaliczenie pisemne								W	
EU3	Zaliczenie pisemne								W	
EU4	Zaliczenie pisemne								W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)									Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach								20	
	Udział w konsultacjach								5	
	Przygotowanie do dyskusji na wykładzie								10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu								15	
	RAZEM:								50	

Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Piątek Z. 2008. Ekofilozofia. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2. Najder-Stefaniak K. 2014. Wprowadzenie do ekofilozofii. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 3. Scruto R. 2017. Zielona filozofia : jak poważnie myśleć o naszej planecie. Warszawa: Zys i S-ka		
Literatura uzupełniająca	1. Dołęga J.M. 1998. Człowiek w zagrożonym środowisku. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego 2. Zięba S. 2008. Perspektywy ekologii człowieka. Lublin : Wydaw. KUL 3. Albińska E. 2005. Człowiek w środowisku przyrodniczym i społecznym : zarys problematyki ekologii społecznej. Lublin : Wydaw. KUL		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	12.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Etyka środowiskowa							Kod przedmiotu	LN2066B	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	2	
	20							Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Poznanie problematyki bioetyki i etyki środowiskowej. Umiejętność analizy i oceny kwestii związanych z wykorzystaniem, zarządzaniem oraz modyfikacją środowiska przyrodniczego i świata ożywionego w kategoriach etycznych.									
Treści programowe	Ogólne podstawy etyki. Główne nurty etyki środowiskowej. Relacje człowieka i biosfery w świetle różnych paradygmatów, światopoglądów, tradycji kulturowych: antropocentryzm, biocentryzm, ekocentryzm, podejście holistyczne, chrześcijańska filozofia przyrody. Systemy oceny wartości przyrody. Stosunek różnych systemów wartości do ochrony przyrody. Przyroda, w tym żywe organizmy, jako przedmiot badań, eksperymentów i użytkowego wykorzystania przez człowieka. Współczesne dyskusje, konflikty i spory bioetyczne. Normy etyczne i etyczna odpowiedzialność w praktyce gospodarowania powierzchnią Ziemi.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną									
Forma zaliczenia	Wykład –zaliczenie pisemne na ocenę									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student: zna podstawowe pojęcia z zakresu etyki środowiskowej								L1P_W11, L1P_W13	
EU2	potrafi scharakteryzować różne systemy bioetyczne i systemy oceny wartości przyrody								L1P_W11, L1P_W13	
EU3	potrafi interpretować przyrodę jako złożony system różnorodnych wartości								L1P_W11, L1P_W13	
EU4	zna współczesne problemy etyczne związane z wykorzystaniem biosfery i potrafi uzasadniać przyjęte podejście etyczne w tym względzie								L1P_W11, L1P_W13	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie pisemne wykładu								W	
EU2	Zaliczenie pisemne wykładu								W	
EU3	Zaliczenie pisemne wykładu								W	
EU4	Zaliczenie pisemne wykładu								W	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do dyskusji na wykładzie	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	1. Ganowicz-Bączyk A. 2009. Spór o etykę środowiskową, Wyd. WAM, Kraków; 2. Konstańczak S. 2003. Etyka środowiskowa wobec biotechnologii. Wyd. Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku.		
Literatura uzupełniająca	1. Piątek Z. 1998. Etyka środowiskowa. Nowe spojrzenie na miejsce człowieka w przyrodzie. Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 3							Kod przedmiotu	LN3002A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3	
		20						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	Język angielski 1, 2									
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego w zakresie leśnictwa.									
Treści programowe	Tematyka: technologie, projekty inżynierskie z zakresu leśnictwa. Gramatyka: mowa zależna, past continuous, present perfect / past simple, stopień wyższy i najwyższy									
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna									
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną w zakresie leksyki i struktur gramatycznych, związaną ze swobodnym poruszaniem się w sytuacjach językowych.								L1P_U14	
EU2	Rozumie i stosuje wybrane konstrukcje leksykalno-gramatyczne w kontaktach prywatnych, służbowych, biznesowych bezpośrednich i za pośrednictwem Internetu i telefonu komórkowego.								L1P_U15	
EU3	Ocenia cechy i właściwości osób i rzeczy.								L1P_U05	
EU4	Wyraża w wypowiedziach ustnych i pisemnych swoje wymagania i życzenia, argumentuje i przekonuje rozmówcę do swoich racji.								L1P_U05, L1P_U13	
EU5	Planuje i ocenia opłacalność planowanego działania, analizuje zagrożenia środowiskowe.								L1P_U06	
EU6	Współpracuje w grupie, przygotowując zadania pisemne i ustne. Dyskutuje, stosując wybrane techniki argumentacyjne.								L1P_U15, L1P_K03	
EU7	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.								L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych								Ć	

EU2	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU3	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU4	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU5	ocena prezentacji, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU6	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
EU7	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	20
	Przygotowanie do ćwiczeń (powtórzenie materiału)	10
	Wykonanie zadań domowych	5
	Udział w konsultacjach związanych z lektorem	5
	Przygotowanie do zaliczenia modułu	10
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25 1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman. 2. Fisiak J., Adamska-Salaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman. 3. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press.	
Literatura uzupełniająca	Weber M., Brzosko Ł..English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej. Sieńko E., Bramska H. 2004. R U read E?. Wydaw. Politechniki Białostockiej. Bonamy D. 2017. Technical English 3 : course book : [B1-B2]. Harlow : Pearson Education	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	mgr Maciej Śleszyński	23.03.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 3							Kod przedmiotu	LN3002R	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3	
		20						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	Język rosyjski 1, 2									
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego zgodnego z kierunkiem studiów.									
Treści programowe	Zakres tematyczny: Wypoczynek. Pory roku. Zjawiska atmosferyczne. Środki łączności – telefon komórkowy, sms, e-mail. Firmy i ich działalność. Leksyka specjalistyczna. Zagadnienia gramatyczne: Strona bierna czasowników. Użycie form rzeczowników III deklinacji. Rzeczowniki rodzaju nijakiego typu [wremia]. Rzeczowniki skrócone. Formy deklinacyjne liczebników.									
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna									
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną w zakresie leksyki i struktur gramatycznych, związaną ze swobodnym poruszaniem się w sytuacjach językowych w kraju i za granicą.							L1P_U14		
EU2	Rozumie i stosuje wybrane konstrukcje leksykalno-gramatyczne w kontaktach prywatnych, służbowych, biznesowych bezpośrednich i za pośrednictwem Internetu i telefonu komórkowego.							L1P_U15		
EU3	Ocena cechy i właściwości osób i rzeczy							L1P_U05		
EU4	Wyraża w wypowiedziach ustnych i pisemnych swoje wymagania i życzenia, argumentuje i przekonuje rozmówcę do swoich racji.							L1P_U05, L1P_U13		
EU5	Planuje i ocenia opłacalność planowanego działania, analizuje zagrożenia środowiskowe.							L1P_U06		
EU6	Współpracuje w grupie, przygotowując zadania pisemne i ustne. Dyskutuje, stosując wybrane techniki argumentacyjne.							L1P_U15, L1P_K03		
EU7	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U13		

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testów śródsesestralnych, ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU2	ocena z testów śródsesestralnych, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU3	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU4	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU5	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU6	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
EU7	ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	20	
	Przygotowanie do ćwiczeń (powtórzenie materiału)	10	
	Wykonanie zadań domowych	5	
	Udział w konsultacjach związanych z lektoratem	5	
	Przygotowanie do zaliczenia modułu	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne Wagros. 2. Cieplicka M., Torzewska W. 2008. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne Wagros. 3. Chwatow S., Hajczuk R. 2000. Русский язык в бизнесе. WSiP. 4. Granatowska H., Danecka I. 2003. Как дела? 2. Wyd. Szkolne PWN . 5. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram.		
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. 2. Kuca Z. 2007. Język rosyjski dla średniozaawansowanych. WSiP. 3. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 4. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA. 5. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	mgr Irena Kamińska	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Nauka o surowcu drzewnym							Kod przedmiotu	LN2035	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3	
	10		10					Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z budową mikro- i makroskopową drewna wybranych gatunków drzew i krzewów leśnych. Poznanie właściwości fizyko-chemicznych drewna. Nabycie umiejętności rozpoznawanie wad drewna i klasyfikacji surowca drzewnego.									
Treści programowe	Wykład: Budowa mikroskopowa i makroskopowa drewna. Budowa chemiczna drewna. Właściwości fizyczne, chemiczne i mechaniczne drewna. Zasady określania jakości surowca drzewnego (wady drewna oraz normy przedmiotowe i warunki techniczne). Zastosowanie surowca drzewnego. Zajęcia laboratoryjne: Rozpoznawanie rodzajów drewna. Oznaczanie podstawowych właściwości mechanicznych drewna.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne - wykonanie zadań i analiz indywidualnie i w grupie									
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę, Laboratorium - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń laboratoryjnych, kolokwium.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student ma ogólną wiedzę z zakresu budowy i właściwości surowca drzewnego oraz o technicznych zagadnieniach inżynierskich, przydatnych w drzewnictwie.							L1P_W02		
EU2	posiada podstawową wiedzę z zakresu materiałoznawstwa i wytrzymałości drewna, stosowaną w leśnictwie							L1P_W04		
EU3	wykonuje pod kierunkiem opiekuna naukowego proste zadania badawcze lub projektowe dotyczące surowca drzewnego.							L1P_U02, L1P_U11		
EU4	posiada umiejętności pracy indywidualnej i samodzielnego rozwiązywania problemów							L1P_K02		
EU5	rozumie wagę zapewniania odpowiednich warunków pracy w procesie obsługi sprzętu technicznego oraz przestrzegania zasad higieny pracy							L1P_W10, L1P_U07		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Ocena z zaliczenia wykładów							W		
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów							W		
EU3	Ocena z zadań laboratoryjnych							L		

EU4	Ocena zadań laboratoryjnych	L	
EU5	Ocena zadań laboratoryjnych	L	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w laboratoriach	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	15	
	Przygotowanie do laboratoriów	15	
	Przygotowanie do kolokwium	20	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2
Literatura podstawowa	1. Kubiak M., Laurow Z. 1994. Surowiec drzewny. Fundacja Rozwój SGGW. Warszawa. 2. Kimbar R. 2011. Wady drewna. Wydawca Robert Kimbar. Osie. 3. Krajewski A. 2016. Ochrona drewna : surowca i materiału. Warszawa : Wydaw. SGGW		
Literatura uzupełniająca	1. Hejnowicz Z. 2005. Anatomia i histogeneza roślin naczyniowych. PWN. 2. Krzysik F. 1975. Nauka o drewnie. PWN. 3. Godet J-D. 2008. Atlas drewna. Warszawa : MULTICO		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sebastian Juszko	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Hydrologia						Kod przedmiotu	LN3018	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10	10						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami z zakresu hydrologii, obiegiem wody w przyrodzie. Przedstawienie rodzajów wód, budowy koryta rzecznej i jezior. Nabycie umiejętności wyznaczania działów wodnych oraz wykonywania prostych obliczeń hydrologicznych.								
Treści programowe	Wykłady: Pojęcie hydrologii i jej podział. Obieg wody w przyrodzie. Wody powierzchniowe i podziemne. Łądowa część cyklu hydrologicznego. Rzeki i ich reżim. Charakterystyka odpływu rzecznej. Ruch wody, stan wody w korycie rzecznej. Miary odpływu. Wezbrania i niżówki. Bilans wodny – wody powierzchniowe i podziemne. Hydrometria. Ruchy materiału stałego i chemizm wód. Prawdopodobieństwo i prognozy hydrologiczne oraz powódzie. Ćwiczenia: Morfologia i morfometria dorzecza. Wyznaczanie wielkości opadu atmosferycznej w zlewni. Metody pomiaru przepływu wód w korytach otwartych. Rozkład prędkości wody w korycie rzecznej. Elementy bilansu wodnego zlewni leśnej. Miary odpływu ze zlewni. Retencja i możliwości jej zwiększenia w zlewniach leśnych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia – zadania rachunkowe, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład zaliczenie pisemne, ćwiczenia - kolokwium, ocena z zadań wykonywanych na ćwiczeniach								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	rozumie podstawowe pojęcia z zakresu hydrologii							L1P_W01	
EU2	zna obieg wody w przyrodzie							L1P_W01	
EU3	potrafi dokonać klasyfikacji wód							L1P_W01	
EU4	potrafi wyznaczyć powierzchniowy dział wodny oraz wykonać podstawowe hydrologiczne							L1P_U01	
EU5	potrafi pracować w zespole							L1P_K01	
EU6	potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania obliczeniowe z zakresu bilansu wodnego							L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładu							W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładu							W	

EU3	Ocena z zaliczenia wykładu	W	
EU4	Ocena ćwiczeń wykonanych na zajęciach	Ć	
EU5	Ocena ćwiczeń wykonywanych na zajęciach	Ć	
EU6	Ocena ćwiczeń wykonywanych na zajęciach	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	10	
	udział w ćwiczeniach	10	
	Udział z konsultacjach	5	
	przygotowanie do ćwiczeń, prace domowe	15	
	przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Soczyńska U. [red.] 1993. Podstawy hydrologii dynamicznej. Wydaw. UW. Warszawa. 2. Byczkowski A. 1999. Hydrologia. T. I i II. Wydaw. SGGW. Warszawa. 3. Bajkiewicz-Grabowska E. 2010. Hydrologia ogólna. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN		
Literatura uzupełniająca	1. Kędracki M. 2008. Hydraulika z elementami hydrologii: (dla studentów inżynierii środowiska i budownictwa). Wydaw. Politechniki Łódzkiej. Łódź. 2. Baścik M. (i in.). 2006. Zlewnia: właściwości i procesy. Wyd. 2 zm. Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków. 3. Mioduszewski W. 2003. Mała retencja : ochrona zasobów wodnych i środowiska naturalnego : poradnik. Falenty : Wydaw. Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ekonomia						Kod przedmiotu	LN4055	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10	20						Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie z podstawowymi pojęciami i prawami z zakresu mikro i makroekonomii. Nabycie umiejętności analizy zachodzących zjawisk w gospodarce. Umiejętność interpretowania wskaźników mikro i makroekonomicznych								
Treści programowe	Wykłady: Ekonomia jako dyscyplina naukowa. Podstawowe pojęcia i prawa ekonomiczne. Mikro i makroekonomia, ekonomia pozytywna i normatywna. Prawa rządzące produkcją, podziałem, wymianą i konsumpcją. Rynek –popyt i podaż, elastyczności popytu i podaży, równowaga rynkowa. Ćwiczenia: Czynniki produkcji, koszty i ich rodzaje. System finansowy w Polsce. Budżet państwa i polityka fiskalna, deficyt budżetowy, inflacja. Cykliczny wzrost gospodarki. Cykle koniunkturalne w gospodarce Mierniki makroekonomiczne rozwoju gospodarczego. Analiza rachunków narodowych, produkt krajowy brutto. Wzrost gospodarczy – analiza.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia – zadania rachunkowe, studium przypadku								
Forma zaliczenia	Wykład zaliczenie pisemne, ćwiczenia - kolokwia zaliczające, zaliczenie tematycznej prezentacji								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student definiuje podstawowe pojęcia ekonomiczne							L1P_W11	
EU2	Student objaśnia prawa rządzące produkcją, podziałem i konsumpcją							L1P_W11	
EU3	Potrafi analizować zachodzące relacje rynkowe i dokonywać ich oceny							L1P_U16	
EU4	Wyjaśnia i analizuje związki przyczynowo - skutkowe polityki fiskalnej państwa							L1P_U17, L1P_U16	
EU5	Pozyskuje i interpretuje makroekonomiczne wskaźniki wzrostu i rozwoju gospodarczego							L1P_U17	
EU6	Potrafi przygotować tematyczne wystąpienie multimedialne i przeprowadzić dyskusję w zespole							L1P_W14	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładu							W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładu							W	

EU3	Ocena z zaliczenia wykładu, kolokwium	W, Ć	
EU4	Kolokwium	Ć	
EU5	Kolokwium	Ć	
EU6	Ocena wystąpienia i pracy w grupie	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	20	
	Przygotowanie do ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu i obecność na zaliczeniu	15	
	Udział w konsultacjach związanych z zaliczeniem wykładów i ćwiczeń	5	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Begg D., Fischer S., Dornbusch R. 2012. Mikroekonomia, PWE, Warszawa. 2. Begg D., Fischer S., Dornbusch R. 2014. Makroekonomia, PWE, Warszawa. 3. Caban W. 2001. Ekonomia dla studiów licencjackich, PWE, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Milewski R., Kwiatkowski E. 2006. Podstawy ekonomii, PWN, Warszawa. 2. Samuelson P.A., Nordhaus W.D., 2-12 Ekonomia, Rebis. 3. Grabia T. 2018. Ekonomia : zadania i ćwiczenia z elementami ekonomii menedżerskiej. Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sławomir J. Snarski	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Dendrometria						Kod przedmiotu	LN3029	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10	10						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Opanowanie metod określenia miąższości i elementów miąższości drzew i drzewostanów, poznanie budowy, działania i praktyczne korzystanie z instrumentów dendrometrycznych, zdobycie umiejętności korzystania z tablic i wzorów empirycznych.								
Treści programowe	Wykład: Dendrometria- pojęcie, zakres i podział, rys historyczny, rola dendrometrii w praktyce i doświadczałnictwie, literatura przedmiotu Określanie miąższości drzewa leżącego, wzory dendrometryczne zwykłe i sekcyjne. Paradoxs ksylogometryczny. Dokładność teoretyczna i empiryczna wzorów dendrometrycznych. Sposoby określania miąższości drzewa stojącego. Definicja i rodzaje pierśnicowej liczby kształtu jej znaczenie i zastosowanie. Właściwa i absolutna liczba kształtu – pojęcia i zastosowanie. Sposoby określania pierśnicowej liczb kształtu (plk). Wzory empiryczne – powstanie, budowa, znaczenie i zastosowanie. Przykłady wzorów. Metody określania miąższości drzewostanu, Sposoby określania pierśnicowego pola przekroju drzewostanu. Pierśnicowa liczba kształtu drzewostanu. Parametry dendrometryczne drzewostanu. Wiek drzewa i drzewostanu. Charakterystyka i realizacja wielkoobszarowej inwentaryzacji lasu. Ćwiczenia: Obliczanie miąższości drzewa leżącego wzorami dendrometrycznymi zwykłymi i sekcyjnymi. Dokładności wzorów (błąd absolutny i błędy procentowe).. Obliczanie miąższości drzewa stojącego z wykorzystaniem wzorów empirycznych, określanie tej cechy za pomocą różnych tablic. Pojęcie i sposoby obliczania pierśnicowej liczby kształtu. Obliczanie pierśnicowego pola przekroju, pierśnicowej liczby kształtu, miąższości i zasobności drzewostanu. Bonitacja drzewostanu w ujęciu klasycznym. Budowa i zastosowanie tablic zasobności i przyrostu drzewostanu. Czynniki zadrzewienia drzewostanu. Budowa i praktyczne zastosowanie przyrządów dendrometrycznych (m. in. średnicomierz, wysokościomierz),								
Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - wykonanie zadań i analiz z zakresu obliczania miąższości i elementów miąższości drzew i drzewostanów.								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin, Ćwiczenia - zaliczenie sprawozdań z poszczególnych ćwiczeń, kolokwium.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	potrafi obliczyć i skalkulować miąższość drzewa leżącego, stojącego oraz drzewostanu,							L1P_W08, L1P_U04	

EU2	umie korzystać z tablic miąższości drzew stojących i zasobności i przyrostu drzewostanów oraz wzorów empirycznych	L1P_W02
EU3	definiuje i potrafi określić pierśnicową liczbę kształtu oraz inne liczby kształtu	L1P_W05, L1P_U04
EU4	zna budowę i posługuje się przyrządami dendrometrycznymi	L1P_U16
EU5	zna i potrafi praktycznie zastosować metody określania pierśnicowego pola przekroju i miąższości drzewostanu	L1P_U11
EU6	potrafi określić wiek drzewa i drzewostanu	L1P_U16, L1P_U17
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU2	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU3	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU4	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU5	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
EU6	egzamin pisemny, sprawdzian z ćwiczeń i zadań praktycznych	W, Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	10
	Udział w wykładach	10
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do sprawdzianów i ćwiczeń	10
	Przygotowanie i udział w egzaminie	15
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		27 1,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20 0,8
Literatura podstawowa	1. Bruchwald A. 1999. Dendrometria. Wydawnictwo SGGW. Warszawa. 2. Szymkiewicz B. 2001. Tablice zasobności i przyrostu drzewostanów. PWRiL. Warszawa. 3. Czuraj M, Radwański B, Strzemski S. 1960. Tablice miąższości drzew stojących. PWRiL. Warszawa. 4. Bruchwald A., Dmyterko E., Dudzińska M., Wirowski M. 2002. Wzrost wysokości buka pospolitego (<i>Fagus sylvatica</i> L.). Sylwan, 9:19-27.	
Literatura uzupełniająca	1. Zasada M. 2007. Zastosowanie modeli wzrostu do prognozowania długookresowych zmian zasobów leśnych na podstawie danych z wielkoobszarowej inwentaryzacji lasu. Rozprawy Naukowe i Monografie. 310. Wydawnictwo SGGW. Warszawa. 2. Dudzińska M., Bruchwald A. 2008. Znaczenie i praktyczne możliwości wykorzystania wyników badań na stałych powierzchniach doświadczalnych założonych przez Schwappacha i Wiedemanna w drzewostanach dębowych. Prace Instytutu Badawczego Leśnictwa. Rozprawy i Monografie 11. Sękocin Stary. 3. Sporek M. 2018. Powierzchnia listowia sosny zwyczajnej jako funkcja struktury populacji. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	29. 03. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Maszynoznawstwo leśne						Kod przedmiotu	LN3032	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10				10			Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Studenci zapoznają się z wiedzą ogólnotechniczną na temat budowy i eksploatacji współczesnych maszyn leśnych oraz opanowują praktyczne umiejętności czytania i wykonania prostych rysunków technicznych oraz obliczeń.								
Treści programowe	Wykład: Materiały stosowane w budowie maszyn. Tolerancje i pasowania w budowie maszyn. Charakterystyka technik wytwarzania. Mechanika i wytrzymałość materiałów. Napędy stosowane w maszynach leśnych. Łożyska, przekładnie mechaniczne i napędy hydrauliczne. Maszyny do pozyskania drewna. Maszyny i urządzenia do uprawy gleby. Maszyny i urządzenia transportowe. Eksploatacja maszyn leśnych. Pracownia specjalistyczna: opracowanie rysunków technicznych elementów maszyn leśnych z zastosowaniem programu AutoCAD.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, pracownia specjalistyczna - studium przypadku.								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium, pracownia specjalistyczna – ocena zadań i rysunków.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę z zakresu fizycznych i technicznych podstaw budowy i działania maszyn stosowanych w leśnictwie							L1P_W01, L1P_W02	
EU2	posiada wiedzę na temat typowych technologii produkcji leśnej oraz z zakresu podstaw produkcji i technicznych zagadnieniach inżynierskich, wykorzystywanych w leśnictwie							L1P_W02, L1P_W05	
EU3	zna podstawowe zasady konstrukcji maszyn i urządzeń technicznych stosowanych w pracach leśnych							L1P_W08	
EU4	potrafi ocenić operacje i procesy jednostkowe i zaproponować rozwiązania alternatywne, uwzględniające doskonalenie jakości, bezpieczeństwa użytkowania sprzętu oraz efektywności procesów technologicznych w leśnictwie							L1P_U03	
EU5	wykonuje pod kierunkiem opiekuna proste zadania badawcze czy projektowe w zakresie techniki leśnej							L1P_U11	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie wykładu, ocena zadań i rysunków							W, Ps	

EU2	Zaliczenie wykładu, ocena zadań i rysunków	W, Ps	
EU3	Zaliczenie wykładu, ocena zadań i rysunków	W, Ps	
EU4	Kolokwium zaliczeniowe z laboratorium, ocena samodzielnych prac rysunkowych i obliczeniowych	Ps	
EU5	Ocena samodzielnych prac rysunkowych i obliczeniowych	Ps	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w pracowni specjalistycznej	10	
	Przygotowanie do pracowni specjalistycznej	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Wykonanie prac rysunkowych i obliczeniowych	25	
	Przygotowanie zaliczenia wykładu	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Kuczewski J., Miszczak M. 1996. Podstawy konstrukcji maszyn rolniczych i leśnych. Wyd. SGGW. Warszawa. 2. Biały W. 2003. Maszynoznawstwo. Wyd. WNT. Warszawa. 3. Osiński Z., Bajon W., Szucki T. 2002. Podstawy konstrukcji maszyn. Wyd. PWN. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Dobrzański T. 1997. Rysunek techniczny maszynowy. Wyd. WN-T. Warszawa. 2. Feld M. 2000. Technologia budowy maszyn. Wyd. PWN. Warszawa. 3. Botwin J., Botwin M. 1979. Maszynoznawstwo leśne. Wyd. PWRiL. Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Sławomir Bakier, prof. PB	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Entomologia leśna 1						Kod przedmiotu	LN3024	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10		20					Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie wiedzy dotyczącej podstaw morfologii, anatomii, bionomii owadów. Umiejętność rozpoznawania najważniejszych owadów leśnych. Poznanie roli owadów w ekosystemach leśnych oraz podstaw ochrony gatunków zagrożonych wyginieciem.								
Treści programowe	Wykład: Charakterystyka owadów; rozwój embrionalny i postembrionalny; wpływ czynników środowiska na ich rozwój i rozmnażanie. Owady w biocenozach leśnych. Patogeny owadów i entomofagi. Zarys systematyki owadów. Charakterystyka wybranych rzędów, rodzin i gatunków owadów występujących w lesie. Laboratorium: Preparatyka owadów, rozpoznawanie owadów przy użyciu kluczy.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, laboratorium – zastosowanie technik mikroskopowych do rozpoznawania owadów								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę, laboratorium - kolokwium								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student definiuje podstawowe pojęcia z zakresu entomologii leśnej							L1P_W06, L1P_W07, L1P_W08, L1P_W09	
EU2	Rozpoznaje podstawowe szkodniki leśne spośród owadów							L1P_U06	
EU3	Oznacza gatunki owadów posługując się kluczami							L1P_U06	
EU4	Ocenia rolę i znaczenie owadów w ekosystemach leśnych							L1P_U07	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	egzamin pisemny z wykładów, sprawdzian przed laboratorium							W, L	
EU2	ocena wykonania ćwiczeń laboratoryjnych							L	
EU3	ocena wykonania ćwiczeń laboratoryjnych							L	
EU4	egzamin pisemny z wykładów, sprawdzian przed laboratorium							W, L	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)								Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach							10	
	Udział w zajęciach laboratoryjnych							20	
	Udział w konsultacjach							5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych							25	

	Przygotowanie do zajęć laboratoryjnych	20	
	Przygotowanie do egzaminu pisemnego z wykładów i udział w nim	20	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37	1,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		65	2,6
Literatura podstawowa	1. Dominik J., Starzyk J. R. 2004. Owady uszkadzające drewno. PWRiL, Warszawa. 2. Kolk A., Starzyk J. R. 1996. Atlas szkodliwych owadów leśnych. Multico, Warszawa. 3. Starzyk J. R., Skrzypczyńska M., Rossa R., Michalcewicz J. 2006. Ćwiczenia z entomologii leśnej. PWRiL Warszawa. 4. Szujewski A. 1995. Entomologia leśna. Tom 1, 2. Wyd. SGGW, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Szujewski A. 1980. Ekologia owadów leśnych. PWN, Warszawa. 2. Gutowski J. M., Bobiec A., Pawlaczyk P., Zub K. 2004. Drugie życie drzewa. WWF Polska, Warszawa –Hajnówka. 3. Jura Cz. 1986. Bezkręgowce. Wyd. III. PWN, Warszawa. 4. Kozłowski M. W. 2008. Owady Polski. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa. 5. Kozłowski M. W. 2009. Owady Polski. Chrząszcze. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Michał Małmyszko	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Geodezja leśna i kartografia							Kod przedmiotu	LN4038
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10				10	5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawami pomiarów inwentaryzacyjnych i realizacyjnych, podstawami opracowania i wykorzystania map tematycznych na potrzeby leśnictwa oraz wybranymi zagadnieniami gospodarki nieruchomościami na terenach rolnych i leśnych.								
Treści programowe	Wykład: Wybrane zagadnienia związane z odwzorowaniami kartograficznymi. Układy współrzędnych. Pomiary kątów, przewyższeń i odległości – technologia, dokładności, zastosowania w określaniu położenia szczegółów sytuacyjnych. Określenie położenia punktów metodami GPS. Kartowanie szczegółów sytuacyjnych. Wznowienie znaków granicznych a rozgraniczenie nieruchomości. Scalenia i wymiany gruntów rolnych i leśnych. Podziały nieruchomości. Klasyfikacja map, mapy tematyczne stosowane w leśnictwie. Jakościowe i ilościowe metody prezentacji kartograficznej. Przegląd konwencji stosowanych w opracowaniach map tematycznych. Konstrukcja legendy, opracowanie sytemu znaków i kolorystyki mapy. Pracownia specjalistyczna: Metody sytuacyjnego i wysokościowego tyczenia punktów. Sposoby określania pól powierzchni z danych terenowych oraz na mapie. Zasady konstrukcji katastru nieruchomości na terenach rolnych i leśnych. Redakcja map tematycznych. Zasady prowadzenia prac kartograficznych: prace przygotowawcze i studialne, metody terenowych prac kartograficznych. Zasady kartowania siedlisk leśnych. Wykreślenie pierworysu mapy. Zajęcia terenowe: Wyznaczenie osnowy dla mierzonego obszaru. Omówienie i realizacja pomiaru długości boków osnowy metodą bezpośrednią i pośrednią. Opis topograficzny punktów osnowy. Pomiar ciągu oraz szczegółów sytuacyjnych metodą busolową. Obliczanie wyników pomiarów tachimetrycznych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, Pracownia specjalistyczna – studium przypadku, Zajęcia terenowe – umiejętności pracy z niwelatorem i teodolitem								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie na ocenę, Pracownia specjalistyczna – kolokwium, ocena wykonanych map, Zajęcia terenowe – ocena pracy niwelatorem i teodolitem								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
EU1	Student opisuje podstawowe zagadnienia związane z odwzorowaniami kartograficznymi i układami współrzędnych.								L1P_W03, L1P_W14
EU2	Klasyfikuje rodzaje map oraz metod prezentacji kartograficznej wykorzystywanych w leśnictwie; wskazuje na ich zastosowanie.								L1P_W14
EU3	Wymienia pomiarowy sprzęt geodezyjny i opisuje jego działanie.								L1P_W10, L1P_U04
EU4	Definiuje sposoby określania pól powierzchni z danych terenowych oraz na mapie.								L1P_W14, L1P_U04
EU5	Opisuje zagadnienia scalenia i wymiany gruntów rolnych i leśnych.								L1P_W14, L1P_U04
EU6	Wykonuje zadania terenowe i kameralne uwzględniające podstawy pomiarów inwentaryzacyjnych i realizacyjnych oraz opracowania i redakcji map tematycznych.								L1P_U05

EU7	Potrafi samodzielnie dobrać metodę prezentacji kartograficznej, system znaków oraz opracować legendę mapy tematycznej stosownie do potrzeb.	L1P_U13	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	egzamin pisemny z wykładów	W	
EU2	egzamin pisemny z wykładów, kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	W, Ps	
EU3	kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T	
EU4	kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T	
EU5	egzamin pisemny z wykładów, kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	W, Ps	
EU6	kolokwium i ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T	
EU7	egzamin pisemny z wykładów	W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w pracowni specjalistycznej	10	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie zadań	20	
	Przygotowanie do kolokwium zaliczającego pracownię specjalistyczną	15	
	Przygotowanie do egzaminu pisemnego z wykładów i obecność na nim	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		27	1,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2
Literatura podstawowa	1. Przewłocki S. 2006. Geodezja dla kierunków niegeodezyjnych. Wydaw. Naukowe PWN. 2. Medyńska-Gulij B. 2012. Kartografia i geowizualizacja. Wyd. Naukowe PWN. 3. Gil J. 2005. Pomiary geodezyjne w praktyce inżynierskiej. Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego.		
Literatura uzupełniająca	1. Żyszkowska W., Spallek W., Borowicz D. 2012. Kartografia tematyczna. Wyd. Naukowe PWN. 2. Bieniek G. 2005. Nieruchomości: problematyka prawna. Wydaw. Prawnicze „LexisNexis”. 3. Kampczyk A. 2017. Geodezja i kartografia : zbiór aktualnych przepisów z praktycznym komentarzem. Warszawa : Wydaw. Wiedza i Praktyka		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka, Dr inż. Dan Wołkowycki	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Nauka o produktywności lasu							Kod przedmiotu	LN3030
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10	10						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Poznanie prawidłowości wzrostu i przyrostu elementów miąższości i miąższości drzew i drzewostanów w zależności od różnych czynników, zdobycie umiejętności przeprowadzania analizy pniowej, poznanie zastosowania modeli wzrostu w leśnictwie.								
Treści programowe	Wykład: Określenie przyrostów bieżących i przeciętnych. Bonitacja drzewostanu. Wzrost i przyrost grubości i wysokości drzewa w sezonie wegetacyjnym i w ciągu całego życia drzewa.. Analiza pniowa drzew w latach życia i w latach kalendarzowych – sposób wykonania i zastosowanie. Wpływ różnych czynników na wzrost i przyrost drzewostanów. Intensywność przyrostu miąższości. Metody określania przyrostu miąższości i elementów miąższości drzewa i drzewostanu, ich dokładność i stosowanie w praktyce. Modele wzrostu – zasady tworzenia i znaczenie w leśnictwie. Przyrost drzewostanu. Struktura drzewostanu. Produkcyjność drzew leśnych. Produkcyjność drzew leśnych. Ćwiczenia: Obliczanie różnych rodzajów przyrostu miąższości i elementów miąższości drzewa i drzewostanu. Wykonanie analizy pniowej na podanych przykładach drzew. Charakterystyka krzywej wzrostu paramentów dendrometrycznych i określanie faz wzrostu. Fazy wzrostu drzew w różnych warunkach drzewostanowych i siedliskowych. Wykorzystanie modeli wzrostu i tablic zasobności i przyrostu drzewostanów różnych gatunków drzew do analizy przyrostu miąższości elementów miąższości drzew.								
Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - wykonanie zadań i analiz z zakresu obliczania miąższości i elementów miąższości drzew i drzewostanów.								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny, Ćwiczenia - zaliczenie zadań z poszczególnych ćwiczeń, kolokwia.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student definiuje i potrafi obliczyć przyrost drzewa i drzewostanu							L1P_W03, L1P_U13, L1P_U10	
EU2	zna przebieg wzrostu elementów miąższości i miąższości poszczególnych gatunków drzew w ciągu sezonu wegetacyjnego i całego życia drzewa							L1P_W03, L1P_U10	
EU3	potrafi przeprowadzić analizę pniową							L1P_W03, L1P_U16	
EU4	zna zasady tworzenia i korzystania z modeli wzrostu							L1P_W03, L1P_U16	
EU5	wyjaśnia wpływ różnych czynników na wzrost i przyrost drzewa i drzewostanu							L1P_W03, L1P_U16, L1P_U17	
EU6	zna produktywność drzew leśnych i konsekwencje dla hodowli lasu							L1P_W03, L1P_U13, L1P_U16	

EU7	Student definiuje i potrafi obliczyć przyrost drzewa i drzewostanu	L1P_W03, L1P_U13, L1P_U10	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się		
EU1	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć	
EU2	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć	
EU3	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć	
EU4	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć	
EU5	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć	
EU6	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć	
EU7	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych	W, Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	uczestnictwo w wykładach	10	
	uczestnictwo w ćwiczeniach	10	
	konsultacje	5	
	przygotowanie do ćwiczeń i opracowanie sprawozdań	10	
	przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	przygotowanie do kolokwium	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		27	1,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20	0,8
Literatura podstawowa	1. Bruchwald A. 1999. Dendrometria. Wydawnictwo SGGW. 2. Szymkiewicz B. 2001. Tablice zasobności i przyrostu drzewostanów. PWRiL. 3. Bruchwald A., Dudzińska M., Wirowski M. 1996. Model wzrostu dla drzewostanów dębu szypułkowego. Sylwan. 10: 35-44.		
Literatura uzupełniająca	1. Borowski M. 1974. Przyrost drzew i drzewostanów. PWRiL Warszawa. 2. Assmann. 1968. Nauka o produktywności lasu. PWRiL. Warszawa. 3. Czuraj M., Radwański B., Strzemiński S. 1960. Tablice miąższości drzew stojących. PWRiL		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	22. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Uboczne użytkowanie lasu							Kod przedmiotu	LN5037	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3	
	10	10						Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest przekazanie studentom praktycznej wiedzy na temat znaczenia i zagospodarowania ubocznych surowców leśnych, użytecznych umiejętności związanych z postępowaniem przy ich pozyskiwaniu i przetwarzaniu oraz doboru urządzeń technicznych niezbędnych do przetwarzania.									
Treści programowe	Wykłady: Zakres ubocznego użytkowania lasu, dawniej i obecnie. Pozyskanie, przetwarzanie i wykorzystanie surowców nie drzewnych. Uprawa roślin i grzybów prowadzona w warunkach gospodarki leśnej. Wycena pozaprodukcyjnych funkcji lasu (ekonomiczna i ekologiczna). Innowacyjne sposoby wykorzystania produktów ubocznych. Ocena jakości wybranych surowców nie drzewnych. Ćwiczenia: Zasady postępowania przy pozyskaniu i zagospodarowaniu mięsa zwierząt łownych. Sposoby zagospodarowania owoców jagodowych. Suszenie grzybów i ziół oraz ocena jakości produktów suszonych. Otrzymywanie miodu w postaci krupca, płynnej i kremowej oraz ocena jego jakości. Sposoby pozyskania żywicy sosnowej i jej przetwórstwo - otrzymywanie terpentyny i kalafonii.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy, ćwiczenia - udział w rozwiązywaniu problemów.									
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne, Ćwiczenia - kolokwium pisemne									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna typowe technologie ubocznej produkcji leśnej.								L1P_W04	
EU2	Posiada podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną odnoszącą się do ubocznego użytkowania lasu.								L1P_W11	
EU3	Ma wiedzę w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych zajmujących się pozyskaniem nie drzewnych produktów leśnych i ich zarządzania								L1P_W12	
EU4	potrafi dokonać wstępnej syntezy i analizy ekonomicznej podejmowanych działań dotyczących ubocznego użytkowania lasu								L1P_U12	
EU5	Potrafi dobrać metody i procesy technologiczne wykorzystywane do pozyskiwania i przetwarzania ubocznych produktów leśnych.								L1P_U03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	

EU1	Zaliczenie pisemne na ocenę	W
EU2	Zaliczenie pisemne na ocenę	W
EU3	Zaliczenie pisemne na ocenę	W
EU4	Kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć
EU5	Kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	10
	Udział w wykładach	10
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do ćwiczeń	15
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	20
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15
	RAZEM:	75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25 1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Iwaniuk A. 2014. Atlas ziół krajowych. Bellona, Warszawa. 2. Lewicki P.P., Lenart A., Kowalczyk R. 2014. Inżynieria procesowa i aparatura przemysłu spożywczego. WNT Warszawa. 3. Vaggner de Alencar Arnaut de Toledo (red.) 2017. Honey analysis. INTECH. 4. Grochowski W. 1990. Uboczna produkcja leśna. PWN. Warszawa 5. Antkowiak L. 1996. Żywicowanie. AR Poznań.	
Literatura uzupełniająca	1. Kamiński W. 2014. Atlas grzybów. Dragon. 2. Makowicz J. 2016. Pasieka wędrowna. Warszawa, Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. 3. Grochowski W. 1988. Uboczne użytkowanie lasu. Wydawnictwa Uczelniane AR, 1988.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr hab. inż. Sławomir Bakier prof. PB	12. 03. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Surowce leśne w medycynie							Kod przedmiotu	LN6061B
								Rodzaj przedmiotu	obieralny
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10	10						Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z praktycznymi możliwościami wykorzystania roślin leczniczych pozyskiwanych z lasów. Uzyskanie wiedzy dotyczącej możliwości wykorzystania nieдрzewnych produktów leśnych w medycynie i farmacji; umiejętności rozpoznawania najważniejszych gatunków roślin stosowanych w celach leczniczych. Poznanie wybranych metod zbioru przetwarzania surowców zielarskich.								
Treści programowe	Wykład: Rys historyczny wykorzystania surowców leśnych w medycynie i farmacji. Pochodzenie i podział surowców. Pozyskiwanie leśnych surowców leczniczych (roślin, grzybów itp.). Charakterystyka najważniejszych surowców leśnych stosowanych w przemyśle farmaceutycznym i medycynie. Metody otrzymywania i badań surowców roślinnych oraz wyodrębnionych substancji czynnych. Znaczenie gospodarcze surowców leśnych. Związki aktywne o znaczeniu medycznym. Zastosowanie surowców leśnych w terapii chorób cywilizacyjnych. Ćwiczenia: Charakterystyka najważniejszych surowców leśnych stosowanych w przemyśle farmaceutycznym i medycynie. Metody otrzymywania i badań surowców roślinnych oraz wyodrębnionych substancji czynnych. Związki aktywne o znaczeniu medycznym i ich zastosowanie w medycynie.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia - wykonanie zadań indywidualnych.								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium, ćwiczenia – ocena zadań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu użytkowania surowców leśnych dla potrzeb medycyny.							L1P_W01	
EU2	Zna wybrane metody i techniki zbioru i przetwarzania plodów leśnych							L1P_W03	
EU3	Rozpoznaje i klasyfikuje rośliny, owoce leśne i rośliny runa wykorzystywane w medycynie							L1P_U02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Zaliczenie na ocenę							W	
EU2	Zaliczenie na ocenę							W	

EU3	Ocena ze sprawdzianu	C	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	10	
	Przygotowanie do ćwiczeń	25	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	25	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		35	1,4
Literatura podstawowa	1. Maciąg M, Szklarczyk M. 2016. Rośliny w medycynie, farmacji i przemyśle. Lublin. Wydawnictwo Naukowe Tygiel 2. Kraczkowska S. 2017. Zioła i rośliny lecznicze. Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL : Wydaw. Naukowe PWN 3. Kurnatowska A. 2018. Mykologia medyczna. Wrocław : Edra Urban a. Partner		
Literatura uzupełniająca	1. Mcvicar J. 2004. Księga ziół. DK Solis. Warszawa. 2. Janiszowska W., Wilkomirski B. 2010. Farmakognozja. 3. Szempliński W. 2017. Rośliny zielarskie. Olsztyn : Wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr Ewa Zapora	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Kształtowanie środowiska leśnego							Kod przedmiotu	LN3067B
								Rodzaj przedmiotu	obieralny
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3
	10			10				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu kształtowania środowiska leśnego. Nabycie umiejętności waloryzacji obszarów leśnych.								
Treści programowe	Wykład: Podstawowe definicje – środowisko, ochrona środowiska, krajobraz, planowanie przestrzenne, gospodarka przestrzenna, ład przestrzenny, zrównoważony rozwój. Rodzaje i źródła zagrożeń dla środowiska i krajobrazu. Ochrona podstawowych komponentów środowiska: powietrza, wody, gleby, kopalin, zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej, krajobrazu naturalnego i krajobrazu kulturowego. Podstawy prawne ochrony środowiska – ustawy i rozporządzenia. Organy odpowiedzialne za ochronę środowiska. System dokumentów planistycznych jako podstawowych narzędzi dla ochrony środowiska i kształtowania krajobrazu: Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, wojewódzki plan zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego, decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzja o lokalizacji inwestycji. Zasady kształtowania i ochrony krajobrazu. Zasady kształtowania krajobrazu na terenach przemysłowych i poprzemysłowych. Studium architektoniczno-krajobrazowe. Projekt: Waloryzacja terenu różnymi metodami. Analiza pozytywnych i negatywnych przykładów ochrony i kształtowania środowiska, w tym krajobrazu. Analiza innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie ochrony środowiska i kształtowania krajobrazu.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, projekt - wykonanie projektu, studium przypadku.								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium, projekt – ocena projektu.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student posiada podstawową wiedzę na temat kształtowania środowiska na obszarach leśnych, w szczególności na obszarach cennych przyrodniczo, w tym o randze międzynarodowej							L1P_W10, L1P_U15, L1P_K02	
EU2	ma wiedzę na temat przyczyn przekształcenia środowiska i sposobów ochrony							L1P_W11, L1P_W12	
EU3	zna zasady kształtowania krajobrazu i ochrony środowiska na terenach przemysłowych i poprzemysłowych, w tym górniczych							L1P_W13, L1P_W13	
EU4	potrafi dokonać oceny przekształcenia środowiska i waloryzacji krajobrazu oraz określić sposoby naprawy szkód							L1P_U03	
EU5	posiada kompetencje w zakresie analizy i oceny ochrony i kształtowania środowiska							L1P_U05	

EU6	potrafi przeanalizować i potrafi przygotować dokumentację na potrzeby ochrony przyrody, ma potrzebę samodoskonalenia się i uczenia przez całe życie	L1P_U15, L1P_U18	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwia zaliczające wykład i ćwiczenia projektowe	W, P	
EU2	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	Kolokwium zaliczające ćwiczenia projektowe, ocena projektów	P	
EU4	Kolokwium zaliczające ćwiczenia projektowe, ocena projektów	P	
EU5	Kolokwium zaliczające ćwiczenia projektowe, ocena projektów	P	
EU6	Ocena projektów	P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach projektowych	10	
	Przygotowanie projektu	20	
	Przygotowanie do ćwiczeń projektowych	10	
	Przygotowanie do kolokwium zaliczającego ćw. projektowe	10	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50	2
Literatura podstawowa	1. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. Nr 75, poz. 493). 2. Böhm A. 2007. Planowanie przestrzenne dla architektów krajobrazu: o czynniku kompozycji: podręcznik dla studentów wyższych szkół technicznych. Wyd. Politechniki Krakowskiej. 3. Kozłowski S., Słysz K., Węglowski M., Wierzchowski M., Zastanawiak B., Zgud K. 2005. Vademecum Gospodarki Przestrzennej. IRM Kraków. 4. Papińska E. 2007. Rola opracowań ekofizjograficznych w procesie planowania przestrzennego. Wyd. Politechniki Krakowskiej. 5. Whitbread-Abrutat P. H. 2012. Exploring World Class Landscape Restoration. www.scribd.com/doc/99135955/Exploring-World-Class-Landscape-Restoration-P-H-Whitbread-Abrutat .		
Literatura uzupełniająca	1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717). 2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2008 r. Nr 25, poz. 150). 3. Materiały Konferencji Kształtowanie krajobrazu terenów poeksploatacyjnych w górnictwie. 2003. AGH Kraków. Politechnika Krakowska. Komisja Urbanistyki i Architektury. PAN O. Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Rekultywacja obszarów leśnych							Kod przedmiotu	LN3067A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	3	
	10			10				Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie słuchaczy z wiedzą teoretyczną i praktycznymi działaniami w zakresie rekultywacji siedlisk na obszarach leśnych.									
Treści programowe	Wykład: Ogólne zasady rekultywacji terenów zdegradowanych. Podstawy prawne rekultywacji. Etapy działalności rekultywacyjnej realizowane dla leśnego kierunku zagospodarowania. Ocena przydatności gruntów do rekultywacji. Klasyfikacja i charakterystyka nieużytków. Podstawy rekultywacji leśnej, rozpoznanie warunków siedliskowych. Rekultywacja techniczna i biologiczna terenów zdegradowanych przez górnictwo odkrywkowe węgla brunatnego, kruszyw naturalnych. Sposoby rekultywacji zwałowisk nadkładów i wyrobisk poeksploatacyjnych. Wykorzystanie terenów pokopalnianych w kierunku leśnym. Rekultywacja terenów przekształconych górnictwem otworowym i odkrywkowym siarki. Sposoby rekultywacji terenów przekształconych wydobywaniem głębinowym węgla kamiennego rud metali żelaznych i nieżelaznych. Rekultywacja terenów składowania odpadów. Rekultywacja obszarów kłesk żywiołowych – pożaryska, tereny pohuraganowe. Ocena skuteczności zabiegów rekultywacyjnych na terenach zalesionych. Określenie przestrzennej struktury degradacji w Polsce. Zasady i wytyczne do sporządzania projektu rekultywacji i zagospodarowania. Zasady wyboru kierunku rekultywacji. Zastosowanie avio- i hydroobsiewu w pracach rekultywacyjnych. Zasady przygotowania zwałowisk kopalnianych do leśnego zagospodarowania. Prawidłowa gospodarka nadkładem. Dobór komponentów mieszanin rekultywacyjnych. Dobór materiałów do wykonywanych zabiegów rekultywacyjnych. Planowanie koncepcji rekultywacji terenów przekształconych przez działalność człowieka w kierunku leśnym, kształtowanie rzeźby terenu, zasady doboru i wprowadzania roślinności drzewiastej. Projekt: Planowanie koncepcji rekultywacji terenów przekształconych przez działalność człowieka w kierunku leśnym, kształtowanie rzeźby terenu, wykorzystanie zasady doboru i wprowadzania roślinności drzewiastej.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, projekt - wykonanie projektu, studium przypadku.									
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium, projekt – ocena projektu.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	

EU1	Student rozumie znaczenie procesów rekultywacyjnych w formowaniu się ekosystemów leśnych w zależności od specyfiki gruntów i formy użytkowania	L1P_W12, L1P_U14, L1P_K02
EU2	rozróżnia etapy rekultywacji, zna kierunki rekultywacji	L1P_W13
EU3	zna zasady przygotowania projektu rekultywacji	L1P_U14
EU4	posiada zdolność do rozwiązywania problemów z zakresu naprawy zdegradowanego środowiska	L1P_U06, L1P_W12
EU5	jest przekonany o znaczeniu zabiegów rekultywacyjnych w odnowie środowiska; rozumie potrzebę uczenia się, doskonalenia i samodoskonalenia w zakresie rekultywacji na obszarach leśnych	L1P_U13
EU6	potrafi przeanalizować wybraną dokumentację i przeprowadzić dyskusję w zespole	L1P_U14
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Kolokwia zaliczające wykład i ćwiczenia projektowe	W, P
EU2	Kolokwium zaliczające wykład i ćwiczenia projektowe	W
EU3	Ocena projektów	P
EU4	Ocena projektów	P
EU5	Kolokwium zaliczające ćwiczenia projektowe	P
EU6	Ocena projektów	P
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	10
	Udział w ćwiczeniach projektowych	10
	Przygotowanie projektu	20
	Przygotowanie do ćwiczeń projektowych	10
	Przygotowanie do kolokwium zaliczającego ćw. projektowe	10
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10
	Udział w konsultacjach	5
RAZEM:		75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25 1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		50 2
Literatura podstawowa	1. Krzaklewski W. 1988. Leśna rekultywacja i biologiczne zagospodarowanie nieużytków przemysłowych. Wyd. AR w Krakowie. 2. Kocjan H. 2008. Prace przygotowawcze do odnowień i zalesień, sposoby i technika sadzenia oraz pielęgnacja upraw. Wydaw. UP Poznań. 3. Karczeńska A. 2008. Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych. Wyd. AR Wrocław. 4. Krzaklewski W. 2017. Podstawy rekultywacji leśnej. Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie	
Literatura uzupełniająca	1. Maciak F. 2003. Ochrona i rekultywacja środowiska. Wyd. SGGW. Warszawa. 2. Siuta J. 1998. Rekultywacja gruntów. Poradnik. Wyd. IOŚ Warszawa. 3. Greinert H., Greinert A. 1999. Ochrona i rekultywacja środowiska glebowego. Wyd. PZ w Zielonej Górze.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	08.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 4							Kod przedmiotu	LN4002A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
		20						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	Język angielski 1, 2, 3									
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.									
Treści programowe	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.									
Metody dydaktyczne	Katastrofy ekologiczne, ich badanie i wnioski, właściwości drewna, problem zagrożenia dla środowiska i jego innowacyjne rozwiązania. Gramatyka: czasowniki modalne + perfect infinitive, 3ci okres warunkowy, formy czasowników dla wyrażania właściwości, future perfect, formy wyrażające podobieństwo i różnice, stopień najwyższy.									
Forma zaliczenia	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Rozróżnia bardziej złożone struktury gramatyczne umożliwiające tworzenie złożonych wypowiedzi.								L1P_U14	
EU2	Formułuje wypowiedzi na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne ze swojej dziedziny.								L1P_U15	
EU3	Interpretuje informacje z różnych źródeł.								L1P_U14	
EU4	Sporządza raporty i komunikaty na podstawie zestawień, tabel i diagramów.								L1P_U14, L1P_U15	
EU5	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.								L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych								Ć	
EU2	ocena prezentacji, ocena wypowiedzi ustnych								Ć	
EU3	wypowiedzi pisemne i ustne, test modułowy ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych								Ć	
EU4	ocena wypowiedzi pisemnych								Ć	

EU5	ocena wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	20	
	Przygotowanie do ćwiczeń (powtórzenie materiału)	10	
	Wykonanie zadań domowych	4	
	Udział w konsultacjach	5	
	Realizacja prezentacji (autoprezentacja)	1	
	Przygotowanie do zaliczenia modułu	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Kloc E. 2013. English in Forestry. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 2. Fisiak J., Adamska-Sałaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman. 3. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press.		
Literatura uzupełniająca	1. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman. 2. Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej. 3. Sieńko E., Bramska H. 2004. RU read E?. Wydawnictwo Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Mgr Sylwia Gierasimiuk	01.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 4							Kod przedmiotu	LN4002R	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
		20						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	Język rosyjski 1, 2, 3									
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.									
Treści programowe	Zaliczenie z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.									
Metody dydaktyczne	Katastrofy ekologiczne, ich badanie i wnioski, właściwości drewna, problem zagrożenia dla środowiska i jego innowacyjne rozwiązania. Podróżowanie. Korzystanie z transportu miejskiego, kolejowego, lotniczego i wodnego. Odprawa celna – rosyjska deklaracja celna. Oferty hoteli a wymagania klienta. Zagadnienia gramatyczne: Rzeczowniki nieregularne i nieodmienne. Czasowniki oznaczające ruch. Liczebniki 2,3,4 z rzeczownikami i przymiotnikami. Użycie przyimków i przysłówków.									
Forma zaliczenia	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Rozróżnia bardziej złożone struktury gramatyczne umożliwiające tworzenie złożonych wypowiedzi.								L1P_U14	
EU2	Formułuje wypowiedzi na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne ze swojej dziedziny.								L1P_U15	
EU3	Interpretuje informacje z różnych źródeł.								L1P_U14	
EU4	Sporządza raporty i komunikaty na podstawie zestawień, tabel i diagramów.								L1P_U14, L1P_U15	
EU5	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.								L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	ocena z testów śródsesemestralnych, ocena z testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych								Ć	
EU2	ocena prezentacji, ocena wypowiedzi ustnych								Ć	
EU3	wypowiedzi pisemne i ustne, test modułowy ocena z testu modułowego. ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych								Ć	

EU4	ocena wypowiedzi pisemnych	Ć	
EU5	ocena wypowiedzi ustnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	20	
	Przygotowanie do ćwiczeń (powtórzenie materiału)	10	
	Wykonanie zadań domowych	4	
	Udział w konsultacjach	5	
	Realizacja prezentacji (autoprezentacja)	1	
	Przygotowanie do zaliczenia modułu	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne. Wagros. Poznań 2. Cieplicka M., Torzewska W. 2008. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne. Wagros. Poznań. 3. Chwatow S., Hajczuk R. 2000. Русский язык в бизнесе. WSiP. Warszawa 4. Granatowska H., Danecka I. 2003. Как дела? 2. Wyd. Szkolne PWN. Warszawa 5. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram. Warszawa		
Literatura uzupełniająca	1. Н. В. Баско. 2006. Изучаем русский, узнаём Россию. Издательство Флинта: Наука. Москва. 2. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. Warszawa. 3. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 4. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA. Warszawa. 5. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne. Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Mgr Eugenia Suchodoła	01.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Entomologia leśna 2							Kod przedmiotu	LN4024	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
	10		10			5		Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Nabycie umiejętności rozpoznawania najważniejszych owadów leśnych oraz powodowanych przez nie uszkodzeń drzew; poznanie wybranych metod prognozowania pojawu i zwalczania szkodników. Poznanie roli owadów w ekosystemach leśnych oraz podstaw ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem.									
Treści programowe	Wykład: Szkodniki pączków, nasion i szyszek. Owady drzewostanów sosnowych, świerkowych i innych. Ochrona drewna. Introdukcje obcych gatunków owadów i możliwości ich aklimatyzacji w Polsce. Dynamika oraz metody regulacji liczebności owadów. Rola owadów w ekosystemach leśnych. Ochrona zagrożonych gatunków owadów. Laboratorium i ćwiczenia terenowe: Rozpoznawanie najważniejszych owadów leśnych oraz powodowanych przez nie uszkodzeń drzew. Metody zwalczania szkodników. Metody ochrony zagrożonych gatunków owadów.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe									
Forma zaliczenia	Wykłady - egzamin pisemny; laboratorium - pisemne kolokwium zaliczeniowe oraz wypadkowa ocen z zaliczonych ćwiczeń laboratoryjnych i sprawdzianów; ćwiczenia terenowe - ocena przygotowania zbioru owadów i żerowisk									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student definiuje podstawowe pojęcia z zakresu entomologii leśnej							L1P_W01, L1P_W02, L1P_W07, L1P_W09		
EU2	klasyfikuje i omawia zagrożenia ze strony konkretnych owadów dla różnych gatunków drzew w różnych klasach wieku							L1P_W06, L1P_W07, L1P_W09, L1P_U07		
EU3	rozpoznaje podstawowe szkodniki leśne spośród owadów oraz ich żerowiska							L1P_U01, L1P_U06		
EU4	oznacza gatunki owadów posługując się kluczami							L1P_U01, L1P_U06		
EU5	ocenia rolę i znaczenie owadów w ekosystemach leśnych							L1P_U01, L1P_U07		
EU6	potrafi zebrać w terenie, spreparować, oznaczyć i przygotować zbiór naukowy (dydaktyczny) owadów i ich żerowisk							L1P_U01, L1P_U06		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Egzamin z wykładów, kolokwium zaliczeniowe z laboratorium, sprawdziany przed ćwiczeniami laboratoryjnymi							W, L		

EU2	Egzamin z wykładów, kolokwium zaliczeniowe z laboratorium, sprawdziany przed ćwiczeniami laboratoryjnymi	W, L	
EU3	Ocena wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych	L	
EU4	Ocena wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych	L	
EU5	Egzamin z wykładów, kolokwium zaliczeniowe z laboratorium, sprawdziany przed ćwiczeniami laboratoryjnymi	W, L	
EU6	Ocena wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych; ocena przygotowania zbioru owadów i żerowisk	L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w zajęciach laboratoryjnych	10	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	15	
	Przygotowanie zbioru owadów i żerowisk	15	
	Przygotowanie do egzaminu z wykładów i obecność na nim	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		32	1,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Dominik J., Starzyk J. R. 2004. Owady uszkadzające drewno. PWRiL. Warszawa. 2. Kozłowski M. W. 2008. Owady Polski. Multico Oficyna Wydawnicza. Warszawa. 3. Kozłowski M. W. 2009. Owady Polski. Chrząszcze. Multico Oficyna Wydawnicza. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Gutowski J. M., Bobiec A., Pawlaczek P., Zub K. 2004. Drugie życie drzewa. WWF Polska, Warszawa-Hajnówka. 2. Jura Cz. 1986. Bezkręgowce. Wyd. III. PWN. Warszawa. 3. Korczyński I., Chrzanowski A., Łabędzki A., Kuźmiński R., Mazur A. 2017. Entomologia leśna : materiały do ćwiczeń. Poznań : Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Michał Małmyszko	15. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Typologia leśna							Kod przedmiotu	LN4020	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
	10					10		Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z zasadami opisu i klasyfikacji siedlisk leśnych w Polsce. Zapoznanie studentów z typami siedliskowymi lasu Polski północno-wschodniej. Nabycie umiejętności rozpoznawania i opisu typów siedliskowych lasu w terenie i opracowania wyników badań zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu									
Treści programowe	Wykład: Systemy regionalizacji przyrodniczo-leśnej w Polsce. Zasady ekologicznej ordynacji siedlisk leśnych. Aktualna klasyfikacja siedlisk leśnych w Polsce. Szczegółowy przegląd siedlisk leśnych Polski NE. Zasady sporządzania operatów glebowo-siedliskowych i kartowania siedlisk leśnych. Zajęcia terenowe: Identyfikacja siedlisk leśnych i ich wariantów zgodnie z Instrukcją UL w praktyce. Kartowanie siedlisk leśnych. Opracowanie danych do operatu glebowo-siedliskowego.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, zajęcia terenowe - ocena sprawozdań z zajęć terenowych									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student klasyfikuje i omawia wszystkie typy siedliskowe Polski północno-wschodniej.							L1P_W02		
EU2	Wykonuje w terenie opisy typów siedliskowych lasu zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu.							L1P_W14, L1P_U11		
EU3	Analizuje i opracowuje wyniki badań, identyfikuje typy siedliskowe i ich warianty w nawiązaniu do Instrukcji UL.							L1P_U11, L1P_U12		
EU4	Opracowuje fragment mapy glebowo-siedliskowej.							L1P_U03		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Zaliczenie pisemne, ocena sprawozdań							W, T		
EU2	Zaliczenie pisemne, ocena sprawozdań							W, T		
EU3	Ocena sprawozdań							T		
EU4	Ocena sprawozdań							T		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)									Liczba godz.	

Wyliczenie	Uczestnictwo w wykładach	10	
	Uczestnictwo na ćwiczeniach terenowych	10	
	Przygotowanie do ćwiczeń terenowych	10	
	Przygotowanie opracowań do ćwiczeń terenowych	20	
	Konsultacje	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	20	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1,0
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Szymański S. 2001. Ekologiczne podstawy hodowli lasu. PWRIL, Warszawa 2. Instrukcja Urządzania Lasu. Cz. 2. 3. Instrukcja wyróżniania i kartowania siedlisk leśnych. 2003. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych		
Literatura uzupełniająca	1. Sokołowski A. W. 2006. Lasy Północno-Wschodniej Polski. Wyd. Centrum Inf. Lasów Państwowych 2. Sikorska E. 2006. Geografia lasów Polski. Wyd. AR w Krakowie		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr Ewa Pirożnikow	10. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Gospodarka łowiecka							Kod przedmiotu	LN3028	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
	10	10				5		Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi przyrodniczymi, ekonomicznymi i kulturowymi gospodarowania populacjami dzikich zwierząt, będącymi w koegzystencji z gospodarką człowieka. Przedstawienie i wpojenie studentom zasad szacunku i pokory wobec przyrody i jej elementów.									
Treści programowe	Wykład: Historia i współczesne cele i zadania łowiectwa oraz ustawodawstwo łowieckie. Struktury i procesy zachodzące w populacjach dzikich zwierząt oraz interakcje międzygatunkowe. Środowisko życia dzikich zwierząt. Sterowanie dynamiką liczebności, zarządzanie łowisk, ochrona zwierzyny. Szkody łowieckie w lasach i uprawach rolnych - zapobieganie, szacowanie, rekompensowanie strat. Organizacja polowań i użytkowanie zwierzyny. Organizacja gospodarki łowieckiej. Łowiectwo w kulturze i sztuce, etyka w postępowaniu wobec przyrody, elementy kynologii łowieckiej i sokolnictwa. Ćwiczenia i ćwiczenia terenowe: Regulacja liczebności populacji zwierząt łownych, zarządzanie łowisk, ochrona zwierzyny. Określanie szkód łowieckich w lasach i uprawach rolnych - zapobieganie, szacowanie, rekompensowanie strat. Organizacja polowań i użytkowanie zwierzyny. Organizacja gospodarki łowieckiej.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe, ćwiczenia terenowe.									
Forma zaliczenia	Wykłady - zaliczenie pisemne, ćwiczenia przedmiotowe - ocena zadań, ćwiczenia terenowe - ocena zadań.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student rozpoznaje gatunki zwierząt, wykazując się jednocześnie znajomością ich biologii i ekologii								L1P_W05	
EU2	wykazuje umiejętności określania i sposobu szacowania szkód łowieckich i ich rekompensowania								L1P_W05, L1P_W06, L1P_U04, L1P_U05	
EU3	ma opanowaną dziedzinę planowania gospodarki łowieckiej, zgodnie z zasadami etyki postępowania.								L1P_W05	
EU4	wie co jest podstawową formą w realizacji zadań gospodarki łowieckiej								L1P_W06	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	

EU1	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych i terenowych	W, C, T	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych i terenowych	W, C, T	
EU3	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych i terenowych	W, C, T	
EU4	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach ćwiczeń przedmiotowych i terenowych	W, C, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach przedmiotowych	10	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	Przygotowanie do ćwiczeń	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		30	1,2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Okarma H. Tomek A. 2008. Łowiectwo. Podręcznik. Wydaw. I Kraków. 2. Fritz N. 2007. Łowiectwo. Podręcznik. Wyd. 2. Wydaw. Galaktyka. Warszawa. 3. Stec R. 2002. Łowiectwo w prawie polskim i europejskim. Wydaw. C.K. Muller. 4. Dzięciołowski R. 2003. Gospodarka łowiecka u progu XXI wieku. Wydaw. Łowiec Polski. Warszawa		
Literatura uzupełniająca	1. Kruk K. 2003. Leksykon myśliwski od A do Z. Wydaw. Muza. Warszawa. 2. Dzięciołowski R., Hoszka M., Wiśniewski G. 2003. Poradnik zagospodarowania łowisk polnych i gospodarowanie podstawowymi gatunkami zwierzyny drobnej. Wydaw. Łowiec Polski. Warszawa. 3. Hopp S. 2017. Polski język łowiecki : podręcznik dla myśliwych. Warszawa : Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sebastian Juszko	13. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Systemy Informacji Przestrzennej							Kod przedmiotu	LN5039
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10				20			Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z technologiami informatycznymi stosowanymi do tworzenia i analizy baz danych przestrzennych na potrzeby leśnictwa. Poznanie metod pozyskiwania, przetwarzania i analizy danych przestrzennych. Wykorzystanie SIP w praktyce leśnictwa.								
Treści programowe	Wykład: Wprowadzenie do Systemów Informacji Przestrzennej (SIP/GIS). Rodzaje danych źródłowych, ich przetwarzanie i wykorzystanie w SIP. Techniki GPS. Analiza danych przestrzennych w projekcie GIS. Wprowadzenie do języka zapytań SQL. Tematyczna resymbolizacja, analizy topologiczne na mapach numerycznych. Zastosowanie cyfrowych modeli terenu i numerycznych modeli wysokościowych. Pracownia specjalistyczna: Wprowadzenie do środowiska ArcGIS i QGIS. Wykorzystanie i przetwarzanie grafiki rastrowej. Budowa i edycja warstw wektorowych. Bazy danych opisowych. Wykorzystanie danych zewnętrznych w formatach WMS/WMTS. Edycja map numerycznych. Analiza danych przestrzennych w projekcie GIS. Wprowadzenie do języka zapytań SQL. Wyznaczanie stref buforowych, tematyczna resymbolizacja, analizy topologiczne na mapach numerycznych. Zastosowanie cyfrowych modeli terenu i numerycznych modeli wysokościowych. Wykorzystanie obrazów trójwymiarowych i skaningu laserowego LIDAR w analizie i interpretacji środowiska leśnego.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład – kolokwium pisemne, pracownia specjalistyczna – ocena zadań wykonanych przez studentów								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
EU1	Student wymienia typy relacji mogące zaistnieć między grupami danych i opisuje różnice między tymi relacjami								L1P_W01
EU2	Zakłada i edytuje warstwy wektorowe. Ma wiedzę niezbędną do przeprowadzania symbolizacji warstw wektorowych z uwzględnieniem specyfiki informacji przestrzennych								L1P_W03, L1P_U08
EU3	Wykonuje analizy danych przestrzennych w bazie danych i na mapie numerycznej								L1P_U01
EU4	Umie zastosować techniki pozyskiwania, przetwarzania i prezentacji danych przestrzennych przy użyciu specjalistycznego oprogramowania								L1P_U08

EU5	Wprowadzana i interpretuje zewnętrzne dane przestrzenne do przygotowanego samodzielnie środowiska pracy w SIP	L1P_U05	
EU6	Potrafi dobrać i wykorzystać narzędzia i funkcje środowiska informatycznego do realizacji wyznaczonych zadań	L1P_U04	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczeniowe, ocena wykonanych zadań	W, Ps	
EU2	kolokwium zaliczeniowe, ocena wykonanych zadań	W, Ps	
EU3	ocena wykonanych zadań	Ps	
EU4	ocena wykonanych zadań	Ps	
EU5	ocena wykonanych zadań	Ps	
EU6	ocena wykonanych zadań	Ps	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w pracowni specjalistycznej	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie zadań	10	
	Przygotowanie do kolokwium	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		35	1,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		30	1,2
Literatura podstawowa	1. Godchild M. F., Maguire D. J., Rind D. W. 2006. GIS. Teoria i praktyka. Wyd. Naukowe PWN. 2. Okła K. 2010. Geomatyka w Lasach Państwowych. Część I. Podstawy. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 3. Iwańczak B. 2016. QGIS 2.14.3: tworzenie i analiza map. Helion.		
Literatura uzupełniająca	1. Czyżkowski B. 2006. Praktyczny przewodnik po GIS. Wyd. Naukowe PWN. 2. Medyńska-Gulij B. 2011. Kartografia i geowizualizacja. Wyd. Naukowe PWN. 3. Litwin L. 2005. Systemy informacji geograficznej : zarządzanie danymi przestrzennymi w GIS, SIP, SIT, LIS. Gliwice : Helion		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Dan Wołkowycki	04. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Fitopatologia leśna						Kod przedmiotu	LN4027	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10		10			5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie wiedzy dotyczącej podstaw budowy grzybów: umiejętność rozpoznawania najważniejszych patogenicznych grzybów leśnych oraz powodowanych przez nie uszkodzeń drzew, poznanie wybranych metod wykrywania i identyfikowania patogenów oraz ograniczania ich występowania. Poznanie roli grzybów w ekosystemach leśnych oraz podstaw ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem.								
Treści programowe	Wykład: Charakterystyka grzybów. Grzyby w biocenozie lasu, grzyby owadobójcze, zarys systematyki, charakterystyka wybranych rzędów, rodzin i gatunków występujących w lesie. Patogeny pędów i nasion, pni i korzeni. Patogeniczne grzyby drzewostanów iglastych i liściastych. Ochrona drewna przed grzybami rozkładu. Introdukcje obcych gatunków patogenów. Metody prewencji i ograniczania rozwoju szkodliwych grzybów w leśnictwie. Rola grzybów w ekosystemach leśnych. Ochrona zagrożonych gatunków. Laboratorium: Porównanie budowy komórek roślinnych i grzybów. Budowa plechy różnych gatunków grzybów z rodzaju <i>Fusarium</i>, <i>Penicillium</i> itp. Różne formy zarodnikowania np. mikrokonidia i makrokonidia u rodzaju <i>Fusarium</i>, Makroskopowe (owocniki grzybów) i mikroskopowe rozpoznawanie objawów chorobowych i uszkodzeń tkanek powodowanych przez patogeny z gromady workowców <i>Ascomycotina</i>, Makroskopowe obserwacje uszkodzeń tkanek roślinnych powodowanych przez grzyby z grupy podstawczaków <i>Basidiomycotina</i> oraz identyfikacja zebranych owocników grzybów, Różnice w budowie pomiędzy grzybami i lęgniowcami <i>Oomycetes</i> na przykładzie rodzaju <i>Phytophthora</i>, sprawców zamierania wielu gatunków lasotwórczych (dąb, buk, olsza) w szkółkach i drzewostanach. Ćwiczenia terenowe: Praktyczne zasady identyfikacji patogenicznych grzybów leśnych.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin ustny, laboratoria – sprawdziany pisemne, zajęcia terenowe – ocena sprawozdań i zadań (przygotowania zbioru) oraz zaliczenie z rozpoznawania grzybów								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student definiuje podstawowe pojęcia z zakresu fitopatologii, takie jak choroba, etiologia, symptomatologia itp.							L1P_W05, L1P_W06	
EU2	opisuje wybrane metody zintegrowanej ochrony roślin							L1P_U05	
EU3	rozpoznaje i klasyfikuje grzybowe patogeny w ekosystemie							L1P_U07, L1P_U06	

EU4	znajduje uszkodzenia drzew, rozróżnia ich przyczyny, określa podstawowe gatunki patogenów powodujących wskazane uszkodzenia	L1P_U07, L1P_U13	
EU5	zestawia i omawia zasady ochrony gatunków	L1P_W05, L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	egzamin z wykładów, sprawdziany z laboratoriów	W, L	
EU2	egzamin z wykładów, sprawdziany z laboratoriów	W, L	
EU3	sprawozdanie z zajęć terenowych	T	
EU4	sprawdziany z laboratoriów, ocena zadań na zajęciach terenowych	L, T	
EU5	egzamin z wykładów	W	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w zajęciach laboratoryjnych i terenowych	15	
	Udział w zajęciach wykładowych	10	
	Opracowanie sprawozdań	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	10	
	Przygotowanie do zaliczenia egzaminu i obecność na egzaminie	15	
	Zebranie i oznaczenie gatunków grzybów.	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		32	1,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Mańka K. 2005. Fitopatologia Leśna. Wyd. VI, PWRiL. 2. Fiedorow Z., Gołębiak B., Weber Z. 2001. Fitopatologia ogólna. Wydaw. Akademii Rolniczej w Poznaniu, Poznań 3. Kozłowska M., Konieczny G. 2003. Biologia odporności roślin na patogeny i szkodniki. Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Poznaniu, Poznań		
Literatura uzupełniająca	1. Oszako T. 2005. <i>Phytophthora</i> in nurseries and forest stands. Forest Research Institute 2. Oszako T. 2008. Choroby i zamieranie drzew i drzewostanów olszowych. Biblioteczka Leśniczego, zeszyt 271. 3. Oszako T. Zamieranie dębów w Europie. 2002. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. Inż. Tomasz Oszako, prof. PB	20. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Chemia środowiska leśnego							Kod przedmiotu	LN3025B	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
	10		20			2		Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wpływem rozwoju cywilizacji na jakość środowiska – hydrosfery, litosfery i atmosfery. Nabycie umiejętności badania jakości środowiska.									
Treści programowe	Wykład: Skład chemiczny środowiska (wody, powietrza, gleby). Procesy naturalne i antropogeniczne kształtujące środowisko. Podstawowe substancje zanieczyszczające środowisko leśne. Przemiany chemiczne, fotochemiczne i biochemiczne zanieczyszczeń antropogenicznych, wywoływane w poszczególnych elementach środowiska. Transport zanieczyszczeń. Laboratorium: Nieorganiczne i organiczne składniki wody i ścieków. Charakterystyka wskaźników jakości wody i ścieków. Reakcje zachodzące w atmosferze, krążenie pierwiastków w środowisku. Przemiany fizyko-chemiczne i biochemiczne zachodzące w wodzie. Kontrola jakości wód leśnych, weryfikacja i interpretacja otrzymanych wyników badań. Sposoby przygotowania i zabezpieczania materiałów do badań chemicznych. Zajęcia terenowe: Techniki pobierania próbek środowiskowych.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zajęcia laboratoryjne, ćwiczenia terenowe.									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne na ocenę; ćwiczenia laboratoryjne – praca zaliczeniowa pisemna na ocenę, ćwiczenia terenowe – zaliczenie ustne na ocenę.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna podstawowe substancje chemiczne zanieczyszczające środowisko i opisuje ich działanie.								L1P_W06	
EU2	Klasyfikuje i omawia zagrożenia powodowane działalnością człowieka.								L1P_W06	
EU3	Wykonuje pomiary parametrów procesów i reakcji zachodzących pod wpływem substancji chemicznych.								L1P_U02	
EU4	Opracowuje i analizuje wyniki wybranych eksperymentów biologicznych i chemicznych.								L1P_U04	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczające wykład								W	
EU2	kolokwium zaliczające wykład								W	

EU3	kolokwium, sprawozdania z ćwiczeń, wypowiedź ustna	L, T	
EU4	kolokwium, sprawozdania z ćwiczeń, wypowiedź ustna	L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w zajęciach laboratoryjnych	20	
	Udział w wykładach	10	
	Udział w zajęciach trenowych	2	
	Opracowanie sprawozdań	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	10	
	Przygotowanie zaliczenia	8	
RAZEM:		75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37	1,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		52	2,1
Literatura podstawowa	1. Szperliński Z. 2002. Chemia w ochronie i inżynierii środowiska, Oficyna Wydawnicza PW, W-wa 2. Szczukowska J., Siemieniuk A. 2010. Chemia wody i ścieków. Podstawy teoretyczne i praktyczne. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok 3. Kiedrzyńska L., Papciak D., Granops M. 2006. Chemia sanitarna. Wydawnictwo SGGW, W-wa 4. Praca zbiorowa. 2000. Laboratoryjne badanie wody, ścieków i osadów ściekowych, Wyd. PW, W-wa		
Literatura uzupełniająca	1. Kurnatowska A. (red.) 1997. Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy. PWN. Warszawa. 2. Laskowski R., Migula P. 2004. Ekotoksykologia. Od komórki do ekosystemu. PWRiL. Warszawa. 3. Hermanowicz W. i współautorzy. 2001. Fizyczno-chemiczne badanie wody i ścieków, Wyd. PWN, W-wa		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Ochrona środowiska z elementami toksykologii							Kod przedmiotu	LN3025A
								Rodzaj przedmiotu	obieralny
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10		20			2		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi procesami zachodzącymi pod wpływem substancji toksycznych występujących w środowisku. Nabycie umiejętności badania i analizy wybranych zagrożeń powodowanych działalnością człowieka.								
Treści programowe	Wykład: Klasyfikacja związków zanieczyszczających środowisko. Czynniki środowiskowe. Mechanizmy biodegradacji związków toksycznych w środowisku. Biokumulacja i biomagnifikacja. Związki promieniotwórcze. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Metody ochrony wód. Zanieczyszczenie powietrza. Problem odpadów. Hałas i mapy akustyczne. Wpływ nawozów sztucznych i pestycydów na środowisko. Zagrożenia ekosystemów leśnych. Ochrona środowiska w Polsce, UE i na świecie. Laboratorium: Obliczanie stężeń roztworów. Ocena wpływu zanieczyszczeń powietrza na środowisko przyrodnicze. Określenie progu toksyczności soli stosowanej do posypywania dróg. Oznaczanie zmian morfologicznych i fizjologicznych roślin powstałych na skutek zmian środowiskowych. Ocena reakcji skorupiaków <i>Daphnia sp.</i> na działanie roztworu wybranego związku chemicznego lub ścieków. Określenie stopnia szkodliwości środków chemicznych stosowanych w gospodarstwie domowym na rośliny. Metody selektywnego działania pestycydów na rośliny. Substancje zanieczyszczające żywność. Wpływ składników ścieków na kiełkowanie roślin i ich strukturę. Zanieczyszczenia fizykochemiczne wód i gleb Zajęcia terenowe: Techniki pobierania próbek środowiskowych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zajęcia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne na ocenę; ćwiczenia laboratoryjne – sprawozdania z ćwiczeń, ćwiczenia terenowe – sprawozdanie z ćwiczeń.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
EU1	Student zna podstawowe substancje toksyczne i opisuje ich działanie.								L1P_W06
EU2	klasyfikuje i omawia zagrożenia antropogeniczne środowiska								L1P_W06
EU3	wykonuje pomiary parametrów procesów i reakcji zachodzących pod wpływem substancji toksycznych								L1P_U02

EU4	opracowuje uzyskane z pomiarów dane empiryczne a następnie analizuje wyniki dla przeprowadzonych badań biologicznych i chemicznych	L1P_U04	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU2	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	sprawozdania z ćwiczeń	L, T	
EU4	sprawozdania z ćwiczeń	L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w zajęciach laboratoryjnych	20	
	Udział w wykładach	10	
	Udział w zajęciach terenowych	2	
	Opracowanie sprawozdań	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do sprawdzianów i zajęć laboratoryjnych	10	
	Przygotowanie zaliczenia	8	
RAZEM:		75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		37	1,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		52	2,1
Literatura podstawowa	1. Manahan S. E. 2006. Toksykologia środowiska. PWN. Warszawa. 2. Olczak R., Warcholińska A. U. (red.) 1999. Ochrona środowiska i żywych zasobów przyrody. Wyd. UŁ. Łódź. 3. Klimiuk E., Łebkowska M. 2003. Biotechnologia w ochronie środowiska. PWN. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Kurnatowska A. (red.) 1997. Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy. PWN. Warszawa. 2. Laskowski R., Migula P. 2004. Ekotoksykologia. Od komórki do ekosystemu. PWRiL. Warszawa. 3. Kremer P. 2011. Dzikie rośliny jadalne i trujące : ponad 200 ziół, jagód i orzechów. Warszawa : "Bellona"		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ekonomika leśnictwa						Kod przedmiotu	LN5049	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10	10						Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu ekonomiki produkcji leśnej i jej efektywności. Umiejętność definiowania i ustalania kosztów produkcji w gospodarstwie leśnym. Poznanie metod szacowania wartości lasu oraz metod szacowania strat w drzewostanach leśnych.								
Treści programowe	Wykład - Przedmiot i zakres ekonomiki leśnictwa. Ekonomika produkcji leśnej, funkcje lasu i gospodarstwa leśnego. Czynniki produkcji leśnej. Koszty własne produkcji leśnej, rodzaje kosztów. Efektywność gospodarowania w leśnictwie i metody jej określania. Kategorie produkcji w leśnictwie. Rachunek ekonomiczny w gospodarstwie leśnym, pojęcia i stosowane zasady racjonalnego gospodarowania. Teoretyczne podstawy ustalania cen na drewno. Wycena pozaprodukcyjnych funkcji lasu i ich znaczenie w realizacji polityki leśnej państwa. Ćwiczenia - Podstawy szacowania wartości lasu i wartości drzewostanów; statyczne, empiryczne i tablicowe. Szacowanie strat w drzewostanach, według metod klasycznych. Ustalanie średniej ceny podstawowych sortymentów drewna.. Szacowanie strat w drzewostanach powstałych w wyniku oddziaływania różnych czynników. Ekonomiczne problemy waloryzacji zasobów naturalnych i środowiska przyrodniczego, renta ekonomiczna w leśnictwie. Przychody i koszty związane z prowadzeniem gospodarki leśnej. Fundusz leśny – analiza wykorzystania.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia przedmiotowe - analityczne								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin pisemny, ćwiczenia – kolokwium zaliczeniowe (zadania praktyczne)								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student definiuje podstawowe pojęcia zakresu ekonomiki leśnictwa							L1P_W11	
EU2	klasyfikuje koszty według ich rodzaju i je interpretuje							L1P_W11	
EU3	zestawia i wylicza ekonomiczne kategorie produkcji w leśnictwie							L1P_W 11, L1P_U 13	
EU4	potrafi wyliczyć wartość drzewostanu z wykorzystaniem różnych metod							L1P_U17	
EU5	potrafi oszacować straty w drzewostanach							L1P_U12	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Egzamin zaliczający wykład	W	
EU2	Egzamin zaliczający wykład	W	
EU3	Egzamin zaliczający wykład, rozwiązanie zadań w ramach ćwiczeń	W, Ć	
EU4	Rozwiązanie zadań w ramach ćwiczeń, weryfikacja aktywności na ćwiczeniach	Ć	
EU5	Rozwiązanie zadań w ramach ćwiczeń, weryfikacja aktywności na ćwiczeniach	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	10	
	Przygotowanie i udział w egzaminie (13+2h)	15	
	Przygotowanie do kolokwium	10	
	Udział w konsultacjach związanych z wykładem i ćwiczeniami	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		27	1,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		20	0,8
Literatura podstawowa	1. Fiedor B. 2002., Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych, Wyd.C.H.Beck, Warszawa. 2. Szrama H. i in. 2005. Wybrane zagadnienia z ekonomiki leśnictwa. Wydaw. Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. 3. Kocel J. 2000. Znaczenie i kierunki racjonalizacji kosztów działalności Lasów Państwowych, w: Stan i perspektywy badań z zakresu urządzania lasu i ekonomiki leśnictwa. IBL, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1.Klocek A. 2003., Ekonomiczne aspekty leśnictwa w krajach Unii Europejskiej i w Polsce, Sylwan. 2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 stycznia 2003 w sprawie stanowisk, stopni służbowych oraz zasad wynagradzania w Służbie Leśnej. 3. Ustawa o lasach, Dz. U. nr 101, poz. 444.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sławomir J. Snarski	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie publiczne						Kod przedmiotu	LN4056B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10	10						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie wiedzy dotyczącej zasad funkcjonowania władzy publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem władzy samorządowej; umiejętność rozróżniania sektorów władzy publicznej i jej organów, rozpoznawanie kompetencji poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego. Poznanie roli poszczególnych organów samorządu terytorialnego w wykonywaniu zadań publicznych								
Treści programowe	Wykłady: Pojęcie i istota zarządzania publicznego. Segmenty władzy publicznej i ich zakres działania. Modele zarządzania publicznego. Zakres zarządzania publicznego. Jednostki samorządu terytorialnego jako jednostki publiczne. Podstawy organizacyjno-prawne funkcjonowania samorządu terytorialnego. Zarządzanie strategiczne w polskim samorządzie terytorialnym. Menadżerowie organizacji publicznych. Ćwiczenia: Zadania samorządu terytorialnego. Realizacja nadzoru nad lasami prywatnymi – analiza. Planowanie przestrzenne. Struktura organizacyjna jednostek samorządu terytorialnego. Organy samorządu terytorialnego i ich kompetencje. Rola samorządów terytorialnych w procesach rozwoju regionalnego. Finansowanie zadań publicznych ze szczególnym uwzględnieniem zadań samorządu terytorialnego. Samorząd terytorialny w państwach Unii Europejskiej - analiza								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowo-informacyjny, ćwiczenia analityczne								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, ćwiczenia - zaliczenie kolokwium, ocena zadań i prezentacji.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna modele zarządzania publicznego i podział kompetencji poszczególnych organów samorządu terytorialnego							L1P_W11	
EU2	Student zna podstawy prawne funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce							L1P_W11	
EU3	Student potrafi wyliczyć zadania samorządu terytorialnego i dokonać ich merytorycznej analizy							L1P_U13	
EU4	Student identyfikuje i interpretuje system zarządzania strategicznego w samorządach							L1P_W12, L1P_U13	
EU5	Student omawia i analizuje procesy rozwoju regionalnego							L1P_U11	

EU6	Student przedstawia i analizuje źródła finansowania zadań publicznych	L1P_U11	
EU7	Student potrafi przygotować tematyczne wystąpienie multimedialne i przeprowadzić dyskusję w zespole	L1P_U14	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU2	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	Kolokwium zaliczające wykład i zaliczające ćwiczenie	W, Ć	
EU4	Kolokwium zaliczające ćwiczenie	Ć	
EU5	Kolokwium zaliczające ćwiczenie	Ć	
EU6	Kolokwium zaliczające ćwiczenie, ocena prezentacji	Ć	
EU7	Ocena zadań i prezentacji	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Hausner J., 2008, Zarządzanie publiczne, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa. 2. Kożuch B. 2003. Zarządzanie publiczne w zarysie. Wydaw. Fundacja Współczesne Zarządzanie. Białystok. 3. Koźmiński A.K., 2005, Zarządzanie. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 4. Zalewski Alojzy (red).2005. Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym. Wydaw. Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1.Kożuch B. 2011. Skuteczne współdziałanie organizacji publicznych i pozarządowych, Monografie i Studia Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków. 2.Hausner J. 2002. Od idealnej biurokracji do zarządzania publicznego [w:] Maroda M. (red.) Wymiary życia społecznego. Polska na przełomie XX i XXI wieku, Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa. 3.Izdebski H. 2006. Introduction to Public Administration and Administrative Law, Liber, Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sławomir J. Snarski	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie środowiskiem						Kod przedmiotu	LN4056A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10	10						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Ekonomia								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu zarządzania środowiskowego w przedsiębiorstwie i w gminie. Znajomość oraz umiejętność interpretowania procedur zawartych w ISO 14001, EMAS, HACCP. Umiejętność konstruowania programów środowiskowych.								
Treści programowe	Wykłady: Zarządzanie środowiskiem w świetle koncepcji trwałego i zrównoważonego rozwoju. Teoretyczne podstawy organizacji systemu zarządzania środowiskiem. Organy, urzędy i instytucje podejmujące decyzje w zakresie zarządzania środowiskiem. Strategia rozwoju gminy w aspekcie zarządzania środowiskowego. Zarządzanie środowiskowe zgodne z normą ISO 14001. Europejski system ekozarządzania i audytu EMAS. Ćwiczenia: Analiza projektów polityki ekologicznej wybranych zasobów naturalnych. Analiza systemu gospodarki odpadami na przykładzie wybranych samorządów terytorialnych. Analiza dokumentacji zarządzania środowiskiem zgodną z normą ISO 14001. Zapoznanie się z procedurą wdrażania europejskiego systemu ekozarządzania i audytu EMAS. Strategia zrównoważonego rozwoju w samorządzie terytorialnym oraz w przedsiębiorstwie - opracowanie i prezentacja wybranego zagadnienia.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowo-informacyjny, ćwiczenia analityczne								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, ćwiczenia - ocena zadań i prezentacji								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student klasyfikuje podstawowe systemy zarządzania środowiskowego							L1P_W09, L1P_U13, L1P_K02	
EU2	potrafi wskazać instytucje i organy podejmujące decyzje w zakresie zarządzania środowiskiem							L1P_W09	
EU3	posiada umiejętność rozpoznawania i stosowania procedur w poszczególnych systemach zarządzania środowiskowego							L1P_U13	
EU4	analizuje i interpretuje normy zarządzania środowiskowego ISO 9001 i EMAS							L1P_U13	
EU5	potrafi przeanalizować wybraną dokumentację zarządzania środowiskowego i przeprowadzić dyskusję w zespole							L1P_U13, L1P_K01	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Kolokwium zaliczające wykład i ćwiczenia	W, Ć	
EU2	Kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	Kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć	
EU4	Kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć	
EU5	Ocena zadań i prezentacji	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1.Poskrobko B.(red.). 2003 Zarządzanie środowiskiem - teraźniejszość i przyszłość, Praca zbiorowa, Wydaw. Politechniki Białostockiej, Białystok. 2. Kowalkowski A., Janczy Z. (red.). 2002. Wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego w regionie z uwzględnieniem organizacji funkcjonujących w gminie i powiecie, Kielce – Warszawa. 3. Lewandowski J. 2000. Zarządzanie środowiskiem w przedsiębiorstwie, Politechnika Łódzka, Łódź.		
Literatura uzupełniająca	4. Wspólnotowy system ekzarządzania i audytu EMAS – poradnik dla administracji. 2005. Konsorcjum firm Royal Haskoning Rotterdam, SEI Tallinn oraz LEMTECH Konsulting sp. z o.o. Kraków, 2005. 5. Poskrobko B., 2007: Zarządzanie środowiskiem. Wyd. PWE Warszawa. 6. Ciechanowicz-McLean j. 2015. Prawo ochrony i zarządzania środowiskiem. Warszawa : "Difin"		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Sławomir J. Snarski	15.02.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Organizacja Lasów Państwowych						Kod przedmiotu	LN4068A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10				10	5		Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy z zakresu organizacji Lasów Państwowych i zarządzania gospodarką leśną.								
Treści programowe	Wykład: Przybliżenie zagadnień dotyczących zarządzania i gospodarowania ze szczególnym uwzględnieniem systemu finansowego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP). Pozyskiwanie informacji z baz danych i przedstawianie ich w zbiorczych raportach za pomocą zaawansowanej technologicznie platformy zarządzania informacją stosowaną we wszystkich jednostkach Lasów Państwowych – Business Objects. Historia, organizacja i finanse Państwowego Gospodarstwa Leśnego "Lasy Państwowe" (krótka historia rozwoju gospodarstwa leśnego, ogólna charakterystyka organizacji gospodarczej PGL LP, struktura organizacyjna PGL LP, funkcjonowanie i zadania komórek zarządu i ruchu w PGL LP). Zapoznanie z historią gospodarowania w lasach i zarządzania gospodarstwem leśnym. Omówienie rozwoju procedur legislacyjnych dotyczących gospodarki leśnej prowadzonej w lasach różnych form własności w okresie od XV do XX wieku. Pracownia specjalistyczna: Rachunkowość w organizacji gospodarczej Lasy Państwowe (rachunkowość finansowa i zarządcza, podstawowe elementy sprawozdania finansowego, ustalanie wyniku działalności gospodarczej i jego podział; ocena sytuacji finansowej jednostki na podstawie analizy sprawozdań finansowych). Podstawy SILP – Systemu Informatycznego LP. Ćwiczenia terenowe: praktyczne aspekty funkcjonowania jednostek organizacyjnych PGL LP na przykładzie konkretnych nadleśnictw								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, pracownia specjalistyczna i ćwiczenia terenowe - ocena zadań i sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student klasyfikuje podstawowe systemy zarządzania gospodarką leśną							L1P_W12	
EU2	Student potrafi wskazać instytucje i organy podejmujące decyzje w zakresie zarządzania PGL LP							1P_W12, L1P_U10	

EU3	Student potrafi przeanalizować wybraną dokumentację leśną i przeprowadzić dyskusję w zespole	1P_U14, L1P_U10
EU4	Rozumie wpływ gospodarki leśnej na funkcjonowanie i trwałość ekosystemów leśnych	L2P_U01
EU5	Ma świadomość potrzeby doksztalcania i samodoskonalenia w zakresie zarządzania gospodarstwem leśnym i rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie.	1P_U14, L1P_U18
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	W, Ps, T
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów	W
EU3	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T
EU4	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T
EU5	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni specjalistycznej i ćwiczeń terenowych	Ps, T
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	10
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5
	Udział w pracowni specjalistycznej	10
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10
	Przygotowanie sprawozdań z pracowni spec. i ćw. terenowych	10
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		30 1,2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25 1
Literatura podstawowa	1. Coroczne Raporty o stanie Lasów Państwowych. Wydaw. PGL LP. Warszawa. 2. Szujewski A. (red.) 2006. Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. Tom I – Okres międzywojenny. Centrum Informacyjne LP. Warszawa	
Literatura uzupełniająca	1. Broda J. 2000. Historia leśnictwa w Polsce. Wydaw. AR w Poznaniu.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	06. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie gospodarką leśną							Kod przedmiotu	LN4068B
								Rodzaj przedmiotu	obieralny
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4
	10				10	5		Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Uzyskanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu zarządzania gospodarką leśną.								
Treści programowe	Wykład: Historyczny zarys teorii zarządzania (szkoły: klasyczna, psycho-socjologiczna, systemowo-matematyczna, gry społecznej). Gospodarstwo jako forma organizacyjna (istota organizacji, zasady budowy struktury organizacyjnej, modele organizacyjne, formy organizacyjne i zasady funkcjonowania podmiotów gospodarczych, charakterystyka majątku jednostki gospodarczej). Kierowanie gospodarstwem leśnym (pojęcie kierowania, kadra kierownicza, podejmowanie decyzji kierowniczych, zasady kierowania, cechy osobowe i kwalifikacje kierowników). Charakterystyka gospodarstwa leśnego (cechy szczególne produkcji drewna; trwałość, równowaga, wielofunkcyjność lasu i gospodarki leśnej; rynkowa działalność gospodarstwa leśnego; nierynkowe (publiczne) funkcje (świadczenia) lasu i gospodarki leśnej). Rachunkowość w organizacji gospodarczej Lasy Państwowe (rachunkowość finansowa i zarządcza, podstawowe elementy sprawozdania finansowego, ustalanie wyniku działalności gospodarczej i jego podział; ocena sytuacji finansowej jednostki na podstawie analizy sprawozdań finansowych). Pracownia specjalistyczna: Zarządzanie gospodarstwem leśnym z zastosowaniem SILP: księgowość w SILP (podstawowe urządzenia księgowe, ewidencja bilansowa i pozabilansowa składników majątku jednostki gospodarczej oraz źródeł ich pochodzenia, zkładowy plan kont Lasów Państwowych); moduł „Inwentarz” w SILP (ewidencja majątku trwałego, naliczanie amortyzacji oraz umorzenia). Wykorzystanie oraz przetwarzanie danych SILP za pomocą aplikacji BusinessObjects (BO): budowa świata obiektów, zakres danych dostępnych w BO; raportowanie, zapytania i analizy ad hoc; tworzenie zestawień w postaci tabelarycznej, macierzowej oraz wykresów graficznych; zadawanie zapytań do baz danych (definiowanie warunków, tworzenie podzapytań, parametrów oraz list wartości). Moduł „Sprawozdawczość” w WebSILP na poziomie nadleśnictwa, regionalnej dyrekcji LP oraz Dyrekcji Generalnej LP. Kształtowanie wyniku jednostki gospodarczej – analiza wrażliwości z zastosowaniem arkusza kalkulacyjnego. Ocena wyniku finansowego jednostek organizacyjnych LP na podstawie wykonania zadań rzeczowych z zastosowaniem arkusza weryfikacyjnego. Kokpity menedżerskie zasilane danymi SILP dla pracowników szczebla kierowniczego. Ćwiczenia terenowe – praktyczne aspekty zarządzania jednostkami organizacyjnymi PGL LP na przykładzie konkretnych nadleśnictw								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, pracownia specjalistyczna i ćwiczenia terenowe - ocena sprawozdań i zadań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	

EU1	Student klasyfikuje podstawowe systemy zarządzania gospodarką leśną	L1P_W12, L1P_U14, L1P_K02	
EU2	potrafi wskazać instytucje i organy podejmujące decyzje w zakresie zarządzania gospodarką leśną	L1P_W12	
EU3	posiada umiejętność rozpoznawania i stosowania procedur w poszczególnych systemach zarządzania środowiskowego	L1P_U14	
EU4	analizuje i interpretuje wybrane normy zarządzania środowiskowego	L1P_U14	
EU5	potrafi przeanalizować wybraną dokumentację zarządzania środowiskowego i przeprowadzić dyskusję w zespole	L1P_U14, L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni spec. i ćw. terenowych	W, Ps, T	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów	W	
EU3	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni spec. i ćw. terenowych	Ps, T	
EU4	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni spec. i ćw. terenowych	Ps, T	
EU5	Ocena zadań i sprawozdań wykonanych w ramach pracowni spec. i ćw. terenowych	Ps, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w pracowni specjalistycznej	10	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	5	
	Przygotowanie sprawozdań	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		30	1,2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Poskrobko B. [red.]. 2003. Zarządzanie środowiskiem - teraźniejszość i przyszłość. Praca zbiorowa. Wydaw. Politechniki Białostockiej. Białystok. 2. Coroczne Raporty o stanie Lasów Państwowych. Wydaw. PGL LP. Warszawa. 3. Buraczewskiego A. (red.). 2018. Podstawy przedsiębiorczości dla leśników. Poznań: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu		
Literatura uzupełniająca	1. Szujecki A. (red.) 2006. Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. Centrum Informacyjne LP. Warszawa 2. Nogalski B. 2012. Koncepcje i metody zarządzania zasobami leśnymi : Polska i świat. Warszawa : CeDeWu Gdańsk : Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	06. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Edukacja przyrodniczo-leśna							Kod przedmiotu	L4047A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
	10	10						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z aktywnymi i biernymi metodami edukacji przyrodniczo leśnej. Przedstawienie innowacyjnych metod edukacji oraz wprowadzenie tematyki wykraczającej poza ramy obowiązujących podstaw programowych w szkołach. Zaprezentowanie metod zwiększających udział w edukacji przyrodniczo-leśnej różnych grup społecznych w tym osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.									
Treści programowe	Wykład: Różne metody edukacji przyrodniczo-leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem metod edukacji aktywnej. Edukacja uczniów, osób dorosłych, niepełnosprawnych i należących do różnych grup społecznych. Projektowanie ścieżek dydaktycznych na terenach leśnych i przygotowanie lekcji dotyczącej tematyki przyrodniczo-leśnej. Ćwiczenia: Praktyczne aspekty edukacji uczniów, osób dorosłych, niepełnosprawnych i należących do różnych grup społecznych. Projektowanie ścieżek dydaktycznych na terenach leśnych i przygotowanie lekcji dotyczącej tematyki przyrodniczo-leśnej.									
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy i informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe									
Forma zaliczenia	Wykład - kolokwium końcowe; ćwiczenia - kolokwium końcowe (50%), ocena zadań (samodzielnego przeprowadzenia zajęć edukacyjnych na zadany temat (50%))									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony oraz potrafi ją wykorzystać w edukacji.								L1P_W06	
EU2	Posiada ogólną wiedzę na temat kształtowania się kultury i historii leśnictwa w Polsce oraz potrafi wykorzystać te wiadomości w edukacji przyrodniczo-leśnej								L1P_W13, L1P_W09	
EU3	Posiada podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną odnoszącą się do obszaru leśnictwa i ochrony przyrody oraz potrafi przekazać ją w prosty sposób odbiorcom edukacji przyrodniczo-leśnej.								L1P_W13	
EU4	Zna zasady zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, organizacji systemów ekologicznych oraz potrafi przedstawiać je w sposób zrozumiały dla innych								L1P_W13	

EU5	Posiada umiejętności komunikowania się przy użyciu różnych technik w środowisku zawodowym leśników jak i poza nim	L1P_U15
EU6	Ma świadomość znaczenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za kształtowanie i stan środowiska leśnego	L1P_U17, L1P_U13
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	kolokwium zaliczające wykład	W
EU2	kolokwium zaliczające wykład	W
EU3	kolokwium zaliczające wykład	W
EU4	kolokwium zaliczające wykład	W
EU5	ocena zadań	Ć
EU6	kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	10
	Udział w wykładach	10
	Opracowanie zadań	10
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	5
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10
	RAZEM:	50
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25 1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25 1
Literatura podstawowa	1. Batorczak A. (red.) 2006. Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Wyd. UCBŚP UW. 2. Będkowski K. (red.) Studia i Materiały CEPL. Zeszyty - wybrane numery. 3. Walosik A. (red.). 2017. Edukacja przyrodnicza drogą podwyższania świadomości środowiskowej społeczeństwa. Kraków : Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego	
Literatura uzupełniająca	1. Symonides E. 2007. Ochrona przyrody. WUW. 2. Klamy H. 1999. Przyrodnicza ścieżka dydaktyczna w Cygańskim Lesie (Bielsko-Biała) : opracowanie zbiorowe. Bielsko-Biała : Wydział Gospodarki Miejskiej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego. 3. Janiuka R.M. 2002. Społeczne znaczenie wiedzy przyrodniczej. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	18.04.2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie turystyką w lasach							Kod przedmiotu	LN4047B	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
	10	10						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z formami zarządzania turystyką w lasach. Ukazanie możliwości rozwoju turystyki i rekreacji z uwzględnieniem ochrony ekosystemów leśnych i w miejscach uznanych jako przyrodniczo cenne.									
Treści programowe	Wykład: Zagrożenia ekosystemów leśnych i przyrodniczo cennych jakie generuje turystyka i rekreacja. Współczesne trendy w turystycznym zagospodarowaniu lasów. Ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania turystyki i rekreacji w Lasach Państwowych i w parkach narodowych. Ćwiczenia: Praktyczne aspekty organizacji turystyki w lasach. Zasady opracowania programu turystycznego dla jednostek LP i parków narodowych.									
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy i informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe									
Forma zaliczenia	Wykład - kolokwium końcowe, ćwiczenia - kolokwium końcowe (50%),ocena zadań (samodzielnego przygotowania programu turystycznego (50%))									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony oraz potrafi ją wykorzystać przy organizowaniu turystyki.								L1P_W09	
EU2	Posiada ogólną wiedzę na temat kształtowania się kultury i historii leśnictwa w Polsce oraz potrafi wykorzystać te wiadomości w przy organizowaniu turystyki.								L1P_W13	
EU3	Posiada podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną odnoszącą się do obszaru leśnictwa i ochrony przyrody.								L1P_W11	
EU4	Zna zasady zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, organizacji systemów ekologicznych .								L1P_W13	
EU5	Posiada umiejętności komunikowania się z turystami i osobami przyjeżdżającymi do lasu w celach rekreacyjnych.								L1P_U15	
EU5	Ma świadomość znaczenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za kształtowanie i stan środowiska leśnego.								L1P_U17	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczające wykład								W	

EU2	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU3	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU4	kolokwium zaliczające wykład	W	
EU5	ocena zadań	Ć	
EU6	kolokwium zaliczające ćwiczenia	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	10	
	Udział w wykładach	10	
	Opracowanie zadań	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Kobyłko G. (red.) 2000. Proekologiczne zarządzanie przedsiębiorstwem. Wyd. AE. 2. Toczek-Werner S. 2005. Podstawy rekreacji i turystyki. AWF. 3. Nesterowicz M. 2013. Prawo turystyczne. Wydaw. Wolters Kluwer Polska. 4. Cybula P. (red.) 2009. Transformacje prawa turystycznego. Proksenia. 5. Michniewicz G. 2012. Turystyka i sport. Aspekty organizacyjno-prawne. Poznań.		
Literatura uzupełniająca	1. Cybula P. 2012. Usługi turystyczne. Komentarz. 2. Gospodarek J. 2006. Prawo w turystyce. Wydaw. Diffin. 3. Kielbasiewicz - Drozdowska I., Siwiński W. 2001. Teoria i metodyka rekreacji. AWF.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Mikołaj Jalinik	18.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Praktyka zawodowa							Kod przedmiotu	LN4PrZ	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	4	
		120						Punkty ECTS	4	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami zagadnień poznanych w czasie realizacji studiów oraz podstawowymi zasadami funkcjonowania zakładów pracy. Konfrontacja wiedzy teoretycznej nabytej w toku studiów z praktyką. Zdobycie doświadczeń i nabycie umiejętności pracy w grupie.									
Treści programowe	Zakres prac wykonywanych w czasie praktyki dostosowany do profilu i charakteru działalności zakładu pracy (jednostek administracji państwowych, lasów państwowych, parków narodowych, instytucji badawczej). Obejmuje szkolenie BHP oraz wybrane zagadnienia z zakresu: zapoznanie się z procesem przygotowawczym/projektowym/wykonawczym, procesem produkcyjnym, sposobem zarządzania, marketingiem zakładowym. Zapoznanie się z zasadami funkcjonowania, organizacją pracy i obowiązkami personelu techniczno-administracyjnego, zdobycie doświadczenia w zakresie indywidualnego i zespołowego realizowania obowiązków zawodowych.									
Metody dydaktyczne	Funkcjonowanie w rzeczywistych warunkach pracy, rozmowy, wykonywanie zleconych zadań przez opiekuna, obserwacje.									
Forma zaliczenia	Zaliczenie na podstawie wypełnionych i potwierdzonych przez zakładowego opiekuna Tygodniowych Kart Praktyk. Opracowanie projektu tematycznego związanego z miejscem odbywania praktyki. W przypadku osób, które były zatrudnione w ramach stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę. praktykantowi wystawionego przez pracodawcę lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student poznaje zagadnienia technologiczne będące przedmiotem działalności zakładu i nabywa umiejętności rozwiązywania zaistniałych problemów.							L1P_U03, L1P_U05, L1P_U07, L1P_U08, L1P_U10		
EU2	poznaje system organizacji prac i zarządzania zespołami ludzkimi.							L1P_U13, L1P_U15		
EU3	wykonuje proste zadania pod nadzorem i samodzielnie oraz gromadzi dane (ewentualnie zbiera dane do pracy inżynierskiej)							L1P_U11		
EU4	poznaje warunki przyszłej pracy							L1P_K03		
EU5	potrafi pracować w zespole							L1P_K01		

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Opracowanie projektu tematycznego związanego z odbywaną praktyką		
EU2	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego		
EU3	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego		
EU4	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym		
EU5	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w procesach poznawczych stosowanych w zakładzie pracy	120	
	Opracowanie projektu tematycznego	20	
	RAZEM:	140	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		120	4,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		140	5,6
Literatura podstawowa	1. Regulamin praktyki zawodowej.		
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	05. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język angielski 5						Kod przedmiotu	LN5002A	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
		20						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	Język angielski 1, 2, 3, 4								
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.								
Treści programowe	Innowacje, wynalazki, sposoby rozwiązywania problemów, proces projektowania, produkty uboczne w leśnictwie.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna								
Forma zaliczenia	Zaliczenie pisemne z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Posiada znajomość struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających rozumienie i tworzenie złożonych tekstów.							L1P_U14	
EU2	Formułuje rozbudowane wypowiedzi, również związane ze swoją specjalnością.							L1P_U14	
EU3	Potrafi przygotować pisma z zakresu korespondencji służbowej.							L1P_U14	
EU4	Potrafi omówić rysunki, wykresy, diagramy związane z tematyką leśnictwa.							L1P_U14	
EU5	Potrafi tłumaczyć teksty o tematyce związanej z leśnictwem na język angielski.							L1P_U14	
EU6	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U15	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena testu śródsesemestralnego, ocena testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							C	
EU2	Ocena testu śródsesemestralnego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	
EU3	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	
EU4	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	
EU5	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	
EU6	Ocena prezentacji, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							Ć	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	20	
	Wykonanie zadań domowych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Realizacja prezentacji (autoprezentacja)	5	
	Przygotowanie do zaliczenia zajęć	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Kloc E. 2013. English in Forestry. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 2. Bonamy D. 2011. Technical English 3. Pearson Longman. 3. Fisiak J., Adamska-Sałaciak A., Idzikowski M., Jagła E., Jankowski M., Lew R. 2006. Słownik Współczesny angielsko-polski polsko-angielski. Pearson Longman. 4. Hewings M. 2005. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press.		
Literatura uzupełniająca	1. Weber M., Brzosko Ł. 2010. English for engineers. Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej. 2. Sieńko E., Bramska H. 2004. RU read E?. Wydawnictwo Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	zespół języka angielskiego SJO	01. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Język rosyjski 5							Kod przedmiotu	LN5002R	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5	
		20						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	Język rosyjski 1, 2, 3, 4									
Cele przedmiotu	Doskonalenie wszystkich sprawności językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego, zgodnego z kierunkiem studiów.									
Treści programowe	Korespondencja służbowa /listy, pisma/. Leksyka specjalistyczna. Zagadnienia gramatyczne: Imiesłów przymiotnikowy. Imiesłów przysłówkowy. Utrwalenie poznanych struktur morfologicznych i syntaktycznych na bazie omawianych tekstów.									
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja dydaktyczna									
Forma zaliczenia	Zaliczenie pisemne z oceną: testy śródsesemestralne, test modułowy, wypowiedzi pisemne i ustne, prace domowe, prezentacja.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Posiada znajomość struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających rozumienie i tworzenie złożonych tekstów.							L1P_U14		
EU2	Formuluje rozbudowane wypowiedzi, również związane ze swoją specjalnością.							L1P_U14		
EU3	Potrafi przygotować pisma z zakresu korespondencji służbowej.							L1P_U14		
EU4	Potrafi omówić rysunki, wykresy, diagramy związane z tematyką leśnictwa.							L1P_U14		
EU5	Potrafi tłumaczyć teksty o tematyce związanej z leśnictwem na język angielski.							L1P_U14		
EU6	Stosuje wybrane umiejętności miękkie w kontaktach interpersonalnych.							L1P_U15		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Ocena testu śródsesemestralnego, ocena testu modułowego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							C		
EU2	Ocena testu śródsesemestralnego, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							C		
EU3	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							C		
EU4	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							C		
EU5	Ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							C		
EU6	Ocena prezentacji, ocena wypowiedzi pisemnych i ustnych							C		

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach w ramach lektoratu języka obcego	20	
	Wykonanie zadań domowych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Realizacja prezentacji (autoprezentacja)	5	
	Przygotowanie do zaliczenia zajęć	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Cieplicka M., Torzewska W. 2007. Русский язык. Kompendium tematyczno-leksykalne. Wagros. 2. Milczarek W. 2007. Język rosyjski od A do Z. Repetytorium. Kram. 3. Mroczek T. 2009. Русская коммерческая корреспонденция. Dolnośląskie Wydawnictwo Edukacyjne. 4. Teksty specjalistyczne z Internetu, książek rosyjskich.		
Literatura uzupełniająca	1. Kowalska N., Samek D. 2004. Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego. REA. 2. Kuca Z. 2007. Język rosyjski dla średniozaawansowanych. WSiP. 3. Materiały z rosyjskojęzycznych portali internetowych, prasy i książek. 4. Samek D. 2009. Rozmówki polsko-rosyjskie. REA. 5. Słownik naukowo-techniczny rosyjsko-polski. 1999. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	zespół języka rosyjskiego SJO	01. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Fotogrametria. Komputerowa analiza obrazu						Kod przedmiotu	LN4060	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	10				10			Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Prezentowanie fotogrametrii, teledetekcji, fotointerpretacji i komputerowej analizy obrazu jako szeroko wykorzystywanych technik badawczej w leśnictwie. Uzyskanie przez studentów umiejętności przetwarzania, fotointerpretacji i analizy obrazów z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania.								
Treści programowe	Wykład: Fotografia satelitarna, lotnicza i naziemna jako źródło informacji. Podstawy fizycznego obrazowania. Możliwości wykorzystania obrazu w badaniach naukowych i praktyce. Podstawy fotogrametrii klasycznej i charakterystyczne możliwości jej wykorzystania. Teledetekcja. Charakterystyka obrazu cyfrowego i możliwości jego przetwarzania. Podstawy stereologii. Fotointerpretacja obrazów lotniczych i satelitarnych na potrzeby praktyki leśnictwa. Parametry morfometryczne wykorzystywane w pomiarach obiektów biologicznych i technicznych. Przykłady zastosowania komputerowej analizy obrazu. Detekcja różnych obiektów. Możliwości zastosowania komputerowej analizy obrazu w leśnictwie. Pracownia specjalistyczna: Fotointerpretacja obrazów lotniczych i satelitarnych na potrzeby praktyki leśnictwa. Charakterystyka oprogramowania wykorzystywanego do komputerowej analizy obrazu na przykładzie aplikacji QGIS i MULTIScan. Przykłady zastosowania komputerowej analizy obrazu. Procedura pomiarów morfometrycznych za pomocą komputerowej analizy obrazu.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Kolokwium zaliczające wykłady i pracownię specjalistyczną, ocena samodzielnie wykonanych zadań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student zna podstawowe metody i techniki stosowane w teledetekcji, fotogrametrii i fotointerpretacji wykorzystywane w leśnictwie							L1P_W03	
EU2	Zna podstawowe narzędzia i funkcje oprogramowania specjalistycznego stosowanego w fotogrametrii i fotointerpretacji na potrzeby leśnictwa							L1P_W10	
EU3	Potrafi wykorzystać specjalistyczne oprogramowanie do interpretacji obrazów lotniczych i satelitarnych							L1P_U04	

EU4	Umie analizować dane uzyskiwane dzięki fotointerpretacji oraz samodzielnie interpretować uzyskane wyniki	L1P_U01
EU5	Potrafi praktycznie wykorzystać wiedzę w zakresie przetwarzania fotografii lotniczej, satelitarnej i naziemnej	L1P_U08
EU6	Potrafi korzystać z podstawowych technologii informatycznych do wykonania pomiarów biometrycznych	L1P_U10
EU7	Posiada umiejętności pracy indywidualnej i samodzielnego rozwiązywania problemów w zakresie fotointerpretacji i komputerowej analizy obrazów	L1P_K03
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EU1	kolokwium zaliczeniowe, ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps, W
EU2	kolokwium zaliczeniowe, ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps, W
EU3	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
EU4	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
EU5	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
EU6	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
EU7	ocena zadań wykonanych przez studentów	Ps
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	10
	Udział w pracowni specjalistycznej	10
	Udział w konsultacjach	5
	Opracowanie zadań	35
	Przygotowanie do kolokwium zaliczającego	15
	RAZEM:	75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25 1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Będkowski K., Piekarski E. 2017. Podstawy fotogrametrii i teledetekcji dla leśników. Wyd. SGGW. 2. Kurczyński Z., Preuss R. 2011. Podstawy fotogrametrii. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej. 3. Grover C., Brundage B. 2007. Fotografia cyfrowa. Wydawnictwo Helion. 4. Wojnar L., Kurzydłowski K., Szala J. 2002. Praktyka analizy obrazu. Polskie Towarzystwo Stereologiczne.	
Literatura uzupełniająca	1. Zieliński K.W., Strzelecki M. 2002. Komputerowa analiza obrazu biomedycznego. Wstęp do morfometrii i patologii ilościowej. Wydawnictwo Naukowe PWN.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Sławomir Bakier, prof. PB, Dr inż. Dan Wołkowycki	16. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Hodowla lasu 1						Kod przedmiotu	L5022	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	20	20				5		Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z przyrodniczymi podstawami hodowli lasu. Nabycie umiejętności rozpoznawania wymagań siedliskowych gatunków lasotwórczych.								
Treści programowe	Wykład: Charakterystyka i rozmieszczenia lasów w świecie i w Polsce. Najważniejsze formacje leśne na kuli ziemskiej. Naturalne obszary rozsiedlenia drzew w Polsce. Krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne. Zespoły leśne i typy siedliskowe lasu. Życie zespołowe drzew, ich wzrost i rozwój. Charakterystyka cech drzewostanów. Czynniki ekologiczne środowiska leśnego - środowisko atmosferyczne, glebowe. Wymagania siedliskowe gatunków drzewiastych. Sposoby zagospodarowania lasu. Ćwiczenia i zajęcia terenowe: Charakterystyka cech drzewostanów. Charakterystyka czynników ekologicznych środowiska leśnego. Wymagania siedliskowe gatunków drzewiastych. Sposoby zagospodarowania lasu.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe, zajęcia terenowe.								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin ustno-pisemny, ćwiczenia przedmiotowe - zaliczenie według ocen zadań z ćwiczeń przedmiotowych, zajęcia terenowe – ocena zadań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student nazywa formacje leśne na świecie i w Polsce							L1P_W05	
EU2	Wymienia krainy przyrodniczo-leśne i zespoły roślinne							L1P_W06	
EU3	Potrafi określić wymagania siedliskowe drzew							L1P_U01	
EU4	Określa cechy wzrostowe i rozwojowe drzew							L1P_W05	
EU5	Umie scharakteryzować czynniki ekologiczne środowiska							L1P_U11	
EU6	Student zna i potrafi stosować podstawowe metody selekcji roślin drzewiastych							L1P_W04, L1P_U01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego							W	
EU2	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego, ocena zadań							W, T	
EU3	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego, ocena zadań							W, C	
EU4	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego, ocena zadań							W, C	
EU5	Ocena z egzaminu ustno-pisemnego, ocena zadań							W, T	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	20	
	Udział w ćwiczeniach	20	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	15	
	Opracowanie zadań z ćwiczeń przedmiotowych	20	
	Opracowanie zadań z zajęć terenowych	15	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		52	2,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		60	2,4
Literatura podstawowa	1.Jaworski A. 2018. Sposoby zagospodarowania, odnawianie lasu, przebudowa i przemiana drzewostanów. T. I. Powszechne wydawnictwo rolnicze i leśne. Warszawa. 2.Jaworski A. 2011.Charakterystyka hodowlana drzew i krzewów leśnych. T. III. Powszechne wydawnictwo rolnicze i leśne. Warszawa. 3.Zasady Hodowli Lasu. 2012. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 4.Dolatowski J. Seneta W.2018.Dendrologia. Wyd. 3. Wydawnictwo naukowe PWN. Warszawa		
Literatura uzupełniająca	1. Kondracki J. 2001. Geografia regionalna Polski. PWN. Warszawa. 2. Sokołowski A. W. 2006. Lasy północno-wschodniej Polski. Centrum Informacyjne LP. Warszawa 3. Ilmurzyński E. Włoczewski T. 2003. Hodowla Lasu. PWRiL. Warszawa		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Aleh Marozau	02.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia stacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Genetyka i selekcja drzew						Kod przedmiotu	L5069	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	10		10			5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wiedzą z zakresu genetyki i selekcji roślin oraz ich zadaniami. Studenci poznają genetyczne podstawy selekcji, dziedziczność i metody jej badania. Uzyskują wiedzę dotyczącą przyczyn zmienności i różnicowania roślin drzewiastych i ich właściwości. Poznają sposoby rozmnażania roślin drzewiastych pod kątem ich selekcji. Poznają różne metody selekcji.								
Treści programowe	Wykład: Ogólne pojęcia genetyki i selekcji roślin. Zadania genetyki i selekcji w leśnictwie. Genetyczne podstawy selekcji. Dziedziczność i metody jej badania. Przyczyny zmienności i różnicowania roślin drzewiastych i ich właściwości. Rozmnażanie roślin drzewiastych. Metody selekcji roślin drzewiastych. Selekcja przez dobór. Apomiksja, hybrydyzacja, mutageneza i poliploidalność. Laboratorium i ćwiczenia terenowe: Charakterystyka zmienności i różnicowania roślin drzewiastych i ich właściwości. Rozmnażanie roślin drzewiastych. Metody selekcji roślin drzewiastych.								
Metody dydaktyczne	Wykłady informacyjne, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia przedmiotowe.								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin ustno-pisemny; laboratorium – kolokwium ustne, ocena zadań; ćwiczenia terenowe – ocena sprawozdań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma ogólną wiedzę z zakresu pojęć genetyki i selekcji roślin oraz zadań tych dziedzin nauki.							L1P_W05, L1P_W01	
EU2	Student ma wiedzę z zakresu genetycznych podstaw selekcji.							L1P_W04	
EU3	Student zna podstawowe metody badania dziedziczności.							L1P_W02	
EU4	Potrafi interpretować wyniki badań genetycznych							L1P_U05	
EU5	Student zna i potrafi stosować podstawowe sposoby rozmnażania roślin drzewiastych pod kątem ich selekcji							L1P_U15	
EU6	Student zna i potrafi stosować podstawowe metody selekcji roślin drzewiastych							L1P_W04, L1P_U01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	

EU1	Egzamin, kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	W, L, T	
EU2	Egzamin, kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	W, L, T	
EU3	Egzamin, kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	W, L, T	
EU4	Kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	L, T	
EU5	Kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	L, T	
EU6	Egzamin, kolokwium z laboratorium, ocena zadań i sprawozdań	W, L, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w laboratorium	10	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	15	
	Przygotowanie sprawozdań z zajęć terenowych	10	
	Przygotowanie do laboratoriów i zajęć terenowych	10	
	Przygotowanie do kolokwium	10	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		32	1,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	2,4
Literatura podstawowa	1. Hartl D.L., Clark A.G. 2009. Podstawy genetyki populacyjnej. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. 2. Sabor J. 2006. (red.) Elementy genetyki i hodowli selekcyjnej drzew leśnych. Wyd. CILP. Warszawa. 3. Żebrowska J. 2018. Genetyka i hodowla roślin z elementami biotechnologii. Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie		
Literatura uzupełniająca	1. Puchniarski H. 2006. Ustawa o leśnym materiale rozmnożeniowym. Poradnik leśniczego. PWRiL. Warszawa 2. Ramawat K.G., Mérillon J.M., Ahuja M.R. 2014. Tree biotechnology. Boca Raton : CRC/Taylor & Francis 3. Green M.R., Sambrook J. 2012. Molecular cloning : a laboratory manual. Vol.1, 2. New York : Cold Spring Harbor Laboratory Press		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Aleh Marozau	14.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Pozyskiwanie drewna							Kod przedmiotu	LN5036
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	10			10		5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów ze sposobami, technikami i technologiami pozyskiwania drewna w Polsce i na świecie. Przekazanie wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z tymi procesami, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń występujących przy pozyskiwaniu surowca drzewnego.								
Treści programowe	Wykład: Definicja pojęć procesu produkcyjnego i procesu technologicznego i jego części składowych. Bezpieczeństwo i higiena pracy przy pracach z pozyskiwania drewna. Historyczne i współczesne uwarunkowania związane z pozyskiwaniem drewna. Baza surowcowa oraz nauka o drewnie jako surowcu odnawialnym. Techniki i technologie pozyskiwania drewna. Omówienie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej drewna okrągłego i stosowego iglastego i liściastego. Procesy produkcyjne występujące przy pozyskiwaniu. Pozyskiwanie drewna, a ochrona przyrody i środowiska w lasach. Zagrożenia ekologiczne. Maszyny i urządzenia stosowane przy ścinie, zrywce i wywozie drewna. Przychód, ewidencja i rozchód pozyskanego drewna. Pozyskiwanie drewna w wybranych krajach Unii Europejskiej i świata. Projekt i ćwiczenia terenowe: Opracowanie prezentacji z zakresu budowy, działania i zastosowania pilarek spalinowych i maszyn wielooperacyjnych wykorzystywanych w procesie technologicznym pozyskiwania drewna. Zaprojektowanie procesu technologicznego pozyskania drewna w danych warunkach siedliskowo-drzewostanowych. Odbiór drewna z wykorzystaniem rejestratora leśniczego w ujęciu praktycznym w terenie. Podstawy manipulacji surowca drzewnego z zastosowaniem norm jakościowo-wymiarowych obowiązujących w Polsce (w terenie).								
Metody dydaktyczne	Wykłady informacyjne, metoda projektów, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykład - egzamin pisemny, projekt – ocena zadań projektowych, kolokwium, zajęcia terenowe – ocena sprawozdań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
EU1	Student zna gatunki drzew i drewna, jakie mogą być pozyskiwane w ramach racjonalnej gospodarki leśnej								L1P_W05
EU2	Analizuje zagrożenia mogące wystąpić przy pozyskiwaniu drewna, zna przykłady zaistniałych wypadków (BHP).								L1P_W10
EU3	Zna budowę pilarki motorowej, zasady jej działania i działanie innych maszyn do pozyskania drewna								L1P_W08
EU4	Klasyfikuje zagrożenia mogące zaistnieć w procesie pozyskiwania drewna w związku z ochroną środowiska i przyrody, rozpoznaje zagrożenia i potrafi tym zagrożeniom przeciwdziałać.								L1P_U03

EU5	Potrafi stosować urządzenia stosowane przy ewidencji i rozchodzie pozyskanego drewna (rejestrator) oraz dokumenty stosowane w nadleśnictwach związane z pozyskiwaniem drewna.	L1P_U10
EU6	Porównuje procesy i technologie pozyskania drewna w różnych krajach świata.	L1P_U11, L1P_U09
EU7	Potrafi samodzielnie sprawować nadzór nad procesami związanymi z pozyskiwaniem drewna w lesie.	L1P_U07
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	
EU1	Egzamin z wykładów, ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych	W, P
EU2	Egzamin z wykładów, ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	W, P, T
EU3	Egzamin z wykładów, ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	W, P, T
EU4	Ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	P, T
EU5	Ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	P, T
EU6	Ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	P, T
EU7	Ocena z kolokwium, ocena zadań projektowych, ocena sprawozdań	P, T
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	10
	Udział w projekcie	10
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	15
	Opracowanie sprawozdań i zadań	15
	Przygotowanie do kolokwium	15
	RAZEM:	75
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		32 1,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45 1,8
Literatura podstawowa	1. Laurow Z. 2007. Pozyskanie drewna - praca zbiorowa. Wyd. SGGW. Warszawa. 2. Tomczak A. 2012. Pozyskiwanie drewna pilarką : techniczne ergonomiczne i organizacyjne aspekty pracy drwala. Poznań : Oficyna Wydawnicza G&P Gościański, Prętnicki 3. Zychowicz W. 2012. Metoda projektowania procesów pozyskania drewna oparta na potokach sortymentów. Warszawa : Wydaw. SGGW	
Literatura uzupełniająca	4. Basiński J. 2009. Operator pilarki do ścinki drzew. Wydawnictwo KaBe. 5. Laurow Z. 1999. Pozyskiwanie drewna i podstawowe wiadomości o jego przerobie. Wydawnictwo SGGW. Warszawa 6. Praca zbiorowa. 2012. Instrukcja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr inż. Sebastian Juszek, Dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	19. 03. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ochrona przyrody							Kod przedmiotu	LN2023	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5	
	10			10				Punkty ECTS	3	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie z najważniejszymi problemami i problematyką ochrony przyrody. Zaznajomienie studentów z potrzebami i metodami ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, ochrony szaty roślinnej i siedlisk przyrodniczych Polski oraz z prawnymi i praktycznymi możliwościami i uwarunkowaniami jej realizacji.									
Treści programowe	Wykład: Współzależność człowieka i przyrody w ujęciu historyczny i współczesnym. Wartość różnorodności biologicznej i krajobrazowej na świecie i w Polsce. Metody oceny oraz ochrony żywych zasobów przyrody. Międzynarodowa współpraca w ochronie przyrody. System prawny, organizacyjny i finansowy ochrony przyrody w Polsce. Poznanie najważniejszych praktyk ochrony przyrody. Formy ochrony przyrody. Projekt: Metody oceny oraz ochrony żywych zasobów przyrody. Zasady sporządzania operatów i planów ochrony przyrody.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia projektowe									
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne na ocenę, ćwiczenia projektowe – zaliczenie projektu na ocenę, kolokwium									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student wymienia najistotniejsze przepisy prawne w zakresie ochrony przyrody								L1P_W11	
EU2	charakteryzuje różne form ochrony przyrody z podaniem przykładów w Polsce i na świecie								L1P_W06	
EU3	rozumie związki między osiągnięciami ochrony przyrody a możliwościami ich wykorzystania w życiu społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej.								L1P_W13	
EU4	potrafi samodzielnie przygotować i zaprezentować temat z zakresu wybranej formy obszarowej ochrony przyrody oraz wybranego gatunku flory i fauny objętego ochroną gatunkową								L1P_U13	
EU5	identyfikuje zagrożenia powodowane działaniami gospodarczymi człowieka								L1P_W09	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	

EU1	Zaliczenie pisemne wykładu, kolokwium z ćwiczeń projektowych.	W, P	
EU2	Zaliczenie pisemne wykładu, kolokwium z ćwiczeń projektowych	W, P	
EU3	Zaliczenie pisemne wykładu, kolokwium z ćwiczeń projektowych	W, P	
EU4	zaliczenie przygotowanego projektu	P	
EU5	Zaliczenie pisemne wykładu, kolokwium z ćwiczeń projektowych	W, P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach projektowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	15	
	Przygotowanie projektu	20	
	Przygotowanie do kolokwium	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,5
Literatura podstawowa	1. Simonides E. 2007. Ochrona przyrody. Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. 2. Kaliszewski A, Sikora A. 2009. Prawne aspekty ochrony przyrody w lasach w Polsce w kontekście członkostwa w Unii Europejskiej. IBL, Sękocin Stary. 3. Kiryjow J. 2002. Zagadnienia gospodarcze lasów a funkcje ochrony przyrody. Wyd. SGGW, Warszawa. 4. Jermaczek A. 2006. Ochrona przyrody po europejsku. Wyd. Klubu Przyrodników, Świebódzin.		
Literatura uzupełniająca	1. Makomaska-Juchiewicz M, Tworka S. 2003. Ekologiczna sieć Natura 2000. IOP PAN, Kraków. 2. Pawlaczek P., Jermaczek A. 2000. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyr., Świebódzin. 3. Demianowicz J. 2009. Wilk. Żubr. Bóbr. Kampania na rzecz ograniczania szkód. Fundacja Zielone Płuca Polski, Białystok.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Ochrona lasu							Kod przedmiotu	LN4026
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	10	10				5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z metodami ochrony lasu przed szkodnikami wywoływanymi przez różnorodne czynniki biotyczne i abiotyczne. Przebieg zmian liczebności szkodliwych organizmów w rozumieniu gospodarki leśnej.								
Treści programowe	Wykład: Ochrona lasu przed ujemnym wpływem czynników natury nieożywionej (atmosferyczne, glebowe). Ochrona lasu przed szkodami powodowanymi przez czynniki biotyczne: bezkręgowce (niciansie, owady, pajęczaki, ślimaki), kręgowce (ptaki, ssaki). Ochrona lasu przed szkodami związanymi z działalnością człowieka: szkodnictwo leśne, źle prowadzona gospodarka leśna, turystyka, szkody przemysłowe i górnicze, pożary. Ćwiczenia: Analiza wybranych metod profilaktyki w szkółkach i drzewostanach leśnych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony lasu przed pożarami i uszkodzeniami przez czynniki abiotyczne np. ekstremalne warunki pogodowe. Zasady Integrowanej Ochrony Roślin (wdrażanie Dyrektywy KE). Szkody od zwierzyny leśnej i jej zapobieganie. Omówienie Instrukcji Ochrony Lasu i środków ochrony roślin zalecanych do stosowania w leśnictwie. Przygotowanie przez studentów projektu ochrony wybranego obiektu (szkółka, drzewostan) w postaci sprawozdania lub prezentacji na podstawie zagadnień ujętych w Instrukcji Ochrony Lasu. Ćwiczenia terenowe: Lustracja drzewostanów objętych gradacją kornika drukarza i występowaniem huby korzeniowej oraz analiza różnych wariantów postępowania. Praktyczne metody ochrony sadzonek w szkółce leśnej.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja								
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin pisemny; ćwiczenia kameralne i terenowe – kolokwium końcowe, ocena zadań i sprawozdań.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma wiedzę ogólną o funkcjonowaniu organizmów żywych na różnych poziomach organizacji, przyrody nieożywionej oraz zadaniach dotyczących ochrony lasu.							L1_W06	
EU2	Ma wiedzę o roli i znaczeniu środowiska leśnego, jego zagrożeniach i sposobach ochrony.							L1_W07	
EU3	Opisuje zagrożenia środowiska leśnego spowodowane działalnością człowieka i sposoby przeciwdziałania szkodom							L1_W12	
EU4	Potrafi dobrać odpowiednie metody ochrony lasu							L1_U03	
EU5	Potrafi identyfikować zagrożenia abiotyczne i biotyczne oraz źródła ich pochodzenia							L1_U07	
EU6	Ma świadomość społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za jakość i stan naturalnego środowiska leśnego							L1_K02	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu pisemnego	W	
EU2	Ocena z egzaminu pisemnego	W	
EU3	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU4	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU5	Ocena z egzaminu pisemnego, ocena z kolokwium z ćwiczeń	W, Ć, T	
EU6	Ocena sprawozdań i zadań z ćwiczeń kameralnych	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach kameralnych	10	
	Udział w wykładach	10	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Opracowanie zadań	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do egzaminu	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		30	1,2
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Oszako, T. 2004. Protection of forests against pest insects and diseases: European oak decline study case. Forest Research Institute. 2. Okorski, A., Pszczolkowska, A., Oszako, T., & Nowakowska, J. 2015. Aktualne możliwości i perspektywy wykorzystania fungicydów w leśnictwie. Leśne Prace Badawcze 3. Kubiak, K., & Oszako, T. 2011. Filtry biologiczne jako metoda ochrony siewek przed patogenami w szkółkach leśnych. Sylwan, 4. Kubiak, K., & Oszako, T. 2010. Filtry piaskowe w ochronie roślin przed chorobami w szkółkach. Leśne Prace Badawcze, 5. Oszako, T., Orlikowski, L. B., Gaszczyk, K., & Nowakowska, J. 2009. Inwazyjne lęgnowce jako nowy problem ochrony roślin. Notatnik Naukowy Instytutu Badawczego Leśnictwa, 6. Tkaczyk, M., Kubiak, K. A., Sawicki, J., Nowakowska, J. A., & Oszako, T. 2016. The use of phosphates in forestry. Forest Research Papers, 7. Oszako, T., Orlikowski, L. B., & Skrzypczak, C. 2009. Możliwości chemicznej i biologicznej ochrony szkółek leśnych przed <i>Phytophthora citricola</i>. Sylwan		
Literatura uzupełniająca	1. Grodzki, W., & Oszako, T. 2006. Current problems of forest protection in spruce stands under conversion. Instytut Badawczy Leśnictwa 2. Evans, H. F., & Oszako, T. (Eds.). 2007. Alien invasive species and international trade. Forest Research Institute. 3. Kannenberg K. 2016. Wybrane aspekty ochrony przyrody w polskich lasach. oruń : Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. Tomasz Oszako, prof. PB	20.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie obszarami Natura 2000							Kod przedmiotu	LN3054A
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	10			10				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Przekazanie wiedzy dotyczącej podstaw prawnych i zasad funkcjonowania obszarów Natura 2000. Poznanie uwarunkowań prowadzenia gospodarki leśnej w świetle wytycznych Dyrektyw Ptasiej i Siedliskowej. Przekazanie szczegółowej wiedzy na temat zasad planowania ochrony konserwatorskiej. Wykształcenie umiejętności oceny stanu przedmiotów ochrony i określania potrzeb ochrony na obszarach Natura 2000. Wykształcenie umiejętności technicznego projektowania zabiegów ochronnych oraz opracowania operatów ochrony przyrody.								
Treści programowe	Wykład: Dyrektywy Ptasia i Siedliskowa jako podstawy prawne funkcjonowania sieci Natura 2000. Zakres i zasady aktualizacji Standardowego Formularza Danych. Zasady planowania ochrony konserwatorskiej. Zasady opracowania planu zadań ochronnych i planu ochrony dla obszaru Natura 2000. Metody oceny stanu siedlisk i gatunków cennych przyrodniczo zgodnie z wytycznymi Państwowego Monitoringu Środowiska. Zasady i metody ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach leśnych. Techniczne projektowanie i kosztorysowanie zabiegów ochronnych, ocena ich skuteczności. Ocena oddziaływania na środowisko i kompensacja przyrodnicza. Projekt: Zakres i zasady aktualizacji Standardowego Formularza Danych. Zasady opracowania planu zadań ochronnych i planu ochrony dla obszaru Natura 2000. Metody oceny stanu siedlisk i gatunków cennych przyrodniczo zgodnie z wytycznymi Państwowego Monitoringu Środowiska. Zasady i metody ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach leśnych. Techniczne projektowanie i kosztorysowanie zabiegów ochronnych, ocena ich skuteczności.								
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, metoda projektów, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykłady – kolokwium pisemne; projekt – ocena projektów i sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
EU1	Student zna metody oceny zagrożeń dla gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz metody ochrony przyrody								L1P_W06
EU2	Opisuje i wyjaśnia zasady tworzenia i wdrażania planów zadań ochronnych i planów ochrony obszarów Natura 2000								L1P_W13
EU3	Wylicza i identyfikuje najczęściej spotykane w pn.-wsch. Polsce siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt umieszczone w Załącznikach Dyrektywy Siedliskowej oraz dobiera właściwe metody do potrzeb ich ochrony								L1P_U17

EU4	Ocenia zagrożenia i stan ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych zgodnie z przyjętą metodyką oraz funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarach leśnych	L1P_U17	
EU5	Potrafi zaprojektować technicznie zabiegi ochronne stosownie do potrzeb i ocenić ich skuteczność	L1P_U07, L1P_U17	
EU6	Potrafi ocenić odpowiedzialność społeczną, zawodową i etyczną leśnika za stan gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach leśnych	L1P_K02, L1P_U07	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	kolokwium zaliczające wykłady, ocena projektów i sprawozdań	W, P	
EU2	kolokwium zaliczające wykłady, ocena projektów i sprawozdań	W, P	
EU3	kolokwium zaliczające wykłady, ocena projektów i sprawozdań	W, P	
EU4	ocena projektów i sprawozdań	P, T	
EU5	ocena projektów i sprawozdań	P, T	
EU6	ocena projektów i sprawozdań	P, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w zajęciach projektowych	10	
	Przygotowanie do zajęć projektowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie projektów i sprawozdań z zajęć	25	
	Przygotowanie do kolokwium	15	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Antczak A., Buszko-Briggs M, Wronka M. 2003. Natura 2000 w lasach Polski – skrypt dla każdego. Ministerstwo Środowiska. 2. Iddle E., Bines T. 2004. Planowanie ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Wyd. Klubu Przyrodników. 3. Pawlaczyk P., Jermaczek A. 2009. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyrodników. 4. Simonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wyd. Uniw. Warszawskiego, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska. 2. Pawlaczyk P. 2009. Natura 2000. Niezbędnik leśnika. Wyd. Klubu Przyrodników. 3. Grootjans A., Wołejko L. (red.) 2007. Ochrona mokradeł w rolniczych krajobrazach Polski. Oficyna IN PLUS. 4. Makowska-Juchiewicz M. (red.) 2003. Ekologiczna sieć Natura 2000: problem czy szansa. Inst. Och. Przyrod. PAN, Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka, Dr inż. Dan Wołkowycki	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Podstawy prawa i administracji							Kod przedmiotu	LN5059A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5	
	10	10						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z zagadnieniami teoretycznymi z zakresu teorii prawa i administracji oraz z obowiązującymi regulacjami prawa i prawa administracyjnego. Nabycie podstawowej wiedzy z teorii prawa, prawa konstytucyjnego, prawa administracyjnego, procedury administracyjnej oraz wybranych podstaw prawa cywilnego									
Treści programowe	Wykład i ćwiczenia: Pojęcie prawa i systemu źródeł prawa. Norma prawna a przepis prawa. Język prawny a język prawniczy. Budowa aktu normatywnego oraz zasady niesprzeczności norm oraz reguły kolizyjne. Przedmiot i podmiot stosunku prawnego. Podstawowe pojęcia w teorii prawa: fakty prawne, zdarzenia prawne i działania prawne. Domniemanie prawne a domniemanie faktyczne. Stanowienie prawa a stosowanie prawa. Rola wykładni. Pojęcie, cechy i funkcje administracji publicznej oraz obszary jej działania. Cechy i podział prawa administracyjnego. Ustrojowe prawo administracyjne. Akty administracyjne i możliwość ich weryfikacji na drodze administracyjnej i sądowno-administracyjnej.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe.									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, ćwiczenia – zaliczenie pisemne									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student prezentuje podstawową wiedzę prawną odnoszącą się do leśnictwa							L1P_W11		
EU2	opisuje i wylicza podstawowe pojęcia ,instytucje i zasady związane z prawem pracy, prawem cywilnym i administracyjnym w odniesieniu do leśnictwa							L1P_W12		
EU3	potrafi dokonać analizy prawnej podejmowanych działań inżynierskich							L1P_U07		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń							W, C		
EU2	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń							W, C		
EU3	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń							W, C		

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	10	
	Konsultacje	5	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Góralczyk W. 2009. Podstawy prawa. Wyd. Akademickie i Profesjonalne sp. z o.o. Grupa Kapitałowa WSiP S.A., Warszawa 2. Możdżeń-Marcinkowski M. 2006. Wstęp do prawa administracyjnego ogólnego. Repertorium. Kantor Wydawniczy, Zakamycze. 3. Stawecki T., Winczorek P. 2003. Wstęp do prawoznawstwa, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. B. Szmulik, S. Serafin, K. Miaskowska 2007. Zarys prawa administracyjnego, Warszawa. 2. Chmaj M. 2007. Prawo administracyjne część ogólna. Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Handlu i Prawa inż. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa. 3. Morawski L. 2014. Podstawy filozofii prawa. Toruń : Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa. Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności "Dom Organizatora"		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Prawodawstwo ochrony środowiska							Kod przedmiotu	LN5059B	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5	
	10	10						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z zagadnieniami teoretycznymi z zakresu teorii prawa i administracji oraz z obowiązującymi regulacjami prawa i prawa administracyjnego. Nabycie podstawowej wiedzy z teorii prawa, prawa konstytucyjnego, prawa administracyjnego, procedury administracyjnej oraz wybranych podstaw prawa cywilnego.									
Treści programowe	Wykład i ćwiczenia – Pojęcie prawa i systemu źródeł prawa. Norma prawna a przepis prawa. Język prawny a język prawniczy. Budowa aktu normatywnego oraz zasady niesprzeczności norm oraz reguły kolizyjne. Przedmiot i podmiot stosunku prawnego. Podstawowe pojęcia w teorii prawa: fakty prawne, zdarzenia prawne i działania prawne. Domniemanie prawne a domniemanie faktyczne. Stanowienie prawa a stosowanie prawa. Rola wykładni. Pojęcie, cechy i funkcje administracji publicznej oraz obszary jej działania. Cechy i podział prawa administracyjnego. Ustrojowe prawo administracyjne. Akty administracyjne i możliwość ich weryfikacji na drodze administracyjnej i sądowno-administracyjnej.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe.									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne, ćwiczenia – zaliczenie pisemne									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student prezentuje podstawową wiedzę prawną ochrony środowiska								L1P_W11	
EU2	opisuje i wylicza podstawowe pojęcia ,instytucje i zasady związane z prawem ochrony środowiska								L1P_W12	
EU3	potrafi dokonać analizy prawnej podejmowanych działań inżynierskich								L1P_U07	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń								W, Ć	
EU2	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń								W, Ć	
EU3	Pisemne zaliczenie wykładu i ćwiczeń								W, Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)									Liczba godz.	

Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	10	
	Konsultacje	5	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	15	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Góralczyk W., 2009. Podstawy prawa, Wydawnictwo akademickie i Profesjonalne sp. z o.o. Grupa 2.Kapitałowa WSiP S.A. Akademia Leona Kuźmickiego, Warszawa. 2. Możdżeń-Marcinkowski M., 2006. Wstęp do prawa administracyjnego ogólnego, Repetytorium Kantor Wydawniczy Zakamycze. 3. Stawecki T., Winczorek P, 2003. Wstęp do prawoznawstwa, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Szmulik B., Serafin S., Miaskowska K., 2007. Zarys prawa administracyjnego, Warszawa. 2. Chmaj M., 2007. Prawo administracyjne część ogólna, Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Handlu i Prawa inż. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa. 3. Kudrycka B., 2009. Nauka administracji, Oficyna a Wolters Kluwer sp. z o .o., Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	23.03.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Odnawialne źródła energii							Kod przedmiotu	LN6005B	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5	
	10			10				Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów ze źródłami energii odnawialnej, ich zasobami i sposobami ich wykorzystania w życiu codziennym. Oddziaływaniem technologii energetyki odnawialnej na środowisko naturalne. Sposobami oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej w gospodarstwie domowym.									
Treści programowe	Wykład: Rodzaje źródeł energii odnawialnej. Energetyka jądrowa i technologie energetyki odnawialnej. Biomasa jako odnawialne źródło energii. Produkcja i rynek biopaliw stałych. Technologie energetycznego wykorzystania biomasy. Zalety i wady zagospodarowania biomasy na potrzeby energetyki. Ogniwa paliwowe. Technologie wodorowe. Energetyka słoneczna. Promieniowanie słoneczne. Kolektory, stawy i kominy słoneczne. Magazynowanie energii słonecznej i innych rodzajów energii. Ogniwa fotowoltaiczne. Pasywne systemy wykorzystania energii słonecznej w budownictwie. Energetyka wiatrowa. Projekt: Umiejętność doboru odpowiednich instalacji do określonych obiektów. Analiza i studia wykonalności i opłacalności inwestycji. Analiza ekologiczna.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zajęcia projektowe – studium przypadku									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne na ocenę; ćwiczenia projektowe – ocena projektu									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Potrafi scharakteryzować OZE i wie jakie są zasoby źródeł odnawialnych w Polsce i na świecie								L1P_W01	
EU2	Zna podstawy budowy maszyn i urządzeń do pozyskiwania i przetwarzania energii ze źródeł odnawialnych								L1P_W03	
EU3	Student potrafi dobrać elementy systemu solarnego do zadanych parametrów, tak aby system w jak najmniejszym stopniu ingerował w środowisko								L1P_U03	
EU4	Student potrafi zebrać i przeanalizować odpowiednie dane i na ich podstawie określić zasadność stosowania OZE								L1P_U05	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	zaliczenie pisemne								W	
EU2	zaliczenie pisemne								W	

EU3	ocena projektu	P	
EU4	ocena projektu	P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w projekcie	10	
	Opracowanie projektu	10	
	Przepracowanie do projektu	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Dobrzańska B., Dobrzański G, Kiełczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. PWN. Warszawa. 2. Lewandowski W. 2007. Proekologiczne odnawialne źródła energii. Wyd. Nauk.-Tech. Warszawa. 3. Zwoździak J. 2002. Człowiek, środowisko, zagrożenie. Oficyna Wyd. Politechniki Wrocławskiej. 4. Domka L. 2001. Dialog z przyrodą w edukacji dla ekorozwoju. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Jastrzębska G. 2008. Odnawialne źródła energii i pojazdy proekologiczne. WNT. Warszawa. 2. Bieszczada S., Sobota J. 1998. Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego. Wyd. AR. Wrocław. 3. Mannion A. M. 2000. Zmiany Środowiska Ziemi. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zagrożenia cywilizacyjne							Kod przedmiotu	LN6005A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5	
	10			10				Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest uświadomienie studentów i rozszerzenie ich wiedzy na temat zjawisk, mogących stanowić zagrożenie w intensywnie rozwijającym się społeczeństwie postindustrialnym. Zagrożenia wynikające z procesów naturalnych oraz niebezpieczeństwa związane z działalnością człowieka.									
Treści programowe	Wykład: Rodzaje zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych w kontekście ochrony przyrody. Katastrofy naturalne i powstałe w wyniku działalności człowieka. Trzęsienia ziemi, powodzie, osuwiska. Skutki powodzi i sposoby zabezpieczania się przed nimi. Lawiny – typologia i mechanizm zjawiska. Gospodarka odpadami. Problemy składowania odpadów radioaktywnych. Zmiany klimatyczne wywołane działalnością człowieka i ich zapobieganie. Projekt: Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, zajęcia projektowe – studium przypadku									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne na ocenę; ćwiczenia projektowe – ocena projektu									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Zna zagrożenia naturalne i antropogeniczne wpływające na środowisko naturalne								L1P_W01	
EU2	Potrafi dobrać odpowiednie metody i technologie w celu złagodzenia negatywnych skutków działalności człowieka na środowisko								L1P_U03	
EU3	Potrafi rozpoznać rodzaj i wielkość zagrożenia oraz dokonać zestawienia oddziaływań na wybrane obiekty								L1P_U06	
EU4	Potrafi ocenić zagrożenie wynikające z oddziaływań naturalnych bądź spowodowanych działalnością ludzką								L1P_U06	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	zaliczenie na ocenę								W	
EU2	ocena projektu								P	
EU3	ocena projektu								P	
EU4	ocena projektu								P	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w projekcie	10	
	Opracowanie projektu	10	
	Przygotowanie do zajęć projektowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładu	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		30	1,2
Literatura podstawowa	1. Dobrzańska B., Dobrzański G, Kielczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. PWN. Warszawa. 2. Lewandowski W. 2007. Proekologiczne odnawialne źródła energii. Wyd. Nauk.-Tech. Warszawa. 3. Zwoździak J. 2002. Człowiek, środowisko, zagrożenie. Oficyna Wyd. Politechniki Wrocławskiej. 4. Domka L. 2001. Dialog z przyrodą w edukacji dla ekorozwoju. Wyd. Nauk. PWN. Warszaw.		
Literatura uzupełniająca	1. Jastrzębska G. 2008. Odnawialne źródła energii i pojazdy proekologiczne. WNT. Warszawa. 2. Bieszczada S., Sobota J. 1998. Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego. Wyd. AR. Wrocław. 3. Mannion A. M. 2000. Zmiany Środowiska Ziemi. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	08.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Marketing produktów leśnych							Kod przedmiotu	LN7043A	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5	
	10	10						Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Wykorzystanie wiedzy marketingowej w zarządzaniu podmiotami leśnymi i sprzedaży produktów leśnych, w szczególności surowca drzewnego									
Treści programowe	Wykład: Podstawy i teoria marketingu, historia marketingu. Cykl życia produktu, strategię w różnych fazach cyklu życia produktu. Cena jako element marketingowy. Marketing i zasady obrotu surowcem drzewnym. Zasady organizacji sprzedaży drewna na rynku krajowym i zagranicznym. Kształtowanie się ceny detalicznej sprzedaży drewna. Marketingowa strategia sprzedaży produktów leśnych. Ćwiczenia: Marketing i zasady obrotu surowcem drzewnym. Zasady organizacji sprzedaży drewna na rynku krajowym i zagranicznym. Marketingowa strategia sprzedaży produktów leśnych.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe									
Forma zaliczenia	Wykład - kolokwium końcowe; ćwiczenia - kolokwium									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma podstawową wiedzę z zakresu matematyki, ekonomii i ekonomiki leśnictwa wykorzystywaną w marketingu produktów leśnych								L1P_W01	
EU2	ma wiedzę w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych, ich zarządzania, nadzoru, logistyki, kontroli i certyfikacji zajmujących się sprzedażą i obrotem produktów leśnych (drzewnych)								L1P_W12	
EU3	potrafi dokonać wstępnej syntezy i analizy ekonomicznej podejmowanych działań inżynierskich								L1P_U01	
EU4	posiada umiejętności pracy indywidualnej i samodzielnego rozwiązywania problemów								L1P_K01	
EU5	potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy								L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena kolokwium końcowego - wykłady								W	
EU2	Ocena kolokwium końcowego - wykłady								W	
EU3	Ocena kolokwium - ćwiczenia								C	
EU4	Ocena kolokwium - ćwiczenia								C	

EU5	Ocena kolokwium - ćwiczenia	C	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Michalski E. 2003. Marketing. Podręcznik akademicki. Wyd. PWN. 2. Kotler Ph., Armstrong G., Saunders J., Wong V. 2002. Marketing. Podręcznik europejski. PWE. Warszawa. 3. Las Polski – Dwutygodnik leśników i przyjaciół lasu (wybrane numery). 4. Biblioteczka leśniczego. Wyd. Świat Sp. z o.o. (wybrane zeszyty).		
Literatura uzupełniająca	1. Mruk H. 1996. Podstawy marketingu. Wyd. AE. 2. Kobyłko G. [red.] 2000. Proekologiczne zarządzanie przedsiębiorstwem. Wyd. AE. 3. strony internetowe: www.zilp.lasy.gov.pl/drewno (Portal leśno-drzewny), www.e-drewno.pl (System aukcyjny LP).		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Magdalena Greczuk	01. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Marketing turystyczny						Kod przedmiotu	LN7043B	
							Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	5
	10	10						Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Przybliżenie istoty marketingu usług turystycznych i rekreacyjnych w leśnictwie oraz przekazanie wiedzy teoretycznej i praktycznej dotyczącej marketingu usług turystycznych i rekreacyjnych.								
Treści programowe	Wykład i ćwiczenia: Marketing turystyczny w leśnictwie - usługi oraz marketing usług, produkt i oferta w usługach, procesy w usługach oraz cena i promocja. Znaczenie marketingu mix w usługach turystycznych i rekreacyjnych. Tzw. marketing wewnętrzny. Znaczenie jakości w ofertach usług turystycznych i rekreacyjnych w leśnictwie.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykłady – zaliczenie końcowe; ćwiczenia – kolokwium zaliczeniowe (50%) oraz prezentacja wybranego zagadnienia (50%)								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student ma podstawową wiedzę z zakresu leśnych procesów produkcyjnych oraz zna typowe technologie leśne							L1P_W01	
EU2	ma wiedzę w zakresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych, ich zarządzania, nadzoru logistyki, kontroli i certyfikacji z uwzględnieniem obszaru leśnictwa							L1P_W12	
EU3	wykorzystuje metody analitycznego opisu zjawisk zachodzących w na obszarach leśnych							L1P_U01	
EU4	potrafi dokonać wstępnej syntezy i analizy ekonomicznej podejmowanych działań inżynierskich							L1P_K01	
EU5	posiada umiejętność pracy indywidualnej i samodzielnego rozwiązywania problemów							L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z zaliczenia wykładów, ocena z zaliczenia ćwiczeń							Ć, W	
EU2	Ocena z zaliczenia wykładów							W	
EU3	Ocena z zaliczenia ćwiczeń, ocena z prezentacji							Ć	
EU4	Ocena z zaliczenia ćwiczeń, ocena z prezentacji							Ć	

EU5	Ocena z zaliczenia ćwiczeń, ocena z prezentacji	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie prezentacji i do zaliczenia ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Dudkiewicz D. 2009. Marketing usług turystycznych. Wyd. ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna. 2. Korowicki A. (red.) 2003. Uwarunkowania użytkowania turystycznego lasów i terenów zadrzewionych - zbiór materiałów pokonferencyjnych. 3. Panasiuk A., Januszewska M. i in. 2013. Marketing w turystyce i rekreacji. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN		
Literatura uzupełniająca	1. Altkorn J., 1994. Marketing w turystyce. Wyd. PWN. 2. Payne A., 1997. Marketing usług. Wyd. PWE. 3. Kruczek Z. 2010. Promocja i informacja w turystyce. Kraków : PROKSENIA		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. Mikołaj Jalinik, prof. PB	01. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Monitoring stanu lasu							Kod przedmiotu	LN5058A	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6	
	10	10				5		Punkty ECTS	2	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Poznanie zasad i realizacji monitoringu stanu lasów w Polsce na tle Europy, opanowanie praktycznej umiejętności oceny defoliacji i innych uszkodzeń drzew wg klasyfikacji stosowanej w Polsce, a opartej na zasadach ogólnoeuropejskich ICP Foresters, poznanie funkcjonowania monitoringu obszarów leśnych w Polsce.									
Treści programowe	Wykład: Monitoring stanu lasu, zasady organizacji i realizacji w Polsce i w Europie (ICP Forestes). Metody oceny zanieczyszczeń powietrza – monitoring techniczny i biologiczny. Teoretyczne aspekty oceny defoliacji drzew i innych uszkodzeń drzew w oparciu o metodykę IBL i międzynarodową wersję organizacji nadzorujących monitoring lasu ICP Forests. Bioindykacja i dobre bioindykatory. Skala porostowa. Waloryzacja przyrodnicza lasów i gruntów nieleśnych. Zmiany ekoklimatu na przykładzie badań IBL w Puszczy Białowieskiej. Zasady prowadzenia monitoringu intensywnego. Ćwiczenia kameralne i terenowe: Ocena defoliacji, vitalności i innych uszkodzeń drzew w ujęciu praktycznym (w terenie). Obliczanie i interpretacja syntetycznego wskaźnika uszkodzenia drzewostanu. Cele, założenia i realizowane prace badawcze w ramach monitoringu intensywnego na przykładzie stałej powierzchni badawczej IBL w Puszczy Białowieskiej. Automatyczna stacja meteorologiczna – budowa, działanie i zastosowanie – prezentacja terenowa..									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja.									
Forma zaliczenia	Wykład - zaliczenie pisemne; ćwiczenia audytoryjne, zajęcia terenowe – ocena zadań i sprawozdań.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	student: zna zakres i organizację monitoringu lasu w Polsce								L1P_W03	
EU2	znajduje w terenie stałą powierzchnię obserwacyjną I rzędu								L1P_U02	
EU3	wykonuje pomiary obowiązujące na stałych powierzchniach obserwacyjnych I rzędu								L1P_U04	
EU4	oblicza ładunki zanieczyszczeń i ocenia ich wpływ na stan zdrowotny lasu								L1P_U11	
EU5	potrafi pracować w zespole								L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się									

EU1	zaliczenie wykładów	W	
EU2	ocena wykonania zadań i sprawozdań z zajęć	C, T	
EU3	ocena wykonania zadań i sprawozdań z zajęć	C, T	
EU4	ocena wykonania zadań i sprawozdań z zajęć	C	
EU5	ocena wykonania zadań i sprawozdań z zajęć	T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w ćwiczeniach audytoryjnych	10	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	5	
	Opracowanie zadań i sprawozdań	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		30	1,2
Literatura podstawowa	1. Malzahn E.. 1999. Ocena zagrożeń środowiska przyrodniczego w strefie małych zagrożeń. Rozprawy i monogr. IBL. 2. Szujewski A. (red.) Próba szacunkowej waloryzacji lasów Puszczy Białowieskiej metodą zooindykacyjną". Wydawnictwo SGGW, Warszawa. 3. Czerepko J. (red.) 2008. Stan różnorodności biologicznej lasów w Polsce na podstawie powierzchni monitoringu Wyd. IBL Sękocin Stary, ss.136.		
Literatura uzupełniająca	1. Wawrzoniak J., Małachowska J. 1994. Monitoring techniczny i biologiczny na obszarze Sudetów Zachodnich. Prace IBL, B, 21 2. Paluch R. 2014. Tempo i kierunki zmian składu gatunkowego drzewostanów w Puszczy Białowieskiej. Leśne Prace Badawcze Vol. 75 (4): 385-406. 3. Borecki T., Keczyński A. 2002. Atlas ubytku aparatu asymilacyjnego drzew.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	22. 03. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Hodowla lasu 2							Kod przedmiotu	LN6022	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6	
	20	20				15		Punkty ECTS	4	
Przedmioty wprowadzające	Hodowla lasu 1									
Cele przedmiotu	Opanowanie metod odnawiania i pielęgnowania drzewostanów. Zdobywanie umiejętności planowania zabiegów hodowlanych. Poznanie zasad leśnego zagospodarowania gruntów porolnych i nieużytków.									
Treści programowe	Wykład: Pojęcie rębni. Zastosowanie różnych rodzajów i form rębni w gospodarstwie leśnym. Syntetyczna ocena rodzajów rębni. Przebudowa drzewostanów. Zasady projektowania składu gatunkowego odnowień. Odnowienie naturalne i sztuczne gatunków drzew. Ocena udatności upraw i odnowień naturalnych. Poprawki, uzupełnienia i dolesienia. Zalesianie gruntów porolnych, nieużytków i gruntów trudnych do odnowienia. Pielęgnowanie lasu. Ćwiczenia: Nabycie praktycznych umiejętności prowadzenia podstawowych czynności hodowli lasu, w tym projektowanie rębni różnego rodzaju i form w zależności od warunków przyrodniczo-leśnych, siedliskowych oraz charakterystyki drzewostanów. Ćwiczenia terenowe: Poznanie aktualnych praktyk stosowania w hodowli lasu w wybranych nadleśnictwach, różnych rodzajów i form rębni, odnowienia naturalnego i sztucznego, pielęgnowania lasu.									
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną, ćwiczenia przedmiotowe.									
Forma zaliczenia	Wykład – egzamin ustny i pisemny. Ćwiczenia – zaliczenie na podstawie ocen z wykonanych testów i zadania, dotyczącego projektowania rębni. Ćwiczenia terenowe – zaliczenie na podstawie oceny sprawozdania.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student klasyfikuje i omawia rodzaje i formy rębni							L1P_W03, L1P_U13		
EU2	Potrafi ocenić zalety i wady każdej rębni							L1P_W04, L1P_U13		
EU3	Zna zasady odnawiania gatunków drzew oraz przebudowy lasu							L1P_W05, L1P_U13		
EU4	Omawia i wie jak wykonać cięcia pielęgnacyjne w drzewostanach							L1P_W04, L1P_U13		
EU5	Potrafi ocenić udatność upraw i odnowień naturalnych							L1P_W06, L1P_U13		
EU6	Omawia zasady poprawek, uzupełnień i dolesień							L1P_W07, L1P_U13		
EU7	Potrafi przewidywać skutki działań w zakresie hodowli lasu							L1P_W11, L1P_U13		
EU8	Student jest gotów do kształtowania umiejętności współdziałania w grupie							L1P_K01		

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, C, T	
EU2	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, C, T	
EU3	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, C, T	
EU4	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, C, T	
EU5	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, C, T	
EU6	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, C, T	
EU7	Ocena z egzaminu, oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	W, C, T	
EU8	Oceny z testów, zadań i sprawozdań z ćwiczeń	C, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	20	
	Udział w ćwiczeniach	20	
	Udział w ćwiczeniach terenowych	15	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i obecność na nim	15	
	Opracowanie zadań i sprawozdań z ćwiczeń	15	
	Przygotowanie do testów z ćwiczeń	10	
	RAZEM:	100	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		62	2,5
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		60	2,4
Literatura podstawowa	1. Jaworski A. 2011. Sposoby zagospodarowania, odnawianie lasu, przebudowa i przemiana drzewostanów. T. I. Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa. 2. Kocjan S. 2010. Wybrane elementy techniki hodowli lasu. Uniwersytet Przyrodniczy. Poznań. 3. Zasady Hodowli Lasu. 2012. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. 4. Puchalski T. 2000. Rębnie w gospodarstwie leśnym. PWRiL.		
Literatura uzupełniająca	1. Murat E. 2006. Poradnik hodowcy lasu. Wyd. Świat. 2. Ilmurzyński E., Włoczewski T. 2003. Hodowla Lasu. PWRiL. Warszawa. 3. Bernadzki E. 2000. Cięcia odnowieniowe. PWRiL.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Aleh Marozau	14. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Urządzanie lasu						Kod przedmiotu	LN6031	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	10			30		10		Punkty ECTS	4
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Opanowanie metod analizy i opisu lasu jako podstawy zrównoważonej i racjonalnej gospodarki zasobami leśnymi. Opanowanie zasad, metod i technik opracowania operatów urządzania lasu.								
Treści programowe	Wykład: Przedstawienie rysu historycznego rozwoju przedmiotu oraz przegląd historycznych oraz aktualnych metod urzędzeniowych. Zasady organizacji gospodarstwa leśnego. Podstawy ładu czasowego i przestrzennego oraz wyboru celu produkcji. Przyrodnicze podstawy urządzania lasu. Klasyfikacja i identyfikacja siedlisk leśnych. Taksacja drzewostanów. Sporządzanie opisów taksacyjnych. Wykorzystanie zasobów i obszarów leśnych dla potrzeb gospodarczych i pozaprodukcyjnych. Metody i technologie sporządzania planów urzędzenia lasu dla lasów gospodarczych i objętych ochroną. Projekt: Sporządzanie opisów taksacyjnych. Metody i technologie sporządzania planów urzędzenia lasu dla lasów gospodarczych i objętych ochroną. Ćwiczenia terenowe: Klasyfikacja, identyfikacja i rozgraniczanie siedlisk leśnych w terenie. Praktyczne zasady taksacji drzewostanów.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia przedmiotowe, metoda projektów								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin końcowy; projekt – kolokwium zaliczeniowe, ocena projektów; zajęcia terenowe – sprawozdania, ocena projektów								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student zna przyrodnicze podstawy urządzania lasu, zna i stosuje metody klasyfikacji i identyfikacji siedlisk leśnych oraz taksacji drzewostanów							L1P_W02	
EK2	Zna i stosuje metody i technologie sporządzania planów urządzania lasu							L1P_W03	
EK3	Wykorzystuje specjalistyczne oprogramowanie do opisu i analizy siedlisk i drzewostanów na potrzeby urządzania lasu							L1P_U04	
EK4	Analizuje i interpretuje samodzielnie uzyskane dane dotyczące stanu lasu na podstawie aktualnej dokumentacji i danych z terenu							L1P_U05	

EK5	Opracowuje pod kierunkiem opiekuna poszczególne części operatu urządzeniowego	L1P_U12
EK6	Potrafi współdziałać i pracować w drużynie urządzeniowej	L1P_K01
EK7	Ma świadomość społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za jakość prac urządzeniowych	L1P_K01
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja
EK1	egzamin końcowy; kolokwium zaliczeniowe, ocena projektów i sprawozdań	P, W, T
EK2	egzamin końcowy; kolokwium zaliczeniowe, ocena projektów i sprawozdań	P, W, T
EK3	ocena sprawozdań i projektów	P, T
EK4	ocena sprawozdań i projektów	P, T
EK5	ocena sprawozdań i projektów	P, T
EK6	ocena sprawozdań i projektów	P, T
EK7	ocena sprawozdań i projektów	P, T
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w wykładach	10
	Udział w projekcie	30
	Udział w zajęciach terenowych	10
	Udział w konsultacjach	5
	Przygotowanie projektów i sprawozdań	25
	Przygotowanie do egzaminu i obecność na nim	20
	RAZEM:	100
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		57 2,3
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		65 2,6
Literatura podstawowa	1. Ważyński B. (red.) 2005. Poradnik urządzania lasu. Wyd. Świat. Warszawa. 2. Instrukcja urządzania lasu – cz.1–3. 2012. CILP. Warszawa. 3. Jaszczak R., Magnuski K. 2010. Urządzanie lasu. Poznań : Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu	
Literatura uzupełniająca	1. Bruchwald A., Borecki T., Olenderek H., Rosa W., Stępień E. 2004. Urządzanie lasu. Wyd. Fundacja Rozwój SGGW. Warszawa. 2. Rosa W., Stępień E.1996. Technologie sporządzania operatu urządzenia lasu. Wyd. SGGW. Warszawa. 3. Poznański R. 2004. Nowe metody regulacji w urządzaniu lasu. Kraków : Katedra Urządzania Lasu Akademii Rolniczej : Drukrol	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Rafał Paluch, prof. PB	26. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Inżynieria leśna						Kod przedmiotu	LN6033	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	10			10				Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Zapoznanie z pojęciami z zakresu budowy i remontów dróg leśnych, obiektów drogowych, obiektów małej retencji i zagospodarowania turystycznego w lasach. Poznanie elementów składowych procesu planowania i realizowania inwestycji w tym zakresie. Prezentacja typowych rozwiązań praktycznych w zakresie inżynierii leśnej.								
Treści programowe	Wykład: Podstawy prawne – prawo budowlane i in. przepisy. Elementy składowe drogi. Podział dróg leśnych. Nawierzchnie drogowe: gruntowe, żuźlowe, żwirowe, asfaltowe, tłuczniowe, stabilizowane. Obiekty drogowe. Planowanie sieci dróg i szlaków zrywkowych. Konserwacja i remonty dróg oraz obiektów drogowych. Nowoczesne technologie stosowane w budowie i remontach dróg. Podstawowe pojęcia regulacji i renaturalizacji stosunków wodnych. Urządzenia techniczne stosowane w małej retencji wodnej w lasach. Projektowanie, budowa, konserwacja i remonty urządzeń wodno-melioracyjnych, służących retencjonowaniu wód. Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne lasów. Podstawowe urządzenia techniczne w zagospodarowaniu turystycznym. Projekt: Projektowanie, budowa, konserwacja i remonty urządzeń wodno-melioracyjnych, służących retencjonowaniu wód. Projektowanie urządzeń technicznych w zagospodarowaniu turystycznym.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, metoda projektów								
Forma zaliczenia	Wykład – zaliczenie pisemne, projekt - ocena projektu								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student klasyfikuje grunty i opisuje fizyczne, chemiczne i mechaniczne własności gruntów							L1P_U01	
EK2	student wymienia kategorie dróg leśnych oraz opisuje ich budowę i ich parametry techniczne							L1P_W03	
EK3	student definiuje rodzaje i zakres remontów i konserwacji dróg leśnych oraz określa potrzeby remontowe dróg leśnych							L1P_U03	
EK4	student wymienia urządzenia techniczne stosowane przy budowie dróg leśnych i opisuje ich wykorzystanie							L1P_W08	

EK5	student rozpoznaje wpływ antropogenicznych zmian stosunków wodnych na ekosystemy leśne oraz omawia zakres i metody retencjonowania wód oraz renaturalizacji stosunków wodnych w lasach	L1P_U08, L1P_U12	
EK6	ma świadomość znaczenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za kształtowanie i stan środowiska leśnego	L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
EK2	zaliczenie wykładów	W	
EK3	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
EK4	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
EK5	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
EK6	zaliczenie wykładów, ocena projektów	W, P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w zajęciach projektowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zajęć projektowych, opracowanie projektów	30	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	20	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Drogi leśne. 2006. Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Warszawa – Bedoń. 2. Suwały M. 2000. Poradnik użytkownika lasu. Oficyna Edytorska „Wydawnictwo Świat”. Warszawa. 3. Praca zbiorowa. 2008. Wytyczne do realizacji obiektów małej retencji w Nadleśnictwach – Część techniczna. Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Postępy techniki w leśnictwie nr 75. 2000. – Problematyka nowoczesnych technologii budowy dróg, mostów i przepustów leśnych. Warszawa. 2. Koczwański S. 1988. Inżynieria i budownictwo leśne. PWN. Warszawa. 3. Poradnik leśniczego. 1991. SITLiD. Wydawnictwo Świat.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Dan Wołkowycki	16. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Ochrona własności intelektualnej						Kod przedmiotu	LN7062	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	10							Punkty ECTS	1
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawowymi aktami prawa oraz instytucjami chroniącymi własność intelektualną. Celem wykładów jest przedstawienie pojęć i zagadnień z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz prawa własności przemysłowej popartych przykładami z praktyki sądowej.								
Treści programowe	Pojęcie prawa własności intelektualnej i jego miejsca w systemie prawnym. Przedmiot i podmiot prawa autorskiego, zasady prawa autorskiego, rodzaje utworów, autorskie prawa majątkowe, dozwolony użytek publiczny, organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, plagiat, ochrona praw autorskich oraz cywilna i karna odpowiedzialność z tytułu naruszeń praw, utwory audiowizualne, programy komputerowe jako przedmiot ochrony, prawa autorskie i pokrewne w Internecie, ochrona wizerunku i adresata korespondencji, ochrona baz danych, prawo własności przemysłowej: prawo patentowe, prawo znaków towarowych, prawo wzorów przemysłowych, oznaczenia geograficzne, wzory użytkowe. Racjonalizacja a wynalazczość.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjno-problemowy								
Forma zaliczenia	Zaliczenie pisemne wykładów								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student prezentuje podstawową wiedzę prawną z zakresu prawa autorskiego i własności przemysłowej odnoszącą się do leśnictwa.							L1P_W15	
EK2	Opisuje i wylicza podstawowe pojęcia i zasady związane z ochroną własności intelektualnej w odniesieniu do leśnictwa.							L1P_W15	
EK3	Potrafi dokonać analizy prawnej podejmowanych działań inżynierskich.							L1P_U01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	Ocena z zaliczenia wykładu							W	
EK2	Ocena z zaliczenia wykładu							W	
EK3	Ocena z zaliczenia wykładu							W	

Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	udział w wykładach	10	
	udział w konsultacjach	5	
	przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	RAZEM:	25	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		15	0,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		0	0
Literatura podstawowa	3. Michniewicz G. 2010. Ochrona własności intelektualnej, Wyd. C.H.Beck, Warszawa. 4. Załucki M. (red.) 2010. Prawo własności intelektualnej, repetytorium. Difin. 3. Sieńczyło-Chłabicz J. (red.) 2011. Prawo własności intelektualnej. LexisNexis. 4. T. Nowak T. 2008. Ochrona własności intelektualnej, Wybrane zagadnienia, Wyd. Politechnika Białostocka, Białystok.		
Literatura uzupełniająca	1. Szymanek T. Prawo własności przemysłowej podręcznik akademicki. 2. Szewc A. (red.) 2003. Leksykon własności przemysłowej i intelektualnej. 3. Hetman J. 2008. Podstawy prawa własności intelektualnej.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr hab. inż. Mikołaj Jalinik, prof. nadzw. PB	11. 02. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Nasiennictwo i szkółkarstwo						Kod przedmiotu	LN6021	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	10				5	5		Punkty ECTS	3
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Poznanie zasad funkcjonowania leśnej bazy nasiennej w Polsce. Zapoznanie z nasionami wybranych gatunków drzew i krzewów, ich pozyskiwaniem, przechowywaniem oraz z produkcją materiału sadzeniowego na potrzeby leśnictwa w szkółkach. Nabycie praktycznych umiejętności w produkcji leśnego materiału sadzeniowego.								
Treści programowe	Wykład: Pozyskiwanie nasion, wyluszczenie nasion i ocena nasion. Spoczynek nasion i jego przewyciężanie. Przechowywanie i przysposabianie nasion do wysiewu. Leśna baza nasienna w Polsce. Rejonizacja nasienna w Polsce. Organizacja i działalność Biura Nasiennictwa Leśnego oraz Krajowej Komisji Nasiennictwa Leśnego. Szkółki leśne, rodzaje, warunki lokalizacji. Produkcja sadzonek na powierzchni otwartej, w warunkach kontrolowanych. Szkółki kontenerowe. Przechowywanie sadzonek. Ochrona szkółek. Wegetatywne rozmnażanie drzew i krzewów. Pracownia specjalistyczna i ćwiczenia terenowe: Organizacja szkółek leśnych, rodzaje szkółek, warunki lokalizacji. Organizacja produkcji sadzonek na powierzchni otwartej, w warunkach kontrolowanych. Szkółki kontenerowe. Przechowywanie sadzonek. Ochrona szkółek. Wegetatywne rozmnażanie drzew i krzewów.								
Metody dydaktyczne	Wykłady informacyjne, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Wykłady – egzamin ustno-pisemny, pracownia specjalistyczna – ocena zadań, zajęcia terenowe – ocena sprawozdań								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student rozpoznaje nasiona wybranych gatunków drzew i krzewów leśnych, zna ich cechy oraz ma wiedzę dotyczącą metod ich przechowywania i wysiewu.							L1P_W02	
EK2	Zna różnorodne technologie produkcji materiału sadzeniowego. Potrafi zaplanować cykl produkcji sadzonek stosownie do wymagań odbiorcy (obliczenie powierzchni, przygotowanie gleby, nawożenie, pielęgnacja, wykorzystanie maszyn i urządzeń, wyjmowanie i transport).							L1P_W04, L1P_U16	
EK3	Potrafi wyliczyć wielkość siewu oraz ilość materiału sadzeniowego i zaplanować odpowiednie zabiegi ochronne.							L1P_U16	

EK4	Jest odpowiedzialny i ma świadomość konsekwencji swoich decyzji.	L1P_K02	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	Egzamin, ocena zadań, ocena sprawozdań	W, Ps, T	
EK2	Egzamin, ocena zadań, ocena sprawozdań	W, Ps, T	
EK3	Ocena zadań, ocena sprawozdań	Ps, T	
EK4	Ocena zadań, ocena sprawozdań	Ps, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w pracowni specjalistycznej	5	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do egzaminu i udział w nim	20	
	Opracowanie zadań i sprawozdań	30	
	RAZEM:	75	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		27	1,1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Wesoly W., Hauke M. 2009. Szkółkarstwo leśne od A do Z. Wyd. CILP. Warszawa. 2. Fonder W., Matras J., Załęski A. 2007. Leśna baza nasienna w Polsce. Wyd. CILP. Warszawa. 3. Załęski A. 2000. Zasady i metodyka oceny nasion w Lasach Państwowych. CILP. Warszawa.		
Literatura uzupełniająca	1. Puchniarski H. 2006. Ustawa o leśnym materiale rozmnożeniowym. Poradnik leśniczego. PWRiL. Warszawa. 2. Gil W., Kinelski S. 2015. Nasiona i siewki drzew. Warszawa : MULTICO 3. Nasiennictwo (pod red. Duczmał W., Tucholska H.). 2000. Poznań : PWRiL		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Aleh Marozau	14.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Transport leśny						Kod przedmiotu	LN6034	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
	10			10				Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z nowoczesnymi technologiami, konstrukcjami, organizacją transportu surowca leśnego oraz problematyką inżynierii transportu leśnego. Nabycie umiejętności projektowania i organizowania procesów transportowych w leśnictwie, a szczególnie transportu drewna.								
Treści programowe	Wykład: Wiadomości ogólne o transporcie. Definicje transportu. Podział transportu. Charakterystyczne cechy transportu leśnego. Operacje transportowe w procesie pozyskiwania drewna. Infrastruktura transportu leśnego. Zrywka drewna. Formy transportu leśnego. Wywóz drewna. Składnice drewna i mechanizacja prac składnicowych. Spedycja drewna w Polsce. Zasady eksploatacji taboru i organizacji prac transportowych. Obsługa techniczna taboru transportowego. Zasady gospodarowania olejami, paliwami i ogumieniem w transporcie leśnym. Wskaźniki techniczno-ekonomiczne w transporcie drewna. Problemy ochrony pracy i BHP w transporcie drewna. Ćwiczenia projektowe: projekt dotyczący oceny wydajności transportu (zrywka za pomocą forwardera) w zależności od różnych warunków przyrodniczych, technologicznych oraz ekonomicznych.								
Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, metoda projektów								
Forma zaliczenia	Wykłady – zaliczenie pisemne, zajęcia projektowe – ocena z projektu.								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student podaje definicję transportu i jego podział i formy, wymienia charakterystyczne cechy transportu leśnego oraz omawia infrastrukturę transportu leśnego.							L1P_W03	
EK2	wymienia i omawia operacje transportowe w procesie pozyskiwania drewna, wywózki drewna i spedycji							L1P_W04	
EK3	omawia wskaźniki techniczno-ekonomiczne w transporcie drewna							L1P_U01	
EK4	projektuje proces transportowy w leśnictwie							L1P_U03	
EK5	ma świadomość ryzyka i potrafi ocenić skutki wykonywanej działalności w leśnictwie							L1P_K02	

EK6	potrafi stosować innowacyjne rozwiązania służące podnoszeniu wydajności pracy środków technicznych w transporcie leśnym	L1P_U09	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	ocena z zaliczenia wykładów, ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	W, P	
EK2	ocena z zaliczenia wykładów, ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	W, P	
EK3	ocena z zaliczenia wykładów, ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	W, P	
EK4	ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	P	
EK5	ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	P	
EK6	ocena projektu wykonanego w ramach zajęć projektowych	P	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w wykładach	10	
	Udział w zajęciach projektowych	10	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie do zaliczenia wykładów	10	
	Przygotowanie projektów	15	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Laurow Z. 1999. Pozyskiwanie drewna i podstawowe wiadomości o jego przerobie. Wydaw. SGGW. Warszawa. 2. Sosnowski J. 2002. Szlaki zrywkowe w proekologicznym gospodarstwie leśnym. Cz. I – III. Sylwan. 3. Marciniak T. Szkoda M. 2013 Analiza łańcucha dostaw surowca drzewnego. Nr 3. Autobusy. Technika, eksploatacja, systemy transportowe. 4. Dziaduch I. 2016. Ewolucja łańcucha dostaw drewna po 1985 roku. Nr 81. Studies & Proceedings of Polish Association for Knowledge Management.		
Literatura uzupełniająca	1. Kubiak M. 1978. Transport leśny. AR Poznań. 2. Kozikowski K. 1998. Organizacja i technologia transportu drewna. AR Kraków. 3. Sosnowski J. 1996. Ćwiczenia z transportu drewna. AR Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Aleh Marozau	08. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Inwentaryzacja przyrodnicza lasu						Kod przedmiotu	LN6035	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
				10		5		Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	-								
Cele przedmiotu	Poznanie zasad, metod i technik przyrodniczej inwentaryzacji, waloryzacji i oceny stanu środowiska leśnego. Poznanie związków pomiędzy biotycznymi i abiotycznymi elementami lasu (rzeźbą terenu, glebą, warunkami wodnymi, klimatem, roślinnością, fauną), ich wzajemnym oddziaływaniem oraz wpływu człowieka na wartość przyrodniczą lasu.								
Treści programowe	Projekt i ćwiczenia terenowe: Inwentaryzacja przyrodnicza w zasadach dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Metody inwentaryzacji geobotanicznej: inwentaryzacja zagrożonych i chronionych gatunków roślin, zbiorowisk roślinnych oraz siedlisk przyrodniczych. Inwentaryzacja gatunków zwierząt. Inwentaryzacja zasobów martwego drewna. Inwentaryzacja cennych przyrodniczo elementów krajobrazu. Metody wielkoobszarowej inwentaryzacji lasu. Metody teledetekcyjne w inwentaryzacji przyrodniczej. Oceny stanu siedlisk i gatunków o wysokiej wartości przyrodniczej. Ocena różnorodności biologicznej i waloryzacja przyrodnicza.								
Metody dydaktyczne	Metoda projektów, ćwiczenia przedmiotowe								
Forma zaliczenia	Projekt – kolokwium zaliczeniowe, ocena projektów; zajęcia terenowe – ocena projektów								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student zna i potrafi identyfikować typy siedlisk przyrodniczych, potrafi zidentyfikować występujące w lesie rośliny i zwierzęta							L1P_W05, L1P_U01	
EK2	Zna zależności pomiędzy różnymi elementami (ożywionymi i nieożywionymi) środowiska leśnego.							L1P_W05	
EK3	Umie określić stan oraz wartość przyrodniczą wybranego fragmentu lasu i jego zagrożenia							L1P_W06, L1P_U02, L1P_U05	
EK4	Potrafi stosować różne metody inwentaryzacji przyrodniczej stosownie do potrzeb i opracowywać uzyskane wyniki							L1P_U05, L1P_U17	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	Kolokwium, ocena projektów							P, T	

EK2	Kolokwium, ocena projektów	P, T	
EK3	Ocena projektów	P, T	
EK4	Ocena projektów	P, T	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w projekcie	10	
	Udział w zajęciach terenowych	5	
	Udział w konsultacjach	5	
	Opracowanie projektów	20	
	Przygotowanie do kolokwium	10	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		20	0,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		45	1,8
Literatura podstawowa	1. Obidziński A. (red.) 2017. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza. Metody naziemne i geomatyczne. Wyd. SGGW. 2. Wysocki Cz., Sikorski P. 2009. Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu. Wydawnictwo SGGW. 3. Szyszko J., Rylke J., Jeżowski P. (red.) 2002. Ocena i wycena zasobów przyrodniczych. Wydawnictwo SGGW.		
Literatura uzupełniająca	1. Matuszkiewicz J. M. 2008. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN. Warszawa. 2. Ważyński B. (red.) 2005. Poradnik urządzania lasu. Wyd. Świat. Warszawa. 3. Matuszkiewicz W. 2012. Zbiorowiska roślinne Polski : ilustrowany przewodnik : lasy i zarośla. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN		
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Dan Wołkowycki	17. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka

Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny
Nazwa przedmiotu	Wejście na rynek pracy							Kod przedmiotu	LN5057
								Rodzaj przedmiotu	obieralny
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6
		20						Punkty ECTS	1
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z wiedzą z zakresu kształtowania kariery zawodowej. Przedstawienie modeli i strategii kariery zawodowej. Przedstawienie źródeł informacji służących rozsądnemu podejmowaniu decyzji dotyczących kreowania własną karierą zawodową i budowaniu ścieżki kariery.								
Treści programowe	Ćwiczenia: Podstawowe pojęcia, istota kariery zawodowej. Czynniki ważne przy planowaniu kariery zawodowej. Modele kariery. Rozpoznanie rynku pracy – źródła informacji o miejscach pracy. Filary kariery zawodowej: kompetencje zawodowe. Formy zatrudnienia: rodzaje umów o pracę, samozatrudnienie, elastyczne formy zatrudnienia. Przygotowanie dokumentów aplikacyjnych – zasady pisania CV i listu motywacyjnego. Zasady tworzenia biznesplanu.								
Metody dydaktyczne	Ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja								
Forma zaliczenia	sprawdziany, ocena prezentacji i wypowiedzi, kolokwium pisemne								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Potrafi zdefiniować markę osobistą-personalbranding oraz zna metody jej budowania w oparciu o techniki marketingowe, wykorzystanie social mediów oraz kompetencje osobiste							L1P_W12, L1P_K03	
EK2	Formułuje cele w obszarze zawodowym i osobistym oraz strategię ich realizacji wykorzystując techniki skutecznej motywacji, zarządzania czasem i stresem							L1P_U05, L1P_K01	
EK3	Stosuje wiedzę z zakresu podejmowania decyzji do wyboru optymalnego rozwiązania							L1P_U15	
EK4	Koryguje i ulepsza swoją wiedzę odnośnie kształtowania własnej ścieżki zawodowej, ma świadomość ryzyka podejmowanych decyzji							L1P_U18, L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	

EK1	ocena ze sprawdzianów przygotowania do zajęć i kolokwium	Ć	
EK2	ocena sprawdzianów przygotowania do zajęć	Ć	
EK3	ocena prezentacji, ocena ze sprawdzianów przygotowania do zajęć i kolokwium	Ć	
EK4	ocena wypowiedzi podczas zajęć	Ć	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach	20	
	Przygotowanie do ćwiczeń	3	
	Przygotowanie prezentacji	2	
	Konsultacje	5	
	RAZEM:	30	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1. Król H., Ludwiczynski A. 2011. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Tworzenie kapitału ludzkiego organizacji. Wydawnictwo Naukowe PWN. 2. Armstrong M. 2007. Zarządzanie zasobami ludzkimi (HR), Wyd. Wolters Kluwer Polska. 3. Suchar M. 2002. Modele karier. Wyd. C. H. Beck. 4. Suchar M. 2003. Kariera i rozwój zawodowy. Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp z o. o.		
Literatura uzupełniająca	1. Berring A., Głogowski T. 2000. Curriculum Vitae. Listy motywacyjne. Wyd. Oficyna Wydawnicza. 2. Szydłowski B. 2000. Praktyczny poradnik poszukiwania pracy. Firma Usługowo-Wydawnicza „Help-Pol”. 3. Sobocka-Szczapa H. (red.) 2010. Mobilność zawodowa, edukacyjna i przestrzenna w województwie podlaskim. Wyd. Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku. 4. Kubik K. 2005. Menedżer w przedsiębiorstwie przyszłości. Wyd. Dom Organizatora. 5. Czarkowska L. 2010. Coaching as a method of developing humanpotential. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne: Kozminski University. 6. Pocztowski A. 1998. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Zarys problematyki i metod. Oficyna Wydawnicza ANTYKWA.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	28.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Zarządzanie karierą							Kod przedmiotu	LN5057B	
								Rodzaj przedmiotu	obieralny	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6	
		20						Punkty ECTS	1	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest nabycie przez studentów umiejętności autodiagnozy własnych preferencji zawodowych oraz wzbudzanie własnej motywacji wewnętrznej. Rozwijanie kompetencji służących do osiągania zaplanowanych celów zawodowych. Poznanie sposobów planowania własnej kariery zawodowej, współpracowników i podwładnych.									
Treści programowe	Ćwiczenia – Identyfikacja własnych mocnych i słabych strony. Metody planowania własnego rozwoju osobistego i zawodowego oraz kompetencji zawodowych. Sposoby godzenia rozwoju zawodowego i życia osobistego. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.									
Metody dydaktyczne	Dyskusja, studium przypadku, prezentacja									
Forma zaliczenia	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne zajęć									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EK1	student potrafi zdiagnozować swoje słabe i mocne strony							L1P_U17		
EK2	analizuje i omawia aspekty własnej kariery, współpracowników i podwładnych							L1P_U05		
EK3	potrafi przygotować i zaprezentować własne dokumenty aplikacyjne							L1P_U13		
EK4	koryguje i ulepsza swoją wiedzę odnośnie kształtowania własnej ścieżki zawodowej							L1P_U18, L1P_K02		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EK1	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne							Ć		
EK2	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne							Ć		
EK3	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne							Ć		
EK4	ocena prezentacji, zaliczenie pisemne							Ć		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)								Liczba godz.		
Wyliczenie	Udział w ćwiczeniach							20		
	Przygotowanie prezentacji, przygotowanie do zaliczenia							5		

	Konsultacje	5	
	RAZEM:	30	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		25	1
Literatura podstawowa	1.Król H., Ludwicyński A. Zarządzanie Zasobami Ludzkimi - Tworzenie Kapitału Ludzkiego Organizacji, Wydawnictwo Naukowe PWN 2.Armstrong M. 2007. Zarządzanie zasobami ludzkimi (HR), Wyd. Wolters Kluwer Polska. 3.Suchar M. 2002. Modele karier, wyd. C. H. Beck. 4.Suchar M. 2003. Kariera i rozwój zawodowy, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp z o. o. Gdańsk.		
Literatura uzupełniająca	1.Berring A., Głogowski T. 2000. Curriculum Vitae. Listy motywacyjne, wyd. Oficyna Wydawnicza. Olkusz. 2.Szydłowski B. 2000. Praktyczny poradnik poszukiwania pracy, Kraków. 3.Sobocka-Szczapa H. (pod red.) 2010. Mobilność zawodowa, edukacyjna i przestrzenna w województwie podlaskim. Białystok – Warszawa. 4.Kubik K. 2005. Menedżer w przedsiębiorstwie przyszłości, wyd. Dom Organizatora. Toruń. 5.Czarkowska L. 2010. Coaching as a method of developing human potential. Warszawa. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Kozminski University. 6.Pocztowski A. 1998. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Zarys problematyki i metod. Oficyna Wydawnicza ANTYKWA. Kraków.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	Dr inż. Joanna Pietrzak-Zawadka	28.04.2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Praktyka zawodowa							Kod przedmiotu	LN7PrZ	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	6	
		240						Punkty ECTS	8	
Przedmioty wprowadzające	-									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami zagadnień poznanych w czasie realizacji studiów oraz podstawowymi zasadami funkcjonowania zakładów pracy. Konfrontacja wiedzy teoretycznej nabytej w toku studiów z praktyką. Zdobywanie doświadczeń i nabycie umiejętności pracy w grupie.									
Treści programowe	Zakres prac wykonywanych w czasie praktyki dostosowany do profilu i charakteru działalności zakładu pracy (jednostek administracji państwowych, lasów państwowych, parków narodowych, instytucji badawczej). Obejmuje wybrane zagadnienia z zakresu leśnictwa. Zdobywanie doświadczenia w zakresie indywidualnego i zespołowego realizowania obowiązków zawodowych.									
Metody dydaktyczne	Funkcjonowanie w rzeczywistych warunkach pracy, rozmowy, wykonywanie zleconych zadań przez opiekuna, obserwacje.									
Forma zaliczenia	Zaliczenie na podstawie wypełnionych i potwierdzonych przez zakładowego opiekuna Tygodniowych Kart Praktyk. Opracowanie projektu tematycznego związanego z miejscem odbywania praktyki. W przypadku osób, które były zatrudnione w ramach stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę. praktykantowi wystawionego przez pracodawcę lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się								Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EU1	Student poznaje zagadnienia technologiczne będące przedmiotem działalności zakładu i nabywa umiejętności rozwiązywania zaistniałych problemów.								L1P_U03, L1P_U05, L1P_U07, L1P_U08, L1P_U10	
EU2	poznaje system organizacji prac i zarządzania zespołami ludzkimi.								L1P_U13, L1P_U15	
EU3	wykonuje proste zadania pod nadzorem i samodzielnie oraz gromadzi dane (ewentualnie zbiera dane do pracy inżynierskiej)								L1P_U11	
EU4	poznaje warunki przyszłej pracy								L1P_K03	
EU5	potrafi pracować w zespole								L1P_K01	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się								Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EU1	Opracowanie projektu tematycznego związanego z odbywaną praktyką									

EU2	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego	
EU3	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego	
EU4	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym	
EU5	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w procesach poznawczych stosowanych w zakładzie pracy	240
	Opracowanie projektu tematycznego	20
	RAZEM:	280
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		240 9,6
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		280 11,2
Literatura podstawowa	1. Regulamin praktyki zawodowej.	
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	05. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka										
Kierunek studiów	Leśnictwo							Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych							Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Praktyka zawodowa							Kod przedmiotu	LN7PrZ	
								Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	7	
		360						Punkty ECTS	12	
Przedmioty wprowadzające	Cały cykl kształcenia									
Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami zagadnień poznanych w czasie realizacji studiów oraz podstawowymi zasadami funkcjonowania zakładów pracy. Konfrontacja wiedzy teoretycznej nabytej w toku studiów z praktyką. Zdobycie doświadczeń i nabycie umiejętności pracy w grupie.									
Treści programowe	Zakres prac wykonywanych w czasie praktyki dostosowany do profilu i charakteru działalności zakładu pracy. Zapoznanie się z organizacją pracy i obowiązkami personelu technicznoadministracyjnego (inżyniera, majstra, kierownika ww. prac, specjalisty). Czynne uczestnictwo w procesie inwestycyjnym (projektowym, wykonawczym, technologicznym, nadzoru). Pełnienie funkcji pomocnika np. inżyniera, kierownika ww. prac, specjalisty.									
Metody dydaktyczne	Funkcjonowanie w rzeczywistych warunkach pracy, rozmowy, wykonywanie zleconych zadań przez opiekuna, obserwacje.									
Forma zaliczenia	Zaliczenie na podstawie wypełnionych i potwierdzonych przez zakładowego opiekuna Tygodniowych Kart Praktyk. Opracowanie projektu tematycznego związanego z miejscem odbywania praktyki. W przypadku osób, które były zatrudnione w ramach stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę. praktykantowi wystawionego przez pracodawcę lub umowy cywilnoprawnej na podstawie zaświadczenia o zakresie obowiązków powierzonych praktykantowi wystawionego przez pracodawcę.									
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się		
EU1	Student poznaje zagadnienia technologiczne będące przedmiotem działalności zakładu i nabywa umiejętności rozwiązywania zaistniałych problemów.							L1P_U03, L1P_U05, L1P_U07, L1P_U08, L1P_U10		
EU2	poznaje system organizacji prac i zarządzania zespołami ludzkimi.							L1P_U13, L1P_U15		
EU3	wykonuje proste zadania pod nadzorem i samodzielnie oraz gromadzi dane (ewentualnie zbiera dane do pracy inżynierskiej)							L1P_U11		
EU4	poznaje warunki przyszłej pracy							L1P_K03		
EU5	potrafi pracować w zespole							L1P_K01		
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się							Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja		
EU1	Opracowanie projektu tematycznego związanego z odbywaną praktyką									

EU2	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego	
EU3	Sprawozdanie z praktyk w tygodniowej karcie praktyk, potwierdzenie opiekuna zawodowego	
EU4	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym	
EU5	Kontrola wykonywania praktyk, rozmowa z opiekunem zawodowym	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.
Wyliczenie	Udział w procesach poznawczych stosowanych w zakładzie pracy	360
	Opracowanie projektu tematycznego	20
	RAZEM:	380
Wskaźniki ilościowe		GODZINY ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		360 14,4
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		380 15,3
Literatura podstawowa	1. Regulamin praktyki zawodowej.	
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.	
Jednostka realizująca	ZWL PB w Hajnówce	Data opracowania programu
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	05. 04. 2019 r.

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Seminarium dyplomowe						Kod przedmiotu	LN7052	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	7
							20	Punkty ECTS	2
Przedmioty wprowadzające	–								
Cele przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z zasadami i ogólnymi wymaganiami dotyczącymi tworzenia prac dyplomowych, technikami pisania prac i ich prezentacji, wykorzystywania literatury fachowej, formułowania problemu badawczego, zasad zbierania materiałów i opracowywania wyników badań.								
Treści programowe	Seminarium: Konstrukcja pracy zgodna z Regulaminem prac dyplomowych przyjętych przez Radę Wydziału. Sposoby formułowania podstawowego, praktycznego problemu badawczego i określenie tematu pracy. Czynności przygotowawcze warsztatu pracy: analiza literatury, techniki badawcze i interpretacja danych wyjściowych, formułowanie pytań badawczych. Formułowanie hipotez badawczych. Opis wyników badań. Stosowanie odsyłaczy i przypisów. Cytowanie źródeł. Formułowanie tez dyskusji i wniosków. Redakcja pracy dyplomowej.								
Metody dydaktyczne	seminarium								
Forma zaliczenia	ocena prezentacji, wypowiedzi i zadań (opracowanych części pracy dyplomowej)								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student zna metody i narzędzia pozyskiwania i analizy danych na potrzeby tworzenia prac inżynierskich.							L1P_W10	
EK2	Ma znajomość zagadnień własności przemysłowej i prawa autorskiego.							L1P_W15	
EK3	Potrafi napisać pracę inżynierską zgodnie z wymogami dla prac inżynierskich określonymi w Regulaminie dyplomowania.							L1P_U04, L1P_U08	
EK4	Potrafi redagować spójną i logiczną wypowiedź z wykorzystaniem poprawnej i profesjonalnej terminologii.							L1P_U14	
EK5	Potrafi analizować, oceniać i wyciągać wnioski							L1P_U05, L1P_U017	
EK6	Potrafi korzystać z baz danych księgozbiorów i czasopism oraz zasobów informacji patentowej							L1P_U14	
EK7	Potrafi samodzielnie uzupełniać wiedzę w oparciu o różne źródła i doskonalić posiadane umiejętności							L1P_K01	

Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK2	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK3	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK4	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK5	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK6	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
EK7	prezentacja multimedialna, wypowiedź ustna, ocena zadań	S	
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w seminarium	20	
	Udział w konsultacjach	5	
	Przygotowanie prezentacji i zadań	20	
	Samodzielne studiowanie literatury	5	
	RAZEM:	50	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		25	1
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		40	1,6
Literatura podstawowa	1. Sęk A., Tokarski H., Żuchowski I. 2011. Zasady pisania prac dyplomowych. Ostrołęka. 2. Wojciechowska R. 2010. Przewodnik Metodyczny Pisania Pracy Dyplomowej. Dyfin. 3. Zenderowski R. 2015. Technika pisania prac magisterskich i licencjackich. CeDeWu Centrum Doradztwa i Wydawnictw.		
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin pracy inżynierskiej. 2. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	14. 04. 2019 r.	

KARTA PRZEDMIOTU

Politechnika Białostocka									
Kierunek studiów	Leśnictwo						Poziom i forma studiów	studia pierwszego stopnia niestacjonarne	
Specjalność / ścieżka dyplomowania	Gospodarowanie na obszarach przyrodniczo cennych						Profil kształcenia	praktyczny	
Nazwa przedmiotu	Praca dyplomowa						Kod przedmiotu	LN7PIN	
							Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	
Formy zajęć i liczba godzin	W	Ć	L	P	Ps	T	S	Semestr	7
								Punkty ECTS	15
Przedmioty wprowadzające									
Cele przedmiotu	Przygotowanie pracy dyplomowej/projektu inżynierskiego/ i przygotowanie do egzaminu dyplomowego.								
Treści programowe	Sformułowanie tematu, celu i zakresu pracy. Opracowanie założeń i metodyki pracy oraz wykonanie badań literaturowych i terenowych z obszaru wchodzącego w zakres pracy dyplomowej. Zrealizowanie zaplanowanego programu badań doświadczalnych (praca eksperymentalna) lub/i niezbędnych obliczeń (praca projektowa). Przedstawienie w wersji pisemnej i elektronicznej pracy dyplomowej zgodnie z przyjętym tematem, celem i zakresem uzgodnionym przez opiekuna.								
Metody dydaktyczne	zajęcia seminaryjne, praca z literaturą naukową i techniczną								
Forma zaliczenia	Obrona pracy dyplomowej								
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się							Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	
EK1	Student zna podstawową terminologię naukową w języku polskim i angielskim z zakresu leśnictwa i dziedzin pokrewnych							L1P_W03, L1P_W02, L1P_U14	
EK2	Ma wiedzę niezbędną do formułowania i sporządzania w wersji pisemnej i elektronicznej wyników swoich prac badawczych i/lub projektowych wchodzących w zakres prac dyplomowych.							L1P_W02, L1P_W03, L1P_W10	
EK3	Student potrafi samodzielnie dobrać metody i środki naukowo-techniczne aby rozwiązać w sposób optymalny problem badawczy (eksperymentalny), projektowy, organizacyjny i inny (w zależności od tematu pracy dyplomowej) oraz przedstawić uzyskane efekty w formie pracy pisemnej.							L1P_U03, L1P_U04, L1P_U05	
EK4	Potrafi wykonać zadanie pod kierunkiem opiekuna.							L1P_U02, L1P_U11	
EK5	Potrafi analizować, oceniać i wyciągać wnioski.							L1P_U05	
EK6	Potrafi korzystać z baz danych księgozbiorów i czasopism oraz zasobów informacji patentowej.							L1P_U08, L1P_U14	

EK7	Potrafi samodzielnie uzupełniać wiedzę w oparciu o różne źródła i doskonalić posiadane umiejętności.	L1P_U18, L1P_K03	
Symbol efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się	Forma zajęć, na której zachodzi weryfikacja	
EK1	Obrona pracy dyplomowej		
EK2	Obrona pracy dyplomowej		
EK3	Obrona pracy dyplomowej		
EK4	Obrona pracy dyplomowej		
EK5	Obrona pracy dyplomowej		
EK6	Obrona pracy dyplomowej		
EK7	Obrona pracy dyplomowej		
Bilans nakładu pracy studenta (w godzinach)		Liczba godz.	
Wyliczenie	Udział w konsultacjach	20	
	Przygotowanie pracy dyplomowej	355	
	RAZEM:	375	
Wskaźniki ilościowe		GODZINY	ECTS
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela		20	0,8
Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym		375	15
Literatura podstawowa	1. Regulamin pracy inżynierskiej.		
Literatura uzupełniająca	1. Regulamin studiów Politechniki Białostockiej.		
Jednostka realizująca	ZWL w Hajnówce	Data opracowania programu	
Program opracował(a)	dr inż. Małgorzata Rauba	14.04.2019 r.	

Załącznik 10
Opinie interesariuszy zewnętrznych

SUWALSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Malesowizna - Turtul, 16-404 Jeleniewo, tel. 87 569-18-01, fax 87 569-76-36, e-mail: turtulspk@gmail.com

Malesowizna, 14 września 2017 r.

600-20/2/2017

Szanowna Pani

dr inż. Małgorzata Rauba
Prodziekan ds. Studenckich i Dydaktyki
Zamiejscowy Wydział Leśny PB w Hajnówce

Po zapoznaniu się z programem studiów oraz efektami kształcenia na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, działając w imieniu Suwalskiego Parku Krajobrazowego z siedzibą w Malesowiznie, pozytywnie opiniuję program przedstawiony do oceny.

Uważam, że realizacja programu studiów pozwoli absolwentom studiów pierwszego stopnia po siedmiu semestrach nauki osiągnąć efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędne do pracy w zawodzie.

Z poważaniem

D Y R E K T O R
Suwalskiego Parku Krajobrazowego
mgr Teresa Świerbińska

LASY PAŃSTWOWE
Nadleśnictwo Biała Podlaska
21-500 Biała Podl. ul. Warszawska 37
tel. 343-23-19 fax 343-22-60
NIP: 537-000-95-85

dr inż. Małgorzata Rauba
Prodziekan ds. Studenckich i Dydaktyki
Zamiejscowy Wydział Leśny PB w Hajnówce

Po zapoznaniu się z programem studiów oraz efektami kształcenia na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, pozytywnie opiniuje program przedstawiony do oceny.

Absolwent studiów pierwszego stopnia po siedmiu semestrach nauki osiągnie efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędne do pracy.

NADLEŚNICZY

mgr inż. Tomasz Bylina

Białowieża, dn. ²¹09.2017 r.

Zn. spr.: ZE.073.03.2017

Szanowny Pan
dr hab. inż. Sławomir Bakier, prof. PB
Dziekan
Zamiejscowego Wydziału Leśnego
Politechniki Białostockiej w Hajnówce
ul. J. Piłsudskiego 8
17-200 Hajnówka

Dotyczy: programu studiów na kierunku leśnictwo.

Po zapoznaniu się z programem studiów oraz efektami kształcenia na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, pozytywnie opiniuję program przedstawiony do oceny.

Absolwent studiów pierwszego stopnia po siedmiu semestrach nauki osiągnie efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędne do pracy.

NADLEŚNICZY

mgr inż. Dariusz Skirko

NK.141.04.2017

Białystok, dnia 29 września 2017 r.

dr inż. Małgorzata Rauba
Prodziekan
ds. Studenckich i Dydaktyki
Zamiejscowy Wydział Leśny
Politechniki Białostockiej
w Hajnówce

Po zapoznaniu się z programem studiów oraz efektami kształcenia na kierunku leśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, pozytywnie opiniuję program przedstawiony do oceny.

Absolwent studiów pierwszego stopnia po siedmiu semestrach nauki osiągnie efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędne do pracy.

NADLEŚNICZY

NADLEŚNICZY
NADLEŚNICZY
Złoty Angielski

ZAKŁAD STOLARSKI

Sławomir Kuczyński
17-100 Bielsk Podlaski, ul. Wiejska 1
tel./ fax 085/ 730 65 76
NIP: 543-129-85-44, Reg. 050427946

Opinia

Pozytywnie opiniuję program i efekty kształcenia na kierunek leśnictwo I stopnia – studia inżynierskie o profilu praktycznym.

ZAKŁAD STOLARSKI

Sławomir Kuczyński
17-100 Bielsk Podlaski, ul. Wiejska 1
tel./ fax 085/ 730 65 76
NIP: 543-129-85-44, Reg. 050427946

Opinia

Pozytywnie opiniuję program i efekty kształcenia na kierunek leśnictwo I stopnia – studia inżynierskie o profilu praktycznym.

30-06-2017r.

URZĄD GMINY NAREW
17-210 NAREW
ul. Mickiewicza 101
tel. 85 681 60 16, fax 85 873 35 35

Opinia

Pozytywnie opiniuję program i efekty kształcenia na kierunek leśnictwo I stopnia – studia inżynierskie o profilu praktycznym.

WÓJT
mgr Andrzej Pleskowicz

WÓJT GMINY
BIELSK PODLASKI
ul. Mickiewicza 46
17-100 Bielsk Podlaski

Opinia

Pozytywnie opiniuję program i efekty kształcenia na kierunek leśnictwo I stopnia – studia inżynierskie o profilu praktycznym.

2017-07-17

WÓJT

mgr Raisa Rajacka

URZĄD GMINY BIAŁOWIEŻA
17-230 BIAŁOWIEŻA
ul. Sportowa 1
NIP 543-17-57-466. Regon 000531320

Opinia

Pozytywnie opiniuję program i efekty kształcenia na kierunek leśnictwo I stopnia – studia inżynierskie o profilu praktycznym.

WÓJT
mgr Krzysztof Kasprzak

Załącznik 11
Opinia Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia

POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA

Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce

ul. J. Piłsudskiego 1 A, 17-200 HAJNÓWKA

tel. 85/682-95-00, fax. 85/682-95-09

Hajnówka, 26 kwietnia 2019 r.

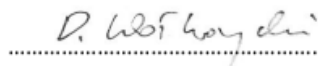
**Wydziałowa Komisja
ds. Jakości Kształcenia**

OPINIA

**w sprawie programu studiów pierwszego stopnia na kierunku leśnictwo
o profilu praktycznym
prowadzonych na Politechnice Białostockiej**

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia po zapoznaniu się z dokumentacją Programu studiów pierwszego stopnia na kierunku leśnictwo o profilu praktycznym zmodernizowanego w związku z koniecznością dostosowania programu kształcenia do wymogów obowiązującej ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” z dnia 20 lipca 2018 roku, stwierdziła, że program ten zawiera wszelkie niezbędne części składowe i elementy oraz spełnia wymogi formalne i może być poddany dalszym procedurom. W związku z powyższym Komisja pozytywnie opiniuje w/w program studiów.

Dan Wołkowyci

Przewodniczący Komisji

Załącznik 12

**Kopia opinii Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki
Białostockiej dotycząca programu studiów**

*Uchwała nr 71 / 2019
Rady Zamiejscowego Wydziału Leśnego
Politechniki Białostockiej w Hajnówce
z dnia 24 kwietnia 2019 roku
w sprawie przyjęcia programu studiów dla kierunku Leśnictwo I stopnia
o profilu praktycznym*

Rada Zamiejscowego Wydziału Leśnego Politechniki Białostockiej w Hajnówce na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia 2019 roku podjęła uchwałę pozytywnie opiniującą program studiów dla kierunku *Leśnictwo* – studia I stopnia, profil praktyczny (studia stacjonarne i niestacjonarne).

W głosowaniu udział wzięło 8 osób.

2 osoby były nieobecne.

Wszyscy głosowali za przyjęciem uchwały, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

DZIEKAN
ZAMIEJSCOWEGO WYDZIAŁU LEŚNEGO
POLITECHNIKI BIAŁOSTOCKIEJ W HAJNÓWCE
dr hab. inż. Stanisław Zakrzewski, prof. PZ